ELUCIDATIO HISTORICA ACTORUM IN CONTROVERSIA

Super origine, antiquitate, & historiis Sacri Ord. B.M. de Monte Carmeli

Inter quosdam illius & Societatis Jesu Scriptores, Acta Sanctorum illustrare professos.

Quæ est Pars III & Ultima

RESPONSIONUM

DANIELIS PAPEBROCHII S. I. T.

AD EXHIBITIONEM ERRORUM, ipsi perperam imputatorum ab adm. R. P. Sebastiano à S. Paulo Carmelita.

Accedit

Synopsis quæstionum curiosarum, tractatarum in utraque parte priorum Responsionum.

ANTVERPIÆ MDCXCVIII.
APUD VIDUAM ET HEREDES HENRICI THIEULLIER.

PROTESTATIO
DANIELIS PAPEBROCHII

Accusatus de Sanctorum numero cultuque imminuto, per meas super ipsorum Actis Commentationes ac Notas; deque eorumdem gestis quibusdam, revelationibus, atque miraculis in dubium adductis; non videor cuiquam posse in suspicionem venire, ne forte respondens objectis mihi circa ista erroribus, in contrarium deflexerim vitium, Sanctos vel Beatos appellando, quibus talem honorem Apostolica Sedes, vel non indulsit expresse, vel propter longam immemorabilis temporis consuetudinem tacite saltem non approbavit. Quia tamen omnibus, circa tale argumentum scribentibus aliquid, Pontificia Urbani VIII. Constitutione mandatur, prævie protestari, Decretis illis præstitam præstandamve observantiam; & quod mens Auctoris non sit relationibus suis, plus quam humanæ historiæ erroribus obnoxiæ fidem tribuere; idem & ego hic protestor de omnibus hactenus à me editis in majori opere, vel in Responsione hac tripartita obiter delibatis.

Eadem occasione significo, non prætendere me, ut ex hac Elucidatione Actorum in Controversia prænotata, quidquam confirmationis aut roboris accedat ad ea argumenta, quibus hactenus conatus sum demonstrare, quam parum

solida sint meritóque dubitanda, quæ RR. PP. Carmelitæ de prætensâ suâ antiquitate, veluti certissima, tradunt. Satis id factum reor in Aprili ac Majo, & in prægressis duabus Responsionis meæ Partibus, ut de ipsis tacere posthac, & ex modestia velim, & cum honore possim. Meram ego hic Apologiam texo, non jam scriptorum sensorumque meorum; sed modi, quo illa protuli atque sustinui hactenus, quoque ea proferri ac sustineri passa Societas est: contra quem modum haud paulo leviores calumnias, quam contra illa, annis jam triginta patior; potissimum post fallacem relationem rerum initio hujus nostræ disputationis gestarum, intexta Libello supplici ad S. D. N. Innocentium XI anno 1683. Istas ergo veraciori relatu, & productis quam fidelissime textibus instrumentisque originariis ac plerumque publicis, refutare hic nitor; simulque declarare, quam diversis utrimque artibus consiliisque res acta sit; & ex mea ac Societatis parte porro agenda: si porro agendum sit aliquid, & non potius tenendum utrimque silentium, quod ipsi, qui priores me loqui coëgerunt, nunc instantissime petunt Pontificia auctoritate decerni; quasi absque Decreto tacere ipsis primis non liceat; & silendo mihi sibique quietem, ex parte nostra semper optatam, reddere; libris autem meis pristinam libertatem, desistendo à prosecutione calumniarum, tam parum religiose publicatarum. Equidem earum expressius retractandarum obligationem

tionem libenter propter Deum remitto, non confusionem quærens, sed conversionem eorum, quos nihil aliud mihi posthac debere volo, nec me ipsis, quam ut alterutrum, ex Christi mandato, diligamus. Hoc opto: hoc voveo.

SUMMA PRIVILEGII REGII.

Cum Dominus noster Carolus II, *Dei Gratia Hispaniarum Indiarumque Rex Catholicus, atque Brabantiæ Dux, mihi* Danieli Papebrochio, *Societatis Jesu Sacerdoti, per litteras patentes, signatas 1692, 23 Februarii, concesserit Privilegium, cuicumque à me eligendo Typographo communicabile, pro imprimendis* Actis *Sanctorum, & quibuscumque eo spectantibus scriptis, permitto* Viduæ & Heredibus Henrico Thieullier, *Typographi ac Bibliopolæ Antverpiensis, ut imprimere ac distrahere possit tertiam partem mearum pro iisdem Actis* Responsionum, *ad Objecta ab Adm. R. P. Sebastiano à S. Paulo. Actum Antverpiæ die 1 Martii 1698.*

FACULTAS PROVINCIALIS.

INfrascriptus *Societatis Jesu per Flandrobelgicam Præpositus Provincialis*; potestate mihi facta ab *Adm. R. P. N. Præposito Generali Thyrso Gonzalez*, & ex sententiâ trium nostræ Societatis Theologorum, qui infrascripta recognoverunt atque approbarunt; permitto ut imprimatur vulgeturque *Pars 3 Responsionum Danielis Papebrochii, nostræ Societatis Theologi, ad Exhibitionem errorum, per Adm. R. P. Sebastianum à S. Paulo, Ordinis Carmelitarum, evulgatam. Nec non earumdem Responsionum Synopsis.* In quorum fidem hasce, manu mea subscriptas & Officii sigillo munitas, dedi Antverpiæ, VII Januarii MDCXCVIII.

LUDOVICUS HAVET.

Locus † sigilli

APPROBATIO ORDINARII.

Potest imprimi.

Antverpiæ 1697, 23 Decembris.

ANTONIUS HOEFSLACH

C. G. L. C.

*2

ELUCIDATIO HISTORICA
ACTORUM
IN CONTROVERSIA
Super origine, antiquitate, & historiis Sacri Ord. B. M. de Monte Carmeli,

Inter quosdam illius & Societatis Jesu Scriptores, Acta Sanctorum illustrare professos.

INTRODUCTIO.

De occasione & necessitate hujus Elucidationis, natâ ex Libello supplici admodum R. P. Sebastiani à S. Paulo, Carmelitæ, ad Innocentium PP. XI fel. mem. invidiam scandalorum, à suis partiariis editorum & edendorum, detorquente in Scriptores Actorum.

DEcem annis prius quam secundum suum in Flandrobelgica Carmelitarum provincia Magistratum nobilitavit adm. Rev. Pater Sebastianus à S. Paulo Exhibitione Errorum, multorum ac gravium, à me (ut prætendit) commissorum inter edenda Sanctorum Acta; ipse dederat sui experimentum alio multò minori libro, & ad solam controversiam Carmeliticam contracto, tunc prima vice Provincialis. PARTE I *demonstratur, Eliam Prophetam Carmelitani Ordinis esse Fundatorem & Institutorem, à quo moderni Carmelitæ hereditariam, absque ulla interruptione, tenent successionem; adversus P. Papebrochium Societatis Jesu.* PARTE II, *Crassiores P. Papebrochii deteguntur ac refutantur errores, quibus PP. Carmelitæ se gravatos censentes, expostulant à sacrosancta Sede Apostolica quod juris est.*

2 Huic operi responsum directe & ex proposito nihil tunc est, quia totum illud argumentum, ab adm. R. Patre Francisco Bonæ-Spei pridem Exprovinciali assumptum, videbar mihi pertractasse, in tribus primis Tomis Maji, editis anno 1680, neque lubebat scriptitandis libellis conterere tempus, prosequendo operi meliori debitum. Sed cum silentium istud meum, respondendi impotentiam interpretatus bonus P. Sebastianus, fiduciam sumpsisset totius operis accusandi, eo apud imperitos

successu, ut loquendi tempus, imo necessitatem, adesse mihi censerent etiam illi, qui silendi propositum ante probaverant; non jam primo, sed secundo operi respondere volui: quia sicut in hoc illud continebatur totum, sic unum in altero abunde refutaretur. Neque vero tam facile erat, ut in posteriori, sic etiam in priori sequi vestigia præeuntis: cum in eo partes quidem apparerent duæ, sed ita inter se connexæ, ut nisi quis vellet bis eamdem rem agere, non posset utramque separare. Etenim prima parte, id est prætensæ successionis certitudine, vel constituta vel eversa; consequens erat judicium, de secunda ferendum; in qua vicissim si nihil magnopere errasse ego per ignorantiam, nihil per malitiam peccasse probarer, non poterat stare assumptum prius, in sensu Carmelitarum: poterat tamen stare in eo, quem ex Joannis Phocæ Itinerario dabam, ductaque ex dimidio seculi XII Ordinis origine ab Elia, non quidem ante bis mille annos inter mortales vivente, sed ut tunc ex Paradiso conspicuum sese præbente illi, qui montem & fontem, anachoresi ipsius quondam nobilitatos, eodem mandante susceperat, sociosque ibi collegerat: quorum, ad Eliæ exemplar vitam istic solitariam instituentium, successionem hereditariam ab hodiernis Carmelitis teneri, nemo est qui inficias ire velit aut possit. Atqui Responsiones meæ, per hos duos priores annos in lucem datæ, totum id præstiterunt, quod utrique jam dicti prioris opusculi parti reponi conveniebat.

3 Est tamen, in hujus fronte, Libellus supplex ad Innocentium felicis recordationis Papam XI, quo (sicut habet prævia Synopsis) *imprimis exponitur & ostenditur, quod P. Papebrochius primum offensionis posuerit lapidem, & Carmelitis primus moverit litem; quam hi, utpote nihil magis cordi habentes quam pacem, omni modo sibi possibili conati sunt impedire.* In hoc assumpto vix unum chartæ folium implens Supplex, toti tamen libro titulum inde facit. Libellum autẽ, prius quam offerretur (si tamen oblatus unquã Pontifici est) prævertit Societatis nostræ Procurator Generalis, pro me rationem privatim reddens Eminentissimo Cardinali Cybo, & per eum suæ Sanctitati. Postquã vero Libellus idem videri palam in Belgio cœpit, ac Romæ etiam legi, opposuit mox eidem Brevem Instructionem Collega meus P. Conradus Janningus: quæ Instructio suum ubique tunc fructum habuit; & ut hic durabilior esset, recusa illa est ante primum tomum Junii. Sed neque is tomus ad manum est omnibus, neque accusationem istam sic refutat Instructio, ut controversiæ eatenus tractatæ originem progressumque ac statum declaret; sicut declarari ipsam convenit iis, quibus de Carmelitanæ successionis veritate aut falsitate parum solicitis, major cura est publicæ inter fideles ædificationis. Quam enim ad hanc est utilis Religiosorum virorum consensio inter sese, ad gloriam Dei, contra hæreses vitiaque; tam molesta accidit quæcumque eorumdem, in alio quamvis genere, dissensio. Hinc fit ut illi, cum vel nolint, vel nequeant controversias ipsorum inter se litterarias dijudicare, optarent esse nullas; ignari, quantam utilitatem Ecclesiæ afferant, dum per eas, spiritu caritatis ac veritatis moderatas, elucidantur obscura, discutiuntur falsa, certa & vera constituuntur.

4 Atque utinam hic stare sciret humana infirmitas, & judiciorum diversitas non etiam quandoque pareret alienationem animorum, per quam plerumque magis effervescunt illi qui minus rationis pro se habent. Id vero dum fit, usitatum etiam multis est, eorum quæ nasci ipsi fecerunt.

cerunt damnorum aut ſcandalorum culpam convertere in adverſarios, accuſando eos tamquam primos auctores controverſiæ atque litigii ſuſcitati. Hujuſmodi quiritationes, mulieribus quam viris convenientiores, quamdiu ſolis verbis apud vulgus perſtrepunt, contemni ſæpius præſtat, judicium relinquendo peritioribus, nec ideo vel hilum diſcedendo à ſemel bene ſuſcepta cauſa: dicente Angelico Doctore Thoma 2 2 qu. 43 art. 7, *Si de veritate ſcandalum ſumitur, utilius permittitur ſcandalum quam veritas relinquatur.*

5 Verum ſi querelis talibus ſcandaliſque ſpargendis non contenta pars infirmior, à conſueto inter eruditos & unico rectæ rationis tribunali procurrat ad tribunalia ſuperioris ordinis, injuriarum poſtulans partem adverſam; & crimina gravia impingens, quid agat ſic appellatus? Quæſtionem illa quidam controverſam non decidunt, eum tamen qui accuſatur ſic infamant, ut niſi ab his ille ſe purget, humana omni fide ac fama excidere ipſum ſit neceſſe, judicibus per calumniam ſubverſis; & damnaturis vel etiam damnantibus innocentem. Tali conditione profecto jam non amplius licet ſuâ ſe conſcientiâ involvere; maxime cum agitur de fama, non ſolũ unius privatæ perſonę, quæ lucrum æſtimare poſſet pro veritate contumeliam pati; ſed integræ unius Communitatis, & quidem religioſæ, atque ex ſuo inſtituto obligatæ proximorum inſtructionem ſalutemque curare. Huc autem deducta controverſia eſt, inter me & quoſdam Scriptores Carmelitas, imo totum jam illorum Ordinem, ſuam injuriam interpretantium quidquid contra opiniones, in ipſo quomodocumque receptas, diſputatur; ideoque à tribunali litteratorum (coram quo ſolo diſceptandum fuiſſet) ad ſuperioris generis tribunalia me trahentium. Ibi vero non ſolum erraſſe arguor, quod humanum foret; ſed convicto agnitoque errori pertinaciter inhærere, idque cum ſumma & manifeſta Ordinis Carmelitani injuria, quod eſſet diabolicum: ita autem errantem & peccantem arguitur ſuſtinere & protegere Societas tota: quod eſt crimen probis omnibus merito incredilile viſum.

6 Quod ad calumniam attinet, eo titulo intentatam, quaſi primus proceſſerim ad diſceptandum; eſſet illa quidem nullius momenti, imo ridicula (dum conſtat quam nullo non ſeculo habuerint Carmelitæ, & maxime hoc præſenti etiam ex noſtra Societate, contradicentes prætenſæ ſuæ ſucceſſioni, & vero in Lege veteri monachatui) ſi ſibi perſuaderi ſinerent illi, talem puri facti quæſtionem, in qua decipi majores ſui potuerint, abſque injuria ſua agitari. Videns ergo quod illi exiſtiment, intolerabili contumelia totum ſuum Ordinem, imo ipſammet Catholicam religionem, & Apoſtolicam Sedem affici, ejuſmodi opinionem revocando in dubium, ejuſque fundamenta labefactando: non perſuaſi mihi, neque probavit Societas, eam accuſationem contemni debere. Neque ſane exſpectavi ego donec prodiret ſupplex P. Sebaſtiani Libellus, ita aſſeveranter illud aſſumens, acſi irrefragabilis & ſole meridiano clarior veritas foret; ſed tribus annis prius, in ſecundo meo tomo Maji, *Præfationem Apologeticam ad querelas RR. PP. Carmelitarum*, à noſtris Romæ Generalibus Reviſoribus ſevere recognitam & unanimiter approbatam dedi, ante Acta B. Aloyſii Rabbata. Hanc tamen vel non legit, vel comtempſit, levique manu excuſſit P. Sebaſtianus; &, veluti ſi ea nuſquam extaret, aſſumptam & jactatam pridem contra me querelam continuare præſumpſit: quaſi eſſet ſecurus,

quod ea præfatio non foret legenda aut lecta ab illis, quibus Libellum suum supplicem obtrusurus erat; cum Tomus iste, æque ac ceteri mei, inter eruditorum privatorum manus rarus sit; illatus autem majoribus bibliothecis, à paucis vel nemine sic pervolvatur totus, quin passim multa multos lateant ibidem contenta. Adde quod Præfatio illa ultra annum 1680 non progreditur, interimque per octodecim annos gesta sint plurima, quibus ex calumnia, jam inde ab edito Martio annoque 1668 spargi cœpta, natum præjudicium falsum, contra me nostramque Societatem scripta mea tolerantem, magis magisque confirmare nisi sunt quotidie Adversarii.

6 Quid quod experiendo comperiam, non paucos esse ex operis nostri laudatoribus & amatoribus, ex ipsaque nostra Societate, qui existiment, veritatem quidem à parte mea stare: dubitent tamen utrum convenerit, ejusmodi veritatis, tam parum publico utilis, causam suscipi ab homine & scriptore Societatis, qui salvo (ut sibi falso persuadent) cœpti operis instituto, potuerit eam relinquere indiscussam, & *sinere mundum* (ut loquuntur) *vadere sicut vadit*; sentiendo cum paucis, loquendo, vel saltem tacendo cum multis. Ergo contra præjudicium istud, cui alte imprimendo animis, etiam peritiorum, non minus quam conquirendis stabiliendæ suæ opinioni præsidiis, tam diu & tota sua industria incubuere Patres Carmelitæ, serviet Elucidatio historica hæc; in qua dum ordinem temporum teneo, non licebit articulatim prosequi Libellum supplicem, qui etiam ultra annum 1683 non progreditur; sed progrediuntur quam plurimi exinde libelli, tanto fidentius vulgati quaquaversum, quanto fortius obfirmaveram animum ad silendum.

8 Prima & ultima, atque apud homines pios magis quam curiosos valentissima accusatio in omnibus istis libellis est, ea quam dixi; quod scilicet *Pomum discordiæ* jecerim inter præstantissimos duos Ordines, antea conjunctissimos, donec ad Acta Sanctorũ elucidanda Bollando atque Henschenio accessi socius. Utque in universam Societatẽ devolvatur invidia, insimulatur hæc, quasi non ferens decorem Carmelitanæ antiquitatis, suæ novitatis fulgori officientem, gavisa sit hunc meis libris infuscari, & pertinaciter recuset imperare meorum errorum retractationem. Hanc enim sibi deberi existimant RR. PP. Carmelitæ, actores simul & judices; in iis libellis, quibus silentium meum exagitatur. Igitur non hic intendo probare quam vera aut saltem verosimilia sint, quæ circa historiam Ordinis Carmelitani proposui, quod tota Responsione abunde feci: sed veraci relatione palam facere, quam ordinate, modeste ac religiose ego & nostra mecum Societas, quam è contrario turbulente, injuriose atque scandalose processerint illi, qui nostro in Belgio, fiduciam assumpsere, in suam sententiam, veluti evidentissime demonstratam, non solum adducendi, sed etiam pertrahendi restitantes. Silere volentes nos, primi provocaverunt, nec adhuc desinunt provocare illi, usque ad suprema denique Tribunalia; dum interim variis atque clandestinis modis ligare nituntur provocatis & accusatis manus, & ora occludere oppressæ per calumniam innocentiæ, ne ejus uspiam vel audiatur vox, vel apologia legatur. Porro priusquam veram rerum gestarum historiam tradere incipiam, placet exhibere fallacem P. Sebastiani ac fraudulentam; ut appareat, quam nihil dissimulatum velim eorum quæ illi placuit contra me producere, eâdem scilicet

fin-

sinceritate quâ errores & hæreses mihi impegit.

ADM.R.P.SEBASTIANI à S.PAULO
AD S.D.N. INNOCENTIUM XI
LIBELLUS SUPPLEX.

Beatissime Pater.

9 „ CUm Eminentissimus Dominus „ Cardinalis Cybo , Sanctitatis „ vestræ nomine, per Procuratorem no- „ strum Generalem, significari nobis cu- „ raverit , Sanctitatis vestræ voluntatem „ esse , ut Patres Societatis Jesu deinceps „ contra Ordinem nostrum aliquid typis „ edere desistant; utque, parte ex altera, „ Provinciæ nostræ Patres , qui adversus „ præfatos Societatis Patres aliqua in lu- „ cem edere in animum induxerant, om- „ nino abstineant ; addicens nobis justitiæ „ ministrationem, siquas adversus præfa- „ tos Patres habeamus expostulationes : & „ occasione lucubrationum P.Danielis Pa- „ pebrochii Societatis Jesu , in Actis San- „ ctorum, gravatos nos admodum sentia- „ mus & læsos ; expostulationes nostras ac „ gravamina, omni, quâ par est, reveren- „ tiâ, humilique in omnibus submissione, „ Sanctitati vestræ exponere audemus: ut „ jam dudum exoptata , desuper admini- „ stretur justitia. Cum autem Patres So- „ cietatis tales modo experiantur exortas „ nos inter & ipsos dissensiones animorum „ atque discordias,quales illis, ex antiquis- „ simæ Ordinis nostri Historiæ impugna- „ tione , moraliter certoque eventuras „ prædiximus; illique, ut inter innocen- „ tes manus lavent, spargere non desinant, „ nullam se illis primo dedisse occasionem, „ nihilque inconsultis nobis, & prius non „ auditis, circa Ordinis Historiam fuisse „ impressum ; Hinc , ut de dissensionum „ imprimis origine & causa constet; pa- „ teatque, quod seminatis hic dissensioni- „ bus nullam nos prorsus primi dederimus „ occasionem, quin imo nihil nobis magis „ cordi fuerit & curæ, quam, quæ hacte- „ nus inter Societatem Jesu & Mariæ fa- „ miliam vigere solebat, fovere charita- „ tem, pacemque conservare & unitatem; „ breviter rei totius seriem, factique spe- „ ciem, sincere & fideliter exponam.

10 „ Cum Patres Bollandus & Hen- „ schenius Societatis Jesu , suscepissent „ in se Sanctorum Acta ac Vitas colligere, „ typisque evulgare, occurrentium,men- „ sibus Januario ac Februario,nostri Ordi- „ nis Sanctorum Acta & Vitas,ad votum „ planè, juxtaque antiquissimam Ordinis „ traditionem , descripserunt,atque in lu- „ cem ediderunt ; spondentes, ad subsecu- „ turas Sanctorum Ordinis nostri Vitas „ eo,quo cœperant, pede pergere , nihil- „ que in Ordinis Sanctorumque nostro- „ rum præjudicium scribere. Ast post- „ quam , defuncto P.Bollando , in hujus „ locum successit P. Daniel Papebrochius, „ P.Henschenio in colligendis Sanctorum „ Actis adjunctus socius ; mox visus est „ Henschenius , ad Papebrochii instan- „ tiam,Ordini nostro minus affici , & vo- „ luisse circa Historiam Ordinis , à suis „ Patrisque Bollandi fundamentis & sen- „ tentia recedere . Cujus in Martio mense „ signum edidit evidentissimum, ubi non „ obscure insinuavit , se, una cum Pape- „ brochio Carmelitanæ historiæ ac Anna- „ lium nostrorum eversioni intendere : „ dum occasione festi S.Bertholdi, oc- „ currentis die XXIX Martii , asserit hunc „ primum fuisse totius Ordinis nostri „ Generalem ; acsi Ordo tum primum „ seculo XII incœpisset ; aliunde nuncu- „ pando, quæ habet P.Lezana in Anna- „ libus , *novas narrationes &c.* Quæ cum „ Fratres nostri Antverpienses intellige-

„ rent, sudare sub prælo, vel ad prælum „ proxime disposita; illos statim accesserunt, aliterque informarunt; demonstrantes, illa Ordini fore valde injuriosa; utpote contra antiquissimam traditionem, ac pacificam multorum seculorum possessionem: institeruntque proinde pro illius correctione, conformiter ad illorum protestationes, & promissiones in illorum librorum præfatione factas; ubi admoneri rogant & de veritate instrui, casu quo illam non sint assecuti, promittentes sese illico errores correcturos. Et ne forte aliquibus, ex desiderata correctione, gravarentur expensis, si folium ejusmodi sub prælo sudaret, aut jam foret impressum; pro factis expensis spoponderunt, si, juxta suas promissiones, vellent errata corrigere. Verum nihili facientes suas aliàs datas promissiones, suaque in præfatione protestationes, noluerunt ad rationum momenta vel tantillum attendere, causantes melius sese de Ordinis informatos Historia, atque ita incorrecta immutataque in Martio edidêre.

11 „ Statim atque hæc intellexit Reverendiss. Pater Matthæus Orlandus, tum totius Ordinis nostri Prior Generalis, & modo Episcopus Cephaludensis; litteras scripsit P. Danieli à Virgine Maria, Provinciæ nostræ Alumno, Ordinis Historiographo; ut accederet Patres Societatis, illosque interrogaret, quo fundamento Annales P. Joan. Bapt. Lezanæ, viri à singulari eruditione ac pietate commendati, ita exauctorizarent: cum ea omnia, quæ de S. Cyrillo habet Lezana, referat ex Abbate Joachimo (qui claruit circa annum Christi MCXC) Guilielmo Sanvico, & aliis, qui successive post S. Cyrillum annis abhinc trecentis, aliqui ultra & nonnulli citra, scripserunt. Mox Patribus Societatis P. Daniel illas communicavit litteras, rationibus pondus addens & momentum precum, sed in vanum; jam enim præjudiciis præoccupatus erat animus P. Pabrochii, plurium flabellis accensus, certus quasi totius Carmeli diruendi montis; nihil audire voluit, nihil dimittere; sed in suo perseverans Ordinem impugnandi proposito, undequaque congessit futilia & omnino supposititia fundamenta; argumenta formavit, sed mere negativa; conjecturas excogitavit varias, sed novitias planeque infundatas; & hujusmodi argumentorum, nullius prorsus momenti formandis modis, integrum, uti fatetur, impendit quinquennium. Et sic humilis P. Daniel noster cum rubore ab eo discessit, & nihil obtinuit.

12 „ Cum adverteremus, nihil nos simili posse modô efficere, ut suam de Ordinis impugnanda Historia immutarent resolutionem (ex qua non nisi animositates & dissensiones utrimq; natæ forent oriri) maturo inito concilio, judicatum fuit publico illis occurrendum fore scripto: ne, postquam sua contra Ordinis Historiamm typis vulgassent, ad querelas nostras respondere possent; ut habet P. Maximilianus à S. Maria in suo Harpocrate, post P. Franciscum Bonæspei parte 2 Armament. *Iam serius est: legistis ea quæ de Ordine vestro in Martio prælibavimus, ex quibus non obscure colligere potuistis, quod Ordinis vestri Annales funditus in subsequentibus mensibus intenderemus evertere; nostras aliunde legistis protestationes in præfatione, ubi rogamus de veritate instrui, si ab ea recesserimus, statim cum gratiarum actione quæ, perperam scripsimus, emendaturi. Quibus non obstantibus, meliorem*

„*liorem non dedistis informationem: scriptis* „*nostris acquievistis, & tacuistis. Si proinde ex illis, quæ modo subsecuta sunt, aliquod patiamini damnum, totum vestro indiscreto imputandum est silentio & negligentiæ.* Occursum est igitur illis, & P. „Franciscus Bonæspei, quoad omnia exactissimam, circa Ordinis Historiam, primâ Armamentarii parte dedit informationem; ubi Ordinis antiquitatem, ac „hereditariam à Sanctissimo Propheta „Elia, usque modo absque ulla interruptione, clarissime & irrefragabiliter, probat successionem; ex S.Scriptura, Pontificum Bullis, Historiis, ac Revelationibus, à S.Congregatione sæpius recognitis & approbatis; SS.Patribus, antiquissimis Monumentis, Epitaphiis, „Fundationibus, Breviariis, Missalibus, „Scriptoribus etiam antiquissimis & modernis, etiam externis & cujuslibet Ordinis, imo & quamplurimis celebrioribus ex Societate: quibus adeo fortiter, & „aliunde suaviter, Carmelitanam communivit antiquitatem, ut ne vel unicam hactenus periodum citaverit, aut citare valeat Papebrochius, in qua contra justitiam, charitatem, aut modestiam religiosam deliquerit, vel minimam dederit „Societati causam offensionis.

13 „Sed & hæc frustra: vidit, legitque omnia Papebrochius, at nihil pensi „habuit: quin imo ejus hinc animus est „indignatione in Ordinem accensior: quod „mihi ipsi compertissimum fuit, diversis „cum ipso hoc super negotio habitis „colloquiis, rogando & instando, quatenus in describendis deinceps Sanctorum „nostrorum Vitis, præfati P.Francisci „informationi Ordinisque Annalibus „sese non dedignaretur conformare. Quale autem ad hæc & similia mihi, tunc „Conventus nostri Antverpiensis Priori, „dederit subinde responsum, malo, „ne irritem magis, silentio premere: „cum probasse sufficiat, quod his omnibus non obstantibus, à semel concepto evertendorum Annalium proposito noluerit recedere. Quod nostri intelligentes in Urbe Patres, & aliunde animadvertentes, antiquissima, atque adeo solida, pro Ordinis antiquissimi Historia, irrefragibili deducta filo, „flocci ab uno Papebrochio haberi; ad ipsum Societatis Præpositum Generalem „habuêre recursum; cui exposuerunt impugnationem ejusmodi futuram Ordini admodum injuriosam; indeque nihil, „quam sine ullo fructu, orituras animorum dissensiones: supplicaruntque, ut „male jacta in Martio semina, indeque „pejus pullulantia, pro paterna solicitudine, suffocare supprimereque dignaretur in semine, priusquam dissensionum „adolescerent in lolium.

14 „Votis extemplo annuit P.Oliva, „pacisque fructum spopondit; ac proinde P.Henschenio, ut Scriptorum digniori, ut per eum ad juniorem Papebrochium deveniret notitia, & suæ „placitum voluntatis, litteras scripsit „tenoris sequentis:

Rev. in Christo Pater,

„*RR. PP. Carmelitani valde desiderant, ut* „*cum in Actis Sanctorum, in quibus conscribendis Rev. Vestra versatur, Ordinis* „*istius mentio inciderit, antiquitatem illius,* „*quam aliqui etiam è Nostris Scriptoribus* „*adstruxerunt, minime impugnet; quin potius confirmet, si quæ forte in eam rem argumenta suppetant. Cum igitur præclaræ hujus* „*Religiosæ familiæ caussâ plurimum cupiam,* „*ad mentem plane meam votumque faciet* „*Rev. Vestra, si ipsorum hac in re desiderio* „*fecerit satis. Et certe antiquitatis gloria, quæ*

„*hanc*

„ *huic Ordini tributur, à nobis, si non* „ *confirmanda*, saltem impugnanda non „ est. *Valeat Rev. Vestra, meque Deo in* „ *Missæ Sacrificiis commendet. Romæ*, 14 „ *Novembris*, 1671.

JOANNES PAULUS OLIVA.

15 „ Cum autem Religiosi nostri Ant„ verpienses (ubi degebat P. Papebro„ chius) compertum haberent, quod no„ stræ, & aliorum Provinciæ nostræ Re„ ligiosorum instantiæ precesque nihil „ omnino valuissent in Papebrochii ani„ mum, ut ab impugnandi proposito re„ moveretur; & aliunde probe iis consta„ ret de missis præfatis Reverendiss. Præ„ positi ad P. Henschenium litteris; visum „ illis fuit, suam scripto declarare men„ tem, æternum ut servaretur in Archi„ vio indicium: quo liquido constaret po„ steris, nos omni modo contendisse, ne vel „ minima discordiæ ansa daretur, sed sarta „ tectaque undique pax atque animorum „ unio conservaretur. Novas igitur prima„ rii istius Conventus Patres litteras Hen„ schenio & Papebrochio scripserunt, ut ab „ Historiæ Carmelitanæ impugnatione de„ sisterent; ne alioqui Societatis Jesu & „ Mariæ familia, non absq; Catholicorum „ Hæreticorumque scandalis, non profutu„ ris contentionibus discordiisque invol„ verentur. Sed frustraneus omnino cona„ tus: ne quidem ad informativum volue„ runt venire colloquium, aut suas con„ tra Ordinis Historiam nobis dare in„ spiciendas diluendasque objectiones. „ Verum cum P. Daniel Papebrochius „ solus soli Patri nostro Danieli, Ordinis „ Historiographo, ad illas responderet „ litteras, licet tamen essent scriptæ ex „ parte Prioris & primariorum Patrum „ Conventus Antverpiensis, & ab his „ signatæ ac directæ ad Patres Hensche„ nium & Papebrochium; visum est ite„ rato scribere, & ad ipsum Domus pro„ fessæ Præpositum destinare; ut sic nul„ la prætexi posset ignorantia, ipsique „ constaret Præposito, de nostro conser„ vandæ amicitiæ & pacis desiderio & „ conatu. Scribunt igitur præfato Præ„ posito litteras, significantque scripsisse „ sese Patribus Henschenio & Papebro„ chio, suppliciter rogantes, quatenus „ dignarentur, saltem prius fundamen„ ta & rationes communicare, quibus „ Ordinis Historiam, tot seculorum pa„ cifica gaudentem possessione, impu„ gnare volebant. Extant litteræ in Pomo „ discordiæ, *num.* 315. *& seqq.* ac *num.* „ 322. *& seqq.*

16 „ Sed omnia hactenus, pro con„ servanda pace à nobis excogitata & at„ tentata, frustranea fuerunt; mansit „ enim, manetque sui tenax nimium Pa„ pebrochius propositi, pergens navare „ operam argumentis congerendis, qui„ bus Carmelitarum convellat aut evertat „ Historiam; neglectisque etiam Præpo„ siti sui Generalis commendatitiis litte„ ris, mentisque placito aut voto, in „ Aprili mense, quamquam nulla sese „ ultronea offerret occasio, sui nunc am„ plius vix potens, quidquid adversus „ Carmelitanum Ordinem toto potuit „ excogitare aut conjecturare quinquen„ nio, effudit; styloque mordaci ac pa„ rum religioso, simul ac semel, ne for„ te aliquo successu temporis impediren„ tur, Sanctorum Actis inserta, typis „ evulgavit: & ubi indubitata hactenus „ vetustissimaque Ordinis monumenta suis „ conjecturis, novitiisque speculationi„ bus nequiit antiquare; conatur per „ frivola & inania fundamenta, ut sunt, „ *Non puto, Non videtur, Non legitur, For*„ *te, Dubitare cogor, Quis credat! &c.* ever„ tere. Ad informationes autem, quas

„ illi P. Franciscus Bonæ-spei, primâ Armamentarii parte oggessit (ubi ex omni „ argumentorum genere, Carmelitanam „ solidissime probat, evidenterque demonstrat antiquitatem) vel verbulo respondere dedignatur, neque ipsum quoque „ audet nominare auctorem; nisi terminis „ non satis religiosis, dum ait: *Non scribimus vespertilionibus & noctuis*; sic virum „ sugillans à libri titulo, quem quondam „ indiderat opusculo, quod adversus D. „ Caramuelem conscripsit, & inscripsit „ *Noctuam Belgicam adversus Aquilam Germanicam &c.* Ab eo autem citatas „ Historias, atque ab ipsa, non uno prævio examine, discussas S. Congregatione, „ suo audet, ut Commenta, calamo explodere; summorumque Pontificum „ Bullas & Brevia, quæ gratiose Carmelitano Ordini concesserunt, imposturæ „ arguere; quamquam eadem à Sixto V, „ Gregorio XIII, Paulo V, Clemente „ X confirmationis robur acceperint.

17 „ Ad hunc peregrinum adeo parumque religiosum impugnandi modum attonitus prorsus fuit uterque Carmelitanus Ordo; & pro innato sibi zelo, P. „ Franciscus Bonæ-spei, suum defensurus „ Ordinem, calamum resumpsit, secundamque Armamentarii partem edidit; „ in qua prævalide Adversarium pressit „ confutavitque, dum, quos commisit errores, ad oculos demonstrat; neque alia „ formasse argumenta nisi negativa, quæ „ contra Historiam, positivis munitam fundamentis, straminea plane sunt nulliusque roboris; quin etiam ipsius infelicem „ denudat successum; qui, dum passim „ auctores citat, eorum plerumque immutat aut mutilat textum, adjectis demptisve, quæ suis novitiis conjecturis fucum aliquem aut apparentem sperat posse conciliare fidem. Solutis igitur per P. „ Franciscum Bonæ-spei, quæ flaccida „ atque straminea, ex meris conjecturis & „ novitiis speculationibus, produxerat Papebrochius argumentis; certam aliquam „ Carmelitanæ Historiæ, omnis generis „ fundamentis munitæ, totque seculorum „ possessione stabilitæ, victoriam sperabamus & fructum pacis; dum Papebrochius in Majo mense revocaret, quorum „ convictus fuerat, errores. Sed frustra. „ Hinc etenim magis animus ejus exacerbatus videtur, cum nullum specificet à „ se commissum errorem, nullumque recantillet; quin immo novas, planeque „ inauditas hactenus, ad S. Angeli Vitam „ Notas excogitavit, omnia & singula, licet quam minutissima, rigorosissimæ suæ „ subjiciens crisi.

18 „ Cum vero nobis innotuisset, sudare sub prælo criticas illas Papebrochii „ Notas; ad nostrum Generalem scripsimus, ut conaretur per Generalem Societatis efficax adversus novam Papebrochii „ crisim obtinere remedium. Qui una cum „ P. Carolo à S. Felice, nostrorum Discalceatorum Præposito Generali, P. Olivam „ convenerunt; suasque de Papebrochio, „ ob extravagantes in S. Angeli Vitam „ Notas, exposuerunt querelas; qui quidem strictissima inhibitione injunxit Papebrochio, ut eamdem S. Angeli Vitam, „ cum novitiis & inauditis hactenus Notis, supprimeret; nec eam, una cum ceteris Sanctorum Actis distrahi sineret. „ Verum nihili hæc fecit Papebrochius; „ nisi quod solis à Typographo negaretur „ Antverpiæ Carmelitis S. Angeli Vita „ cum Notis novitiis, quæ aliis ubique „ divendebatur; quo sui Generalis præceptum elusit Papebrochius. Hinc, Beatissime Pater, demonstratur, quam solicitâ curâ, media omnia, quantum potuimus, à nobis excogitata, adhibitaque

„ fuerint remedia, ut sarta tecta pax at-
„ que unitas, inter utramque Jesu & Ma-
„ riæ familiam, conservaretur. Verum
„ irrito ubique successu, ita ut nulla nobis
„ aliunde, quam ab Apostolica Sede spes
„ videatur affulgere. Unde ad Sanctitatis
„ tuæ pedes provoluti, humillime suppli-
„ camus; ut, una ex parte mature expensis
„ Historiæ nostræ fundamentis, ex altera
„ vero novitiis Papebrochii hallucinatio-
„ nibus, speculationibus, & conjecturis,
„ quas in Carmelitanam Historiam, & in
„ hujus stabilimen concessas Pontificias
„ Bullas confinxit, quod juris fuerit, velit
„ pronuntiare.

19 Hactenus in illa sua Supplicatione P. Sebastianus; qui more suo vera falsis niscens, multa omittens, multa involvens, tam fidenter me accusat, acsi meras certissimasque proferret convictiones, quas neque ego inficiari, neque Societas excusare possit; unde consequenter fiam execrabilis universis, etiam Jesuitis; judicerque non solum prohibendus ab omni scriptione, sed ab aris quoque focisque arcendus. Ut autem *ab ipso limine fieret perversionis exordium* (quemadmodum juniori Hincmaro exprobrat senior) avulso qui Supplicationem immediate præcedebat Titulo, quique impressionis locum & annum, ac nomen alicujus nostratis Typographi subscripta habebat; placuit pro unica pagella illa substituere Synopsim totius operis, per integra duo & semis folia chartæ extensam, cum novo Titulo, mentiente impressionem factam fuisse, *Francofurti apud Viduam Zubrodt*. Annus editionis ideo fuit in Titulo fortassis omissus, ad Supplicationem vero & annus & dies, quibus fuerit præsentata; ut, si tunc non conveniret, Libellum aut offerri Romæ, aut alibi publicari; posset is alio quocumque aptiori tempore habere usum suum, velut recens in lucem prodiens. Interim judicarunt Superiores Societatis Romæ, concipiendum aliquod scriptum breve, non quidem palam & cuivis exponendum, sed valiturum pro antidoto apud Prælatos Romanæ Curiæ, & alios alibi viros graves, per quorum manus clam aut palam traderetur Supplicatio illa. Scripsit ergo Collega meus (ut supra indicavi) P. Janningus *Instructionem brevem* ad præfatum Libellum: quam placet hic quoque reproducere, ut etiam in hac tertia parte habeat aliquid Lector, contra fraudulentas & captiosas illas *Rationes* atque *Expostulationes*, quæ totum deinde opus conficiunt; earumque confutatione obiter prægustata, instructior accedat ad veritatem Elucidationis nostræ cognoscendam.

CONRADI JANNINGI S. J. T. INSTRUCTIO BREVIS

Ad Rationes & Expostulationes P. Sebastiani, supplici ejus Libello adjunctas.

20 „ ETsi veritas odium pariat apud
„ multos, apud matrem suam
„ tamen, Ecclesiam dico Romanam, pa-
„ rere nil nisi amorem potest illustranti-
„ bus ipsam, è tenebris in lucem protra-
„ ctam. Utrumque veritatis partum, ipsam
„ illustrando, sibi peperit P. Daniel Pape-
„ brochius, decessorum suorum exemplo
„ laudabiliter atque indefesso studio San-
„ ctorum gloriam cum veritate promo-
„ vens, colligendo illustrandoque ipsorum
„ Acta, tanta cum utilitate Religionis
„ Catholicæ, ut ipsi in Hollandiâ acatho-
„ lici Doctores ac Prædicantes fateantur,
„ hactenus nullum prodiisse Opus, quod
„ continuatam in Ecclesia Catholica ad
„ no-

„ nostra usque tempora sanctitatem, sacratum Traditionum atque Rituum successionem, Doctrinæ per singula secula conformitatem, aliaque plura manifestius commonstret, quam *Acta Sanctorum*, à P. Joanne Bollando inchoata, communi bonorum plausu excepta, singulari Summorum Pontificum favore promota; adeo ut Alexander Papa VII eorum Auctores, tum temporis Godefridum Henschenium & Danielem Papebrochium, è Belgio in Italiam evocaverit, ac bibliothecas tum Vaticanam, tum reliquas omnes ipsis examinandas patere, dato ad hoc diplomate, voluerit.

21 „ Inde in Belgium reversi Patres, ingenti sacrarum notitiarum thesauro divites, cœptum Opus feliciter prosecuti sunt. Cum vero ad Vitam S. Bertholdi, primi Carmelitarum Prioris Generalis, ventum est; ne vel à proposito sibi veritatis studio recederent, vel indignationem PP. Carmelitarum incurrerent, tractando quæstionem de origine Ordinis; ab hac abstinendum sibi, salva veritate & amicitia prædictorum Patrum, putaverunt, Acta S. Bertholdi tantum illustrasse contenti, nulla penitus de antiquitate Ordinis facta mentione. Patet hoc legenti ejus Vitam, impressam Tom. 3 Martii pag. 791. Utinam prudens hoc atque innocens de antiquitate Ordinis silentium (quid enim silentio innocentius prudentiusque, ubi loqui quod sentis, prævides displiciturum offensurumque?) omnibus, æque ac plurimis è PP. Carmelitis, probatum fuisset! Uni præcipue P. Francisco Bonæspei displicuit: qui proinde arrepto calamo librum composuit sub hoc titulo, Historico-Theologicum Carmeli Armamentarium; ubi per triginta & amplius paginas, contra PP. Henschenium & Papebrochium nominatim agens, ipsorum silentium, quod dixi, acriter perstringit, ejusque rationem publice reddi prolixe exposcit. Neque hæc mihi ita asserenti credi velim; Armamentarium ipsum pro me, quæ asserui probabit.

22 „ Ita per scriptum publicum provocati Patres prædicti, & sua, & Operis sui interesse putaverunt, publico similiter scripto satisfieri provocanti: adeoque Tom. 1 Aprilis à pag. 769, ad Vitam S. Alberti rationes silentii sui exponunt. Verum prius quam rationes istæ typis ederentur, subodorati PP. Carmelitæ illas expectatione sua solidiores esse; provocationis suæ consilium damnarunt, omnemque continuo moverunt lapidem, tum per se, tum per ipsum Societatis Jesu Præpositum Generalem, ut earum editionem impedirent; obtinueruntque re ipsa illum in finem epistolam à dicto Generali P. Oliva, quam & impresserunt Libello suo supplice, de quo agimus, pag. 10. Sed uti nunc in hoc Libello, ita tunc apud P. Olivam callide tacuerunt de Armamentario & Expostulatione, publicæ luci à se datis; quæ cum P. Generalis ex suorum informatione postea cognovit, ægre ferre non potuit, responsionem paratam publice postulanti reddi. Porro quæcumque in prædicto Libello supplice, pro pace conservandâ à PP. Carmelitis gesta, speciose dicuntur, post violatam ex parte illorum pacem per editionem Armamentarii gesta esse, observandum studiose est. Iterum dico, studiose observandum esse, Armamentarium Carmelitanum P. Francisci Bonæspei, publice provocantis atque obtestantis P. Papebrochium, ut suam de antiquitate Carmelitani Ordinis sententiam ferret,

„ multo prius fuiſſe editum, quam ipſe illius mentionem vel verbo fecerit. Patebit id utriuſque ſcripta inſpicienti. Atque hoc modo abunde refutatum eſt quidquid in Libello ſupplice ejuſque Synopſi objicitur non recte P. Papebrochio, quaſi primum ipſe offenſionis poſuerit lapidem.

23 „ Circa reliquum porro Libellum, etſi nihil quidquam contineat, quod non pridem aut refutatum, aut gratis aſſeri monſtratum, aut ſcriptis ſuppoſititiis atque apocryphis niti oſtenſum ſit, notanda nihilominus nonnulla veniunt. Ac primo quidem, quod variis locis reus agatur Papebrochius læſæ Majeſtatis Pontificiæ, propterea quod Bullis aliquibus minorem, quam par ſit, reverentiam deferat: ſcilicet iis Bullis, quas pridem Tom. I Aprilis pag. 791. à num. 101, demonſtravit apocryphas eſſe, nec ab ullo unquam Pontifice datas: quaſi vero Eccleſiæ ſanctitas auctoritaſque ſine figmentis ſalva eſſe non poſſit.

24 „ Noto item, quod à num. 23 auctoritate Pontificia canonizatam antiquitatem ſuam velit Libelli auctor: ſed vereor ne eâdem auctoritate antiquiorem faciat Ordinem, quam ipſe velit, ac nomen Fundatoris ab Elia ad Enochum transferre cogatur. Nam numero ſuo 25 ex Julii II Bulla, qua priores omnes confirmari ait, hæc ipſa verba pro ſe adfert, ſcilicet, Carmelitas Sanctorum Prophetarum Eliæ, Eliſei, & Enoch ... ſucceſſionem hereditariam tenere. Ex quibus ſi quid pro antiquitate ac veri nominis Inſtitutore probatur, non ſolum probatur Eliam atque Eliſeum (ut volunt Carmelitæ) ſed Enochum quoque (quod tamen nolunt illi) & quidem primarium, utpote tempore priorem, verum Ordinis Carmelitani Inſtitutorem eſſe.

25 „ Tertium noto, nimis indulgenter præſumere Auctorem *Libelli*, ad evincendam antiquitatem prætenſam ſatis eſſe, quod illius mentio fiat in Officiis Eccleſiaſticis, per ſacram Congregationem Rituum aut permiſſis aut approbatis. Fateor, ex ejuſmodi approbatione hiſtoriis auctoritatem accedere, neque ullus id negaverit Catholicus: at vero accedere talem, ut falſum ſubeſſe non poſſit hiſtoriis, ſub approbatione tali legi permiſſis, aut ut viri eruditi prohibeantur circa illas diſputare, ab iiſque ratione bona nixi diſſentire, ne ipſa quidem ſacra Congregatio prætendit. Patitur enim de facto quæſtionem agitari de S. Dionyſio Pariſienſium Patrono, an ſcilicet idem ſit (quod Breviarium Romanum manifeſte aſſerit ad diem 9 Octobris) cum Areopagita, an vero diverſus: item, an à S. Clemente ſeculo primo miſſus ſit in Galliam, an tempore Decii ſeculo tertio. Patitur ſimiliter de hiſtoria S. Marthæ ad 29 Julii relata diſputari. Patitur denique (ut plura miſſa faciam) contra adventum ſancti Jacobi in Hiſpaniam, ad 25 Julii à ſe aſſertum, rationibus pugnari. Patitur, inquam, Eccleſia de hiſtoriis illis dubitari: tametſi in Breviario Romano legantur, atque inde non unius tantum Religioſi Ordinis, ſed quaſi totius Eccleſiæ traditio fieri videantur; neque injurioſum ſibi putat, ſi quis oppoſitam aſſertioni ſuæ in hiſtoriis Breviarii ſententiam teneat. Quomodo igitur Eccleſia non patietur ſimiliter quæſtionem inſtitui de hiſtoriis, in privato alicujus Ordinis Breviario contentis, aut ex ſpeciali S. Congregationis favore recitari permiſſis? Quomodo item injurius cenſeri poſſit cuipiam Ordini, qui ab illius Breviario ac traditione particulari, nixus ratione bo-

„ na, & auctoritate Historicorum alicu-„ jus notæ pæne omnium, recedat? Sed „ neque ipsi PP.Carmelitæ præcipui in „ hoc consentiunt Auctori Libelli sup-„ plicis.Siquidem easuper re apud S.Con-„ gregationem mota difficultate ab Illu-„ strissimo ac Reverendissimo Domino „ Auberto vanden Eeden Antverpiensium „ Episcopo, responderunt PP.Carmelitæ „ Romani utriusque Ordinis, & quidem „ ipsi Reverendissimi Generales; *Nihil se* „ *auctoritatis prætendere Officiis suis inesse, præ* „ *aliis continentibus historias antiquas, de qui-* „ *bus exacta certaque haberi modo notitia non* „ *potest*; ut videre est tom. 2 Maji pag. „ 716 à num. 29. Sed neque parem in-„ esse auctoritatem Officiis Regularium „ privatis, circa historias antiquas recen-„ tissime compositis, & à S.Congrega-„ tione pure permissis, atque inest Officiis „ Ecclesiæ universalibus, ab omni memo-„ ria legi solitis, & speciali approbatione „ confirmatis, ex dictis supra manifestum „ est.

26 „ Quartum denique noto, in Li-„ bello supplice num.53 undequaque con-„ geri auctoritates Scriptorum, partim „ antiquiorum, partim recentiorum duo-„ decimo seculo. Et antiquiores quidem „ non nisi duo vel tres citantur, iidemque „ fidei aut suspectæ aut omnino nullius esse „ convincuntur, tom.1 Aprilis pag.760 à „ num.50. Recentiores vero, præsertim „ cum plerique hujus aut præcedentis se-„ culi sint, neque ex professo ac studio „ proprio, sed unius fere Abulensis fide „ antiquitatem prætensam obiter attin-„ gant, parum morari debent illam ex „ coævis auctoribus studio singulari exami-„ nantes, & appensis diligenter in utram-„ que partem rationibus tandem mature „ sententiam suam proferentes. Sed neque „ obtinent auctoritates pleræque id quod „ prætenditur, neque evincunt quidquam „ amplius quam P.Papebrochius ultro con-„ cedit. Vide enim sis Libellum à num. „ 69, ubi auctoritates Cornelii à Lapide, „ Francisci Suarez, aliorumque afferun-„ tur; comperies Auctores præcipuos pas-„ sim uti particulis similitudinis, dicendo, „ Eliam tamquam Patronum atque Insti-„ tutorem esse Carmelitarum; Carmelitas „ quasi posteros Eliæ esse; item quasi he-„ reditariam successionem in Monte Car-„ melo tenere.

27 „ Nihil autem horum negat P.Pa-„ pebrochius: quin imo docet, quomodo „ PP.Carmelitæ Prophetam Eliam appel-„ lare possint Ducem, Patrem, Auctorem, „ & (si ita volunt) Institutorem suum; hoc „ nimirum sensu, quod per revelationem „ Prophetæ & jussu ejusdē (quod hactenus „ fere erat ignotum, & S.Bertholdo primo „ Priori accidisse, ex contemporaneo Scri-„ ptore, tunc Carmelum invisente, osten-„ ditur) Ordo Carmelitanus initium sum-„ pserit; quemadmodum Ordo Servorum „ S.Mariæ, ob similem revelationem, il-„ lam nuncupat Fundatricem suam. Con-„ cedit igitur isthæc ultro Papebrochius, „ & eatenus optime meretur de Ordine „ Carmelitano, quod solidum ipsi prin-„ cipium assignet retinendi adeo amatum „ Eliæ ut Institutoris titulum: unum in-„ terea deprecans, ut ne rem incredibilem, „ & Acta Sanctorum scribenti maxime „ importunam, cogatur admittere; vide-„ licet, Ordinem religiosum à Christo „ nato duodecim fere seculis extitisse, & „ toto illo tempore nulli cuipiam Scripto-„ rum distincte innotuisse; eumdem con-„ tinuatum sine interruptione, à tempo-„ ribus Eliæ ad duodecimum usque Chri-„ sti seculum, successionem tenere; & id „ auctoribus aut domesticis traditionibus, „ utrisque seculo duodecimo multo ju-

„ nioribus, credi debere. Inde enim fie-
„ ret, ut pariter cogeretur Papebrochius
„ in Actis Sanctorum adscribere eidem
„ Ordini, quotquot fere Palæstina aliæ-
„ que regiones vicinæ incolas habuere
„ Sanctos, puta SS. Hilariones, Serapio-
„ nes, Spiridiones; Item SS. Basilios, Gre-
„ gorios Nazianzenos, Cyrillos Alexan-
„ drinos; sed & Joannem Baptistam, &
„ ipsam, si Superis placet, Beatiss. V. Ma-
„ riam. Hi enim omnes, præter innu-
„ meros alios, nominatim à PP. Carmeli-
„ tis inter suos annumerantur, nonnulli-
„ que etiam variis in locis habitu Ordinis
„ donantur. Porro Papebrochium, sensu
„ prædicto, concedere Eliam PP. Carme-
„ litis, patet tum alibi, tum ex tom. 2
„ Maji pag. 710 num. 9. Quousque autem
„ se extendat ipsius impugnatio, melius
„ intelligi non potest, quam ex verbis im-
„ pugnantis, quibus ibidem pag. 713 num.
„ 18 ita loquitur: *Denique aliud nihil con-*
„ *cludam, quam prætensas Carmelitani Ordinis*
„ *antiquitates ejusmodi esse, ut de iis possit non*
„ *imprudenter dubitari; atque ipsos dubitantes*
„ *nullam facere injuriam Ordini, sive cum de*
„ *illis agere subterfugiunt majoris boni respectu;*
„ *sive cum loqui coacti, tandem ingenue con-*
„ *fitentur, quid sentiant: quorum primum in*
„ *Martio, secundum fecimus in Aprili.*

28 „ Denique sine annotatione præter-
„ mittere nequeo, quod Auctor Libelli, in
„ ipso supplicationis exordio, non minus
„ asseveranter de P. Papebrochio, & qui-
„ dem primo loco, quam deinde de Pa-
„ tribus sui Ordinis pronuntiet, interdi-
„ ctum tam illi quam istis à Sanctitate
„ sua ulteriori circa rem controversam
„ scriptione: quod de suis quidem certo sci-
„ re potuit, de illo nimis temere, ne di-
„ cam injuriose, affirmavit. Demus ta-
„ men ita esse: profecto si istiusmodi in-
„ terdictum respectu P. Papebrochii re ipsa
„ factum fuisset, non potuisset severius sibi
„ ipse imperasse silentium, quam tenuit
„ hactenus; & constanter deinceps tenere
„ animum obfirmavit, nihil importunis
„ quibusvis adversæ partis libellis, ad re-
„ spondendum identidem provocantibus, à
„ proposito dimovendus; utpote existimās,
„ hactenus allata à se argumenta, ad eluci-
„ dandam quæstionis propositæ veritatem
„ satis esse veritatis amantibus; nulla satis
„ unquam fore aliter affectis. Utinā eadem
„ mens PP. Carmelitis etiam post interdictū
„ fuisset, nullumq; scriptum eorum seu pro-
„ prio seu alieno nomine monstrari posset!
„ Utinam & modo foret! „ Ultimæ huic
observationi Janningi nostri, qua modeste
sugillat fidem Accusatoris, addere placet
manifestiorem minusque excusabilem fal-
laciam aliam, qua nomini meo & personæ
tribuit quasi mea hæc verba; *Non scribimus*
vespertilionibus & noctuis; cum sint verba
nostri tunc Censoris, Rev. P. Jacobi van
Calloen, mei olim in Theologia Professoris,
Commentarium meum de S. Alberto ap-
probantis, atque amice adhortantis (*tom. 1*
Aprilis pag. 802 ad finem num. 144) ne ra-
tionem nobis putemus habendam eorum,
qui Berosos, Hunibaldos, Dextros, Luit-
prandos, & hujusmodi monstra vel amant vel
etiam mirantur: & concludens addit: *Non*
scribitis noctuis aut vespertilionibus, quibus in-
tolerabilis lux est; sed aquilis, quæ quasi luce
ab infantia pastæ, exploratæ ad meridiem, solo
jubare plenæ diei lætantur. Quæ viri gravissi-
mi & grandævi verba quod P. Sebastianus
voluerit intelligere, quasi in contumeliam
P. Bonæ-spei dicta, pro suo ingenio fecit,
in sequiorem partem omnia torquere so-
lito, quæ me quomodocumque spectant.

29 Porro quod ad ipsum Libellum at-
tinet, qui se Lectori offert, tamquam Pon-
tifici oblatum; idem P. Janningus ex
eorum uno, qui Pontifici familiarius assiste-
bant

bant post Instructionem hanc scriptam studiose percunctatus est, utrum revera oblatus aliquando fuisset Libellus iste: qui absolute negavit ejusmodi quippiam se cognovisse, cogniturus ex officio si factum fuisset. Hinc nihil pronius est opinari, quam quod Carmelitarum Romæ Superiores, jure merito veriti repulsam, ex eo quod Libellus, qui prius erat præsentandus Judici appellato, per eumque communicandus parti, ac denique (si iste pateretur) publicandus; prius toto orbe Christiano sparsus esset, quam aliquid eorum ex juris forma servandum auctores cogitarent; nisi malit quis suspicari, clam quidem traditum, sed privatim consideratum, displicuisse, vetitosque delatores actionem prosequi coràm Pontifice à talibus paradoxis audiendis alieniore. Ut ut erat: cum, nemine actionem prosequente, nulla fortior causa urgeret, liti necdum contestatæ occurrere; malui tenere cœpti semel silentii propositum, & tenuissem usque modo, nisi resumpto post annos decem certamine, & quidem contra Opus nostrum totum, collatis plurium suorum studiis instructior P. Sebastianus, & clandestina apud Inquisitionem Hispanicam aggressione victor, coëgisset animum advertere ad pericula & damna, ex isto silentio nata ac porro nascitura. Quare & Responsiones, per omnes Exhibitionis Articulos ductas, confestim edidi; & nunc prosequor reliquias accusationum, alio in genere objectarum, velut perfunctus prima maximeque necessaria defensione.

CAPUT PRIMUM.

Quomodo circa caput totius Controversiæ, ab anno 1635 se gesserint Patres Bollandus & Henschenius; ac denique ab anno 1660 cum illis Papebrochius, usque ad editum anno 1669 Armamentarium Carmeliticum: quo illi nominatim provocabantur, ad rationem reddendam sui, studiose (ut dicebatur) affectati, de dicta controversia silentii vel obscuræ brevitatis.

Annus labitur sexagesimus quartus, quod piæ mem. R. P. Godefridus Henschenius, acri vir judicio & ad quoscumque studiorum labores impiger, suo in Rhetoricis quondam Magistro, Rev. P. Joanni Bollando socius additus fuit, ad Acta Sanctorum colligenda, quæ Heribertus Rosweydus obiter delibata reliquerat moriens; Bollandus vero, solus in opere per triennium, nec tamen uni illi rei vacare permissus, deducere cœperat, secundum ideam animo præformatam, qua sperabat intra tempus non admodum longum posse compleri Annum sacrum, voluminibus duodecim aut pluribus, uti in ejus Vita ante Martium docui. Bollando Januarium prosequente, Henschenio autem exorso sui experimentum dare in Februario, illustrandis gestis S. Amandi, Flandrorum ac Brabantinorum Apostoli, se-

seque in difficillimas quæstiones, & eatenus fere intactas Chronologiæ Franco-Merovingicæ immergente, certoque, posthabitis quibuscumque præjudiciis, nihil indiscussum relinquere, quod ad argumentum propositum spectaret; cito apparuit, quam longe aliud, & huic erudito seculo dignius evadere opus posset, si eadem forma induceretur Januario, quamvis sic tardius processuro.

31 Ergo, dimisso secundo mense, in quo tam feliciter Henschenius cœperat laborare; suspensa etiam ad tempus aliquod impressione, usque ad vigesimum ternionem & ultra 260 paginam progressâ, recognosci cœpere priores quatuor dies; & initium quinti, si forte mutatis foliis pauculis, omissisque nonnullis & aliunde suppletis, fieri posset, ut secuturis minus dissimilis illi quoque viderentur. Fuit etiam inter alia deliberatum de Vita *S. Telesphori Papæ*, à Zegero Pauli Carmelita composita: sed quoniam eam jam impressam haberi sciebant illi, qui Bollando adhuc solitario persuaserant ipsam recipere, inter Acta, & sine eorumdem offensa gravi non poterat ea aboleri aut supprimi; excusationis apud eruditos habiturum se satis Bollandus credidit, quod alieno nomine ac fide ita Vitam illam fecisset imprimi, ut aliud nihil præfatus sit brevi decem lineolarum Commentariolo, quam qua ratione Sanctum, in vetustis Martyrologiis relatum die secundo Januarii, hodierni Romani correctores, cum iisque Patres Carmelitæ, recolere cœperint die quinto.

32 Caverat etiam, ne titulo *Papæ & Martyris*, adderet (quod optabant & speraverant illi) titulum *Carmelitæ*; caverat, ne verbo vel unico, ad præfati Zegeri Notas addito, ipsas sibi probari indicaret. Verum cavere ea ratione non potuit, quin illi, veluti summam votorum consecuti lætarentur, considerentque facile impetraturos se, ut ceteræ quoque, quas ipsi suggesturi essent, idemque Zegerus sub manibus habebat, Vitæ Sanctorum Carmelitarum, seu verorum seu prætensorum, eodem modo susciperentur. Cavere denique nec hoc potuit, ne deinceps passim & quotiescumque incideret occasio, allegarentur *Bollandus atque Henschenius in Vita S. Telesphori.* Doluit ille quidem, nimia sua facilitate factum, ut hoc liceret Patribus Carmelitis; sicuti Theophilus Raynaudus doluit, quod eorumdem arbitrio commiserit suum de Stockiano Scapulari opusculum: sed ne malo pejus remedium foret, ut hic, sic ipse dissimulandum sibi credidit, eorumque conservandam amicitiam; adhibita majori imposterum cautela, ne in eumdem lapidem rursus impingens, minus excusabilis videretur. Ergo, non facile decipiendus amplius, abstinere ab iis manum constituit, ubi non liceret sibi amicitia salva quod sentiret eloqui; & lampadem, in Carmelum ferendam cum opus esset, tradidit Henschenio.

33 Hic *Anastasii Persæ* illustraturus Acta ad diem XXII mensis, solum scripsit, quod, Benedictinis ipsum sibi vendicantibus nullo solido argumento, *Carmelitæ ut sui Ordinis alumnum Officio duplici colunt.* Non ita paucis expedire se potuit ad diem XXVIII mensis, propter celebrem & acrem pro S. Cyrillo Alexandrino contentionem, Baronium inter & Carmelitas. Mediam tamen inter utrosque viam quadamtenus tenens, scripsit de Monachatu ejus integrum fere Paragraphum, cujus synopsim hanc posuit in margine. *Carmelitam fuisse male probatur ex Scripto quodam Gallico, nullius fidei, ideoque exploso à Baronio. Ioannes Hierosolymitanus, antea Monachus; an in Carmelo, & Cyrilli magister, non*

con-

constat. Recte omnino, eoque prudentius, quod antea præmiserat, S. Cyrillum istum, cujus sorores aliique consanguinei Alexandriæ commorabantur, *genere & ortu Alexandrinũ fuisse haud obscure indicari.* Hoc ipsum tamen in gratiam Carmelitæ Alegræi, Cyrillum Constantinopolitanum facientis, pariter indecisum relinquens, & ad §. 3. transiturus, *ad certiora,* inquit *properemus.*

34 Ad eumdem vero diem XXVIII daturus Acta *S. Jacobi Pœnitentis,* prope Carmelum commorati, cavit quidem ne Carmelitarum faceret mentionem; sed eum Commentarium Bollandus recensens, recordatusque erroris in Telesphoro commissi, non potuit se continere, quin adderet, nihil causæ videri, cur Alegræus, omnes Orientales Sanctos primorum quinque seculorum Monachos adscribere suo Ordini solitus, quamvis longe extra Syriam vixerint; hunc, tanto propiorem Carmelo, non etiam adscripserit Carmelitis, seu veris, seu causa exempli adscitis: quo solo titulo tales posse Carmelitis conjungi, *multi ex recentioribus existimant, qui undecim seculis integris negant Carmelitarum vel nomen prolatum ab ullo eorum temporum scriptore; at contra constare, ante S. Hilarionem nec auditum quidem in Palæstina & Syria nomen Monachorum, Hieronymi testimonio firmant.* Tomo autem 3 Februarii, ad diem mensis XXXVIII, quo inveniebatur Carmeliticis quibusdam Kalendariis inscripta *B. Angela Bohema,* nihil amplius audens Carmelitis credere, quod non inveniret ab aliis quoque scriptoribus traditum, distulit ipsam ad 6 Julii, quo dicitur obiisse. Addidit quoque, habere se *Vitam manuscriptam, haud tenui examine egentem.* Nec immerito hoc addidit; cum inter alia affirmetur, quod Angela illa fuerit *Raymondi Regis Bohemiæ filia,* qualem Regem Bohemia tota nullum novit.

35 Ad hunc locum aliosque prænotatos, scio non defuisse qui quererentur: sed necdum historiis suis tam firmiter adhærebant Patres Carmelitæ, multo quam nunc moderatiores, ut in tam manifeste dubitantes consurgerent, sibique indici à Jesuitis bellum clamarent, arma inferri, injuriam fieri, totius Ordinis linguis calamisque vindicandam: imo, modo sic pergeret Henschenius, profitebantur abunde facturum amicitiæ satis. Id vero faciebant eo magis, quo jucundius eos afficiebat *S. Petri Thomasii* Vita, die XXIX Januarii edita, auctore Philippo de Mazeriis, Cancellario Cypri individuoque postremis annis ejus expeditionum comite usque ad mortem. Quamvis enim istic alia omnia de Sancto narrabantur, quam in Carmelitano Thomæ Saraceni Menologio: nemini tamen satis animorum erat, ut hunc, multa ex suâ phantasiâ scripsisse convictum, tam certo & tam irrefragibili testi componerent, nedum præferrent.

36 Quin imo, considerantes fieri posset (sicut & contigit) ut ad hunc modum ab Henschenio deinceps in lucem proferentur certiora de sui Ordinis Sanctis monumenta quam quæ sui ipsorum scriptores secuti in graves palpabilesque errores impegerant, amare cœperunt veritatem præ mendacio. Sed cœperunt tantum. Cum enim eamdem Vitam ipsis rogantibus seorsim imprimendam anno 1659 Henschenius dedisset, & Fr. Valentinus à S. Amando Indicem confecturus, istic ubi *Elias* dicebatur *primus Patronus Ordinis,* substituisset *Fundator;* idque non pateretur. Auctor Henschenius, & omnino juberet *Patronũ* restitui; certus ex textu aliud probari non posse, in eo sensu, quo passim *Fundatores* dicuntur; cœpit idem ille Valentinus mussitare inter suos, ne

putarent historias Ordinis ei bene credi, qui circa capitale istud punctum nollet consentire, neque plus asserere quam ex coævis vel aliàs congruæ antiquitatis scriptoribus probari posset.

37 Ast vicit pro tempore prudentia eorum, qui judicabant eo cogendum neminem; sed circa indubitatos Ordinis Sanctos accipiendum, quod dabatur à viris religiosis & eruditis, omnemque circa eos operam pollicentibus; circa antiquiores vero & seculo 12 priores protestantibus, se non posse ullatenus ipsis favere. Mansit ergo hac lege amicitia firma, post annos abinde septem novo firmata beneficio, æstimato æque ac prius *æterna Ordinis gratitudine digno*; quo, post Bollandi mortem celebratasque eidem velut optime merito exequias solennes, alteram præfati S.Petri Thomasii Vitam eisdem Patribus dedimus imprimendam, confirmativam prioris. Scripta hæc erat à Fr. Joanne Carmessonio, Minorum in Terra-Sancta Ministro, statim post Petri mortem advecto in Cyprum; ubi & oratione funebri defunctum laudarat, & in miracula quæ patrari dicebantur quæstionem instituerat, Canonizationi promovendæ subservituram.

38 Amicitiæ, tam bene (ut credebat) constitutæ fiduciâ nixus porro Henschenius, & eâdem, cui acquiescere Patres videbantur, moderatione usurus, procedebat in Martio, jam imprimi cœpto; atque de primo & tertio Carmeli Prioribus sanctis, *Bertholdo* & *Cyrillo* acturus; licet locus is poscere videretur, ut de prætensa Ordinis processione ab Elia successioneque in Carmelo usque ad Bertholdum suam diceret sententiam, & de ea quæstione, deque illo quem sub dictis Prioribus Ordo cœpit habere statu multa haberet dicenda; ex P.Danielis à Virgine Maria aliorumque judicio, sic ordinavit perbrevem de Sanctis illis duobus tractationem, ut iis, quorum confutatio ingrata erat futura omissis, certiora dumtaxat aliqua efferret, unde constare posset, quo tempore ambo floruerint, & quo jure possent in Opere nostro locum habere. Placuit prælaudato P.Danieli, qui jam impressa de S.Cyrillo aliquoties legerat probaveratque, placuit & aliis modestioris zeli Patribus moderatio talis, qua scilicet pergebamus abstinere à controversia circa ipsorum antiquitatem movenda: id quod observatum fuisset oculis videns P.Daniel in Commentario Notisque ad Vitam S.Cyrilli, semper sibi gratum esse declaravit, verbis honorificis plenam satisfactionem testatus.

39 Quid autem dico verbis? Voluit etiam, Provincialis existens, rebus ipsis testari, quanti faceret nostrum erga suum Ordinem affectum: & exemplo, plane nobis inexpectato ac novo, misit adm. Rev.P.Gerardum à Puero Jesu, tunc Priorem conventus Antverpiensis, qui à Rev. P.Petro vanden Berghen, Domus nostræ Præposito, impetraret facultatem redhibendi reciprocæ gratitudinis affectum, religiosæ ac fraternæ caritatis epulo nobis præbendo. Ad hoc ut novæ symbolæ afferret aliquid P.Henschenius, securus de priori sua circa *S.Cyrillum* commentatione (utpote, sicut dixi, jam sæpius probata) deproperavit alteram de *S.Bertholdo*; dumque apparatur mensa, coram iis, qui nos invitaverant, legit, simili quo priora successu; nisi quod Saussaji circa Sanctum istum errores, sane crassi, crediti sint posse dissimulari, ne per ejus latus viderentur peti auctores Ordinis, ex quibus eos hauserat. Horum sic gestorum memores, & ex Martio sic prodituro offensiunculam nec minimam quidem formidantes, sed grande augmentum amicitiæ pollicentes

tes

tes nobis; quid mirum si ad inexspectatas non unius hominis querelas sumus aliquantum commoti?

40 Fuit hic *Adm.Rev.P.Franciscus Bonæ-spei*, Provinciæ Flandrobelgicæ Exprovincialis, turbis inter suos excitatis notus; qui tunc Adm. Rev. P.Provinciali Assistens, & fretus æstimatione doctrinæ quam sibi acquisiverat, in alma universitate Lovaniensi sacræ Theologiæ Professor emeritus, adhuc tumebat ex successu, quo sibi suisque videbatur anno 1664, non solum demonstrasse grandi libro, *Visio Eliæ* dicto, fuisse huic Prophetæ, in nubecula de mari assurgente, revelatam immaculatam Deiparæ Conceptionem, adeoque primos fuisse Carmelitas in eâdem colenda ac propugnanda; sed etiam per Appendicem apologeticam libro isti subjunctā, se credebat debellasse Eximiū P.Christianum Lupum, in eadem Lovaniensi Universitate S.TheologiæDoctorem Augustinianum, qui Joannem Jerosolymitanum, in suis ad Canones quinti Concilii Notis comparaverat Tertulliano & Origeni, pro quorum orthodoxia vindicanda, *frustra quidam in Ecclesiam apologias spargunt, Æthiopem lavant, compescendique sunt ut ingenia libertina & noxia, nisi brevi etiam pro Martino Luthero & Joanne Calvino velimus apologias videre.* Neutrum triumphum (si tamen triumphus fuit, quod aliis judicandum relinquo) neutrum, inquam invideo emerito Theologiæ Professori, in argumento Theologico: sed vellem ut ista sua sparta contentus, non transsiliisset stadii eatenus non illaudabiliter decursi lineas, extemporalis factus ex Theologo Historicus; neque persuasisset suorum sociorum præcipuis aliquot, etiam nos, nec sibi nec suis molestos, sed quantum salva veritate licebat indulgentes, provocandos publico aliquo scripto, atque cogendos ad reddendam silentii prioris rationem; sive, ut ille appellabat, *brevitatis obscuritatisque affectatæ*, quam cum sui Ordinis incredibili præjudicio conjunctam esse arbitrabatur.

41 Quid non egi? Deus bone! quo me non demisi? suadendo, orando, verbis & scriptis apud P.Danielem, ut ab isto consilio abduceret hominem, nihil moderate facturum; persuasumque, post tam diuturnam exercitationem interscholarum cathedras, nulli disputationi se imparem esse, quacumque in materia; cum tamen Theologus, quamtumvis profundus, si studium historiarum tractare non didicerit cura speciali, non magis ad aliquid in hoc genere sapienter definiendum idoneus esse videatur, quam ad instruendos discipulos in arte poëtica. Monebam igitur & orabam P.Danielem, suaderet ei ut à nobis nominatim lacessendis desisteret. Sed surdo fabula canebatur: nam etiam hic, quem sperabam mediatorem, cœperat adversari palam, & priora de scriptis in Martio retractare judicia, nescio qua ratione se deceptum causatus. Prodiit ergo sub nota anni 1659, id est immediate post Martium; justæ molis liber, cui titulus erat: *Historico-Theologicum Armamentarium, proferens omnis generis scuta, sive Sacræ Scripturæ, summorum Pontificum, sanctorum Patrum, Geographorum & Doctorum, tam antiquorum quam recentiorum auctoritates, traditiones & rationes, quibus omnium Amicorum dissidentium tela sive argumenta, in Ordinis Carmelitarū antiquitatē, originem, & ab Elia sub tribus essentialibus votis in monte Carmelo hereditariam successionem & huc usq; legitime non interruptā vibratæ enervantur.* Isti autem *Amici dissidentes* (sic enim molliori vocabulo nominari placuit eos, qui sub initium impressionis à *pag.* 118 ad 160 vocabantur *Æmuli*) Isti, inquā *Dissidentes Amici*

 erant,

erant, primi quatuor ex nostra Societate assumpti; *Franciscus Salinas, Christophorus de Vega, Franciscus Suarez, Petrus Redanus*: quasi Societas nostra præcipua esset inter omnes Religiones in oppugnanda Carmelitana antiquitate, pro qua tamen ex eadem Societate quamplurimos (dum fert usus) nominare solent, qui eamdem suo assensu videntur roborare.

42 Post primos illos quasi duces, & alios aliunde tres cum Cardinali Baronio, sequuntur Prætensiones aliorum: quos inter ego & Henschenius protracti ad judicium sumus, *ob quinque argumenta, dubia saltem & obscura*, videlicet, I *à translatione Ordinis è Terra Sancta in Europam, post annum* 1099. *II à Bertholdo, primo Ordinis in monte Carmelo Priore. III à sententia Em. Baronii de origine Ordinis Carmelitarum, sub Alexandro Pontifice & Aymerico Patriarcha Antiocheno. IV à flore Ordinis Carmelitarum seculo* XII *&* XIII, *& tunc Generalium acceptione. V à Joannis de Lezana & Danielis à Virgine Maria novarum rerum scriptionibus*. Vere *dubia & obscura, argumenta*, cum eo trahuntur, quo per vim contendit ea esse trahenda Armamentarii auctor: in nostro autem de Sanctis Bertholdo atque Cyrillo contextu plana sunt & clara; non *Argumenta* (nec enim ibi argumentamur) sed simpliciter prolata, ut posita extra controversiam.

43 Argumenta nempe dicenda erant, ut essent quæ retunderentur; cum non minori injuria nostra, qui dicebamur tam futilibus niti; quam Fratrum suorum perniciosa deceptione, quibus de adversariis tam leviter armatis facillima promittebatur victoria. Per numeros porro sexaginta duos aliud nihil agit Auctor, quam ut nostro nos officio defuisse ostendat: *Nam*, inquit num. 818, *dum aliqua spectans ad materiam, quæ tangitur, notoria est controversia; qui materiam tangit & controversiæ resolutionem prætermittit, non illustrat; sed aperte, contra omnium expectationem, quasi oneri succumbens, ex controversia indecisa, in appendentibus obscuritatem & confusionem, illustrationi à se prætensæ contrariam, relinquit*. Enimvero cur non relinqueremus, licet oneri pares? Cur contenti alias partes Carmelitanæ historiæ illustrare, in ea non parceremus labori, ubi lucem inferre erat odium incurrere? Non igitur imbecillitas ea fuit, sed discreta caritas, ab infirmis oculis lucem subtrahens nocituram.

44 Sed nihil tale Armamentarii Auctor cogitare de iis voluit, quorum in Prologo Paragraphi tertii laudaverat beneficia, ut *æterna totius Ordinis gratitudine digna; cum agnitione debiti erga Societatem nostram, numquam ad æqualitatem persolvendi*. Interim, gratiose supposuit in eodem Prologo, quod *omni scriptorum & librorum thesauro abundantissimi, forte fortiores & convincentes haberemus auctoritates: quas tamen*, inquit, *dum non producunt, nec nos Carmelitæ, cum notabili totius Ordinis & nostræ antiquitatis præjudicio, supponere debemus*. Hactenus id ab eis non exegerat P. Henschenius, nec ego eram exacturus. Abundassent illi in sensu suo, & fundamentorum suorum præsumpta soliditate nixi, pleno ore dixissent, quod *Triumphator Henschenii ac Papebrochii Jesuitarum, novissimorum Ordinis hostium* (sic enim publice ac privatim à suis tunc appellabatur P. Franciscus Bonæ-spei) in Partis primæ Præfatione scripsit; dixissent, inquam, non obloquentibus nobis, *Carmelitanam historiam tot & tantis communitam esse scutis, ut ipsa subsistere debeat, aut nulla*. Si aliquando apud P. Danielem, tamquam amicum unanimem, privatim fassus sum, illa omnia fundamenta, quantumcumque ipsis videantur immobilia, mihi æque ac pluribus eruditis viris esse sti-

suspecta; id feci vel verbo vel per epistolam; tamque familiariter, ut nihil inde metuens incommodi, nequidem retinuerim ejus apud me copiam, qua postea ad mei purgationem uterer si opus foret. Ea autem epistola vel non debuerat ad publicæ litis contestationem adduci, vel adduci integra: & tunc constitisset lectoribus omnibus, etiam Carmelitis, quam sincere candideque in hac causa processerim; & quam ex animo voluerim declinare certamen, rebus, ut tunc erant, meis studiisque perquam incommodum.

45 Pergebat nihilominus Triumphator noster provocare: & num. 804 aliquam nobis, ex multis quibus nititur, auctoritatem adducens, *aut illam*, inquit, *debent admittere* (quod vero de illa dicit, etiam de ceteris intelligi voluit) *aut fortiorem opponere: aut, si illam, contra totius Ordinis indubitatam acceptationem, habeant suspectam, suspectationis efficacem reddere rationem; ne ipsorum nuda stet pro ratione voluntas: quæ si sufficeret, actum esset de Vitis & Actis Sanctorum, quibus operose & laudabilissime incumbunt*. Talibus provocationibus, per paginas triginta duas late deductis, constricti, & veluti tormentis eculei ad intima cordis arcana patefacienda adacti, quid faceremus? Impetraverant illi quidem ab omnium prædictorum inscio Reverendiss. P. N. Joanne Paulo Oliva commendatitias ad nos litteras, quibus moneremur, *ne fundatorem Eliam vellemus ereptum Carmelitis*, id se timere significantibus: *eorum enim sententiam, si confirmare non possemus* (quod imprimis optasset) *haud tamen esse oppugnandam*, scilicet propter bonum pacis inter Ordines servandæ.

46 Verum ubi Judex ille æquissimus, viso libro, deceptum sese, nosque non aggressores, sed defensores fore intellexit; responsum, tanta cum importunitate ac violentia extortum, reddere permisit; eo etiam libentius, quod promitterem, plusquam dimidiam eorum, quæ præparata habebam, partem resecandam (quod & feci) nihilque hac vice definiendum à me circa Eliam, fueritne veri nominis Monachus seu Religiosus, essentialibus tribus votis Religiosis adstrictus (id enim posse differri in Julium) sed solum rationes reddendas nostri silentii, de Ordinis, ab eodem ut prætenditur instituti, successione usque ad Bertholdum; quam successionem, prout ipsi illam volunt ab annis bis mille ductam, si reciperemus; omnes fere totius Orientis Monachos, & magnam partem Occidentalium, teneremur Ordini isti expresse adscribere in Opere nostro. Nostræ autem ad illam sic recipiendam tergiversationis rationem intendebamus reddere, non negando absolute & in terminis illam originem successionemque, sed solum demonstrando, quanto jure suspectæ nobis sint auctoritates, quibus illa hactenus probata fuit; animo videlicet sic comparati, ut, si certiora istis & meliora producerent, (sciebamus autem nulla haberi) continuo in eorum sententiam manibus pedibusque iremus.

47 Hæc dum aguntur, futurum sentiens P. Daniel à Virgine Maria, ut non omnino sileremus; expressit à suo Reverendissimo Generali, Matthæo Orlando, litteras Roma datas XIV Octobris 1671, quibus rogaremur, ut acturi de B. Alberto & Regula ab ipso data Ordini, *sequeremur informationes à dicto P. Daniele nobis dandas; &, sicubi allegando esset Cæsaris Cardinalis Baronii auctoritas, non illam nude (sicut factum in Martio) sed cum aliqua explicatione insereremus; ne quod ipse de Carmelitano Ordine non sine passione scripsit, & nos probare videremur. Non enim ignotum esse, ipsum Ordini Carmelitano ob causam aliquam offensum, &*

& inde etiam infensum fuisse; & de eo quædam scripsisse, non sine grandi & patenti passione. Cardinalem Baronium non fuisse in eadem cum Carmelitis sententia circa S. Cyrillum Alexandrinum sciebamus quidem; *offensum, ideoque infensum, & ex passione scripsisse*, ignoravimus sane; neque adhuc credimus; cum videamus, Ordinis inimicos & hostes censeri omnes, qui non satis placentia scribunt & sentiunt de ejus origine: argumentum offensi animi sane perquam debile. Interim Reverendiss. P. Generali præfato in hæc verba respondi, exeunte Decembri.

48 „Reverendissimæ Paternitati Tuæ „primùm maximas agimus gatias pro affe„ctu, quo memoriam optimi P. Bollandi „nostrumque de Sanctis opus prosequitur „Ordo Carmeliticus. Huic ut pari affectu „respondeamus, dedimus ac porro dabi„mus semper operam. Non autem fue„rat necesse nos tam operose rogari, ut de „Sanctis vestris quam fieri potest copio„sissime scribamus, ad id tum nostra „sponte tum ipsa susceptæ scriptionis ra„tione inclinatissimi: si quid tamen in iis „probamus minus, id præter consuetu„dinem à nobis circa alios usurpatam, ma„lumus premere amico silentio, quam in„gratæ controversiæ discussione immi„nuere suavitatem ejus caritatis, quæ no„bis hic cum Patribus vestris longe sua„vior familiariorque quam cum ullis aliis „Religiosis intercedit, verbis factisque „testata. Quæ de *S. Cyrillo* habemus in „Martio, ea Adm. Rev. P. Daniel à Virgi„ne Maria aliique ex vestris legerunt & „probarunt verbotenus, priusquam im„primerentur: adeoque culpari non pos„sumus, si verbum aliquod, ab ipsis ocu„lo inoffenso lectum, displicuit postmo„dum alicui alteri, ingenii minus com„modi viro. In elogio *B. Bertholdi*, eorum„dem suggestione semel iterumque refi„cto, pro verbis Saussaji ex Martyrolo„gio Gallicano acceptis, quæ illi omitti „malebant quam refutari (nam cetera „omnia iidem ipsi probabant) substitui„mus disquisitionem de tempore, quo vi„deri potest Bertholdus vixisse: neque „aliud istic à nobis intendi, patet ex „Synopsi marginali, quæ talis est: *Gaudium ob recuperatam Terram-sanctam, secutus luctus ea amissa, mitigatur ob Carmelitas in Europam traductos. Horum primus Generalis creditur S. Bertholdus; colitur* 29 *Martii. An Lemovicensis, & frater Ademari Episcopi Podiensis, mortui anno* 1098? *an Haymerici Patriarchæ Antiocheni? Ab hoc traditur Prior Carmeli factus, & mortuus circa an.* 1188. *Elogium ex Grosso, Rolevinko & Bostio*. „Hactenus verba „Synopsis, in margine expressæ. In con„textu, quia quæstio erat de tempore, „nec certa tunc suppetebant congruæ an„tiquitatis documenta ad rem definien„dam, visum fuit Scriptorum recentio„rum proferre sententias, inter quos præ „ceteris placuit nominare Cardinales Bel„larminum & Baronium, allegatis utrius„que verbis; neque enim sciebamus, quod „nomen Baronii adeo grave auditu Car„melitis esset, propter verbum COEPIT; „quod uti sensum habet multiplicem, ita „in subjecta materia poterat (etiam ta„centibus nobis, nec propriam senten„tiam explicantibus) pro vestro arbitra„tu intelligi.

49 Ita nos tunc, ex certa (ut nobis quidem videbatur) præteritorum memoria. Nunc in quadam ad Lectorem allocutione, ante Speculum Carmelitanum, dicitur prædictus *Rev. P. Daniel* reliquisse *sub protestatione signatum*, die VIII Augusti MDCLXXV, *Sicut veritati parceret, qui diceret me Vitam S. Alberti ante impressionem vi-*

vidisse & probasse (quod quidem aliquos sparsisse intelligo) ita hisce declaro, haud verum esse, in vita S.Cyrilli aut S.Bertholdi non esse litterulam, quam non approbaverim. De Vita Alberti si quis locutos nos intellexit, erravit haud dubie: nec enim in ea vel litterula est, quam viderit P.Daniel (utpote ex approbatione Armamentarii palam cognitus adversari) nedum approbarit in Bertholdo. An viderit verba Bellarmini atque Baronii, substituta in locum aliorum ipsius arbitrio omissorum, dubito. Cetera omnia ad usque litterulam ab eo fuisse probata, quomodo negare potuerit, fateor me non capere, potissimum in S.Cyrillo, unde tamen non una sumpta est causa querelarum, contra nos formatarum. Nescio quomodo in viris aliàs optimis subinde locum habeat istud Græcorum,

Ὅ τις βȣ́λεται, τȣ̃το καὶ οἴεται.

Quod quis vult, hoc etiam putat esse.

sive mavis, τȣ̃το καὶ μέμνηται, *hoc & meminit.* Affectus certe suus bono Patri Danieli fuit aliquando pro memoria: & hoc mihi evidentius patuit, cum ante editum Aprilem ipse & Rev. P.Gerardus à Puero Jesu, agebant mecum ut à refutando Armamentario abstinerem; in quo nos esse provocatos, sibi & plerisque in Ordine viris cordatis vehementer ajebant displicuisse. Non meminerat scilicet amplius P.Daniel, se Mechliniæ Priorem sic scripsisse in sua ante ipsum Armamentarium approbatione. *Attente perlegi & studiose examinavi librum .... quem totum ad historiæ Carmelitanæ veritatem perspicue elucidatum, totum ad amicorum diffidentium concordiam suaviter præparatum reperi.*

50 Verum quidem est, quod idem P. Daniel anno 1667, procedentis impressionis quarto, proprione an alieno motu? diffidens iis quæ ante biennium bis terve legerat, in Commentario ac Notis ad Vitam Sancti Cyrilli; post varios itus reditusque ad nos, nunc hoc, nunc illo prætextu institutos, ac dubia mota, petiit adeo pridem probata rursum sibi legenda dari: & tunc quidem abiit, quasi acquiescens responsis P.Henschenii, circa verba quædam: in quibus nihil quidem esse quod sibi magnopere displiceret P.Daniel ajebat, metuere tamen ut suis quibusdam Patribus, suspectos nos habentibus, æque arriderent omnia. Cum autem non impetraret, ut ea secum auferre ad Conventum posset; postridie redivit, diserte postulans recudi paginam 500 istius Tomi, in gratiam Ordinis, libenter soluturi sumptus ad hoc necessarios. Nihil istic quidem contra Ordinis antiquitatem dici (nec enim ulla ejus ibi mentio) nihil quod non posset in bonam partem accipi, sicut ipse semper acceperat; delicata tamen esse quorumdam ingenia, & ex parva scintilla magnum sæpe excitari incendium. Verba quæ sequius accipi posse videbantur hæc erant num. 9, *Effluxerunt anni ferme trecenti, quibus gesta fuerunt quæ de S.Cyrillo Bostius & Palæonydorus narrant, tam illustria & præclara, ut mererentur antiquiorum scriptis confirmari:* item num. 10. *Qui postea secuti sunt scriptores Carmelitani, quæ Palæonydorus & Bostius tradunt, ut rem certam transcribunt ..... seorsim Vitam S. Cyrilli scripserunt .... Saracenus, ... Alegræus, ... Philippus à Trinitate .... Leo Indelicatus .... Zegerus Pauli .... Joannes de Lezana .... Daniel à Virgine Maria, ... ad quos novarum narrationum curiosum Lectorem remittimus.*

51 Obstupuit ad postulationem tam inexspectatam tamque importunam Henschenius, rectissimæ suæ intentionis conscius, servatique tunc & religiosius quam unquam antea de Ordinis antiquitate silen-

silentii. Respondit ergo, non existimare se Patres Carmelitas, eos præsertim qui Romæ præsidebant, & quorum sensum coram perspexerat, illis tam innocuis verbis offendendos: non potuisse suavius indicare se, in hoc particulari casu, ubi de successione Eliana nec eminus quidem agitur, haudquaquam certissima sibi videri omnia, quæ ex Palæonydoro & Bostio prænominati auctores recentiores, de Sancti Cyrilli Actis tradunt. Hac libertate, citra cujusquam contradictionem, & majori etiam, se Bollandumque usos in Januario & Februario; hac nunc quoque se usum in Martio; hac conditione suscepisse se illustranda Sanctorum Acta, certa ab incertis ac dubiis secernendi; neque fuisse hactenus qui postularet sua omnia, ut certissima & citra discussionem recipi: id enim si faceret, rursus Acta Sanctorum danda ludibrio hæreticorum, qui, propter sinceritatem & diligentiam à nobis adhiberi cœptam, aliter incipiebant judicare. Acta Sanctorum Carmelitarum, vel eodem modo tractanda quo aliorum Acta, vel prorsus sic omittenda ac si nulla forent; quæ prætermissio longe gravius ferenda esset, quam adeo moderata censura: evidenter enim patefactura erat nostrum ab illis dissensum, quoad principale punctum; à quo si abstineremus, toties ipse P. Daniel professus erat, acquieturos omnes. De nominato una cum ceteris Lezana nihil excusationis reposuit, quia nihil P. Daniel querebatur, uti nunc P. Sebastianus: nec erat sane quod quereretur. Quis enim dixerit, ut ille assumit, quod simplex dubitatio de Actis alicujus particularis Sancti, sit totum *Lezanam exautorizare*; aut dicere, ut loquitur P. Bonæ-spei *quod Ordinis Annales funditus in subsequentibus mensibus intenderemus evertere*? Tali P. Henschenii responsioni (cui ne ego aliquid mei miscerem, cum socio P. Danielis alia quædam tractabam) non videbatur prorsus acquiescere bonus vir; nullam tamen indignationem præ se tulit, nedum voluntatem efficiendi, ut, vellemus, nollemus, ad disceptationem principalis controversiæ venire cogeremur, vel in ipsius sententiam incunctanter transire; nullamque nobis formidinem in futurum reliquit.

CAPUT SECUNDUM.

Quomodo Papebrochius in Aprili, ad Acta S. Alberti Legislatoris, nihil ultimate definiens, sed solum ostendens, quam parum solidis meritoque suspectis fundamentis eatenus nitebantur asserta RR. PP. Carmelitarum, conatus sit pro se suisque Magistris satisfacere, ad rectæ Rationis & Lectoris æqui tribunal, anno 1675.

Ex toto præcedenti Capite liquet, Bollandum & Henscheniū dubios semper de origine Ordinis Carmelitici, amicitiæ tamen causa voluisse ab ea discutienda sic abstinere, ut nec eam confirmarent ullo verbo factove, neque sibi interdixerint subinde obiter indicare, illam sibi non esse certissimam; & quos idem Ordo tam liberaliter sibi arrogat ante seculum 12 Sanctos, nequaquam tales sibi vi-

videri; in reliquis autem Ordinis ejusdem, certis quidem, sed quorum Acta non habentur undiquaque certissima, nollent abstinere cum opus esset moderata censura, qualem in similibus aliis nemo non probat.

Diversum de re quavis sentire duobus
Incolumi licuit semper amicitia.

Patet etiam, quod usque ad editam primam partem Armamentarii, extra disceptationem fuerim habitus, si qua inter illos Patres, meosque Magistros præfatos duos extitit aliquando; ego hinc discipulus, inde amicus, usque adeo religiose me gessi in eadem, pacisq; & silentii ab Henschenio promissi tam fui studiosus, quam eram cupidus opus Actorum sub omni celeritate promovendi. Etenim, à primo ad hæc studia accessu, progressum illũ quovis offendiculo haud leviter retardandum præsagiebam, minime vanus augur; cum viderem animos Carmelitarum quorumdam in Belgio eo adductos, ut neque dubitare amplius scirent ipsi, neq; alios paterentur, quin lædi se crederent.

53 Addere etiam possum, teste Deo & conscientia, quod usque ad acceptum Armamentrarii, contra Martium prodituri, indicium (quando primum cœpi controversiæ istius momenta maturius expendere) id est totis decem primis hujus mei studii annis, numquam potuerim ab Henschenio persuaderi, quod absque omni verosimilitudine sustineatur antiquitas aliquanto major seculo 12; quin saltem uno alterove annorum centenario ante sacras Latinorum expeditiones, transmarini quidam peregrini, cælo magis quam hominibus noti, sub Saracenis in hoc conniventibus, vixerint solitarii in Carmelo, sparsi per montem, sine alia regula, quam qualem ab ejusmodi Eremitis viderant in Europa teneri, usu potius quam scripto inductam; quibus demum accedens seculo 12 ex Europa Bertholdus, formam aliquam Religionis induxerit, Regulam Albertus Patriarcha. Hanc ego de Carmelitarum origine ideam adeo firmiter menti impresseram, ut jussus in Martio agere de S. Josepho, neque adhuc sciens quam nihil Carmelitæ attulerint ex Syria, quod mores ac ritus Syrogræcorũ saperet; & intelligens cultum S. Josephi, apud Orientales quam Occidentales, multo esse antiquiorem, ausus fuerim conjectãdo asserere, Carmelitas cultui tali pridem assuetos in Syria, cum dẽ ex Palæstina traduxisse. Quin etiam credidi, non esse prorsus impossibile, ut jam inde à tempore Eliæ semper unus alterve vir pius, ac subinde plures, ad fontem Eliæ solitarii vixerint, licet id nulla solida certaque auctoritate probari posset, adeoque nec prudenter affirmari; prout obiter dixi in Episcopis Hierosolymitanis ante Tomum 3 Maji num. 11. Hoc vero dici tanto facilius passus fuissem, quantò à præsumptione talis successionis minus timenda erat consequentia, pro omnibus cujuscumque temporis in Syria Monachis, nedum extra eam, in Ordinem Carmelitanum cogendis.

54 Ita circa quæstionem controversam affectus, eamque sententiæ indifferentiam præferens in familiari omni cum Patribus istis colloquio, ut ab ipsis pæne stare viderer; cœpi idoneus existimari, quem totum traherent in partes suas, si rationes, quas credebant evidentissimas esse, mihi ingererent; eoque velim credere spectasse approbatores Armamentarii, ut, si Henschenium flectere nequirent, me saltem successorem ejus haberent opinionum suarum defensorem. Sed nimium cupientes, obtinuerunt nihil. Quanto enim magis legebam Armamentarium, tanto minus fundamenti solidi reperiebam; & experiendo comperiens, quam certum judicium formasset Henschenius, cogebar priores ideas abjicere. Dolebam nihilo-

hilominus me quoque in certamen ab illis pertrahi, propter pauca quædam Henschenii in Martio verba, quæ bene noverant mea neutiquam esse. Quod si accuratius volebant scire, quid ego in Martio composuerim; sine ambagibus ex me didicissent, præter Præliminares tractatus tres, Commentariosque de Sanctis Josepho, Joachimo, Longino, ac prolixum opus de S. Patricio Hiberniæ Apostolo, & Græco-Latina pleraque, nonnullaque ex Gallica, Hispanica, & Italica lingua Romano sermoni reddita, nihil in illo mense meum esse, sed Bollandi atque Henschenii cetera omnia; in quibus jurare possim nullum verbum, quod in considerationem venire mereatur, vel additum vel mutatum à me fuisse.

55 Nunc quæso, vos Patres Reverendi, videte quomodo excusare possitis P. Valentinum, P. Henschenii sententiam suamet experientia doctum, jam inde ab anno 1659, quando ego, Philosophiam docens in Collegio Antverpiensi, nullum aut rarum habebā cum Scriptoribus Actorum, in Professa Domo agentium, commercium; videte, inquam, quomodo excusare possitis P. Valentinum vestrum, quod anno 1681 Caput primum ejus libelli, quem POMUM DISCORDIÆ appellavit, exorsus fuerit ab his verbis: *A* MARTE, *antiquis Deo Belli*, MARTIO *nomen est, eoque solent Reges ad bella procedere .... & illo ad bellum processit Papebrochius.* JANUARIUS *Carmeli Ordinem Janum fecerat, fassus, uti Janus utrumque videt annum, exactum & novum, ita veterem Legem novamque Ordinem respicere. Februarius, à Februa Lustratione dictus, Ordinem lustrarat, nil antiquitatem decerpens, nil arrodens successionis. Sic ex primis emersi mensibus, iter historicum Auctores primi, in pace processerant, & magnum ad Carmelitani erga Societatem amoris adjecerant incrementum. Venit* MARTIUS, *& adjunctus* PAPEBROCHIUS *bellum addidit. Fax ab illo accensa est, ab illo elata, nequidquam Societatis Superioribus extinguendæ laborantibus, quoad suis, quibus nescio, obtentibus, etiam eo illam protraxit, ut & ipsa belli foverit & excusserit facem.*

56 Pax tuis sit ossibus & manibus, Valentine; ibi esse te opto, ubi non amplius tibi sit expiandus reatus tam patentis contra scientiam, adeoque & conscientiam propriam, fictionis. Sed si ex mortuo, veluti vivente, quærere liceat, quanam in parte Januarii scripserit Bollandus, Carmeli Ordinem, velut alterum Janum, veterem simul ac novam Legem respicere; quem, obsecro, locum assignabis? Vitam, inquies, S. Thelesphori. Sed hanc nosti compositam totam à vestro Zegero Pauli, sub initium Januarii loqui legique sine censura permissi, quando jam integrum non erat eidem silentium imponere, permisso tamen loqui & legi cum omni quæ potuerat adhiberi cautela. Post Vitam illam, non credo quod velles monstrare Notam Bollandi ad Acta S. Jacobi pœnitentis: nam utriusque temporis respectum sic attingit, ut veritatem aut sensum talis respectus in medio relinquat. Plus aliquid in B. Angela fecisse Bollandus poterat alicui videri, eam prætermittendo, ob Vitam *multi examinis* indigam: noluit enim dicere *fabulosam*, licet revera esset. Nullam tamen in illis duobus mensibus erupturi aliquando ignis scintillam Carmelitæ agnoverunt; nec ullam forsitan agnoscerent in Martio, etiam quoad Ordinem innocente, nisi eo viso P. Franciscus Bonæ-spei conclamasset, Ad ignem; motoque crepitaculo in sui Armamentarii apparatu, eadem verba paucula sic torquere & rotare cœpisset, ut in oculis

tuis, P. Valentine, aliorumque, visa sint facere metum incendii, luculentam in Ordine stragem facturi, nisi modis omnibus comprimeretur. Sic ad imaginarios hostes processit Dux belli imaginarii, & pro verbis pauculis, atque (ut fatebatur) obscuris, quibus si longe clariora dixisset Henschenius non poterat censeri bellum intulisse, necdum ad disceptandum progressus; pro pauculis, inquam, verbis totidem ferme reposuit folia, ad bellum palam provocantia; sed Henschenium & me provocantia dumtaxat, & ideo ad indictionem conflictus litterarii, nec inter eruditos amicosque insoliti, nihil se commovit Societas.

57 Quid autem Henschenius? Sensit se pœnas luere nimii candoris, quo inter amicos (ut rebatur) usus, sæpe expresserat suum à prætensa antiquitate dissensum; quem illi invidiosius exculpserint ex verbis, majori cum curcumspectione scriptis quam qua loquens utebatur: ob quæ tanto ægrius tulit indici bellum, quanto sibi melius erat conscius nihil tale meruisse. Quia tamen P. Bonæ-spei, de Henschenii sententia aliunde jam certus, nomine totius Ordinis exigebat dissensus istius rationem, quam præsciebat si redderetur, nec gratam vobis, nec nolis commodam fore; deliberatum est de modo, quo Viro, æqua in speciem postulanti, sic fieret satis, ut si rationes nostras dissolvere posset ipse, aut sententiam suam melioribus quam in Armamentario fecerat argumentis firmare; liberum nobis foret illi accedere, necdum palam inter Acta elocutis absolutum dissensum, aut voluntatem disceptandi professis. Omnes Aprilis mensis Sanctos circumspectantibus, nullus apparebat Carmelita: sed aderat Ordinis Legislator Albertus. Hunc scilicet ut Carmelitam fuisse persuaderet Thomas Saracenus, ac die Octava mensis hujus colendum; *prodigiosam* (ut Ughellus appellat) *narrationem* de ipso commentus fuerat. Hanc si cum certiori ex Vercellensibus eruta monumentis solaque Lezanæ probata Vita conferre vellet Henschenius, spes erat fore, ut intelligerent Patres Carmelitæ, ideo de Ordinis sui ante Regulam statu agere Henschenium detrectasse ac detrectare, quia ipsius auctoribus credere nihil audebat, de rebus ante bis mille annos eoque amplius gestis; quando tam infelices illi erant in iis quæ propius adjacebant. Hoc igitur aggressus facere proprio Commentariolo de isto S. Alberto; eidem junxerat alterum de Breviario Ordinis, quod conferens cum Breviario Canonicorum Regularium S. Sepulcri & Ordinis Equitum Hospitalariorum, ostendebat, & hæc & illud totum esse formatum, secundum ordinem Francicarum & Belgicarum Ecclesiarum, paucis in Terra-sancta additis; sed talibus, quæ nullum indicium facerent alicujus à Syro-Græcis mutuati ritus aut consuetudinis; cum quibus si aliquando communia habuissent Carmelitæ Sanctorum Officia, nec Eliæ raptum, nec tot celeberrimos in monasteriis Palæstinæ Sanctos, Euthymium, Sabam, Theodosium, Cyriacum, Charitonem, aliosque annuo suo cultu privatos dimisissent.

58 Hactenus primus conceptus Henschenii: qui conceptus cum quæstiones à Patre Bonæ-spei propositas declinaret, non solveret; non potui ego eum probare; sed dicebam, vel excutienda esse omnia Armamentarii totius fundamenta, vel provocatione contemptâ respondendum nihil; & Alberto, qui mense Septembri obiit, nec nominato quidem, expectari posse mensem Majum, qui plures Sanctos Carmelitas haberet, & plus otii, consilii-

que eſſet daturus non nobis dumtaxat, ſed etiã Patribus illis, ab ulteriori provocatione forſitan deſtitutis. Quod ſi omnino abſoluta prætermiſſio non placeret; cenſebam, hunc Albertum ſic differri ad Septembrem poſſe (quod in B. Angela non infeliciter ceſſerat) ut paucis verbis indicaretur, non eſſe vel voluntatis amicæ vel inſtructionis neceſſariæ defectui adſcribendum, quod tali occaſione data non uteremur, ad reddendam rationem affectatæ in Martio brevitatis atque obſcuritatis. Formulam quin etiam, qua id fieret, ego ſemel iterumque concepi; ſed novis ſubinde accedentibus cauſis, maluit Henſchenius mihi, per ætatem tolerantiori commentationis prolixioris, committere inchoatum à ſe opus; collaturus ipſe, ex copioſiſſimo memoriæ theſauro, notitias quaſcumque opportunas. Subjeci ergo humeros oneri, diu fruſtra detrectato; & ideam eam mihi efformans, quæ complecteretur pleraque prætenſæ antiquitatis monumenta, putavi me poſſe agere de Ordine, qualis ab optimo minimeque ſuſpectabili Ms. codice (quem propter erutam ex eo S. Petri Thomaſii Vitam, numquam ſine oſculo contingere ſolebat P. Daniel) dicitur ſeculo XII *cœpiſſe*; & quidem (ex relatu Auctoris Græci, qui anno 1175 ſecundum Græcos, ſecundum Latinos 1183, ad Montem Carmelum adſcenderat, & qualem invenit deſcripſerat) *ex revelatione Prophetæ*; adeo ut ſaltem hoc titulo poſſent eum Carmelitæ ſuum appellare Fundatorem; ſicuti Ordo Servorum S. Mariæ, ob ſimilem revelationem, illam nuncupat Fundatricem ſuam. Cum autem ex S. Hieronymi & ceterorum, quicumque poſt illum ſacra loca deſcripſiſſe noſcuntur, conſtanti ſilentio, conſiderem me perſuaſurum, minime pertinacibus, locum, Eliana anachoreſi olim nobilitatum, ſaltem per ſeptem ſecula non fuiſſe inter illa numeratum, quæ pietatis cauſa frequentabantur à fidelibus peregrinis; &, ſi quod antea ibi fuerit monaſterium, deſertum jacuiſſe ac deſolatum uſque ad primum ibi Latinum Priorem (qui licet non nominabatur, certo tamen ab illo Græco auctore deſignabatur) conſultius longe facturus mihi videbar, ſi Ordinis, quatenus Europæ eſt notus, hiſtoriam à Bertholdo auſpicandam ſuaderem. Deinde, ex certius jam cognita ejuſdem primi Prioris patria, ætate, ac numero Sociorum, pro comperto habere me credidi, contrarias eis recentiorum longe ſcriptorum relationes, ſimiles eſſe *portentoſæ* (ut Ughellus in Vercellenſibus Epiſcopus loquitur) *narrationi*, quam de Alberto inſtituerant ſcriptores Carmelitæ, Saracenus & alii; licet prior profiteatur ſe *Sanctorum originaria, è genuinis fontibus, robuſtâ & conſtanti fide, proprio recudere ſtylo, apocryphis omnino exulare juſſis.*

59 His porro ſemel ſtatutis, & exinde per neceſſariam conſequentiam educto, quam levis momenti eſſet prætenſa traditio de Ordinis eo tempore amplitudine per univerſam Palæſtinam; cujus amplitudinis neque Regula, ei ab Alberto data, ullum præferebat indicium, nec prima ab Honorio III pro eodem expedita Apoſtolica bulla; cum multa docere poſſem præterea circa modum originemque Breviarii, tum primum aſſumpti, ex uſu eccleſiæ ſacri Sepulcri, & circa formam Carpitæ ſeu Barratæ cappæ, quam eſſe ſuæ *Religionis ſignum* definivit Capitulum Ordinis generale, ſex annis prius quam id mutaretur Londini, in Anglia celebratum; magnam obſcuriſſimis illis initiis credebam me lucem allaturum, ordinando primorum Priorum chronologiam, errores plurimos corrigendo, ablegando ſuppoſititios quoſdam auctores, ac ſic denum

mum ad notiora ipsis, expeditiora nobis, historiæ Carmelitanæ tempora transeundo.

60 Rebus ad defensionem nostri silentii in Martio, & ad supplementum affectatæ ibidem brevitatis circa Bertholdum atque Cyrillum, in eum modum comparatis; collectis etiam summatim rationibus, ob quas suppositionis suspecta habere possemus scripta quædam, edita sub nominibus Josephi Antiocheni, Sanctorum Dorothei atque Epiphanii, Joannis Hierosolymitani Patriarchæ, Luitprandi aliorumque in Hispania Pseudo-Dextero succenturiatorum, Leonis Papæ IV, & aliorum sex antiquiorum Bertholdo Pontificum, ipsius Bertholdi atque Cyrilli, Enochi quoque Hierosolymitani, à quo S. Angeli Vita esset edita, Patriarchæ: his, inspectis etiam accurate, expensisque indubitatis aliis ac certis Ordinis ipsius monumentis antiquis; composui prolixum satis de B. Alberto, tamquam Ordinis Legislatore, Commentarium; & Partem 2 Propylæi antiquarii, ad amoliendas aliquas inventiones novissimas de Conventuum quorumdum Europæorum antiquitate, contrarias ipsi Breviario, Pontificum assertis, scriptoris coævi Joannis de Sanvico expressissimæ assertioni, docentium, quod, ante Latinorum regnum in Syria collapsum, *Professores hujus Religionis numquam proposuerunt extra Terram-sanctam habere ad habitandum aliquam mansionem suæ Religionis*; quod *sub Honorio III in Europa Ordo esset ignotus*; & quod sub Innocentio IV *ad cismarinas partes se conferre coactorum, propter incursus barbarorum, eo aspirabat affectio, ut per Apostolicæ pietatis auxilium statum consequi valerent &c.*

61 Ita prodiit Aprilis noster: in quo an scopum intentum attigerim, meum non est judicare: sicut nec ipsorum quid effecerint, compilando secundam Armamentarii Carmelitici partem, eique addendo Indicem, præ ipso libro injuriosum, ne dicam falsum, dum multa veluti probata designat, quæ Auctor vix ausus erat verbo tangere, saltem non ut sibi certa asseverare. Pro me interim judicavit, prius quam Pars illa 2 componeretur, communis utrimque amicus & censor, tunc Archidiaconus Antverpiensis, & Episcopalis Generalis Vicarius, postea etiam Episcopus noster, sed tempore, eheu! nimium brevi, Aubertus vanden Eeden. Hic non contentus approbatione illa generali, quam dederat Aprili toti præfigendam; de meo isto tractatu rogatus ferre nominatim sententiam, in hæc verba eam manu propria descripsit, postquam non semel, sed bis ac ter considerasset singula.

62 „Legi attente Vitam S. Alberti, ex „Canonico Regulari Episcopi Vercellen„sis ac demum Patriarchæ Hierosolymi„tani, per Rev. P. Danielem Papebro„chium ex variis auctoribus concinnatam: „in quâ Regula Patribus Eremiticis, in „monte Carmelo degentibus, præscribi„tur; & alia continentur, quæ ad fidem „historicam conducunt. Eamdem ergo „typis evulgari posse censeo, non ob„stante quod antea approbaverim Arma„mentarium Historico-Theologicũ Car„meli, à Rev. P. Francisco Bonæ-spei, „Ordinis Carmelitani nuper Provinciali, „compositum. Etsi enim Traditiones „S. R. Ecclesia admittat: non tamen om„nes tamquam de fide credendas præci„pit; nec rejicit si quæ contra prodeunt à „veritate non aliena, prout hæc Vita con„tinet: & amica hæc concertatio tantum „deservit ad obliterandas cicatrices ex „Armamentarii tractatione, veritatis tuen„dæ causa. In quorum fidem hisce sub„scripsi. Datum Antverpiæ, [illegible]

„ bris MDCLXXIV. „ Sed forte visâ & lectâ parte secunda Armamentarii aliter censuisset. Vidit, & legit; atque non modo non aliter censuit; sed jam Episcopus & ætatis plus quam septuagenariæ senex, ultro ad nostrum accessit Musæum, testaturus animi sui sensum gravem, *propter pædanticum*, ut ajebat, *ac minime liberalem scriptionis, nihil solide concludentis, stylum.* Unde colligas, minime permissurum fuisse, si vixisset, ut illa Pars hic Antverpiæ recuderetur, attexereturque Speculo Carmelitano, Rev. P. Danielis à Virgine Maria nomen præferenti, sed post mortem auctoris similibus scriptis in duplum aucto.

63 Talibus freti judiciis (plures enim similia testimonia dederant, ac nominatim S. Michaelis ex Ordine Præmonstratensi & S. Salvatoris ex Ordine Cisterciensi Abbates Antverpiæ, qui & ipsi eâdem de causa iterum legerant tractatum de Alberto) talibus, inquam judiciis freti, adduxeramus ad prælum initia Maji; cum me, per æstatem anni 1676, gravis morbus invasit, lectoque affixum tenuit à medio Junio ad dimidium Augustum. Ea res cum periculo mortis non careret, multũ solicitos amicos habuit qui deinde malo dispulso lætati, testabantur quanti æstimarent sinceritatem in Actis Sanctorum discernendis, & quam ægre paterentur illos qui hanc libertatem nobis ereptam volebant. Eos inter memorabilis imprimis fuit Illustrissimus Episcopus Castoriensis Joannes, Apostolicæ Sedis in Hollandia Vicarius, non solum ipse diligens & curiosus lector Actorum nostrorum, sed omnibus Cleri sui inter Acatholicos versantis Sacerdotibus hortator assiduus, ad eamdem diligentiam. Hic pro suo affectu erga ipsum opus, cui RR. PP. Carmelitæ passim & ubique minabantur deferendas ad Pontificem Romanum querelas; nihil inde metuere me jussit per Epistolam, quam hic attexere operæ pretium censeo, quia scio quanti illius judicium faciant etiam illi, qui Jesuitico nomini parum benevoli, vacuum ab affectu suffragium pluris æstimabunt. Sic autem scripsit Hussiæ, ex suæ tunc residentiæ loco, die 3 Septembris.

64 „ Sicut cum gaudio intellexi vale„ tudinem tibi esse restitutam, ita dolen„ ter audio inde suscitari rumores, unde „ conveniebat eos omnes favere tibi, qui „ Sanctorum gloriam & Ecclesiæ diligunt „ decorem, quæ utraque in manifestatione „ veritatis, & non in fuco blandientium „ fabellarum reposita esse noscuntur. Tan„ ta est vestra eruditio, tantum de Eccle„ sia meritum, ut mihi certissime persua„ deam, nihil eos apud Sedem Apostoli„ cam, quæ veritatis Magistra est, vobis „ nocituros, qui nescio qua ambitione „ ducti, suo Ordini annumerant fere „ quotquot Christum Prophetæ præcesse„ runt, & fere quotquot Oriens Eccle„ siæ dedit Doctores. Quod si arbitreris in „ me quid esse quod vestris lucubrationi„ bus possit esse munimini, illud omne tuo „ jure exigere à me potes: eo ipso enim „ quod Ecclesiam, quæ altrix Sanctorum „ est, expurgas à fabulis, quibus tam ejus „ quam illorum vilescit æstimatio, agno„ sco quam plurimum eam tibi debere. „ Quare etiam magno cum affectu profi„ teor, tam R. Tuæ me, quam optimi & do„ ctissimi Patris Henschenii deditissimum „ & officiosissimum famulum.

J. Episc. Castor. Vicar. Apost. in fœderatis PP.

65 His accesserunt Revisorum nostrorum Generalium Romæ de eodem Tractatu judicia. Quamvis enim hic jam publicatus esset, cum Provincialis nostri consueta & sufficienti facultate: prævidebam

debam tamen parata mihi istic certamina, tanto magis formidanda, quanto moderatius quam Belgæ processuri erant Carmelitani Romæ Superiores, inter quos & Patrem nostrum Generalem summa erat amicissimaque concordia. Quare ne illum improviso adorirentur, qui erant de nobis procul dubio questuri, ex sinistris informationibus hinc submissis instructi; & incautum solique amicitiæ conservandæ intentum impellerent promittere aliquid minus æquum nobis; censui non indulgendum illis plurium mensium spatium, quo opus erat ut exempla Aprilis seu mari seu terra pervenirent Romam; sed utendum veredariis regiis, sola folia illuc spectantia quam celerrime perlaturis: Venerunt ergo illa omnia in Urbem mense Octobris, ad Rev. P. Petrum Possimum, Societatis Historiographum, rerumque ad Sanctos pertinentium curatorem fidum atque industrium; qui, acceptis ultimis, in hunc modum rescripsit 18 Octobris.

66 „Accepi hoc die, S. Lucæ Euangelistæ sacro, ultimam clausulam Dissertationis vestræ accuratissimæ & eruditissimæ super originibus sacri Carmelitarum Ordinis, intextæ à vobis Commentario de vita & actis S. Alberti, cujus Natalis incidit in diem octavum Aprilis vestri. Admiratus fuissem diligentiam & ceteras eximias ingenii vestri dotes, nisi solitus paria fere suspicere in omnibus vestris Commentariis ad Acta Sanctorum quæ editis, admirationem ut in re consueta remisissem, æstimationem & laudem auxissem. Scribo serius, quod ad meam super isto vestro scripto sententiam aperiendam expectandus videretur Epilogi adventus, qui hodie, ut dixi, demum appulit. Interim non omisi præmunire animum Rev. P. Assistentis vestri; rogans, ut, si forte ad Patrem nostrum venirent preces aut expostulationes in vos Patrum Carmelitarum, ageret cum ejus Paternitate, ne statim prodiret in nimium favorem, sed defungeretur promissis commendationum, quibus possetis, salva justa libertate ac fide historica, satisfacere. Ex responso P. Assistentis intellexi, actum jam à Reverendiss. P. Generali Patrum istorum cum nostro super ea re, & litteras ab hoc ad vos missas, de quibus inaudisse vos aliquid video, etsi eas nondum acceperitis: confido tales fore, quæ minime vobis manus ligent: & censeo id sedulo agendum, ut vestra Dissertatio cum toto Aprili sine mora prodeat. Cum luce potietur, suam per se causam aget.

67 Has P. Possini litteras secutæ sunt 26 Octobris litteræ R. P. Assistentis, sic scribentis: „Satis video quam sint iniquæ Patrum Carmelitarum querelæ; faciam ut idem intelligat Pater noster. Ceterum non fuit unquam Patris nostri mens, ut in gratiam istorum Patrum operi vestro insereretis aliquid non consentaneum veritati. Hoc dumtaxat desideravit, ut caveretis ipsis dare ansam justæ offensionis seu querimoniæ; ac nominatim ut Eliam, si ipsis asserere non potestis, non eripiatis. Interim nec querelæ Patrum istorum, nec Patris nostri litteræ ad illorum petitionem scriptæ vos commoveant: nam injustæ querelæ floccifaciendæ sunt; & Pater noster rite informatus, nihil ipsis amplius deferet. Hæc P. Assistens, qui mox studuit informare Patrem nostrum: prout intelligitur ex litteris 10 Novembris datis hoc exordio. „De querimoniis Patrum Carmelitarum curam ponat Rev. Vestra; quam illæ sint injustæ, Pater noster satis agnoscit; & habet in promptu quod ipsis respondeat, si forte novas querelas deferent.

68 Ea-

68 Eâdem postâ, id est 10 Novembris, scripsit etiam P. Possinus ut sequitur. „ Dissertationem vestram, de B.Alberto & vera origine Carmelitani Ordinis, dedi legendam Rev. P.Nathanaëli Sotuello. Est is magnus admirator rerum vestrarum; & hanc partem vestri operis mirifice probavit; solidissime à vobis adstrui quod affirmatis, profitens, & inexplebiliter laudans exactionem, eruditionem, prudentiam, &c. quæ elucent in illa operosissima lucubratione. Puto me, tali viro ita vobis conciliando, parasse potentem operis vestri protectorem apud Reverendiss. Patrem nostrum, si forte contingat querelas ad ejus Paternitatem deferri à Carmelitanis. Nam P.Sotuellus, tot Generalium Secretarius, vir doctissimus, summi judicii & experientiæ maximæ, magni æstimatur à Reverendiss. Patre nostro, cujus est Admonitor; & ad omnes fere consultationes supernumerarius adhibetur, etsi non sit amplius Secretarius: quare ipsius de vestra ista Dissertatione testimonium, peramplum & honorificum, præcipui momenti erit ad obstandum, ne ad preces, si quæ incident, Generalis Carmelitarum. à Patre nostro quidquam vobis molestum statuatur. „ Hactenus Possinus.

CAPUT TERTIUM.

Quam religiosis & honestis modis, ex una parte, apud solos eruditos & rerum historicarum peritos; quam vero turbulentis & indecoris, ex altera, apud imperitum vulgus, actum sit in processu controversiæ, eatenus dumtaxat litterariæ, & versantis circa quæstionem puri facti, nihil ad fidem aut mores spectantis.

VNo anno vel etiam amplius, prius quam Aprilis, tribus tomis gravis, in lucem mitteretur; venit ad nos, cum suo tunc Antverpiæ Priore, sæpe jam nominatus P.Daniel à Virgine Maria; haud ex vano suspicatus, si non ex communi nobis & ipsis typographia certus, in eo mense appariturum aliquid responsionis ad Patris Bonæ-spei publicas de nobis querelas. Venit autem deprecaturus ne id faceremus; sed ignosceremus inconsulto hominis boni zelo, quo nos provocatos dolebant præcipui quique Patres, quibus non requisitis actum id erat: quasi nesciremus, ipsummet Patrem Danielem unum fuisse inter libri Censores, ac forte primum, sicut in principio legere est. Nisi libri Auctor, totas 32 contra me paginas, à 322, ad 354, imprimi fecit, ipso P.Daniele ceterisque Censoribus suis insciis: quod quale apud Carmelitas crimen sit nescio, in Societate nostra Excommunicationem referret, cum privatione vocis activæ & passivæ. Illud si confessus fuisset P.Daniel, & vel excindendam ubique provocationem totam promisisset, vel permisisset me testari, inscio invitoque Ordine nos provocatos; haud dubie voti compos factus fuisset, nihilque in Aprili nunc legeretur de Alberto, nihil de Florentina fundatione, aliis-

aliisque antiquitatis fictæ Conventibus; imo neque opus fuisset refundere, quod offerebatur, expensas in impressionem factas; sed solum pagellâ unicâ, lectorem doctura causam hiantis sequelæ foliorum in libro; libenter enim hoc dedissemus amicitiæ, nobis tam caræ, & propriæ imposterum quieti. Sed cum reponerem displicentiam illam prætendi non posse, cui reclamarent Generalis atque Provincialis, Facultati subscribentes; neque P. Bonæspei diceretur fefellisse quemquam; merito supplicationem rejecimus, & Patri Bonæspei (ad hanc enim replicam tacebat P. Daniel) responsum petenti dandum censuimus quod petebat, nec retractare aut retractari volebat.

70 Memini autem P. Danielem, inter cetera, quibus nostra vel non imprimi vel jam impressa supprimi suadebat; appendisse scandala, inde secutura. *Quamvis enim*, ajebat, *confidere possimus, Societatem acturam moderatius, nostri tamen (ut eos novi) modum nullum tenebunt*, persuasi totam Ordinis incolumitatẽ inde pendere. Vera prædixisse P. Danielem ipso eventu mox patuit: nam cum paulo post editũ Aprilem contingeret fratrem germanum meum, P. Joachimum Papebrochium, in Collegio Antverpiensi Philosophiæ Professorem, suas de Physica Theses ex more defendendas mittere ad Conventum Carmelitarum Veterum, per duos juniores Religiosos discipulos suos; redierunt illi consternati toti, retuleruntque, post longam plusquam dimidiæ horæ moram, prodiisse ex Professoribus unum, qui oblatas Theses noluit acceptare, sed dixit, mandato Superiorum prohiberi, ne quis iret; Priorem autem adeo commotum esse, propter librum P. Danielis Papebrochii, ut si domi foret, ipsas Theses eis laceratas redderet; quo modo, inquiebat, liber ipse meretur lacerari. Atque hoc sæpius repetens, addebat, cito edendum librum (Speculum credo intelligebat) qui totum illum refutaret. *Et ego*, inquit frendens, *multa collexi* (dixisset *collegi*, si ira permisisset animum colligere) *multa*, inquit, *collexi de vestro S. Xaverio.*

71 Cum hac urbanitate dimissi nostri, sperabant mitiores sensusredituros Patribus Carmelitis; nec enim existimabant fieri posse, ut viri religiosi rancorem, undecumque conceptum, vellent perpetuo atque etiam publice retinere, non tantum contra eum à quo læsos se putabant, sed omnino contra totam Societatem nostram. Verũ tam bona tamq; rationabilis de bonis aliàs viris præsumptio, falsa apparuit, quando Antverpienses nostri, præsertim Veteres, totis viginti annis nihil remiserunt de ista publice scandalosa pertinacia; & Jesuitas veluti excommunicatos pergunt habere (Lovanii saltem & Antverpiæ) neque ad exercitationes scholasticas in Collegiis, neque ad festivitates in Templis, aliorum Religiosorum, mutuo se honorantium, more comparent; abducturi etiam reliquos Ordines, si possint id impetrare ab asserentibus, eorum antiquitatem nihil ad communem Mendicantium causam facere, neque confœderationem suam de mutuo auxilio illuc trahi deberet. Quid quod programmata Indulgentiarum atque Festivitatum pro concione publicanda, & mortuales pro defunctis schedas ad imploranda ipsis precum suffragia, ex more inter Religiosos usitato, dedignentur ad nos mittere; neque nostra ad se missa prælegere populo observentur; quasi ad fideles omnes, vivos atque defunctos, velint pertinere hoc suum à Jesuitis dissidium. Quæ porro à particularibus multis dicta factaque subinde narrantur, nolo in publicam notitiam adducere, nedum omnibus im-

putare; quin potius libenter audio pluribus in locis, extra hanc civitatem, urbanius agi, nec paucos dolere huc usque esse progressum, ut qui nimium extorquere à nobis voluerunt, totum periclitentur amittere.

72 P. Henschenius (ut ad Priora redeam) rem intelligens ex eorum ore qui Theses tulerant, atque ad memoriam scripto consignans, quale responsum acceperint, tertio post die, scilicet 25 Junii anni 1675, misit communem nostrum ipsorumque Typographum Michaelem Cnobbarum, qui ageret cum prædicto adm. Rev. P. Daniele. Hoc autem ad aram impedito; egit is cum ipsius in Speculo promovendo edendoque adjutore, Sacerdote & Concionatore; qui dixit, *adm. R. P. Franciscum Bona-spei examinasse Vitam B. Alberti, aliaque circa Carmelitarum originem edita, & dixisse, se nihil posse contra ea scribere; tantum optare ut abessent quædam scommata;* ita scilicet placuit appellare, quodcumque paulo durius verbum, ab evidenter demonstrata veritate subinde expressum.

73 Verum cito resumpsit animos P. Franciscus, vel resumpsisse videri voluit, coactus à suis; scripsitque secundam Armamentarii partem, atque post unius anni decursum mense Augusti vulgavit, Martialem totum, & præmunitum mordacissimis suorum Theologorum Approbationibus, tamquam plaustris serrantibus, quibus TRIUMPHATORI *Patrum Henschenii atque Papebrochii novissimorum Ordinis hostium*, applauditur. Mitto dicere quæ in festivitatibus B. Mariæ de Monte Carmelo, S. Eliæ, aliorumque passim in variis civitatibus declamabantur contra nos; quibus nihil ista curare certis, prima solicitudo fuit, ne Jesuitæ, publicis ejusmodi invectivis offensi, in suis quoque publicis privatisque sermonibus reponerent aliquid, causæ nostræ profuturum nihil, magis autem exacerbaturum animos jam commotos plus satis; neve ipsimet, pro si o pacis studio, nimis faciles aures præberent lamentantibus de illata sibi, nihil tale de Societate meritis, injuria gravissima. Primum ergo, ad nostrorum instructionem, quorum plerique nullam habentes Armamentarii utriusque notitiam, mirabantur controversiam suscitatam à nobis, quæ inter Acta Sanctorum dissimulari potuisset, scripsi Præfationem brevem ante Acta S. Alberti Carmelitarum Legislatoris, legendam per Collegia super mensam: qua scilicet Præfatione exponebatur *occasio & necessitas prolixiorum digressionum ad historias & antiquitates Carmeliticas.* Exordium tale erat.

74 „*Ostium nobis apertum est, magnum „& evidens*, inquit in prima ad Corin„thios suos Epistolâ B. Paulus Apostolus; „*& adversarii multi.* Ab his verbis An„nales suos Ecclesiasticos orditur Cæsar „Cardinalis Baronius: & nos iisdem sæpe „uti possemus, in hoc de Actis Sancto„rum opere; in quo, dum commentariis „observationibusque opportunis illustrare „conamur singula, necesse est non tan„tum plurima variorum scriptorum erra„ta retegi & confutari; sed integrarum „quandoque familiarum, urbium, natio„num opinationes, male fundatas qui„dem, sed diuturni temporis quadam „veluti præscriptione roboratas, convelli „aut saltem labefactari. Quia tamen in „hoc genere scriptionis, post curam veri„tatis nulli respectui prostituendæ, prima „nobis est ratio caritatis Christianæ, ac „religiosæ modestiæ; & in utroque sic „nos gessimus hactenus, ut nisi quæ ex „antiquis scriptorum pæne coævorum „monumentis haberentur certa, asse„ruerimus nihil; multa, quorum evidens

„non

„ non erat veritas, in medio reliquerimus, „ relatis Auctorum discrepantium sententiis; nonnulla etiam sponte prætermiserimus, ubi, apud præoccupatos nimium & obfirmatos ad partem nobis minus probatam animos, periclitari caritas videbatur. Ideo totis hisce triginta annis, qui ab edito Januario effluxere, vix ullus eorum, quos sic refutavimus, de nobis questus est; multi etiam egerunt gratias, velut affecti beneficio singulari: qui autem nostrum de re aliquâ controversâ silentium (quo certe nihil esse innocentius poterat), suam interpretaretur injuriam, inventus adhuc nemo est, præter unum. Hic ergo quanta importunissimæ provocationis instantiâ compulerit invitos, multumque ne eo cogeret deprecatos, ad reddendam hujusce silentii rationem, ante omnia arbitor declarandum.

75 Hinc ingressus in materiam, breviterque exposita provocatione Patris Bonæ-spei, ac facultate nobis à P. Generali facta declarandi veritatem, & quomodo Commentarium illum Albertinum, causam tantarum ubique querelarum, à Revisoribus Generalibus recognitum, etiam Pater noster Generalis probasset; monebam ne terrerentur adversariorum minis, Romana judicia intentantium, quando contra ejusmodi satis nobis istic provisum esset, apud summum Pontificem: provideram autem per Prælatos & Cardinales eruditos, & gratos in Curia. Scripsi etiam, quod „ ad eumdem finem, Dissertationem istam jam legerant Sereniss. Princeps Leopoldus, Cardinalis de Medicis, Magni Ducis Hetruriæ patruus; & Illustriss. Octavius Falconerius, Internuncius olim Bruxellensis, Romæ tunc præsens, ac propter æstimationem cultissimæ eruditionis apud omnes in pretio: qui quidem eadem nobiscum sentientes, de origine Carmelitica, libentissime legendam Dissertationem illam & protegendam susceperant. Pari promptitudine idem facturos, cum rogarentur, Franciscum Cardinalem Barberinum, sacri Collegii Decanum; & Serenissimam Reginam Sueciæ, nihilo minus in opere nostro legendo versatam, & illud summopere probare solitam, aliosque ex Cardinalibus; adeo ut, à majoribus quidem potestatibus, istic timendum nihil videretur; sed tantum nostris esse cavendum, ne ipsis Carmelitis videremur insultare, tamquam victis. Nec nisi parcissime ac modestissime agendum, inquiebam, erit cum illis atque cum aliis de nostra hac controversia „.

76 Ita nostris ego, certus de omnium tunc Romæ eruditorum judicio; quorum jam inde à tempore Alexandri VII, bonarum litterarum & scientiarum Mecænatis, ingens ibi florebat copia. Inter hos primum fere locum obtinebat Illustrissimus Augustinus Favoritus, Pontifici isti & successoribus ejus duobus ab Epistolis ad Principes, atque historiæ ecclesiasticæ expurgandæ zelator præcipuus; nec non Stephanus Gradius, politiori etiam litteratura insignis; qui factus deinde Vaticanæ Bibliothecæ primus Custos, promptissime submittebat, quidquid inde in rem nostram haberi poterat; à me autem, pro controversia Carmelitana solicito, interpellatus, ita rescripserat (die 14 Martii: *In causa cum Patribus Carmelitanis bonum animum habeat censeo Paternitas Tua. Locutus sum ego hac de re cum P. Secretario S. Congregationis Indicis, cujus animum erga illam qualem optabam inveni; aversum mirifice à fabulis in re historica; & archæologiæ Carmelitanæ non plus quam conveniat tribuentem; quique narrationes de gestis Sanctorum, quas in-*

in Breviario legimus, nequaquam pro textu sacræ Scripturæ habendas putet. Nihil hactenus hac de re allatum esse ad S. Congregationem affirmat: tum autem, si afferentur mecum communicaturum mihi recepit: quod si fecerit, una cum P. Possino, quid agendum sit, considerabo.

77 Magister autem sacri Palatii Fr. Raymundus Capisuccus; similia mihi scripsit, cum me consuluisset super S. Cyriaco, in cujus nominis vicum se dicebat habere jus patronatus, ad se à parentibus devolutum, & ex permissione Pontificia etiam in Religione servandum. Tali enim occasione rogatus intendere etiam ipse, ne quid Adversarii contra veritatem obtinerent, 20 Februarii sic respondit: *Quoad Carmelitas non timeat Paternitas vestra, nec sit solicita de aliquo: quia nullum detrimentum patietur volumen* (illud scilicet ubi de ipsis agitur) *cum revera de origine illa ab Elia nihil certi habeatur, & res sit prope fabulosa, uti & ego censeo.* Plura hujus generis non vacat hic addere; neque tunc adeo multa suppetebant, uti postea sunt allata.

78 Restabat ut instruerentur homines nostri, de modo quo sibi loquendum in hac materia esset, sive impeterentur à Carmelitis, sive interrogarentur ab aliis: & puncta quinque, omnibus etiam prælegenda, scripsi, in hunc modum: *Dicant.*

I. „ Jure suo usos Carmelitas, quod objecta sibi conati sint diluere: nec ægre „ferendam styli acerbitatem, quando- „quidem etiam stylus noster subinde acer- „bior fuerit, quam nunc probemus: sed „ipsi prius aculeum strinxerant in 1. parte „Armamentarii.

II. „ Quoad rem & argumenta pro „Eliana successione (quam nos probare „nec potuimus, nec voluimus improba- „re directe, contenti explicuisse quam „non immerito diffidamus fundamentis, „quibus nititur) eadem illa argumenta „sunt in 2 parte Armamentarii, quæ in 1 „parte; neque magis aut clarius rem „evincunt.

III. „ Quidquid objectionibus nostris „circa regulam, habitum, fundationes „conventuum &c. respondetur; id sigil- „latim potest refelli: nec desunt exem- „pla & instantiæ novæ ad eorum confir- „mationem, quæ de illis scripsimus.

IV. „ An isti secundæ parti responsuri „simus in Majo, pendet ab arbitrio Su- „periorum, imo ipsorummet Carmelita- „rum: qui si reconciliari quam ultra di- „sputare malint, possimus litem relin- „quere in medio, ut penes lectorem „utrimque maneat judicium de rei ipsius „substantia: nam animosius utrimque di- „cta nihil opus est ventilanda resumere. „Si ex parte nostra adhuc scribendum „sit aliquid, fiet id cum debita caritate „& respectu erga Religiosissimum Ordi- „nem: qui ne deinceps de nobis queri „possit, de ipsorum Sanctis solum ea „tractabimus, quæ grata fore sciemus, „cetera dimittemus: vel causas dubitan- „di ut summum leviter ac nude pro- „ponemus.

V. „ Quod circa Officium B. Alberti, à „Canonicis Regularibus impetratum; & „circa attestationis Florentinæ auctorem „dixi ex informatione aliena; in eo me „deceptum fuisse informatione fallaci, „probant productæ nunc attestationes, „contrariæ iis ex quibus informatio peti- „ta fuerat: per quod nihil magnopere de- „cedit nostræ fidei, quæ bona & sincera „fuit: nec modica illa mutatio valde facit „ad rem.

79 Sic præinstructi nostri, pergebant tenere silentium, aut saltem in responsis prudentiam. Ego quoque, capto semel con-

consilio insistens, ad diem VIII atque XVI Maji, quibus occurrebant Sancti Carmelitæ *Angelus* & *Simon*, sic disposueram omnia, ut sola certiora & utrimque probata darentur imprimenda. Carmelitæ econtra nihil de ferocia sua remittentebant, ne quidem post mortem Patris Bonæ-spei, à quo fuerant excitati ad bellum nobis indesinenter ardentissemeque movendum. Obiit autem ille anno 1677 ineunte Januarii, quando vel maxime fervebant prælia Cnobbariana, nostrum quidem in secundo Tomo Maji; Carmeliticum vero in excudendis Actis Sanctorum Ordinis (quæ nobis ultra committere tutum non videbatur) facturis tomum secundum Speculi. Sequenti anno 1678, 24 Octobris obiit etiam P. Daniel à Virgine Maria, Provincialis munere bis gesto, aliisque in Ordine Magistratibus atque ordinata suaviter disciplina de suis optime meritus; de nobis etiam optime meriturus, si nostra unice æstimantem atque laudantem, etiamsi non semper quantum vellet faventia, in transversum non rapuisset P. Bonæ-spei. Vir siquidem erat P. Daniel, ex una quidem parte tenacissimus præjudiciorum inveteratorum; ex altera tamen antiquitatis amans, eique inhærentibus libenter tributurus quantum salva pace suorum posset. Hanc cum sibi videret non stare domi, nisi eam nobis foris negaret, novit Deus quam acerbe id senserit. Quare licet composuerit contra me *Propugnaculum Carmelitanæ Historiæ*, apponendum suæ collectioni Monumentorum vetustiorum, tomo speculi primo à pagina 743 ad 794 sic extendendo; eo tamen usus est stylo, qualem inter eruditos disceptatores teneri convenit, utpote ingenio vir mitis.

80 Huic si Fratres sui similes omnes fuissent, non legeremus nunc eo in opere, post Auctoris mortem in quatuor tomos distracto, pone dictum Propugnaculum, recusam partem secundam Armamentarii Bonæ-speani; multoque minus tot in principio insulsissima Prolegomina, quæ paulo moderatioris ingenii Carmelitis displicuisse scio. Certe vivens ille sæpe fuerat communi Typographo protestatus, in suo opere apparíturum nihil, quo nobis videretur offensus. Idem postea Typographo prænominato confirmavit R. P. Columbanus, Provinciæ Syndicus, vehementer improbans factum P. Valentini, in novo illo P. Danielis Speculo quadratis rotunda mutantis, cum gravi communis ærarii impendio: de quo tamen ego non queror: quid enim ad me, bene an male collocata in eo pecunia fuerit? Sed non æque patienter fero, quod qui novam istam Armamentarii impressionem curarunt, fecerint ipsum P. Danielem sic loqui in fine sui Propugnaculi, *Operæ pretium esse duxi, ad hoc monitus à viris cordatis, hic etiam inserere alteram partem Armamentarii Carmelitici, quod à me factum integre de verbo ad verbum.* Ex hoc specimine intelligitur, quam libere Curatores operis, post mortem Auctoris, arrogaverint sibi illius nomen, ut sui proprii consilii inventa eo palliarent: qui etiam hoc sibi voluerunt licere, ut in illo Propugnaculo, in quo nominare me noluerat Auctor, eam moderationem imitatus, qua fueram in Aprili usus erga P. Franciscum Bonæ-spei, meum nihilominus nomen apponerent. De Indicibus idem judicium esto, similiter post Auctoris mortem collectis licentius.

81 Ita modeste procedentibus Jesuitis, Carmelitis tumultuose; moritur, ut dixi, anno 1677, die 5 Januarii, sæpe nominatus Pater Franciscus Bonæ-spei; & procedit utrimque pridem cœpta impressio tam Speculi quam Maji; sed ita, ut libenter pateremur ipsum, etiam cum

impedimento operis nostri, urgeri operosius, priusque prodire; quo simul ac semel executi posset totum, quod ad causæ suæ defensionem, extremo illo (ut credebamus) conatu, adducturi essent Antagonistæ nostri. Responsum enim, ad secundam Armamentarii partem dandum, adeo non formidabant illi, ut ultro nos accedens Prior eorum ad id expressius provocaret, dum alia omnia tentabant ipsorum superiores Romæ, ex Aprili docti formidare Majum, in quem varios Ordinis Sanctos concurrere sciebant. *Hinc Procurator Generalis Carmelitarum Discalceatorum* supplicavit Patri nostro, *ut dignaretur providere de remedio opportuno, contra multiplicia præjudicia ex tractatibus jam editis, & quæ in futurum verosimiliter timentur; districte inhibendo P. Papebrochio & ejus Sociis, ne de Vita S. Angeli, jam ante præpropere præscripta, ut veritati multimodis contraria, nec de Vita ulla Sancti, Sanctæ, aut Beatæ, nec de ulla historia Carmelitana quidpiam deinceps scribant, aut mentionem faciant: aut certe, si adhuc scribere permittantur; ne quidquam, concernens Sanctos aut historias Carmelitarum, prælo dare possint, nisi prævie examinatum & probatum fuerit à quatuor Ordinis Carmelitarum Theologis, in historiis Ordinis versatis, duobus deputandis à Generali Ordinis Carmelitarum, & itidem duobus nominandis à Præposito Generali Congregationis Italicæ aut Hispanicæ.*

82 His sub mediũ Augusti acceptis, memor eorum, quæ ante tres quatuorve hebdomades ex Priore audiveram, & aliorũ qui adfuerant memoriam consulens, ipsum quoque verborum suorũ memorem feci, atque rogavi, in scriptis eadem confirmare, hac vel simili formula. „ Infrascriptus, Prior „ Fratrum B. Mariæ de Monte Carmelo, „ Conventus Antverpiensis, sicuti existens „ in Domo Professa Societatis Jesu, in „ Musæo ubi scribuntur Acta Sanctorum, „ coram Patribus Godefrido Henschenio, „ Daniele Papebrochio, Gualtero de Hutter, & Daniele Cardon, ejusdem Societatis, petii, & instanter petii, tam„ quam rem ab Ordine nostro valde opta„ tam & expectatam, ut responderetur ad „ secundam Partem Armamentarii, com„ positam à Rev. P. Francisco Bonæ-spei „ piæ memoriæ, & nuper typis editam; „ ita etiam nunc cum nominis subscri„ ptione profiteor, me meosque in eodem „ desiderio & expectatione persistere; ut „ historiarum nostrarum veritas, quæ editis „ Actis Sanctorũ Aprilis vocata in dubium „ fuit, mutuarum responsionum compa„ ratione clarius innotescat. Actum in „ nostro conventu Antverpiæ, 16 Augu„ sti, 1677.

83 Hujusmodi formulam, uti miseram, sic absque subscriptione, recepi die 20, cum litteris P. Danielis à Virgine Maria, insulse expostulantibus de Aprili, tandemque concludentibus, respondere Priorem, *quod à Provincia nullam habeat vel habuerit commissionem, ut aliquid signet ..... Cum talibus nolle habere communicationem; inscium & invitum mense Julio proxime præterito deductum se fuisse ad illud illorum colloquium: repetiisse, quod tunc dicebat, se non potuisse concipere, nec posse modo, quod iste sit spiritus Societatis.*

84 Et hoc & multa alia querulum dixisse memini, sed id non quærebam. Quærebam, an non vere etiam illa dixisset, quæ proponebat formula. Si negasset, paratus erat amicissimus illius P. Gualterus, qui non aliud quam invitationem amicam se adhibuisse ajebat, ut ipsum ad nos deduceret. Tacendo autem, an non consensisse videbatur, & fateri ista sic dicta esse. Sed enim videbat se verbis suis irretitum te-

teneri; & forte etiam intellexerat, quid Procurator præfatus Romæ petiisset à Generali nostro. Quid quod immediate post dictum colloquium, in convivio apud Patres Carmelitas celebrato, 21 Julii festo S. Danielis Prophetæ, cui & Provincialis interfuit, ita se provocando locutum asseruit idem Prior, idemque sæpius iterasse cum risu: P. Henschenium vero aliud non respondisse, quam ut esset Pax, prout Typographus Cnobbarus narravit, qui eidem convivio interfuerat, una cum D. Marien Presbytero, & Quæstore Episcopali D. Berendonck.

85 Minuta sunt hæc, fateor, sed ei qui historicam deductionem rerum gestarum cupit, nequaquam contemnenda; uti nec hoc, quod ejusdem anni fine cœptum, ac sequentis initio continuatum, vehementer commovit animos adversariorum, intelligentium, Illustrissimum Antverpiensium Episcopum, Aubertum vanden Eeden, consuluisse sacram Congregationem Rituum, super Lectionibus quas ipsa pro solenni Commemoratione S. Mariæ de Monte Carmelo, Ordini isti concessas pridem, extenderat ad omnes Catholici Regis Provincias. Equidem non diffitebor, me, eadem cum Episcopo nostro sentientem, partem aliquam in eo consilio habuisse; nec volenti rem istam suo tunc Secretario committere, operam manumque commodasse ad scribendum epistolam: qui si etiam auctor ei primus ad id faciendum fuissem, non me pœniteret puderetve: Quid enim honestius, quam pro veritate, præjudicium ex istis Lectionibus patiente, contra falsitatem consilium dare Episcopo meo? Quid etiam modestius, quam sine ullo domi aut foris strepitu, non in publicis (ut Carmelitæ solent) ad plebem promiscuam concionibus, causam agere apud competentem judicem? Quid denique regulare magis, quam id agere per Ordinarium, qui scitur in talibus fidem citius habiturus, audiendusque, & super quæsitis responsum certo relaturus? Epistolæ, ex mente Illustrissimi à me scriptæ, & ab ipso coram me ac Patre Henschenio firmatæ proprio sigillo, tenor hic fuit.

EMINENTISSMI DOMINI.

86 ,, Cum in totis Hispaniarum & In-,, diarum regnis Belgicisque provinciis, ,, Catholico Regi, Domino nostro subje-,, ctis, nulla imprimi aut venum exponi ,, Breviaria & Officia possint, quam quæ ,, juxta Romanum exemplar, cum licen-,, tia Ordinarii, & ex Typographia ,, Plantiniana, Balthasaris Moreti, hic ,, Antverpiæ prodeunt ac prostant; atque ,, adeo pro secuturis deinceps impressioni-,, bus, mea, ut Ordinarii, facultas requiren-,, da sæpius sit; ad munus meum credidi ,, pertinere, exponere sacræ, cui præ-,, sideris, Rituum Congregationi, quod ,, in hisce partibus, & forsan etiam alibi, ,, ubi magna est fidelium erga Deipa-,, ram devotio, & Catholici hæreticis ,, aut vicini aut permixti vivunt; haud ,, levis existat difficultas, circa Lectiones ,, pro secundo Nocturno die XVI Julii, re-,, citandas in solenni Commemoratione ,, B. Virg. Mariæ de Monte Carmelo, ju-,, xta exemplar Officii his adjuncti, & ,, sæpius recusi, postquam illud; rogan-,, te sereniss. Hispaniarum Regina, cum ,, S. P. N. Clementis X præcepto, exten-,, sum fuit ad omnes, qui in prædictis ,, Catholici Regis ditionibus ad Horas ,, Canonicas tenentur. Patres enim Car-,, melitæ dicunt, scribunt, & prædi-,, cant, per hujusmodi Lectiones pro-,, prias sic affirmari traditiones suas circa ,, processionem Ordinis ab Elia Propheta, ,, &

„ & nomen Fratrum B. Mariæ Virginis „ de Monte Carmelo, inde à temporibus „ Apostolorum eisdem inditum, ut de „ earum veritate amplius nequeat dubi- „ tari, absque injuria sacræ Congrega- „ tionis, ipsiusque Apostolicæ Sedis con- „ temptu.

87 „ E contra eruditi viri passim in Cle- „ ro, tam seculari quam regulari, exi- „ stimant, Sanctorum Patrum sententiis „ conformius credi, quod ipsa B. V. Ma- „ ria prima fuerit, quæ vexillum castita- „ tis extulit, suam Deo virginitatem vo- „ vendo; contrarias autem dictorum Pa- „ trum Carmelitarum traditiones, nulla „ antiquarum historiarum auctoritate ful- „ ciri; adeoque se cum Emin. Card. Baro- „ nio ad annum 1181 posse sentire, quod „ Ordo Carmelitarum, qui in Palæstina „ in ipso Monte Carmelo fixere sedem, „ sub Alexandro III Rom. Pont. sum- „ psit originem. Non fuisse autem, nec „ esse putant mentem sacræ Congrega- „ tionis aut Apostolicæ Sedis, sive cum „ dictum Officium in Ordine recitari „ posse primo concessit, sive cum illud „ nuper ad omnes Catholici Regis sub- „ ditos extendit, ejusmodi assertis ex se „ dare pondus irrefragabilis auctoritatis: „ sed in his aliisque Monasticorum Or- „ dinum Lectionibus, quas illis per sua „ privilegia componere & imprimere li- „ cet, solum permissive se habere.

88 „ Queruntur itaque lædi se ejus- „ modi Patrum Carmelitarum dictis, scri- „ ptis, & prædicationibus; scandalizari „ imperitam plebem; hæreticis, ritus „ Catholicos ridere solitis, materiam „ obloquendi præberi; & ideo optant, ut „ in remedium prædictorum, sacra Con- „ gregatio suam circa hoc mentem de- „ clarare dignetur. Quin etiam utile fo- „ re censent, si liberum cuique relin- „ queretur, pro Lectionibus secundi „ Nocturni usurpare Lectiones præscri- „ ptas in simili solennitate sanctissimi „ Rosarii, de Homilia quapiam, quan- „ doquidem adinstar hujus facta sit „ hujusmodi Officii extensio. Super his „ sacræ Congregationis responsionem & „ resolutionem humiliter præstolabor, ut „ in futuris dicti Officii impressionibus „ juxta illam procedere possim, absque „ ullius gravamen aut præjudicium. Deus „ Eminentias vestras incolumes servet. 17 „ Decembris, 1677.

AUBERTUS *Episcopus Antverpiensis*.

Ita scriptam, signatam, sigillatam, & congrue involutam inscriptamque episto- lam, nequis domesticorum sciret, jussus sum Romam destinare (sicut & feci) de- ferendas ad eum qui Illustrissimi negotia tractabat in urbe. Hic vero easdem tradidit Illustriss. Bernardino Casalio, Congre- gationis istius Secretario, qui proximo Februario jussit responsum expectare.

89 Prius vero quam id huc adferretur, (sicuti in meis ad Possinum litteris, 4 Mar- tii hinc datis, mihique post aliquot an- nos relatis, scripsisse me invenio) „ invita- „ vit nos ad se Illustrissimus (Patrem sci- „ licet Henschenium & me) die 26 Fe- „ bruarii, significans se aliquid habere „ communicandum; id autem erat hujus- „ modi: Adfuisse sibi Elianos, modeste „ querentes de libello per eum Congre- „ gationi oblato, & multa excusando, „ nosque, veluti istius consilii auctores, „ notando. Quibus ille graviter constan- „ terque responderit; non id nostrum, „ sed suum fuisse consilium; qui etiam „ antequam fuisset electus, vivente adhuc „ Decessore suo, dissuaserit evulgatio- „ nem Officii, sciatque impressum sine „ assensu Ordinarii, ex more requirendo „ cum exhibitione exemplaris legitime si- gnati,

„ gnati, quod numquam exhibuerint. „ Communem ſe ipſis & ceteris eſſe Pa- „ trem, nullius tamen reſpectu prohiben- „ dum, quo minus fungatur officio ſuo. „ Attulerant autem ad eum operis, octa- „ vum annum ſub prælo ſudantis, & circa „ Paſcha (ut ajebant) prodituri, partem „ primam, continentem antiquos ſcripto- „ res Ordinis, pro prætenſa antiquitate fir- „ manda facientes, cum Dedicatoria Ms. „ ipſi facienda, tamquam Auberti Miræi „ nepoti, à quo accepiſſent primam Ideam „ Hiſtoriæ Carmelitanæ, in Præfatione „ præfixa ejus libello de Originibus Te- „ reſanarum. Ipſe vero reſponderat, Dedi- „ catoriam ſe conſideraturum: nobiſque „ coram ſe legendam & expendendam ex- „ hibuit.

90 „ Summam totius ab Elia ad Tere- „ ſiam ſucceſſionis complectitur Præfatio „ illa, quam non eſſe avunculi ſui opus „ demonſtrabat Illuſtriſſimus, producto „ exemplo, cujus & charta & typus diſ- „ crepant à charta typoque Præfationis; „ cum qua, pro ſimpliciſſimo ac proprio ti- „ tulo, etiam nunc per omnes paginas le- „ gendo, *Origines Tereſanorum* (ſicuti ejus- „ modi opuſcula alia plura Miræi inſcri- „ buntur, *Origines Carthuſianorum, Ciſtercien- „ ſium &c*); legitur cum Præfatione im- „ preſſus hic alius, nec libro ſed Præfationi „ reſpondens, *Ordinis Carmelitani, ab Elia primum inchoati, ab Alberto Patriarcha Hie- roſolymitano vita Regula temperati, à B. Te- reſia Virgine Hiſpana ad primævam diſcipli- nam revocati, origo atque incrementa.* „ Hæc „ omnia dicebat Illuſtriſſimus, non à Mi- „ ræo, cui archæologiæ Carmelitanæ ve- „ ritas numquam potuerit perſuaderi; ſed „ à Waſtelio Carmelita, Miræo reluctan- „ ti obtruſa, ut libello, jam jam lucem ſpe- „ ctanti, præponerentur: quod utrum Wa- „ ſtelii amicitiæ & precibus avunculus ſuus „ dederit, an interceſſioni Sereniſſimæ „ Claræ Eugeniæ Principis, cui à Corti- „ na Miræus, & Tereſanæ erant perquam „ caræ, utpote in ipſius gratiam ab Al- „ berto Archiduce Bruxellis fundatæ, ne- „ ſciebat Illuſtriſſimus dicere. Ajebat au- „ tem, in ſua bibliotheca, in qua collecta „ habebantur omnia defuncti opera & opu- „ ſcula, nihil tale reperiri; & Avunculi „ ſui mentem fuiſſe, ut prætermitteren- „ tur, ſiquando eadem ſua opuſcula in to- „ mum unum colligererentur (de quo „ tractabatur) ſed nativæ ſimplicitati re- „ ſtituerentur *Origines Tereſanarum*.

91 „ Legens ergo Dedicatoriam talem „ ſibi offerendam, eaque intendi cogno- „ ſcens, ut alienis quaſi Avunculi ſui verbis „ obligatus teneretur, ad iſta, à quibus „ etiam ipſe alieniſſimus erat, manute- „ nenda; ſtatuit non admittere Dedicato- „ riam iſtam, quin etiam de ipſo toto opere „ ſuſcipiendo vehementer dubitabat. Sic „ dubitanti opportune venit Tua, Rev. Pa- „ ter (Poſſine) epiſtola, data 12 Februarii: „ ex qua, ſibi à nobis lecta cognovit, qua „ ratione Eliani venerint in notitiam ſup- „ plicationis, Congregationi oblatæ (quia „ ſcilicet hæc ipſam Patribus iſtis conſide- „ randam miſerat) ſeque inſtruxit ad re- „ ſpondendum iiſdem, ad ſe poſt meridiem „ venturis, pro ſua circa Dedicatoriam re- „ ſolutione. „ Hactenus iſtæc mea ad Poſſi- num epiſtola: cui de ſucceſſu tunc quidem aliud ſcribere non potui; fuiſſe autem ſuc- ceſſum ex voto ipſorum, atque etiam ex noſtro, indicant verba Epiſtolæ Dedicato- riæ, tomo 2 Speculi præfixæ ad Illuſtriſſi- mum ejus ſucceſſorem, hodieque Epiſco- pum noſtrum, D. Joannem Ferdinandum van Beughem.

92 Etenim ubi enumeratis Carmeli floribus quibuſdam præſtantioribus (quis enim neget Sanctos eſſe flores, nuſquam

copiosius quam in sacris Religiosorum Ordinibus legendos?) sic progreditur Auctor, totam eloquentiam ibi suam effundens. *Vidit illos*, inquit, *oculisque ut corporis, ita mentis consideravit, horti Tui peritus olitor, Prædecessor Tuus* AUBERTUS. *Quam delectatus in singulis! quam hæsit in universis! Vidit, stupuit, laudavit, odoremque sanxit esse sanctitatis. Tantum? Et aggratulatus est nondum edito*: adde, nec ultra primi Tomi pag. 736 adhuc impresso, nisi forte impressum etiam erat Propugnaculum, sed caute subtractum Illustrissimi oculis, quibus sciebatur displiciturum, quantumvis modeste scriptum. Quid porro? *Applausit*, & *oblatum*, inquit, *suoque dicandum Nomini ambabus, quod dicitur, ulnis amplexus, gratantissime acceptavit, lætantissime testatus, gravatum annis senium suum talium odore florum recreatum iri & alleviatum*.

93 Credo equidem benigne acceptasse librum: quod ut faceret vehementer suaseramus etiam nos, iis quas mox indicabo rationibus. Sed quid de Dedicatoria? Non credo de hac non esse locutum, qui tam obfirmate eam coram nobis improbaverat. Suspicor ergo aliam componi voluisse, idque in se recepisse Patrem Danielem; & in hoc rem stetisse, quoniam protracta fuit, quoad usque absolveretur etiam tomus Speculi secundus, qui esse debebat, uti supra dixi, de Actis Sanctorum Ordinis. Verum sequenti mox anno obiit P. Daniel, duodecimo autem post die ac 6 Novembris moriendo secutus est senex Episcopus. Ex his facile intelliget Lector, quomodo accepturus ille fuerit biennio post, si tam diu vixisset, non jam unum librum, (qui suæ censuræ pridem oblatus, tunc dedicandus offerebatur; quemque in lucem dari etiam laudassent ii, qui relatis in eo monumentis non multum credebant) sed libros omnino quatuor, tot asperos spinis & aculeis in Collectores Actorum, ipsamque nostram Societatem. Hoc vero ignorans successor Ferdinandus, quid mirum si suscepit opus, adeo pridem approbatum, ut præferret facultates, anno 1663, & 69 signatas; præcipue autem approbationem ipsiusmet Auberti, anno 1671 expeditam; quando scilicet ultra unicum tomum, nihil, non dico impressum typis, sed nec animo quidem adhuc erat Auctori designatum.

94 Juvat interim observare, quo stylo usus fuerit Aubertus, isto anno 1671 Archidiaconus & Librorum Censor, in approbando eo de quo agimus Tomo, & alio tunc pariter oblato P. Danielis opere. Non adhibuit flosculos plus quam poeticos, ne dicam pueriles, quibus extrema in ætate utentem fingit Dedicatoriæ Auctor. Gravi ille sententia, ac forma fere ordinaria, solum scripsit, quod in *Speculo Ordinis*, quale tunc erat, pariterque in altero cui titulus, *Speculum religiosi monastici status*, *nihil reperit, fidei orthodoxæ aut bonis moribus adversum; sed multa pia, erudita, ac præclara, doctissime pertractata*: cui & ego & quicumque Jesuita libenter subscripsissemus: neque enim ii sumus, qui nihil legi aut imprimi patiamur, nisi quod cum nostro privato sensu congruat, si eo neque fides lædatur nec mores corrumpantur. Certe nos, fastidiosi illi rerum Carmeliticarum censores, quales P. Sebastiano ejusque sociis videmur, Aubertum, tandem Episcopum, hæsitantem non solum ob causas jam dictas, sed etiam propter memoriam offensionis ex 2 parte Armamentarii sumptæ suadendo impulimus, ut operi P. Danielis patrocinium non negaret suum, & reapse persuasimus.

95 Etenim consilium (sicut in Appendice ad primum tomum Maji pag. 847 dixi) consilium, inquam colligendi antiqua

qua monumenta Ordinis, quod pridem communicatum nobis fuerat, & jam olim probaveramus, probabamus etiam tunc vel maxime. Verba Præfationis ante secundam partem Speculi, Tomo 1 pag. 130 sub finem, hæc sunt. *Occurrit menti, quod pridem pleraque vetustiora opuscula, circa historiam Ordinis hujus, tradiderim inspicienda Patribus Bollando & Henschenio, & examinanda, quid circa eorum editionem censerent: quibus perspectis & lectis, judicarunt, è re & utilitate publica fore, si thesaurus ille absconditus, publicus fiat.* Diu autem antea idem P. Daniel sic scripserat, in Proloquio ad Vineam Carmeli, editum ab eodem Rev. P. Daniele sub nota anni 1662; *Speculum magnum Ordinis Carmelitani, quod paulatim excrevit in molem utcumque notabilem, ab annis multis formare cœpi, constans partibus sex: in quibus, Deo dante, vetustiora & præclariora quæ extare noscuntur hujus Ordinis monumenta, cum insertis Notulis succinctis exhibere, in votis est: quæ, pleraque hactenus non excusa, & tantummodo manuscriptis in paucis reperibilia, non modo è re Ordinis sed & Ecclesiæ esse, censent viri graves qui ea viderunt: quos inter RR. PP. Joannes Bollandus & Godefridus Henschenius è Societate Jesu.* Nempe è re communi esse judicabant & illi, & ego post eos, expositos publice habere fontes tot paradoxarum in Historia ecclesiastica consequentiarum, per quas Originis suæ antiquitatem successionisque certitudinem demonstratam haberi volunt Scriptores Carmelitani. Neque sane fieri videbatur posse, ut de iis, quamdiu laterent, prudenter judicaret aliquis, ex locis hinc inde decisis, prout fiebat eatenus: ideoque in partem felicitatis duxi, cum mea de Alberto scriberem, accipere à P. Cornelio Hazart sex illas partes Speculi jam impressas, sicut has ad ipsum tulerat ipse P. Daniel, anno 1671. Et illis quidem vix tunc aliquid videbatur ad editionem deesse præter Indices & quasdam Appendices, ultra unius voluminis molem non extensuras Opus, sicut illud Ordinario librorum Censori exhibitum fuit, ab eoque approbatum VI Decembris. Quomodo autem Approbatio tunc data, pro opere eatenus composito, sufficiat pro eodem per septennium deinde secutum in quatuor volumina producto, viderint ii quorum interest: Nos vel ideo magis admittendam Dedicationem suasimus; ne Præsul, nostræ arbiter futurus controversiæ quando prodiret Pars 1 Maji, suspectum se faceret parti adversæ intempestiva severitate.

96 Sed istam felicitatem invidit nobis, quæ secuta mox æstate civitati incubuit, acerba lues, meque Lovanium, ipsum è vita expulit. Præcedenti tamen æstatem illam funestam hieme, acceperat ille Roma expectatum ad suam supplicationem præmemoratam responsum, quod nobiscum libenter communicavit, eratque oretenus relatū ab Illustrissimo Casalio ei, qui supplicationem attulerat, in hunc sensum „ „ Sacram Congregationem censuisse, „ communicandas Carmelitanis utriusque „ Ordinis querelas & petitiones Illustris- „ simi ac Reverendissimi Antverpiensis: „ Patres autem illos, iis visis, respon- „ disse per Memoriale, cujus origi- „ nale transcribendum exhibebat idem „ D. Casalius, ac pro exspectato responso „ remittendum. Sacram enim Congrega- „ tionem, judicantem benigne acquies- „ cendum iis, quæ proponebant & pete- „ bant dicti Patres utriusque Ordinis, sta- „ tuisse abstinere à novo super hæc De- „ creto condendo; confidereque, incom- „ modis, quæ Illustriss. & Reverendiss. „ Antverpiensis proposuerat, sufficienter

„ occurri per ea, quæ allegabant & pro-
„ mittebant dicti Patres in suo Memo-
„ riali; aut si tamen idem Illustriss. ac Re-
„ verendiss. Dominus imposterum de-
„ prehenderet quoddam ejusdem generis
„ inconveniens, coërceret ipse ac corri-
„ geret auctoritate qua pollet; aut siquid
„ ulterius desideraret, iterum ad sacram
„ Congregationem scribat, opportune su-
„ per delatis provisuram.

97 Eramus tum forte, cum responsum istud afferebatur, apud Illustrissimum Dominum: qui opportunitate illa utens, non tantum ipsum nobis legendum exhibuit, sed etiam cum adjuncto Memoriali concessit transcribendum. Memorialis vero, post causæ expositionem, hic erat tenor. „ Dicunt Patres Carmelitæ, se
„ ubique & semper ex intimis visceribus
„ tenere, beatissimam Virginem fuisse
„ primævam causam, finalem, moti-
„ vam, ac exemplarem solennis castita-
„ tis votæ: ad cujus exemplum siquid un-
„ quam fuit, est, aut erit veram reli-
„ gionem sapiens in Ordine Carmelita-
„ no, prorsus totaliter emanavit; ipsique
„ immaculatæ Virgini unice acceptum re-
„ ferunt, quin unquam oppositum dixe-
„ rint. Deinde mirantur, quod ex præ-
„ fatis Lectionibus aliquis inferat, profes-
„ sionem Carmelitarum cum voto solennis
„ castitatis, ab Elia Propheta, contra
„ stabilitam prærogativam Beatissimæ
„ Virginis: quandoquidem nec minimum
„ verbum ibi legitur de Religione institu-
„ ta, aut castitate ab Elia constituta. Ad
„ hæc non dicitur ibidem, quod à tempo-
„ ribus Apostolorum, titulum Fratrum
„ Ordinis Beatiss. Virginis obtinuerint
„ Carmelitæ; sed dumtaxat, quod sic ap-
„ pellari cœperint, propter cultum Bea-
„ tissimæ Virgini ubique exhibitum „

98 Facile videbamus, quo spectaret bis inculcata mentio *Voti solennis*; sed volo id tantisper dissimulare. An autem & qua ratione possit votum; quo se obstrinxit Virgo, dici *solenne*, quærant Theologi, dum disputant de voti religiosi solennitate; quam esse positivi juris, & ab Ecclesia diu post Apostolorum tempora instituti, Gregorius XIII, in Bulla *Ascendente Domino*, post Bonifacium VIII, docuit. Miramur interim admirationem ipsorum, considerantes hoc principium dictarum Lectionum: *Cum sacro Pentecostes die Apostoli cælitus afflati, variis linguis loquerentur, & invocato augustissimo Jesu nomine mira multa patrarent; viri plurimi, qui vestigiis sanctorum Prophetarum Eliæ & Elisæi inhæserant & Joannis Baptistæ præconio ad Christi adventum comparati fuerant, rerum veritate perspecta atque probata, Euangelicam fidem confestim amplexi sunt, & peculiari quodam affectu beatissimam Virginem (cujus colloquiis & familiaritate feliciter frui potuere) adeo venerari cœperunt, ut primi omnium, in eo montis Carmeli loco, ubi Elias olim ascendentem nebulam, Virginis typo insignem, conspexerat, eidem purissimæ Virgini sacellum construxerint. Ad novum ergo sacellum sæpe quotidie convenientes, ritibus piis, precationibus ac laudibus beatam Virginem, velut singularem Ordinis tutelam colebant: quamobrem Fratres B. Mariæ de Monte Carmelo appellari cœperunt.*

99 Fallor, si P. Sebastianus, & ad unum omnes ipsi adhærentes, non sint parati vel sanguine suo subscribere, quod istæc omnia ad Apostolorum tempora & Ordinem ab Elia institutum pertineant, idque intenderint auctores ipsarum Lectionum, licet id maluerint verbis minus distinctis involvere. Quod autem ad intentionem sacræ Congregationis attinet, hæc non debet eodem trahi: nec enim commissionem à Pontifice habuit, ne-

que

quæ rogata fuit à Carmelitis examinare, quam veræ & fundatæ essent historiæ tales, in fide ipsorum jam pridem receptæ; sed solum, an Officii istius ad plures extensio posset Reginæ postulanti concedi. Quod autem eas denuo non examinaverit sacra Congregatio, vel inde patet, quod nonnulli eorum qui interfuerant, petierint ad se Antverpia mitti exempla ipsarum. Si dubitent aliqui; experiantur, utrum Decretum possint impetrare, quo nefas fiat de ipsis dubitare. Sed redeamus ad Memoriale, quod tangit punctum principale hoc modo.

100 „Quantum ad auctoritatem memorati Officii spectat, nihil in eo occurrit præ aliis, continentibus historias antiquas, de quibus exacta illa haberi certaque notitia modo non potest, quæ circa vitas & gesta Sanctorum his ultimis temporibus canonizatorum ut plurimum suppetit; adeoque in eodem loco & gradu est à sacra Congregatione repositum, quem secundum Catholicorum doctorum sententiam possident quam plurima consimilia Officia, in Romano Breviario sine ullâ jam controversiâ existentia .... Quod si nonnulli prædicatores & scriptores indiscrete se gerant, ex nimio ac imprudenti zelo sua dilatantes phylacteria, imponentesque sacræ Congregationi, quod in liberali concessione præcitati Officii numquam asseruit; opportunum ac efficax non est tale Officium derogare, vel in aliqua sui parte corrigere .... Verum Pater Generalis Ordinis Carmelitarum statim, sub regularibus commi- nationibus, præmonebit suos alumnos, præsertim Belgas, ut deinceps sine cujusquam offensione in prædicationibus ad populum se gerant; siquidem in aliis punctis non accusantur, nec præfatus D. Episcopus de aliqua injuria vel irreverentia sibi irrogata conqueritur „. Sic illi.

101 Non videbatur satis acquiescere Episcopus, tum quia petebant Patres suum illud Officium, *in eodem loco ac gradu repositum haberi, quem possident consimilia Officia in Romano Breviario existentia*; tum quia in aliis quæ attigerat punctis multo minus satisfacere responsiones sentiebat; se quoque nonnihil uno loco perstringi. Sed nos, religiosæ caritatis memores, volentesque de prædictis Patribus, utcumque dignis, bene mereri, omnino suasimus ut acquiesceret. Nam, siquidem agatur de præteritis scandalis, ad insperatæ lætitiæ novitatem causatis per eos, quibus per dicti Officii extensionem omnis sua opinio velut canonizata videbatur; ea, defervescentibus animis, haud parum imminuta esse; atque à religiosissimo Antverpiensium Patrum conventu, qui potissimum taxari videbatur, sperari debere, quod plurium prudentiorum atque moderatiorum cura contineret indiscretum paucorum zelum, maxime quando illuc accederent promissæ à Reverendissimo Ordinis Generali comminationes: quas sane convenisset Episcopo exhiberi, inde æstimaturo quid & quatenus sperandum ex illis esset, quantumque eisdem deferretur in Belgio, atque ut omnes intelligerent, Romanos Carmelitas nihil minus concludi velle, quam institutam ab Elia Congregationem solitariorumque sub voto castitatis paupertatis & obedientiæ viventium, propter regnum cælorum, tanto prius quam Virgo nasceretur, & regnum, istud à Christo ejus filio promitteretur servaturis consilia Euangelica. Hoc enim negari vel saltem dubitari posse absque injuria cujusquam Illustrissimus imprimis declaratum sibi cupiebat.

piebat. An promissæ Generalium commi- nationes unquam venerint in Belgium, nescio; vim certe exiguam habuerunt, moriente citius Episcopo Auberto.

102 Ad fidem quod spectat adhibendam historiæ, in Lectionibus secundi Nocturni comprehensæ, abunde satis esse dicebamus, si Patres Carmelitæ patiantur, eâdem cum libertate examinari & disputari suæ historiæ veritatem, qua patitur Ecclesia eruditos viros versari circa S. Dionysium, Patronum Parisiensium, dum quærunt, an idem sit qui Areopagita, an alius; an à S. Clemente seculo Christi primo missus, an solum sub Decio seculo tertio, quorum affirmativa priora *in Romano Breviario* existunt quidem *sine controversia*, id est non proponuntur ut dubia & controversa inter eruditos; non sunt tamen *sine controversia*, ut per se liquet. Sed ejusmodi obscuritatibus amant Patres Carmelitæ res suas involvere, uti faciunt in iis, quæ elici ex Lectionibus suis mirantur, quæque ipsimet passim eliciunt ubi non timent à quoquam redargui. Interim ex prædicta resolutione, diximus Episcopo, hoc commodum nunc haberi, quod sufficienter refutatus maneat Armamentarii Auctor, sua præludia concludens num. 69 recitato Brevi Clementino, Officioque per illud ad omnes Hispanicæ Monarchiæ ditiones extenso, sic quasi *omnia mea victa in ipsum non obscure impingant, & fere unicum ad ea enervanda sufficiat.*

103 Hæc, prolixiora licet, placuit excerpere ex præcitato Apologetico & litteris tunc scriptis, ut appareat quam religiose modesteque nos gesserimus durante hac controversia; quam turbide econtra Carmelitæ. Quorum impetus si aliquantum represserit P. Daniel, Speculi auctor, quoad vixit (vixit autem usque ad 24 Octobris 1678) parum id profuit: quia eo mortuo, velut rupto aggere, effudit cum sociis se P. Valentinus in maledicta: & in Speculo mutans quæcumque voluit, primum totam secundam partem Armamentarii, præter mentem P. Daniels, adjecit Propugnaculo; tum addidit ea omnia Prolegomena, quæ ille numquam fuisset toleraturus, & etiamnum abominantur moderatiores inter ipsos alii. Ibi, post Dedicatoriam ad Cardinalem Palutium Ordinis Protectorem, habetur Ordinis nomine, directa nostræ Jesu Societati Allocutio; in qua gloriabundus Auctor: *Non debet*, inquit, *mater portare iniquitatem sui filii* (cur ergo tam dure vapulat in Belgio, & velut excommunicati permittuntur haberi Jesuitæ omnes?) *Peccavit Papebrochius: suum ante oculos Papebrochio ponimus peccatum. Injurias intulit Papebrochius: illatarum ab eo petimus palinodiam injuriarum.*

104 Ad hoc faciendum *proximus opportunitatem Majus dat, daturus Acta Sanctorum Ordinis Carmelitani. Opportuna ad* V *Maji occurrit vulgatissima S. Angeli Vita; tuo illi suspecta filio. Sive enim illam dabit, opportunitatem habet, suos ut revocet errores & emendet: sive illam non dabit, dare tamen potest suis theta erroribus. Occurrit ad* XVI *Maji S. Simonis Stockii Vita: quem illa, suis ut stet promissis, campum aperit! Sextum habet Ordinis Generalem, & chronotaxim Generalium instituisse arguitur non bonam. Non posset ipsa opportunitas locum offerre opportuniorem, suis ut præstet fidem protestationibus. Si abnuat, pertinaxque stat pro ratione voluntas, suis detrahit fidem libris, tibique non bonam inurit notam.* Quotquot autem Carmelitæ hujates, totis quinque post Speculi editionem annis dederunt ad nostrum Generalem litteras (scio autem datas esse plures) aliud non petunt, quam mandatum canendæ à Papebrochio palinodiæ.

105 Quid videtur, Lector, an ita non

satis

ſatis imperioſe & fidenter citabar, tamquam publico judicio convictus & damnatus? Potuitne Societas ſic poſtulato ad pœnam, negare locum defenſionis, ſaltem in Majo? Legitur deinde, inter pulchra iſtæc meramque caritatem, ſed Carmeliticam, ſpirantia Prolegomena, à Fr. Valentino compoſita, diſtichorum ſexaginta Elegia, titulo quidem *Protrepticon, Speculo Carmelitarum in lucem eunti*: revera *Diræ in Papebrochium*, cujus per ſingulos verſus unus aut plures exhibentur errores & mendacia, atque (ſi ſuperis placet) demonſtrantur in margine, aſſignatis librorum meorum locis, quibus continentur. Initium calumnioſi poëmatis hoc eſt.

Quid mihi, Livor edax, Eliæ tollis honores?

Finis autem talis:

Quid tamen iſta juvant? Manet obduratio, nilque
Ipſum (P) ſolicitat reſtituendus honor.
Attamen Henſchenius ſpondet, Bollandus, & ipſe.
Quod prompti errores ſint revocare ſuos.
Spondent; non faciunt. Erroribus additur error;
Quamque prior pejus ultimus error habet.

106 Neque hic ſiſtitur. Poſt Approbationes Theologorum Ordinis, injuriis exaggeratis & maledictis fartas pleraſque, & poſt Auctoris defuncti elogium cum Præfatione ad Lectorem, occurrit *Elenchus errorum aliquot & falſitatum Papebrochii*, cum ſententia ſumpta ex S. Gregorii lib. 6 Moralium cap. 7. *Arrogantes viri hoc proprium ſolent habere; ut, dum in nimia invectione prodeunt, etiam invehendo mentiantur; & cum non poſſint reprehendere juſte quæ ſunt, reprehendunt mentiendo quæ non ſunt.* Ego vero quid? Meo me involvi ſilentio, ne latum quidem unguem egreſſurus limites præſtituti mihi operis: noſtræ vero Societatis homines, per Provinciam, in quos erupturus erat primus bacchantium turbo, præmuniendos curavi, notitia & expectatione prodituri eodem anno 1680 Maji; miſſo per Collegia Apologetico jam excuſo, cum hac manuſcripta allocutione, menſæ accumbentibus prælegenda.

Reverendi Patres.

107 „ Poſt nonum cœptæ impreſſio„nis annum prodit tandem *Speculum Car„melitanum, ſive hiſtoria Ordinis Eliani, in „qua ejus origo, propagatio, ſucceſſio expo„nuntur; Sanctorum Acta aliaque proponun„tur; contra impugnatores Propugnacula & „Armamentaria opponuntur, per adm. Rev. „P. Danielem à Virgine Maria.* Dividitur „opus totum in volumina quatuor: ſe„cundum dimidia fere parte implent Pro„pugnacula & Armamentaria, ſcripta „contra P. Danielem Papebrochium, pro„pter ea quæ hic impreſſit in menſe Apri„li, ad Vitam B. Alberti Patriarchæ Hie„roſolymitani, qui circa annum Chriſti „milleſimum ducenteſimum decimum „quibuſdam in Carmelo Eremitis ſcri„pſit Regulam, qua utitur Ordo Car„melitanus.

108 „ Agit ibi P. Papebrochius de fun„damentis prætenſæ ab eo Ordine anti„quitatis, non ſponte ſua, ſed coactus „importuniſſima provocatione Rev. P. „Franciſci Bonæ-ſpei, in 1 parte ſui „Armamentarii plures quam triginta pa„ginas implentis contra P. Godefridum „Henſchenium, eo quod inter Acta San„ctorum Martii ſuam de illa antiquita„te ſententiam non clare expoſuerit, ſed „argumentum iſtud diſſimulanter præ„terierit. Calumniantur igitur aut deci„piuntur, qui dicunt aut credunt, P. „Papebrochium ſuſcitaſſe hanc contro„verſiam. Nunc cum appareat, Patres „Carmelitas rurſum magnis clamoribus

„pu-

„ publicaturos Triumphum, hoc (ut opi-„ nantur) opere relatum; monentur & „ rogantur omnes nostri, ut quam mo-„ destissime & cautissime loquantur de „ hac controversia, ac ne loquantur qui-„ dem de ea cum externis, nisi interroga-„ ti: tunc autem respondeant, Quæstio-„ nem esse historicam, quam nolit Socie-„ tas suam facere. Nos omnes dolere & „ mirari, quod Patres Carmelitæ tanto „ cum strepitu querantur de responso, „ quod ab invitissimis extorserunt: po-„ tuisse & posse rem istam modestius ex „ eorum parte agi: responsum à nobis „ non negari, sed dandum in proxime „ edendo Majo, quatenus judicatum fue-„ rit utrimque expedire. Interim ad pri-„ vatam dumtaxat nostrorum instructio-„ nem, prælegetur hic Commentariolus „ Apologeticus, ex mandato Rev. P. No-„ stri à Patribus Revisoribus generalibus „ Romæ recognitus, atque de verbo ad „ verbum, absque ulla contradictione vel „ exceptione, approbatur & imprimi jussus.

CAPUT QVARTVM.

Papebrochius, in prima parte Maji, edita anno 1680, tuetur scripta sua in Aprili, contra Auctorem secundi Armamentarii, vulgati anno 1677; & tunc & nunc paratus admittere successionem ab Elia, qualem Carmelitæ prætendunt, si ea possit aliunde probari vera, quam ex jam refutatis.

PArs secunda ARMAMENTARII, instructa *præcipue contra Henschenii & Papebrochii tela, sive argumenta*, unice spectabat supradictum Aprilem, secundo post hunc anno, Christi 1677, editum in lucem; cui ut simili opusculo seorsim responderem votum quidem RR. PP. Carmelitarum erat, sed non consilium nostrum; non enim sic pruriebant nobis ad disceptandum manus, quin possemus expectare maturitatem Maji, opportunum locum defensioni, etiã post annos plures, daturi. Vidétes ergo Adversarii, nihil nos vociferationibus suis moveri, nihil scriptillationi tam ferventi reponere; haud ex vano credidere, usuros nos occasione refellendi etiam istam secundam partem Armamentarii inter Acta Sanctorum Maji, sicut primam refutaveramus in Aprili; cœperuntque magnis clamoribus rem agere, publice ac privatim; palam etiam secessionem facere à Societate; renuntiantes omni cum ipsa commercio, ut supra dictum est, & Jesuitas veluti excommunicatos habere; licet hi ex sua parte & invitarent ad scholas more solito, & omnem humani officii vicem reddere vellent ipsis, æque ac aliis religiosis, cum quibus non eadem in schola sentimus. Quid enim ad ceteros pertinebat, quod duo tresve historici disceptarent de quæstione facti, nihil ad fidem moresque spectantis? Sperabant scilicet futurum illi boni Patres, ut concitandis in plebe scandalis cogerent Superiores Societatis ad imponendam nobis retractationem

tionem scriptorum aliquam, vel saltem confessionem publicam, quod sua sententia iis nitebatur rationibus, quæ hominem eruditum & prudentem possent ad assensum, ut minimum probabilem, trahere.

108 Hunc vero cum nulla arte extorquere se posse viderent, effundebantur in maledicta atque convitia, publice ac privatim, in satyras libellosque famosos; neque jam amplius ulla vel thesis in scholis, vel materia aliqua tractabatur in libris, cui non adderentur Impertinentia Appendicesque contra me: ipsæque Approbationes, quæ modestiores esse debuissent, diffluebant ad invectivas acerrimas atque prolixas; ut non tam de encomio operis texendo, quam de me proscindendo ipsaque nostra Societate sugillanda, laborasse auctores appareret. In hoc autem præ ceteris excesserunt, qui approbantes novum Speculum, an. 1680 ineunte editum, versu ac prosa insultarunt mihi, tam infrunite & inverecunde, ut tres omnino duerniones, quos insaniis istis impleverant, improbaverit Generalis & aboleri jusserit; sicut ex ipsorũ ore Typographus sæpe nominatus retulit; an autem non frustra id mandarit Generalis, an effectu secuto, viderint qui libros habent.

109 Specimen modestiæ censoriæ accipe ab uno eorum Fr. Alexandro à S. Teresia: qui cum intellexisset improbari nonnullis, quod Carmelitarum aliqui appellassent Rev. P. Franciscum Bonæ-spei, *Triumphatorem Henschenii ac Papebrochii*; invento isto mire sibi plaudens, ne quis hanc laudem subriperet, cavit in sua laureata Philippica, quam Approbationis loco scripsit præfigendam Speculo, seque his verbis extulit: *Armamentarii Auctori, in edito à me Religionis Clypeo, hocce dederam elogium:* Triumphator Henschenii & Papebrochii *Jesuitarum*, novissimorum *Ordinis nostri* hostium. *Sensisse scio, indignatos esse, questosque: at nullos curat incus strepitus. Ecce tibi, Papebrochi, alter iterum Triumphator, quemque encomio non verebor exornare simili:*

Rumpatur quisquis rumpitur invidia.

R. A. P. Daniel, *Historiographus verax, solidus, solers & accuratus*, Triumphator Henschenii & Papebrochii, novissimorum *Ordinis nostri* hostium.

Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues. Corrodat: non enim nisi veritate triumphante triumphant. Indignatos esse questosque pro nobis de Societate nostra nonnullos, externos autem plures, facile crediderо; de me meoque Magistro Henschenio jurare possim, nullum nos alium ostendisse sensum ad insolentiam tituli talis, quam commiserationis erga eos, quos tam manifeste apparebat, in felle amaritudinis positos, omnem moderationis legem excedere: quin & dixi nonnullis, nomen *Triumphatoris* perquam commode offerri mihi, qui verebar auctorem secundæ partis appellare *R. A. P. Franciscum Bonæ-spei*; eo quod post ejus mortem prodiisset liber, cui allaborasse plures dicebantur; quemque eodem jure poteram ab aliis auctum credere, quo sciebam augeri Speculum, mortuo jam P. Daniele.

110 Hæc aliaque nihilo modestiora cum nuntiarentur Patri nostro, isque vereretur ne tam atrociter lacessitis nobis excideret aliquid, ad innocentiam tuendam parum, multum ad iram hominum tam bellicosorum accendendã facturum; mandatum scripsit Provinciali nostro, ne quid in proxime excudendo Majo paterentur ad defensionem, quantumvis justam, inseri, quod non esset supremo Revisorum Generalium judicio Romæ oblatum approbatumque. Primo igitur composui Commentarium Apologeticum, præliminarem ad Acta B. Aloysii Rabatá, de quo

 supra,

supra, & unde adhuc aliqua inferius subnectam.

111 Deinde institui comparare inter se sacra Hodœporica duo, unum *Joannis Phocæ*, de quo supra; aliud falso ferens titulum *S. Antonini Martyris Placentini*, ex sacra Thebæorum Legione, Tomo 2 præpositum utrumque: ad quorum calcem, post notatos posterioris errores, necesse habui excusare Lectori, veritatis non fabularum amanti, quod post auctorem adeo gravem, pium, elegantem, qualis est Joannes Phocæ, voluerim eum fatigare inconcinna ista Placentini scriptoris balbutie, nullo stylo, nullo ordine, nulla verisimilitudinis cura conjungentis vera falsis, affinia disparatis. Oportuit enim, inquiebam, utrumque integre legendum exhibere; ut, sicui Carmelitæ fuerit hactenus suspectus Joannes, quia à me laudatus; non suspectus Antoninus, quia sibi favens; is, collato inter se utroque, non mihi sed oculis suis atque judicio credat. Scriptum autem illud dixi decimi vel undecimi seculi videri, tum ex styli barbarie, tum ex aliis adjunctis; sed pseudepigraphum: idque non tantum quia se *Antonini Martyris* socium facit, & illum qui Miles fuit, transformat in Presbyterum vel Monachum, *Patrem Antoninum* appellando cap. XXXIV: sed maxime, quia se dicit socium itineris, quod non potuit nisi somnians fecisse: quo fit ut taceat de celebrioribus quæ in Terra-sancta antiquitus fuerunt, & tunc adhuc erant monasteriis, puta Sabæ, Charitonis, Euthymii, Gerasimi, Theodosii, Calamonis, Chozebes, de aliis vero non nisi incerta quædam & sæpe fabulosa percurrens, nihil nos docere possit circa statum monasticum in Oriente, pro illo quo vixit & scripsit seculo, quantumcumque dilato.

112 Post hæc concinnavi Historiam Chronologicam Episcoporum ac Patriarcharum Hierosolymitanorum, præponendam tertio Tomo ejusdem Maji, ipsamque iis instruxi Parergis, quibus supplerentur qualescumque defectus Aprilis, quidam etiam corrigerentur errores, & responderetur ad nova ex secunda Armamentarii parte regesta tela. Primus & secundus quos dixi tractatus, ne verbo quidem notato, rediit, ut missus erat, sic imprimendus: tertius vero secum attulit Approbationem specialem hac forma. *Legimus tractatum præliminarem P. Danielis Papebrochii de Episcopis & Patriarchis sanctæ Hierosolymitanæ Ecclesiæ, censemusque vulgandum ad justam Auctoris defensionem, quem adversarii de variis criminibus perperam & injuriose, scriptis etiam libris, postularunt; quibus nisi respondeatur, silentium pro confessione interpretabuntur. Est autem responsio modesta, nulliusque offensionis, quæ rationabilis sit, conciliatrix. Actum in Collegio Romano S. J. 10 Julii, 1680. Joannes Maria de Requesens, Ignatius Tellinus, Martinus de Esparsa, Franciscus Dunellus.*

113 Denique Romam misi, suo exemptam loco ut tempus cognoscendi istic daretur, & ad finem libri dilatam Vitam triplicem S. Angeli Martyris, cum amplis meis Commentariis ac Notis & Censuris, quibus ostendebatur tota esse supposititia, itaque enervabantur omnia inde petita testimonia. Quæris quo successu? Iidem Patres Revisores, qui prædicta omnia absque ulla tergiversatione & exceptione approbaverant, testati quidem sunt in ipsa quoque sic notata Vita *omnia vere, accurate, sapienter, atque etiam modeste deducta videri*; censuerunt tamen cum Patribus Carmelitanis communicanda; futurum sperantes, ut evidentia veritatis & styli moderatione moti illi, aut verecundarentur earumdem jam impressarum evulgationi

tioni non assentiri; aut saltem paterentur iis, quibus nota est præfixa Speculo Carmelitano adjuratio de non prætermittenda S. Angeli Vita, indicari finerent, provocationi esse abunde factum satis per ejusmodi Notas, sibi amice exhibitas. Istud Revisorum consilium secutus cum esset Reverendiss. noster Pater, simulque rogasset PP. Carmelitas, ut cito mentem suam manifestarent (sciebat enim ad finem vergere impressionem) ab initio Julii, quo id factum, usque ad XVII Augusti, quo datæ ultimæ nostrorum ad nos litteræ Romæ sunt, nullum omnino responsum potuit obtineri ab iis, licet plus quam semel instanter rogatis. Ita denique oportuit Paginam 847, inferne notatam littera *A, una cum Indicibus, usque ad ultimum libri edendi diem studiose dilatam; tandem subjicere cessanti prælo; & silentium tam diuturnũ interpretari consensum, verecundantium palam fateri, quod imprudenter fecerint editores Speculi Carmelitani, ad ejusmodi Vitam provocando, cujus falsitas tam multis tamque evidentibus argumentis poterat eis pridem innotuisse, si ipsam serio examinandam sumpsissent viri, à peritia tractandarum historiarum debite comparati.

114 Cur autem prædicti Patres Revisores istas potius Notas, quam Parerga, Chronologicæ Patriarcharum Hierosolymitanorum historiæ inserta, atque Apologeticum Commentarium, censuerint esse communicandas cum Carmelitanis Romæ Superioribus; etsi pro certo compertum non habeam, ideo tamen puto tali usos discrimine, quod hæc omnino erant necessaria ad criminum mihi impactorum expurgationem, adeoque non debebant exponi periculo suppressionis, forsitan ab illis petendæ; Notas vero in Vitam S. Angeli si postularent vel mutari in aliquo, vel etiam omnino supprimi, suspensa solum manebat causa, cujus peremptoriam definitionem illæ vel continent vel offerunt tergiversatione seclusa. Ipsam quippe terminari vel indecisam relinqui nostra non ita multum interesat; utpote satis habentium, si permittamur de Vitæ istius veritate, adeoque de probationibus prætensæ antiquitatis exinde petitis, cum fundamento dubitare; eaque tenere, quæ de statu Ordinis, sub Alberto Patriarcha, in Aprili proposuimus, ut verosimiliora nobis, quamdiu in contrarium non adducuntur certiora æque veterum & coævorum auctorum testimonia. Qualia nulla à nobis produci, mirum est qua fronte ausi sint nobis adversarii objicere; cum Joannes Phocæ in Carmelo fuerit, non multis post cœptum ibi erigi monasteriolum annis; Sanvicus vero eodem tempore vixerit, quo primum ex Asia migravit Ordo in Europam; Albertus Regulam, Pontifices seculi XIII Bullas dederint, ex quibus notitiam Ordinis pro eodem seculo petii, per verosimiliores saltem rationes, ubi melius aliud non suppetebat.

115 Quoniam vero satis prævidebam, prurientes ad scriptitandum manus, jamque plenam nactas à suis Superioribus libertatem, non cessaturas; neque mihi animus erat respondere articulatim ad singula, palam aut furtim proditura; sed reliquos Maji Tomos jam ferme prælo paratos absolvere; num. 16 prædicti Apologetici prævii protestatus sum, me non ægre ferre, quod Rev. Patrem Bonæ-spei, *vehementer*, ut ait ipse, *reluctantem* Fratres sui coëgerint, rursus admovere scriptioni infelici manum. „ Etenim, quocumque id „ animo ac stylo factum esset, agnoscebam „ nonnullas ei me debere gratias, pro no„ tatione duorum vel trium ex aliena infor„ matione erratorum, & mendorum ali-

 „ quot

„ quot typographicorum; tam suo loco ac „ tempore ea paratus corrigere, quam „ alia recte constituta tueri contra interpretationes impertinentes verborum „ meorum, imo & cogitationum accusationes, comparationes disparatas, querelas intempestivas, paralogismos continuos, tautologias insulsas, quibus librum „ istum, non causam impleri censebant „ plurimi, qui nostra cum istis sic contulerunt, ut ea in proprio fonte suoque nativo contextu legerint; non vero distracta inter alienos discursus.

116 „ Addebam porro, quod, cum adversus ista tueri me meaque scripta cogerer, non id facerem, uti eatenus, velut aliud agendo; sed plana ac facili ratione. Primo enim, inquiebam, docere „ conabor, ubi, quando, & quantam vim „ habeat argumentum negativum, quod „ uti nullum aut stramineum passim à „ Triumphatore exploditur. II. Sigillatim percurram scripta, sub auctorum „ quorumdam celebrium titulis objici solita; ostendamque argumenta, ex quibus sustinui ea alienis & temporibus & „ nominibus supponi, hactenus manere „ inconcussa; proindeneque S. Cyrillo, nec „ alii cujuscumque & quantæcumque „ æstimationis viro, ullam fieri injuriam, „ quando auctor alicujus scripti, sub nomine Cyrilli v. g. perperam obtrusi & „ vulgati, causa brevitatis & phrasi in talibus usitata, vocatur Pseudo-Cyrillus „ &c. III. Demonstrabo quam exigua & „ quot erroribus atque gratuitis conjecturis implicata usque in nostram ætatem „ fuerit penes Ordinem scientia, de vita „ & actis antiquiorum suorum Sanctorum, „ puta Bertholdi, Alberti, Cyrilli, Angeli, Simonis, Avertani, Petri Thomasii &c. evincentibus id monumentis „ coævorum testium: & eum qui hæc ex „ professo & longa experientia tractat, „ non impingere in id quod dicitur vulgato adagio, *stultum plus videre domi propriæ, quam sapientem alienæ.*

117 „ IV Velut consequens ex priori educetur, quantum intersit inter eum credibilitatis gradum, in quo Societatis aliarumque hujus ævi historiarum scriptores „ consistunt; & eum, qui dari potest scriptoribus Carmelitis, post tot secula, circa „ res maximas, & , si veræ fuissent, apud „ antiquos scriptores nequaquā prætereundas, asseverantissime loquentibus, aliena „ ab iis, quorum indicia nunc habemus in „ eorumdem, ad quæ res istæ pertinent, „ temporum scriptoribus; ut sunt Joannes Phocæ, Albertus in Regula, Pontifices in primis Bullis Ordini datis, Sanvicus &c. V. Expendam æquiparationes „ ex editis per nos Sanctorum Actis desumptas, nihil ad rem facere; nosque „ eorum aliqua reprobando, aut examinando severius quam antea factum „ erat, non solvere sed adimplere legem, „ ab initio fixam, de veritate paulatim „ eruderanda, & libere proferenda. VI. „ Denique aliud nihil concludam, quam „ prætensas Carmelitani Ordinis antiquitates ejusmodi esse, ut de iis possit non „ imprudenter dubitari; atque ipsos dubitantes nullam facere injuriam Ordini, „ sive cum de illis agere subterfugiunt „ majoris boni respectu; sive cum, loqui „ coacti tandem ingenue confitentur, quid „ sentiant; quorum primum in Martio, „ secundum fecimus in Aprili. Atque hac „ ratione, credo, abunde satisfacturum „ me intricatissimo obscurissimoque Auctori Armamentarii, etiamsi non sequar „ vestigia ejus, conferendo Caput Capiti, „ Paragraphum Paragrapho „.

118 Hæc tunc proposita habebam cum scripsi Apologeticam istam præfationem, nec-

needum certus, paterenturne Superiores in eodem Majo imprimi cetera, quæ successive suggererem, adjungenda ejusdem Tomi fini vel sequentis initio. Verum ne ingrato istiusmodi labore, contra sic exorbitantes uti vellem in altera parte Maji, & sic interpolare illius progressum, effecerant amicorum ex Gallia & Italia litteræ, certatim obtestantium, contemnerem insultus, qui plausum inventuri essent apud neminem, vel modice in nostro opere legendo versatum. Istis igitur omnibus sepositis, solum intendebam absolvendæ primæ medietati Maji, tres tomos implentis, & urgentis Typographum ut hic interquiesceret, respiraretque tantisper ab ulterioribus in opere tam gravi sumptibus faciendis. Hoc dum ago, & Vita S. Angeli Romæ (ut supra dixi) à nostris recognoscitur; P. Possinus, sæpe dictus, cui res commissa erat, significat nobis, Revisores optare, ut illa Vita hic monstraretur adversariis nostris, ea visa forsitan mitigandis, atque movendis ad desistendum à prosecutione causæ, nequaquam ad gloriam suam cessuræ. Quare ex mandato P. Henschenii (cujus manu quæ sequuntur scripta conservo, sicut ea postea misit Adm. Rev. P. nostro Generali) ex mandato, inquam, P. Henschenii Provincialem Carmelitarum Veterum adiit D. Cnobbarus, nostro nomine petiturus, ut is designaret duos, quibus Vitam istam daremus legendam: sed ille negavit quidquam circa rem eam, quæ Ordinem totum concerneret, potestatis se habere.

119 Ignorabat scilicet ferox ille, nihilque minus quam integram omnium in Aprili scriptorum retractationem expectans, eodem fere tempore eamdem Vitam Romæ quoque oblatam sic ipsi suo Generali fuisse. Hoc vero cum deinde, post quinque vel sex hebdomadas, intellectum fuit, pœnituit oblatam conditionem repulisse; venitque P. Valentinus ad Typographum, volens Vitam S. Angeli videre. An serio, & quia ipsam numquam viderat? Dubito equidem. Nam plures post annos retulit mihi typothetarum quidam, ingressum se cum foliis Speculi emendandis cellam dicti Patris, vidisse super mensam ejus exposita folia de Vita S. Angeli, tunc pariter prælum occupante; cognitumque est id factum ex perfidia alterius famuli typographici, identidem illuc commeantis, pretioque vel prece inducti ad nostra furtim sublegenda, & Carmelitis ferenda.

120 Ut ut est, petiit Valentinus videre apud Typographum Vitam S. Angeli; sed ab illo ad me remissus, mihique meritò suspectus, vacuus discessit: similiterq; venire ad me, & me alloqui sunt dedignati Discalceati duo, paulo post Cnobaro supervenientes eadem de causa. Venit denique & Prior Discalceatorum; & idem responsum accipiens, acturum se eum P. Henschenio reposuit: *Et ego* (inquit Henschenius) *expectavi eum, virum alias humanum expertus, Vitamque sæpedictam ostendissem: sed non comparuit.* Hinc & ex post actis colligere licuit, Carmelitas Romanos, qui rogati fuerant respondere statim; responsum, quod à se ipsis dare poterant, Antverpia petiisse, ultroque ac citra consultando traxisse tempus, subducendum nobis, ne quid liceret replicare mandato, quod à Generali nostro elicituros se sperabant, de supprimenda non tantum Vita S. Angeli, sed etiam historia Chronologica Patriarcharum Hierosolymitanorum, cui inserta Parerga, & per similem mercenarii perfidiam sibi nota, præcipua verosimiliter fuerunt morarum causa. De his tamen moderatiores Romani Patres satius duxerint verbum nullum facere, quàm nimium

petendo, ne hoc quidem quod ultra offerebatur obtinere.

121 Interim urgebar ad iter in Westphaliam accelerandum, dum adhuc in vivis esset, qui molestissimo calculo ad mortem ferri nuntiabatur, Mecænas noster, Celsissimus Princeps Ferdinandus Furstenbergius, Paderbornensis ac Monasteriensis Episcopus; cui ejusque duobus fratribus tres Tomi illi dedicabantur. Videns ergo plus justo tardare Romanum de Carmelitarum voluntate responsum, venũ jussi dari impressos Tomos tres, dispositisque rebus in ordine ad citam librorum tam diu expectatorum distributionẽ, per Galliam, Germaniamq; faciendam; dedi me in viam cum socio P. Conrado Janningo. Die Augusti 20 Coloniæ existentem assecutæ sunt litteræ P. Henschenii, ad sarcinas (uti dicitur) relicti, quibus nuntiabat, Roma scribi RR. PP. Carmelitas tamdiu exspectatum responsum attulisse, atque amicitiæ resarciendæ causa petere, ut Vita omitteretur: proinde velle Patrem nostrum ut id fieret; respondisse autem ipsum, se qui jam fere octogenarius vixisset filius obedientiæ, talem etiam mori velle; & quamvis non esset amplius res integra, extemplo tamen suspendisse ulteriorem distractionem librorum, donec consultus ego qui abiens eram, & quem ea res potissimum spectabat, cuncta disposuissem. Id autem adeo agebat serio bonus senex, ut cum Typographo sit pactus, de pretio 100 scutorum pendendo, mox atque constaret, Patrem nostrum, intellecto rerum hic statu, nihilominus velle ut suum istud mandatum daretur executioni. Pactum illud ego mox ratum habui, simulque præscripsi modum quo id fieret, etiam ante meum reditum, si opus foret. Etenim in talem si contingeret casum & necessitatem, habebam præmeditata omnia: extatque adhuc formula à me submissa, pro Appendice Tomi 3, secundum quam folia, antecedentia Vitam S. Angeli, cum eam sequentibus nonnullis connecterentur.

122 Sed imparem isti curæ se credens Henschenius, exoravit Bibliopolam, tantisper, ut suspenderet cœptam distractionem, donec rediissem ego; ac paulo post in paralysim lapsus extremisque munitus, trepide me revocavit Antverpiam. Itaque confestim viaque breviori per Cliviam regressus, cum quo res statu esset intellexissem, nihil prius curavi, quam folium imprimendum, quod septem integris duernionibus à pag. 717 ad 844 eximendis substitutum, ita conjungeret extrema duo, ut nemo qui non esset mysterii conscius, animadvertere istud posset, & sic venum exponi denuo libros jussi. Verum iidem Patres Carmelitæ, quos par erat in sinu suo gaudere, isto pacis conciliandæ initio à nobis facto; frustraneum illum laborem ac sumptum fecerunt, irritumque reddiderunt consilium, quod poterat effectum habuisse speratum, si mansisset occultum; simulque securos illos reddidisset, quod in secuturis Tomis reliquis nihil amplius imprimendum esset, de quæstione jam satis utrimque agitata.

123 Etenim, prius quam talia mandata venirent, jam toto Belgio & Parisios usque illi sparserant, impressos quidem tres tomos Maji, sed vendi non posse, nisi prius exempta essent omnia quæ ipsi vellent: prout inde rediens vir Clarissimus D. Balthasar Moretus, Plantinianæ Typographiæ tertius heres, nuper vita functus, P. Henschenio renuntiavit istic sibi dictum. Hoc autem etiam publice constitit per famosum libellum, Flandrice impressum atque in vulgus tunc recens sparsum, cui titulus: *Extremum Officium extremâ in necessitate Casuistarum. Pasquillos,*

quillos fabricantium contra Theologos orthodoxos (Jansenistas videlicet) *præstitum illis per Philippum Jansenium*, ubi Pag. 12 leguntur verba, Latine sic reddenda. *Qui solebant præcipui esse laxarum sententiarum patroni ac defensores, mandatum à superiori potestate acceperunt, ne quos libros posthac scribant aut imprimi faciant: unde etiam Sanctorum Acta, jam typis excusa, suppressa apud Typographum manent, propter interdictum ea publicandi Roma datum.* Scio equidem RR.PP.Carmelitas Belgas, præsertim Veteres, nihil in doctrina habere cum damnatis Jansenistarum principiis commune; sed utrum istæc tam patentia mendacia ex illorum, an ex Jesuitarum sermonibus hauserint isti *filii iniquitatis*, ut eos Alexander VII appellabat, Lectori divinandum relinquo.

123 Talibus fabulis consternatus Cnobarus, & futuri incertus, statim post ultimi folii impressionem, 9 Augusti expedivit Coloniam sarcinas librarias tres, in quibus exempla Patrono Episcopo offerenda. Tum supervenientes Carmelitæ duo (ut ille retulit) obstupuerunt (credo quia jam Roma certum habebant, id quod nos jam desiveramus expectare) & quæsiverunt utrum id P. Valentinus sciret; responsumque eis est, quod scire posset, simulque tradita ipsis fuit Synopsis. Pergebant tamen iidem disseminare rumores præfatos, adeo certò, ut Typographum passim riderent æmuli sui, creditoribusque suspectum facerent, velut fortunas omnes suas, in ipsis Actis collocatas haberet; & hoc eumdem etiam urgebat magis, ut & in Gallias exemplaria mitteret, sicut fecit, priusquam illud jam sperari desitum responsum veniret. Cum autem postea, sublatâ interdicti causâ, Vitâ scilicet S.Angeli, illos iterum venales haberet iste, nullus Carmelitarum sic emere voluit; eorumque exemplo cœperunt etiam nolle alii opus (ut ajebant) mutilum, & integrum petere.

125 Quid, petere, dico? Jurgando etiam extorquere volebant, quod orando non poterant. Pater Valentinus Officinam Cnobbarianam implevit clamoribus tam sonoris, ut viciniam omnem illuc acciret. Adm.Rev. Pater Albertus le Roy Eremitarum Augustinianorum Historiographus, & conventus Antverpiensis Prior, alio quidem quam ille actus spiritu, haud tamen minori indignatione commotus, foras quidem vocem non misit, ventis tradendam; sed epistolæ commisit objurgationem acrem, hujus tenoris „ Indolui „ plus quam valeam calamo exprimere, „ quod præclarum vestrum opus de Actis „ Sanctorum incipiatis fœdare, & histo„ riæ veritatem labefactare. Subit indi„ gnatio cum miseratione, post duodecim „ ingentes Tomos, tam vera sinceraque „ fide conscriptos, quod in decimo ter„ tio volumine, ab usitata vestra con„ suetudine decedatis, à qua nec prece „ nec pretio reduci oportebat: siquidem „ studiorum & laborum vestrorum sco„ pus est, *Acta Sanctorum digesta & „ illustrata* posteritati relinquere, quæ „ multorum inscitia & quorumdam malitia „ contaminaverant, & portentosis fabu„ lis Alcorano & Talmudo similia prope„ modum fecerant: idque hactenus tam „ probe & feliciter executi estis, ut etiam „ libri vestri vim adferant animis, di„ versum à nobis circa sacra sentientibus.

126 „ Porro quæ vox nunc orbi erit, „ quando historiam Vitæ S.Angeli, tot „ fartam fabulis & figmentis, consulto „ prætermissam observabit? Gloriabun„ tur Carmelitæ, quod intactam reliqueritis ab illis expostulatam; ac veluti ar„ cem inexpugnabilem, aggredi timueritis.

„ritis. Et quantum inde malum Ecclesiæ, cujus Caput est ipsa Veritas, quæ non honoratur figmentis, quæque in gratiam nullius quantumvis potentis, aut spe futuri boni, abscondi & opprimi debet, si Christiane vivere velimus? Siquidem magis interest, ad decus & laudem religionis Catholicæ, unius Sancti vitam ab erroribus & figmentis vindicare, quam mille latentes è tenebris eruere: numquam enim hæretici impugnabunt Ecclesiam propter exiguum numerum Sanctorum, sed ob ea quæ perperam de illis traduntur. Vale „ Ita tunc, cum ista concertatio ferveret, die 3 Octobris, vir ille eruditissimus, nuper, id est anno 1692 primum mortuus, adeoque Carmelitis Antverpiensibus notissimus, qui talia, ex ejus ore sæpius audire potuerunt. Manet autem ille manebitque notus urbi nostræ, per recusos operâ suâ Petri Scriverii, Equitis & Senatoris ac Poëtæ cultissimi, familiarium sermonum libros tres, operosissimisque & ingeniosissimis Commentariis illustratos, atq; anno 1683 typis Basilicis, id est Plantinianis, redditos luci meliori.

127 Quid ageret inter malleum (ut dicitur) & incudem positus Bibliopola? Ex quo sine S. Angeli Vita venales habere libros cœperat, unicum dumtaxat exemplar sic vendiderat Patribus Dominicanis, postea questis se deceptos. Monstrabat vero plus quam decem epistolas Carmelitarum, oblata sibi exemplaria recusantium, nisi adsit Vita S. Angeli: iidem vero quædam sic ab eo extorta, cum Discalceatis quoque fecerant per librorum commutationem communia, adeo illi non laborabant ut ea Vita supprimeretur; sed ut calumniam nobis conflarent, quare etiam de consensu sui tunc Prioris & Exprioris scribi Henschenio permiserunt, *Societatis nostræ politicam, non esse religiosam, ac ne humanam quidem*; cum ipsi hic Antverpiæ omnia subdole agerent. Interim, dum adhuc nulla cuiquam amplius esset spes à Cnobbaro habendi quod petebatur; vendebantur carissimo ab aliis bibliopolis quæ ipsi initio acceperant exempla; adeo ut Procurator Corbejensis monasterii in Gallia, Bruxellis tres illos Tomos emerit 40 florenis, quos alias potuisset pro 30 habere. Unde apparet quam præsens lucrum subtractum impressori sit, ac porro subtrahendum fuisset, si Parisiensibus ac Lugdunensibus Bibliopolis, tunc Antverpiæ præsentibus, pergeret libros desideratos negare. Quomodo autem ipsum Bibliopolam habebant Carmelitæ iidem? Ut hostem tractabant, licet ipsorum Speculum, cum omnibus contra me invectivis ac satyris, impressisset ut volebant, utrique parti ex æquo serviens; & licet apud illos filium carissimum haberet, illum ipsum, qui gradum deinde Definitoris in Provincia obtinuit, & nunc Antverpiensem conventum Prior regit, merito præcipui pro Ordinis antiquitate zeli, utinam satis discreti! Quid porro erat futurum homini, si Jesuitæ, quorum causa hæc omnia patiebatur, commodis ejus obstinatius restitissent, extortum tam intempestive præceptum servari volentes? Non hoc æquitas, non ratio patiebantur.

128 Ergo non valentibus, nec volentibus nobis prohibere diutius, consilium sumpsit ex necessitate; & de injuria damnoque protestatus, quod ipsimet Carmelitæ, in quorum gratiam omittenda Vita ista erat, ipsam omissionem fecissent impossibilem, sua illa importuna jactantia & jactabunda importunitate, venales iterum cœpit habere libros, quo solum modo videbat se vendere eos posse; & vendidit multo quam antea copiosius, quia plurium

cupi-

cupiditatem excitaverat rumor litigii, super S.Angeli Actis gliscentis. Nos jure suo (ut ajebat) utentem, quia libri debita cum Ordinarii & Societatis approbatione excusi erant, ipsius sumptu & impendio, excusavimus Patri nostro factum hominis, moram ulteriorem non ferentis.

129 Quid autem Pater noster Generalis? Id, quod videbat jam mutari non posse, tanto tulit æquius, quanto se minus profecisse videbat ista indulgentia erga eos, qui priores provocaverant, & provocatos gravissime accusando ad justam sui defensionem coëgerant; maxime cum illi satisfactionem nullam ex parte sua aliam offerrent, quam similem Prolegomenorum novo Speculo præmissorum suppressionem, quorum scilicet jam ipsos suos auctores pudebat. Ego de illis parum solicitus, maluissem præstari ab ipsis silentium de jam satis jactatis controversiis, quale ego jam ultro mihi ipsi indixeram, tollens ex reliquis Maji Tomis quidquid illic ad confirmationem præmissorum spectans habebam paratum, ac nominatim prolixiorem de Vita B.Simonis Stockii tractatum; partim quia expertus eram difficultatem recursus, Romam habendi pro obtinenda impressionis facultate, partim quia cetera, omni historiæ communia, nec specialiter Carmelitas tangentia, absque ulla eorum mentione pertractari poterant.

130 His intentum me anni 1681 initio, accessit Conventus Antverpiensis Procurator, P.Gratianus; idque felix precatus, rogavit, ut, quemadmodum præcedentibus annis Acta Sanctorum Aprilis haberi feceram, in singulis Provinciæ hujus conventibus, pro stipendiis Sacrorum à me conquisitis; sic etiam faverem porro in præstandis simili modo Actis Maji. Equidem mirabar ingenium hominis, quamcumque offensam utilitati postponentis, & lucrum undecumque captantis; præmissa tamen amica querela, de tam publice professo odio Societatis nostræ, uti illud ipsi omnes profitebantur; dixi, christiane magis ac religiose acturum me cum illis, & benefacturum ubicumque possem, & quotiescumque haberem occasionem, posthabitis multis aliis, idem beneficium enixe postulantibus & dignioribus impetrare. Postea tamen audiens, quomodo illi, quibus istud indulseram, usi essent libris sic à me impetratis; judicavi explorandum prius, quo animo excipienda esset beneficientia hæc nova, idque feci per epistolam, 12 Januarii scriptam in hæc verba.

131 „ Quod Reverentiæ Vestræ animo sincerissimo promisi, volo optima
„ fide exequi; estque mihi occasio aliqua
„ tot Sacrorum, quot sufficiunt pro habendo uno exemplo Maji: sed prius
„ quam ea vobis committam, peto mihi
„ eximi scrupulos duos, qui post nuperum
„ congressum nostrum supervenere, faciuntque dubitare, an ea res aliquid
„ conductura sit ad optatam à me reconciliationem. Primus est, quod ex PP.
„ Discalceatis intellexerim, eos libros,
„ quos ita Rev. Vestra pro Sacris habuit
„ à Gnobbaro, non mansisse in Conventibus vestris; ubi usui esse poterant ad
„ innocentiæ meæ & veritatis defensionem; sed pro aliis libris per commutationem esse distractos; quæ sane non
„ est intentio mea, Sacra commendantis. Secundus, isque multo gravior,
„ quod non intelligam, qua ratione laturi
„ sint vestri Superiores, Rev. vestram
„ petendis accipiendisque ejusmodi beneficiis colere amicitiam mecum, cujus
„ unius causa jus habere se putant, omnem publicum in Scholis Templisque
„ cum Patribus nostris aliis Collegiisque

„ congressum prohibendi, quod vulgus „ interpretatur publicam odii professio- „ nem. Hos duos scrupulos si mihi exe- „ merit Rev. Vestra, statim incipiam, & „ data occasione pergam diligenter at- „ que amanter communicare Sacra: sin „ minus, amare vos quidem ego non de- „ sinam, & qua potero per tertiam ma- „ num benefacere; sed Sacra ejusmodi im- „ pendam aliis, quorum beneficiis atque „ obsequiis publice ac privatim obstrictum „ me agnosco, & qui illâ meâ beneficen- „ tiâ melius usuri sunt.

132 Ad hasce litteras cum nihil re- sponderetur; patuit, insciis invitisque Superioribus suis, à P. Gratiano tenta- tum id fuisse. Non tamen vel sic omnino cessavi, etiam in isto genere munificus esse Rev. P. Isidoro à S. Maria Magdalena de Pazzis, filio Typographi nostri, non solum de libris paternæ impressionis, sed etiam de tribus prioribus mensibus, ali- bi non amplius venalibus, mihique tunc rarissimis & ideo carissimis, nunc vero prorsus exhaustis; non recogitando qui- bus, sed cujus causa id facerem: ejus videlicet, qui præcipiens discipulis suis dixit; *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, ut sitis filii Patris vestri.* Quin imo, cum factum non possem, ex- cusabam intentionem; velut si externa istæc odii ostentatio, non proficisce- retur ex animo irreconciliabiliter exacer- bato; sed ex firma quam conceperant spe cogendi ea ratione Superiores Societatis, quos sciebant publicæ ædificationis stu- diosissimos, ad præstandam, quam toto biennio postulare non desinebant à Patre nostro Generali, retractationem.

133 Nam etiam anno 1682, scripsit mihi Roma P. Janningus, mense Augu- sto dimidio locutum se Patri nostro: cui cum exposuisset quæ commiseram, audi- vit ab eodem, adfuisse illi reducem è Ger- mania Reverendiss. Patrem Generalem Discalceatorum, atque inter alia mentio- nem injecisse de revocandis illis, quæ contra Ordinis antiquitatem scripta sunt: responsum autem accepisse; duo esse con- sideranda in scriptione ista, alterum quod ad materiam spectat, idque passim à viris eruditis aut probari absolute, aut certe probabilius opposito judicari, adeoque à se damnari non posse: alterum, quod ad modum scribendi pertinet nonnullasque aculeatas dictiones; sibi quoque eas displi- cere, optanti ut, quidquid amaritudinem sapit, abesset: sed quoniam præcipua cir- ca materiam disputatio versetur, nihil se visurum libentius, quam ut rationes, quæ Ordini obesse videntur, rationibus solidis refutentur, quo illius apud multos obscura antiquitas magis elucescat. Idem, sed paucioribus verbis, scripsit 22 Sep- tembris Rev. P. Nicolaus Avancinus, As- sistens Germaniæ, veluti factum recens; adeoque factum cum altero Generali, vi- delicet Veterum Carmelitarum.

CA-

CAPUT QUINTUM.

Post editam à Papebrochio primam partem Maji, varii variis locis Carmelitæ, causam ex mala pejorem faciunt, & ex concertatione litteraria actionem injuriarum, multiplicando libellos famosos: quorum conditiones, religiosis scriptoribus parum dignæ, expenduntur.

EDita, ut supra vidimus, prima parte Maji, & exinanitis per ipsosmet Antagonistas mediis, pro redintegranda pace oblatis Romæ acceptatisque; quia desperabant per hæc fieri posse, ut Societas nostra, vel meam famam prostitueret injustè querentium vindicativæ libidini, imperando silentium ad impactas calumnias; vel Rempublicam Christianam fraudaret utilissimo & desideratissimo ubique opere, sistendo ejus progressum; sperare etiam desierunt, per Generalem nostrum, licet sui Ordinis pacisque amantissimum, quidquam obtenturos se, quo suum de me apud vulgus triumphum plausibilem redderent. Ad hæc in Chronologica Patriarcharum historia legentes tam multa variaque Parerga, quibus ex occasione quacumque confirmabantur, pleniusque roborabantur alia, alibi strictius dicta; timere cœperunt, ne idem accideret etiam in reliqua parte Maji, ubi tractandum erat de B. Simone Stockio aliisque nonnullis; qui si forte omitteretur, ex voluntate vel nostra vel aliena; nihil tamen novi allaturos se, cui confutando locum non faceret Chronologia Pontificia, edenda cum posterioribus Tomis sub titulo Conatus Chronico-historici ad Catalogos Pontificum Romanorum.

135 Quamquam enim mandasset P. Generalis noster, vel abstinere manum à rebus Carmeliticis, quod deinceps religiosissime feci; vel Romam mittere ad censuram, non quidem externam, sed domesticam; apparebat tamen infinitis fere locis, in argumento prorsus diverso, incidere posse aliquid, quod affine sit ipsorum fundamentis; & in genere sic dicenda, facile applicanda ab unoquoque suæ causæ. Nam si in Conatu v. g. probarem, ante Leonem IV, & post etiam diu, non fuisse in Ecclesia Romana usum largiendarum ex causa quapiam Indulgentiarum, ad eum quo nunc conceduntur modum; Argumentum negativũ universale, validissimum sæpe creditum, & ut tale usurpatum à Sanctis Patribus ac Pontificibus Romanis; horum nominibus & temporibus multa commenta & figmenta adscripta, quæ superiori ævo fidem passim obtinuerint, & nostrâ nullam mereantur; eisdem, æque ac Conciliis, sæpe obrepsisse errores in quæstionibus facti, ex vulgi sensu & communiori sui temporis opinione allegati; hæc, inquam, aliaque similia si probarem; nemo Carmelitarum erat, qui non vidisset, eadem posse assumi contra multa, quæ ipsi vellent indubitata haberi.

136 Ne ergo hunc morem deinceps tenerem; &, Carmelitas numquam nominando, pergerem ipsorum argumenta in simil casu, quasi suffodere, per latus aliorum similiter ac ipsi argumentantium;

consultum imprimis visum fuit ipsis (si non ad fidem faciendam rebus suis, saltem ad detrahendam meis) tam multos libros libellosque procudere, ut si respondere vellem singulis, cogerer penitus desistere ab opere; si nollem, impotens convictusque æstimarer ab omnibus, aut saltem ab imperitis. Nec puduit P. Valentinum, eodem quo Antverpia aberam tempore, in Officina Cnobbariana jactare, *se cum suo Priore P. Leone, & Suppriore Gratiano, habere tractatum paratum contra Societatem: Bruxellis etiam laborare diu noctuq; P. Jacobum Priorē, Roma, ubi omnia turbaverat, reducem. Idem facere P. Columbanum Syndicum, dixit 20 hujus Octobris, P. Samuel, Procurator Provinciæ, qui inde huc Antverpiam excurrit: & rumor spargebatur, P. Alexandrum à S. Theresia alterum opus edere. Est hic auctor Clypei Religionis, qui in Prolegomenis Speculi stylum suum exeruit.* Ita Henschenius die 27, in ea quam tunc Generali nostro scribebat Epistola.

137 Mox vero ut Antverpiam ex Westphalia redii, apparuit ad omnes platearum angulos, nostræque Ecclesiæ valvas, & domus portas, affixum hujusmodi schediasma, absque nomine Auctoris & typographi, loci vel temporis nota.

NODUS PAPEBROCHIO INDISSOLUBILIS.

Disparitas negatur inter negantem Carmelitas esse veros Eliæ successores, & negantem Jesuitas esse veros Religiosos. QUIA *non est minus credendum, Carmelitas esse veros Eliæ successores, quam Jesuitas esse veros Religiosos. Tota siquidem ratio utrumque credendi Bullarum est Pontificiarum declaratio, quæ non minus extat pro primo, quam pro secundo. En Nodus, Papebrochio indissolubilis: quem propugnandum, quo libuerit loco, proponit C. D.* Ego CARMELITAM DISCALCEATUM intelligo, qui mox voluerit falsum reddere, quod in laudem & commendationem sui Ordinis num. 35 Apologetici sæpe citati dixi, *Discalceatos colere amicitiam nobiscum, Antverpiæ & alibi in Flandrobelgica, non minus quam antea: nec deesse inter eos* (quod verissimum erat, sed non expediebat nominari quemquam) *qui fateantur nostros illos Commentarios* (de Alberto & fundatione Florentina) *non magnopere improbari sibi, multa etiam ex iis probari, saltem ut valde verosimilia.*

138 Aderat, tunc forte, Lovanio huc advectus & in Collegio hospes, Rev. P. Joannes Pollenter piæ memoriæ, Theologiæ Professor, qui allatum inde exemplar mihi attulit, cum hac extemporali antiphrasi, non typis excusâ, sed manu exaratâ.

NODUS IMAGINARIUS,

NULLUS SOLUTIONIS INDIGUS.

„ *Negatur disparitas inter negantem Carmelitas esset veros Eliæ successores, & negantem Jesuitas esse veros Religiosos: quia ratio utrimque credendi est Bullarum Pontificiarum declaratio.*

„ En Nodum imaginarium, nullius indigum solutionis. Palpare id lubet? Accipe.

„ Pontifex nullus declaravit decisive, nullus definivit, nullus credi saltem fide humanâ, aut historicâ, nullus censeri jussit, quod Carmelitæ sint veri Eliæ successores. Pontifex nullus contra sentire, disputare, docere, aut scribere vetuit sub pœna excommunicationis; ut ut aliqua de Carmelitis, tamquam Eliæ successoribus, nonnumquam, potissimum aliud agentes, locuti fuerint ex fide humana; quod fieri assolet in rebus historicis factisque, ob nudam hominum testificationem vera haberi solitis & credi more humano. Nullus Pontificum, declarando ac volendo, facere potest aut potuit, ut ex non Eliæ successoribus, Carmelitæ fie-

rent

„ rent Eliæ ſucceſſores veri. Pontifex, „ declarando & volendo, potuit ac poteſt „ facere, quod norunt Theologi, ut ex „ non Religioſis, fiant vere ac proprie Re- „ ligioſi. Pontifices, iis etiam in conſtitu- „ tionibus quibus hoc unice agunt, de- „ ciſive declaraverunt ac definierunt, „ Jeſuitas eſſe vere ac proprie Religio- „ ſos, & tales haberi voluerunt, etiam „ ante editam Profeſſionem ſolennem; ac „ volendo, veri Religioſi ut eſſent, effe- „ cerunt; contra doceri, diſputari, cen- „ ſeri Pontifex vetuit ſub pœnâ excom- „ municationis latæ ſententiæ. Vides No- „ dum, indiſſollubilem aliis viſum, eſſe „ reipſâ imaginarium, nec ſolutionis in- „ digum? nullâ ſolidâ paritate imple- „ xum? inani labore, ac ſpe à C.D. pro- „ pugnandum? Hoc ſatis ſit. Sapiet magis, „ opinor, Papebrochius, quam ut ſe „ cruciet hujuſmodi nodis, aut iis ſol- „ vendis ſe occupet majora molientem. „ Hæc loco collyrii erunt cæcutientibus.

139 „ Quid ego his acceptis? An im- „ primi feci? an affigi per civitatem, & „ bonum C.D. ad Dialecticam remiſi ti- „ ronibus explodendum, emeritum fortaſ- „ ſis Philoſophiæ aut etiam Theologiæ „ Profeſſorem? an calamo ſaltem feci de- „ ſcribi exempla plura, inter amicorum „ manus verſanda? Nihil horum. Ser- „ vavi autographum usque modo, prolatu- „ rus ut acceperam, ſicut illud jam Typo- „ grapho trado; ne nunc quidem id factu- „ rus, niſi id poſtularet importunitas, auſa „ de nobis apud Pontifices Innocentiū XI „ & XII queri; atque peccata propria pu- „ blice nota, affingere Jeſuitis; ſi non me- „ lioribus, certe prudentioribus, quam „ ut tali ratione quidquam apud cordatos „ homines effecturos ſe putent. Ad pue- „ ros crepundia, ad populum phaleras, „ Auctori interim mox ſcripſi ut ſequitur.

AUCTORI PAPEBROCHIUS SALUTEM.

140 „ Gratus eſt affectus, quo No- „ dum, Indiſſolubilem viſum C.D. oſtendis „ eſſe Imaginarium. Non probo tamen „ ut imprimatur hujuſmodi ſcheda, ocu- „ los habentibus ut videant nequaquam „ neceſſaria, eos vero pertinaciter clau- „ dentibus nihil profutura. Imo magis „ exacerbabit animos, nullum quantum- „ vis rationabile reſponſum patientium; „ ſed implacabile odium, non mei tan- „ tum, ſed noſtræ totius Societatis pa- „ lam profitentium, reipſaque jam to- „ tis ſex continuis annis cum vulgi ſcan- „ dalo exercentium, hic Antverpiæ „ præſertim. Accedit quod præter meam „ operiſque noſtri dignitatem ſit, vel ip- „ ſum me, vel alios pro me certare ſche- „ diaſmatis, per manus rudis popelli ſpar- „ gendis: quodque eorum Auctores, „ quemcumque ſibi finem præfixum ha- „ beant, digni ſint eodem fruſtrari per „ ſilentium noſtrum, optimum adverſus „ iſta remedium. Oro itaque, & (ſi poſ- „ ſim) impero, ut nihil tale imprimatur. „ Rev. P. Valentinus à S. Amando, neſcio „ an cum ſui Generalis conſenſu, contra „ me noſtramque Societatem grandem pa- „ rat librum: ſed nec hic reſponſum à me „ feret, niſi expreſſam in fronte gerat „ proteſtationem, quod Generalis ſuus „ petat, noſter vero permittat, reſpon- „ deri. Jam enim pluries patuit, eos qui „ hic petulantiſſime provocant, Romæ „ ſolicitiſſime agere ut non recipiatur „ provocatio ſua; generoſi milites, ſed ex- „ tra campum.

141 „ Liber iſte Patris Valentini, qui di- „ cebatur numquam loqui de me apud ho- „ mines ſeculares, Typographum & alios, „ niſi ore ſpumanti, numquam prodiit: „ ſed prodiit Coloniæ liber P. Alexandri à „ S. Thereſia, eodem in quo verſamur anno

 1681.

„ 1681. Ipsum hactenus nec vidi, nec „ legi: ne autem aut legere aut videre „ curarem, fecit epistola, de eodem Co- „ loniæ scripta post obitum Vener. Patris „ Henschenii, à quodam (ut se vocat) Par- „ thenophilo. Epistolæ addita erat Icon „ triumphantis in monte Carmelo Mariæ: „ eadem ipsa, quam P. Franciscus Bonæspei „ anno 1664 posuerat in fronte libri, cui „ titulus. *Magni Prophetæ Eliæ, sacri Or-* „ *dinis Carmelitarum fundatoris Visio, de im-* „ *maculata Deiparæ Virginis Conceptione, à* „ *Carmelitis omnium primò culta ac propu-* „ *gnata, & ab Ecclesia jam proxime defini-* „ *bili.* Efficta est icon hæc ad ejus imitatio- „ nem, qua Petrus Paulus Rubenius, Ant- „ verpiensis Apelles, in aula majori Pa- „ latii Bruxellensis, expressam dedit Eccle- „ siam cum sacra Eucharistia triumphan- „ tem; aurigante divino Amore, discur- „ rentibns inter quadrijuges totidem Vir- „ tutibus cardinalibus, & hostes venerandi „ Mysterii sub rotis prostratos conteren- „ tem. Subjungebatur autem triumphali „ Carmelitanæ Virginis imagini Epi- „ gramma, quale expectare à zelo pseudo- „ Eliano quis posset, in hisce circumstan- „ tiis. Huic Epigraphæ quid reposuerim „ ego, disce ex altera ejusdem Parthenophili „ epistola, quam (nisi deprecatus ego „ fuissem) pridem vidisset mundus typis „ excusam, nunc autem judico effe- „ rendam in lucem: nam Antigramma „ meum, cui imprimendo facultatem „ Superiorum, & approbationem Ordina- „ rii impetraveram, supprimendum cen- „ sueram. Ecce Epistolam inscriptam Le- „ ctori Mariani Præconis, ut huic pre- „ poni posset.

142 „ Librum vidisti, cui titulus, „ PRÆCO MARIANUS EUANGELICÆ „ LEGIS? Si videris, nihil dubito quin ti- „ tulus tantum placuerit, quantum Ma- „ ria. Placere etiam debuit in aversa pa- „ ginæ parte impressa imago, elegans sa- „ ne atque suavis; ubi speciosissimo cur- „ rui insidens illa cum Filio, repræsenta- „ tur in Carmelo triumphans (nam quis „ invideat?) circumplaudentibus Angelis, „ Carmelitis inter quadrijuges discurrenti- „ bus, habenas moderante Elia, cujus „ Monacho cuidam Sacerdoti apparentis „ mandato, initam montis possessionem „ cum decem ferme sociis, legimus apud „ Auctorem coævum, qui anno secundum „ Græcos MCLXXXV, nobis XCIII, loca „ sancta visitans, ea sicut reperit, ita de- „ scripsit; ad fontem vero Eliæ moranti- „ tibus primam Regulam dedit sub an- „ num MCCXII B. Albertus, ex Vercellen- „ si Episcopo Latinus Hierosolymorum „ Patriarcha, Accone juxta Carmelum „ residens.

143 „ Sed quid de Epigrammate, ima- „ gini, ex se innocentissimæ, velut expli- „ cationis causa subjecto, quod F. Amantius „ à Passione Domini in hunc modum suc- „ cinuit?

Ecce triumphantem Carmeli in Monte Ma-
riam;
Mitte foras pavidum, grex Eliane, metum.
Insurgant hostes, totumque evertere tentent
Carmelum; impavidum nulla ruina manet.
Surgat, & antiquis jungat sese hostibus
* HOSTIS,
Et vomat in montem viscera cuncta simul,
Ut crepet in medio: semper Maria triumphi
Sedem servabit, Virgo benigna, sui.
Quam bene, casta Parens, Carmeli in monte
triumphas!
Nempe Mariano milite bella gerit.

„ Ne autem ambiguus hæreas, quis ille sit „ *HOSTIS, junctus antiquis hostibus currui „ Mariano substratis, Ario, inquam, Ne- „ storioque, blasphemus magis: ideo enim „ (nisi fallor) majoribus notatur litteris; affulgeat

„ affulget asteriscus, remittitque ad sub-
„ scripta Epigrammati verba, * *Pater Da-*
„ *niel Papebrochius Jesuita.*

144 „ Exhorrui, fateor, lecto viri „ mihi amicissimi nomine: &, Hiccine, „ inquam, totius fere orbis Christiani judicio de Maria & Divis, etiam Carmelitis, tam bene meritus, ac nuper de „ Sancto Angelo, cujus miracula fere innumera primus è tenebris in lucem extulit, Vitam autem à fabulis erroribusque gravissimis repurgavit? Hiccine inter novissimos Mariomastyges, quos Additæ Marianis encomiis Annotationes „ castigant; dignus, quem Patres Carmelitæ optent, UT CREPET IN MEDIO, & „ cum Juda omnia simul viscera effundat? „ Horrenti indignantique pene exciderat „ è manibus liber. Collegi tamen ipse „ me, & levi oculo paginas percurrens, reperi ejusdem farinæ & argumenti Carmina & Epigrammata plura; in Indice „ vero notata omnia sub nomine PAPEBROCHII, cum execrationibus multis. „ Mox primum rapiens ex corpore folium; „ ipsummet Papebrochium, Sanctorum „ Maji Actis ad calcem perducendis intentum, interpellavi per Epistolam, reliquum etiam librum offerens, si mitti „ ad se vellet.

145 „ Egit is perhumaniter gratias; sed „ negavit sibi vacuum aut libitum esse legendis maledictis bonas horas perdere; „ atque hanc disputandi formam pueris „ mulierculisque relinquere, quibus pro „ rationibus convitia sunt, & mala causa „ plerumque fit propugnando deterior. „ Præconem istum Antverpiæ, vel non „ comparere uspiam; vel, si alicubi se ingessit importune, plausum nullum tulisse. Si vero irreligioso Epigrammatistæ reponendum aliquid videretur (non „ autem videri dignum responso) aliud à „ se reponendum nihil, quam votum, quale inimico facere nemo velit, nisi bonus; „ factum, nemo carpere possit, nisi malus. „ Ita se à S. Patre Ignatio doctum: qui „ flammas sibi imprecanti, quibus comburetetur vivus; ignem optavit Spiritus „ sancti, quo vivificaretur etiam mortuus. „ Ut autem non minus est Poëta facilis „ quam Historicus verax, dedit ex tempore Epigramma, quod rancidis adversarii versiculis vel superinducerem vel „ subjungerem.

AMANTIO A PASSIONE DOMINI CARM.
„ *ex passione, saltem non Dominica, votum*
„ *edenti, quale solum animus turbatus concipe-*
„ *re, sedatus possit indulgere; aliud melius in*
„ *pacifica lenitate reponit*

DANIEL PAPEBROCHIUS JESUITA;
„ *Subjungendum Epigrammati præliminari*
„ *Præconis Mariani, auctore R.P. Alexio à*
„ *S.TheresiaColoniæ Agrippinæ emissi. Cui, una*
„ *cum Marianis encomiis, intempestivas diras*
„ *buccinanti, Divi hominesque ignoscant.*

Quis Novus hic Hostis? PAPEBROCHIUS. Excute somnum:
Quem reputas Hostem, verus Amicus erit.
Dormis: &, UT MEDIUS CREPET, optas. Ast pius ille,
Optat, ut æternum te beet ipsa salus.
Sic nos Diva parens, pacis sic auctor Jesus,
Sic docet amborum consociandus Amor.
Hic verum à falso doceat discernere, quotquot
Nomine signarunt ille vel illa suo.

APPROBATIO ORDINARII.

Vidi carbones ignitæ caritatis, congestos super caput inimici; &, quia sic vincere pulchrum est, cum plausu approbavi votum, animo vere Christiano ac Religioso repositum.

A. H. S. T. C. A. L. C.

146 „ Tam

146 „ Tam religiosum redhostimentum nactus, nolui apud me servare reconditum; sed ut omnibus indiscreti Præconis exemplaribus præfigi ex opposito illius diræ imprecationis possit, paribus typis imprimendum curavi. Tu, cum legeris, judica, ab utra parte tumultuosa passio, ab utra ratio modesta militet. Simul etiam scire te volo, quod xi die hujus mensis Septembris, horis 20 prius quam ante sedecim annos Antverpiæ obierat magni illius operis molitor Rev. P. Joannes Bollandus, pie, uti vixerat, vitâ functus est; illius ab annis 46 socius, Rev. P. Godefridus Henschenius, anno ætatis 81; idem ipse, cujus in Carmelitas *beneficia, æternâ Ordinis gratitudine digna* pronuntiavit Præconis Mariani Magister. Hujus lectionem si ille memoria tenuisset, erubuisset, credo, *novissimum ordinis hostem* appellare talem ac tantum virum; cui boni omnes, velut de universa Ecclesia & religiosis præsertim Ordinibus omnibus optime merito, diuturni utilissimique laboris mercedem in cælis, non tam apprecantur obtinendam, quam gratulantur adeptam. Ego certe imagini ejus, si (quod opto) in lucem proditura est aliquando æri incisa, libenter hujusmodi distichon subnotarim:

Sanctorum Henschenius dum scripsit nomina terris,
In cælis scribi, quis meruisse neget?

147 Ita Coloniensis iste Amicus: qui ne talem Epistolam, una cum meo Epigrammate per impressionem publicaret, uti facere cogitabat; intercessi ego; sicut intercesseram, solutioni Nodi, vere nullius solutionis indigi, nullam merentis; tamquam modis omnibus solicitus, ne veteri offensioni, quantumvis injustæ, ulla accederet nova. Despiciens etiam quomodo veteres abolerem, cum audissem Discalceatos questos, propter sugillatum nonnihil in Apolegetico num. 35, tacito licet nomine, P. Carolum ab Assumptione Walo-Belgam, qui anno 1677 in Capitulo Generali Romæ Ordinem ibi congregatum commoverat, ut subscriberet libello contra me delato ad nostrum Generalem; ob hoc inquam, cum audissem questos Discalceatos; ego, arrepta occasione corrigendi sphalmatis cujusdam memorialis, istic commissi; jussi ut potius omittetur totus ille locus; idque ad calcem quarti, qui primus post tres alios prodiit, Tomi Majalis; nolens utique expectare finem Tomi 7, ubi volebam amplam ad omnes septem Tomos dare Appendicem. Cum autem in hac Appendice intenderem me clarius explicare, & docere, quod damnatum & ibi indicatum opusculum non fuerit in materia Jansenismi, cujus alias propugnatorem se professus fuerat Auctor, sed in materia *nimiæ laxitatis*; cum, inquam, talis explicationis occasione, dilapsus esset calamus ad libellos duos contra me famosos; totam istam digressionem inde excerpsi, quia nolebam in totis quatuor ultimis Tomis Maji apparere aliquid querelarum contra alterutros Carmelitas. Digressio autem tunc prætermissa, & huic opportuna Capiti, talis erat.

148 „ Hoc quoque non dissimulaverim; RR. Patribus Discalceatis, quorum eo paragrapho laudatur moderatio, hanc ipsam licet meritissimam laudem, eatenus gravem esse visam, quatenus ipsa apud Veteres Carmelitas videri potest invidiosa. Maluissent igitur omissam fuisse: nec per me stabit, quo minus satisfactionem hanc habeant, in altera hujus

„ hujus operis editione. Videat interim
„ adm. Rev. P. Maximilianus à S.Maria,
„ eorumdem dignissimus an. 1681 Prior,
„ ut obtineat pari facilitate, licet multo
„ majori jure debitam, satisfactionem ab
„ iis, qui isto anno ipsi affinxerunt famo-
„ sum illum libellum, cujus ad omnium
„ platearum angulos Antverpiæ vidimus
„ legendos titulos, & exempla quaqua-
„ versum sparsa scimus. Tulit id adeo
„ moleste vir modestissimus, domique ac
„ foris exempli optimi, ut priusquam of-
„ ficio defungeretur, necesse duxerit apud
„ primarias quasque personas & suo Or-
„ dini perquam addictas,sed eo facto gra-
„ viter offensas, se expurgare, atque per
„ se suosque notam inde sibi inustam abs-
„ tergere; palam & ubique profitens, in
„ eo consilio, quod absente & inconsulto
„ se tentatum ajebat, nullam se habere
„ partem. Quocirca, expuncto quod ad
„ Lectorem præmittitur Epigrammate,
„ istud substituendum curare possent Pa-
„ tres Discalceati, & Calceatos sic alloqui:
„ *Harpocrates noster, quæ se negat esse locutum,*
„ *Nomine commentos vos, ait, esse suo.*

149 Ipse certe P.Maximilianus Consulari apud nos viro, etiam nunc viventi & testari parato si opus, multis conatus est persuadere, nihil toto officii gesti triennio unquam sibi accidisse tam grave, quam quod ii, quorum causam alias nolebat improbasse videri, tam fidenter abusi essent nominis sui titulo. Sed & addebat, mirari se, quod potuerit alicui verosimile videri, tale quid à se suisve editum, quibus gravissimum crimen foret, absq; consueta Ordinis approbatione(quam palam est libello isti deesse) aliquid emisisse in lucem. Idem, ipso, quo in urbem redierat, & rem factam cognoverat die, misit ad nostrum Typographum Cnobbarum duos ex suis Religiosis, quorum unus etiam discipulus fuit (Cnobbarus, *Patrem Gillis* & Patrem *Wolf*, appellabat, uti in seculo nominabantur) qui vehementer suum Priorem stomachatum dicerent; nec sciri auctorem.

140 Verum si hunc ille ignoravit; non potuit editorē notum sibi negare Carmelita Calceatus, qui ab A.Eyben, Censorum tunc ordinariorum uno, imprimendi facultatem impetravit. Hic vero expostulanti secum de facultate data Censorum alteri *A.Hoefslagh*, respondit; *magna importunitate se coactum, plurima longe virulentiora & insulsiora prius expunxisse.* Hæc vero quis credat sic scribi potuisse à P.Maximiliano? Ipse quidem videns placere Calceatis, dicitur postea confessus nonnullis, se quidpiam scripsisse ad suorum Discalceatorum privatam instructionem, præsertim circa Vitam S.Angeli; quod clam sibi subductum materiam Harpocrati isti dederit: sed quid & quantum editionis curator de suo addiderit, numquam explicuit. Curator iste, inquit; *Carmelita Calceatus aut Excalceatus non sum, sanctas tamen prosequor amore familias, ac toti doleo inflictam Ordini injuriam.* Sed is in hac protestatione non majorem meretur fidem, quam quod Harpocrates impressus sit *Coloniæ Agrippinæ, typis Hermanni Demen*; cum satis constet impressum Antuerpiæ, iisdem typis, quibus alii libelli P.Valentini; & à Calceatis fuisse circumlata exemplaria, per plurium primatum & amicorum ædes.

141 Calumniatur autem iste pseudo-Harpocrates, asserendo, quod doctrina, supra memorato P.Caroli libello contenta, Auctori communis cum Societate nostra sit. Esto enim unus fortassis alterve quidpiam tale tradere permissus fuerit aliquando; alii deinceps eidem magno consensu sunt refragati. Sed nescio quomodo placet hominibus illis, quæ ipsis

videntur in uno aliquo ex Jesuitis mala, potius quam bona passim omnibus probata, toti adscribere Societati; cum ego econtra ipsorum Ordinem eximere quadamtenus coner ipsâ nimiæ credulitatis notâ; quidquid inde prodire potest verecundiæ, in paucos fabulosarum narrationum auctores regerendo.

152 Coactus ego rationem reddere prioris nostri de antiquitate Carmelitana silentii, aliis multis fictionibus missis, solas eas refutavi, quibus credebatur antiquitas talis irrefragabiliter probari; quod si mihi ad id provocato condonarerur, sicut æquum erat, volebā abstinere à ceteris, haud minus displicituris Ordini, mihiq; injucundis controversiis, necdum in disceptationem adductis. Adversarii vero, dimissa principali causa, tum alibi, tum maxime in iis libellis quos sine approbatione, Auctorisque & Typographi veris nominibus, edere ac spargere non cessabant, alia prorsus agebant omnia; & in Acta nostra Sanctorum universa, in nomen, auctores, vota Societatis, collectas ex hereticorum scriptis injurias colligebant: & quia mihi permissa erat innocentiæ meæ moderata defensio, unum hoc videbantur habere propositum, ut Sociis omnibus facerent ægre; quasi ex Societate non essent tam multi illi illustres Scriptores, quorum longo ordine texunt seriem, tamquam partium suarum in argumento controverso. Neque putes existimasse Adversarios meos, quod cum *Theophilo Raynaudo, Scapularis Partheno-Carmelitici vindice*, extincti sint omnes inter nos qui aliquid eorum historiæ deferunt. Nominabant ipsi alios, tunc, & forte etiam nunc viventes; & imprimis *Rev. P. Josephum Andres*, invidioso ingratoque titulo *Antipapebrochii* onerabant, conatum supplere id quod Martio nostro ipsi dolebant deesse; idque eo libello qui *Decor Carmeli* inscribitur, quem ipsi post editum Aprilem nostrum curarunt Coloniæ recudendum; ne parum notum hominem gratis pro se allegare viderentur.

153 Iste ergo aliique similes Jesuitæ suadere poterant, esse cum Sociis eorum moderatius agendum, & mere historicam quæstionem tractandam liberalius. Hoc vero tantum abest, ut etiam inventus sit, qui seposita tantisper persona, non solum Religiosi, sed etiam Catholici, Jansenistam profiteri se voluerit; sub eaque larva, non *Justus* (quod se appellat) *Camus*, sed *infrunitus Chamus* scurrili libertate grassatur in id omne, quod aliquam mecum putat habere communionem. *Societatem*, ex *Jesuitica*, facit *Ismaeliticam*; Sanctorum ejus cultum venerationemque sugillat; Rev. P. Cornelium Hazaert, tum de re Catholica universim, tum de ipso Carmelitano Ordine optime meritum, proscindit imprimis, ejusque libros utilissimos, sed Jansenistis invisos, appellat Gazettas; ipsi quoq; Theophilo Raynaudo, tanto Carmelitarum laudatori, non parcit; Typographi, mihi ipsisque communis, & filium etiam inter Calceatos habentis, sic elevat æstimationem, quasi imprimendo *Sanctorum Acta* pene ad incitas fuerit redactus; cum tota hæc civitas noverit, eum per ipsa ad quam tunc habebat fortunam, eumque gradum emersisse, quem inter bibliopolas sane haud infimum Antverpiæ tenuit, non absque invidia æmulorum. Ipse econtra jurejurando affirmabat, nihil eatenus majori cum emolumento impressum à se, nec imprimendum optari quam *Acta Sanctorum*. Adeo autem non *deferbuerat illius ardor* (quod sibi affingi ferebat indignissime) ut si æque celeriter procedere compositio potuisset, quam ipse paratus erat deproperare impressionem; singulis fere annis novum mensem

mensem editum haberet ordo litteratorum: apud quos, non inter Catholicos tantum, sed etiam heterodoxos, maxima est operis istius æstimatio simul & expectatio.

154 Sed leve est male dicere privato homini, ideo solum, quia nobis æque ac Carmelitis typos suos commodabat; in ipsam quoque Celsissimum Principem Episcopumque Paderbornensem ac Monasteriensem, Patronum nostrum quoad vixit, eadem se effundit Satyra. Ac primùm ut *Poëta bonus*, sed alia nulla laude conspicuus, irridetur; tum ego atque ipse, *ut mutuo muli* scabunt, dicimur *mutuo miracularizare* nostris in versibus; quia scilicet desperatam fere à medicis vitam, Sanctorum intercessioni apud Deum potius referimus acceptam, quam humanis remediis; & hoc fingimur facere & appellare *miraculum*, quod neutri nostrum in mentem venisse puto. Ego certe in Præfatione expresse etiam cavi, ne viderer miraculo rem adscribere. Male scilicet habet tenebrionem istum, inventum Mecænatem, qui tunc sua munificentia sublevabat sumptus, in hujus vastissimi operis apparatu per omnes Christiani orbis partes faciendos: pejus etiam, quod vivus evaserim ego ab illa anni 1678 mortalitate, quæ civitatem Antverpiensem, nostram imprimis Professam Domum, implevit funeribus. His additus si fuissem, quas mihi, non Vigilias, sed Diras cantaturi fuerint Carmelitæ facile intelligitur. Illos dico Bruxellenses Discalceatos, qui infamem Libellum, si non composuerunt ipsi, venalem tamen habuerunt apud Portarium sui Conventus, ubi honoratus ac nobilis Canonicus emit exemplar, quo nunc utor; cum nusquam palam prostaret, sed clam spargeretur, & Calceati profiterentur indignum, quo causam tueri vellent.

155 Nactus aliud exemplar Auctor Novellarum litterariarum, anno 1684 Amstelodami excusarum, illius hanc descriptionem Gallice texit pag. 453. *Novus Ismaël, cujus manus contra omnes & omnium contra ipsum, sive P. Daniel Papebrochius Jesuita, omnes oppugnans, orbi expositus per D. Justum Canum. Augustæ Vindelicorum* (id est, Lovanii) *in* 8. Verba scriptoris Hollandi Latine reddo. „ Diximus „ in nostris Novellis præteriti Novem„ bris, quod Carmelitæ se sint ulti de Je„ suitis, per varios Libellos, de injuria „ quam se passos credunt à PP. Henschenio & Papebrochio: eccum nunc eo„ rum unum. Satyra est in forma Dialo„ gi, queruli de Jesuitis, quod omnes „ alios Religiosos sacrificent suæ maledi„ centiæ, eosque reddere conentur suspe„ ctos Jansenismi, quem dicunt foveri „ Lovanii; & quod ad hoc utantur manu „ & calamo P. Papebrochii, contra Bene„ dictinos, Augustinianos, Franciscanos, „ Minimos, Dominicanos, sed præcipue „ contra Carmelitas. Postremis autem „ hisce maxime stomachum movit, quod „ Papebrochius nullo modo persuasus vi„ deatur, ipsorum Ordinem tam anti„ quum esse quam prædicant; imo ea de „ causa eum irriserit dicens, quod P. Bol„ landus joco dumtaxat ipsis adscripserit „ S. Jacobum Eremitam, qui vixit seculo „ sexto, quando necdum inveniebantur „ ejusmodi Religiosi: quo dicto videtur „ parvâ aliqua innocentique astutiâ usus, „ in socii sui Henschenii gratiam, qui „ tenebat seculo sexto nullos fuisse Car„ melitas. Auctor Satyræ hujus nonnum„ quam jucunde exspatiatur; & quasi pro„ sa non sufficeret, quinque Epigram„ mata jaculatur in suum adversarium.

156 Multo acriori aceto perfusa fuerunt alia quinque, statim post editum Aprilem mihi missa traditaque Mechli-

niæ, quo excurreram cauſa valetudinis, per aſſiduos in menſe iſto deproperando labores haud parum attritæ. Specimen exiguum eorum habes in Apologetico num.25, ſed in Appendice optavi ut, ipſum quoque in alia, ſi qua fiat, impreſſione eximatur; ne veſtigium tantæ fœditatis acerbitatiſque appareat in illo Tomo. Quamquam etiam tum cum iſtæc imprimenda dedi, ſeniores excuſans, credere voluerim eſſe juvenis alicujus, *qui olim forte meus aut diſcipulorum meorum diſcipulus, ad Ordinem conſilio noſtro directus vel commendatione ſuſceptus*, malam hanc reddiderit gratiam. Sed audiamus porro eruditum iſtum, licet Acatholicum Franco-Hollandum.

156 „Carmelitæ, inquit, plures alios „libellos evulgarunt, ſub titulo Prodromi, „Pomi diſcordiæ, aliiſque: in quibus omnibus „apparet, hunc eis ſcopum fuiſſe; „primum, ut immenſos PP. Henſchenii „atque Papebrochii labores, riſui exponerent „infamarentq; deinde ut ſtabilirent „originem & vetuſtatem ſui Ordinis. Ea „res obligavit Dominum du Cange, (cujus hic nomen Novelliſtæ potuit ex infra laudando D. Jacobo Barone le Roy innotuiſſe) „unum ex eruditioribus viris totius Europæ, quemadmodum apparet ex multitudine tot illuſtrium operum ab eo editorum, atque imprimis ex „Gloſſario Latino barbaro, quod brevi „excipiet Gloſſarium ſimile Græcum; ea, „inquam res Dominum du Cange obligavit, ut publicari permitteret epiſtolam quamdam, à ſe inſcriptam Domino „Wioni Herouvallio, qua is hortatur „Carmelitas, ultro & decorè renuntiare „vanis, quibus ſe paſcunt, antiquitatis ſummæ prætenſionibus: repræſentans eis, quod ipſos ludibrio publico „exponant elogia immoderata, quibus „Ordinem ſuum extollunt, quæque aliud „fundamentum non habeant, quam traditiones „magis fabuloſas & chimæricas „iis, quibus veteres Græci Romanique „nitebantur, ut genus ſuum adducerent „ad Deos. Quia autem timebat prædictus „du Cange, ne P. Papebrochius, tam „atrocibus convitiis, in omnia ſua opera „vibratis provocatus, iiſdem reſpondendo „tempus perderet; exhortatur eum ad „vindictam, non niſi generoſo contemptu „ſumendam; atque demonſtrat, quod „minutiæ iſtæ non debeant ipſum avocare „à ſuis ordinariis ſtudiis, quorum „ſucceſſum & conditionem laborioſam „miratur mundus univerſus. Eum tamem „laborem Jeſuita Roſweydus non „apprehendebat tam vaſtum, quin ipſe, „licet natus annos ſexaginta, crederet ſe „opus necdum inchoatum poſſe abſolvere „voluminibus octodecim ....

157 „Non ita judicabat Cardinalis „Bellarminus, ſed æſtimabat ducentorum „annorum vitam, eidem digne elaborundo „vix ſuffecturam. Ferreum eſſe „oportet & incomprehenſibilis patientiæ, „ut quis inducere animum poſſit, ad „vitam omnem tranſigendam inter vetera „manuſcripta, ex iiſque omnium Sanctorum „Vitas compilandas. Eruditos ſane „innumeros reperias, qui mallent ad „lapicidinas damnari. Quia tamen non „omnium idem & ſenſus, ſuſceptum à „Roſweydo opus excepit Bollandus; & „aſſumpto ſocio Godefrido Henſchenio, „perduxit uſque ad Martium; accedente „autem Papebrochio jam numerantur „Tomi grandes quatuordecim, uſque „ad medium Majum deducti .... Quantamcumque „tamen adhibeat diligentiam „ſuperſtes hodie Papebrochius ipſique „nuper junctus Baertius; apparebit „quod vere dixerit Bellarminus, ſatis

„ma-

„ materiæ esse, ut ducentos annos ei exhauriendæ quis impendat. „ Ecce quomodo & quam magnifice de opere hoc sentiant etiam Acatholici, quorum nemo, nisi scurriliter impudens & sanctitatis omnis contemptor, inventus est hactenus, qui illud sugillaret ac parvi faceret. Patres tamen Carmelitæ, quia ibi non vident probatas res suas, flocci illud pendunt, ipsisque Catholicis reddere nituntur execrabile.

158 Sed transeamus ad libellos Antipapebrochianos, quorum notitiam dare incipiens Novellista, velut Ismaelis sequacium, abrumpere elenchum cœptum maluit, quam indagare omnes. Janningus, in Amica expostulatione ad P. Sebastianum, num. 84 & seqq. præcipuos enumerat; ex quibus, editis anno 1682, auctoris sui nomen præferunt tres. Primus est: PRODROMUS CARMELITANUS *sive Rev. P. Danielis Papebrochii Jesuitæ, Acta Sanctorum colligentis, erga Elianum Carmeli Ordinem sinceritas velitatim & remissive discussa, è majori opere*, ELIAS HEROICUS *inscripto, excepta, zelo & studio Rev. P. F. Valentini à S. Amando, ejusdem Ordinis Historiographi, antehac sacræ Theologiæ Professoris*: & hic in lucem prodiit mense Augusto.

159 *Elias Heroicus*, numquam comparuit: causam reddant, qui norunt: mense autem Decembri in lucem emersit, ex eodem verosimiliter thesauro abscondito, HEROICA CARMELI REGULA, *à sanctissimo Propheta Elia vita & exemplo tradita, ab Hierosolymitanis Patriarchis Joanne & Alberto conscripta, ab cujusdam mustei scriptoris vilipendiis vindicata, per Rev. P. F. Valentinum à S. Amando &c.* MUSTEUS ille SCRIPTOR Papebrochius esse videor: sed non apparet quomodo Regulam, quatenus Eliana & Joannina esse prætenditur, potuerim vilipendisse; cum negem, institutam ab Elia Congregationem aliquam sacrorum hominum, regulariter sub votis tribus viventium; à Joanne autem, aut omnino ab alio Græco ac veteri scriptore, negem esse librum *de institutione Monachorum*: Albertinam adeo non contempsi, ut vehementer laudaverim, tamquam appositam eorum quibus dabatur numero & proposito.

160 Hoc interim fateor, me non capere, cur hæc Regula præ aliis debeat *Heroica* dici, quæ pure Solitariis scripta, nullos actus humanâ æstimatione heroicos præcipit, sicut nec mulieribus ullos præcipit Augustiniana. Quo modo enim istæ præscriptam sibi à Regula perfectionem assequi possunt sine talibus actibus, id est singulariter excellentibus, arduis ac difficilibus; sic etiam poterant primi Carmelitæ assequi perfectionem, suo tunc statui propositam. Solitudo & Silentium Carthusianorum, cum perpetua à carnibus abstinentia, etiamsi aliàs vita periclitaretur; Paupertas Franciscanorum; Prædicatio Dominicanorum contra hæreticos; Redemptio captivorum, cum obligatione vitæ inter barbaros oppignorandæ; Ministerium infirmorum, etiam peste infectorum; solius cibi Quadragesimalis usus, per omnem vitam, quem profitentur Minimi S. Francisci de Paula; Missiones ad nutum Pontificis in quascumque gentes ac regiones, etiam sine viatico obeundæ; aliaque similia, in quæ ex instituto proprio sub specialis voti religione quidam Ordines obstringuntur, heroicos animos & actus requirunt, quos quæ exigit Regula recte forsitan *Heroica* dicetur.

161 At vero uni Priori subesse; cellulam habere separatam, oratorium commune; locum injussu Superioris non mutare; certis diebus jejunium, certis horis silen-

ſilentium obſervare; nihil proprium poſſidere; à carnibus, quamdiu per valetudinem licet, abſtinere; horas canonicas, vel horum loco Pater noſter & Credo, aliquoties recitare (qualia fere ſola præſcribit Regula Albertina) etſi poſſint Heroëm facere coram Deo, non conſiderante quantum, ſed ex quanto; non ſunt tamen judicio communi tam ardua ac difficilia, ut æſtimari & vocari *Heroica* poſſint, ſuoſque obſervatores *Heroës* efficere. Certe non puto eos, qui in Officio Commemorationis annuæ ſcripſerunt, quod Deiparam *Proceres comitantur Heriles*, vocem *Herilis* aliter uſurpaviſſe, quam ſicut à Latino *Herus* vel *Hera* derivatur; ad Græcum autem *Heros* non reſpexiſſe.

162 Heroicæ Regulæ poſtea acceſſit *Appendix*, dicta POMUM DISCORDIÆ: *ſive, diſſidii inter Patrem Papebrochium, origo, progreſſus, fructus*, eodem Rev. P. F. Valentino auctore, cui Appendici opponitur tota hæc *Elucidatio*, ut de ea hic dicere nihil debeam. Non poſſum tamen quin producam Epiſtolam ſocii mei P. Janningi, tunc Romæ verſantis, cuidam in ulteriori Italia Præſuli inſcribendam, de tribus jam memoratis libellis, *Iſmaele*, *Prodromo*, ac *Pomo* ſub initium anni 1683, cum necdum prodiiſſet P. Sebaſtiani Libellus ſupplex, recens autem eſſet fama *Pomi*, ſed abſque notitia *Heroicæ Regulæ* in Urbem perlata, credo, quia etiam ſeorſim circumferebatur. Conſilium ſcribentis eam Epiſtolam Janningi erat, ut aliquammulta exempla, quæ deſcribere, quoties ferebat uſus, operoſum ac ſumptuoſum fuiſſet, imprimi faceret haberetque ad manum, jam ſæpe ſimilia interrogatus & ſæpe interrogandus; non vero ut ea ſpargeret in vulgus, ſicuti libellos ſuos ubique terrarum ſpergebant Patres Carmelitæ. Verum ne tantillum quidem, quod ſpeciem publicæ defenſionis haberet, aut ego probare potui, aut permittere voluit Pater noſter Generalis. Latuit ergo Epiſtola illa, quam pauciſſimis communicata, nunc vero opportuniſſima huic Elucidationi, & ſic deducta.

163 „ Accipe, quod deſideravit Illuſtriſſima Tua ac Reverendiſſ. Dominatio, meum „ qualecumque judicium de libellis iſtis, „ quos (neſcire Te ais, quo turbine è „ Belgio in Italiam delatos) multorum „ manibus teri vides legique, cum vario „ variorum ſenſu, aliis eos Carmelitano „ magis, aliis Jeſuitico magis nomini in- „ jurioſos eſſe exiſtimantibus. Ego, ut „ dicam quod ſentio, utrique pariter no- „ xios judico, ſed apud diverſos: vide- „ licet Patribus Jeſuitis, apud vulgus; apud „ eruditos, Patribus Carmelitis. Et his „ videri poſſunt nocere, cum quod cauſam „ illorum Patrum defendendam ſuſcipien- „ tes, nihil quidquam pro cauſa principa- „ li (quaſi evinci illam poſſe deſperarent) „ agant; tum quod Ordinis Carmelitani „ titulum cum gravi aliquorum ſenſu præ- „ ferentes, ab ejuſdem Ordinis modeſtia, „ quæ paſſim omnibus in æſtimatione eſt, „ nimium diſcedant. Patribus vero Jeſuitis „ noxii ſunt, atque imprimis P. Papebro- „ chio etiam injurioſi, quod variorum „ hunc reum proclament facinorum, quo- „ rum tamen pars maxima verbotenus fin- „ guntur talia, pauca vero quæ reprehen- „ di merebantur, ab ipſo jam pridem ante „ libellorum iſtorum editionem, in Majo „ ſunt correcta; ubi occaſionem erroris un- „ de profluxerant, palam mundo expoſi- „ tam, me legere memini; quod argu- „ mento eſt, aut non legiſſe auctores il- „ los Papebrochii ſcripta, aut (quod dete- „ rius eſt) maligne criminari, invidiam- „ que ei conflare conari, dum correcta „ corrigenda, & revocata revocanda de- „ nuo poſtulant. Sed de ſingulis pauca „ audi.

164 Pri-

164 „ Primus quem vidi libellus, HARPOCRATES inscribitur, habetque cum „ aliis id commune, quod à scopo aberret, & nihil minus tractet atque defendat, quam quod tractandum foret atquo defensum vult: neque deest sua „ scriptori verbositas & acerbitas, aliaque „ religioso saltem scriptore parum digna. „ quamobrem vel ipsum, cujus nomen „ præfertur Rev. P. Maximilianum à S. „ Maria ejus puduisse, intellexi ex litteris amici, Antverpiâ 11 Decembris „ anno superiori datis; ubi inter alia prædictus Pater dicitur ægerrime tulisse, „ quod suo absentis & inconsulti nomine „ sic abuti præsumpsisset aliquis; atque adeundo præcipuos quosdam suos & Ordinis amicos, ea re scandalizatos, multis „ rationibus persuadere conatum, talem „ libellum neque à suorum quoquam fuisse compositum, aut compositum potuisse „ edi, absque Generalis facultate, quæ nusquam appareat. Quin etiam ultra exaggerasse facti indignitatem, quod propudiosa programmata seu titulus libelli, „ affixa apparuerint nocturna manu, ad „ omnes Jesuiticæ ecclesiæ, areæque ante eam quadratæ portas & angulos, ipso „ S. Francisci Xaverii festo die, quando „ illuc concurrit civitas propemodum universa. Quæ credibilia veraque esse, persuadere possunt hinc character & Religiosi, & Superioris, & Sacerdotis, ita „ protestantis, inde gravitas veracitasque „ viri Consularis ita testificantis.

165 „ Quod si tam operose conatur „ Pater ille testatam facere innocentiam „ suam, quoad editionem libelli istius, qui „ haud paulo moderatior est aliis duobus, „ quale quæso judicium de his formandum? Ratio certe ex qua colligi vult, „ Harpocratem istum, aut suum, aut sui „ Ordinis non esse, id ipsum quoque de „ NOVO ISMAELE evincit, omni probationis genere destituto; *cujus manus sic* „ *contra omnes*, ut non solum illas conferat cum hominibus in terris, verum etiam in cælos extendat, detracturus inde „ (si possit) Superos; tanto nequior priscis „ Theomachis Poëtarum, quanto digniores veri Divi diis fictitiis. Sed & ipse, „ nequitias suas dissimulare nequiens, sententiam, qualibet alia digniorem fide, „ de se pronuntiat; cum suo calculo sibi „ proscriptionem atque condemnationem „ sui prædicit Romanam; quæ quod secuta non sit, & fortassis numquam secutura, hinc fieri crede, quod illi, „ quorum posset interesse, ulteriorem „ proscriptionem non urgeant; judicantes, absurditate sua abunde proscriptum, „ apud ingenuos fidem nullam inventurum.

166 „ At quid de PRODROMO? Ferant „ pro me sententiam, qui censuras atque „ probationes tulisse perhibentur, Approbatores ipsi. Quis non commendationem potius ab illis (ut fieri assolet) „ quam condemnationem expectet? Ne „ longior sim, decerpta dumtaxat singulorum pauca verbo do. Unus, *Deprehendi quidem*, inquit, *stylum subinde acrem:* „ alter: *Qui enim acrius paulo Prodromum* „ *loqui censeret*; item alius: *Acutus est Prodromus, argutus, & (si placet) aculeatus*. Ecce autem votum hominis modesti, & (ut „ fertur) religiosi. *Utinam tamen aculeatior!* „ Denique alius: *Pugnat Prodromus pro Ordine acriter.* Ita Censores & Approbatores. Sed quid de libro, ab Approbatoribus ipsis ita censurato, æquus rerum „ æstimator? quid de ipsis censuris censeat? „ Omnesne ejusdem, an singulas singulorum putet? Si singulæ singulorum sunt, „ nil nisi *Acrimonia* liber iste sit oportet, „ quem tot capita diversa, in unam eamdem-

„ demque sententiam, contra vetus verbum conspirantia, Acrimoniæ notarunt. „ Si omnes ejusdem malis esse auctoris; credes, quod is styli sui acrioris sibi conscius, „ minus sinceri fore Censoris putaverit, si „ nulla mentio fieret acrimoniæ, quæ passim in oculos prævidebatur incursura. Ea „ enim (me judice) non potest non etiam „ animum cujusvis ingenui Lectoris penetrare ac pungere, infligendo vel doloris „ vulnera, quo commisereatur parum modesto scriptori; vel iræ, qua indignetur, „ hoc tempore quidquid in mentem venerit chartæ committi impune. Sed si tales „ ob causas malis ejusdem auctoris esse „ prædictas censuras, jam omnem sibi ipse auctor auctoritatem ac fidem detraxerit, eademque fronte reliqua fingere „ aut perperam referre judicabitur, qua „ ipso in limine Approbatorum nomina „ supponere non dubitaverit.

167 „ Atque hæc ad quæsitum Dominationis Vestræ: quibus addo, quartum „ etiam libellum eodem spectantem, nuperrime ad me pervenisse, Pomum „ discordiæ appellatum. Caret approbatione omni: æque verbosus est, ac tres „ prædicti; minus tamen fortassis acerbus; „ licet materia fere tota ex ipsis aliisque „ pridem editis desumpta sit. Illud quoque cum iisdem commune habet, quod „ Papebrochium læsæ Sanctitatis Pontificiæ reum faciat, propterea quod Bullis „ aliquibus minorem quam par est reverentiam deferat; scilicet iis Bullis, quas „ pridem demonstravit supposititias esse, „ nec ab ullo unquam Pontifice datas: quasi „ vero Ecclesiæ sanctitas auctoritasque sine figmentis salva esse non possit. Unum „ porro atque alterum particulare in illo „ libello crediderim displicere Papebrochio. Nimirum, quod Auctor publici juris faciat quasdam epistolas, quæ cupidinem præferunt pacis, jam ex parte scribentium eas ruptæ, & timorem, ne ea „ ex altera quoque parte similiter rumpatur; causam vero timoris subticeat callide, nulla mentione facta expostulationis „ publicæ, quam aliquando legi, P. Francisci Bonæ-spei; qua prudens, ac innocens „ perstringit silentium (quid enim silentio „ innocentius atque prudentius, ubi loqui „ quod sentis prævides displiciturum atque offensurum?) illiusque rationem reddi prolixe exposcit.

168 „ Alterum quod displicebit est, „ quod Scriptor, cum violandæ pacis atque amicitiæ auctorem primum monstrare P. Papebrochium ex verbis ejus „ nequiret, id ipsum conficere interpretando mentem conatus sit. Sane capere non „ possum, quo interpretandi modo ex „ verbis Papebrochii, admodum præclaris & benevolentiæ plenis, suam quam „ vult conclusionem inducat. Ipsa hic, „ quamvis longiuscula, accipe. Sic cap. 1. „ verbis suis loquens inducitur Papebrochius: *Multi Ordinis B. Mariæ de Monte* „ *Carmelo* occurrunt viri illustres, *Sanctis* „ *adscripti, quibus studium nostrum libenter* „ *addicimus, optamusque Acta illorum quam* „ *diligentissime illustrare: Unum interea* „ *dolemus, nos non posse omnia Acta* „ *olim conscripta nancisci, neque industriam* „ *nostram satis secure impendere, uti licuit* „ *præstare circa Vitam S. Petri Thomasii, quam* „ *primo inseruimus operi nostro de Actis Sanctorum ad* 29 *Januarii, ac postea secundis curis elimatam edidimus seorsim, ac RR.* „ *Patribus Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, in Comitiis Provincialibus anno* 1659 „ *Mechliniæ congregatis, dicavimus*; *imo &* „ *alia Acta ejusdem S. Petri, ab altero coævo* „ *scriptore exarata, postmodum assecuti sumus, & dictis Patribus edenda obtulimus.*

169 „ Hic interloquens epistolæ Auctor, fa-

„ fatetur huc usque *pacem, benevolentiam,* „ *amorem spirare omnia;* ac pergit porro citare Papebrochium, sic scribentem. *Cum* „ *Ordo hic, post Terram sanctam à Christianis* „ *recuperatam, seculo 12 & 13 in dicta regione floreret, accepit suos Priores Generales, quorum tres primi Cælitibus adscripti,* „ *ecclesiastico cultu honorantur; primus Bertholdus, 29 Martii; secundus Brocardus,* „ *2 Septembris; tertius Cyrillus, hoc 6 Martii.* Hactenus citatio. Dic modo, sodes, „ quid in his posterioribus non æque *pacem, benevolentiam, amorem* spirat, at„ que in prioribus verbis? quid magis an„ tiquitati officit hic, quam ibi? Num, „ quod *seculo 12 & 13 in Terra-sancta* di„ catur *Ordo floruisse*? Si tum *floruit*, recte „ interpretando concludes, pridem fuis„ se? Tu, si ita vis, initium extende ad „ decem, viginti, aut amplius secula. Ni„ hil de iis Papebrochius.

179 „ Ait *seculo 12 & 13 floruisse:* „ sed ait quoque tum temporis *accepisse suos* „ *Priores Generales.* Ita est; idque nec ipse, „ *Pomi* Auctor negat: in, *floruisse*, pec„ catum vult. Accipe ipsiusmet interpre„ tationem: sic citatis Papebrochii verbis „ continuo subjungit, interrogando; *Nil*„ *dum dissidii?* ac respondet: *Est, sed latens,* „ *non facile nisi à nostræ perito historiæ detegendum.* Vere latet, latuissetque æter„ num, nisi justo subtilior quispiam, cum „ gravi utriusque Ordinis incommodo, „ præpostere detexisset. Sed pergit inter„ pretari: *Fatetur* (Papebrochius) 12 flo„ ruisse Ordinem *seculo.* (Ita est: quid „ porro?) *sed sic, ut adeo nolit floruisse, imo* „ *velit omnino non fuisse* 10: (nihil de hoc „ Papebrochius) *ille* 12 *vult initiū Ordinis,* „ *quasi simul & inceperit & floruerit* (neque „ hoc Papebrochius) *sicque excitati dat* „ *initium belli, ulteriorem omnem quasi Tenedia securi amputans successionem.*

171 „ Velim hos mihi sensus aliquis è „ locis Papebrochii citatis eliciat aut ex„ torqueat etiam. Nimis dissonat à verbis „ explicatio. *An menti consonat?* inquit Au„ ctor: sic enim, mox ad Papebrochium „ conversus, per apostrophen interrogat: „ *Potes, Papebrochi, hanc tui negare mentem scripti? An non ibi Rhodum vis esse &* „ *saltum, non altius promovendum quam ad* „ *istud seculum? An non ibi omnem antiquorum Carmelitarum vis antiquitatem esse, nec* „ *pro illa eundum ad Eliam? Ecce non pono* „ *nisi tua verba: ecce positus à te lapis offensionis: ecce jactum discordiæ pomum: ecce* „ *excitati initium belli. Tacitò, sine tympano aut tuba, sine sonitu aut strepitu, tecte sub* „ *velo aliquo, aliqua sub sindone. Sed velum* „ *movimus, abstulimus sindonem, versutiam* „ *deteximus, & in animum introspeximus,* „ *quo Papebrochianæ illæ in cuniculo effutiæ* „ *spectarent, certiores.* Hæc interpres ille, tam „ verbose, ut me tædeat vel verbum ad„ dere. Tu confer explicationem cum „ verbis explicatis, ac præsertim considera„ tis antecedente Papebrochii & conclu„ sione Auctoris hujus, quàm recte ista ex „ illo sequatur vide; vide etiam quomodo „ *mentem* (quam æquus quilibet verbis „ conformem, saltem in religioso suppo„ neret) scrutetur, ut istic inveniat quod „ scriptura ipsa negat: vide denique num „ quo fortasse modo in gratiam Auctoris „ conciliare inter se possis hæc ejus scri„ pta: *Ecce non pono nisi tua verba;* cum his, „ *in animum introspeximus*, nec non cum „ his; *Potes hanc tui negare mentem scripti!* „ Si sola verba sufficiant ad concludendum „ quod vis; cur *animus* inspicitur, cur „ *mens* examinatur, explicaturque dif„ formiter verbis?

172 „ Sed longior sum quam volui, etsi „ fortassis debuerim esse, ut ex his de re„ liquo libello, quem nondum tibi visum

„ suspicor, ex litteris tuis certius judicium „ formes. Ecce autem accipio litteras à „ Superiore residentiæ nostræ ad S.Goa- „ rum super Rheno infra arcem Rheinfelt- „ zensem, quibus indicat, quod tradiderit „ Principi suo, æque ac boni omnes famo- „ sos istos libellos abominari solito, Episto- „ lam Gallicam, docte omnino ac cir- „ cumspecte scriptam de isto argumento: „ quæ sic placuit, ut in favorem dilecti „ sibi ex veteri notitia Papebrochii, tot „ injuriosis scriptis vexati, ac verosimili- „ ter pluribus deinceps lacessendi, vellet „ eamdem Latine vertendam atque im- „ primendam curare. Hoc si fiat, inquit, „ non omittam ad Rev. Vestram exemplâ- „ ria mittere. Ego vero cum accepero, „ participem faciam Illustrissimam Do- „ minationem tuam, cujus obsequiis ma- „ neo devotissimus. Romæ, 1683 „. Princeps iste erat Sereniss. Hassiæ Landgravius Ernestus piæ m. ex quo à Lutheranismo ad fidem Catholicam animum appulit, ab iis figmentis alienissimus, quibus norat, proprio doctus experimento, potissimum averti heterodoxos ad fidei Catholicæ unionem amplectendam, quod subinde etiam publico impresso declaravit.

CAPUT SEXTUM.

De Epistola Gallica eruditissimi Cangii, latentis sub titulo Regii Consiliarii, & libellos quidem improbantis, silentium vero ad eosdem suadentis, inscriptâ amico suo D. Ant. Herouvallio, paris claritatis viro; deque publice convictis imposturis Carmelitarum Leodiensium, Herouvallii nomine, velut qui nusquam extaret, abusorum, contra eamdem Epistolam.

Epistola, quæ nobis Caput superius clausit, extrema sui clausula aditum aperit, ad exponendum omnibus audax Leodiensium Carmelitarum figmentum, quo nescio an impudentius aliquod cogitari possit. Quid enim impudens magis, quam viro honorato ac nobili, totisque Parisiis imo Galliis notissimo, viventi ac pæne videnti, adeoque mox reclamaturo, affingere epistolam, quam numquam scribere somniaverit; & quidem responsoriam ei amico, quem paulo ante habuerit omnis eruditæ curiositatis consortem, ac peregrino munusculo honoraverit? Quid ineptius, quam eumdem inducere primo statim aditu protestantem, eâdem dignatione se illi amico respondere, qua asinæ suæ dignatus est respondere Balaam? Diceres parum abesse, quin furibundus exclamet; *Utinam haberem gladium ut te percuterem? Num. cap. 22.* Blandula enimvero captatio benevolentiæ! Quid plura? Ipsimet Auctores, cum sedata paululum passione factum suum circumspexere, aliud non invenerunt quo excusarent; quam quod persuasi, Epistolam istam à me vel aliquo Jesuita compositam, sub titulo *Consiliarii Regii*, cre-

crediderint, pari impostura missam fingi alicui *Herovallio inter Doctos celeberrimo*, eumque esse purum putum figmentum, cui eodem jure posset quodcumque antirrheticum supponi. Admitto excusationem, ut non prorsus scienter illi peccaverint, sed tanta passione excæcati, ut ne semel quidem cogitaverint, Parisiis, Leodio non plus quam spatio leucarum 70 remotis, facile sciri posse, an & quis ibi Herouvallius esset; qui si negaret quidquam de Epistola ejusque auctore scire, impostorem Papebrochium tam fidenter quam patenter proclamarent. Rem ab ovo exordior narrare.

174 Christophorus Jager, Supprior olim, nunc etiam Prior Abbatiæ Lambertino-Benedictinæ in Styria Austriæ, vicina Carnioliæ provincia, ad Acta Sanctorum non tantum est lector assiduus, sed etiam adjutor sedulus, uti patebit ex Actis B. Hemmæ Comitissæ & Fundatricis Gurciensis Ecclesiæ, ab eo collectis ad XIX Junii diem illustrandum. Hic auditu cognoscens, quas Carmelitæ in Belgio contra Auctores Actorum ciebant turbas, ut est Poëta minime tardus, paræneticam ad nos Elegiam scripserat, scriptamque imprimi fecerat, *ut in continuandis Sanctorum Actis æmulorum latratus contemnamus*, hoc exordio. *Sic est: invidiam Virtus habet.*

175 Finis autem talis erat.

Et dubitatis adhuc vulgi præponere dictis
Mentem, quam mundi pars melioris habet?
Postulat ille datos cælo cognoscere Divos,
Nec soli notos sustinet esse polo.
Hic vester labor est: per vos à funere vivunt,
Et Superûm in terris pars aliquota manet.
Non quia nocturnæ fugiunt à luce volucres,
Orbari reliquæ sole merentur aves:
Nec quia doctrinam non sustinet unus & alter,
Lux non est vestris publica danda libris.
Fallor? An occultas iterum coquit Æmulus iras?
Et queis Virtutem vulneret, arma parat?
Arma paret: sane; juvet insanire furentem.
Vos vestro moveant nullius arma loco.
Vos Socios Jesu patiendo credite: sed qui
Ista movent, socii, dicite, cujus erunt?

176 Talem ille Elegiam, cujus alias prolixioris satis est hic gustum dedisse, cum suis in Germania & Gallia amicis, Benedictinis præsertim ac Jesuitis, communicasset; venit unum alterumve in manus Herouvallii prælaudati, tum forte in prædio suo degentis, qui mox amicum suum Carolum du Frene, Dominum Cangii, Christianissimo Regi à Consiliis & Franciæ apud Ambianos Quæstorem, participem ejus facit: unde & recepit gratiarum actionem, non tam carminis (ut apparet) laudandi gratia; quam ut tali occasione suaderet, in eo quod Poëta suggerebat, proposito obfirmare animum. Vidit quo id tenderet Herouvallius; nempe ut ab aliquo meo amico vulgata in Belgio Epistola talis, laudabilis silentii propositum eruditis probatum, etiam vulgo ipsam lecturo probaretur: curavitque tradendam in manus Generosi Domini Baronis le Roy, quem ex ejus libris noverat amicum nostrum, & magni facere Acta Sanctorum. Huic tradita Epistola est, librorum suorum causa existenti in Hollandia; ubi mox imprimi illam fecit; & istic passim laudatam, redux attulit mihi.

177 Quid facerem? Non placebat, causam Sanctorum per schediasmata agi, multo minus talia, quæ legitima approbatione carerent; ne in eo culparer ipse, quod arguebam in quibusdā PP. Carmelitarum scriptis. Cum igitur persuadere non possem D. Baroni, quin consumptam ferme in Hollandia impressionem renovaret Antverpiæ, propria quadam sua Observatione auctam; persuasi ut Ordinario librorum Censori, Eruditiss. D. Antonio Hoeflag,

 Ca-

Canonico Graduato & Seminarii Episcopalis Præsidi, probandam offerret; qui 13 Februarii 1683 libens subscripsit, quod *Epistola, discreta æque ac fortis, & ad impediendas scandalosas consequentias* (famosorum libellorum) *haud parum conferens, utiliter imprimetur.*

178 Sic impressam per amicorum manus D.Baro dispersit, quos inter etiam fuit P.Andreas Huck, Rheinfeltziensis nostræ prope S.Goaris oppidum Residentiæ Superior, rogatus illud communicare cum Serenissimo Hassiæ Landgravio Ernesto, tunc viventi & in arce commoranti, ac pridem cupido videndi alicujus responsi ad tot famosos contra Sanctorum Acta libellos. Cessit autem D.Baroni ex voto consilium: rescripsit enim prædictus Pater 6 Martii; quod Princeps suus, eleganti istius Epistolæ brevitate delectatus, continuo jussit, *ut eam Latino idiomate redderet suus in Cancellaria Assessor, vir doctus & intelligens proprietatum linguæ Gallicæ.* Ignotum tunc mihi interpretis nomen postea indicavit ipsemet, rescribens Priori Carmelitarum Francofurtensium, *Joannes Georgius Magh Cancellista*, titulo mihi ante inaudito, unde factum, ut quem P.Huck *Assessorem* appellaverat, crederem usitatiori in talibus titulo vocari posse *Vice-cancellarium*; eoque titulo usus in epistola quadam, Augustam Vindelicorum ad amicum scripta, occasionem dedi nonnulli inter ipsum & dictum Priorem cavillationi; ex qua P.Valentinus aliique arripuerunt ansam, de mea tamquam falsarii convicti fide, apud imperitos rerum triumphandi.

179 Sed tempus est ut ipsamet Epistola producatur: ac primum nativa sua Gallica lingua, cujus notus Parisiis nitor & externis inimitabilis certum faciat, ex alicujus Belgæ calamo talem fluere non potuisse; ut merito censuerunt, qui eamdem summopere probarunt præcipui quique & in talibus versati, tam in aula Bruxellensi, quam in supremo Mechliniensi Senatu. Eccum ipsam ex autographo, quod nunc penes me est. Inscriptum operculo erat, *Pour Monsieur Herouval*: in capite autem Epistolæ, *à Paris le 4 de 7bre 1682*: tum porro.

MONSIEUR,

180 „ Comme vous ne sçauriez vous „ empecher de me faire part de „ vos curiositez, & de ce qui vous tombe „ de nouveau de temps en temps entre „ les mains: je vous en serai toûjours in„ finiment obligé.

181 „ J'ay leu les Vers Latins du Pe„ re Jagher, Benedictin à S.Lambert en „ Styrie, que vous m'avez fait la grace „ de m'envoyer, touchant le different „ des Peres Carmes & du P.Papenbrouck, „ & de quelques Observations que ce Pe„ re a faites sur les sentimens, qu'ils ont „ fait courir jusques à present dans le mon„ de, touchant l'origine de leur Ordre, „ & quelques autres choses qui ne leur „ aggréent pas: ce qui les a portéz à faire „ des livres & de piéces remplies d'ai„ greur, ce qui ne convient nullement à „ la charité Chrestienne, dont ils nous „ doivent l'exemple par leur profession, „ estans plutost obligez de travailler à l'édi„ fication, qu'à la destruction de la repu„ tation des personnes d'honneur. Je n'e„ stime pas pourtant que le Pere Papen„ brouck y doive respondre, comme on „ dit qu'il veut faire; ny mesme inserer „ ces Vers dans ses ouvrages, & qu'il doit „ negliger ces sortes d'invectives, qui ne „ font tort qu'à ceux qui les publient. Et „ je crois mesme, que c'est une espece de „ vengeance licite devant Dieu de mépri„ ser son ennemy, quand il nous attaque d'in-

„ d'injure, en ne luy répondant pas.

182 „ Ces Peres en ont usé jusques à „ present, dans tous leurs escrits, d'une „ maniere si sage & si prudente, que rien „ ne sçauroit faire tort à leur reputation, „ qui est trop bien establie parmy tout „ ce qu'il y a de Sçavans dans le monde, „ pour recevoir la moindre atteinte par „ la médisance. Mais comme je puis dire „ que j'ay leu tout ce qu'ils ont donné au „ public, je puis aussi rendre ce témoi- „ gnage a la verité, qu'ils y agissent tous- „ jours avec beaucoup de sincerité, pro- „ testans à tout moment, qu'ils n'ont au- „ tre but que de rechercher la verité, & „ qu'ils n'auront jamais de peine à se re- „ tracter, lors qu'on leur fera voir qu'ils „ se sont mépris: ce qu'aussi ils ont deja „ fait en plusieurs endroits de leur grand „ œuvre, à l'exemple du Cardinal Baro- „ nius. Car il est sans doute, & person- „ ne ne le reconnoit mieux que les Sça- „ vans, que l'on n'est pas infaillible, & „ que l'on se peut abuser dans les conjectu- „ res, qui souvent sont trompeuses, quoy „ qu'elles flattent quelquefois leurs Au- „ theurs. On n'est pas criminel pour dire „ ce que l'on pense, & ce que l'on croit „ des choses que l'on traite, puis qu'on „ en laisse tousjours le jugement au Le- „ cteur. Mais lors qu'on les appuye par „ des bonnes autoritez & par des raisons „ solides, je crois qu'on les peut debiter „ pour des veritez incontestables, veu „ qu'on n'y avance rien du sien, & que „ tout le fondement depend des preuves „ qu'on y produit. Et aussi il y a quel- „ quefois des choses mis en lumiere par „ des Escrivains, que l'on ne peut pas „ laisser passer sans les critiquer: Parce „ qu'elles sont si éloignées de toute pro- „ babilité, que ce seroit passer pour igno- „ rant, ou pour trop credule, de ne les „ pas combattre.

183 „ Car de bonne foy, qui est ce- „ luy qui croira, pourveu qu'il soit tant „ soit peu versé dans la lecture des bons „ livres, que les ouvrages que quelques „ Espagnols, quoy que tres-sçavans d'ail- „ leurs, ont publié sous les noms de Fla- „ vius Dexter, de Maximus, & de Luit- „ prandus, soient veritablement de ces „ Autheurs? Est-ce que les Espagnols s'of- „ fenseront, de ce que les Peres Hensche- „ nius & Papenbrouck, sujets du mesme „ Prince, en ont dit leur sentiment en „ gens d'honneur? Il en est de mesme du „ livre de Jean de Hierusalem, & de la „ Vie de S. Ange Martyr Carme par le „ pretendu Enoch, qui sont des livres „ mal fabriquez & plus que supposez, que „ les P.P. Carmes cependant soûtiennent „ comme des ouvrages certains de ces Pa- „ triarches, aussi bien que l'origine de „ leur Ordre, quoy que sans aucun fon- „ dement, lors qu'ils la tirent de l'ancien „ Testament. Ils feroient bien mieux de „ s'arrester au témoignage de Jean Phocas, „ qui vivoit au tems qu'il a commencé de „ paroistre, & qui nous le décrit si nette- „ ment. Car de dire, pour renverser cette „ autorité, que c'est un livre imprimé en „ Hollande, c'est en verité une foible rai- „ son, qui ne fera jamais impression dans „ un esprit bien fait. Car outre que les „ manuscrits de Monsieur Allassi ne sont „ pas perdus à Rome, est-ce que les Hol- „ landois ou les Protestans s'interessent si „ fort dans l'origine de l'Ordre des Car- „ mes? ou bien qu'ils ayent preveu ce „ different, pour falsifier un Autheur „ qui s'imprime chez eux?

184 „ Ces bons Peres devroient plû- „ tost s'attacher à la verité, que non pas

„ d'aller rechercher des origines fabuleu-„ ses, comme faisoient les Grecs & les „ Romains, lors qu'ils travailloient à l'Hi-„ stoire de leurs Villes & de leurs Pro-„ vinces. L'Histoire sacrée, dont celle „ des Ordres Religieux fait partie, doit „ estre purgée de ces sortes de fables, & „ de ce qui en approche: & quand les „ personnes sçavantes se donnent la peine „ d'y appliquer leur étude, ils meritent „ tousjours du Public. C'est ce que font „ ces Peres d'Anvers, qui travaillent „ avec tant de succés aux Vies des Saints „ ou ils n'avancent rien que de serieux & „ de solide, & qui ne soit appuyé de for-„ tes autoritez, ne donnant pas dans la „ bagatelle, comme font quelques-uns. „ S'il y en a qui s'en offensent, & qui ne „ puissent souffrir qu'on découvre leurs „ erreurs, il faut leur laisser faire ce qui „ bon leur semble, sans s'en embarasser: „ la verité ayant cét avantage, qu'elle „ dissipe bien-tost les nuages du menson-„ ge. Leurs escrits ne sçauroient faire „ tort à la reputation de ces grands „ hommes, qui ont tant merité du pu-„ blic, & des belles lettres, aussi il n'y a „ rien qui leur puisse donner la moindre „ atteinte.

185 [„ Ceux qui voudront sçavoir (*dit* „ *le sçavant Moreri Tom.1.pag.* 1163) si le „ Prophete Elie assembla des Solitaires au „ Mont Carmel, de qui les Carmes se di-„ sent descendus, consulteront Torniel, „ & le Cardinal Baronius sous l'An 1181 „ de salut, & ils apprendront la verité de „ la chose, sans se laisser preoccuper à „ des certains contes apocryphes, & sans „ approuver les responses peu modestes „ que nous avons vües contre ce que ce „ grand Cardinal à escrit avec tant de soli-„ dité, & de bon sens. Ce que je remarque „ est assez connu, & il n'est plus facile de „ prevenir les esprits des personnes raison-„ nables par des contes.] Au reste, j'ay „ tousjours de l'impatience pour vostre re-„ tour; quoy que je me console de cette ab-„ sence, lors que je fais reflexion, que l'air „ de la campagne contribuë à vostre santé, „ que je vous souhaitte tout entiere, estant „ à l'ordinaire, de Paris, 4 Septembre 1682.

MONSIEUR, *Vostre tres-humble & tres-obeissant Serviteur du Cange.*

186 Hactenus contextus ex autographo, nisi quod locus initio num. 185 inclusus uncis [ ] additus ab editore sit, ex causa inferius dicenda, juxta mentem Auctoris; cujus tamen nomen ipso inconsulto exprimere nolens D. Baro, satisque existimans ad fidem obtinendam, si expressisset nomen ejus cui scripta Epistola erat, hunc titulum fecit; *Epistola Domini N.N. Consiliarii Regii*, (qualem ipsemet D. Cangius in suis libris se scribebat & erat) *ad amicum suum D. Antonium Wionem Herouvallium, virum inter Doctos celeberrimum* (Gallice, *tres renommé entre les Sçavans de France*) qualem testantur eorumdem ad libros suos complures Prolegomena & Præfationes, puta Acherii, Mabilionis, Bigotii, Baluzii, & aliorum; dũ quisq; profiteturquid ex antiquario ejus gazophylacio, benigne sibi communicato, profecerit. Epistolæ autem argumentum indicavit idem Prænobilis editor esse *de libellis, qui interdum* (de temps en temps) *in Belgio publicantur, contra RR. PP. Henschenium & Papebrochium Jesuitas.*

187 His explicatis accipe textum ex versione Rheinfeltzensi, & impressione Moguntina. Quamvis enim Coloniæ Agrippinæ facta impressaque sit alia versio,

sio, prior tamen potius datur, quia hæc magis Patres Carmelitas commovit, propter dignitatem personæ, ipsam fieri mandantis:

Mi Domine

188 „Quod nova & curiosa omnia, „quæ ad manus tuas perveniunt, mihi communices, plurimum tibi „debeo.

189 Legi, quæ mihi misisti Latina carmina P. Jagher Benedictini ad S. Lambertum in Styria, de controversia inter „PP. Carmelitas & P. Papebrochium, & „nonnullis Observationibus, quas hic de „illorum opinionibus, de Ordinis sui origine & antiquitate mundo hactenus obtrusis, concinnavit. Moti deinde vehementer PP. Carmelitæ libellos publicarunt, plenos acerbitate & caritati „Christianæ nullatenus conformes: cum „tamen suo potius exemplo ad eamdem „nos excitare, vi suæ professionis, obstringantur; teneanturque augere potius, quam diminuere honestorum virorum existimationem. Attamen haud „crediderim responsurum his P. Papebrochium; prout facturum illum quidam „opinantur, neque inserturum operibus „suis Versus illos; sed neglecturum potius ejusmodi invectivas, quæ non nisi „publicantibus nocere possunt: licitæ „enim vindictæ speciem arbitror, inimici „injurias silentio contemnere.

190 „Etenim Patres illi, omnibus in „scriptis suis tam prudenter hactenus „egêre, ut nihil nocere illorum existimationi possit, firmius inter doctos stabilitæ, quam ut à calumnia & obtrectatione sibi timeat. Quemadmodum „vero omnia perlegi, quæ ab illis hactenus in lucem edita sunt; ita testari „possum, maximâ eos sinceritate agere, „ubique protestantes, nullum sibi nisi „veritatis indagandæ finem propositum „esse; neque fore se ad retractandum difficiles, sicubi erratum esse quis monstraverit: quod etiam pluribus in locis „amplissimi operis sui, Cardinalis Baronii exemplo, facere non dubitarunt. „Enimvero sine dubio est, & viris doctis perspectissimum, neminem infallibilem esse, & in conjecturis facile errari, quæ sæpe fallunt, etsi nihil minus „auctori videatur. Sanè nemini vitio „vertendum est, suam de re tractata „sententiam edicere, modo lectori integra sentiendi, quod placuerit, libertas „relinquatur: sed qui opinionem suam „gravissimis auctoritatibus, & solidis rationibus confirmat, eam ut veritatem „indubitatam edere potest, cum nihil de „suo asserat, & res tota ab adductis probationibus dependeat. Econtra vero asserta quædam in scriptoribus reperire „est, quæ sine crisi præteriri nequeunt; „cum tam longe ab omni probabilitate „absint, ut qui ea non oppugnaverit, aut „ignorantiæ, aut nimiæ credulitatis argui possit.

191 „Quæso enim, quis credet, libros quosdam, ab Hispanis aliquibus, „aliàs sat eruditis, sub nomine Flavii „Dexteri, Maximi, & Luitprandi publicatos, vera esse illorum auctorum „opera? An succensere PP. Henschenio „& Papebrochio, Principis ejusdem subditis, Hispani poterunt, quod suam ea „de re sententiam, ut viri boni cordate „dixerint? Idem de libro Joannis Hierosolymitani, ac Vita S. Angeli Martyris „Carmelitani per Enoch, sentiendum „est: quos, etsi inconcinne compositos „suppositosque, PP. Carmelitani, velut „certa Patriarcharum illorum opera sustinent; eodem plane fundamento & soliditate,

„ liditate, quâ Ordinis sui originem veteri ex Testamento deducere nituntur. „ Consultius credo facerent, si Joannis „ Phocæ testimonio crederent, qui sub „ Ordinis illius prima initia vixit, eumque „ nobis tam dilucide descripsit. Etenim illius auctoritatem nequidquam evertit, „ librum hunc in Hollandia impressum „ esse. Nam præterquam quod manuscripta Domini Allatii adhuc Romæ invenire sit; quid quæso Hollandorum aut „ Protestantium interest de origine Ordinis Carmelitani? An præviderunt illi „ hanc controversiam, ut Auctorem apud „ se impressum falsificarent?

192 „ Sanè veritati potius inhærere „ deberent boni Patres illi, quam fabulosas origines tam remote conquirere, „ eodem fere modo, quo Græci ac Romani, in texenda Civitatum & Provinciarum suarum historia egerunt. Historia sacra, cujus partem facit Historia de „ religiosis Ordinibus, purgata & defæcata esse debet ab omni fabula ac quidquid illi simile; & cum viri docti ejusdem se studio applicant, haud parum de „ Republica merentur. Faciunt hoc „ Patres Antverpiani, dum in Vitis „ Sanctorum concinnandis tam feliciter „ laborantes, nihil nisi seria, solida, „ gravissimisque auctoritatibus firmata afferunt; neque, ut nonnulli, ridicula & „ futilia intermiscent. Si qui vero sint, „ qui hos labores, ut & errorum suorum „ detectionem, ægrè ferant, agant prout „ libitum illis fuerit. Habet hoc veritas „ privilegium, ut mendacii nebulas suapte „ naturâ dissipet; nec adversariorum scripta vel quidquam nocere poterunt existimationi tantorum virorum, & de litteris atque Reipublica tam bene meritorum.

193 „ *Qui scire cupiunt* (ait doctissimus „ Morerius Tom. 1 pag. 1163) *an Propheta Elias solitarios in monte Carmelo „ congregaverit, ex quibus descendere se volunt Carmelitani; Torniellum & Cardinalem Baronium consulant sub annum salutis* 1181, *ubi rei veritatem discent; & „ neque præoccupari se sinent certis fabulis „ apocryphis, neque probabunt immodestas quorumdam responsiones ad ea, quæ magnus ille „ Cardinalis hac de re tam solide conscripsit. Id „ quod hic assero, abunde notum est, neque „ adeo facile prudentum ingenia fabulis circumscribere licet.* Ceterum reditum tuum „ vehementer desidero, tametsi soletur „ me, quod aërem campestrem valetudini tuæ profuturum existimem, quam „ opto tibi integram bonamque esse, „ ut sum.

Servus tuus humillimus & obedientissimus NN.

194 Circa hanc Epistolam notatum velim, locum istum Morerii non fuisse, in originali Parisiis scriptum, à Cangio; sed sub ejus ratihabitione Amstelodami additum ab editore, cum illic comparere cœpisset Magnum Dictionarium. Historicum, ex Tomo uno, quem Lugdunensis impressio anno 1667 dederat, in duos Tomos extensum, assiduo Auctoris labore: quorum Tomorum primus, locum istum continens, impressus habebatur illo adhuc vivente; nec tamen nisi post absolutionem secundi Tomi simul cum hoc prodiit, non prodierat autem scribente Epistolam suam Cangio. Ludovicus autem Morerius, Doctor Sorbonicus & Sacerdos, antequã moliretur suum istud grande Dictionarium cui immortuus est, Gallice traduxerat Alphonsi nostri Rodriguez tripartitum opus, de perfectione Christiana & Religiosa: deinde cultiori stylo expoliendis Sanctorum Vitis navavit operam. Mortuo illo, prodiit anno

no 1689 Tomus tertius Supplementorum, quem solum videre obiter licuit, quoniam ex Hollandia dicebatur idem opus proditurum, Supplementis ad sua quæque loca relatis, aliisque multis aliunde additis & mutatis: & sic ipsum prodiit Lugduni Batavorum & Amstelodami anno 1692, cum elogio editionis sextæ & ampla Præfatione, signata nomine *Joannis le Clerc*; à quo creduntur omnia, ut nunc habentur, ordinata, mutata, addita fuisse.

195 Hic Joannes le Clerc (prece, an pretio, vel potius brevitatis studio inductus, nescio) locum prædictum in pauca contraxit, quod & aliis plurimis locis fecit; & ad nomen Eliæ, post compendium Historicum Actorum ejus, sic legi voluit: *Qui scire voluerint, utrum idem Propheta Solitarios in Monte Carmelo adunaverit, consulat Torniellum & Cardinalem Baronium*. Ita à se declinavit invidiam, quam aperta fronte prolata veritas Morerio pepererat; præmaturæ morti suæ debenti, quod vivus non pertulerit insectationes, quales sustinemus ego & P. Henschenius. Similiter ad nomen *Carmeli* nunc legitur: *Religiosi Carmelitæ nomen ab isto monte traxerunt, propter Prophetas Eliam & Eliseum, quos considerant tamquam primos suos Patriarchas*: ad ipsum tamen verbum *Carmelitæ* dicitur aperte, *quod sint Ordo Religiosus, qui cœpit seculo XII in Syria, ubi plures ex Occidente peregrini vivebant dispersi per eremitoria, expositi violentiæ & excursionibus barbarorum: quos Aymericus Patriarcha Antiochenus in Carmelum deduxit; Albertus Patriarcha Hierosolymitanus data Regula informavit. Primus eorum habitus fuit albus, circumeuntibus inferne coloratis limbis pluribus circulatus.* Citanturque auctores, *Daniel à Virgine Maria, I.B. de Lezana, Arnoldus Bostius, Trithemius, aliiq;* ut ostendat Auctor hos omnes sibi lectos fuisse, sed non usquequaque probatos.

196 Quorsum, inquies, tam prolixa de Historico illo Dictionario digressio? Dicam. Ne, qui forte solam ultimam editionem habebunt (præsertim in Belgio, ubi Parisina rara & cara valde est) non reperientes præcitatum locum, editorem Epistolæ, virum in suis omnibus libris fidelissimum accuratissimumque, præsumant facere de impostura suspectum; in eumque regerant convitium, quod commeruere Leodienses, de quibus infra. Nunc transeo ad Appendicem Epistolæ, una cum ipsa impressam probatamque & Latine redditam: ob quam etiam in hujus auctorem, Baronem prænominatum, non minus quam in me invehitur propudiosa Responsio impudentis falsarii. Qui Francicæ linguæ delicatiorem habent gustum, & hanc Appendicem cum Epistola conferunt, discrimen grande puritatis inter utramque notant: ut vel hoc nomine passim irrisi fuerint à peritis, qui volebant suspicari, me, vel aliquem Jesuitam Belgam, Epistolæ auctorem fuisse. Peritiores enim sentiebant, non esse possibile, ut Belga aliquis tam terse scribat ac scripsit Cangius. Latina versione, & hic & infra contenti erimus, ut breves simus. Igitur Appendix, Antverpiæ addita, hæc est.

197 „Postquam Epistolæ hujus Autographum mihi amicus quidam communicasset, ut eo in favorem offensæ veritatis pro lubitu uterer; non potui, quin illud ex Auctoris intentione publicando, prudentissimum Rev. P. Papebrochii silentium doctissimi illius viri judicio justificarem: quod scio tam Romæ, quam Parisiis omnium virorum doctorum calculo probatum iri. Libelli, de quibus hic agitur, nihil sunt nisi coacervati errores & convitia, prout quis-

„ que facile perſpiciet, judicabitque quam „ reſponſionem mereantur; cum ad quæ„ ſtionem principalem nihil aut parum at„ tineant, niſi in locis ex Armamentario „ & Speculo Carmelitano deſumptis, quæ „ dictus Pater in Tractatibus Præliminaribus primorum trium tomorum Maji, „ atque de vita S. Angeli Martyris, ac „ Vitâ Aloyſii de Rabatâ Carmelitarum, ad quintum & undecimum di„ cti menſis & illorum Appendicibus, ab„ unde refutavit: ubi jam anticipando „ manifeſte everſa reperiuntur, quæ au„ ctor Pomi diſcordiæ, nuper prodiens, „ ſtabilire conatur, fingens, ut duo alii li„ belli, quaſi menſem Majum non omni„ no legiſſet Auctor ſuus.

198 „ Sufficient igitur hæc ad melius „ informandos RR.PP.Carmelitas, qui, „ quod ingentem ſtrepitum libellos ſuos „ multiplicando excitaverint, ſuos agen„ di modos à viris doctis probari, & P. „ Papebrochii ſcripta omnino deſtructa „ eſſe, eâ de cauſa ſibi imaginantur, quod „ is eorum exemplo eadem ſemper repete„ re non velit. Si qui vero ſint qui partium „ querimoniis præventi, aut cognitione „ ſupradictorum operum deſtituti, perſua„ ſum habeant, hanc materiam à Patri„ bus Jeſuitis præteriri potuiſſe, ſciant „ oportet, RR.PP.Carmelitas in prima „ Armamentarii ſui parte queſtos eſſe, „ quod Pater Henſchenius in Menſe Mar„ tio nimium ſuccincte & affectatâ brevi„ tate de hac materia egerit, ac popoſciſſe „ à P.Papebrochio, ut Collegæ ſui brevi„ tatem latius explicaret; & ſuas in hac „ lite partes apertius declararet; tametſi is „ ſæpius oretenus & litteris ſignificaverit, „ ægre ſe & non niſi coactum ad hanc „ materiam tractandam acceſſurum.

199 „ Ceterum præterire nequeo, quin „ hic memorem quod Auctor Prodromi „ Carmelitani, P.Papebrochium ut pue„ rum habeat (vah! inſolentiam) quia is „ aſſerit à ſeculo ſeptimo uſque ad duode„ cimum neminem, neque nobilem, ne„ que plebejum, in ſubſcriptione tabula„ rum notarialium, aut ſimili occaſione, „ cognomine uſum eſſe. Videantur ſolum „ ea quæ in Notitia Marchionatus Sacri „ Imperii pag.495 hac de re aſſeruntur. „ (*eſt hoc primum & ſpecioſiſſimum volumen, à* „ *D.Barone le Roy editum Amſtelodami an.* „ 1678, *quod alia ſecuta ſunt, & plura Deo* „ *dante ſequentur.*) Aſſeruntur autem, ut „ veritates omnibus cognitæ. Qui parum„ per ſaltem in tabulis antiquis verſati ſint, „ inde judicent, quam ignorans ſit & ri„ diculus illius libri auctor; qui pag.86. „ ſcriptores omnes, tam Eccleſiaſticos, „ quàm ſeculares, in partes ſuas vocare „ audet, ut illudant viro, quem ipſi hære„ tici, nec non illi, qui ceteroquin Jeſui„ tis parum favent, magni faciunt.

200 „ Sanè imbecillitatis argueretur, „ ſi territus hoc ſtrepitu, pulcherrimum „ opus ſuum interrumperet, ut his nugis „ reſponderet, ad quas tam præfracte „ ſuſtinendas Carmelitæ imaginariâ officii „ ſui religione impelluntur, pro veritate „ venditantes, quod non niſi in ſcriptis „ apocryphis fundatur! quorum illi au„ ctoritatem, quorundam ſeculorum ſcri„ ptorumque credulitate firmatam eſſe „ volunt, & hinc legitimam poſſeſſionem „ ſiniſtre ſibi vendicant. Qui leget ipſo„ rum Speculum, facile perſpiciet, quid de „ eo ſentiendum; & an juſta illis cauſa ſit „ tam acriter in PP.Henſchenium & Pa„ pebrochium invehendi, quaſi primi il„ li & inter Catholicos ſoli eſſent, qui de „ prætenſa Ordinis illius antiquitate du„ bitaverint, ac poſtularint, ut antiquio„ res, magiſque quàm hactenus authen„ ticas probationes de ſucceſſivo ſtabili-

mento

„ mento suo afferrent; cujus octodecim „ seculorum Historici, ab Elia usque ad „ Terræ-sanctæ recuperationem, ne verbo „ quidem meminerunt.

201 Hujus porro tam Epistolæ, quam Appendicis versionem, adornatam fuisse jussu & sumptu Serenissimi Ernesti, innotuit PP. Carmelitis anno 1683; quapropter Francofurtensis eorum Prior, Fr. Stephanus à S. Joanne Euangelista, mox calamum stringens (neque enim homines isti sciunt ulli parcere dignitati, quam à se dissentire circa quæstionem antiquitatis intelligunt) & Epistolam misit, die 26 Junii signatam, quæ deinde bis excusa cucurrit. Ac primum quidem prodiit Epistola illa Francofurtensis in scheda volante, cui titulus, SUADA HARPOCRATIS, *sive P. Daniel Papebrochius Jesuita, à Carmelitis convictus, sibi suadens silentium. Hermopoli* (id est Antverpiæ, Mercuriali emporio) *Typis Lippiis*, siquidem lippus Typographus fuit. Recusa etiam fuit Epistola eadem in majori libello, qui inscribitur, JESUITICUM NIHIL, *P. Papebrochio Jesuitæ, super ipsius cum Carmelitis, quoad Ordinis illius Historiam, controversia, Carmeliticis scriptis convicto, & ad silentium redacto, demonstratum, Auctore Petro Fischero Francone*; æque inveniendo nusquam, quam nusquam & numquam *Gottifredus Junck*, qui Typographus inscribitur, inventus est *Salisburgi*, ubi impressus Libellus fingitur.

202 Sed has fraudes, jam minime Carmelitis novas, missas facio; & dictam Epistolam, sicut eam à Principe accepi, manu Cancellistæ transcriptam, etiam ego profero, omissis probationibus Elianæ successionis, jam satis descriptis refutatisque toto Responsionum mearum opere. Profero autem & consequenter aliam, æquioribus judiciis expendendam, quam sit eorum, qui in propria causa sibi indulgendum putant, ut simul & testes & judices sint, imo etiam vindices.

SERENISS. PRINCEPS, GRATIOS. DOMINE.

203 „ Suscepisse Serenitatem vestram, „ contra totum Carmelitarum „ Ordinem, causam P. Papebrochii, vel ex- „ inde patet, quod haud ita pridem (uti „ ex istiusmet præfati Patris litteris, 22 „ Aprilis Antverpiâ Augustam missis, „ liquidò mihi constat) versionem vulga- „ verit alicujus Epistolæ, quæ scripta „ fingitur ab Anonymo quodam Regio „ Consiliario, ad D. Antonium Wion de „ Herouval; id quod Serenitas vestra, in „ præjudicium totius Carmelitani Ordi- „ nis, sane non debuisset facere, ante- „ quam prudentissimo suo judicio mature „ ponderasset, tot celeberrimorum scri- „ ptorum Auctoritates, tot summorum „ Pontificum Bullas, Brevia, &c. .... „ Proinde summopere miror hanc succes- „ sionem (in quâ controversiæ totius car- „ do versatur) à vestrâ Serenitate sic facile „ impugnari, ut versionem memoratæ „ Epistolæ probarit, atque per suum Vice- „ Cancellarium evulgari mandârit. Certe „ haud levis toti nostro Carmelitano Or- „ dini infertur injuria, dum in illâ Epi- „ stolâ asseritur, nos nostram antiquita- „ tem & hereditariam ab Eliâ successio- „ nem ex apocryphis, fabulis & figmen- „ tis probare .... Non dicturam id Sereni- „ tatem vestram, dum melius se infor- „ mârit, animus mihi meus dicit; & ni „ dicat, necesse est, ut uni Papebro- „ chio præferat tot celebres ejusdem So- „ cietatis scriptores; uni suspecto Joanni „ Phocæ, tot summorum Pontificum „ Bullas, totque Eminentissimorum Car- „ dinalium Declarationes. Auctortiatem „ Cardinalis Baronii penitius qui conside- „ rat, pro Carmelitis plus, quam con-

„ tra facere dicet.

204 „ Deprehensus itaque inter re-„ spondendi angustias Papebrochius, haud „ aliâ jam scit methodo se tueri, quam „ emendicatis ejusmodi ab aliis semifolio-„ lis. Et facile nobis esset Thrasonicæ illi „ litteræ aliam multo splendidiorem, op-„ ponere; nisi sciremus, jam perfectam „ esse illius Spongiam: quam, ut primum „ typi beneficio lucem viderit, vestræ Se-„ renitati mittam; ut ex eâ pateat evi-„ denter, quam longe valentioribus tu-„ eantur armis sua jura Carmelitæ, quam „ ea sint quibus illa impugnat Papebro-„ chius. Quippe qui Carmelitis implaca-„ biliter offensus, pro rationibus sui tan-„ tum effutit somnia cerebri; qui haud „ alia affert argumentorum pondera, quam „ consuetum & insulsum suum: *Non dis-„ quiro, Puto tamen, Mihi videtur, Cogor „ dubitare, Conjectura est*; quique (quod „ absurdum est, & ecclesiastico Scriptore „ prorsus indignum) temerario ausu scri-„ ptores falsificat, id, quod solenniter „ fecit in Jacobo de Vitriaco, & abunde „ probat Auctor Prodromi R. P. Valen-„ tinus. Societati non invideo suæ Sere-„ nitatis affectum; hoc tantum opto, ut „ ille prudentiæ prospectum, quem sua „ Serenitas omnibus religiosis Ordinibus „ debet, non adimat. Deus interim Sere-„ nitati vestræ perpetuam vitæ tranquilli-„ tatem & incolumitatem largiatur; quod „ eo animo & affectu opto, quo maneo „ suæ Serenitatis infimus servus, *Stephanus „ à S. Joanne Evangelistâ, Carmeli Francofur-„ tensis Prior. m. pr. Francofurti* 1682, „ 26 *Junii*.

205 „ Habes, Lector, specimen Car-„ melitanæ pro sua causa, deque prostra-„ to ineluctabiliter ac manifestè Papebro-„ chio confidentiæ. Responsum nunc ac-„ cipe, quod Serenissimi Principis man-„ dato redditum fuit ab ejus, uti se scri-„ bit, *Cancellista*. Hic cur *Vice-cancellarii* „ titulum non usurpet, quem ego crede-„ bam quadrare posse ei, qui Cancellarius „ quidem ipse non est, Cancellariæ ta-„ men ministerio proxime à supremo Di-„ rectore intendit, equidem non divino; „ neque scire ad rem multum facere puto. „ Replicam tamen, inde sumptam con-„ tra Epistolam Prioris, qui initio dixerat, „ ex meis litteris constare sibi, quod Se-„ renitas sua versionem curavit *per suum „ Vice-Cancellarium* (quæ verba omittens „ puncta .... substitui) replicam, inquam, „ inde sumptam omitto, quatenus ille „ scribit, quod *Serenitas sua, toto Regiminis „ sui tempore (quod in sextum supra trigesimum „ excurrit annum) nec Cancellario unquam „ usa est, nec Vice-cancellario; & moderno „ Cancellariæ Directori, Doctori Joanni „ Trarbach, tantum constat de Epistola* „ (Consiliarii), *quantum ipsi* (Priori) *de „ multis omnino rebus quas nunquam didicit*. „ Scio quod ex his ultimis, quorum ideo „ volui meminisse, occasionem sumpserit „ P. Valentinus, ad triumphum de me, ve-„ lut impostore, canendum; sed liquere pu-„ to, imaginarium fuisse triumphum; sicut „ imaginaria est impostura. Sive enim „ *Cancellarium & Vice Cancellarium* voces; „ sive *Cancellariæ Directorem*, hujusque „ *Adjutorem*, neutris sic adstringuntur „ Principes, ut ad quæcumque litteraria „ negotia utroque vel alterutro uti de-„ beant. Altero tamen usum mihi constat; „ neque hic negat; sed solum negat de „ Directore. Reliqua sic integre legun-„ tur, ut sequitur.

ADM. REV. PATER.

206 „ Litteræ Rev. Vestræ, ad sextum „ Kalendas Julii Francofurti datæ, „ Serenitati suæ per postam recte sunt

tra-

„ tradita. . . . Et unde quæso dubitabit „ Serenitas sua, PP. Carmelitas, saltem „ aliquo vestigio, descendisse à Carmelo; „ & secundum quid veros Eliæ successo- „ res esse; dum iidem, scilicet Carmeli- „ tæ, in causa contra P. Papenbrouck „ Spiritum Eliæ, ad ignem etiam è cælo „ si possibile fuisset exposcendum (juxta „ illud, Tange mentes & fumigant) plus- „ quam eum, cujus spiritus filii esse debue- „ rant, satis aperte demonstrarunt.

207 „ Serenitatem suam nec tangunt „ nec angũt vestræ, è nimio honoris studio, „ seu ambitione potius, quã alio fonte pro- „ manantes quisquiliæ; nec se illis misceri „ patietur, solidioribus occupata. Isto „ enim vero zelo accenditur, & quidem „ rectissima cum intentione, tam pro glo- „ ria Dei, quam pro salute & conversio- „ ne Fratrum nostrorum errantium, ad- „ versus omnia, quæcumque eorum ob- „ stant reductioni: è quorum genere me- „ rito censentur illa, quæ, licet post Seri- „ pturam canonicam & indubitata Eccle- „ siæ sanctæ dogmata modo sunt luci data, „ nihilominus pro æque authenticis & in- „ fallibilibus universo Christiano populo „ proponi volunt: per quæ Religio Ca- „ tholica & Christianismus universus hæ- „ reticis & infidelibus sæpe numero reddi- „ tur suspectus: & præstaret omnino ut „ ingens rerum ejuscemodi congeries nec „ lucem aspexisset, neque hominum plu- „ rimorum animis ita penitus insedisset. Si „ Testamento utrique coætaneus, & tam „ veteranus est Carmelitarum Ordo; eccur „ non illum Sedes Apostolica antiquissi- „ mis Religiosis, in Occidente Benedicti- „ nis, & in Oriente Basilianis præposuit, „ illique primas dedit?

208 „ Anachoretæ (ut arbitror) primi „ fuere SS. Antonius, Paulus, Pachomius „ & alii. Verum quid dico? Forsan & illi „ è Sacra Carmelitarum familia fuere. Esto „ vel secus. Quis autem, amabo, est iste „ Christianus, imo religiose discretus pro- „ cedendi modus, quo Patribus Carmeli- „ tis adversus Patrem Papenbrouck uti „ placuit? Etenim si Historiographus „ aliquis de Serenissimâ Domo Hassiæ „ mentionem fecisset, & vocaret in du- „ bium, an exempli gratia Serenissima „ Principum illorum prosapia à Carolo „ Magno vel antiquioribus majoribus ge- „ nealogiam suam derivaret, de cetero „ nil scoptice, contumeliose nihil assereret; „ æquumne esset illico (prout fecere Pa- „ tres vestri) methodo tam parum ordi- „ nata, satyrica, Christianæ indoli amo- „ rique & religiosæ modestiæ inusitata, „ ejusmodi scriptorem aggredi, & sincera „ ejus sensa convitiari? Non ergo alius „ defendendi sui vel proponendæ causæ „ modus & via? Romam nonne petere, „ & ad Generalem Patris Papebrochii „ crimen, si quod est, deferre oportebat „ primum; deinde si minus ibi auditi „ fuissent, numquid satius fuisset ad com- „ petens orbis religiosi tribunal causam „ suam agere?

209 „ An putatis vos, Domini Patres „ Carmelitæ, Patres Jesuitas; nisi ex mo- „ tivo Christiani amoris, Præpositis suis „ parendi, vobisque parcendi studio are- „ na cederent; &, nisi unice se contine- „ rent ne hæreticorum sensiculos fove- „ rent; an putatis, inquam, famosis ve- „ stris libellis non respondere, & parem „ clamoribus vestris echo reddere non po- „ tuisse? Erras, mi Pater, & aberras ve- „ hementer; nam & illi ætatem habent; „ & sane Christiane magis & laudabilius „ agunt, meritumque illorum majus erit „ apud Deum, & coram hominibus ho- „ nor, quo carebunt vestri Spongiæ pres- „ sores; qui post tam seriam, & ad pa-

„ cem, evitationemque scandali tam provide directam prohibitionem, nihilominus nituntur in vetitum; & loco quo tollere lapidem offensionis deberent, petram novi scandali ponunt, & vulnus cui mederi oporteret, faciunt recrudescere. Quis crederet, tam intempestivæ plenum æmulationis zelum, & apprehensivam indolem, in animis profitententium solitudinem Religiosorum, tam altas egisse radices? Quasi vero fractus illaberetur orbis, & cælum minaretur ruinas, si quis ad justa rationum momenta hæreat dubius, num ita sint, quæ de Ordine suo rata haberi volunt Carmelitæ. Profecto piissimus religiosæ disciplinæ & moderationis Magister Thomas de Kempis alterius consilii auctor vobis fuisset.

210 „ Et hoc denique asseverare ausim, Serenitatem suam (quæ sinceritatis & impartialitatis dudum inviolabilem profitetur regulam) Patrum Societatis Jesu nunquam sectari & approbare partes, nisi usque ad aras veritatis & æquitatis. Hæc non eo scripta à me quisquam existimet, quod dubitem in minimo de antiquitate, auctoritate & sanctissimi instituti vestri firmitate, super ipsum fundamentum Apostolorum & Prophetarum, in ipso summo Angulari lapide Christo. Absit hoc suspicari. Numeret quis stellas si potest, & ego tot numerabo Heroes spirituales, sanctitatis Magistros & Discipulos, qui in Ordine vestro fidei veræ axem, sapientiæ basim, perfectionis apicem, & felicitatis centrum reperere. Perennent & fulgeant hi virtutis radii sine nebulis, super Ecclesiæ candelabrum; & virtuti debita laus & existimatio, quâ crescant in mille millia, etiamsi quis de origine ab Eliâ, & an Enoch in Paradiso terrestri à Jesu Christo baptizatus fuerit, dubitaret. Vale, mi amantissime Pater: cui de cetero, omni quo fieri poterit studio, maneo addictissimus. Ad S.Goarem, octava Nonas (*Idus*) Julii, anno 1683.

Joan. Georgius Magh Mosellanus, Cancellista.

211 „ Tali accepto responso, non diu cunctatus Francofurtensis Prior, sic rescripsit:

CLARISSIME DOMINE.

212 „ Litteras Dominationis Vestræ, ex ipsiusmet ferentis manibus, 14 hujus ritè accepi: quas, ut bene intellexi, ita è suo non natas cerebro perspicuè cognovi. Quantum enim Dominatio Vestra de multis omninò rebus, quas nunquam didicit! Optarem ipsam legisse nostros Annales, legisse nostros ac præcipuos ipsiusmet Societatis scriptores, legisse summorum Pontificum, S.Congregationis Rituum, & Celeberrimarum totius urbis Universitatum declarationes, &c. ..... Et quis unquam ex Carmelitis has declarationes &c. pro æquè authenticis & infallibilibus, ac sunt scripturæ Canonicæ, populo Christiano proposuit? Nihil derogat Antiquitati nostræ, quod Sedes Apostolica in Occidente nobis præposuerit Benedictinos. Nonne in Africâ & Occidente antiquissimus est Ordo Eremitarum S.Augustini? & tamen eadem S.Sedes illis eosdem præposuit Benedictinos, Cistercienses, Dominicanos & Franciscanos.

213 „ Si Serenitatem suam non tangunt; eccur ergo angunt nostræ cum Papebrochio Controversiæ? Cur ergo mandavit suo Vicecancellario, ut versionem vulgaret supradictæ Epistolæ?

sicut

„ sicut certo scimus ex litteris Papebrochii „ Augustam missis,& inde in Belgium ad „ nostros remissis litteris. Quæso, Domi„ne, si Landgraviatus quis jura invade„ret, titulos eriperet, majorum famam „ macularet, aliisque injuriis oneraret; „ putaretne Serenissimus Landgravius sibi „ esse silendum? & dum non sileret, sed „ justæ defensionis gladium aut calamum „ contra iniquum invasorem stringeret, „ dicere merito quis posset, hoc ex ni„mio honoris studio, aut potius ambi„tione illum facere? Nostra invasit jura „ Papebrochius, Patrem abstulit, Re„gulam contempsit, Titulos abripuit, „ Sanctorum nostrorum famam maculavit; „ & sileremus? Non silemus: crudelis „ enim est, qui suam famam negligit. „ Itaque dum post gravem nobis illatam „ injuriam, non silemus, sed Patrem no„strum,Regulam nostram, Titulos no„stros, Sanctos nostros defendimus; tu, „ mi Domine, ex nimio honoris studio „ & ambitione id fieri existimas? Erras, „ & convitiaris, si præfata, quæ de„fendimus, Quisquilias appellas. Non „ enim sancta Sedes approbat Quisqui„lias, non definiunt Eminentissimi Car„dinales Quisquilias.

214 „ Injuriam infert Carmelitis, qui„cumque scribit, illos non religiose,non „ discreto procedendi modo P.Papebro„chium aggressos; vel methodo parum „ ordinatâ, satyricâ, religiosæque mode„stiæ inusitatâ usos. Utinam, mi Do„mine, sic oculos tuos aperires justitiæ, „ sicut aperuisti affectui! Ad Armamenta„rium, ad Prodromum, ad Heroi„cam Carmeli regulam, ad Pomum dis„cordiæ te voco. Inspice, lege, relege; „ haud alium reperies, quam religiose „ discretum procedendi modum; ille vero „ convitiatur, ille scoptice & contume„liose scribit, ille methodo parum ordi„natâ, satyricâ, &c. qui summis Pon„tificibus inurit notam falsitatis; qui „ Sacræ Rituum Congregationi impin„git fabulositatem; qui Sanctos, quos „ jam ab aliquot retro seculis coluit Ec„clesia, trahit in dubium, utrum fue„rint in rerum naturâ; qui scriptores de „ Ecclesiâ bene meritos vocat imposto„res, fabularum figulos. Hoc fecisse Pa„pebrochium evincit Prodromus, evin„cit adjecta hæc Synopsis.

215 „ Utique oportebat Romam prius „ petere, & ad Generalem crimen defer„re: id à Carmelitis non fuit intermis„sum. Lege Pomum discordiæ, in illo „ reperies, quomodo nullas omiserint „ Carmelitæ procurandæ pacis ansas; „ quomodo nullis studiis, nullis peper„cerint impendiis, ut unum unius mol„lirent animum Papebrochii. In illo in„venies, datam nostrorum Patrum Ant„verpiensium, sub initium hujus con„troversiæ ad Patres Societatis in Vigi„lia S. Ignatii, humilem litteram; in„venies alteram ad Reverendiss. P.Gene„ralem Paulum Olivam, qui P.Pape„brochio scribendo, hæc inter alia man„davit; *Cum præclaræ huic Religiosæ fami„liæ causæ plurimum cupiam,ad mentem planè „ meam votumque faciet Rev. vestra,si ipsorum „ hâc in re desiderio faceret satis. Et certè „ antiquitatis gloria, quæ huic Ordini tri„buitur, à nobis, si non confirmanda,saltem „ impugnanda non est.* Sed omnia incassum. „ Papebrochio, amore postposito,ad ma„jorem Dei gloriam, placuit dissidium.

216 „ Patres Societatis ætatem,sapien„tiam, & doctrinam habere, scio: sed „ quidam eorum in suâ doctrinâ sic eva„nescunt, ut bene de illis scripserit Emi„nentissimus Cardinalis Bona, Epistola „ anno 1674,sextâ Maji, ad unum è no-

stris

" stris Patribus Discalceatis data: *Qui* " (scil. Jesuitæ) *nihil verum, nihil orthodoxum existimant, nisi quod ipsi scribunt & docent.* Scio quoque clamare illos posse; verumtamen nihil solidè opponere iis, quæ in Armamentario, Prodromo, Heroicâ Carmeli Regulâ, Pomo discordiæ nostri scripsere contra Papebrochium: & cum non possint, speciose, per meritum & majorem Dei gloriam, per honorem apud homines, se excusant. Quis autem crederet, odium & invidiam tam altas egisse radices, in animo majorem Dei gloriam profitentis Papebrochii, ut spretis tot illustribus suæ Societatis scriptoribus, spreto sui Generalis mandato, spretâ sui Magistri Bollandi instructione, incuriæ notam inurat Pontificibus, fabulositatem affingat Eminentissimis Cardinalibus, Sanctos vocet falsidicos, dubitetque num fuerint in rerum naturâ; Auctores bonos falsificet, & vocet impostores; malè vero olentibus & suspectis, contra solos Carmelitas, adhæreat. Profecto piissimus religiosæ disciplinæ & moderationis Magister Thomas de Kempis alterius consilii ipsi auctor fuisset. Ego tibi, mi Domine, vel quisquis Epistolam dictavit, auctor sum, ut pro unâ parte non feras sententiam inauditâ alterâ. Si dubitare de nostrâ ab Eliâ Origine tibi placet; dubita. Nos quoque cum viris doctissimis, dubitamus, an S. Franciscus Xaverius fuerit Societatis, an S. Ignatius à bajulante Crucem Christo audierit, Romæ vobis propitius ero. &c. De meo obsequendi Tibi studio & sincerissimo affectu velim ne dubites.

217 Hactenus Epistola, eodem quo prior loco ac nomine data, sed die incerto, cujus nobis levis jactura est. Maluisset Societas indicari *viros* illos *doctissimos*, quibuscum placet Carmelitis dubitare, *an S. Franciscus fuerit Societatis &c.* Memini me aliquid simile ex Generali Discalceatorum Romæ audivisse an. 1661, cum indignaretur quod P. Henschenius negaret, S. Petrum Thomasium cruento martyrio fuisse defunctum: de quo tamen in Menologio Carmelitico Saracenus asserit, quod *Alexandriam appulsus, dum religionis catholicæ propagandæ, & contra Saracenos defendendæ studio flagraret acerrimo, infidelium turbæ turmatim in eum irruentes, universam rabiem in ipsum converterunt; & post ludibria multa .... ad palum alligatus, telis infidelium vulneribus mille affectus .... abdormivit in Domino*. Quamvis enim P. Henschenius reponeret, ex Vita composita per Philippum de Mazeriis Cypri Cancellarium & ubique præsentem (qualem summa cum Ordinis totius reliqui gratulatione in lucem dederat) certissimo constare, mortis causam Sancto fuisse febrem, contractam Famagustæ in Cypro, quia officia Nativitatis Dominicæ & tres Missas celebraverat, tenuissime vestitus & pedes nudus, in magno frigore, jejuniis insuper, vigiliis & dolore totus maceratus; cui profecto si vel unicus pilus capitis læsus unquam fuisset, non omisisset notare, fidelissimus iste ad extremum comes. Sed doctissimus ille Generalis, Philippus à SS. Trinitate, qui edita anno 1656 *Historia Carmelitani Ordinis*, omne circa ipsum scibile exhausisse sibi videbatur, non erat docibilis amplius; neque plus didicisset, si etiam vidisset alteram Vitam, à Joanne Carmesonio Terræ-sanctæ Ministro, virtutumque ac miraculorum defuncti exceptore Apostolico, scriptam, quam à nobis commodatam Carmelitæ Calceati hic Antverpiæ imprimi fecerunt, anno 1666, Patrique Henschenio & mihi dedicarunt, pignus obligationis

tionis ergo non perpetuæ.

218 Cum dubitat Prior Francofurtensis utrum Cancellista Serenissimi ex seipso scripserit, an alius ei dictaverit; procedit ex supposito unde orsus erat, suspicans, *Patres* nostros *San-Goarenses supplesse vices illius Vicecancellarii*, per quem scripseram curatam versionem Epistolæ Cangianæ: *quorum*, inquit, *quidam etiam secundum quid Eliæ sunt successores*, *nimirum qui igne sunt accensi*, *non Ignatiano*, *sed odii livoris, & invidiæ*. Quo igne ferveat ista scribens, facile intelligitur; cetera loquitur epistola ipsa; in qua cum citari video quamdam Epistolam Cardinalis Bona, quasi istic voluerit Jesuitas taxatos; cogor credere ipsum P.Priorem, vel ignorantem esse rerum inter Eminentissimum istum & P.Carolum ab Assumptione actarum, vel affectum ipsi pro memoria esse. Nescivit certe, vel non curavit meminisse, alterius secundæ ad eamdem P. Carolum Epistolæ, quam ad excusationem prioris contra officium boni viri vulgatæ, vulgari similiter voluit Cardinalis hac forma.

219 A.R.P. „Nuper incidit in manus meas Epistola, typis edita, quam „ad te scripseram die 19 Maji labentis „anni; & quod tibi soli confidentissime „dictum putabam, ubique divulgatum „esse video, & miror, & doleo vehementius quam verbis explicare queam. „Multi enim, ut audio, crediderunt, „me ipsos acerbius perstrinxisse; cum „ad duos tantum vel tres respexerim, „qui librum tuum accusarunt. Jam tollendum erit ab humano genere commercium litterarum, si fides publica violatur; &, si aliquando plures litteras dictanti quidpiam excidit inadvertenter, „cum summa scribentis injuria publicatur. Hanc vicem à viro nobili & religioso, pro præstito beneficio, non „expectabam: quod quamvis exiguum „fuerit, saltem obligabat te ad servandam fidem. Ego doctrinam tuam nec „approbavi, nec approbo, nec eam à „S.Congregatione approbatam fuisse testificatus sum, sicut ex litteris meis „falso deducis. Dixi, me aliquid operæ „contulisse, ut liber tuus immunis evaderet à censura: sed hoc non est approbare doctrinam tuam: nam reus sæpe „evadit pœnam, sed non ideo innocens „declaratur. Sunt & alia opuscula tua „examinanda; & hæc fortassis obnoxia „censuræ invenientur. Sed quidquid de „iis futurum sit, ego tibi Christiana „caritate ignosco. Tu vero obligationi „tuæ rem consentaneam facies, si omnia „prædictæ Epistolæ exemplaria colligi facias, & comburi. Deum precor, ut tibi sit propitius, & meliora deinceps „consilia suggerat. Romæ, die 15 Augusti, 1674.

Tuus JOAN. CARD. BONA.

220 Ad hanc Epistolam remisisset Francofurtensem Priorem Sereniss. Landgravius, nisi infra suam dignitatem existimasset, cum illo reciprocare serram contentionis; & quod in me laudabat silentium, tenere porro maluisset; parum sollicitus, quomodo tractandus esset in *Spongia*, quam ille minabatur. Sed hæc numquam comparuit, quod ego quidem sciam, nisi forte *Spongia*, versa sit in *Jesuiticum Nihil*, de quo pluribus infra. Idem si ulteriori responso dignatus hominem importunum fuisset, suasisset exemplum & modestiam imitari Augustinianorum, tam Eremitarum quam Canonicorum. Despicientes hi præterita ignorantiæ tempora, quibus disputabant ex utris Augustinus habuerit religiosam familiam, institutam in Africa; aut utris idem Regulam suam

ſcripſerit ; nunc minime indignantur recentioribus ſuis alieniſque ſcriptoribus, qui Regulam fatentur, paucis unius cœnobii Virginibus ſcriptam, ſeculo primum nono viris aptatam, & in uſum adductam ſeculo undecimo.

221 Quamvis autem Canonici glorientur Apoſtolicâ vivendi ex Euangelio forma, à ſuis majoribus tempore Paſchalis II Lucæ inſtaurata in eccleſia S. Frigidiani, ubi illi ſub regula S. Auguſtini Ordinem ſpecialem & à ceteris diſtinctum exorſi ſunt ; quamvis etiam Eremitæ exiſtiment, haud inveroſimiliter ſuſtineri, quod, una cum Epiſcopis Clericiſque Wandalica perſecutione pulſis, Eremitæ aliqui ex Africa trajecerint in Italiam, atque ab eorum exemplo proceſſerint ii, qui paulatim in formam aliquam Religioſæ communitatis coëuntes, ſub eadem S. Auguſtini Regula, ſeculo XI conſtituerant tres illas Congregationes, S. Joannis Boni, de Fabalis, & de Brictinis, quas Pontifex Alexander IV an. 1256, una cum duplici Guilielmitarum Benedictinam profeſſorum familia, in unam conflavit Religionem ; neutri tamen indignantur noſtris Sanctorum Actis, quia non omnes antiquos Epiſcopos, quos conſtat cum ſuis quibuſdam Clericis in communi vixiſſe ; neque omnes quos ab Auguſtini tempore conſtat ſolitariam vitam duxiſſe, ſuo reſpective Ordini hactenus adſcripſerimus in Actis noſtris ; contempſeruntque inſanas novi Iſmaëlis vociferationes, utroſque nobiſcum committere conantis : Eremitas tamen ſpecialiter, propter quaſdam olim ſuas quaſi traditiones, minus nobis probatas.

222 Prudentiores ſcilicet ſunt, quam ut injuriam fieri ſibi putent, quod eruditi nunc paſſim Auguſtino abjudicent *Sermones ad Fratres de Eremo*, multoque junioris auctoris eſſe cenſeant, tantoque & tam eloquenti atque arguto Doctore indignos. Numquam etiam indignati Henſchenio ſunt, quod ad diem 10 Februarii illuſtrans Acta S. Guilielmi, Eremitæ in Stabulo Rhodis prope Caſtilionem Etruriæ, oſtenderit, eum nec Religioſum quidem fuiſſe, licet Patronus ſit Ordinis religioſi, ipſo mortuo ad ejus ſepulcrum exorti, idque ſub regula S. Benedicti. Non etiam eumdem Henſchenium culpant, quod in jam dicto Commentario oſtenderit, ipſum S. Guilielmum non fuiſſe Ducem Aquitaniæ, quem S. Bernardus abduxit à ſchiſmate ; ſed ut ſummum *ex Comitili Ducum Aquitaniæ proſapia, ut fertur*, inquit ei proximus ætate Petrarcha. Malunt illi pro Auguſtiniana, quam putant, doctrina ſatagere etiam contra Jeſuitas ; ſed ita, ut invidiæ atque odii infames paſſiones ſibi contradicentibus non affingant, neque hoſtem reputent quemcumque aliter ſentientem quam ipſi, de Gratia & Prædeſtinatione ac Parvulis citra baptiſmum mortuis.

223 Nuperus quidem eorum Annaliſta Torellus, quem anno 1660 Bononiæ in Italia vidimus, Secula Auguſtiniana exorſum ; ſucceſſionem aliquam à S. Auguſtino uſque ad S. Joannem Bonum, qui obiit an 1249, ſuadere nititur ; eique etiam S. Guilielmum involvere, mortuum an. 1157 ; mecum tamen ſemper amicitiam per litteras coluit, idem quod ego de Carmelitis ſentiens ; ſicut etiam ſenſit is, quem ſupra memoravi Hiſtoriographus Ordinis Albertus le Roy, paternarum de S. Guilielmo traditionum etiam ipſe quadamtenus tenax. Neuter vero quidquam ſimultatis unquam fovit contra Henſchenium, quem etiam Albertus ut Magiſtrum venerabatur ; quando per ipſum licebat eumdem S. Guilielmum colere, eo quod no-

nominata ab ipso Sancto monasteria aliquamdiu fuerint, sub uno cum Augustinianis Eremitis Generali.

224 Denique insignia illa Ordinis Augustiani decora, Christianus Lupus piæ mem. & nunc Cardinalis de Noris, hic mecum, ille cum Henschenio coluerunt semper amicabile commercium, salva cuique sua quod verosimilius crederet sentiendi atque scribendi libertate: & hic quidem adhuc in Academia Pisana Professor, inde mihi scribens anno 1676, Febr. *Sicut*, inquit *semper risi Elssium, Torellum, & alios Chronico-graphos nostros*, (totum Lerinensem Monachatum, uti alias explicuerat, Augustinianæ Eremo subnectentes, dum ipse nec Sancto Hilario quidem puritatem Augustinianæ doctrinæ concedit) *ita ridiculam censeo Elianam antiquitatem, quam Carmelitæ sibi arrogant, induentes suo habitu Christum Dominum, Baptistam, Apostolos &c. Fundant se illi in Bullis Pontificum, in quibus dicunt Eliam appellari Fundatorem suum: sed hæ facti quæstiones sunt, in quibus solus Deus non errans Pontificibus infallibilitatem haudquaquam concessit*. Quid vero Exim. Magister Lupus? Docuit ille discipulos, propter verba Breviarii circa lapsum Marcellini & Acta concilii Sinuessani, non discedere à S. Augustino, Donatistarum calumniosis figmentis utraque annumerante, & *Sermones ad Fratres in Eremo* non pluris facere, quam *librum de Institutione Monachorum*; quemadmodum Patres Carmelitæ aliquando experti sunt in publica Lovanii disputatione; qui & cum totius auditorii risu doluerunt contemni iram suam comminantium, quod vices suas essent Augustinianis reddituri, si aliàs præsumerent attingere suam antiquitatem.

225 Quod attinet ad locum Thomæ à Kempis, quem D. Cancellista Rheinfeltzensis oggerit, & ipsi regerit Prior Francofurtensis; inveniendus is videtur lib. 3 cap. 58, ubi legitur: *Noli requirere nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit Sanctior, aut quis major fuerit in regno cælorum. Talia generant sæpe lites & contentiones inutiles; nutriunt quoque superbiam & vanam gloriam, unde oriuntur invidiæ & dissensiones, dum iste illum Sanctum & alius alium conatur superbe præferre .... Melius est Sanctos devotis precibus & lacrymis exorare, & eorum suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vanâ inquisitione perscrutari.* Sed locus hic mores & vitam ac conversationem hominis spiritualis informat, non historicum dirigit, tempora & ætates, non merita, dijudicantem.

226 Interim ne Thomæ à Kempis facta hic gratis mentio fuerit, velim Lectorem meminisse controversiæ, antehac ferventer agitatæ Parisiis coram Archiepiscopo, & nescio an vel nunc satis compositæ, inter Benedictinos Congregationis S. Mauri & Canonicos Regulares ad S. Genovefæ, super auctore librorum *de imitatione Christi*, fueritne is prælaudatus Thomas à Kempis, cujus autographus codex Antverpiæ apud nos est, *finitus & completus anno Domini MCCCCXLI, per manus Fr. Thomæ Kemp. in monte S. Agnet. prope Zwoll*, uti ad calcem rubricatum legitur; an vero Joannis Gersen, de Cannabaco, Abbatis Benedictini Vercellis in Pedemontio, cujus autographum esse putatur in Abbatia, Benedictina olim, nunc ex voluntate & liberalitate S. Caroli Borromæi attributa Collegio nostro Aronensi, atque alibi alia ectypa, ipso Thoma Kempensi antiquiora æstimata.

227 Disceptatione inita primum causam obtinuerant Regulares, ex nostro ad judicium allato codice; rursumque post multos annos resuscitata lite, ex codemmet

codice nostro eruta sunt argumenta, quibus probari videbatur, Thomæ esse scripturam, sed non librum. Sicut autem à primis steterant Sommalius, Rosweydus, Bollandus, Belgæ; sic pro posterioribus faciebant testimonia nostrorum similiter Patrum, Bernardini Rossignolii, Majoli, Bellarmini, Possevini, Italorum; ad quos ego quoque propius accedere visus sum, in Conatu ad Chronologiam Pontificiam, parte 2 pag. 82, nullâ cujusquam invidiâ aut querelâ. Citra hanc etiam agitata semper causa fuit, sicut inter eruditos & religiosos decet tractari puri facti quæstiones: qualem sine dubio etiam Carmeliticam esse ipsemet Ordo fateri cogitur, quidquid plerique pertinaciter magis quam efficaciter garriant de reverentia & deferentia Bullis Pontificum, Declarationibus Cardinalium ac Breviariis debita, quam à nobis magis quam ab ipsis teneri haud temere existimo: ab illis vero, qui eorum auctoritatem altius quam par est, etiam in linea credibilitatis humanæ, evehere satagunt, exponuntur ludibriis hæreticorum & dubiis imperitorum, inter credibilitatis majoris minorisque gradus non discernentium.

228 Hæc habui, pro Sereniss. Lantgravio ejusque Cancellista, reponenda Priori Francofurtensi; possuntque addi Jesuitico Nihilo, loco *Reflexionum*, præmissis Epistolis interludentium. Ego Leodium ex Franconia transeo, ubi invenio Carmelitas Calceatos, omnes concordes in persequendo Papebrochio, & *Jesuiticâ* (ut vocare malunt) Epistola NN. exagitanda. Non eadem ipsis concordia erat anno 1659, quando ex una quidem parte, quæ causa ceciderat, prodiit mordacissimus, &c (si victoribus credere licet) mendacissimus atque calumniosissimus Libellus Gallicus, cui titulus, LA GUERRE DES CANNES, *Pugna Cannarum* (sic enim Leodii vocantur veteres Carmelitæ, sicut Parisiis nominantur *Billettæ*) ex altera MONOMACHIA OBEDIENTIÆ ET REBELLIONIS, *facti & juris*, *complectens imaginem Carmeli Leodiensis*, *seu acta in ipso*, *circa lites præteritas & decisiones Leodienses*, *per Rev. Adm. P. Michaëlem à S. Spiritu Carmel. reformata Provincia Turoniæ*, &c (sicut ex pag. 19 & 189 apparet) in ipsa lite *Apostolica auctoritate Commissarium*. Monomachiæ hoc est principium. *Quid gloriaris in malitia* REBELLIO, *quæ potens es in iniquitate? Calamos & linguas acuis ut serpens, stringens aspidum sub tuis labiis venenum. Stulta, tuam scripto, etiam prælo, monstras nigredinem; & Responsum, tuam juxta insaniam, ab invita tandem extorques atque mereris. Sacra nunc canit tuba* OBEDIENTIÆ, *cui inconcussa fortitudo veritatis semper militat atque famulatur; dum tu, dæmoniaco mendacii fulta præsidio, in medium prodis. Circuis, vagabunda per vicos & plateas civitatis & patriæ, quærens quos devores atque decipias, prava* REBELLIO ..... *Vel contumax iniquam excute pellem* ...... *vel succumbe sub fortissimo ense veritatis.*

229 Habuit etiam Societas nostra (nec diffiteor) ex simili mutandi regiminis pruritu, suos Leodii molestos aliquos; sed intra domestica judicia res stetit, neque ad secularia tribunalia protractæ sunt lites, aut mutuis Libellis decertatum fuit; multo minus ventum est ad pugnas, ad direptiones sacrarii vel ærarii, aliasq; violentias. Si hic est zelus quo zelatum se ait Libelli auctor; ego nec Eliam quidem, cum ignem de cælo evocavit, tali zelo actum fuisse credo. Certe, non iste est spiritus quo Apostolos suos agi voluit is, qui ignem contra Samaritanam plebem evocare paratos, compescuit, dicens; *Nescitis cujus spiritus sitis*. Non est hic

ignis

ignis Ignatianus, quo incensa Societas etiam rebelles, etiam apostatas non exasperat maledictis, non reponit eorum Libellis famosis Libellos in decuplum aculeatos magis: & licet Clementem Scotum, quem ut bis Apostatam exagitavit Theophilus Raynaudus, quæcumque hic scripsit audire meruit; dubitant tamen qui legunt, an meruerit audire à Jesuita. Interim oportuit ista producere, ut appareret quo spiritu acti iidem Leodienses Carmelitæ, aut eorum posteri, post annos circiter viginti, efferbuerint contra Epistolam Cangianam; non contenti simplici aliqua refutatione, sed maledicentiæ addentes imposturam putidissimam, hac ratione, & eo successu, quem indicat nostri P.Francisci Dyserin Epistola, ad me Leodio data 31 Maji 1683.

Reverende in Christo Pater,

230 „ETiam hic habet Rev.vestra voluntarios hostes, sed non desunt amici. Mitto Libellum evulgatum à Carmelitis Calceatis, eo die (29 hujus) quo intellexerunt esse deprehensam fabulam, & explicationem narro. Dedêre aliqui nostrûm amicis Epistolam ad Dominum Wion. Indignati sunt, plusquam par erat, Eremitæ, & me Auctorem somniarunt. Primo fere atque passim jactabant, responsum acerbum ex Gallia mittendum: sciebam autem hoc temporis Parisiis nihil istiusmodi ausuros imprimere. Quare cum meâ, Auctoris, ut fingebant, interesset scire, quid haberemus responsi: per certos homines quæsivi, quid, quomodo, quando. Hæc ab aliquot septimanis habui indicia, futurum ut hic haberemus Auctores & Typographos. Ajebat apud fidos Prior, futurum ut responsum sibi imponatur à Jesuitis. Itabat Typographus, qui sæpe imprimit clanculum, ad Carmelitas; Dixerat hujus servus, herum de nocte imprimere aliquid contra Jesuitas: denique quemdam Leonardum de France habere compingendos libros à Carmelitis, sed secreta hæc esse.

231 „Interim intellexi, per urbem noctu dispersas schedulas contra D.Consulem le Rond; suspicari hunc, esse ex typographia cujusdam Grison: jurabat tamen ipse Grison se nihil horum scire; imo, cum misissem amicum qui ei diceret, me audivisse eum etiam impressisse pro Patribus Carmelitis contra Jesuitas, & iisdem devotionibus negaret; non dubitavi me posse rem totam scire ex Consule. Adivi igitur Dominum le Rond, atque dedi mea indicia pro libello nostro; explicuique qua ratione posset ex typis scire, idemne esset Typographus schedularum. Annuit Consilio; & sequenti die, 29 scilicet, summo mane, pro sua auctoritate ingressus est tabernam librarii, invenitque nostros libellos. Fassus est librarius Carmelitas esse auctores, Grison esse typographum. Idem si peregisset alter Consul ex hujus consilio, habuissemus omnes libros; petierat enim ab illo Dominus le Rond, ut cum ipse pergeret domum librarii, iret ille domum Grison typographi, atque istîc maneret, donec ipse le Rond adesset, una inspecturi domum, cubicula, granarium.

232 „Sed vir bonus delusus est à Typographo; credidit enim juranti, & ad Consulem le Rond redivit, & fecit Typographo tempus suas omnes artes & nequitias abscondendi. Cum enim istuc venit le Rond, nihil reperit; non negavit tamen Grison impressisse se librum istum Carmelitanorum. Auctor est P.F. Hyacinthus Pierart, Rupefor-

„ tensis: ideo existimo ad fictitium Approbatoris nomen addi H.P.R. Juvit „ adolescentem senex Prior Gallus; is „ qui, cum libellum componerent, tertio venit ut haberet pro sua solennitate „ nostrum Concionatorem ad S.Lamberti, „ atque amicissimis verbis impeditum hominem compellauit & obtinuit.

233 Similia Romam idem P.Dyserin scripsit; & mendacis libelli exemplaria pauca quæ habere potuit, monito meo illuc misit 16 Julii, simulque prænotatam comœdiam sic prosecutus est. „ Ut sciverunt „ boni Patres (quæ acta erant) adiverunt „ Consulem quasi alia de causa; sed cum „ istam fictam proposuissent brevius, ob- „ tulerunt suum libellum, jam editum, „ ut ajebant, idque ut se defenderent contra calumnias Jesuitarum. Acerbe illos „ excepit Consul: referrent porro suum „ librum, habere se plures ex taberna li- „ braria; puderet viros religiosos ista scribere contra Societatem, nihil minus „ meritam. Legerent porro primam & po- „ stremam Libelli pagellas, istic sibi enu- „ merarent mendacia. A PARIS CHEZ LA „ ROCHE, A L'ENSEIGNE DE LA VERITÉ, „ *Parisiis apud la Roche ad insigne Veritatis*, „ quæ scilicet, VERITAS si adhibita fuis- „ set in consilium scribi jussisset, A LIE- „ GE CHEZ GRISON, PREZ LE VIEUX „ MARCHÉ, id est, *Leodii apud Grison* „ *juxta vetus Forum*. In fine autem sub „ Approbatione fictitia scriptum *à Paris le* „ *1 de May* 1683, LA FRANCHISE, id est „ *Libertas* (Tessera scilicet turbarum Leo- „ diensium) H. P. R. Conclusit autem „ Consul: Abite vos, sed faxo Typogra- „ phum pœniteat commodasse vobis suam „ operam. Abiere illi subirati, erubuissent „ modestiores, vel etiam magis ingenui.

234 „ Venit paucos post dies ad me „ Typographus, ut se excusaret: sed Con- „ sul, quem etiam alias sæpè offenderat, jure „ civitatis eum privavit. Dixere quidam „ Carmelitæ, nos primũ mulctari debuisse, „ qui Epistolã finximus; at jã habeo instru- „ menta authentica, quibus probem veritatem. Interim vendidere quos servarant à „ Consule libros, parantque (ut audio) „ aliam editionem auctiorem, sed spero fo- „ re ut illis male succedat; jam enim intelle- „ xi Typographum aliquẽ clam ac de no- „ cte laborare, illuc ire Carmelitas; sunt vi- „ cini qui invigilant. Si præterea habuero „ aliquot alia indicia, auctoritate Consu- „ lum impediemus evulgationem.

235 Ista Leodii sic acta cum Amicorum alicui Augustam Vindelicorum scripsissem, existimans causa libri Carmelitici Typographum jure civitatis privatum; talis mei scripti copiam nacti Eliani, & undecumque quærentes ansam retorquendæ in me calumniæ, invenerunt, sic quidem mulctatum Typographum fuisse, sed non ea de causa, quæ quidem in sententiâ expressa sit. Ergo, alios jam Consules nacti, expresserunt testimonium, quo afferebatur, falsum esse, quod Typographus Grison, propter librum contra Jesuitas impressum, jussus esset exulare. Tali autem testimonio instructum & armatum P.Valentinum, iterum vidisses totâ volitare Antverpiâ, Papebrochium plenis buccis, & more suo spumantibus, Impostorem mendacissimum proclamare, imo & demonstrare. Nihil equidem dubitabam, quin aliquid novæ fraudis lateret: nec falsò. Quare Leodium scripsi, & accepi responsum, signatum 12 Julii, his verbis.

236 „ Legi maximam partem Episto- „ larum mearum ipsi Grison, & affir- „ mavit ita esse gesta cuncta ut nuntiavi: „ se exulasse; sed aliam fuisse causam. Cum „ autem ipsi legissem testimonium no- „ vorum Consulum; risit, & miratus est, id

„ id eos voluisse testari in gratiam Carmelitarum: imo obtulit se, ut mecum adiret D.Ryckman, adhuc superstitem; fore ut coram illo rem declaratam, iterum affirmaret. Sed omnibus attentis, adverto Consules lusisse in verbis. Verum enim est, illam causam, impressionem scilicet libri Carmelitani, non esse allegatam inter rationes privationis civitatis & exilii; neque id ego omnino asserueram; sed offensum Dominum le Rond mihi affirmasse, Grison daturum pœnas propter impressionem libri. Hoc miror, vestros Carmelitas audere iterum tentato novo aliquas fabellas suas publicare, nihil autem scribere de nostris. Verbo dicam: Pudet plurium mores audire. Ejectus est urbe & jussus exire à patria Leodiensi, P.Josephus Lyon, eorum Prior. Is est qui procuravit testimonium Consulum. Si ad rem vestram faceret, scriberem quam infamis sit vir iste. Utinam unus esset, imò non essent plures!"

237 His acceptis, instabam pro notitia rerum distinctiori, & impetravi scriptum 8 Septembris hujus tenoris; „ Verum est, quod scripsi de impressione Libelli, & quemadmodum scripsi, fecere Consules le Rond & Ryckman: Nunc dicam quid porro hac in re factum sit, quidque fecerim ego. Adiverant Carmelitæ Dominum Gaen Consulem, atque petierant, vellet attestari, Grison non exulare, propterea quod impressisset suum Libellum, nec omnia exemplaria esse à librario ablata. Respondit Consul, id ad se non pertinere, gesta omnia sub aliis Consulibus: scire, malè egisse Grison, atque incurrisse indignationem Consulum justa de causa. Ita sequenti mane uxor Consulis ad me scripsit. Eodem die, cum essem occupatus in audiendis Confessionibus, non exivi domo, sed scripsi ad Dominos Consules le Rond & Ryckman, venturos Carmelitas Calceatos, petituros testimonium: porro vel negarent (esse novam fraudem in æquivocatione) vel affirmarent quod res erat. Ast illi aliter fecerunt, & cum suo præconcepto testimonio adivere D. Consulem de Remonchamp, qui subscripsit. Adivere item Dominū Gaen Consulem alterum, qui negavit se scribam qui testari debeat; Dominos le Rond & Ryckman esse viros fide dignos; mirari se id factum à Domino Remonchamp. Interim modum reperi impetrandi ab ipsomet Grison historiæ totius relationem.

238 Tali spe lactatus, non destiti, dictum P.Dyserin urgere, ut hujusmodi testimonium mihi mitteret; sed variis impedimentis intercurrentibus, vix denique post annos decem obtinui quod desiderabam, scriptum Gallice, in hac plenissima forma; quod tamen satis habeo Latinum hic dare, paratus fidem facere exhibito instrumento originali cuicumque postulanti: quod & de aliis, infra adducendis ex parte D.Herouvallii, præstare possum quoties opus fuerit. Ipsum ergo Typographum audi, quo certior testis optari nequit.

239 „ Anno millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio, mensis Julii die decimo, coram me Notario subsignato, & præsentibus Testibus infrascriptis, personaliter constitutus Gerardus Grison, Typographus hujus Leodiensis civitatis, in favorem justitiæ libenter declarare voluit, sicut & declarat per hasce. Quod anno 1683, circa mensem Majum, absque præjudicio temporis præcisius definiendi, idque sub administratione D.Consulis le Rond & D. Consulis Ryckman, quorum hic adhuc

„ huc superest; R.P.Hyacinthus Pierart, „ tunc Supprior PP.Carmelitarum in Insula Leodii, requisivit declarantem, ut „ sibi vellet imprimere librum, cui titulus, *Responsum ad Epistolam, quæ visa est Leodii grassari, sub titulo N.Consiliarii Regii, contra Originem & Successionem PP.Carmelitarum*. Cumque D.Declarans aliquo modo difficilem sese „ ostenderet, ad suscipiendam impressionem, quia notaverat in eo injurias aliquas contra Societatem RR. PP. Jesuitarum, & cum aliunde multum urgeretur in alio opere; Rev. P. Supprior „ spopondit ipsi indemnem illum servare, quoad corpus & bona, ista super re contra Societatem RR. PP.Jesuitarum, si quando ei propterea essent „ molesti; promittens insuper lautam mercedem operis præstandi, quam etiam „ solvit, postquam ipse Rev. P. Pierart „ fecisset comburi partem operis jam imprimi cœpti, ut repoliretur, pulcrioque typo reimprimeretur.

240 „ Declarat ulterius, quod dd. „ DD. Consules le Rond & Ryckman „ accesserint etiam domum suam, tertio „ post absolutam impressionem die, salvo justo; subtiliterque (scilicet per bona verba, data uxori Declarantis) insinuantes se in culinam, typographiam, „ & granarium; inventoque Declarante, „ qui in præd. suo grannario opus faciebat circa Quitancias & Passeportus „ Hispaniæ; præd. D.Consul Ryckman, „ magnis cum minis imperavit, ut in manus suas consignaret libros, pro RR. „ PP. Carmelitis impressos, contra RR. „ PP. Jesuitas. Cumque d. D. Consul „ duoque Secretarii ejus scrutati essent totum præd.granarium,& nec unum quidem exemplar invenissent, interimque „ supervenisset D.Consul le Rond; Declarantem interrogavit: numquid d. librum impressisset. Qui Declarans, post „ multa convitia minasque auditas, confessus est quod ipsum impresserit, partemque exemplarium reddiderit d. R.Patri „ Pierart, aliam vero partem Leonardo „ de France religandam, de mandato „ d.Patris Pierart. Ita D.Consul le Rond „ egressus domo est, multa minitans, transiitque ad domum prædicti de France, sitam in claustris S.Petri, ut inde vi auferret exemplaria quædam. Interrogatus antem d.Declarans de causa scientiæ, „ dixit: Quia ipsemet eodem tempore illuc ivit, impediturus bibliopegum le „ France, ne pateretur ex domo sua auferri exemplaria: sed inveniens ibi D.Consulem le Rond, pessime exceptus fuit.

241 „ Offerebat autem ipse Declarans „ iterare præsentem declarationem sub „ juramento, coram quocumque judice, „ ubicumque & quotiescumque requireretur. Quapropter &c. Actum & stipulatum „ Leodii, in domo Vener.D Joannis Crins, „ Canonici Imperialis in Cathedrali Leodiensi, sitâ in vico Petroso parochiæ „ S.Andreæ, coram ibidem præsente d. „ Canonico Crins & honorabili Nicolao „ Crins, tamquam Testibus assumptis. Signabant in minuta hujus actus originali „ G.GRISON: JOANNES CRINS testis, „ NICOLAUS CRINS testis. Et ego JOANNES NICOLAUS HOMLET, Notarius „ Curiæ Episcopalis Leodiensis, ad præmissa nequisitus. In fidem &c.

242 Dum ista sic aguntur & curantur Leodii, ipsomet adhuc anno 1683; pergebant asserere Carmelitæ, Epistolam, quam conati fuerunt medio tam partim honesto refutare, supposititium esse fœtum *Anonymi, in Jesuitica toga Consiliarii*, ut loquitur Auctor Nihili Jesuitici pag.38. Prævidentes tamen fieri non posse, quin ali-

aliquando convincerentur mendacii, si mihi libuisset Parisiis testimonia veritatis petere, vel jam habita in lucem proferre; præoccupandum D.Herouvallium putaverunt; & ex suis præcipuum aliquem miserunt illuc, non tam exploraturum, an & qualis ibi esset Herouvallius, quod Leodii satis discere potuerant; quam tentaturum hujus fidem, si forte allicere eum posset, ad probandam fictionem suam, ad quam scilicet necessitas defendendi Ordinis compulisset. Sperabat ille saltem elicere aliquid ex ejus ore, quo vel improbare videretur editionem Epistolæ, vel de auctore quidpiam indicaret mihi opponendum. Sed emissarius ille, ab homine doctissimo simul & sincerissimo, ita ut merebatur, exceptus atque rejectus est, cum spurio illo suo fœtu, quem nec videre quidem Herouvallius voluit. Expectabam ego ut publica aliqua demonstratione palam is faceret, quam ferret ægre tam injuriosum sui nominis abusum. Hoc vero cum ultro fieri non viderem ac ne exemplum quidem adulterinæ responsionis Parisiis haberi intelligerem; mittendum unum eo putavi, rogavique D.Herouvallium, ut testimonium redderet veritati. Is excusans moram, fecit mox quod petebam, & Gallice scripsit, (ut plerumque solebat ad me) hoc quod Latine reddo epistolion.

242 „ Reverende Pater. Ut desiderio „ vestro faciam satis, protestationem pu- „ blicam coram Notario feci, quam trans- „ mitto; utere ea ut placuerit. Equidem „ vix cogitassem de scripto tali abdicando, „ nisi Tu monuisses ex re esse ut facerem; „ quia numquam credidissem fieri posse, „ ut auctorem me existimaret aliquis ejus- „ cemodi opusculi. Quidquid tamen ejus „ sit, non nisi per te stabit, quo minus „ injuria, quæ tibi sub meo nomine po- „ test facta fuisse, perfecte reparetur; pa- „ lamque innotescat, me huic litigio ad- „ mixtum non fuisse. Interim non possum „ me continere, quin iterum iterumque „ moneam, id quod etiam alias feci, quod „ controversiam illam longe infra te esse „ putem, & quod nequeas partem vel „ minimam horarum tuarum illi impende- „ re, quin magnum præjudicium reipu- „ blicæ facias. Opinio quam habeo de „ tua persona; & fructus quem percipi- „ mus ex labore tuo, cogit me æstimare, „ concertationem istam, tanto diutur- „ niorem æquo esse, quanto minus necessa- „ riam judico: nec meliorem video ratio- „ nem in illa vincendi, quam nihil agere. „ Ut ut est; habebo consolationem hanc, „ quod posthac non potero à parte altera „ numerari inter adversarios tuos. Asseve- „ ro tibi, quod nullo jure nomen meum „ usurpaverint, cum neminem esse cre- „ dam, non solum minus capacem qui „ partem tibi contrariam teneam, sed nec „ qui magis perfecte sit tuus, quam ego, „ Reverende Pater, humillimus vester & „ obedientissimus servus, Herouval. Pari- „ siis 18 Novembris 1683. „.

Attestatio autem fuit talis ex Gallico Latina.

243 „ Hodie comparuit coram nobis, „ subsignatis Consiliariis & Notariis Re- „ giis Parisiis, D.Antonius Wion, Eques, „ Toparcha de Herouval, Consiliarius „ Regis & Auditor Cameræ rationum, „ Parisiis commorans ad insulam Dominæ „ nostræ, supra ripam Alenzoniam, pa- „ rochiæ S.Ludovici; qui declaravit, rece- „ pisse se abhinc diebus aliquot Epistolam „ impressam, cui titulus *Responsio D.Anto- „ nii Wion Herouval ad Epistolam D.N.Con- „ siliarii Regii*, hoc Principio, *Titulus inter „ viros Doctos nominatissimi, quem in tua „ mihi tribuis epistola, rubore me tingeret, si „ adulari ipse mihi præsumerem*: & finitur hoc „ modo: *Hæc rumina bene verba, hisce minus*

„ *profice: sapientior sis & magis Christianus,* „ *quando impetere voles Ordinem, adeo Ma-* „ *riæ dilectum, si illius nolis experiri iram,* „ *meique sentire indignationem calami. Carita-* „ *tis tibi à me est consilium: qui maneo, Do-* „ *mine mi, Tuus humillimus servus. Coloniæ* „ 20 *Aprilis* 1683: De qua Epistola, „ prædictus Dominus Comparens, omni- „ bus quorum interesit, certam fidem fa- „ cit, instrumentum esse totaliter suppo- „ sititium, sub nomine impressum suo; „ prorsus illud abdicans, tamquam neque „ factum, neque scriptum à se, directe „ vel indirecte. Quare d. Dominus Com- „ parens rogavit dd. Notarios, super hac „ sua declaratione facere hunc Actum „ publicum: quod eidem fecerunt, ut ip- „ so uti possit in loco ac tempore. Actum „ in ædibus d. Domini Comparentis, 13 „ Novembris 1683 post meridiem: & pro- „ tocollum harum mansit apud Coulon, „ unum prædictorum Consiliariorum No- „ tariorum subscriptorum.

MONNERAT. COULLON.

244 Cur eo instrumento neque tunc neque postea unquam usus fuerim, si vel tacente me non appareat satis, apparebit magis ex sequentibus. Interim tamen, eo accepto, egi ut debui gratias: pro quibus responsum Latinum accepi. „ *Si qualecumque tibi officium, mihi sane* „ *maximum ipsi præstiti cum Epistolam illam,* „ *meo scriptam nomine, falsam & supposi-* „ *titiam, ut erat, declaravi. Non est igitur* „ *cur te mihi ita adstrictum existimes, cui ni-* „ *hil optatius esset quam opportunitas palam* „ *& publice significandi, quo te tuaque ope-* „ *ra studio prosequor.* Hanc Latinam, mensibus sex præcesserat alia Gallica, occasione judicii, quod de prætacta controversia tulerat Serenissimus Landgravius Hassiæ. Illa sic in sua originali lingua sonat, data Parisiis 1683, 18 Martii.

245 „ J'ay receu, avec bien de la joye, „ la lettre que vous m'avez fait l'honneur „ de m'escrire; & je vous suis infinement „ obligé, de la part que vous me faites de „ celle du Prince Erneste, touchant vô- „ tre different avec les PP. Carmes. Je ne „ doute point, que tout ce qu'il y a des „ personnes sçavantes, ne vous donnas- „ sent de ces témoignages de la conformi- „ té de leur sentiment au vôtre sur ce su- „ jet, si ce n'estoit point trop relever ces „ sortes des écrits, qui ne le meritent „ pas. Plus ces ecrits, dont on ne parle „ gueres icy, sont injurieux, moins „ ils feront d'effet parmy les honnestes „ gens, si ce n'est contre leurs auteurs, „ qui seront tousiours blâmez d'emploier „ de ces moyens, qui seroient méme def- „ fendus, quand il s'agiroit de soutenir un „ point d'histoire, aussi veritable, que „ celuy qui deffendent est manifestement „ faux.

246 „ Comme l'ont a fort approuvé „ jusques à present, vôtre maniere d'escri- „ re, & de dire la verité sans deguisement „ & sans preoccupation; vous ne recevrez „ pas moins de louange de negliger ces „ invectives, qui ne peuvent venir que „ d'un zele mal reglé, & du peu de con- „ noissance que ces escrivains ont de l'hi- „ stoire. J'ay tousiours bien crû, que „ vous prendriez de party, si conforme à „ vôtre profession & de vôtre merite. „ L'Auteur de la Lettre, qui m'a esté „ addressée à l'occasion de ce different, „ & dont j'ay receu depuis peu un exem- „ plaire imprimé, aura bien de la joye „ d'apprendre, qu'elle ay peu contri- „ buer à vôtre satisfaction. Je vous puis „ asseurer, qu'il vous honore infinement, „ & qu'il fait une estime toute particulie- „ re de vos ouvrages. Ce seroit un grand cha-

„ chagrin, pour ceux qui aiment les bel-„ les choses, si vous voulussiez donner „ quelque partie du temps, que vous „ employez si utilement ailleurs, à ré-„ pondre & à écrire sur un sujet, si peu „ contesté parmy les sçavans, & d'une si „ petite importance.

247 Legisti, Parisina elegantia simul & urbanitate scribentem Herouvallium, nunc Fr. Hyacinthi, personam illius assumere ausi, Wallonismum considera, nativa sua ferocia sic protestantem pagina post titulum vacua. „ J'aurois bien voulu „ me dispenser de répondre à cette lettre, „ ne jugeant pas qu'elle fut digne de ré-„ ponce : & il y a meme plus de deux „ mois, que j'ay taché à m'en defendre, „ pour le bien de la paix. Mais enfin le „ scandal que cette mechante Cour-„ reuse porte avec soi dans touts les „ lieux ou elle est distribuée, par le soing „ des confreres de Papebrouck, ne me „ permet plus de dissimuler mon senti-„ ment. Je tacheray pourtant de le faire „ avec toute la moderation possible; & si la „ patience semble m'échapper, je veux „ bien que l'on sçache, qu'elle ne m'échap-„ pe point. Apres tout, quelque ridicul „ que soit le Conseillier N... qni a si mal „ écrit, & quelqu' indigne qu'il soit de „ ma réponce, je veux la luy faire; non par „ ce qu'il le souhaitte (cette complaisance „ luy donneroit trop de reputation) mais „ parce que je ne le crois pas de moindre „ condition, que l'Asne de Balam, à qui ce „ Prophete voulut bien répondre. J'espere „ pourtant que le Conseillier deviendra „ raisonnable : à moins que de cela, je ne „ vois rien de plus juste, que de le mener „ tout droit à l'estable, & de lui dire com-„ me Daniel à Nabuchodonosor, *Votre de-„ meure sera avec les bestes*.

248 Sed forte Lectorum aliquis idioma hoc non satis intelligit : reddatur ergo hic Latine ex Jesuitico Nihilo, in cujus limine stat Epistola Consiliarii, & Responsio cum Reflexionibus, auctore atque interprete dignis; *Protestatio* autem sic exprimitur pag. 9. „ Lubens à respondendo „ huic Epistolæ me redemissem, respon-„ sione eam indignam judicans : duoque „ menses & amplius sunt, quod satago ei „ curæ me eximere, ob bonum pacis. Sed „ scandalum quod mala hæc Vagatrix se-„ cum in omnibus affert locis, ubi curâ „ Sociorum Papebrochii dispersa fuit, non „ me patitur meum diutius dissimulare ju-„ dicium. Conabor tamen id cum omni „ possibili moderatione præstare; &, si „ elabi mihi patientia videatur, scire alios „ velim, non elabi. Denique quantum-„ cumque ridiculus sit Consiliarius N.... „ qui adeo male scripsit, & quantumcum-„ que mea refutatione indignus ; volo ta-„ men hanc dare : non quod illam optet „ (hæc satisfactio nimium illi afferret „ æstimationis) sed quia vilioris eum non „ puto conditionis, quam Balaami Asina „ fuit, cui hic Propheta dignatus est re-„ spondere. Spero etiam Consiliarium ra-„ tionabilem evasurum. Sin minus, nihil „ æquius occurrit quam recta in stabulum „ ducere : illique, ut Daniel Nabuchodo-„ nosori, dicere: *Cum bestiis erit habitatio „ tua*.

249 Quanto, quam Balaam iste, humanius loquitur Herouvallius, cujus supra relatam Epistolam Gallicam placet etiam Latine reddere, ut omnes intelligant. „ Recepi, cum plurima lætitia mea, epi-„ stolam, qua scripta me honoratum vo-„ luisti ; & infinitum tibi obligor, pro „ communicata mecum ea, quam tibi „ scripsit Serenissimus Princeps Ernestus „ circa vestram cum PP. Carmelitis con-„ troversiam. Quidquid est hominum eru-

„ditorum (ut ego quidem omnino existimo) dabit tibi libenter testimonium suæ cum tua sententia conformitatis, super eo argumento, nisi hoc foret nimium extollere ejusmodi scripta, id minime merentia. Quanto illa, de quibus vix ullus hic sermo est, sunt injuriosa magis; tanto minus efficiunt apud viros honestos, nisi contra auctores eorum: quibus semper dedecori vertetur, adhibuisse media, quæ etiam damnabilia essent, quando ageretur de sustinendo puncto aliquo historico, tam vero, quam manifesto falsum est illud quod tuentur. Quemadmodum usque modo approbata fuit vestra ratio scribendi, & veritatem absque fuco & præjudiciis promendi; ita non minorem laudem obtines contemnendis talibus invectivis, quæ procedere nequeant nisi ex zelo male ordinato. Equidem semper existimavi quod hanc viam esses ingressurus, adeo conformem tuæ professioni tuisque meritis. Auctor Epistolæ, quam te fecimus habere occasione controversiæ istius (*Cangium intelligit*) cujus etiam Epistolæ pauco abhinc tempore exemplum recepi impressum, lætabitur vehementer, cum intelliget, quod ea contulerit aliquid ad solatium tuum. Affirmare possum, quod infinitum te honoret, & quod singularem omnino habeat æstimationem tuorum operum. Molestum vehementer esset omnibus, quæ pulcra sunt amantibus, si particulam ejus temporis, quod alibi tam bene impendis, impenderes respondendo & scribendo amplius de ista materia, adeo parum disputabili inter viros eruditos, & momenti tā exiguū.

Atque hæc sufficiant pro Herouvallio.

CAPUT SEPTIMUM.

RR.PP. Carmelitæ, jussi ex voluntate Romani Pontificis, sibi per circulares suorum Generalium declaratâ, cessare à libellis; pergunt aliis, nullo aut falso nomine editis, insultare Papebrochiano silentio.

EX Leodiensis imposturæ successu in seipsos regressi Adversarii, cognoverunt, se ubique terrarum infamandos, si Societati placeret permittere, ut quæ sciebam ego, & scire me non ignorabant ipsi, in vulgus ederentur; imo fieri posse, ut, etiam accusante ex nostris nemine (sicut Thesibus Biterrensibus contigit) publica fama libellos ipsorum deferret ad Pontificem Summum, qui tunc erat felicis Recordat. Innocentius Papa XI. Igitur præoccupandum hujusmodi casum rati, elegerunt priores ipsi querelas suas ad Apostolicam Sedem deferre, per sui Ordinis Protectorem Eminentissimum Aleranum S.R.E. Cardinalem Cybo: per quem mense Junio vel initio Julii, ipsius anni 1683 fecerunt porrigi Memoriale, quod ex more censuit Pontifex communicandum cum P.N. Generali, per ecgraphum ab Eminentissimo illo traditum Procuratori Generali Societatis, hoc tenore verborum.

251 „Patres Societatis Jesu pergunt evulgare & distribuere Epistolam, Latino & Gallico idiomate, variis in locis Ger-

„ Germaniæ & Belgii impressam, cujus „ tria exemplaria consignata fuere Eminentiss. D. Cardinali Cybo; & minantur, „ colligere omnia, quæ in variis libris P. „ Papebrochius impressit contra Ordinem Carmelitarum; illaque in uno volumine reimprimere: &, si ipsis id prohibeatur à Sanctissimo Domino, curabunt per aliquem ex suis amicis id fieri. Id non semel dixerunt Patres Moguntini, quibus Carmelitæ, pro sua defensione, non poterunt non respondere. „ Opportune tunc adhuc Romæ aderat, ut supra dictum, P. Conradus Janningus, & viso Memoriali Carmelitico, Responsum Italica lingua (velut ad rem aptiori & usitatiori) deproperavit reddendum Eminentissimo, quod Latine versum hic propono.

252 „ Non possunt dissimulare Patres „ Carmelitæ, auctores querelarum suprascriptarum, quin usque hodie notum „ sit, quis scripserit Epistolam Gallicam; „ quis eam cum aliquibus observationibus „ suis imprimendam dederit, quis eamdem curaverit vertendam Latine, & in „ hac lingua imprimendam. Scitur etiam „ certo, nihil istorum factum esse ad instigationem Patrum Societatis; cum eorum auctores, non sint viri versatiles „ ad nutum ipsorum. Hoc unusquisque „ facillime apud se statuet, animum advertens ad ejus conditionem, qui fuit „ auctor, sive Epistolæ ipsius, sive versionis Latinæ, sive unius alteriusque impressionis. Si demus autem quod viris „ talibus usi fuissent Jesuitæ, ad componendum imprimendumq; ejusmodi scriptum; an iidem vicissim opus habebant „ auxilio Jesuitarum, ad finem intentum „ consequendum, per distributionem & „ evulgationem exemplarium impressorum? Quod Jesuitarum aliquis ex Collegio Moguntino minas præsuppositas „ fecerit, hoc neque conceditur, quia „ legitime non probatur; neque negatur, „ quia in tanto numero personarum fuisse possunt aliqui, nimis ferventes in loquendo, qui debitos limites sint egressi. Attamen qua verosimilitudine cogitari potest, quod Collegii cujuscumque Jesuitæ assumant sibi insimul recudenda particularia loca, assignata in „ prædictâ querimoniâ, circa quæstionem, quæ quomodocumque resolvatur, „ Societatis nihil interest? Facile esset „ ostendere Epistolas minaces, contra Societatem scriptas ab aliquo P. Carmelita, ad personam conditionis non infimæ, quorum etiam effectus apparuere, „ absque eo quod Patres super iis questi „ sint coram aliquo altiori Tribunali.

„ 253 Porro quam caute processerint „ Jesuitæ, & quam exacte observaverint „ mandata Generalis sui, nihil committendi chartæ circa istam materiam, nequidem ad sui defensionem, contra plures injurias, etiam per typum factas, „ ipsimet Patres Carmelitæ testari possint: qui non valebunt cum veritate allegare vel unicum folium chartæ, prælo datum à Jesuitis, super eo argumento, de quo questi sunt, contra „ P. Papebrochium litigantes. Econtrario „ possunt Jesuitæ citare sex libros (ut „ missa faciam alia minora folia & scripta) à PP. Carmelitis imprimi vel dispergi curatos: videlicet *Harpocratem* „ *Carmeliticum*, *novum Ismaëlem*, *Prodromum Carmeliticum*, *Pomum Discordiæ*, & „ *Heroicam Carmeli Regulam*: in quibus „ quomodo tractent Societatem, quasi tota rea esset in eo quod unus forsitan ex „ illa peccavit, palam videre est.

254 „ Vera occasio harum novarum querelarum deducitur ex facto

„ cto sequenti; cujus respectu is qui queritur, prior attollit manum, tum pro eo quod fecit, tum pro eo quod forsitan facere constituit. Factum hujusmodi est. Patres Carmelitæ, (aut (ut cum debita cautela loquar) quidam ex Ordine Carmelitico, qui scribunt & imprimunt, simularunt se credere, quod auctor Epistolæ Gallicæ fuerit Jesuita, & quod D. Herouvallius, cui ipsa inscribitur, sit persona ficta. Igitur sub ejus nomine furtim impresserunt Leodii responsum ad illam Epistolam; putantesque se scribere contra larvatum Jesuitam, indignis modis habuerunt ipsum Epistolæ auctorem. Ex talis facti incontestabili manifestatione processit, quod publice sciatur, Responsum istud profluxisse ex calamo Carmelitico. Cumque illi Patres denique rescivissent, D. Herouvallium, non solum existere in rerum natura, sed etiam mundo notissimum esse, propter insignes suas qualitates; merito timent, ne hic, graviter offensus ab eo qui ipsius nomine est abusus, ad contumelias accerbas scribendas cuidam suo amico, & quidem amico æstimatissimo; existimet obligatum se ad abstergendam à suo vultu talem maculam; idque faciat scripto publico, parum grato futuro illi, qui coëgit suum suique amici honorem sic tueri.

255 „ Hæc fuit motiva causa querelarum præsentium, per quas prætendunt PP. Carmelitæ, anticipato & contra jus omne, culpam suam in Jesuitas devolvere; atque obtinere apertum campum scribendi contra Societatem quidquid voluerint; quasi Jesuitæ omnium sint auctores, & turbarum istarum concitatores; licet Patres Carmelitæ nequeant exhibere vel unicam periodum, à Jesuitis imprimi curatam, contra tot injuriosos libellos, qui ex parte ipsorum, in Belgio & alibi, omnium passim manibus circumferuntur„. Ut hæc suggerere Janningus posset, commode appulerat Romam relatio mea, ex litteris P. Francisci Dyserin hausta, de Leodiensi figmento; allata scilicet eadem septimana, in cujus finem & diem Julii 3, citatus ad Cardinalem erat P. Secretarius, in absentia Procuratoris Generalis, responsurus ad querelas Carmelitarum. Necdum autem tunc Romam pervenerat exemplar suppostitiæ illius Responsionis; quæ si ad manum fuisset exhibitaque Cardinali, sola potuisset Societatis innocentiam, perversamque accusantium vafritiem manifestare.

256 Ut ut est: responsi nostri summam retulit ad Pontificem Cardinalis: quid autem eo audito statuerit Pontifex, quadamtenus cognoscere licet ex verbis, à quibus P. Sebastianus eodem adhuc anno, sic exorditur supplicem suum Libellum. *Cum Eminentissimus Dominus Cardinalis Cybo, Sanctitatis vestræ nomine, per Procuratorem nostrum Generalem, significari nobis curaverit; Sanctitatis vestræ voluntatem esse, ut Patres Societatis Jesu deinceps contra Ordinem nostrum aliquid typis edere desistant; utque parte ex altera Provinciæ nostræ Patres, qui adversus prædictos Societatis Patres aliqua in lucem edere in animum induxerant, omnino abstineant &c.* Dixi ex istis verbis *quadamtenus* cognosci posse, quæ tunc fuerit mens Pontificis. Quis enim dubitet credere, P. Sebastiano, tam expresse asserenti, Provinciæ suæ Belgicæ Patribns cessationem scribendi contra nos injunctam Pontificio præcepto? At vero, quod Procurator Generalis Carmelitarum recte intellexerit verba Cardinalis, quatenus ea Societatem spectabant, quomodo possim credere; cum ejusmodi mandatum nullum Româ ex parte Pontificis acceperim, neque ullus

Pa-

Patrum nostrorum Romanorum? Sane non erat opus præcepto iis, qui probabantur nullo suo scripto quidquam fecisse, cujus perniciosa progressio sisti tali mandato deberet; quemadmodum fecisse ipsimet Accusatores nostri evidentissime probabantur.

257 Ego tamẽ mirari non possum expositionem Pontificii mandati, à Carmelitano Procuratore formatam pro suo affectu talem, qualem ille optabat, Pontifice aliud longe intendente. Ratio cur id mirari pro illo tempore non possim est, quod idem nuperrime factum esse, intelligam ex litteris circularibus, Reverendiss. Generali Discalceatorum datis Genuæ, adeoque ex simili relatu sui Procuratoris Romæ submisso, cum extensione, multo latius patente, quam mens Pontificis Innocentii XII erat; quatenus autem me concernere videtur mandatum, non omnino vera. Exemplum Patribus nostris tradidit Typographus Dilinganus, quem, de recudendo Responsionum mearum opere deliberantem, ut absterreret Carmelitarum Prior, tamquam ab opere vel prohibito vel mox prohibendo, attulit ecgraphum, quod studiose asservo, hujus tenoris.

258 „Jesus Maria. Rev. adm. Pater „observandissime. Pax Christi: Sanctis„simus Dominus noster Innocentius Pa„pa XII, mihi mandari fecit, ut toti „Religioni præciperem, ne ullus impo„sterum ex nostris scriberet aut impri„meret de nostræ Religionis antiquitate, „contra Papebrochium vel alios; quod „idem vice versa mandavit Reverendissi„mo Patri Generali Societatis Jesu; & „si alicui quidquam in hac materia occur„rat, habeat recursum ad sacram Con„gregationem S.Officii; intendens San„ctitas sua quamprimum Bullam expe„dire, imponendo perpetuum silentium, „in hac re, pro communi pace. Et vo„lens, ut par est, sanctissimi Domini „nostri mandatis obedire; injungo Re„ver. vestræ, ut toti Provinciæ inti„met, & intimari faciat omnibus & sin„gulis nostris Religiosis, tam superiori„bus quam subditis, ut punctualem obe„dientiam in prædicto puncto præstent „Sanctitati suæ, sub pœna graviori con„tra facientibus, aliisque pœnis, nostro „Definitorio generali bene visis: suisque „orationibus me commendo. Genuæ 16 „Septembris, *1696 & subscripuum erat.* „Rev. vestræ humillimus servus, Fr. Philippus à S. Nicolao: iterumque subscriptum: *Præsens transumptum de verbo ad verbum concordat cum originali epistola, ab adm. Rev. Patre nostro Generali Genuæ mihi transmissa. In cujus fidem præsentibus subscripsi. Pragæ, in nostro conventu S. Mariæ de Victoria & S. Antonii de Padua, die 3 Novembris;* 1696: & subscriptum erat, Fr. Carolus à SS. Trinitate Provincialis.

259 Eoden sensu, fortassis etiam tenore, ad suos scripsisse dicitur Reverendiss. Generalis veterum Carmelitarum, tunc pariter Roma absens, & Mediolani degens, cum tale mandatum accepit. Sed ô!

—— Quod nimis miseri volunt.
Quam facile credunt! ——

Decêperit utrumq; Generalem, præcepti, verbo solo (ut credibile est) dati, & pro affectu intellecti, relatio infida. Nullas nos à Generali nostro accepimus in communi super ea re litteras, nullas ego in particulari; sed mandato ejus, Procurator Generalis, Rev. P. Petrus Franciscus de Orta, Roma mihi scripsit, 1 Septembris, *1696*, in hæc verba „Rex Hispa„niarum rogaverat summum Pontificem,

ut

„ ut assumeret resolutionem seu cognitionem controversiarum, inter Societatem nostram & Carmelitas, de quibus actum fuerat in libellis sibi oblatis. Sanctitas ideo sua Regi rescripsit, hoc se libenter acturum. Quamobrem injunctum est, pro parte ejusdem sanctissimi, R.P.N.Generali, ut si quid agendum, scribendum, proponendum, vel apponendum fuerit in re hujusmodi, id totum fieret in Congregatione S.Officii, cui cognitio controversiæ commissa erat, cum inhibitione interim expressâ utrique Religioni, ne vel dicto vel scripto, tam manufacto quam impresso, aliquid aliud circa hanc controversiam novaretur; utpote quia mens suæ Sanctatis est, quod quæ undique evulgantur hinc inde, ea cuncta coram sacra Congregatione proponantur & discutiantur, ut tandem hisce controversiis finis imponatur. Porro in hujus mandati executionem Patres Carmelitæ litteras encyclicas se scripturos dixerunt. Non ob id existimo Rev. vestram intermittere debere Responsionem ad Exibitionem errorum.

260 Notis ad utramque Epistolam nullis est opus. Quod Generalis noster non miserit etiam encyclicas suas, causam fuisse puto, quia id sibi injunctum non erat; & aliunde satis certo confidebat, neminem ex nostris acturum quidpiam inscio se; ac nulli manus sic prurire, ut cum gratiæ laborisque impendio succurrere velit alienæ causæ, tam invidiosæ ac delicatæ, quam mea est cum Carmelitis controversia. Sufficere ergo putavit, moneri me, ne novæ cum dictis Patribus contentioni occasionem præberem. Nec vero opus monito erat, plus quam satis habenti quod agerem cum meorum Errorum prætensorum Exhibitore: imo deliberavi de omittendo integro Articulo XVI, qui totus Carmelitanam spectat historiam, & multa continet antea mihi intacta. Omisissem autem, nisi jussus fuissem totam Exhibitionem articulatim refutare, ita volentibus & exigentibus, tum aliis plurimis, tum præcipuis nonnullis Purpuratis, causæ isti intentis. Dolebant videlicet, hinc quidem urgeri se ad deproperandum judicium librorum, in Hispania tam turpiter confixorum; inde vero deesse ex mea parte promptum remedium contra Exhibitionem, cujus ut copia esset in omnium Revisorum manibus effecerant Patres Carmelitæ; cum Responsiones ad illam meæ, non nisi lente ac sero, post plurium auditas sententias, apportarentur per postam; idque foliatim dumtaxat, & modico sex vel septem exemplarium numero, donec major perfecti jam operis copia in Italiam deveheretur, quod vix demum contigit sub finem mensis Januarii, hujus anni 1698.

261 Sunt qui existiment, postremum istud mandatum ab optimo pacisque studiosissimo Pontifice emanasse, ad solicitationem eorum, qui Responsionibus meis constrictos se videbant ad retractationem tot calumniarum, quot opere isto refutavi; & tot gravissimorum aliorum errorum, in quos P.Sebastianus est lapsus, meos errores frustra conatus invenire. Etenim futurum erat ut istiusmodi mandato absolverentur ab utroque importabili ipsis onere, saltem coram vulgo, obedientiæ nomine prætexentes impotentiam. Laudo tamen qualemcumque, & ex quocumque motivo natam præcepti Pontificii observantiam; laudaremque magis, si eamdem præstitissent voluntati sanctissimi Pontificis Innocentii XI. Sed ecce in ipso libello, quē mox ab hujus mente intellecta, impresserunt, sparseruntque in omnes Europæ pro-

provincias, sub titulo Libelli Supplicis, manifestam notare est inobedientiam. Fallit enim titulus, cum sit veri nominis *Libellus famosus*: nulli enim rei minus servivit, quam cui destinatus videbatur, informando scilicet Pontifici de fundamentis prętensæ originis, & injuriis Ordini eam in dubium vocando per me illatis.

262 Audi P. Janningum (qui tunc Romæ aderat, cum vulgari Libellus cœpit) in Epistola sua familiari contra Exhibitionem errorum, primum seorsim, nunc etiam ante Junii principium edita, sic scribentem num. 40. *Discessurus Roma anno* 1686, *triennio ab editione libelli exacto, curiosius interrogavi unum ex Illustrissimis* (illis scilicet quibus antea Instructionem prædictam exhibuerat) *qui fere quotidie Sanctissimum Dominum ex officio adibat, de controversia nota probe instructum, numquid libellus* (prædictus) *unquam oblatus reapse, aut visus fuerit Sanctitati suæ. Negavit autem ille: addiditque; si offerretur, nihil effecturum apud æquas Pontificis aures, veritatem præ antiquitate æstimantis. Vivit etiamnum Illustrissimus ille, in majori nunc dignitate constitutus.* Ita Janningus, nunc iterum Romæ præsens, & si necesse sit ipsiusmet Illustrissimi haud longe absentis testimonio authentico id se confirmaturum confidit: nisi forte Prælatus nunc tantus, infra dignitatem suam existimet de re tam exigui momenti testari: cum palam sit Libello isto nihil Romæ effici potuisse pro causa contra me agitata, neque quamdiu vixit Innocentius XI.

263 Demus tamen quod forma ac titulus Libelli supplicis, & hunc eximant numero famosorum libellorum, & excuset Auctorem à crimine inobedientiæ, contra mandatum ipso in limine agnitum; qua ratione turpibus illis notis famositatis & inobedientiæ eximetur Jesuiticum Nihilum, falsis Auctoris, loci, atque typographi nominibus suppositum, anno immediate mandatum secuto, 1684? Auctor, qui se *Petrum Fischerum Franconem* dicit, recte ex Psalmo 72 assumpsit hoc lemma, *Ad nihilum redactus sum, & nescivi.* Si tamen nescivisse potuit, quemlibet quærere volentem facillime cogniturum, quam temere istud vere Nihilum se mentiatur impressum *Salisburgi*, *apud Gottofredum Junck*. En tibi signatum istic testimonium ab eo, qui optime scire potest, hoc tenore: „In hoc seculo primum erecta „fuit typographia hic Salisburgi: eratque „primus Typographus Conradus Curner „& post ipsum ejusdem filius Georgius; „tertius, meus Antecessor Christophorus „Catzenberger, & quartus ego infrascri„ptus ab anno 1655; nunc autem etiam „quintus Melchior Han; nec unquam „novi aliquem ex typographis, qui dice„retur Gottifredus Junck. Ideo tantum „fictum nomen est, sicut etiam illi libello „Salisburgum præfixum est: cum tamen „hic locorum nemo ita somniaverit. Imo „ex charta ipsa & impressione dolus & „fraus, tam auctoris quam impressoris, de„prehenditur. Hæc pro informatione; si„mul me dimisse commendans. Salisbur„gi ex Musæo meo, 3 Febr. 1698. Jo„annes Baptista Mayr, Celsiss. & Reve„rendiss. Principis & Archiepiscopi no„stri Cubicularius & Typographus.

264 Ut autem ipse libellus vere *Nihilum* est, sed *Carmeliticum*; sic nihilum sunt omnes quæ ipsum componunt partes; juxta vulgare istud, *Ex nihilo nihil fit.* Ipsum enim aliud non est, quam farrago pseudonymarum & damnabilium scriptionum, in qua primum gradum tenet Pseudo-Herouvalli Leodiensis Responsio ad epistolam Consiliarii Regii. Secundam Partem faciunt Amyclæ Jesuiticæ, *sive Papebrochius, scriptis Carmeliticis convi-*

ctus, suo silentio perditus, *auctore D.N. Consiliario Regio*, ad Serenissimum Principem Hassiæ Landgravium; ut scilicet par pari referretur, quasi cum veritate componi pari in gradu mendacium possit. Sunt autē Amyclæ istæ synopsis quædam Prodromi.

265 Pars III. SUADA HARPOCRATIS, *sive Daniel Papebrochius Jesuita, à Carmelitis convictus, sibi ipsi silentium suadens*. Pars IV JESUITICA *ad Epistolam* (Prioris Francofurtensis) *in suada contentam*, RESPONSIO, illa scilicet, quam verus Serenissimi Landgravii Cancellista supra memoratus, Jesuitico pallio nequaquam egens, scripsisse comprobatur, *Reflexionibus* nonnullis inquinata. Pars V. SYNOPSIS *curiosa & authentica errorum, commissorum à R.P. Daniele Papebrochio, è Societate nominis Jesu, contra utrumque sacrum & candidum Ordinem Carmelitarum, & insertorum suo Propylæo atq; Commentario in Acta Sanctorū, variis utriusq; juris textibus stipata; auctore R. P.F. Alberto Zennero de Vesaliâ Clivorum.* Vero, an falso nomine sic dictus sit auctor, nōdisquiro: solū noto, Bruxellis primo visam Synopsim seorsim, & à conducto ad id Gazettario Hollando laudatam, ut rem totius civitatis Bruxellensis plausu & approbatione celebratam. Opus vastum credas, si titulum consideres; si scriptum ipsum, vix implet quartam folii unius sectionem.

266 Pars VII PAPALE JESUITICUM, ET JESUITICUM NON PAPALE, verus fœtus ejus qui NIHILUM totum præcedens consarcinavit, utpote eodem procedens stylo, quo *Reflexiones*, singulis Partibus intercurrentes. Et primo quidem probat Auctor, ex Societatis scriptoribus, eam, de qua nemo nec Jesuita nec Catholicus dubitat, summi Pontificis auctoritatem, scilicet supremam, cui & ego subjicere me sum professus. Deinde unius Maimburgii ex-Jesuitæ delictum, in totam transferens Societatem; *Multum*, inquit, *Regis Christianissimi valet auctoritas. A Pontificiis abeunt* (Jesuitæ) *partibus; tenent Regias. Regii sunt, non Papales. Actor & director P. la Chaise*, Confessarius Regius: *Scriptor P. Maimburg, nunc ex-Jesuita. Multum illos cruciavit novus Ismael, qui hic in Germania vere prodiit; non adeo, alia nova editio. Do ex illa excerptum.*

267 Hactenus credideram, nos hic in Belgio totum ac genuinum Ismaëlem habere, *Justo Camo* auctore, qualis Bruxellensibus typis prodiit, titulum mentitus *Augustæ Vindelicorū, typis Josue Brillemaker, sub insigni exploratorum in Jericho* (Nomina Augustæ Vindelicorum & olim & nunc ignota omnia) 1682. Id autem credidi quia Ismaël iste exorditur à vindiciis eorum, qui in Lovaniensi Academia damnatas in Augustino Jansenii tuebantur hæreses; adeoque ex schola Jansenistarum credebatur petendus Auctor, vel saltem interpolator, suffarcinatus querelis Discalceatorum Carmelitarum, quorum cura libellus ipse, si non impressus, saltem dispersus fuit. Aliam nunc vere Germanicam editionem, ignoti æque auctoris & loci ac typographi, Belgica editione priorem, nobis indicat Auctor Nihili, quem non ausim Carmelitam Francofurtensem dicere, licet multa indicia id faciant verosimile. Etenim prolixus ille locus, qui pag. 95 ex tali editione, acrius Jesuitas pungente, describitur, facit ut auctorem nemo dubitatabit Calvinistam credere, dum Calvinismi vindicem contra Maimburgium agere eum videt, nisi etiam hoc simulatio sit.

268 Causa inter Pontificem & Regem Christianissimum controversa, nihil ad Societatem nostram attinet. Quod eam in sua Calvinismi historia (à qua sane abesse poterat & debebat) attigerit Maimburgius, invitis censoribus suis omnibus fecit;

cit; & quia aliter castigari non poterat, Rege patrono fultus, eodem Rege non invito, atque Societatem Jesu poni extra invidiam cupiente, dimissus auctor ab ea est. Quid autem ad Acta Sanctorum Maimburgius? An quia hic in causa Regalium *non* satis *Papalis* fuit; etiam *non Papalis Papebrochius?* Non video consequentiæ nexum: neque hunc probant loca quædam, ex Armamentario Speculoque Carmelitano assumpta, per quæ contempsisse auctoritatem Pontificiam tam falso arguor, quam illa evidenter justificavi in mea Responsione ad primum Exhibitionis Articulum, & alios consequenter. Huc abi, Lector, & vere Nihilum nihili facito; solumque ex eo disce impotentem animi impetum, quo actus Auctor me insectatur, tota illa tam insulsa farragine libellorum famosorum, ad quam hujus Capitis titulus me invitum pertraxit.

269 Post editionem Nihili, induciæ libellariis aliquæ fuerunt, solumque perrexit P. Valentinus, frequentibus ad P.N. Generalem litteris, postulare retractationem mihi imperandam; idem autem responsum semper accepit, videlicet, ipsi quoque Patri nostro displicere, siquod acerbius dictum mihi excideret; quoad substantiam factorum, à me tractatorum, ejus veritatem à viris eruditis probari. Interim moritur anno 1687 10 Januarii *P. Valentinus à S. Amando*, alias *Bekemans*, aliquando minatus S. Ignatii Vitam eodem modo excutere totam, sicut ego verbotenus excusseram apocrypham Vitam S. Angeli. Hoc subtracto, *non defuit alter*; (*Aureus*, an *Plumbeus*; vel potius *Ferreus*, judicet lector) qui depositum ab illo stylum resumens, atque Bruxellis substituens Coloniæ titulum, Approbatorem vero nullum quærens, verum aut fictum, edidit Debita Papebrochiana, *sive Palinodias cantatas & cantandas à P. Daniele Papebrochio Jesuita. Computo primo ... subducto per D.J.S.*

270 Quanto plenior primus hic Computus est, *debita soluta continens*, (secundus adhuc expectatur) tanto manifestiorem cordatis hominibus facere posset sinceritatem meam, unice spectantis veritatem, nisi in multis fallax, & ubique malignus esset Computista; improperans, quam laudaret alius, retractationis debitæ promptitudinem; & intentionem optimam retractantis, sinistris interpretamentis obfuscans, sicut ostendo ad § 6 Articuli 23. Istum ego paragraphum totum ex libello jam dicto sumptum præsumens, nolo tempus perdere in eo pervolvendo; sed credere, si quid haberet, vel ipsimet Exhibitori dignum visum quod mihi objiceretur, & fortius urgens quam quæ exhibuit, nequaquam id fuisse prætermissurum. Idem præsumere libuit de ceteris antea nominatis aut adhuc nominandis libellis; quos totos legere non vacabat, melioribus occupato, totiesque experto, nihil nisi eamdem cramben, mille modis recoctam, inveniri in omnibus: maxime cum propositum mihi esset, ipsis nil respondere, sed eruditi lectoris judicio & ipsos & reliquam omnem causam dimittere.

271 Sane, eorum plerosque nunc primum inspiciens paulo accuratius, sub initium ac finem cujusque satis invenio, unde præbeam cognoscendam exorbitantem Auctorum passionem & contemnendam. Sic ad hujus Computi finem invenio relata illa quinque epigrammata, quibus Poëtaster Carmelita, (ex autographo manus suæ & aliisque indiciis facile noscendus, si operam adhibere libuisset) evomuit spumam rabiei suæ in me, atque in

Societatem Jesu, ejusque fundatorem Ignatium, mox ab edito Aprili. Ipsorum finem leviter delibasse contentus in Apologetico ad diem 12 Maji, postea in Appendicibus ad universum mensem, etiam exiguum istud fragmentum optavi abesse loco illo, & in altera ejusdem mensis editione decrevi abolendum. Non placuit Computistæ solutio hæc, & quia palato ejus prorsus felleo, placebat amaritudo Epigrammatum suorum, illa subtexuit Computo, dolens forsitan se non satis eorum auctorem agnosci. Dolori huic facile potuisset mederi, nomen suum integre exprimendo: nunc quæ in autographo lego sacra nomina

JESUS, MR JOSEPH,

Discalceatum quidem mihi indicant potius quam Calceatum; sed præterea nihil nisi impietatem, tam impiis versibus tam pia nomina prænotantis.

272 Computistæ isti suppar ætate, ejusdemque anni 1688 est, *D. Christianus del Maré*, æque ignotus omnibus in Belgio, atque ignotus est Salisburgi *Gottefredus Jonck*, cujus nomen Bruxellensis typographus mentitur, Jesuitico Nihilo simili fide appositum; uti etiam is, qui *Vidit*, *A.V.B.I.* Ab illius parum Christiano calamo, sane amarulento, processit, *Rev. P. Papebrochius Jesuita, Historicus conjecturalis*, BOMBARDIZANS *in Actis Sanctorum, S. Lucam & Sanctos Patres, S. Thomam, summos Pontifices, Cardinales, antiquas Indulgentias & Bullas, Breviaria & veteres fundationes monasticas, restinctus à Domino Christiano del Maré*. Vides credo lector, Exhibitionis, jam animo P. Sebastiani conceptæ, primum embryonem.

273 In illo tam frequens *Explodendi* verbum, suspicari me fecerat, ipsummet P. Sebastianum auctorem fuisse Bombardizantis Papebrochii, cujus ibi tam multi distinguuntur Bombi, quot sunt capita Bombardizatorum in titulo. Nunc ipsum libellum obiter lustrans, pag. 36 invenio, quibus suspicio firmetur, hæc expressissima verba. *An Jesuitis benigne inclinati dicuntur Pontifices, cum Societatis approbaverunt Institutum, & quotquot concesserunt eisdem privilegia; adeoque cura illis non fuit quam severissime excutere singula? Examen illud reservo pro magno, quod præ manibus habemus volumine, ubi totos Aprilis, Martii, Maji Tomos, singulasque Societatis historias severissime examinandas suscepimus. At quam mirabitur orbis, in doctrina Papebrochiana nihil in illis reperiri stabile?* Primam magni istius voluminis partem, quis non videat jam perfectam in Exhibitione haberi? Secundam premi æternumque premendam, tanto credimus facilius, quanto instructius habemus archivum ab omnibus cujusque temporis ac pæne anni monumentis, fidem Historico nostro facturis, neque minas istiusmodi formidamus. Audeat modo, quisquis is est.

274 Ultimus, quem ego quidem viderim, libellus, compositus *per J.L.M.N.* profertur ut impressus anno 1688 *Leodii, apud Guilielmum Henricum Streel, suæ Serenissimæ Celsitudinis Typographum*. Sed bonus hic vir, anno 1698 ineunte interrogatus à P. Dyserino, an talem libellum impresserit, omnino negat: præsumit autem Carmelitas fiducia mutuandi nominis sui usos, quia anno 1659 ipsis commodaverit operam suam ad imprimendum *Monomachiam Obedientiæ & Rebellionis*, in Leodiensi Carmelo quinque continuis annis depugnatam, atque adeo celebrem, ut initium ejus vulgo dignum sit habitum quod signaretur hoc Chronico,

Le granD VaCarMe

allusione quadam nominis *Carme*, quod Gal-

Gallice *Carmelitam* sonat; & *Vacarme* quod est *Tumultus* vel *Seditio* cientium ad arma. Est autem libelli prædicti & Monomachiæ tam similis stylus, ut credere quis possit vel eumdem esse auctorē *R.A.P. Michaelem à Spiritu sancto*, vel hujus spiritum, nihilo minus duplicem, sed aliter quam duplex fuit spiritus Eliæ, transiisse in Hyacinthum Pierard Rupefortensem, pseudo-Herouvallianæ Epistolæ subscriptum per litteras H.P.R. cujus Epistolæ Walonismus, non multum discrepat à barbarismo ejus de quo agere institui libelli. Titulum accipe. *Epistola informatoria ad Societatem Jesu, super erroribus Papebrochianis, sive* HERCULES COMMODIANUS, JOANNES LAUNOYUS *Constantiensis, repulsus ab adm. R. P. Theophilo Raynaudo ejusdem Societatis*, REDIVIVUS IN P. DANIELE PAPEBROCHIO *Jesuita, commenta propria Titulo* ACTORUM SANCTORUM *evulgante*.

275 Titulum sequitur *Elenchus Titulorum, & Summarium Materiarum*, hoc ordine.

„ *Alloquium fraternum ad Ordinem Societatis Jesu.* Prælibatio Bacchationum P. „ Papebrochii Jesuitæ, in Sanctos Pontifices, & Cardinales, novissimarum „ hæreseon expugnatores.

276 Initium quæso patienter audi, Lector, mellitum totum, & captandæ benevolentiæ perquam idoneum.

„ Usquequo malignabitur inimicus in „ Sanctos? Usque quo in sancta Jesu Societate os blasphemum ponetur in cælum; & lingua, à gehennâ inflammata, „ transibit in terra? Usquequo tuus, à „ Jesu degener filius, Daniel Papebrochius, armatus Mæsonicis dicteriis, „ calumniosis mendaciis, imposturis, „ conjecturis, sarcasmis, thrasonismis, „ dolis, fraudibus, & hujusmodi infelicis „ sui cerebelli abortionibus, quarum non „ est numerus, errabunda crisi, atra bile „ ter tincto calamo, involabit in Sanctos? „ Age, P. Sebastiane à S. Paulo, cujus hisce similes blanditias, haud ægre aliquis poterit colligere ex tua Exhibitione; age, inquam, ita te Sancti ament. Si ego Responsionem meam, solo nomine mutato, sic fuissem exorsus, numquid Carmelitæ omnes merito dicerent furere atque insanire me, & indignum esse quem audire vir aliquis honestus velit? Hoc tu videris: Elenchum prosequor.

277 „ *Alloquium ad Papebrochium*: qui „ exhibetur ut HERCULES COMMODIANUS, ad eum modum, quo Theophilus dedolavit Launoyum, dedolandus „ ab hoc auctore, quasi LAUNOYUS REDIVIVUS. „ Est autem ipsum Alloquium Theophili ad Launoyum, ex genio scriptoris mordax plus satis, & satyricum totum, hoc exordio: *Salve Hercules* .... & hoc exordium denique sic mihi applicatur. *Itaque Hercules esto, Papebrochi, sed Commodianus*, id est, *muliebribus dumtaxat armis, mendacitate, loquacitate, sutelis, procacitate, petulantiaque instructus*. Quis autem dubitet? Probant hoc Quæsita & Responsa omnino XVI, in Elencho sic proposita.

278 „ QUÆSITUM I. *Quis Launoyus?* Papebrochius procellosus, & musca advolans ad exulcerata.

„ II. *An Launoyus Breviarii Romani impugnator?* Papebrochius Breviarii dilacerator furentissimus.

„ III. *Quanti sit apud Launoyum sensus Sedis Apostolicæ?* Papebrochius insolens Sedis Apostolicæ irrisor.

„ IV. *Quantus Conciliorum venerator Launoyus?* Papebrochius exauctorator Concilii Romani I.

„ V. *In Sanctos vindicatos, & canonisatos*

„ *ecclesiastico claros, cujusmodi Launoyus?* „ Papebrochius petulantissime Sanctis cal„ces illidit.

„ QUÆSITUM VI. *Quantopere ab Hæreti*„*cis dissideat Launoyus?* Papebrochius, cum „ Wicleffo aliisque hæreticis, furit in Sta„tus Religiosi antiquitatem.

„ VII. *In religiosos Ordines, à Sede Apo*„*stolica approbatos, quomodo affectus Lau*„*noyus?* Papebrochius eis affectus quam „ qui pessime.

„ VIII. *In Baronium & alios graves scri*„*ptores Launoyus cujusmodi?* Papebrochius „ in hos, instar ranæ Lemanicæ, coaxat, ac „ instar cicadæ, strepit.

„ IX. *Regum ac Principum quantus obser*„*vator Launoyus?* Papebrochius binis Re„gum gemmis invidet pietatem Mariani „ Scapularis.

„ X. *Num Launoyus mendax?* Papebrochius „ mendax, mendacissimus.

„ XI. *Quantus calumniator Launoyus?* Pape„brochius calumniator infrunitissimus.

„ XII. *An Launoyus garrulus, inquietus,* „ *turbidus?* Papebrochius instar feminæ gar„rulus, instar Ismaëlis turbidus.

„ XIII. *Num Launoyus scurra?* Papebro„chius scurra scurrilissimus.

„ XIV. *Quæ Launoyi petulantia atque proca*„*citas?* Papebrochius scurriliter petulans „ atque procax.

„ XV. *Num Launoyus technas & futelas* „ *adhibeat?* Papebrochius futelator ma„ximus.

„ XVI. *Num Launoyus ignorans?* Papebro„chius stupidissimus & ignorantissimus.

279 Hactenus Elenchus, præfixus Libello ultimo, cujus auctor si P. Sebastiano præluxit, scribenti §. 9, Articuli 24, habet ille quod sibi de tam docili discipulo gratuletur: ipse certe Magistrum suum Theophilum, Launoyo maledicentem (jure an injuria, hic non quæro) multis parasangis conatus est superare. Ego nec Launoyum magistrum habui, in illustrandis Actis S. Benedictuli opilionis, cui nequaquam dubitavi adscribere Avenionensis pontis fabricam miraculosam ad diem Aprilis 14; neque ex similitudine operis Lugduni constructi consequens censui, quod à Paradino scriptum & à Theophilo assumptum nusquam adhuc legeram, hujus etiam fabricam eidem Benedictulo adscribendam. Nihil igitur ad me pertinet, quid de utroque Ponte cum Launoyo tricetur Theophilus, plus laudis extra intraque Societatem habiturus, si adversus dissidentes à se Religiosos Catholicosque scriptores, moderatiori stylo usus fuisset.

280 Sed ita factus erat Theophilus, ut neminem contradicentem sibi patienter ferret; & nisi præsentes adfuissemus, cum prælo iterum pararetur Indiculus Sanctorum Lugdunensium, nosque mature aliquis monuisset; inveniretur ibi acriter perstrictus P. Joannes Bollandus, in S. Anemundo Lugdunensi Episcopo, sub regimine S. Bathildis occiso, quia ad 26 Januarii, eumdem statuerat cum S. Delfino, contra Theophili sententiam, cui alias Bollandus amicissimus erat, & in curanda operum ipsius impressione Antverpiæ meritus de illo optime. Interim ex deductis hactenus manet demonstratum, quam religiosum silentium de rebus Carmeliticis ego tenuerim, in omnibus libris meis post annum 1680, etiamsi nullo ad id præcepto adstrictus: quamque ex adverso immodeste adversarii, etiam post denuntiatam sibi Pontificis voluntatem, perrexerint contra me bacchari, ipsum meum silentium interpretati vel suam injuriam, vel confessionem impotentiæ meæ.

CAPUT OCTAVUM.

Absoluto septem Tomis Majo, sub annum 1688 (quorum septem Tomorum posteriores quatuor controversiam, satis ut videbatur ventilatam, non attingunt, & discrete tacent de libellis) collato plurium studio præparatur EXHIBITIO ERRORUM, *colligenda ex totis 14 voluminibus, præferentibus Papebrochii nomen, non quidem solius, solius tamen accusandi: eaque prodit anno 1693, auctore eodem Adm. R.P. Sebastiano à S. Paulo, inscripta S.D. Innocentio Papæ XII. Anno autem 1695, clandestina machinatione inducitur Hispanica Inquisitio ad inexpectatam Tomorum 14 proscriptionem.*

Tot tamque fœdis impetitus convitiis, certus de eruditorum judicio, nec tantillum quidem dimoveri me sivi à cœpto promovendorum Actorum cursu. Anno 1685 in lucem dedi Conatum Chronico-historicum ad Catalogos Romanorum Pontificum, & Henschenianum ad eam rem apparatum, nec non Propylæum dedicatorium totius mensis, ipsum inscribens summo tunc Pontifici Innocentio XI, & potentissimo nostro Monarchæ Carolo: simul etiam publicavi Tomum 4 & 5 Maji, à die 17 ad 24. Rursum autem anno 1688 Tomum 6 ac 7 exposui, cum ampla ad universum mensem Appendice, & Paralipomenis ad prædictum Conatum. Itaque tota moles octo Tomorum, cœpta imprimi anno 1676 mense Novembris ineunte, fuit absoluta anno 1688 17 Aprilis, licet interpolata variis meis meique Magistri atque Typographi morbis, sociorumque Danielis Cardoni atque ipsius Henschenii mortibus.

282 Et tamen Accusatoribus meis Hispanis placuit exprobrare mihi præcipitantiam in scribendo, per quam factum sit, ut fuerit opus tam multis Appendicibus. Quasi spatio annorum duodecim non potuerint identidem nova nec prius habita monumenta adferri; & lux veritatis affundi multis, antea minus claris certisque: quæ omnia si expectari debuissent, nec unicus quidem haberetur Tomus Actorum, contrá commune orbis Christiani votum, dolentis nos tam lente procedere (qui tamen revera dicendi sumus properare, attenta cujusque Tomi laboriosa vastitate) ut ego quidem annum jam transgressus septuagesimum, dimidium operis sperare vix ausim: alteri vero dimidio ægre suffecturum videatur proximum seculum, si primum semestre velimus recognoscere totum, supplere atque corrigere, prius quam reliqui sex menses fuerint excusi atque recusi simili morositate & diligentia. Hinc

Hinc erudita Gallia, in Ephemeridibus anni 1670 10 Februarii, occasione Martii tunc Parisiis legi cœpti, agens de opere universo sic merito conclusit. *Multi Principes exorsi sunt fabricare ædificia, quæ non nisi per eorum successores consummari potuerunt: verum paucos sit invenire scriptores, qui susceperint compositionem alicujus operis, cui vita unius hominis nequiret sufficere: & Bollandus dici potest fuisse primus, qui cœperit moliri opus plurium seculorum.*

283 Et bene, quod grandibus ejusmodi cœptis primis triginta annis intervenit nihil, ab humana vel ignorantia vel invidia, quo impediretur progressus: hoc enim inexcusabilem necessitatem induxisset Superioribus ad initia ipsa disturbanda sistendave: bene etiam quod statum jam consecuto operi supervenerint procellæ & turbines contradictionum, facturæ ut deinceps tanto illud cognoscatur æstimeturque à pluribus, quanto violentius impetitur. Hæc tempestas, post editum Martium orta, cum per Aprilem ac Majum gravior graviorque incubuisset Henschenio atque mihi, & propter me toti Societati, tandem in decumanum fluctum intumuit, qui simul totos 14 tomos minatus est involvere: quod qua ratione factum sit nunc explicare aggredior.

284 Non erat PP. Carmelitis satis (iis scilicet qui mecum venerant in certamen, non amplius, ut credebam, litterarium) eo rem adduxisse clamoribus atque libellis suis, ut satius ducerem ab anno 1680 silentium tenere ad omnes ipsorum insultus; & quidquid pro vindicanda prima parte Maji instruendaque secunda paratum habebam, subtrahere prælo; Non erat, inquam, PP. Carmelitis satis, effecisse ut porro tacere mallem, quam cum sic turbatis disceptare. Retractationem volebant, eamque perfectam, omnium eatenus de sua historia scriptorum. Hanc tamen nulla sua importunitate extorqueri videbant, eo quod viri eruditi atque cordati tanto minus commovebantur ipsorum pro sua antiquitate vociferationibus, quanto per illos ipsos ea vilescebat magis; oleumque & operam perdi experiebantur in procudendis libris suis, quos præter ipsos emere curaret nemo, gratisque datos legerent pauci. Statuerunt ergo genus pugnæ mutare, & ex defensoribus aggressores se facere, non tantum unius alteriusve Commentarii, ad se propius spectantis; sed simul omnium, meum nomen præferentium Tomorum; atque grandioris illius voluminis, quod P. Valentinus moliebatur, & P. Sebastianus bombardizando fuerat comminatus, partem saltem primam producere, & adducere ad tribunal S.D.N. Innocentii XII, decimo post anno quam Libellum suum supplicem in vulgus sparserant, non ausi ipsum præsentare ei cui inscribebatur Innocentio XI.

285 Titulus, ut vidimus, novo operi ponebatur auditu horribilis, & qualem Catholicus nullus scriptor ulli unquam hæretico opposuit. Titulo respondebat atrocitas ac multitudo impactorum mihi criminum; adeo ut auctores viderentur præ oculis habuisse vulgatum istud, *Calumniare audacter, semper adhærebit aliquid.* Ita scilicet Carmelitanæ antiquitati in meis (ut queruntur) libris subversæ, non jam reparatio, sed ultio querebatur; dum plerique cogitarent in tot criminationibus, veras esse aliquas; nec auderent penitus abrogare fidem viro Religioso, ac Provinciali Ordinis sui; fidelitatem autem explorare tot voluminibus pervolvendis nemini liberet.

286 Commoti, libro istiusmodi edito la-

lateque sparso, Superiores nostri, qui eatenus silere me voluerant, judicarunt reponendum aliquid, quo mala fides ignorantiaque Exhibitoris manifestaretur; sed non nisi per modum speciminis, satis futuri ad judicium de toto volumine ferendum. Ne autem ego à meliori opere prosequendo impedirer, datum negotium est Collegæ meo, P.Conrado Janningo. Composuit hic eodem anno 1693, cujus initio prodierat Exhibitio, & edidit die 5 Martii, EPISTOLAM FAMILIAREM, adm. Rev. P.Sebastiano à S.Paulo inscriptam. Epistolæ in margine legenda Synopsis, proponebat solum respondere ad pauca ex multis punctis, ab Exhibitore tractatis, quibus Acta Sanctorum Auctor lacerat; docendo ea reprehendi à Carmelitis, quæ passim laudantur ab aliis „quale est baptismus Constantini, „collatus ad finem vitæ, uti constat ex „Eusebio, Synodo Ariminensi, SS.Athanasio, Ambrosio, Hieronymo; item „ex Socrate, Sosomeno, Theodoreto, „Gelasio Cyziceno, & aliis plurimis: „recenseri, sed non probari alia Papebrochii crimina, quibus majora commiserint ii qui ista nobis imputant, infami libello suo præfigentes illustre nomen Domini d'Herouval, factum publice detestati.

287 Addebat Janningus, objici Papebrochio „quod doceat aliqua à prohibitis auctoribus accepta, dum ipsi hæreticos pro se citant, & prohibitas Theses Biterrenses sequuntur: invidiam Papebrochio creari apud Antverpienses, „quasi Præputium Christi ipsis negarit, „qui tamen id eisdem clare asseruit; item „apud Præmonstratenses, quasi impugnaturo eorum Ordinem, quod mox „appariturum sit falsum, ex illustratâ „Vita S.Norberti; cujus Canonicis in„decorum non sit, initio gestasse habitum similis cum Canonicis secularibus „formæ, sed candidi coloris. Denique „asserit, Amicum (P.Sebastianum) multa „accusare, sed pauca evincere; multa „supponere ut vera, quæ pridem sint „monstrata falsa; quæque ut vera fiant, „numquam efficiet auctoritas Censorum, „præsertim si, supposita Accusatoris veracitate, judicent de re sibi ignota.

288 Modestissima Janningi scriptio, non paucis etiam ex illis placuit, qui Exhibitionem probarant; ita ut deinceps nihil ægrius ferrent, quam suam approbationem sibi à familiaribus commemorari. Sec non acquievit P.Sebastianus, procudi fecit MOTIVUM JURIS, ad confirmationem eorum quæ antea scripserat, recoquens totam cramben priorum querelarum, quibus Janningus non responderat; ipsamque eorumdem prætermissionem assumendo velut confessionem demonstrati criminis. Huic sic dicto Motivo respondens Janningus 12 Augusti, reposuit EXPOSTULATIONEM AMICAM; questus quod ille Epistolæ familiari, parum familiariter respondisset; petentique exhiberi in Actis vere digna correctione, talia paratis corrigere, nec unum quidem demonstrari, dum interim Amicus confessus se habere mandatum Romani Pontificis silere jubentis, ipsum inobedienter transgreditur, promulgando contra formam juris Motivum juris, quod debuerat prius Judici offerri, quam publicari in ipsius Judicis contemptum, & cum Jurisconsultorum risu.

289 Deinde ostendit Janningus „Exhibitionem errorum vere libellum famosum esse, non autem Epistolam ei „oppositam: cujus finis est tueri Sanctorum Acta, refutando in paucis exemplis totum librum Accusatoris, peccan-

P tis

„ tis ex ignorantia facti & mala fide, „ utpote qui auctorem Epistolæ arguit „ fraudulentiæ, cujus ipsemet reus convincitur ex ipsiusmet Epistolæ terminis, & affinxit eidem Janningo, quæ „ hic nec somniavit quidem. Queritur „ etiam ille, concitari in Papebrochium „ Carthusianos, quasi reprobet prodigium suscitati Doctoris, cum illud expresse approbet, afferendo pro eo auctoritates antiquissimas: rursumque ostendit, quam mala fide dicatur Papebrochius negare Antverpiensibus Christi „ præputium, cujus tamen indubitabilem „ haberi possessionem asserit ille.

290 „ Ignorantiam quoque Amici demonstrat, resuscitantis quæstionem de „ baptismo Constantini, qui si fuit „ Nicomediæ factus, non potest fuisse Romæ collatus, aversante Ecclesia „ duplicem ejus baptismum, sine crimine „ non admittendum. Tum expostulat „ Janningus, imposturæ insimulari se, quia „ expressionis clarioris causa rem eamdem „ dupliciter enuntiarit. Ex eo autem quod „ Nicomediensem baptismum testentur „ coævi plurimi, Romanum intra secula „ tria nulli, ostendit (assumpta similitudine scriptoris Franci, nuper ausi negare Franciscum Regem ad Papiam captum à Carolo V) Nicomediensem „ baptismum indubitabilem, Romanum „ incredibilem esse. Hac porro in re demonstrat, summam esse auctoritatem „ Eusebii, quem tota Ecclesia Gallicana, adstipulante Usuardo, perpetuis fere temporibus pro Sancto coluit, & „ cujus fidem in scribendo etiam Hieronymus laudat. Docet denique Janningus, baptistam Constantini non fuisse „ Eusebium Nicomediensem (quod Eusebius historicus, Arianis favens, non „ tacuisset) sed Petro Solensi eam laudem „ adscribi ab Abassinis, Alexandrinam Ecclesiam, ut suam rerum sacrarum Magistram, venerantibus. Tum negat, Eusebium in hæresi mortuum; & quamvis sic obiisset, sustinet negandam ei „ fidem non esse in omnibus; uti amicus „ P. Sebastianus non cunctatur Baronio „ assentiri, quoad Constantini baptismum; „ licet eum non probet scribentem de origine Ordinis Carmelitani. Pro baptismo autem Constantini Romano, probat nihil facere Concilium Romanum „ sub Silvestro, utpote suppositititium; „ nihil ipsius S. Silvestri Acta, compluribus deturpata mendaciis ex sententia „ Baronii; nihil etiam auctoritates Adriani „ Papæ, Gregorii Turonensis, Anastasii Bibliothecarii, eadem mendacia Acta „ sequentium; nihil denique tabulam „ Lateranensem, indignam semper visam „ Schelstratio Bibliothecæ Vaticanæ Custodi quæ citaretur, scatentemque „ mendaciis, &c.

291 Non habebat quod rationabiliter reponeret P. Sebastianus; ne tamen prior, etiam coram vulgo, tacens, confunderetur; voluit reponere APPENDICEM AD MOTIVUM, nihil hoc meliorem anni 1694: & huic Appendici Janningus distulit respondere usque in sequentis anni Februarium, quando imprimenda dedit sua pro Actis Sanctorum opuscula Apologetica, eaque collocavit præ limine Actorum Junii, quorum, tunc primus Tomus in lucem ire properabat: insuper iisdem typis, ad formam octavi ut vocant reductis, eadem Apologetica seorsim vulgavit, apparuitque ad calcem illorum POST-SCRIPTUM, signatum 22 Februarii, pridie particularis istius editionis. Tomus autem ipse primus Junii, illo quasi Prologo Galeato instructus, prodiit solum sequenti Junio. Quoniam autem Appendix

Mo-

Motivi, non jam meam, sed ipsius Janningi fidem insimulabat; coactum se credidit Janningus, prius pro se quam pro me agere in Post-scripto illo, atque ante omnia ostendere, quod ipse „ neque „ in Epistola, neque in Expostulatione „ sua attigerit antiquitatem Carmelitanam; adeoque nec transgressus sit sui „ Generalis præceptum, sicut transgressus est P. Sebastianus præceptum Pontificis. Ostendit etiam quod pacem clamans Amicus, eam, semel iterumque „ pæne factam, turbarit, novos edendo libros; & quomodo ea fieri potuerit aut „ etiam oblata sit.

292 Protestatur deinde ibidem Janningus, quod cogatur revocare Professorem Theologiæ emeritum, ad Grammaticam: quia ex hac resolvi debent tres præcipuæ illius quæstiones, ad quas fere tota Appendix reducitur, & in quibus imposuisse lectori Janningus prætenditur. Hic vero Accusatorem suum ad scholas remittit pro intellectu Gelasiani decreti de libris apocryphis; primo quidem pro historia inventæ Crucis, istic nequaquam approbata, sed censurata, velut narratio novella: secundo, pro Actibus S. Silvestri, quæ idem decretum non dicit *cum omni honore suscipi*, sed bene *Vitas Patrum*, post quas inter alia multa, quæ à nonnullis suscipiuntur, nec à Pontifice probantur, ponuntur prædicta Acta S. Silvestri, quæ demonstrantur undequaque fabulosissima. Remittitur etiam ad Grammaticos auctor Appendicis, dum contendit in Bulla Sixti IV, mentionem faciente *Sanctorum Prophetarum Eliæ, Elisei, & Enoch*, non esse intelligendum Enochum veteris testamenti, diluvio priorem; sed quemdam Enoch ab Amathim, S. Marci Euangelistæ socium; Sixti illius ætate adhuc ignotum. In hoc autem tertio loco ventilantur ex incidenti multa Appendicis errata, in describendo & intelligendo textu Palæonydori Carmelitæ, eumque truncando, quoad citatum ab illo Philonem, Sigeberti Supplementum, Historiamque Alexandrinam, & librum de Institutione Monachorum.

293 Denique Patri Sebastiano ac sociis, passim minantibus Inquisitionem Romanam, ad quam delati accusatique libri nostri, brevi sint proscribendi; eam appellari ab illis respondit, postquam frustra eosdem libros Inquisitioni Hispanicæ accusarunt detuleruntque, nobis rerum omnium ignaris. Gaudet autem quod libri pro se, aut Sancti pro suis libris tunc locuti, sibi ipsisque patrocinati fuerunt. Verum. „ Rectius nunc, inquit Janningus, agitis, cari Patres, cum ad Inquisitionem recurritis universalem „ quod antea factum oportuerat, relicta „ Hispanica. Probo recursum ultimum, „ nec terreor nomine Inquisitionis, neminem nisi nocentem punituræ, nihil librorum nisi noxiorum proscripturæ; quales si nostri æquissimis illis arbitris judicati fuerint; proscribantur, „ damnentur, urantur ut meriti fuerint: „ nolumus enim ipsi illos extare, nisi in „ publicum sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, „ quo labores studiaque nostra unice tendunt, emolumentum.

294 Hæc de Inquisitione Romana (ut patet) intellecta à Janningo, & à quocumque integrum ejus textum legenti intelligenda, intelligi de Hispanica volens Thesista quidam Lovaniensis, ipsi Janningo petulanter insultat, & Decretum objicit de quo infra; eoque illum jam vult obstrictum teneri, ad subscribendum damnationi librorum nostrorum, tali Decreto turpissime confixorum, etiam ut *propositiones hæreticas atque hæresim sapientes* continentium.

tium. Tales certe propositiones ad judicium Inquisitorum fidei, tam Romanorum quam Hispanorum spectant dumtaxat; non autem quæstiones historicæ merique facti; quales solas in libris nostris tractari intelligens Romana Inquisitio, onus de ipsis judicandi, à Pontifice delatum ad se, uti supra vidimus, excussit ab humeris, vel potius non est passa deferri ad suum tribunal; sed ad Congregationem Indicis spectare censuit, coram qua illi, ut dixi, nunc examinantur anno jam septimo. Nec enim tot tantique libri, tam cito ac vellent Carmelitæ, & sicut in Hispania factum omnes mirantur, examinari integre possunt, atque libratis utrimque quæstionum momentis expendi.

295 Quid in Hispania clam furtimque egerint RR. Patres, tunc quidem ignorabamus; solumque didiceramus, Generalem tunc Inquisitorem Excellentiss. D. Didacum Sarmiento Valladares venerabilis memoriæ, ex officina librarii petiisse Conatum Chronico-historicum ad Catalogos Pontificum, Tomum ab Actis distinctum; atque videre voluisse librum; cujus damnatio tunc postulabatur, eumque post menses aliquot inviolatum remisisse. Quin etiam dixisse ferunt, Neminem se tota in Hispania nosse tam eruditum, qui idoneus esset de illo libro judicare. Equidem tantum mihi meisque libris non arrogo; neque ipsummet Inquisitorem generalem ea auxesi sic usum puto, ut singula istic asserta putarit certo demonstrari; sed solum indicatum voluisse, magnam apud se operis tam laboriosi æstimationem, in quo nihil facile posset erroris gravis & manifesti argui, multo minus hæreseos, prout Delatores intendebant.

296 Ut enim cum Janningo num. 63 Postscripti loquar. „ Homines sumus, „ quorum est, errare: sed & Catholici sumus, quorum est Catholice sentire; & si „ quid per inscitiam humanam vel inadvertentiam erratum sit, Christiana humilitate libenter emendare: idque veri „ studiosis molestum esse non debet, nec „ erit nobis. Imo, uti rogamus passim eruditos Lectores, ut animadversa sibi in „ Actis Sanctorum errata indicare nobis „ dignentur, quo, istis correctis, perfectius „ semper evadat Opus; ita sæpe vota nostra eo se extenderunt, ut suprema in „ Ecclesia auctoritate deputarentur viri „ litterati, & historices periti, qui legerent „ attente examinarentque mature scripta „ nostra; & notata in iis errata nævosque, „ sine quibus vix scribitur aliquid, nobis „ indicarent, continuo illa cum submissione ac debita gratiarum actione correcturis.

297 Quid P. Sebastianus cum suis Belgis contulerint ad Hispanicas accusationes anni 1691, equidem ignoro; hoc scio, non omnia quæ istis continentur hinc esse suggesta. Imo nostris aliqua nec nota quidem fuisse ante annũ 1695, demonstrant Accusationes Articuli 25, in Exhibitione præteritæ omnes, & in sola Appendice obiter tactæ; prolixe autem operoseque deductæ initio libri Hispanici impressi, cui titulus, Delatio *contra scripta P. Danielis Papebrochii, & sociorum ejus Francisci Baertii & Conradi Janningi, Religiosorum sacri Ordinis Societatis Jesu, oblata à Procuratoribus Generalibus utriusque familiæ Religionis Dominæ nostræ montis Carmeli; & per P. Fr. Didacum de Jesu, Historiographum generalem Ordinis Discalceatorum Carmelitarum*, *die 14 Februarii anni* 1691, Pars prima; & Pars secunda Delationis, *quam obtulerunt supremo Tribunali Inquisitionis RR. Patres Mag. Fr. Joannes Gomez Barrientos, Qualificator sacri Officii, Prior Conventus Dominæ nostræ de Carmelo de Obser-*

vatr-

vantia; & Procurator Generalis dicti Ordinis in Curia Madritensi; & Fr. Josephus de Jesu Maria, Procurator Generalis Ordinis Carmelitarum Discalceatorum in eadem Curia; præsentata in dicto supremo Tribunali per P.Fr.Didacum de Jesu, Historiographum Generalem d.Religionis Carmelitarum Discalceatorum, die 3 Junii, anno 1691, tamquam Auctorem, Theologum & Delatorem operum R.P.Danielis Papebrochii & sociorum ejus, Religiosorum sacri Ordinis Societatis Jesu.

298 Pars prima unice aut præcipuæ Propylæum spectat: Pars secunda, Acta Martii, Aprilis, & Maji. Ante hanc secundam partem *collationantur breviter magis graves propositiones P.Papebrochii, cum aliis Sedis Apostolicæ*: & sunt illæ, quæ anno 1696 inde transcriptæ, ac Romam missæ, justam in me omnium bonorum indignationem concitassent, nisi properato remedio eas recudi, meque ab iisdem per oppositas vere meas expurgare curassem, edita charta cui titulus *Fraus captiosæ Collationis Elogiorum, à Sede Apostolica datorum Carmelitis, & Scommatum Pseudo-Papebrochii in eosdem, Urbis & Orbis judicio exposita*: ubi videre est hinc *Summorum Pontificum Protheses* inde *Antitheses Pseudo-Papebrochii*; & utrisque subjectas *Theses Danielis Papebrochii*. Hæc scheda Romæ & alibi magno cum fructu exposita, deinde vero in Opere Responsionis edita post Articulum 2 sub titulo *Appendicis*, distinctaque in *parallela decem* Accusationum Responsionumque, manifestam omnibus fecit impudentiam calumniantium me, mihique non solum falsa, sed & blasphema scommata, in Carmelitas jacta, affingentium.

299 Præfatio autem ante Partem primam Delationis, à Procuratoribus Ordinis utriusque subscripta, Propylæum defert, *quia liber hic incurrit in omnia decreta, quæ in tali materia expedivit sanctum Tribunal: nec non videtur peccasse contra Decretum Sanctissimi Patris ac Domini nostri Sixti IV, de non excudendis libris, qui Religiosorum contentionibus &c. Datum Romæ anno 1484 in quo Sanctitas sua de talibus libris judicavit*, „Controversiam minus necessariam continere, Auctoresque non veritos esse eos libros hujusmodi levitatibus componere, eosque legere & aliis legendos tradere, non sine scandalo & perturbatione mentium legentium & aliorum Christi fidelium, quos per ineptias hujusmodi, cum eos potius lucrifacere deberent, perdere festinant &c. „*Mox autem progrediens Sanctitas sua.* Nos tam enorme facinus, *inquit*, & periculosas contentiones de medio tollere, & penitus extirpare volentes, motu proprio &c. *Et favent Decreta Sanctissimorum Pii IV, Sixti V, Clementis VIII, jubentia condemnari libros* qui vel hæretici sunt, vel de hæretica pravitate suspecti, vel certe moribus & pietati noceant, &c. *quæ Decreta reproducemus in parte 2 Delationis nostræ.* Ita illi in Præfatione sua.

300 Equidem non existimo contra Decretorum istorum aliquod peccasse me, idque satis ostendi in Responsionibus Art. 4 § 3 & 4. Volui tamen videre Decreta illa, quæ promittebantur reproducenda in 2 Parte, ut Delatoris fidem explorarem, merito mihi suspectam; sed needum potui ea istic invenire, ipsam 2 Partem foliatim, licet celeriter, evolvendo; eo autem id faciebam curiosius, quod nusquam invenirem præcitatū Sixti IV Decretum. Ejus tempore aliud nullum scitur dissidium inter Ordines Religiosos fuisse, quam super Conceptione Deiparæ, Franciscanis affirmantibus immaculatam fuisse; Dominicanis peccato originali obnoxiam

prædicantibus scribentibusque; quibus postremis dicitur idem Pontifex, (is erat ex Franciscanis assumptus) silentium imposuisse, edita anno 1482 Constitutione, quæ apud Waddingum extat, ab adversariis autem in dubium revocatur. Verum neque hic, neque alibi, invenio talia verba, qualia producunt Delatores Hispani; neque verosimile est, quod mysterio isti tam devotus Pontifex, dicturus fuerit ejusmodi disputationem, *Controversiam esse minime necessariam*; & libros de ea [illegible], *ineptias ac levitates*. Nec patienter ferent, credo, Carmelitæ, si quis dixerit, suam antiquitatem, pro qua tanto zelo & cum tam frequenti scandalo pugnant, ita vocatam à dicto Pontifice.

301 Exponant ergo mihi, quam controversiam spectet Decretum istud. An forte *ingentem & turbulentum errorem, à nonnullis Pseudo-Carmelitis Bononiæ disseminatum, ex qua gravissimæ offensiones obortæ, dum publicis concionibus disceptationibusque ferebatur, Non esse hæreticum, & à puritate fidei alienum, dæmonum expectare responsa?* Ita refert Odoricus Raynaldus, Baronii continuator, ad annum 1473, quo errorem illum Sixtus compescuit, num. 24. Aut forte Decretum istud spectat *errores cujusdam Carmelitæ Bononiensis, affirmantis Deum, per suam omnipotentiam, damnatum hominem salvare non posse?* Contra hoc aliquid edidisse Sixtum, scribit Ludovicus Jacob à S. Carolo Carmelita, in Bibliotheca Pontificia pag. 204. Ut ut est, judicet Lector, utrum Sixtinum istud qualecumque Decretum, non potius conveniat, partim pluribus paradoxis historiæ Propheticæ assertionibus, à Reverendissimo Galliano Hieronymiano Generali notatis, atque à me indicatis Art. 15 num. 101; partim tot famosis, quot supra indicavi, Carmelitanum Contra me libellis.

302 Ego de tali Delatione nihil tunc scivi, multo minus impressam haberi; secretissima enim ex illius Tribunalis legibus tenebatur, solumque terebatur manibus Qualificatorum: qui si erant aut omnes aut plerique ex eorum lecti numero, qui pseudo-dextrina Higueræ figmenta venerantur pro oraculis (quales omnes fere in Hispania sunt ecclesiastici illi, seculares vel religiosi, qui ultra Theologiam suam nihil sapiunt, & majori suo numero, diu aliis prævaluerunt prævalentque etiam nunc) merito ab illorum hominum judicio appellassem; & Qualificatores postulassem ex paucis illis prudentioribus, quales laudat Cardinalis Aguirre, figmenta ista secum detestantes: nam prioribus meos libros censentibus, non poterat non certa esse eorum, licet injustissima, damnatio ... Sed bene; quod omnibus illis sapientior supremus Inquisitor Valladares conatus eorum tunc dissipaverit.

303 Utinam autem hic porro vixisset! Sed per ejus mortem vacante, quinque circiter menses officio, & edita anno 1693 Exhibitione Errorum, tamquam novis armis animisque instructi rursum Carmelitæ processerunt, & simili sacri Tribunalis indulgentia totam fere Exhibitionem, cum suis Præambulis, transfuderunt in librum Hispanicum, cui titulus EXPOSTULATIO, *quam nomine suæ Religionis totiusque Ecclesiæ, coram regio sacro & supremo tribunali sanctæ Fidei, faciunt, contra P. Danielem Papebrochium, ex sacro Ordine Societatis Jesu, & contra doctrinam librorum ejus intitulatorum* ACTA SANCTORUM, *Fr. Joannes Gomez Barrientos, & Fr. Petrus à Conceptione, Procuratores generales familiarum Carmeliticarum, Observantis & Discalceatæ, nomine proprio; & Fr. Angelus à Purificatione, Historiographus generalis dictorum*

ſtorum Ordinum Carmelitarum Diſcalceatorum: *Impreſſa Madriti anno* 1694. Latet me dies abſolutæ impreſſionis, æque ac dies oblatæ in ſacro Officio Expoſtulationis prædictæ, numerantis paginas bifrontes 92.

304 Verum ut hæc ſupponamus excuſa & oblata fuiſſe ſtatim poſt mortem Inquiſitoris prioris, qui accuſationes anni 1692 rejecerat, & obiit ſecundo poſt anno; apparet quod deſignati vacâte officio Qualificatores, quales optaverant Patres Carmelitæ (quorum duo, inter quatuor vel quinque, fuiſſe dicuntur) non plus temporis insumpſiſſe verificandis tam multis tamque gravibus accuſationibus Tomorum grandium 14, quam menſes perpaucos. Siquidem Decretum, examen iſtud ſecutum, ſignatur die 14 Novembris 1695. Ejus Decreti mox plura exempla ad me fuerunt miſſa, ſimul cum exemplari tam Delationis quam Expoſtulationis prædictarum, idque ab ignota manu, & pretio vecturæ magno, trium ſcilicet piſtolarum Hiſpanicarum: Impenſæ tamen iſtius non pœnitet: ſic enim poſitus ſum extra ſuſpicionem, ne nunc uſus fuiſſe credar eo exemplari, quod decem menſibus poſt mihi communicandum acceperunt Patres noſtri Madritenſes, cum obligatione ipſum in publicam notitiam non adducendi; quapropter ipſum Madriti retinuerunt, quia pridem eis ſcripſeram aliud me habere.

305 Quomodo iſtud aliaque exempla, quæ pariter in Belgium ad utroſque Carmelitas perlata fuiſſe, ſcire me puto, ſubducta fuerint eorum manibus, qui tenebantur clam habere, ipſi viderint quorum intereſt: nam Decretum anni 1697, 17 Junii, quo omnia referri jubentur ad ſacri Officii miniſtros me alioſque Belgas non obligat. Interim haud levi animadverſione dignum eſt, quod Decreti hujus auctores fateantur, *Delationes* illas, *ſacro Officio oblatas, atque de mandato ejus impreſſas fuiſſe, ſub obligatione ſecreti, eum in finem, ut distribuerentur inter Qualificatores & Miniſtros, ferendæ cenſuræ & expeditioni illius materiæ interventuros ad ſecurius procedendum, idque cum limitato & ad eumdem finem neceſſario exemplarium numero.* Liceat hic mihi cum omni reſpectu ac reverentia quærere, cur mihi, tantis marium terrarumque ſpatiis remoto, & per multa jacturæ faciendæ diſcrimina unicum ſolum aut certe pauca exempla manuſcriptæ apologiæ tranſmiſſuro, eadem gratia facta non fuerit?

306 Sed feratur hoc, quamvis durum: iſtud quomodo capiam, quod permiſſæ ſint imprimi Delationes, tam gravibus tam enormibus contra reum maledictis injuriiſque ſcatentes, quibus abſtineri omnia alibi tribunalia jubent; ſic ut in Actores, modum enormiter excedentes, ſevere animadvertant, foroque proſcribant iſtiuſmodi. Credamne illas ex mandato ſacri Officii prius non fuiſſe lectas, quam imprimendi facultas expediretur; aut hanc expediendam fuiſſe, ſi lectæ eſſent? Quid? quod non me tantum, privatum hominem, Religioſum tamen; ſed etiam coronatum Regis Chriſtianiſſimi caput, iis convitiis onerare præſumpſit Delator, quæ extant parte 2 pag. 40 col. 3 (idque Latine, ne qua natio non intelligat), ubi vocatur ille, *Improbus Catholicæ religionis oſor, Machiavelli nefaria colluvione pollutus, candoris liliorum Galliæ temerator, Apoſtolicæ Sedis calamo & gladio impugnator*, aliaque hujus generis. Novit Rex Catholicus, quæ Regibus, etiam hoſtibus, debeatur reverentia; nec impunitum abire ſineret, qui de Rege Franciæ talia coram ſe effutiret: non credo autem in Hiſpania plus

licentiæ ad talia in Ecclesiastico, quam in Civili foro concedi debere.

307 Decretum anni 1695, tales Delationes secutum & libros meos censurans, quod attinet; fuit illud, mox ut prodiit, à triumphabundis insolenter Carmelitis ferme ubique recusum, ac studiosissime divulgatum, notioribus nationum quatuor Europæarum linguis, Latina, Hispana Gallica, Teutonica. Idiomate autem Latino hanc præfert sententiam.

„ Nos, Inquisitores Apostolici contra „ hæreticam pravitatem & apostasiam, „ in Civitate, Regno, & Archiepisco- „ patu Toletano, cum Episcopatibus „ Abulensi, Segobiensi, & Siguntino, „ Portibusque harum partium, auctoritate „ Apostolicâ & ordinariâ, &c.

308 „ Omnibus & singulis personis, „ cujuscumque statûs, gradûs, conditionis, „ præeminentiæ, aut dignitatis existant, „ exemptis aut non exemptis, civibus & „ incolis, existentibus & habitantibus in „ hâc urbe Toletana, & in omnibus aliis „ civitatibus, oppidis, & locis dicti no- „ stri districtûs, & singulis ac unicuique „ vestrûm, notum sit, ad nostram noti- „ tiam devenisse, quod impressi & evul- „ gati fuerint quidam libri, quos manda- „ mus recolligi & omnino prohiberi, qui „ sunt sequentes.

309 „ Liber unus in folio, primus, „ secundus, & tertius, cui titulus: Acta „ Sanctorum Martii, impressus Antver- „ piæ, apud Jacobum Meursium; pri- „ mus & secundus anno 1668. & tertius „ anno 1684. „ (*Mirus profectò error, neque concipere possum unde natus: cum omnibus oculos habentibus videre liceat, eodem anno quo priores duos editum tertium Tomum Martii fuisse: Meursius autem obierit anno 1683; Joannes autem Baptista Verdussen, quem pro illo nominat Delatio Hispanicà pag. 1, nec unicam quidem litteram in illo vel aliis Tomis impresserit*).

„ Alius liber, primus, secundus, & ter- „ tius Tomus, intitulati. Acta Sancto- „ rum Aprilis, impressi Antverpiæ, apud „ Michaëlem Knobbarum anno 1675.

„ Alius liber, primus, secundus, „ tertius, quartus, quintus, sextus, & „ septimus tomi, intitulati Acta Sancto- „ rum Maji, impressi Antverpiæ; pri- „ mus, secundus, & tertius tomi, anno „ 1680, quartus, & quintus, anno „ 1685, & sextus ac septimus, anno „ 1688.

„ Alius liber, cujus titulus est: Propy- „ læum ad Acta Sanctorum Maji, im- „ pressus Antverpiæ, apud Michaëlem „ Knobbarum anno 1685, uti apparet „ ex Dedicatoria: qui omnes simul sunt „ quatuordecim tomi. Auctores eorum, „ Godefridus Henschenius & Daniël Pa- „ pebrochius, Societatis Jesu.

310 „ Quia continent propositiones „ erroneas, hæreticas, sapientes hære- „ sim, periculosas in fide, scandalosas, „ impias, piarum aurium offensivas, „ schismaticas, seditiosas, temerarias, „ audaces, præsumptuosas; plurium sum- „ morum Pontificum, Sedis Apostoli- „ cæ, Sacræ Rituum Congregationis, „ Breviarii & Martyrologii Romani, „ graviter offensivas; & excellentiarum „ quorumdam Sanctorum multorumque „ Scriptorum, nimium depressivas; & „ clausulas, multis Sanctis Patribus, & „ gravissimis Theologis Ecclesiasticis irre- „ verentes. Et similiter quia continent „ propositiones Statûs Religiosi, multa- „ rum Religionum, & specialiter Car- „ melitarum, & suorum gravium Scrip- „ torum, multarum Nationum, & signan- „ ter Hispanæ offensivas; nec non multo- „ rum Auctorum, communi æstimatione ve-

„ veridicorum, detractivas: ac denique, „ quia in dictis operibus multa hæreticorum & doctrinarum aliorum infamis „ notæ Auctorum, à Summis Pontificibus & ab Ecclesia prohibitarum & condemnatarum, continentur elogia; quorum doctrinis utuntur, ut eas quæ sunt „ Sanctorum & Ecclesiæ traditiones impugnent.

312 „ Ideo mandamus, ne ullus cujuscumque statûs, qualitatis, dignitatis, aut conditionis existat, dictos libros impressos, vel manuscriptos, tam „ prædictarum, quam aliarum impressionum, retinere, legere, aut vendere, „ vel imprimere, emere, aut de novo „ traducere valeat, sub pœna excommunicationis majoris, latæ sententiæ, & „ ducentorum ducatorum ad usus sancti „ Officii; & cum commonitione, quod „ contra inobedientes procedetur. Et mandamus, ut à die qua hæ nostræ litteræ „ fuerint lectæ, aut quocumque modo de „ iis sciveritis, aut notitiam acquisiveritis, usque ad sex dies immediatè subsequentes (quos vobis pro tribus terminis, & ultimum pro peremptorio damus & assignamus) adferatis, exhibeatis, & coram nobis, aut coram Commissariis sancti Officii, in locis hujus „ nostri districtus residentibus, præsentetis; quatenus nobis consignent omnes „ supradictos libros, quos sic habueritis; „ & manifestetis eos, quos aliæ personæ „ habuerint & occultarint. Et contrarium faciendo, dicto termino elapso, „ eis qui contumaces & rebelles extiterint, non præstando, nec adimplendo „ præmissa (factis & repetitis dictis canonicis monitionibus in jure præmissis) „ Nos ex nunc pro tunc, & ex tunc pro „ nunc ferimus, & promulgamus in vos „ & in unumquemque vestrûm dictam „ excommunicationis majoris sententiam, „ & habemus vos dictis censuris & pœnis obnoxios; & commonemus vos, quod „ contra vos ad earum procedemus executionem, & prout de jure repererimus.

312 „ In cujus fidem, mandamus dari, „ & dedimus litteras nostras, nominibus „ nostris signatas, Sigillo sancti Officii „ munitas, & per unum Secretariorum „ secreti pronuntiatas. In Aula nostræ „ Audientiæ sancti Officii Inquisitionis „ Toletanæ, die 14 mensis Novemb. „ 1695. *L. Don Andres De Soto y la Fuente. L. Don Martin Perez de Segura. L. Don* „ *Francisco Ochoa de Mendarozqueta y Arramende*.

Locus ✠ Sigilli.

De mandato sancti Officii Inquisitionis Toletanæ

DON JUAN MANUEL GIRALDO.

Nemo tollat, sub pœna Excommunicationis Majoris.

313 Nullum erat uspiam alterutrius sexus monasterium, nulla communitas, ac fere nulla honestior domus vel persona, cui non deferrentur biglotta vel tetraglotta folia, Antverpiæ, Bruxellis, Brugis, Lovanii recusa maximo numero; & eo fine, ut, si per civiles Magistratus licuisset, ad omnes platearum angulos affigerentur. Primus quoque Decreti promulgati nuntius, tam effusa lætitia exceptus est, ut Bruxellis quidem festivis ignibus explosionibusque triumphatum sit de hostibus, ut loquebantur, sui Ordinis; Antverpiæ invitati fuerint amici & vicini ad solenne Sacrum, in gratiarum actionem decantandum. Cum autem similia Decreta supervenerunt ab Inquisitionibus Regni Aragonici &c. Civitatis & districtus Madritensis, Regnorum Castellæ, Legionis ac Principatus Asturiæ, nec non Regnorum

rum & Dominiorum Portugalliæ, &c. publicata Cæsaraugustæ 8 (fortassis legendum 18) Novembris; Madriti, 19 Novembris; Vallisoleti, 15 Decembris, Ulisippone, 14 Januarii 1696; simul omnia, Latinâ atque Hispanicâ linguâ recusa, ac denuo sparsa sunt, titulis ubique ad valvas affixis, plaususque renovati; bonis ingemiscentibus, ridentibus aliis tam effusam super imaginaria istac victoria lætitiam, per quam sensatis omnibus nihilo fiebat quam antea credibilior prætensa antiquitas.

314 Quicumque legebant Decretum, æqui & iniqui, mirabantur atrocitatem sententiæ, latæ contra 14 Tomos, quorum uni legendo, nedum debite examinando, vix suffecisset trium quatuorve hebdomadum tempus, quod soli dijudicandis simul omnibus impensum dicebantur fateri Carmelitæ; excusantes id factum, ex præparata pridem materia, cursim indicando loca singula. Sed, quam pridem cœptâ præparari? Certe non nisi post perlatum ad Madritenses Carmelitas librum Exhibitionis, Approbationibus plerisque signatis mense Decembris 1691, Bruxellis, Lovanii, Antverpiæ. Qui autem vel titulum legisse meminerant, continuo judicabant, hunc solum præluxisse laturis sententiam. Atqui similibus fere, quibus titulus ille, verbis usas fuisse Inquisitiones alias, ejusdem Toletanæ ex more secutas sensum apparebat; adeoque sine nova causæ cognitione: ita ut talium Decretorum cum primario Toletano consensus ad pompam solum inanem faciat, non autem ad novæ auctoritatis robur primæ addendum. Omnes vero Inquisitiones illæ mandabant libros recolligi; & significabant, eos totos prohiberi: Hispanice, *que estan prohibidos in totum, y mandados recoger*.

315 Non ita Inquisitor Portugalliæ, ex Ordine Carmelitano bonus senex; qui nullam eatenus habens ipsorum librorum notitiam, sed sola atrocitate censurarum Hispanicarum perculsus, & à sui Ordinis Religiosis importunissime compulsus, hoc solum publice promulgavit „ Episcopus „ D. Fr. Joseph de Lancastro, Inquisitor „ Generalis regnorum & dominiorum Portugalliæ &c. Universis, ad quos præsentes devenerint, aut qui earum notitiam „ habuerint, notum facimus, quatenus „ mature considerantes, quod ex nostri „ officii munere tenemur invigilare, ut „ sacro-sancta fides Catholica in ea conservetur puritate, quam Sancta Romana Ecclesia, tamquam vera Mater & „ Regula infallibilis nos docet, omnia & „ singula semovendo, quæ Christi fidelium spirituali saluti officere possunt: & „ certiores facti, quod in Libris (*de Actis* „ *Sanctorum*) continentur propositiones, „ contra Sanctorum Patrum doctrinam „ communemque Ecclesiæ sensum; ideo „ præsentium tenore & auctoritate Apostolica mandamus, in virtute sanctæ „ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ nobis reservatæ, „ omnibus & singulis ..... ut prædictos „ libros quos retinent, aut ab aliis retineri noverint, Sancti Officii Commissariis tradant & denuntient.

316 Ita ille, prudenter ab omni censura abstinens; eam autem, quam in Hispania latam compererat, justamque arbitrabatur sic mitigans, ut videatur non potuisse persuaderi, quod in talibus libris, à Societate Jesu approbatis, continerentur *Propositiones, Hæreticæ, Sapientes hæresim, Schismaticæ, Seditiosæ &c.* Postquam autem, requisitis plurium peritorum, quibus fidere se posse credebat, judiciis, etiam in Hispania atque Madriti, comperit libros innocentes censeri, atque per meram

ram subreptionem & calumniam tam fœde proscriptos, relaxari quidem ipsos mox jussit, & iis à quibus ablati erant restitui; pergit nihilominus, sicut à nostris rogatus est, in ipsorum librorum examine. Sed cum pauca admodum toto regno habeantur exemplaria, & pauciores qui legerint; Responsionum quoque nostrarum exigua eo pervecta sit copia, & plerique ecclesiastici Ordinis, qui aliquid in re historica scire creduntur, figmentis Dextrinis, æque ac Hispani quamplurimi, mordicus adhæreant; difficile erit ut ea via verum sincerumque judicium obtineat Inquisitor, priusquam Roma locuta fuerit.

317 Et ipse quidem, ut *Inquisitor Generalis*, Decreto suo subscripsit; Hispanico autem, soli Inquisitores locales, nulla facta mentione Inquisitoris Generalis, passim subscribere soliti iis, quæ promanant à Generali Inquisitione, judicio coram illo ejusque auctoritate exercito. Hinc Dominicani, tam Belgæ quam Itali, ad ejusmodi Decretum exhorrescentes, merito videntur negavisse, D. Jo. Thomam de Roccabertis, ex sui Ordinis Generalatu Archiepiscopatui Valentino, deinde supremæ Inquisitioni concessum, partem aliquam in ipso Decreto habuisse. Quin etiam ex Hispania scribitur, ipsummet pluribus se excusasse, quod ad officium accedens, judicium totum absolutum invenerit. Idem fortassis etiam responderit Archiepiscopo Parisiensi, consanguineo suo; qui cum jussisset coram se suisque Canonicis, in quibus Eruditissimus Claudius Castellanus, Decretum legi; stomachabundus adjecit, quod super tam extravaganti sententia vellet cognato illi suo scribere.

318 Sane incredibile est, quod is qui in libris, à se pro suprema Pontificis auctoritate editis, sæpius laudat, allegat, & sequitur sententiam meam, ac nominatim circa innocentiam S. Marcellini fictionemque Synodi Sinuessanæ, damnari eamdem tam fœde permisisset, particeps & præsens judicio, & censuratarum in eo propositionum conscius.

319 Porro cum prælaudatus Parisiensis, sub lectione sæpe dicti Decreti, audiret hanc clausulam, *Et specialiter Carmelitanæ*; cum risu exclamavit: *Eccum crimen. Eccum causæ totius caput.* Ego vero existimo, alterum risum addi potuisse, ex clausula altera, *& signanter Hispanicæ offensivas*, propter Dextrina figmenta, in libris nostris traducta; propter quæ si patiar in Hispania, non erubescam, sed gloriabor etiam in isto nomine; certo persuasus, futurum aliquando, ut turba imperitorum, pietatis specie deceptorum & obcæcatorum, lumen oblatum à prudentioribus, nec minus veritatis quam patriæ amantibus, tandem aliquando suscipiens, lætanter incipiat cum Ecclesia canere,

Lux ecce surgit aurea,
Pallens facessat cæcitas,
Quæ nosmet in præceps diu
Errore traxit devio.

Tunc ex voto Cardinalis Aguirre, peregrinis Higueræ, Tamaji, & Lupiani Zapatæ figmentis damnatis, repurgabitur Historia Ecclesiastica Hispaniæ, & antiqui ac veri gentis Iberæ Patroni clarius enitescent, secreti à turba male superinductorum, vel fictitiorum, vel ad Hispaniam pertinentium ex toto nihil, aut pertinentium quidem, sed nullo majorum usu aut decreto aris admotorum.

320 Interim non despero, prius etiam quam ejusmodi reformatio fiat, satis illuminandos supremi istius Tribunalis Ministros, quantumvis in re historica hactenus parum versatos, ideoque facile protractos à Carmelitis in sententiam tam

probrosam sibi apud exteros omnes; spero, inquam, fore ut ex meis Responsionibus intelligant, auctores istos, quos suimet scriptores tam patentis arguunt fictionis, merito contemni à scriptoribus externis; neque horum libros, majori quam in Hispania fieret libertate scriptos, esse contemnendos, quia maluerint de Hispanicis Sanctis vera, quam vulgo placentia tradere. Supremus certe Inquisitor, supplicationibus meis nostrorumque Madriti Patrum, ad hoc auctoratorum, benigne inclinatus cum suis Assessoribus, annuit recipiendam pro ipsis libris, quæ offerebatur, Apologiam, causæque revisionem instituendam, per Decretum quod ex Hispanico Latine redditum ita sonat.

321 „ Madriti, die tertia mensis Augusti, anno 1696, Excellentiss. Dominus Archiepiscopus Valentinus, Inquisitor Generalis, cum Dominis de Consilio Majestatis suæ sanctæ Inquisitionis generalis, visis petitionibus Patrum Antonii Beltran & Josephi de Aguirre, Procuratorum Generalium Societatis Jesu in Castellæ Provincia, quas exhibuerunt pro parte Patrum, Danielis Papebrochii, Francisci Baertii, & Conradi Janningi, ejusdem Societatis Religiosorum; petentium sibi dari copiam Propositionum delatarum & censuræ latæ super illas, ut contentas in libris intitulatis Acta Sanctorum &c; ut prædicti eorum Auctores Papebrochius, Baertius & Janningus possint respondere, & satisfacere censuræ super eas latæ; jusserunt, ut eis detur copia & transumptum quod petunt, juxta stylum sancti Officii; atque ut P. Josepho de Aguirre, Procuratori Actuali ad id instituto, tradatur, accepto vicissim recepisse, & juramento pro se & partibus quas repræsentat præstito, quod dicta copia servabitur cum omni cautela & secreto convenienti, nec cuiquam omnino communicabitur præterquam Auctoribus dictorum librorum, aut aliis quos Societas designaverit ad responsionem & defensionem; sic ut inde non extrahatur alia copia vel copiæ: quod si ad hunc finem aliæ plures necessariæ sint, eas petent, sub pœna excommunicationis majoris ipso facto incurrendæ, & cum interminatione, qua contra secus facientes procedetur ad id, quod locum in jure habebit.

322 „ Item ut illis mandetur, sub eisdem censuris & pœnis, non imprimant Defensorium quod formabunt & mittent ad S. Officium, neque copiam inde sumant, publicent aut participent personæ cuicumque: opere autem finito ipsum præsentabunt suæ Excellentiæ & Dominis prædicti Consilii, simul cum adversariis primæ suæ, quantumvis maculosæ, scriptionis (*los borradores*) quibus usi fuerint; sic ut folium omnino nullum, mundum vel immundum, apud Auctores remaneat, remittendo easdem Propositiones & Censuras quæ ipsis concessæ fuerint. Contentum autem hujus Actus notificetur d. Patri Josepho Aguirre, cujus etiam ei copia detur. Pro punctuali autem ejus observantia, ipsum rubricarunt sua Excellentia & Domini prædicti Consilii, D. Antonius Alvarez de la Puente, Secretarius Regis & hujus Consilii.

Don Antonio Alvarez de la Puente.

„ Concordat cum suo originali, quod coram me exhibuit P. Franciscus Holgado de Herrera, Provincialis Societatis Jesu in Provincia Toletana; cui ipsum reddidi transmittendum: in cujus rei fidem, atque

„ quæ ut omnibus constet, ipsam copiam
„ firmo & signo, Madriti 9 Augusti, anno
„ 1696, in testimonium veritatis.
Petrus Josephi Not. Apost.

CAPUT NONUM.

Papebrochii Delatores conantur Decretum contra Acta Sanctorum, totius Christiani orbis stupore exceptum, variis & nihilo minus injuriosis modis palliare.

MOx atque Hispanicæ censuræ decretum, tam enorme, comparuit linguis quatuor publicatum, spargentibus quaquaversim Carmelitis; idque in Belgio, Inquisitioni illi nequaquam subjecto, & adhuc memore ingentium turbarum, quibus olim ipsum vel solus ejus huc inducendæ metus involvit; ingens omnes cupido incessit, cognoscendi distinctius Propositiones, tam fœde censuratas: quibus respondebatur à Carmelitis, Lovanii & alibi, brevi illas cum suis quasque Censuris edendas in lucem. Non fuisset id difficile, habentibus Delationes & Expostulationes, annis 1692 & 94 impressas; eademque verosimiliter fide subductas sacro Officio censuras ipsas, qua illas acceperant. Imo credibile est, quod utrasque jam tum habuerint Latine redditas: in tali enim re quapiam gnaviter laborari, declaravit viro Nobili Antverpiensi, id cum opus fuerit testari parato, quidam ex Discalceatis, in Claustro Carthusianorum obambulans, interim dum suus socius, Rev. P. Cornelius de Monte Carmelo, alias vanden Bogaerde, cum Priore monasterii privata quædam tractabat negotia. Sed resedit fervor iste, cum intellexerunt id fieri non posse, nisi vellent sacrum Tribunal irreconciliabiliter offensum, publicatione eorum librorum, quos imprimendi facultatem ipsum non dederat, nisi pro informandis secrete Qualificatoribus, ut supra dictum est.

324 Ad fidem tamen promissi quadamtenus solvendam, opportune advenerunt Hispali impressæ Theses: quibus id, quod quærebatur, præstari utcumque videbatur. Vetuerat illas quidem propugnari Inquisitor Hispalensis, & supprimi jusserat; sed serius id erat, & sparsa quaquaversum volitabant exemplaria: quæ pluribus locis recusa, justificatura credebantur enormitatem Censurarum. Earum copiam & Theses inde extractas publicandi facultatem, quomodo acceperit Auctor, declarandum ipsi relinquo; nisi fateri malit se, (quod verosimilius est) non visis originalibus actis sacri Officii, ex incerto aliorum relatu propriaque conjectura, Propositiones definivisse, eisque aptasse Censuras, congruere visas. Ut ut est, impressæ fuerunt Hispali Theses; quæ quem ferirent, licet non exprimeretur nomen, dubium esse poterat nemini, controversiæ tunc ubique ferventis gnari: & subscriptum erat, *Propugnabuntur in Collegio majori D. Thomæ, die 19 Octobris 1697, mane & vesperi. Ex typographia Lucæ Martini de Hermosilla.* Has, sicuti promittebantur *propugnandæ*, sic reapse *propugnatas*, supposuit, qui reimprimen-

primendas obtulit Carmelita, ei qui reimprimi posse censuit, Ordinario Lovaniensi, 30 *Januarii* 1697: quando eisdem factus est hic titulus. *Theses, haustæ ex perenni fonte Angelici Præceptoris & quinti ecclesiæ Doctoris, D.Thomæ Aquinatis; & ipsius glorioso nomini, humili & supplici obsequio, dedicatæ*.

325 Titulo, qui originali Hispalensi non aderat, Lovanii componendo argumentum dabat Dedicatoria, terminis concepta valde bombisonantibus & perplexis; quos Grammaticorum pueris concinnandos relinquens, ipsos, sic uti accepi, repræsento. *Integerrimæ puritatis candore, Illibatæ decorato munditia, claro Virginitatis nobilitato insigni, Angelicæ manus insignito miraculo; quem præstantium excellentia virtutum, quem omnigenæ sanctitatis emporio conspicua reddunt fulgescentem facinora; cujus sapientiæ multa nimis abyssus, sibimet conferenda relinquitur, cum Deus ipse prædicarit eximiam; Angelico, inquam, præceptori D.Thomæ Aquinati, quinto Ecclesiæ doctori, Fidei columini, orthodoxæ Veritatis athletæ, Sedis Apostolicæ pugili; hæ tenues lymphulæ, ex ipsius perenni fonte haustæ, humili & supplici dedicantur obsequio*.

326 Post hujusmodi Dedicationem, quid aliud expectes, quam puras putas, si non ipsius S.Thomæ, saltem Scholæ ThomisticæConclusiones. Verum nihil minus invenies in iis thesibus, quas ad triginta produxit Auctor, multa asserens, probans nihil; responsuroque dumtaxat molestiam facessens, juxta Proverbium quo vulgariter dicitur, *plus posse interrogare stultum unum, quam septem sapientes respondere*. Fuit tamen qui responderet stulto secundum stultiam suam, ne sibi sapiens videretur. Ita mox comparuerunt impressæ Salmanticæ, *Contra calumnias veræ Papebrochii Assertiones*, quibus subscriptum erat, *Defenduntur Salmanticæ more Academico-Juridico, expositis libris & textibus*.

327 Hasce Antitheses si una cum Thesibus recudi fecissent Patres Carmelitæ, veritati quidem consuluissent bene, sed causæ suæ perquam male. Me vero quid prohibeat utrasque sic componere, ut veritati opposita falsitas, maledicentiæ modestia, eluceant luculentius.

THESIS HISPALENSIS I.

Divos Apostolos Petrum & Paulum fuisse in solidum Episcopos Ecclesiæ Romanæ, Propositio sapiens hæresim est.

ANTITHESIS SALMANTIC. I.

D.Paulum rectè dici posse Episcopum Romanum, Petro tamen subordinatum, ab omni hæreseos suspicione vacat. S.Leo P.S.Epiphan.S.Iren.F.Mat.Corona, Diana, disp.1 Apolog.sec.3 n.6. Imo Linum, & Cletum Episcopatum in Urbe gessisse, vivente adhuc S.Petro, confirmant Auctor Præfat.ad lib.Recognit.Auct.Pontificalis, Guilielmus de Nangiis, Albertus Stadensis, & sic quoque Cardinales Baronius & Bellarminus, *quos cum Binio secuti sunt plerique periti*, ut ait Schelstratius, Antiquit.illustratæ p.2 dissert.3 cap.2 n.254.

II *Practicè dubitare, an Sancti, canonizati ab Ecclesia, fuerint in rerum natura, erroneum est*.

III *Si verò de Sanctis beatificatis fiat dubium practicum, an in rerum natura extiterint, temerarium est*.

II, III Practicè vel speculativè dubitare de Sanctis, quorum existentia & cultus solummodo nota sunt ex incertis, fabulosis, & suppositititiis monumentis, tam longè abest à temeritate aut errore, ut laude dignissimum censeatur ab his, qui ecclesiasticam

sticam historiam ab omnibus figmentis repurgatam videre cupiunt.

IV *Ponere scienter in albo Sanctorum Confessorum, quem Romana Ecclesia in hoc Catalogo non annumerat, ingens temeritas est.*

IV Abstinere à titulo Martyris conferendo ei, quem Pontifices tantum Confessorem nominant; & cujus martyrium, non nisi ex suspectæ fidei Auctoribus deducitur, prudentissimum est; uti fecit Baronius in Martyrologio à se recognito.

V *Reliquias Sanctorum, ab Ecclesia approbatas, vel prolixo seculorum tractu publicæ venerationi expositas, in dubium vertere, scandalosum, temerarium, & injuriosum est.*

V Dubitare ex gravibus fundamentis, an hic vel alibi quiescant reliquiæ Sanctorum, etsi pro alterutra parte stent diplomata Pontificia, aut etiam Breviarii auctoritas, neque temerarium neque scandalosum est; ut patet ex his, qui pro possessione corporis S. Benedicti contendunt, allegatis utrimque Bullis, ex certa scientiâ conditis; tum etiam ex Em. Card. Ursino, negante translatas unquam fuisse Romam reliquias S. Bartholomæi, etsi contrarium asseratur in Breviario Romano.

VI *Sanctæ mulieris Veronicæ existentiam in dubium vertere, temerarium est. Sacram verò imaginem Giennensem, in Sudario ab ea Christo Domino, sub Cruce gementi, oblato, depictam fuisse negare, contra inconcussam traditionem pugnare est.*

VI Sanctæ mulieris Veronicæ existentiam, non item Sudarii Christi faciem exprimentis, in dubium vertere, temerarium esse negabunt Baronius & S. Carolus Borromæus, qui ab omnibus Breviariis, & Missalibus Ecclesiæ Mediolanensis ejus nomen eradi jussit; & eruditissimus Joan. Mabilio, cum Jacobo de Trecis postmodum Urbano IV, cujus verba profert in Itinerario Ital.

VII *Imagines Christi Domini, & beatissimæ Virginis Mariæ, à Divo Luca Evangelista propriâ manu depictas, in dubium vertere, temerarium est.*

VII Non credere eâdem firmitate S. Lucam pictorem fuisse, atque medicum, nullam temeritatis notam meretur; cum medicum fuisse constet ex sacra Scripturâ, secus pictorem; quamvis hoc etiam moraliter certum sit.

VIII *Baptismum Magni Constantini, à S. Silvestro ministratum, & virtute sacri lavacri fuisse prædictam Imperatorem à lepra mundatum, negare, insignis temeritas est.*

VIII Constantinum Magnum, Romæ à S. Silvestro fuisse baptizatum, usque adeo incertum est, ut contrarium sustineant hodie plerique eruditorum. Card. Perronius, Dionysius Petavius, Andreas Valesius, Antonius Pagius & (si per vos licet, licebit autem opinor) eruditissimus P. Natalis Alexander, cum plerisque antiquorum, ut sunt Eusebius, Theodoretus, Gelasius Cyzicenus, S. Ambrosius, S. Hieronymus, & alii plures.

IX *Antiquitùs, ut Martyres, venerari quotquot ex populis Christianis violentâ morte diem claudebant extremum, etiamsi à prædonum vel latrocinantium manu cæsos esse constaret, & hoc suspicari de S. Geruntio impium, temerarium, & blasphemum est.*

IX Antiquitus ut Martyres coli solitos nonnullos, qui alia quam fidei causa occubuerint, constat manifestissime, exemplo SS. Rumoldi, Ruperti, & Lamberti Episcoporum: quin imo SS. Evermari, Trudberti, & similium à grassatoribus mactatorum. Canutus quoque Daniæ, Eduardus Angliæ, Wenceslaus Bohemiæ Reges causa regni occubuere, & Martyres habentur.

X *Martyrologium Romanum ac Breviarium pluribus scatere fabulis, fictionibus, & fal-*

falsitatibus, scandalosum & temerarium est.

x Martyrologium ac Breviarium Romanum in nonnullis spongiâ indigere, *doctissimi Historiarum exploratores judicant*, ut ait Card. Ursinus.

xi *Donationem Magni Constantini, factam Romanæ Ecclesiæ, falsam & fictitiam esse, atque ad eam validandam instrumentum suppositititum factum fuisse, blasphemum, impium, & temerarium est.*

xi Instrumentum Donationis à Constantino factæ, suppositititium esse, tenent S. Antoninus, Card. Cusanus, Morinus, Christianus Lupus, de Marcâ, Schelstratius cum aliis: & saltem interpolatum, & depravatum esse, fatetur Baronius.

xii *Donationes, factas à Regibus, aliisque Magnatibus, pluribus Ecclesiis, tam Regularibus quam Secularibus, tum Galliæ, tum Hispaniæ, falsas & fictas esse; tabulasque publicas confictas fuisse à religiosis & viris simplicibus illius ætatis, ad prædictas donationes firmandas; injuriosum, seditiosum, scandalosum, & temerarium est.*

xii Multa diplomata à religiosis viris conficta fuisse seculo xi, pro tuendis bonis suis, fatetur eruditissimus D. Joannes Mabilio lib. de re diplomat. ad quem proprius, quam ad alios ea causa spectat.

xiii *Indulgentiarum usum non viguisse in Ecclesia usque post seculum duodecimum, sapit hæresim.*

xiii Indulgentiarum usum [ad eum quo nunc modum] non viguisse in Ecclesia usque ad seculum xi, adeo non sapit hæresim, ut hoc ipsum Roma probaverit, in Comm. Hist. Jo. Morini, de disciplina in administr. Pœnit. valde laudato à Card. Barberino. Probarunt etiam eruditi in Curiâ Pontificiâ viri, Augustinus Favoritus, Joannes de Luciis, Michaël Angelus Riccius postea Cardinalis, nec non Joannes Maria Sanfelicius Apostolicus ad inferiorem Germaniam Nuntius, in Epist. ad quemdam Doctorem Coloniensem.

xiv *Prælatos in Hispania, magis pios, quam cautos, eo adductos esse, ut cultum ecclesiasticum decernerent multis, qui non dico ad Hispaniam nihil pertinent (id enim levius foret) sed neque probari quidem possunt, in rerum natura fuisse, temerarium, injuriosum, scandalosum, atque piarum aurium offensivum est.*

xiv Pios magis, quam cautos fuisse nonnullos in Hispaniâ Episcopos, qui eorum fidei credentes, qui dextrinas fabulas pro antiquissimis monumentis obtrudere voluerunt, eo adducti sunt, ut cultum Ecclesiasticum decernerent pluribus Sanctis, quorum existentia, quando ab unius Dextri auctoritate pendet, citra noxam improbabilis censeri potest, constanter affirmabunt, idque asserentes ab omni temeritatis & scandali notâ liberabunt, non tantum exteri ferè omnes, sed ex Hispanis etiam primæ notæ scriptores plurimi, Dextrinum chronicon novitium figmentum esse contendentes. Unum pro multis legisse sufficiet eruditissimum, atque Excellentissimum Marchionem Mondexarensem, toto opere Dissert. Ecclesiast. præsertim à Dissert. 3.

xv *Symbolum fidei, quod in diebus Dominicis solenniter ab Ecclesia concinitur, non esse concinnatum à Divo Athanasio; Regulam D. Augustini non esse dictatam pro viris, sed pro mulieribus; Librum de cælesti & ecclesiastica hierarchia, non esse à D. Dionysio Areopagita compositum; falsissima sunt.*

xv Symbolum *Quicumque vult*, non esse concinnatum à D. Athanasio, *eruditissimi plerique consentiunt*, ut ait Eminentissim. Card. Ursinus. Regulam D. Augustini non esse dictatam pro viris, sed pro mulieribus affirmant Bellarminus & Nicolaus Desnos in suo Canonico Seculari & Regulari. Libros

bros de cælesti & ecclesiast. Hierarchia non esse à D. Dionysio Areopagita compositos, tuentur celeberrimi Scriptores, Joan. Roffensis, Card. Cajetanus, Jacobus Sirmondus, Dionysius Petavius, Joannes Morinus, Guillelmus Crocinus, Christianus Lupus; quique, ut ait Labbe in Dissert. Philolog. multorum instar esse potest, Illustriss. Isaacus Habertus Episcopus Vabrensis, & alii plures: quibus accedit judicium Academiæ Parisiensis apud excel. March. Mondexar. ubi sup. Dissert. 4 cap. 5 num. 21.

XVI *Corpus Beatæ Catharinæ, Virginis & Martyris, non fuisse collocatum per sanctos Angelos in monte Sinai, temerarium est.*

XVI Adeo incerta sunt, quæ de S. Catharina passim narrantur, ut ejus vitam totam fabulosam esse ab initio usque ad finem, affirmet Adrianus Valesius, in Posthumis, pag. 48, nec parum dubitet Baronius.

XVII *Veri nominis Monachos neminem facile invenire posse anno ducentesimo septuagesimo à Christi Domini nativitate, sed tales tantum, quales faciebat fugiendæ persecutionis necessitas, quæ initium vero Monachatui dedit circa finem seculi tertii; sapiens hæresim nec temerarium est.*

XVII Vitæ Monasticæ cultores ad seculum 3 esse referendos, sine ulla hæresis umbrâ, docebunt Hieronymus in Præfat. ad reg. S. Pachomii, Acta ejusdem Pachomii, nec non Lucas Holstenius Præfat. ad Cod. regul. ubi ait, *ætati Constantini Magni vitæ regularis initia imputanda sunt.*

XVIII *Monachatum, à Christo Domino institutum, & à tempore Apostolorum inceptum, certum est.*

XVIII Etsi certum sit, Monachatum quoad substantiam à Christo & Apostolis institutum esse; incertum tamen est, an ante Antonii & Pachomii tempora stabilis vitæ monasticæ professio extiterit. S. Hieronymus, ubi supra, & in Præfat. ad vitam S. Pauli.

XIX *Monachatum imperfectum à Sanctissimo Propheta Elia cum tribus votis, Paupertatis, Obedientiæ, & Castitatis inchoatum, absque solennitate tamen & potestate clavium, à Monachatu legis gratiæ, tamquam ab exemplari desumptum, & usque ad Christi adventum continuatum, & sanguine Christi promeritum; evidenter probabile est extitisse.*

XIX Monachatus Eliæ, qualiscumque demum fuerit, usque ad Christi adventum continuatus, eatenus probabilis erit, quatenus id evicerint fundamenta pro eo allegata.

XX *Magni Prophetæ Eliæ indumentum fuisse ex mollissimis pilis, mirâ venustate splendentibus contextum, hæreticum est.*

XX Licet hæreticum esset asserere, Eliæ indumentum fuisse contextum ex pilis mollissimis, & mirâ venustate splendentibus; ei tamen attribuere meloten, seu vestem ex pelle ovinâ factam, omnino Catholicum est.

XXI *Nihil certe plausibilius dici potest, ad conjugium Beatissimæ Virginis Mariæ cum ejus voto virginitatis conciliandum, quam quod* ex familiari Spiritus S. instinctu, credenda est desponsari voluisse, confidens de divino auxilio, quod numquam ad carnalem copulam perveniret. *Ut ait D. Thomas 3 p. q. 29 art. 1 ad 1.*

XXII *Nihil vero ineptius excogitari potest, ad prædictum conjugium cum præfato voto stabiliendum, quam, ut ex tempore emissi voti necessitas inciderit improvisa conjugii ineundi, quæ ex æquo utrumque conjugem ad matrimonium, & usum matrimonii obstringeret, & utrumque redderet dubium de voti obligatione; & sic ad contrahendum matrimonium utrumque liberum exhiberet, si legem vellent, ut profecto volebant, observatam.*

XXIII *Ineptissima, inquam, cogitatio, & in multis deficiens. Primò, in eo quod votum à beatissima Virgine asserit emissum, improvisâ lege conjugii eam obligante: quod quidem erroneum est. 2. In eo quod legem obstringentem beatissimam Virginem ad matrimonium ponit: quod falsum est. 3. In eo quod legem fingit ad usum matrimonii sanctissimam Virginem compellentem: quod erroneum est. 4. In eo quod beatissimæ Virgini assensum in usum matrimonii tribuit, quod hæreticum est. 5. Id eo, quod beatissimam Virginem à voto virginitatis emisso, in casu prædicto dubii, liberat: quod temerarium & erroneum est.*

XXIV *Neque securiori tramite discurrit, qui, ut supradictum fœdus matrimonii & voti statuat; asserit, quod voto virginitatis noluerint se obligare beatissima Virgo & castissimus Joseph, in casu, quo matrimonii ineundi adveniret necessitas; quia licet lex ad usum non obligaret matrimonii; nihilominus, quia ex cohabitatione viri cum uxore communiter periculum incontinentiæ imminet, adeò difficilem voti virginitatis observantiam judicarunt, ut rationabiliter censeri possit, noluisse ipsos in casu simili se voto constringere.*

XXV *Haud minus, inquam, deviat hic discursus. Primò: quia votum virginitatis absolutum, facit omni tempore alienum à Beatissima Virgine: quod erroneum est. 2. Quia periculum incontinentiæ, plenitudini gratiæ ipsius Dei Genitricis repugnans, judicat attribuendum: quod temerarium & erroneum est.*

XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV Amandatis procul inanibus glossematis, nemo hactenus honorificentius, religiosius nemo, de B. Mariæ virginitatis voto, ejusque conjugio locutus est, quam P. Papebrochius, tom. 3. Martii pag. 14. §. 7. à num. 44. & in Propylæo Maji pag. 31. à num. 22. ut graviter & perspicue demonstrat Apologetica Doct. Ignatii Jordi, Canonici Perpinianensis, Epistola.

XXVI *Messiam ex Abrahæ semine & Davidis stirpe descensurum, nota erat passim & ubique prædictio: sed quomodo huic sua subsisteret veritas, tunc maximè obscurum fecerunt Euangelistæ Lucas & Matthæus, cum expansâ generationum serie, & quasi tabularum fide, eamdem videbantur clarè demonstratam voluisse. Hoc assertum hæreticum est.*

XXVI Nullus, nisi plane Scripturarum indoctus, dubitare potest, quin uterque Euangelista Matthæus & Lucas, ex diversâ, quam prosecuti sunt, generationum serie, maxime obscuram reddiderint Christi genealogiam. Quod si quis hujus rei experimentum capere velit, inveniet, post doctissimas SS. Patrum & Interpretum lucubrationes, copiosam adhuc restare difficultatum messem.

XXVII *Ex modo, quo sacri Euangelistæ Christi Domini Genealogiam descripserunt, occasionem præberi adversariis veritatis, aut Euangelistas mendacii, aut fidem nostram falsitatis arguendi, hæreticum est.*

XXVII Hæreticos, tam ex genealogiâ Christi, quam ex aliis Scripturæ locis, occasionem arripuisse blaterandi multa contra infallibilitatem Scripturarum, demonstrabit, ut ceteros prætercam, Augustini concordia; nisi forte & huic hæresim affingere libet.

XXVIII *Plerique Sanctorum Patrum, temerè Africanum secuti, nec rationi, nec Scripturis satis conformiter videntur adscripsisse Matthæo, ejus, quæ secundùm naturam est, generationis seriem; Lucæ verò alterius, quæ secundùm legem successionis. Hoc dictum, blasphemum, impium, ac erroneum est.*

XXVIII Deducere, ad augendam ejus opinionis difficultatem, plerosque Patres, temere Africanum secutos, seu, quod idem est, in Africani sententiam conspirantes, non satis conformiter rationi aut Scri-

Scripturis videri locutos, nec blasphemum, neque impium, neque erroneum est; aut easdem omnino censuras merentur Scholastici omnes, quotquot gravissimas absurditates ex contrariis opinionibus deducere solent.

XXIX *Nec dicere audemus omninò, neutrum Euangelistarum carnalem Christi genealogiam texuisse, non Matthæum, sæpius ab ipsa deficientem; non etiam Lucam, quia hic in contrario nobis sensu statim ab ipso limine errat, generum substituens loco filii. Et hoc erroneum est.*

XXIX Etsi non tantum erroneum, sed etiam impium, atque blasphemum esset, negare, alterutrum Euangelistarum carnalem Christi Genealogiam texuisse, ab his solum hæc absurditas devoranda erit, qui statuere volent, Joachimum, patrem B. Virginis eumdem esse cum Heli, ut recte argumentatur Papebrochius tom. 3. Martii pag. 78 §. 2. num. 8.

XXX *Sanctos autem Patres vituperare, eorum uniformem doctrinam spernere, & nihili facere; Auctorum verò ab Ecclesia damnatorum dicta & scripta usque ad nubes & cælum extollere, mali genii pessimæque indolis signum & indicium est.*

XXX Sanctorum Patrum sententias, etsi aliquando deserantur, reverenter tractare, religioso & probo viro consentaneum est. Nullus autem, nisi per summam contumaciam, exprobare cuiquam potest, quod religiosos & doctrinæ famâ claros Scriptores, licet eorum opera ab Ecclesiâ damnata sint, cum elogio allegaverit; præsertim, si id factum sit ante eorum damnationem. „ Hactenus ambæ partes.

328 Non poterant latinæ Theses, eæque perbreves illo in regno, ubi istius linguæ usus rarus est, & ubi Decretum vulgari lingua fuerat promulgatum, satisfacere infinitæ multitudini curiosorum, distinctius scire cupientium, quænam essent Propositiones inventæ in duorum Jesuitarum libris, vix aliter in Hispania quam titulo, numero, & magnitudine notis; quibus tam præceps tamque atrox censura infligenda fuerit, ac si præsens & contagiosa pestis iis contineretur, totam Religionem Catholicam eversura. Impressa Delationum & Expostulationum, ut fuerant prætextu informandi sacri Officii curata, sic non multa verosimiliter erant; & ut multa fuissent, non poterant absque illius consensu vulgari; hic autem consensus tanto minus sperari debebat, quanto gravius vulgo gliscebat rumor de injuria Actis Sanctorum illata. Placuit ergo, illis deinceps suppressis, ipsos P. Sebastiani libros Hispanicos facere, supplendo unos ex aliis, & quædam addendo, noviter forsan ab ipsomet auctore hinc suggesta. Titulus operis Latine expositus hic est. *Memoriale, quod, in defensionem veritatis & comprobationem innocentiæ, præsentatur ad rectæ rationis tribunal, contra calumnias, quas P. Conradus Janningus Jesuita imponit libro, intitulato Exhibitio errorum .... quam lingua Latina scripsit P. Fr. Sebastianus à S. Paulo, & S. D. N. Innocentio XII dedicavit anno* 1693; *in linguam autem Castellanam traduxit, atque in formam Memorialis redegit, Don Daniel à S. Petro, Juris utriusque Doctor. Impressum Hispali, cum licentia Ordinarii, per Mathiam Merinerum* 1696.

329 Hoc Memoriale, calumniosum æque ac ipsa Exhibitio, detulerunt, ut multipliciter tale, ad sanctæ Inquisitionis Tribunal, Vice-rector Salmanticensis cum multis sui Collegii Patribus, die 23 Octobris, 1696: detulerunt, autem in hunc modum, alloquentes Salmanticensem Inquisitionem. „ DOMINE. Vice-re-
„ ctor & Patres quidam Collegii Societatis

„ Jesu Salmanticæ, moti justo ac debito „ zelo pro honore Religionis suæ tam ne- „ cessario ad Dei obsequium in eadem Re- „ ligione ejusq; individualibus personis; de- „ ferunt Celsitudini Vestræ adjunctam his „ chartam, tamquam summopere injurio- „ sam Societati Jesu, Patriarchæ suo & in- „ dividuis suis, quemadmodum apparebit „ ex sequenti tenore.

330 „ Primo in Appendice fol. 42 „ num. 68 sic dicitur, *Injunctum fuit P. „ Generali Societatis Jesu, de mandato suæ „ Sanctitatis ordinare, non solum ne permit- „ tatur Patribus Societatis scribere pro opinione „ magis probabili, & impugnare sententiam „ eorum qui asserunt, quod in concursu opinio- „ nis minus probabilis cum magis probabili, „ cognita & judicata tali, licitum sit sequi „ minus probabilem: verum etiam mentem „ Sanctitatis suæ esse, ut in omnibus Universi- „ tatibus Societatis, quæcumque illæ fuerint, „ scribatur pro opinione magis probabili, & „ impugnetur contraria supradicta; mandet- „ que ipse illis, ut integre se subjiciant man- „ dato suæ Sanctitatis.*

„ *Die 8 Julii 1680 mandatum istud in- „ timatum fuit P. Generali Societatis Jesu, per „ Reverendiss. D. Assessorem: respondit que, obe- „ diturum se in omnibus prædictis; quamquam „ nec ipse, nec sui antecessores unquam pro- „ hibuerint scribere pro opinione magis proba- „ bili eamque docere. Et tamen Societas non- „ nisi contrarium practicat, defendendo & „ docendo opiniones maxime laxas & oppo- „ sitas meliori Theologiæ, etiam post condem- „ natas tam multas in suis auctoribus ab Ale- „ xandro VII. Et ideo non solum non rece- „ perunt dictamen sui Generalis, scribendi & „ docendi in favorem opinionis magis pro- „ babilis, in concursu minus probabilis; sed „ etiam opposuerunt se ejus scripto & consilio; „ adeo ut, propterea quod in Societatem in- „ traducebat istam sanam doctrinam, aliaque „ dictamina sancta, tractaverint de eo deji- „ ciendo ex gradu suo, aut sese eximendis ab „ ejus jurisdictione. Atque hic fuit effectus, „ quem in Hispania produxit Decretum Con- „ gregationis atque dictamen P. Thyrsi Gon- „ zalez.*

331 „ Domine injuria & calumnia, „ quam continent verba ista omnia, contra „ Societatem, individuos suos, & P. Ge- „ neralem, quod ipsis tantam licentiam „ permittat, non minus evidens est, quam „ gravis: ideoque relinquendo illum su- „ blimi considerationi Celsitudinis vestræ, „ progredior ad alia.

332 „ §. 12. Ejusdem Appendicis, num. „ 56 fol. 40, sic legitur. *Et vero si statua- „ tur, quod relationibus quæ inseruntur Bul- „ lis Pontificiis, non debeatur plus fidei quam „ antea habebant; aperitur porta ad invaden- „ dam undique Societatem. Quia supposito isto „ principio, difficulter probabit Janningus, „ quod liber Exercitiorum sit S. Ignatii; & „ æque difficulter probabitur, quod Scholares „ Societatis sint propriè dicti Religiosi.*

333 „ Domine, præterquam quod „ præsuppositum istorum verborum im- „ putetur Janningo & Papebrochio, est „ impostura; quemadmodum postea vi- „ debit Celsitudo vestra. Videtur autem „ etiam erronea consequentia esse, quam „ ex isto præsupposito educit hæc charta. „ Omnes enim Catholici tenent, quod „ Papa sit infallibilis in approbandis Re- „ ligionibus earumque institutis; & ex alia „ parte Gregorius Papa XIII, per Bul- „ lam *Ascendente Domino*, expedita *motu „ proprio*, confirmat & approbat Institu- „ tum Societatis, declarando, quod Scho- „ lares illius, nuncupatis simplicibus vo- „ tis paupertatis, castitatis, & obedien- „ tiæ, sint veri ac proprie dicti Religiosi; „ prohibendo cum censura opinionem „ contrariam. Apparet autem statim, quod

„ quod argumentari, ab historiis pure re„ latis, ad Scholares Societatis, sicuti fit in „ verbis præcitatis, est auctoritatem Pa„ palem facere fallibilem in approbatione „ Religionum ; sicuti Catholici omnes „ eamdem confitentur fallibilem circa „ puncta historica, relata in parte narra„ tiva Bullarum.

334 „ Ultra quod in eadem Bulla *As„ cendente Domino* videatur damnari, tam „ compilator Memorialis quam Sebastia„ nus à S. Paulo, qui format simile argu„ mentum Art. 3 Exhibitionis errorum §. „ 3. Videntur autem damnati per hæc „ verba Gregorii XIII : *Præcipimus ergo in „ virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis ex„ communicationis latæ sententiæ, & inha„ bilitatis ad quævis officia & beneficia secu„ laria & quorumvis Ordinum regularia, eo „ ipso absque alia declaratione incurrendis, ne „ quis, cujuscumque ætatis, gradus, & præ„ eminentiæ existat, dictæ Societatis Institu„ tum, Constitutiones, vel etiam præsentes „ aut quamvis earum, vel supradictorum om„ nium articulum, vel aliud quid supradicta „ concernens, quovis disputandi vel etiam ve„ ritatis indagandæ quæsito colore, directe vel „ indirecte impugnare, vel iis contradicere au„ deat: distinctius inhibentes, ne quis, sive ex„ tra sive intra dictam Societatem, nisi de „ illius Generalis aut inferiorum Præpositorum „ licentia, declarationes, glossas, vel scholia „ ulla super præmissis facere, vel ea, nisi quan„ tum verba ipsa sonant, interpretari aut de „ eis disceptare, seu scrupulum cuiquam inji„ cere vel in controversiam aut dubium revoca„ care audeat quoquomodo.* Quibus in verbis „ notanda sunt duo: primum, quod prohi„ beat *impugnare directe vel indirecte*: secun„ dum, quod prohibeat *movere scrupulum.* „ Videatur modo an æquiparare istud „ punctum cum antiquitatibus Carmelita„ rum tam controversis, non sit impugna„ re indirecte aut scrupulum movere.

335 „ In Præludio Memorialis, ad Le„ ctorem fol. 1 sic habetur : *P. Janningus, „ socius P. Papebrochii, de eo ipso* (scilicet „ quod Acta Sanctorum tam indigne tra„ ctentur in Exhibitione errorum) *acerbe „ queritur in Epistola familiari, scripta dicto „ P. Sebastiano; atque recentius Patres Jesui„ tæ in Memoriali oblato suæ Majestati, ex„ hibentes fragmentum ex Epistola ipsius P. „ Janningi, ubi exponit querelam, ipsius „ opinione justam, contra P. Sebastianum à „ S. Paulo; .... Legens autem unum & al„ terum tractatum, certissimo tandem intel„ lexi, quod quicumque sine passione lege„ ret tam librum Exhibitionis quam Moti„ vum Juris, judicaturus sit, querelam dicti P. „ Janningi aliorumque deinceps Jesuitarum „ qui illam propugnant, adeo male funda„ tam esse, ut potius de calumnia debeat ac„ cusari, quam adscribi zelo veritatis, quem „ profiteri deberent Patres talis Religionis, „ multis titulis venerabilis.* Et magis infra, „ sub medium pag. ✱. *Cogitanti mihi de mo„ do qui posset observari, ut manifestum fiat, „ quod quidquid contra P. Sebastianum dicit* „ (Janningus) *sit mera calumnia; nullum me„ dium magis breve & efficax mihi visum est, „ quam &c.*

336 „ Domine, id de quo P. Jannin„ gus & P. Antonius Beltran in suo ad „ Regem Memoriali queruntur, sunt „ maximæ & gravissimæ imposturæ in „ facto & jure, quas contra P. Papebro„ chium suscitat Fr. Sebastianus à S. Pau„ lo: & ut Celsitudo Tua videat rationem „ cum qua queruntur & injustitiam calum„ niæ cum qua accusantur, ex multis „ calumniis, imposturis & hallucinationi„ bus, quibus utuntur Fr. Sebastianus „ ejusque compilator, paucas seligam ... Hinc incipit enumeratio calumniarum, mihi Papebrochio impactarum : puta ;

Quod dicam Christum vixisse 37 an-

nis; cum ego dixerim, eam esse paradoxam Natalis Alexandri sententiam.

Quod illuminationem cæci Tobiæ male attribui dicam meritis Christi: quod solum dixi fieri *minus apte*.

Quod Lectiones Breviarii de S. Silvestro, dicam esse intolerabiles; cum solum dixerim tales visas Cardinali Bona.

Quod antiquum sigillum Sergii Papæ tribuam Sergio hæretico, Patriarchæ Constantinopolitano; dum cuique eorum proprium suum diversissimumque assigno.

Quod Donationem Constantini dicam esse fictitiam; quasi de dono ipso id intelligam, licet de solo instrumento scripto, quo Donatio firmata fuerit, quæstio historicis sit; qui nunc fere omnes conveniunt, suppositítium illud quod circumfertur esse, vel saltem interpolatum.

Quod nemo ante me dubitaverit de Epistola Formosi Papæ ad Episcopos Angliæ; cum dicam, quod Polydorus Virgilius jam pridem eamdem adscripserit Joanni IX, Spelmannus Leoni IV, Cossartius vero scriptam putet tempore Alfredi Regis, non Eduardi: quia scilicet videbant aliter non posse conciliari tempora.

Quod dicam, magnos sumptus in canonizationibus Sanctorum, esse puritati ipsarum contrariam; cum solum dicam id sensisse Adrianum Papam VI.

Quod asseram, Pontificias Bullas nihil probabilitatis addere historiis, quas referunt aut approbant; cum solum perquam restricte dicam, hanc ex ipsis non accedere historiis, quas attingunt velut assertas ab aliis.

Quod citem damnatos Æneæ Silvii Dialogos; cum hic factus Pontifex Pius II solum reprobaverit quosdam suos Dialogos juveniles, non autem quos edidit senex & Papatui propinquus, qualem ego cito.

Quod dicam prærogativam supremi Capitis Ecclesiæ annexam fuisse Apostolatui Petri, non Cathedræ Romanæ; cum dicam à Petro singulariter fluxisse in ejus successores *auctoritatem Apostolicam*, *conjunctam* (non *connexam*, quæ valde differunt) *cum prærogativa supremi Capitis*; *& hoc, jure divino*.

Quod schismaticam propositionem sustineam, dum dico S. Paulum etiam fuisse Romanum Episcopum; licet id dixerint plures sancti Patres, Pontifices, & Concilia.

Quod cum Wicleffo negem veritatem Decretalium in genere; cum hic omnes rejecerit, ego solum paucas, primo earum collectori ignotas, & seculo 8 confictas, communi plurium eruditorum judicio.

Quod commendem Blondelli, licet Calvinistæ, diligentiam in detegendis Decretalium supposititiarum fontibus, & sinceritatem in refutanda fabula Joannæ Papissæ. In quibus omnibus calumniari Compilatorem, ejus meisque verbis, qualia in Responsione protuli, adductis in medium, cum demonstrasset Delator, tandem sic concludit.

337 „Ex omnibus prædictis colligere „poterit Celsitudo Tua, quam justa cum „ratione querantur P. Janningus in sua „Epistola familiari, & P. Antonius Beltran in suo ad Regem Memoriali, de „imposturis quas in gravissimis materiis „scripsit Fr. Sebastianus à S. Paulo; quem „auctor hujus chartæ traduxit & compilavit, assumpto sibi (quantum videtur) „nomine Doctoris Danielis à S. Paulo; „deque injuria quæ duobus illis per tale „scriptum infertur verbis supra notatis, *Legens unum & alterum tractatum* (scilicet „Exhibitionē errorum & Motivum juris) *certissimo comperi, quod quicumque eos sine passione lecturus esset querelam P. Janningi, aliorumque deinceps Jesuitarum ipsam defendentium,*

dentium, *inveniret tam male fundatam*, *ut potius ipsa debeat de calumnia accusari*, *quam adscribi zelo veritatis*, *quem profiteri deberent Patres talis Religionis*, *multis aliunde titulis venerabilis*. *Cogitandum mihi porro fuit de modo*, *ad hoc observando*, *ut fiat manifestum*, *quod*, *quidquid contra P.Sebastianum dicit* (Janningus) *sit mera calumnia*: *modus autem efficacissimus simul & brevissimus visus est*, *in hoc scriptum* (quod est repetitio „ totius libri in Belgio excusi) *referre omnes Propositiones P.Papebrochii*, *quas in suo libro & in Motivo juris exhibet atque impugnat P.Fr. Sebastianus à S.Paulo*. „ Quapropter „ speramus, quod sublimis prudentia „ Celsitudinis vestræ judicabit, quid de „ tali scripto statuendum sit. Datum in „ hoc Collegio Salmanticensi 23 Octo„ bris anno 1696 „. unde etiam possit videri prodiisse foliculum Hispanicum, impressum sub hoc titulo: *Delatio calumniarum* (tredecim) *Fr. Sebastiani à S.Paulo Carmelitæ, ad Tribunal justitiæ*; earumdem enim septem delatæ indicantur primis septem articulis; diversa est autem altera media pars, ubi de libris Joachimi Abbatis, habitu Eliæ, Præputio Christi, Scapulari Carmelitico, S.Josephi cultu, arguor prorsus alia dixisse quam revera dixi.

338 Hac porro fuit prima & hactenus unica accusatio, ex parte mea aut Societatis, judicialiter illata contra libros P.Sebastiani, aliorumque cum ipso contra me scribentium Carmelitarum, quamvis tempore Eccellentiss. D.Didaci de Valladares non deessent, tum alibi, tum in ipsa Hispania, opus nostrum & legere & magni facere soliti, qui operam offerrent ad libros P.Sebastiani & similes deferendos in forma. Numquam enim volui in talem delationem consentire; indignum homine litterato judicans, quæstionem litterariam ad aliud tribunal deferre, quam notitiæ publicæ eruditorum. Quanto autem tunc facilius, vel Romæ vel in Hispania, obtinenda fuerit, si postulata fuisset, librorum prædictorum censura aliqua, vel inde potest æstimari, quod talis prohibitio, etiam post tanta in illorum favorem præjudicia, ab iisdem fuerit ultro promulgata, qui Carmelitis nimis facile creduli, meos ante annum confixerant. Atque utinam hi simplici prohibitione contenti, meos tantum prohibuissent, donec sumpto congruo temporis spatio, pro mole & dignitate operis, communique de ipso æstimatione, mature fuisset discussa causa! Utinam, inquam, S. Inquisitionis Ministri, simplici ad tempus prohibitione contenti, censura omni graviori abstinuissent, sicut decretum prohibens libros P.Sebastiani ab ea abstinet! Non potuissem forsitan tantopere tunc queri, licet queri potuisset Hispania tota; scilicet quod pendente nec intra paucos annos finiendo judicio, abstineatur à lectione librorum, quos aliæ ubique Regiones legunt ac vehementer laudant.

339 Quod porro attinet ad Hispanicam librorum P.Sebastiani versionem, hanc saltem laudem meretur Interpres totiusque Memorialis compilator, quod ab Exhibitione sumens Propositiones mihi imputatas, abstinuerit ab injuriosissimis titulis, quos cuique Articulo Paraphoque præfigit P.Sebastianus. Sed acetum & fel quibus iste pepercit, supplevit abundantius Anonymus scriptor, qui voluit VOX VERITATIS nuncupari, quod per antiphrasin usurpatum intelliget, quisquis legerit ibidem laudatos & prolixe allegatos Auctores, in iis quæ contra Societatem blasphemarunt damnatos; Clementem Scotum & Petrum Aurelium; hunc vero nomine Antonium Arnaldum, Romæ notatum & Sor-

... bonâ

bonâ ejectum; istum bis apostatam à Societate; idoneos utique de moribus ac fide Jesuitarum testes. Voci isti simul & P. Sebastiano Hispanice loquenti, nec non & Delatoribus operum meorum Hispanis, quomodo responderit P. Antonius Xaramilius, dicam infra, agens de publica librorum meorum defensione, tandem palam, & legitima cum auctoritate, reposita calumniosis istic scriptis. Talem autem esse non censeo, libellum, alias eruditum ac modestum, cui titulus ex Hispanico Latinus sic sonat: *Notitia prævia, eruditi & singularis operis Quæstionum Historico-sacrarum, ad illustrationem historiæ ecclesiasticæ, & decisionem multarum controversiarum, Auctore Don Hieronymo Benedicto, Professore Historiæ sacræ ac profanæ.* Verumne an adscititium nomen id sit; quâ in Academia, quove in Ordine utriusque historiæ notitiam tradere soleat Auctor, divinare quis possit? cum neque annus, nec locus, nec approbator uspiam notentur: quare nec ipsum, licet alias scriptum optimo cum judicio & summa cum moderatione, hic afferre pro me volo, uti nec alia ejusmodi plura, Latina vel Hispanica: quoniam

— *Non defensoribus istis Tempus eget* —.

CAPUT DECIMUM.

Epistolæ Augustissimi Imperatoris Leopoldi, in favorem Actorum, ad Romanum Pontificem & Catholicum Regem, variorumque Principum ac Præsulum de publica operis utilitate, exploduntur, ut supposititiæ atque nullius ponderis: una etiam Cæsaris denuntiatur sacro Officio, ut hæretica & schismatica; alteri opponitur rescriptum, Pontificio nomini suppositum.

Quam utile sit Catholicæ rei, elucidandis Sanctorum Actis impensum hactenus studium, nulli possunt cognoscere melius, & testari certius, quam earum provinciarum Principes, ecclesiastici & seculares, ubi permixti hæreticis Catholici vivunt. Id expertus jam pridem Apostolicus per fœderatas Provincias Vicarius, Illustriss. Joannes Neucassel; non solum ipse frequenter & sedulo legebat opus nostrum; sed in omni subditorum sibi Presbyterorum conventu, sæpe etiam in privatis aliorum congressibus, commendabat illud, veluti compendiariam ac securam viam ad omnis antiquitatis ecclesiasticæ notitiam; per quam vera & certa Sanctorum acta & miracula secernere à falsis ac dubiis discerent, & quæ vera de illis tenet religio à superinductis futilitatibus, ne dicam superstitionibus, separare. Cum autem in hoc officio, ut putabat, suo, ferventissimus esset; omnes fere quos cariores habebat, opportune importuneque urgebat, ut libros, jam multos ac pretiosos, emerent; nec ab ulla cujusquam bibliotheca paulum instructiori eos patiebatur abesse. Supersunt adhuc in utroque Belgio infiniti, qui Præsulis illius alloquiis amicitiaque gloriantur, taliaque ex ejus ore frequentius audivisse testantur.

341 Qui in Officio ei successit Illustriss. Petrus Codde, Sebastenus Archiepiscopus, quod ex defuncti disciplina hauserat, ipsaque experientia verum esse cognoverat, nequaquam dimisit, Hispanici Decreti fulgetro inopinato perstrictus; sed, tamquam Apostolicæ Sedis Vicarius, suum mox sensum, quem credebat Catholicis omnibus bonis communem, hoc modo perscripsit.

Beatissime Pater.

„ Cum adversus Acta Sanctorum, nova „ eaque perquam gravis concitata sit „ tempestas, acri admodum contra ea ex„ tra Urbem latâ censurâ, indubie pluri„ mi Sanctitatis vestræ pedibus advolven„ tur precatores, ut pro suprema sua au„ ctoritate opus illud, quod ubique terra„ rum ab eruditis piisque mire celebra„ tur, dignetur protegere. Huic supplican„ tium agmini me jungere non præsume„ rem, nisi muneris, à Sanctitate vestra „ injuncti, ratio urgeret. Etenim, Beatissi„ me Pater, si præclaro isti operi, vel „ potius librorum Catalogo, atrum „ stigma, nullo remedio aut lenimento „ adhibito, maneat inustum; Heterodoxi „ novo fastidio Catholicam Ecclesiam a„ spernabuntur, longiusque animos ab ea „ avertent, quos de candore ac eruditione „ Orthodoxorum meliora ac proximiora „ saluti sentire lucubratio ista cogebat. „ Non possum itaque non etiam pro mo„ dulo meo Sanctitatis vestræ patrocinium „ isti tot annorum & tot laborum eximio „ Societatis Jesu fructui, qui in tantam „ Ecclesiæ, præsertim inter Acatholicos „ militantis, cedit utilitatem, submississime „ implorare. Ceterum rogo humillime, „ ut Sanctitas vestra hanc meam suppli„ cam, quam (nullis, ut arbitror, affe„ ctibus ductus, sed sincero Religionis stu„ dio excitatus) Tuis sacris Pedibus advol„ vo, pro sua clementia æqui bonique „ consulere non gravetur: qui observan„ tissimo eis affixo osculo me profiteor,

Beatissime Pater,

„ *humillimum, obedientissimum, & devotissi„ mum famulum vestrum, Petrum Archiepisco„ pum Sebastenum.*

342 Hoc exemplo plures alii Episcopi & Archiepiscopi per Germaniam, etiam Electores, suum quoque studium testari cœperunt, ad protegenda Sanctorum Acta, suis in diœcesibus tam utilia, scriptis Romam litteris, partim ad suam Sanctitatem, partim ad suos istic amicos Prælatos, quæ nec omnes ad meas venerunt manus, neque huc congerendæ videntur; cum omnium una eademque fuerit atque etiamnum sit solicitudinis causa. Præterea non omnibus Romæ placuit tantorum tamque multorum interpellari precibus; nec defuerunt ex adversariis, qui novam hinc arriperent criminandi occasionem, quasi Societas niteretur, per bene affectos sibi Prælatos ac Principes, quamdam quasi seditionem movere in Ecclesia, seque Romanæ Curiæ terribilem ostentare, & extorquere velle Decreti Hispanici abrogationem, potius per gratiam, quam per justitiam. Imo fuit Carmelitarum unus, qui inde in Belgium scriberet; potuisse Jesuitas ea ratione, per Regis Christianissimi Confessarium, etiam magni Turcæ intercessionem obtinere. Ita scilicet illi, qui Decretum, nemini extra Hispaniam, imo nec omnibus in Belgio Carmelitis probatum, modo tam seditioso ubique publicarunt; quique per annos decem integros mundum impleverant libris libellisque, contra me & Societatem famosis; ægre nunc ferunt inveniri quemquam, qui displicere sibi monstret quod fecerunt. Erit autem operæ pretium, vi-

 dere,

dere, quomodo tractarint Augustissimum Cæsarem, Pontifici summo, & Regi Catholico scribentem, nisi enim posteritas viderit, ægre credet, viros religiosos eo usque progredi potuisse. Utriusq; Epistolæ exemplū, de mandato, ipsius Cæsaris mihi transmissum, ut accepi, & sicut à Legatis ejus Romæ atque Madriti traditas illas esse scio, fideliter reddo, originali sua Latina lingua.

343 „Beatissime in Christo Pater, „Domine Reverendissime, Ad Sanctitatis vestræ notitiam perferre etiam muneris nostri esse omnino existimamus, „quantam minime gratus Inquisitionis „Hispanicæ procedendi modus Catholicis „admirationem, Acatholicis vero risum „pariat & subsannationem; dum quatuordecim Patrum Societatis Jesu volumina, „Henschenii & Papebrochii, in quibus „Acta Sanctorum describuntur, præter „alios quatuor tomos de scientia media & „prædestinatione; 14 Novembris anno „elapso, per appositas Patentes (*exemplum* „*Decreti pariter missum intelligo*) sub pœna „excommunicationis latæ sententiæ, & „ducentorum aureorum inhibuit; inferendo causam, quasi continerent Propositiones erroneas, hæreticas, sapientes „hæresim, periculosas in fide, scandalosas, „impias, piarum aurium offensivas, schismaticas, seditiosas ...... Acriorem aut „magis portentosam opera Lutheri, Calvini, aut cujuslibet pessimi hæresiarchæ „censuram mereri non possint.

344 „Antelati Tomi, magnam ubique „laudem adepti, illicitis doctrinis carere, & Ecclesiæ utilissimi esse, & alio „favore quam istæc minus circumspecto „prohibitio stillet, digni feruntur. Gravia scandala inde originem traherent, & „graviora timenda sunt. Societas enim, „una cum aliis Ordinibus, quos amore „complectimur, erga fidem Catholicam „ubique terrarum, per innumera vitæ „discrimina, labores & martyria, optime „merita est, ac meretur indies; ut ejus „celeberrimum nomen obscurari, eidemque mala nota affricari non debeat. Persuadere etiam nobis non possumus, quod „dicti Auctores, utpote magni Theologi „Scholastici, doctrinam hæreticam aut „impiam scripserint; & Societas ac constituti in Universitatibus librorum Censores divulgari permiserint. Inquisitor „vero Generalis (uti ad nos delatum est) „erga Societatem eum gerit animum, ut „quidquid ad eam pertinet, minus benevolorum opera fultus, improbare studeat.

345 „Res est magni momenti: cujus „gravitatem Sanctitati vestræ ad animum „revocandam duxi: cui in Sede summi „Principis Apostolorum constitutæ, præcipuum est providere, ut sæpe dicta Societas, totis viribus propugnandæ Catholicæ Religionis veritati intenta, hujusmodi scandalosis turbinibus non concutiatur. Proinde à Sanctitate vestra, „pro filiali nostra erga eumdem observantia, impense desideramus, velit, ad intercludendam omnibus ceteroquin ex „dictis Patentibus promanaturis scandalis „viam, paterne demandare, ut hæc causa „Romam avocetur; atque ibidem à viris „neutri partium addictis, rationes supra„fatæ librorum & tomorum proscriptionis examinentur, ac desuper legitime „cognoscatur; Inquisitioni vero Hispanicæ omnes ulteriores processus & attentata inhibeantur. De reliquo Sanctitati vestræ longam annorum seriem „ac perennem incolumitatem cordetenus „apprecamur. Datum Viennæ 20 Januarii 1696.

346 Dum super responso ad hanc Epistolam dando, modoque hac in causa cum

cum Inquisitione Hispanica tenendo, consultatur Romæ; contigit ipsius Epistolæ copiam ad Curialium curiosorum quorumdam manus, atque etiam Carmelitarum pervenire; quorum aliquis vel alius pro eis, argumentum ex ea sumpsit, exercendo, non tam ingenio, quam odio suo contra Societatem; & comminiscendi responsum, tam ei qui scribere & ei ad quem scribi fingitur indignum, ut nescio an abnorme magis ab utriusque ingenio, gravitate, prudentia concipi quid possit. Societatem Jesu, tam Cæsari caram, vix semel nominare dignatus iste pseudo-Papa, dehonestat eam vocabulo, hactenus inaudito & Græco-barbaro, appellans *Monarchiam Monopanthorum*; forsitan quasi *μόνοι πάντα*, *Soli omnia* velint esse & æstimari Jesuitæ, scilicet alludendo ad vetus scomma satyrici cujusdam commenti, quo scripsit anonymus aliquis *Monarchiam Solipsorum*; veluti innuere volens, quod Societas soli sibi arrogare nitatur omnia, omnem auctoritatem, doctrinam, potentiam, opulentiam. Quin etiam turpissimum figmentum Prophetiæ, tempore S. Thomæ contra Ordines mendicantes, editæ sub nomine S. Hildegardis, quam deinde Jesuitarum hostes Societati applicarunt; non veretur hic sycophanta, veluti canonizare, calamo ipsiusmet Pontificis, & prædictionem completam indicare.

347 Tale responsum Latinum, una cum Latina Cæsaris Epistola, Hispalensis aliquis novitatum publicarum scriptor parum *Politicus* (licet hoc titulo appelletur) cuidam suo correspondenti dirigit, Hispanice redditum; præfatus, quod *Jesuitæ, pro vindicandis quibusdam libris suis prohibitis, commoventes omnia, non relinquant lapidem supra lapidem; sed quotidie effundant schediasmata, modo impressa, modo manuscripta, satyras, epigrammata, memorialia, epistolasque diversorum Principum & Personarum, contra venerabiles personas Inquisitorum, etiam cum irrisione Sanctorum; adeo ut ad illum modum, nisi Dei timor & fidei Catholicæ zelus obstet; quilibet audacter invadere poterit, sacra S. Officii tribunalia, Hispanis omnibus in tanta semper veneratione habita.* Ex Italiâ allata dicuntur exempla Latina, quod ægre de posteriori credam, Hispanice autem reddita & impressa Hispali. Magni non refert, isticne, an alibi prodierit monstrum, quod Romam universam stupore implevit, ac deinde etiam Viennensem aulam; ubi cum numquam visum sit exemplar Latinum, nec uspiam prodierit, quod equidem sciam; cogor ex Hispanico Latinum reddere, ut fictionis appareat turpitudo. Sic enim scripsisse Pontifex asseritur.

348 Dilectissimo filio nostro in Christo, Leopoldo Imperatori, Innocentius XII, salutem & Apostolicam benedictionem.

„ Fili carissime. Non sine amaris suspiriis, à secretissimo cordis recessu expressis, accepi litteras vestras, datas in Tua aula Viennensi 10 Januarii hujus anni 1696; per quas Nos certiores reddis Censuræ, publicatæ in Tribunali S. Inquisitionis Hispanicæ, contra libros, quos scripsere Godefridus Henschenius & Daniel Papebrochius, Societatis Jesu; & vehementer mirati sumus, quod adscribendo passioni definitiones, tam justè proportionatas Catholicissimo regimini; conati fuerint quidam novi pseudo-Christiani, traducere illas, tamquam exerrationes, natas in animo passionato, & nixas phrenetica quadam temeritate; instruendo viscosos laqueos,

„ & frustra jacientes retia dolosa ante oculos Principum, maxime Catholicorum, „ ut eos in præcipitium ac ruinam pertrahant.

349 „ Præsumptio ista, quæ calumniatur zelosam integritatem Inquisitoris „ Generalis in Hispania, cum solida circumspectione & attenta maturitate dirigentis negotia tam gravia; tam indigna est vestrâ commiseratione, ut potius „ deberet novas pœnas eidem postulare; „ tantoque graviores, & absque ulla „ specie misericordiæ infligendas, quanto „ audacius se tueri nititur contra censuram, tam bene commeritam. Persequitur enim Pastores Ecclesiæ, columnas „ fidei inconcussas, exponens illos rabidæ „ astutiæ istarum pessime intentionatarum „ vulpecularum (a), quæ cum favore „ Principum maxime Christianorum & „ auxilio Potentium, intra Ecclesiæ intimas portas viventium, fascinatorum „ astutissimis & apparenter religiosis rationibus, demoliuntur formosam & „ floridam vineam Engaddi, & pinguissimam atque fructuosam Dei Sabaoth hereditatem. Cum maturo consilio, intentione sana, gubernante omnino divina providentiâ, decreta fuit „ in Hispania proscriptio quatuordecim „ Tomorum Henschenii & Papebrochii, „ prohibendo ne per formosum Ecclesiæ „ campum currerent fæculentæ aquæ, derivatæ ex cœnosis lacubus dogmatizantium hæresiarcharum; tamquam spurii abortus phantasiæ propriæ, semper oppositæ claris illis fluentis, quæ „ descendunt ex fonte perenni veritatis „ primæ, ad explenda corda sitientia filiorum veræ & Catholicæ fidei.

350 „ Nulla est ratio, quæ nobis „ persuadeat, quod ille qui bene sentit „ cum sapientibus, & non est excæcatus „ malitia, ut solent ignorantes, risum „ causet potius quam admirationem zeli, „ pro eradicandis & separandis zizaniis, „ quæ seminat inimicus homo in mystico „ campo, ipsa vel damnando ad perpetuas latebras, vel etiam collecta in manipulos tradendo insatiabilitati flammarum; donec mundum purumque reddatur bonum triticum, quod seminavit „ Christus homo-Deus, & irrigavit rore „ sui pretiosi sanguinis. Econtrario multa „ sunt quæ nobis persuadeant, quod veri „ filii sanctæ fidei nostræ, cum viderint „ formosas genas Matris Ecclesiæ, quæ „ solebant esse sicut areolæ aromatum & „ sicut fragmen mali punici, sulcatas „ lacrymis intimi doloris, & factas fragmenta livoris & amaritudinis; extollunt in cælum voces doloris, quæ penetrando obseratos justitiæ divinæ muros, „ obligant eam ut desiliens ex solio suo, ipsam se tueatur in tribunalibus hujus „ mundi signo aliquo manifesto.

351 „ Tantum autem abest, ut veri „ Catholici pro talibus solvantur in risum „ atque subsannationes, ut erumpant in „ planctus cordium penetrativos, & ad „ eorumdem tristia frequentiaque suspiria, dissiliant durissima & condensata „ æra. Quis est iste, inquiunt, qui involvit sententias sermonibus imperitis, ad „ irretiendum diabolicis laqueis animas, „ non solum debiles, sed etiam magis „ robustas; quatenus elogiis & encomiis „ ornent perniciosas ipsorum opiniones, „ ut ita valeant palliare suam contra Ecclesiam Matrem rebellionem; transgrediendo reverentiam Apostolicis ejus definitionibus debitam, pessumdando „ ejus traditiones, vilipendendo dicta & „ acta Pontificum veterum, abutendo „ eorum scriptis, & torquendo sensus, alterando textus, vitiando receptas illius

„ historias, ac denique per impiam audaciam detrahendo ornatum atque vestem, qua pulcra cum varietate ornabatur. Ecce, quam per tot annos pacificæ possessionis nulla infedit macula vel ruga; illa nunc se videt fœdis novitatibus obfuscatam, per eos, qui ad defensandam fulciendamque machinam diabolicæ suæ cavillationis, istæc omnia sursum deque vertunt.

352 „ Non est novum mundo, quod monarchia Monopanthorum, quemadmodum prophetice locuta est veritas, quæ spiritum S. Hildegardis movit, temporibus hisce suis fieret inventrix malorum, Ecclesiæ perniciosorum. Utinam, Fili carissime, numquam verificaretur istiusmodi prophetia; & quæ prædicta fuerunt ventura mala, non inveniantur in effectum deducta nostro hoc calamitoso tempore! Si ad infortunium nostrum nunc implentur istæ prædictiones, quid mirum si fluctuet navis mystica Piscatoris, tam multis undis impulsa, quot eam circumdant inimicæ & seditiosæ doctrinæ. Stelliones (*b*) istos merito existimamus dignos majori censura, quam hæresiarchas alios: quia in epitomen colligentes multitudinem errorum & stultissimarum ineptiarum, omnium quodammodo hæreticorum, pruritum vanitatis cient auribus velut novi magistri; seque sustentantes adulatoria aura populorum, nituntur transcendere futilissimum apicem falsitatis, superare verticem altissimum Protestantium, extendere fines suos ultra pestilentem cathedram malignantium; & potentes in malitia, quia potentes sunt sunt in iniquitate, levant manus suas contra Deum, & contra Omnipotentem robotantur: quasi pro securo scuto iis esset sola præsumptio suæ erroneæ doctrinæ.

353 „ Quid vero mirum si eadem (*Monarchia Monopanthorum*) fulmine excommunicationis torridas manus roboravit, referendo vitas actaque Sanctorum, quomodo eam fecisse in spissis illis Tomis videmus, ad scribendum Propositiones, erroneas alias, alias hæreticas, aut sapientes hæresim, periculosas, impias, scandalosas, &c. .... anteponendo scriptis Sanctorum Patrum doctrinam auctorum infamis vitæ ac morum, & à Pontificibus prædecessoribus nostris, damnatorum, ad impugnandum & contradicendum sanæ Sanctorum doctrinæ atque traditionibus Ecclesiæ: ex quibus omnibus timemus oriri gravissima scandala; quin potius (quæ nostra infelicitas est) ea jam manibus palpamus, oculisque videmus. Nam quod esse scandalum majus possit, quam quod Ecclesiastici se arment contra Ecclesiam, filii convertantur in matrem suam, discipuli erigant se supra magistros suos, & specie religionis fascinent Principes Christianos, inducendo nunc unos, nunc alios, ut modo per epistolas, modo per legatos atque ministros, iis patrocinentur doctrinis, quibus se tamquam Catholici deberent opponere; & qui, tamquam fidei assertores destruerent eas atque everterent, nisi eos lateret fraudulenter occultata falsitas? Hoc est venire in profundum & abyssum peccatorum, per cordis duritiem & præsumptionē, unde prævidemus etiam majora damna, quam quæ declaramus; dum tales se opponunt zelosissimis Superioribus, per calumnias & dicteria; prætenduntque judices ipsimet esse in propria causa, atque ut cursum in mundo habeat eorum lutulenta doctrina, fundata in sola ipsorum assertione.

354 „ Non ideo tamen, Fili carissime, dubitamus, imo certi sumus, quod ma-

„ gnus Deus Sabaoth judicabit causam „ suam, & Dominus exercituum bellabit bella sua, neque permittet ut ad „ abyssum suæ malitiæ descendant hostes, „ cum pace & tranquillitate conscientiæ. „ Satis scimus quod animus Inquisitoris „ Generalis Hispaniæ (sicut nobis relatum „ est) non sit erga Societatem valde bene „ affectus: scimus nihilominus & clare „ cognoscimus, quod sit obedientissimus „ filius Ecclesiæ, & exactissimus defensor „ veritatis; quodque armatus zelo domus „ Dei, impleat omnes officii sui partes, „ cum summa integritate & rectitudine. „ Non judicamus autem conveniens modo, inhibere ejus processus & attentata. „ Insuper ponimus cogitatum nostrum & „ spem in Domino, quod decursu temporis ad aures vstras perventura sit sincera „ relatio facti: & tunc videbimus nostrum atq; Ecclesiæ dignissimumFilium, „ captivare intellectum in obsequium fidei Jesu Christi, cujus prælia non cessat „ præliari cum fortitudiue; qua de causa „ ipsi vovemus multos atque iteratos „ triumphos, longævos vitæ annos, salutem atque incolumitatem in quibuscumque casibus, & præservationem in periculis. Datum Romæ sub Annulo Piscatoris, anno à Nativitate Domini 1696 „ die 26 Martii.

355 Hactenus Epistola (si Superis placet) Pontificia, tam vera, quam fuit illa Eliæ Lovanii excusa, & Carmelitas animans contra Societatis Theologos, qui Discalceatorum aliquos accusabant Jansenismi, vanis SS. Augustini & Thomæ nominibus palliati. Epistola profecto, tam rebus & veris rationibus vacua, quam ampullosâ mendacitate ac verbositate turgida. Accedunt ad pompam, non ad probationem, descripta in margine quædam loca Latina Scripturæ sacræ atque Sanctorum Patrum, quibus hic replicandis nolo chartam & tempus conterere: sunt enim pleraque talia, & modus ejusmodi locutiones citandi tam alienus ab usu Pontificiorum Brevium; ut qui ea tam inepte addidit Hispanico textui, videri possit non magis intellexisse stylum Secretariæ Papalis, quam linguam & mentem Augustissimi Imperatoris. Nam quid v.g. ad textum spectat, quod hic num. 349 *litt.* (a.) ad vocem *Vulpecularum*, notatur ex Augustino in Ps. 80. *Vulpes solent habere tales foveas, ut ex una parte intrent, & ex alia exeant. Sic faciunt hæretici: unde si velimus eos capere, proponendum est rete ad foramen utrumque, ut unde vulpes exire voluerint, capiantur:* & num. 352 (*litt.* b) *Stellio manibus nititur, & moratur in domibus Regum.* Prov. 10, 18. & ex Alberto Magno lib. 24 de animalibus tract. unico; *Cum mordent lacerta & stellio, dentes parvos oris sui dimittunt in loco morsus: & sunt parvi, subtiles, & nigri, &c.*

356 His considerationi lectorum dimissis, transirem ad alteram Cæsaris ejusdem Epistolam, nisi me retraheret S. Hildegardi (ut supradixi) afficta pseudo-prophetia, quam turpiori figmento inducitur Pontifex, velut divinum oraculum, non solum allegare (quod turpe foret viro prudenti, & non prorsus ignaro eorum quæ in Societatem conjiciuntur scommatum) sed etiam applicationem ipsam probare, quod improbissimi calumniatoris esset. Egit de ea P. Henschenius, ante triginta annos, in Notis ad Vitam S. Thomæ Aquinatis, scribentis contra errores Guilielmi de S. Amore, cujus ipsa Vita facit mentionem num. 20: ad quem numerum littera (*b*) sic loquitur Henschenius. „ Poterat Abrahamus Bzovius, confictam sub nomine S. „ Hildegardis prophetiam, quam inseruit „ suis Annalibus ad an. 1415 (obiit autem „ Sancta Virgo an. 1180) ad jam indicata

(Guil-

„ (Guilielmi istius) tempora referre (id „ est ad an. 1255 vel sequentes) & conferre cum opusculis Guilielmi, aut Bullis „ Pontificiis, quibus ea perniciosa doctrina inseritur & damnatur, ac plane eadem „ ubique omnia reperisset. Asserit Bzovius, se illam prophetiam eruisse ex vetusto Codice, cui titulus erat, *Manipulus florum Thomæ Hibernici*, qui scilicet „ eodem tempore, quo Guilielmus de S. „ Amore, Parisiis studiorum causa vixit; „ & gradum Doctoris sacræ Theologiæ „ assecutus, postmodum in Italiam pro„ gressus, atque in Ordinem Fratrum „ Minorum adscriptus, ultimam vitæ partem Aquilæ transegit ....

357 „ Huic ergo Codici, ne periret, ad„ juncta aut assuta fuit illa dicto tempore „ conficta prophetia: cujus initium est „ apud Bzovium: *Insurgent gentes, quæ comedent peccata populi, tenentes Ordinem mendicum &c.* Hæretici nostri temporis „ eamdem prophetiam plurimum immutarunt, hoc exordio: *In diebus illis exurget gens, insensata, pomposa, cupida, perfida, & exosa, quæ peccata populi comedet, Ordinem quorumdam devotariorum, sub assimilata mendicantium specie tenentes, satietatem sectantes, &c.* Et, ut plena esset „ mentiendi securitas, præfati hæretici „ fabulatores fingunt, monasterio S. Hildegardis per Germanica bella destructo, „ volumina ejus antiqua periisse, aut alio „ translata esse. Unde potuerunt ergo habere, quæ tam libere proferunt, nisi ex „ proprio cerebello? Fuimus nos anno „ 1660 in monasterio Bingensi, & sacras „ S. Hildegardis reliquias venerati, per„ antiqua volumina ejus, quæ etiamnum „ ibi extant manuscripta in membranis, „ perscrutati, nihil ejusmodi reperimus. „ Interim nonnulli Catholici, verbis immutatis, pejorem sensum conflarunt; & „ ubi apud hæreticos legebatur, *Satietatem sectantes*, substituerunt SOCIETATEM *sectantes*, aut quid simile.

358 Pluribus de eodem figmento agit Xaramilius, contra Vocem dictam Veritatis, sed Carmeliticæ, indicantis id se hausisse ex *Theatro Jesuitico*, quod non solum à sacra Inquisitione condemnatum esse constat, sed etiam ab eodem Illustrissimo, cujus nomini mendacissime adscribitur, Ildefonso Archiepiscopo Malacitano, operosissime abdicatum, per *Querimoniam* suam *Catholicam*. Hanc Querimoniam primo edidit ille adversus Petrum Juriæum, Practicæ moralis Jesuiticæ auctorem, mendacissimum simul & hæreticissimum; deinde recognitam auctamque, adversus eumdem ejusque duces & sequaces, anno 1686 Madriti recudi fecit, inscripsitque Innocentio Papæ XI, exemplis Madritensis impressionis omnibus propria manu signatis; quale unum habetur Antverpiæ, ubi excusa mox iterato fuit eadem Querimonia.

359 Queritur autem Illustrissimus iste, ejusmodi libellum adscriptum sibi, Societatis amantissimo; & quidem sic, quasi ipsum auctorem agnoscat Hispania tota, agnoveritque ipse Papa Romanus, & tamen Episcopalibus infulis auctorem decorarit; agnoverit denique ipsemet. Sed dum hoc suadere falso nititur Juriæus, & mentiti Auctoris imaginem certissimam dare; ostendit Illustrissimus, ipsum tam multa accumulare mendacia, ut monstrosius fingi nihil possit. *Perstringit*, inquit, *matrimonium parentum nostrorum, Marchionum de Quintana; cumque à splendore Natalium nos commendat, caligat in sole, & in mendaciorum baratrum allucinatus intruditur. Inter ea (ut alia prætermittamus) unum hoc maxime notabile est. Asserit, genitricem ac dominam meam Marchionissam, paulo*

paulo post matrimonium viduam, in Monialium cœnobium se recepisse, & arcana quædam mihi retexisse. O inauditum naturæ portentum! Vix dum ablactatus (triennium enim agebam) matre orbatus sum, & jam me maternorum consiliorum capacem efformat. Ergo ex falso, non nisi falsum: qua nota etiam apertissime laborat, ille, quem somniat, genitricis meæ in monasterium ingressus; cum apud omnes constet, ex urbe Velez, ad civitatis Alhamæ balnea de Medicorum consilio iter fecisse, & Granatæ 12 Augusti 1634 ultimum diem clausisse in privata domo. Adde cæcutientis animi demonstrativum aliud argumentũ: ait enim nos Dominicanam Religionem Malacæ elegisse, in cujus confiniis Majoratus, Tituli, Ditiones existunt, quibus renuntiavimus. Sed quantum distet à tramite veritatis novus iste Geographus, nemo sensatus ignorat; cum prædicti Status partim sint in Gallæcia, partim in veteri Castella constituti, & fere oppositi cum illa Bætica regione.

360 Hæc Malacitanus, in prima ad Pontificem allocutione: & §. 4 physice convicturus imposturam; *Anno*, inquit, 1655 (quando scilicet annum ætatis 18 agebat, vel primum egressus erat ille) *prodiit sanctæ Inquisitionis edictum, quod in publico fidei Theatro*, Theatrum Jesuiticum *meritissimò proscripsit .... quomodo ergo potui docere & scribere, cum nondum litteras didicissem? Vix professionem emiseram, & tirocinium litterarum inceperam; & jam inter scriptores reputatus sum? Nondum fere aderat tempus addiscendi rudimenta, & jam acquisieram tam varia ac disparata figmenta, in tot codicibus vel moralibus vel fabulosis & historiis dispersa tam variarum abominationum copia fartis? Nondum potui ex tam proficuis sanctissimæ Religionis (Societatis Jesu) floribus mel conficere & jam ex tot foliorum amaricantium humoribus poteram venena propinare? Mathematica ergo demonstratione resultat, nec potuisse quidem fieri, ut nos Theatro Jesuitico componendo insudaverimus.* Legat totam Querimoniam, qui volet Societatis ministeria & utilissimos ad Gentilium conversionem labores, ab illo dignissimo Præsule laudatos, & contra calumniam defensos videre.

361 Ista ego hic solum adduxi, ut appareret, quos duces sociosque habuerit pseudo-Papa, suo ad Leopoldum Imperatorem rescripto inculcans nomen S. Hildegardis. Alia profecto sunt Innocentii XII sensa circa libros meos; quos (uti infra patebit) defendi patitur, neque inaudito auctore censurari permittit; tantum abest, ut Decreto Toletano, velut irrefragabili, stare Catholicos omnes velit. Quin P. Mathias Soutermans, non solum Viennæ notissimus, sed etiam Matriti, ubi cum Legato Cæsareo Comite Ferdinando Bonaventura ab Harrach aliquamdiu vixit, Theologus ejus & Confessarius, à me rogatus requirere verum Pontificis ad commendatitias Cæsareas rescriptum, cum nullum in Secretaria reperiret; ipsummet Cæsarem initio hujus anni 1698 interrogavit, numquid ea de re meminisset. Hic autem asseruit, nihil per litteras rescriptum fuisse vel Roma à Pontifice, vel ex Hispania à Rege, sed oretenus dumtaxat responsum Legatis; istam Cæsaris pro Actis Sanctorum solicitudinem accidisse gratissimam, & habituram apud unius Majestatem & Sanctitatem alterius pondus omne, quod habere poterant & merebantur: & ideo novis nuper litteris, novo suo in Urbe ad Papam Legato injunxisse, ut protegendis Sanctorum Actis conferat quidquid potest auctoritatis & gratiæ, prout fuerit à P. Janningo, pro iisdem satagente, instructus & rogatus: quod ille mandatum pergit fideliter ac prompte exequi. Addidit etiam Cæsar, ni-

nihil se pro Carmelitis egisse, à quibus quidquid objiciebatur fundate ac ubertim refutarunt Patres Societatis. Ita Sontermannus 8 Martii 1698.

362 Verum quid tantopere miramur, inventum, qui auderet sui rabiosi cerebri somnium Pontificiæ Majestatis nomini adscribere; cum Vox mentitæ Veritatis eadem fide, qua nonnemo scripsit, me (quem omnis parentela novit avis ac proavis bene Catholicis natum) solo commorationis jure Flandrum credi, aliàs ex hæreticis Hollandis Hollandum; eâdem, inquam, fide scripsit fol. 3 *celebratum Concilium Episcoporum Belgicorum, quod prohibuit & condemnavit omnia opera Papebrochii, & concordi omnium voce destinavit flammis.* Multa quidem Carmelitæ, præsertim Antverpienses, de me meisque libris sparserunt in vulgus sparguntque mendacia; sed tam insulsum tamque patulum cunctis, neminem eorum crediderim hoc somniasse, nedum scripsisse in Hispaniam. Istic natum sit oportet, eodem fortassis parente, qui non timuit ne palam forte confunderetur, si cui liberet super ea re in Belgium scribere. Hic certe nemo audivit vel nominari Concilium aliquod provinciale, post Mechliniense celebratum anno 1607, quando ego necdum natus eram. Quamvis enim nuper quatuor vel quinq; Episcopi, occasione quadam convenientes Bruxellas colloquiũ de communibus suarũ diœceseon negotiis instituerint: nullum tamẽ istic decretũ conditũ, nedum publicatum; de libris vero meis actum nihil.

363 Interim adeo invaluerat mendacium istud in Hispania, inter parum affectos Societati, & per Inquisitionis decretum contra Sanctorum Acta, capaces redditos, ad credendum de nobis quidlibet; ut ei destruendo necesse fuerit, à duobus qui propiores erant Antistitibus, testimonium veritatis in forma petere, quod suæ pro me Apologiæ cap. 18 insereret Xaramilius Hispanice redditum, sicut Latine illi dederant, & hic exhiberi operæ pretium fuerit. Primus ita scripsit.

Humbertus Guilielmus à Præcipiano, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Mechliniensis, Primas Belgii, ad exercitus Regios Delegatus Apostolicus, suæ Majestati à Conciliis Status, &c. Omnibus has visuris salutem in Domino.

„ Rogati testimonium veritatis, fidem „ facimus & attestamur, Nos nullum è „ Tomis Rev. P. Danielis Papebrochii, „ Societatis Jesu Presbyteri, de Actis „ Sanctorum, per Archidiœcesim prohi- „ buisse; nec scire, quod ullus ex dictis „ Tomis in aliqua hujus Belgii diœcesi „ sit prohibitus. Cum autem Tomi illi „ ad Sedem Apostolicam delati sint, san- „ ctæ Sedis judicium desuper expecta- „ mus. Datum Mechliniæ in Palatio Ar- „ chiepiscopali, die 3 Septembris 1696.
„ *Signatum erat.*
„ H. G. Archiepiscopus Mechliniensis.
Locus ✠ Sigilli.
de mandato &c.
H. I. van Susteren Secret.

364 Alter, tamquam de re propius ad se spectante, paulo prolixius, in hunc modum:

Joannes Ferdinandus, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Antverpiensis. Omnibus has visuris salutem in Domino.

„ Rogati dare testimonium veritatis, „ fidem facimus & attestamur, Nos nul-

 lum

„ lum ex Tomis Rev. P. Danielis Papebro-
„ chii, Societatis Jesu Presbyteri, de Actis
„ Sanctorum, per diœcesim nostram pro-
„ hibuisse, nec ullum ex dictis Tomis in
„ aliqua Belgii parte fuisse prohibitum
„ aut proscriptum; è contra vero à pluri-
„ mis eruditissimis piisque viris eos laudari
„ audivimus, imo non modicum ex Cen-
„ sura contra eos lata ortum fuisse scan-
„ dalum, tam Catholicis quam Acatho-
„ licis, testari possumus. Cum autem
„ dicti Tomi ad Sedem Apostolicam sint
„ delati, sanctæ Sedis judicium desuper
„ avide expectamus. In quorum omnium
„ fidem has manu propria subsignavimus,
„ & sigillo nostro muniri fecimus. Da-
„ tum Antverpiæ in Palatio nostro Epi-
„ scopali, die 13 Septembris, 1696. *Sub-*
„ *scriptum erat*. J. Ferdinandus Ep. Antv.

De mandato Illustriss. D. Episc. præfati
M. A. van Marcke Secret.

Transeo ad aliam Cæsaris Epistolam, Domino Regi nostro sic scriptam:

365 „ Serenissimæ Majestati vestræ sa-
„ tis explicare non valeo, quantum Ca-
„ tholicis, qui nullo præconcepto favore
„ vel odio, omnibus æque propensi sunt,
„ admirationem, & quem risum Acatho-
„ licis, exoticus Generalis Inquisitoris Hi-
„ spaniæ, Ordinis S. Dominici, proce-
„ dendi modus, procreat, dum 14 volu-
„ mina Actorum Sanctorum damnavit ac
„ prohibuit &c. *iisdem fere verbis quibus ad Pontificem usus erat Cæsar: & concludens ut supra, addit.*) „ Persuadere etiam mi-
„ hi ex eo non possum, quod dicti Au-
„ ctores, utpote magni Theologi Scho-
„ lastici, doctrinam hæreticam aut im-
„ piam scripserint, quia & in Belgio li-
„ brorum Censores & Revisores non de-
„ sunt: Inquisitor vero Generalis, forte
„ aversum gerit animum à Societate, &
„ quidquid ad eam pertinet non probare
„ existimatur. Res est magni momenti,
„ cujus gravitatem Majestati vestræ ex-
„ ponendam, eamdemque omni energia
„ interpellandam esse duxi, velit Socie-
„ tatis Patribus gratiam & beneficium
„ præstare, quod, in casu non multum dis-
„ simili, quondam præstitit Serenissimus
„ Philippus Quartus, Majestatis vestræ
„ Parens. Is Fr. Antonium de Soto-ma-
„ yor, Ordinis S. Dominici, vix nomi-
„ naverat Inquisitorem Generalem, cum
„ serio interdixit, ne inscio aut non in-
„ terrogato prius se, Rege nimirum, in
„ ulla Societatis Jesu causa, quæ ad do-
„ ctrinam pertineret, sententiam ferret;
„ consultus autem, Theologos, neutri
„ parti neque Dominicanis neque Jesuitis
„ addictos, adhibuit. Salubre nimirum hoc
„ fuit decretum, quo via scandalis &
„ odiis interclusa, caute est, quodque hu-
„ jus meæ enixæ interventionis causâ fa-
„ cile renovandum confido; & Majestati
„ vestræ felicissimos rerum eventus ex
„ animo apprecor. Datum Viennæ 20
„ Januarii, 1696.

366 Tanti ponderis intercessio atque suggestio merebatur omnino, ut eam Rex communicaret cum suo Status Consilio, deliberaturo, quid agendum esset ea in re, quæ Cleri ac Populi Proceres distrahebat vario partium studio; plebem vero, hæreses in confuso detestantem, concitabat non jam in libros externos & ignotos, quibus tam fœdum stigma inurebatur; sed etiam in universum Societatis Ordinem, unde Scriptores tam abominandi processerant, quam prætendebat censura illis inflicta. Dum igitur in Palatio consultatur, & pro Senatorum commodo plura describuntur ecgrapha; contigit Epistolam Latinam, etiam Hispanice reddi, & utraque lingua transire per manus; allaborantibus verosimiliter etiam Jesuitis, inde-

deque

deque solatium aliquod sibi sumentibus, contra eam, qua apud imperitum vulgus gravabantur, invidiam. Quid plura? Idem verosimiliter qui Pontificem Cæsari, etiam Regem fecit respondere, quod Carmelitæ volebant; sed istud ad manus meas nondum pervenit; nescio an usui alteri futurum, quam ut figmentorum mihi objectorum numerum augeat. Verum, cum nemo prudens eo moveretur, sed auctoris imprudentiam etiam adversarii paulo moderatiores abominarentur; Delatoribus nostris, priori apud Inquisitionem successu tumidis, nihil facilius visum est, quam iisdem sancti Officii ministris persuadere, Epistolam suppositititiam esse, ac flammis dignam; plane ac si Madriti non adesset Legatus Cæsareus, qui Epistolam porrexerat; Rex ipse, qui notum sibi Cæsareæ Majestatis sigillum & chirographum susceperat; Senatus totus, cui exhibitæ litteræ originales fuerant. *Magnam rem suo Regi facit*, inquiebat Politicus quidam, (dicam ego, causæ malæ patronus) *qui mendacium, in ejus favorem confictum, facit vel ad paucos dies subsistere.* Hac ergo fiducia nixus Delatorum unus (ultimorum primus, dicam, an postremus?) Accusationem Hispanice scribit & format, in hunc, quem Latine reddo, sensum.

Potentissime Domine.

367 „ FR. Angelus à Purificatione, Historiographus Generalis Ordinis Carmelitarum Discalceatorum, habitans in Collegio vulgo dicto Guadalaxaræ ejusdem Ordinis, coram Excellentia vestra compareo & dico, quod ad manus meas pervenerit folium manuscriptum, cui titulus: *Copia Epistolæ D. Imperatoris Leopoldi Ignatii, ad Regem Catholicum Carolum secundum*, data Viennæ 20 Januarii 1696; quam idiomatibus Latino & Hispanico (quoniam in ambobus illis pervulgatur & spargitur, ignoro autem an & in aliis) exhibeo Excellentiæ vestræ, in uno & altero idiomate, & si in alio aliquo typis excusa vel manuscripta sit, denuntio & defero censuræ Excellentiæ V. quâ eam dignissimam reor, ob rationes sequentes.

368 „ Primum, quia (supponendo cum fundamento, præfatam Epistolam suppositititiam esse, & cujus doctrina male sonat auribus Catholicis, utpote continens puncta mox producenda) quia, inquam, eam adscribere Imperatori tam orthodoxo pioque (in quo nec debet nec potest præsumi nisi summa reverentia & veneratio, pro Decretis vestræ Excellentiæ) judico maximum esse crimen læsæ Majestatis Cæsareæ, dignum ut aut castigatione purificetur, aut flammis expurgetur.

369 „ Secundum (cum sit prædicta Epistola assumptum infelix quod tribuat insultationi, passioni, & malevolentiæ Decretum V. E. de die 14 Novembris 1695, quo debita censura notat 14 Tomos, sub titulo *Acta Sanctorum*, Auctoribus Daniele Papebrochio & Godefrido Henschenio Societatis Jesu) injuria afficit Excellentiam V. quasi unicus fuisset Decreti auctor, cum ait Epistola; *Inquisitor Generalis forte animum gerit aversum à Societate, ut quidquid ad eam pertinet improbare existimetur.* Quod in Judice majus ac horribilius delictum, quam in edendis decretis suis, non æquitate, sed passione moveri? Sed hoc imputatur Excellentiss. D. Inquisitori Generali. Quapropter non solum mihi persuadeo, quod damnari & proscribi Epistola hæc meretur, juxta Clementis VIII instructionem, in Regulis ad Concilium Tridentinum *de prohibitione*

„ *tione librorum*, ubi jubet eradi & prohi-„ beri omnes propositiones, quæ *famæ* „ *proximorum & præsertim Episcoporum de-* „ *trahunt*.

370 „ Tertium, quia prænominata Epi-„ stola laudat & elogiis exornat Opera „ Papebrochii & Henschenii, præfato Ex-„ cellentiæ V. Decreto proscripta & con-„ demnata, ut produnt verba illa, quibus „ agens de duobus illis, appellat *Viros* „ *magna eruditione, vitæ integritate & va-* „ *riis scientiarum ornamentis conspicuos*; & „ alia quibus illos laudat, ut *magnos Theo-* „ *logos Scholasticos*. Certum autem est, „ quod non tribuat illis epitheta illa, nisi „ juxta eruditionem & doctrinam quam „ in libris suis manifestant, ut enuntia-„ tur per illa verba; *Antelati libri ingen-* „ *tem ubique applausum adepti, & Ecclesiæ* „ *utilissimi, & alia benignitate quam istac* „ *minus circumspecta prohibitione, digni fe-* „ *runtur*. Adscribere similia epitheta li-„ bris ab Excellentia V. damnatis, eo quod „ inter alias doctrinas minime securas, con-„ tineant propositiones hæreticas, est Cle-„ mentis VIII præcitatæ Instructioni re-„ luctari, quæ statuit, ut *Epitheta honori-* „ *fica, & omnium hæreticorum dicta de-* „ *leantur & prohibeantur*: & declaravit „ Congregatio, quod *verbo* HÆRETICO-„ RUM *intelligitur, non dico qui in persona* „ *proscriptus est talis, si scripta Catholica sint;* „ *sed dico, cujus scripta ut hæretica damnata* „ *fuerint, licet ipse ut Catholicus teneatur*.

371 „ Quartum, quia prænominata „ Epistola, manifestam prodit adversus „ suprema V. Excellentiæ Decreta, inac-„ quiescentiam & reluctantiam: *Persuade-* „ *re etiam mihi ex eo non possum*, inquit, *quod* „ *dicti Auctores, utpote magni Theologi Scho-* „ *lastici, doctrinam hæreticam aut impiam* „ *scripserint, quod in Belgio librorum Revi-* „ *sores & Censores non desint*. Enuntiat V. „ Excellentia, libros continere doctrinas „ hæreticas & malæ notæ; Epistola au-„ tem, quod hoc sibi non persuadeat; sed „ quod ista enuntiatio sit prava voluntas „ D. Inquisitoris Generalis. Et quæ cla-„ rior inobedientia, quæ scandalosior præ-„ cipitantia? Et hæc Epistola tribuitur „ Imperatori orthodoxissima? Numquam „ credam, sed quod sit publici alicujus „ hæretici.

372 „ Quintum, quia Epistola postre-„ mo suo Articulo prætendit, Regi ac „ Domino nostro persuadere, ut circum-„ scribat jurisdictionem & manus vinciat „ D. Inquisitori Generali, ne queat per se „ aut ministros regii sui tribunalis, sine „ interventione Theologorum, ideo sin-„ gulariter designandorum, & omni passio-„ ne vacantium, causas ad Societatem „ spectantes terminare; simul suspectans „ Dominos omnes supremi Tribunalis san-„ ctæ ac generalis Inquisitionis. Abhorrent „ profecto aures Catholicæ ad auditum si-„ milis propositionis. Sacro Tribunali „ inter Catholicos maximæ semper fuit „ gloriæ, ejus integerrima justitia & „ intemerata æquitas: & hodie illa infa-„ matur, volendo ut ei subtrahantur cau-„ sæ ad Societatem pertinentes, ne eas „ judicet Tribunal, quasi passione corru-„ ptum. Soli ergo Societati novum fidei „ tribunal erigendum erit: Maxima hæc „ est, Domine, signanter injuriosa Excel-„ lentiæ V. nec non toti sacro Tribunali, „ apertissimeque schismatica.

373 „ Sextum & præcipuum quod „ Epistola hæc tali modo ignominia affi-„ cit suprema V. Excellentiæ Decreta; & „ ea non tantum ut vituperabilia, sed et-„ iam ut abominabilia rideat, negando „ eis æquitatem, justitiam, veritatem & „ fidem; eaque exhibendo tamquam pas-„ sione vitiata, minus circumspecta, &c.

Quan-

„Quantum omnia hæc vergant in detrimentum, non solum sacri Tribunalis, sed & puritatis fidei nostræ; quam absona sint auribus orthodoxis, plausibilia heterodoxis & in fide male sanis, facillime dignoscitur. Judicavi semper, Domine mi, quod hæreticum & blasphemum sit, denigrare suprema sacri Tribunalis Decreta; quodque è converso Catholica sit doctrina, hæreticam esse quam V. Excellentia designat ut talem; nec recte sentire eum, qui ausit obtrudere ut sanam, quam V. Excellentia reprobat ut suspectam. Quid ergo juxta hæc erit dicta Epistola, in toto suo themate ac præcipuo assumpto?

374 „Heterodoxis novum non est, Domine, blasphemias vomere in Ecclesiam, & quasi rabidos canes eam morsibus suis qua possunt impetere, quando ipsorum opera proscribit, & dogmata damnat. Loquantur Buceri & Philippi Melanthonis epistolæ. Hinc suspicor, Epistolam tam rabidam, vomitum fuisse cujusdam Belgæ hæretici, videntis damnari nonnullos errores, quibus Boreales provinciæ infectæ sunt, signanter exiguâ erga Sanctam Apostolicam Sedem subjectione. Intendit enim hac Epistola supremum Excell. vestræ Decretum spoliare auctoritate sua, quasi inde firmaret male secura dogmata, quæ in proscriptis operibus continentur.

375 „Postremum profero V. Excellentiæ suspicionem unam meam, quæ ut talis transeat, protestando, uti protestor, nullatenus animum mihi esse, censurandi personam Danielis Papebrochii aut Conradi Janningi. Est autem suspicio mea, quod hujus Epistolæ, quam denuntio, auctor sit Conradus Janningus, Societatis Jesu, modo Collega Danielis Papebrochii, continuatoris Bollandorum. Motivum hujus meæ conjecturæ est stylus, proprius Conrado Janningo, sicut indicat *Motivum Juris* & *Appendix ad Motivum Juris*, præfati auctoris opera. Et est adeo solidum hoc fundamentum, ut liber anonymus, per Balerum Tuscum Lutheranum in lucem protrusus, sub titulo, *Tela Catholica contra judicia erronea*, ab Ecclesia sit proscriptus anno 1622, tamquam opus prædicti Baleri Tusci, agniti ex stylo præfati libri. Ita habet Lambertus Batavus, in sua *arte nautica catholica* lib. 2 cap. 9. Maximus Ecclesiæ doctor S. Hieronymus, ex solo stylo quamdam epistolam Joannis Hierosolymitani cognovit, conferendo eam cum aliis ejusdem auctoris, ut ipse sanctus Doctor refert, scribens Theophilo Alexandriæ Episcopo, Epist. 15. Quapropter suspicio non caret fundamento, quod hæc Epistola sit Conradi Janningi. Huic fundamento accedit, quid dicti Conradus Janningus & Daniel Papebrochius, manu ipsius Generalis porrexerunt Romæ Pontifici libellum supplicem, diffamantem V. Excellentiæ Decretum, ut præcipitatum, inconsideratum, & temerarium, de quo certior factus sum per litteras Procuratoris Generalis nostræ Religionis, existentis in illa Curia nomine Congregationis Hispanicæ. Et cum eadem sint quæ ibidem allegantur, & quæ hæc Epistola propalat, non caret gravi fundamento conjectura hic à me proposita.

376 „Quare denuntio præfatam Epistolam, supplicando vestræ Excellentiæ super ea rectissimam suam justitiam, ut sistat scandala ex eâ profluxura, certiora & perniciosiora, quam illa asserit ti-

„ timenda eſſe ex condemnatione 14 To-
„ morum, per æquiſſimum Excellentiæ V.
„ Decretum factâ.

377 Adm. Rev. P. Angele, utinam bone! Credamne, ſatis imprudentem, ne dicam impudentem fuiſſe Te, qui talem Delationem ſperares à ſacro Tribunali excipiendam patienterque audiendam; an potius ſuppoſititiam fuiſſe? Ipſe Tu videris. Pœnam certe, quam à Rege in te ſtatui poſtulabat Legatus Cæſareus, tanquam læſæ Majeſtatis reum, declinaſſe diceris, negando Delationem à te vel ſcriptam vel oblatam. Ego ea de re certi nihil ſcio; nam Soutermannus mihi ſcribit, in Secretaria nihil ſuper ea re aliud inveniſſe, quam relationem Legati miſſam Cæſari de injuria ipſi facta, & pœna poſtulata: prius autem quam peragi poſſet aliquid, revocatum in Germaniam Legatum iſtum, ubi paulo poſt obiit; ſucceſſorem autem ejus in Hiſpanica Legatione, nullis novis ſuper ea cauſa mandatis inſtructum, & nemine ipſum ad proſecutionem ſtimulante, ſuperſediſſe odioſo negotio, quod deceſſor ſuus ultro aſſumpſerat; officii ſui eſſe ratus non diſſimulare tam luculentam injuriam Domino ſuo inflictam, in publico Hiſpaniæ totius theatro. Nempe ea erat clementia Cæſaris, etiam perduellibus, ſuæque vitæ & imperio inſidiatis ignoſcere ſoliti, ut noluerit diutius meminiſſe contumeliæ, in alieno regno ſibi factæ à viro religioſo: neque Jeſuitæ, ad quorum nutum verſatilem ipſum ſibi fingunt adverſarii mei & Societatis, illum contra Te volebant incitare, ſicuti vos contra me conamini concitare magnos & parvos; ſed in ſpiritu lenitatis diſſimulare maluerunt, quod caſtigari ex merito non magni putabant intereſſe ad cauſam principalem Controverſiæ noſtræ, à qua deflectere ad peregrina incidentia, argumentum eſſet animi ſuo juri diffidentis, & divertere judicium cupientis.

378 Si tamen negaſti à te profectam Delationem Epiſtolæ Cæſareæ, idque negare ſalva veritate potuiſti, poteris etiam excuſare te ab inſigni ſtultitia, per quam ridendum ſe propoſuit Delator, ex ſtylo epiſtolæ judicando, non eſſe illam Cæſaris, ſed Janningi. Hoc enim tibi nemo concedet eorum, qui cum veris Janningi opuſculis, vel ſeorſim editis, vel ante primum Tomum Junii legendis, Epiſtolam conferent, linguæ Latinæ melius periti quam Delator; Nam ſi vel levem ad talia diſcernenda experientiam attuliſſet, lecto Exhibitionis libro (quem tu, P Angele, negare non potes lectum diligenter à Te, quia Expoſtulationes anni 1694 inde ſumptas totas, attuliſti Inquiſitioni *nomine proprio*) Lecto, inquam, Exhibitionis libro, ac deinde *Motivo Juni*, *ejuſque Appendice*; illico agnoſcit quilibet, ejuſdem omnia eſſe auctoris, nec Janningi, ſed P. Sebaſtiani à S. Paulo, primum librum contra me, libellos duos alios contra Janningum ſcribentis. In his libellis ſi veras hæreſes reperiſti, non meum Collegam, ſed Magiſtrum tuum hæreſis convicitti, quod nec ego quidem hactenus feci, aut facere velim.

379 Simili infelicitate voluiſti ſtylum Janningi cognoſcendum dare ex libello ſupplici, quem ipſius meoque ac ſocii noſtri Franciſci Baertii nominibus ſubſcriptum & ſummo Pontifici offerendum, Romam miſimus P. Procuratori noſtro Generali, Petro Franciſco Orta. Exhibitus enim is numquam fuit, nedum à veſtro Procuratore lectus, ſed ſcriptus iſtic nomine P. Generalis eſt ſimiiis, de quo ille ad me

28 Novembris 1696 ita refert. *Statim ac ad manus meas venit libellus, à Rev. V. & PP. Baertio ac Janningo dictatus, summo Pontifici offerendus; illum in breviorem formam, mutatis mutandis, juxta morem Romanæ Curiæ, redegi; & exinde una cum P. Guilielmo Aernhoudts, Præposito Domus Professæ Antverpiensis, & ad hanc Congregationem electo Procuratore, ad pedes Sanctissimi obtuli, qui benigne eum excepit, causam oblationis laudavit, & justæ petitioni annuens eumdem libellum Reverendiss. P. Magistro sacri Palatii Apostolici pro informatione remisit. Opportune vero eidem P. Magistro S. Palatii rationes insinuavi, quæ dignæ visæ sunt ut Sanctitati suæ referrentur: quam relationem, satis & aliunde favorabilem ipse P. Magister præstiturum se dixit.* Eccum autem ipsum, qui oblatus est, libellum, quemque à vestro Procuratore visum non arbitror, sed quid eo contineretur, ex fama dumtaxat, vel alicujus qui legerat relatione imperfecta ab eo cognitum, & scriptum in Hispaniam fuisse. Verum ergo contextum accipiat Lector, qualem caussa exigit.

Beatissime Pater,

380 „Thyrsus Gonzalez, Præpositus Generalis Societatis Jesu, si unquam nomine istius Ordinis, & universi, & summe gravati, provolutus ad pedes suæ Sanctitatis, ejus patrocinium & opem imploraverit; id certe gravissimo & communi mœrore nunc facit. Atroci Decreto, quo Tomos grandes omnino quatuordecim P. Danielis Papebrochii & Sociorum ejus, *Acta Sanctorum* complexos, post examen (ut fertur) vix quadrimestre, censuris immanibus mense Novembri 1695 damnavit Inquisitio Hispanica, quam enormiter tota Societas læsa sit, latere neminem, multoq; minus Tuam Sanctitatē potest. Ita enim dicenda erit Religio, ad oppugnandas hæreses instituta, atque in iis detegendis refutandisque non infeliciter hactenus versata, assertiones *hæreticas, schismaticas, impias*, & si quid his pejus est, non in pagella aut thesi quapiam, non in obscuri nominis libello, sed in tam multis magnisque voluminibus (quorum non pauca à suis Censoribus Romæ probata, Tuisque, Beatissime Pater, Decessoribus dedicata, atque ab iis laudata sunt) non tolerasse tantum & confirmasse, sed per omnes orbe Christiano toto Bibliothecas præcipuas, Romanas in primis, distribuisse. Quod quid est aliud quam hæreses atque impietates disseminasse, per mundum veterem & novum, qua patet, universum?

381 „Aliis gravata & oppressa modis tacere Societas ac pati posset; certe sæpenumero solet. At de hæresi accusatis, imo publice damnatis, non licet, è Sanctorum Patrum sententia, patientibus ac taciturnis esse. Quamquam, ut licitum hic etiam silentium foret, quando nos tantum id venenum ac probrum inficeret; jam sane tacendo prævaricabimur, si nostram pestem dispersimus per Ecclesiam universam, id est præcipuis ejusdem Bibliothecis intulimus. Hinc nuper Sanctitatem Tuam rogabamus (quod & pro sua benignitate prudentiaque concessit) ut Romano, maturiori utique & sapientiori examini, volumina illa subjicerentur; corrigenda, damnanda, igni etiam danda, si mererentur: sin minus, absolvenda, & porro Ecclesiæ permittenda; utque probantibus Summis Pontificibus conscribi cœpta, & ad mensem Julium perducta sunt, eorumdem, ac Tuo in primis patrocinio continuanda; absolvi ut possit opus, quo

vastius

„ vastius Ecclesia nullum habitura sit.

382 „ Hæc ergo nuper concessisti Pater „ Beatissime: Nunc vero ut à sapientiâ, „ æquitate, benevolentiâ erga nos Tuâ „ plusculum supplices petere audeamus, „ faciunt tot virorum ecclesiasticâ dignitate & notitiâ antiquitatis præstantium „ (etiam aliquorum alibi nobis non faventium) tot Principum, ipsiusque adeo „ Augustissimi & Sapientissimi Cæsaris „ Leopoldi vota ac postulata, Tuæ Sanctitati vel eorum litteris exposita, vel „ aliis viris minime ignota. Censent hi omnes æquissimum esse, & plerique à Te, „ Beatissime Pater, per se vel alios petunt, „ ut dum volumina illa Romæ examinantur, pro Apostolicæ potestatis plenitudine Decretum Hispaniense suspendas. „ Horum postulatis desideria nunc sua & „ vota jungit Societas Jesu; & siquid Ecclesiæ, quam feliciter regis, operâ suorum profuit, per eorum sudorem & „ sanguinem eidem immolatum, & favente Deo etiam immolandum, suppliciter etiam atque etiam, & quanta potest contentione rogat, ut auctoritatem „ hîc tuam in Ecclesia summam accommodes atque impendas Religioso, Romanæque Sedi devoto præ ceteris Ordini, Censuris illis enormiter læso, & potentiâ jam dicti Tribunalis oppresso.

383 „ Remedium quod petimus, Sanctitatem Tuam neque ullis affecturum „ molestiis, neque cum Catholico Rege „ ullatenus commissurum, certius est, quam „ ut operose explicetur. Apostolicam potestatem suâ superiorem agnoscit ipsum „ illud Tribunal; neque observantissimus „ erga Sanctam Sedem piissimi Regis animus, jam præsertim Cæsaris aliorumque Principum litteris & ipse præmunitus, ægre feret aliquam Apostolicæ potestatis partem exeri in hacce causa, ad „ Ecclesiam sane totam, ac proinde ad „ supremum ejus Pastorem multis titulis „ pertinente. Uno tantum opus est Brevi „ diplomate, quo memoratam suspensionem Decreti, in causa Romam ex parte delata festinanter editi, Tua Sanctitas vel ipsa decernat ac faciat, vel per „ Inquisitionem Hispanicam aut Summum Quæsitorem fieri, saltem monendo aut suadendo, curet: ita ut in locis „ Inquisitioni Hispanicæ subjectis legere „ interim, item emere ac vendere liceat „ volumina confixa, cum eorum apologiis, „ Actisque Sanctorum Junii recenter editis. Quæ quidem Apologiæ jam in hac „ Urbe visæ & laudatæ, censuras tot voluminum Hispanicas impeditură forsan „ erant, si potuissent citius illuc pervenire. „ Injuria sane fieret non parva Sanctis, si „ tot millenæ eorum vitæ, ex coætaneis „ nec umquam editis monumentis erutæ, „ & ne accusatæ quidem, in tanta tamque „ illustri Ecclesiæ parte, quanta subest „ Inquisitioni Hispanicæ, ad tenebras, „ etiam aliquorum dumtaxat annorum, „ condemnatæ manerent.

384 „ Hanc igitur, Pater Sancte, Decreti atrocissimi, Lutheroque & Calvino digni, suspensionem æquissimam „ censent tot eruditi & illustrissimi viri, „ tot supremi Catholicique Principes: „ hanc etiam plerique à Tua Sanctitate „ postulant; æquitatis & sapientiæ Tuæ „ Rescriptum propitium expectantes, &, „ nisi fallimur, multis nominibus promerentes. Hanc etiam mœrore plena petere audet universa Societas, & pro antiqua Tua in se benevolentia sperare. Ita „ vegetam Sanctitatis Tuæ, & vel per se „ venerabilem senectam diu nobis conservent Superi; atque pacatam Tuâ tandem operâ Europam, annumque Secularem videre faciant. Ita veniat Christianus

„ ſtianus Orbis, teque obturatis Jani portis glorioſiſſimum Pontificem, Vaticanas aperientem valvas claudentemque, lætus aſpiciat.

385 Quod ſtylus libelli hujus nihil commune habeat cum ſtylo Epiſtolæ Cæſareæ, nemo vel modice litteratus negabit. Sed quid agas homini paſſione cæcato? Ut furioſi ſolent, ſaxa, ſtirpes, ceſpites, fungos, imo (ſit verbo venia) ſtercora, jactare in eos quibus irati ſunt; ſic ille quidlibet, quomodocumque & undecumque oblatum, ſtolide arripit, & convertit in arma. Quid enim aliud ſunt *Tela Catholica*, quæ Delator aſſerit agnita ex ſtylo eſſe *Baleri Tuſci*, & tamquam hujus damnata ab Eccleſia? Romana Eccleſia hæc eſſe deberet, hujus enim ſolius judicium reſpiciunt & reverentur Catholici: *Tela* autem iſta, adeo non damnavit illa, ut nec quidem ad ejus notitiam delata eſſe unquam videantur. Index ſane prohibitorum librorum, à tempore Concilii Tridentini uſque ad annum 1670, aliique poſt editi Indices, *Baleri Tuſci* nomen nuſquam habent: qui autem talis damnationis teſtis citatur *Lambertus Batavus*, ſi fuit (ut ex titulo libri veroſimile ſit) Navarchus Hollandus, fuit etiam Calviniſta: nec enim Catholici ad talem dignitatem provehuntur. Dicitur ille quidem ſcripſiſſe *de Arte nautica catholica*; verum epitheton *Catholica*, ibi non refertur ad Religionem auctoris, ſed ad univerſalitatem argumenti, docentis in quamcumque univerſi orbis partem navigare.

386 Hoc in libro cur refutandus fuerit Balerus, ipſo necdum reperto (licet ab ejuſdem rerum peritiſſimis Amſtelodami quæſitus ſit) divinare eſt difficile. Cognoſcenti tamen ſecreta Indicæ Societatis apud Hollandos, & quædam ejus ſtatuta ſervanda epibatis apud Japones, omne Chriſtianorum nomen exoſcs, aliaque ejuſdem Societatis decreta: hæc, inquam noſcenti, haud ſatis congrua religioni Chriſtianæ ſuſpicio ingeritur, quod contra ipſa ſcripſerit Balerus librum, præfixo nomine ſuo: quem cum Miniſtrorum Calvinianorum Claſſis (ita locales ſuas Synodos appellant) condemnaſſet, ut ſtatus politici perturbativum (huic enim illi volunt religionem ſubſervire) & ipſorum cenſuræ, tacito nomine, repoſuiſſet Balerus *Tela Catholica* (nam hunc titulum etiam Lutherani Calviniſtæque affectant) fuerit ex ſtylo agnitus, iterumque nominatim damnatus *ab Eccleſia*, non *Romana*, ſed *Calviniſtica*. Iſta ſi ſciviſſet Cæſareæ Epiſtolæ Delator, fuiſſet credo Hieronymi exemplo contentus, ad probandum id, de quo dubitat nemo, poſſe auctorem ex ſtylo ſuo cognoſci, & quidem ſæpe infallibiliter, ſicut P. Sebaſtianus cognoſcetur ex ſtylo Exhibitionis proprio, auctor eſſe Motivi & Appendicis, etiam quando nomen expunctum reperietur.

387 Argumenta porro, ob quæ Cæſarea Epiſtola defertur ut hæretica & ſchiſmatica, ejuſmodi ſunt omnia, ut quemcumque querentem, ſe decreto aliquo Inquiſitionis gravatum injuſte, reum illa faciant: quod nemo admiſerit, nec ipſa Inquiſitio velit; gloriæ ſibi ducens, quod parata ſemper ſit reddere rationem ſuorum decretorum, & injuſte ſe læſum probanti juſtitiam reddere. Exempla quædam videbis infra in libello ſupplici, quem noſter P. Beltran Regi obtulit, P. Xaramilius compoſuit. Ego hoc loco dignam cenſeo Epiſtolam proferre, quam vir eruditus Madritum Hiſpanice ſcripſit cuidam ſuo amico, ad ſolum Inquiſitionis nomen (ut ferme vulgus Hiſpanicum ſolet) tantopere dejecto, ut quamcumque ſententiæ inde promanantis declinationem,

habeat, sicut habet Delator pro evidentissimo animi hæretici argumento ipsum audi.

388 „Percellit Dominationem Tuam „vehementer, quod Patres Jesuitæ ausi „fuerint juridice postulare à Tribunali „S. Inquisitionis exemplum censurarum, „prolatarum contra Propositiones desumptas ex quatuordecim tomis de Actis „Sanctorum, editis per Jesuitas Belgas, „Henschenium & Papebrochium, & tam „severe prohibitis anno præterito. Ratio „autem obstupescendi fundatur in gravitate, integritate, & secreto, cum qui„bus in isto sancto Tribunali proceditur; „de quo nulla quemquam possit subire „suspicio injustitiæ, negligentiæ, vel „omissionis circa puncta tam gravia, spe„ctantia honorem & doctrinam Catholi„corum subditorum, quorum fidem & fa„mam circumspectione tam benigna cu„rat ipsum sacrum Tribunal. Ego vero „multo magis miror, quod Dominationi „vestræ, instructæ præteritarũ rerũ notitiis „tam multis & tantâ eruditæ curiositatis „copiâ, memoria non suggesserit varia „exempla similium in Hispania casuum. „Ut autem ad antiqua tempora non re„curram, tria dumtaxat seculi hujus „commemorabo.

389 „Primum offert Jesuita Fagun„dez. Eruditus hic Theologus ediderat „librum de Præceptis Ecclesiæ; perve„niensque ad quartum lib. 1, cap. 2, n. 11 „docuit, quod in locis ac regionibus, ubi „consuetudine introductum est ut ova & „lacticinia comedantur in Quadragesima, „absque bulla, non est peccatum mortale ac „ne veniale quidem ipsa absq; Bullâ man„ducare. Propositio hæc visa est in Castel„la derogare juribus sanctæ Cruciatæ; & „(quasi ad publicum interesse, ut vocant, „conformari debeant doctorum opinio„nes) ad instantiam Fiscalis Cruciatæ, „gravissimi duo Theologi, verum Socie„tati non bene affecti, doctrinam istam „censurarunt, ut temerariam, scandalo„sam, periculosam, singularem, & male „sonantem: eaque censura delata mox ad „Inquisitionem est, cujus Qualificato„res, licet non omnes, accesserunt ad „priorem censuram; & consequenter „mandavit sacrum Tribunal, ut prohi„beretur Caput illud secundum, donec „corrigeretur. Decretum istud Madriti „publicatum fuit, cum esset Generalis „Inquisitor Illustriss. D. Fr. Antonius de „Soto-Major ex Ordine S. Dominici an„no 1627. P. Fagundez, antequam audi„retur, damnatus (de quo modeste que„ritur cap. 1. Defensorii sui num. 1) mox „occurrit pro jure suo, defensurus se „contra censuram, exhibendo fundamen„ta doctrinæ suæ. Ac primo impetravit „suspensionem edicti: deinde vero, ad „diem 29 Aprilis 1630, obtinuit decre„tum, ut liber prædictus currere posset „& currat libere, non obstantibus edictis „& prohibitionibus sacri Officii; ejusque „gratiæ testimonium auctori expediretur: „quod decretum & testimonium dicto „P. Fagundez per Licentiatum Sebastia„num de Herrera, Secretarium supremi „Consilii S. Inquisitionis, traditum fuit „Lugduni in Gallia an. 1631.

390 Erat Stephanus Fagundez natione Lusitanus, &, cum Ulyssippone moralem Theologiam docuisset per decennium, factus supremus in suo Collegio studiorum Præfectus, duos traditæ à se doctrinæ Tomos impressurus, Lugdunum se contulerat; ubi luci dedit (uti in Bibliotheca Societatis legitur) Tomum primum *Quæstionum de Christianis officiis, & casuum conscientiæ in 5 præcepta Ecclesiæ an.* 1628; Apologeticum autem suum *de Lacticiniorum usu*, ibidem excudit anno 1631,

1631, ac paulo post Tomum suum 2 *in 10 Præcepta Decalogi.* Ubi noto, quod in censurando scriptoris Jesuitæ libro, juxta Ordinem à Rege isti Inquisitori præscriptum, proposita quæstio, primum fuerit commissa duobus Theologis, quos Regii Cruciatæ ministri sibi assumpserant parum æquos Societati; idque verosimiliter tam secreto, ut contra judices, notorie adversos sibi, non potuerint excipere Jesuitæ; pro confratre suo, licet externo & absente, alias futuri soliciti, & audientiam delato postulaturi.

391 Atque hactenus quidem paria meo casui omnia, sed ô quam disparia cetera! Conferatur unicum unius libri caput cum tomis 14; & quanto plus damni adferat negata, interim dum defensorium scribitur, Decreti suspensio. Propositio autem istic unica, non tam longo egebat defensorio, quin posset paucis foliis describi etiam sæpius: sed absenti & necesse habenti illud exponere viarum periculis, permissum est ipsum prælo mandare. Ego & duplo absum longius, & necesse habeo tueri propositiones supra trecentas, quarum cum mox aliquæ docerentur per calumniam delatæ, adeoque per injuriam censuratæ, numquid æquius erat, donec cetera paulatim exculparentur, suspendi decretum? Id sane tunc saltem videbatur fieri debuisse, quando jam constabat publicam me Apologiam cudere, contra Exhibitionem, eamque talem, ut passim legentibus faceret satis: ex qua deinde sumenda esset secreta responsio ad censuras. Quod si unica Facundii propositio biennio eguit ut justificaretur; quid fiet, si meæ singulæ sic differantur? aut quæ demum spes erit boni finis, intra centum annos vix obtinendi, quamdiu in Officio isto prævalebunt ii, quorum intersit numquam retractari Decretum, quocumque jure vel injuria promulgatum.

392 Transeamus ad alterum exemplum, quod in epistola sic proponitur: „Religiosas monasterii S. Placidi Madritensis, quas condemnaverat Inquisitionis Tribunal, variisque pœnis ac censuris gravaverat, clarissima S. Benedicti „Religio, tamquam suas filias defendendas suscepit, Procuratoremque causæ ipsarum constituit R.P.Fr. Gabrielem Bustamantium. Hic 17 Februarii anno „1633 postulationem suam secundum „formam juris instituit, ut causa recognosceretur. Admissa postulatio fuit à „sacro Tribunali, alteraque vice & maturius considerata causa, coram Dominis supremum Inquisitionis Senatum „constituentibus, cœtuque decem doctissimorum Qualificatorum. Deprehensum autem est, primos Qualificatores, quibus commissæ erant examinandæ actiones prædictarum Religiosarum, non protulisse in judicium excusationes & apologias earum (defectus „sane in judicio gravis atque omnino substantialis) visis autem illis inventum „fuit, eas plene satisfacere, & consequenter absolute sunt reæ ab inflictis pœnis „atque censuris, per Decretum formatum 7 Novembris 1638: quo declarabantur illæ liberæ à sententia prænotata, „restitutaque iis in integrum est fama sua: „de quo etiam publicum instrumentum „iis fuit traditum per D. Christophorum „Sanchez Garzia, Secretarium Consilii „sanctæ Inquisitionis supremæ, quale penes me impressum habeo.

393 Habeo & ego sub eadem Epistola descriptum exemplar absolutionis istius, cujus narrativa pars, nihil differens à substantia præmissæ epitomes, habet nomina postremorum Qualificatorum cum titulo professionis singulorum, qui *duos solidos menses* dicuntur impendisse *Actis &*

 pro-

processibus prioribus recognoscendis; & uno ex Consiliariis præsidente declararunt, *non potuisse ex illis se quidquam eruere, quod censuram mereretur;* atque addiderunt, *quod censuræ & qualificationes priorum Theologorum Qualificatorum, secundum quam sacrum Officium contra prædictas Religiosas processerat, sententiamque tulerat, nec possint nec debeant illis obesse; eo quod processerunt ex aliis motivis & rationibus, & non visis totis illarum confessionibus; eaque forma, ut si etiam sic proponerentur præsentibus novis Qualificatoribus, nudæ à circumstantiis, cum quibus nunc fuerunt propositæ, similiter fuerint etiam hi sensuri, quemadmodum primi.* Consequenter ad hæc notat Epistola, & *irrefragabiliter* concludit. Primo, *eam esse supremi Tribunalis justitiam, ut potius quam permittat personas innocentium manere infamatas, velit illatum eis damnum reparare, etiam cum retractatione, si opus, ac reformatione primæ suæ sententiæ.*

394 Hanc justitiam mihi quoque præstandam citius confidam, quando satis constabit quam male ac falso causam informatam attulerint Delatores, & quomodo ipsos secuti sint Qualificatores, iique ad res historicas tam parum exercitati, ut multa damnaverint summopere laudata eruditis, optimisque auctoribus nixa: sicuti ex meis ad Exhibitionem Responsionibus patet; clariusque patebit sacro Officio, quando dignabitur totam causam serio examinandam suscipere, juxta Apologiam secretam, ipsi pridem cœptam exhiberi. Alterum insuper notat Epistola, quo responsum manebit Delatori Epistolæ Cæsareæ, *supremum Inquisitoris summi Decretum* identidem inculcanti, velut omni casu habendum extra suspicionem erroris, etiam ubi ille nihil per se, sed solum per ministros paucos, eosque vel adversarios vel imperitos, cognoscit. Istud autem alterum est, *quod suprà terram nulla sit infallibilis auctoritas, præterquam summi Pontificis, Vicarii Jesu Christi, cujus sententia & definitio irrefragabilis sit; quia propter assistentiam Spiritus sancti, promissam unicè S. Petri successoribus, decipi, falli, & errare non potest:* idque in solis quæstionibus fidei, non autem puri facti, quales plerumque eæ sunt ex quibus culpor. Nam in his fallibilem agnoscunt Catholici omnes, ipsomet eorum capite Gregorio IX in suis Decretalibus affirmante; quod *Romanæ Sedis sententia non negatur posse in melius commutari, cum subreptum aliquid fuerit.* Decipi autem, per subreptitias informationes falsasque calumnias, potest quicumque, etiam prudentissimus judex; quod tamen non debet præsumi accidisse, nisi ex certissimis convictionibus, quales sunt eæ, quibus defensio mea nititur.

395 Denique sumpto exemplo tertio, ab ipsismet Carmelitis, quorum sententiæ quædam prius damnatæ, & post novem concertationis juridicæ annos, currere sunt permissæ anno 1639 die 9 Decembris, sic concluditur Epistola. „ Per „ hæc exempla cessabit credo admiratio „ Dominationis Tuæ, & per ipsam in „ aliis multis præsumptio censurandi, ve- „ luti temerariam & audacem, petitio- „ nem atque prætensionem Jesuitarum; „ quoniam jure humano ac divino licet, „ mediis omnibus justis quærere repara- „ tionem honoris injuste læsi. Interim „ maneo ad Dominationis Tuæ obsequia „ & mandata promptus. Valentiæ 23 „ Martii 1696, protestans cum osculo „ manus, quod sim ejus minimus famu- „ lus, Licentiatus Don Didacus Franciscus „ Maldonatus.

396 Nemo, ut reor, feret patienter, si Fr. Angelus eruditissimum hunc & gravissimum auctorem hæreseos suspectum

velit

velit reddere, quia dixerit, Decreta supremæ Inquisitionis reformari posse, (quod nec de suis quidem, extra fidei definitiones, negat Apostolica Sedes) quomodo igitur feret Cæsar, sese ut schismatis auctorem notari, quia Sereniss. Regem nostrum hortatur, ut, ad præcidendam rixis causam, non patiatur ab Inquisitore Ordinis Dominicani, ad primam instantiam judicari libros Societatis, exemplo patris sui Philippi, hac cautione usi in promotione Soto-Majoris. Nam quæ Tribunalia patiuntur, ut in causa aliqua judex sedeat is, qui adversæ parti connectitur, aliquo propioris connexionis vinculo? Numquid non ideo excluduntur ab ejusdem magistraturæ consortio fratres, patrui, parentes; & reis potestas datur excipiendi contra eos, quos quoquo modo adversæ parti obnoxios esse, possunt demonstrare? An Advocatus quispiam, sicut Papebrochii Advocatum agere dignatur Augustissimus Cæsar, rei sui nomine contra quemcumque excipiens, dicetur excepto inferre calumniam, dignam ob quam pellatur foro, nec in judicio audiatur, dum profert veram omnibusque patentem excipiendi rationem?

397 Philippum IV, ut faceret quod fecit, movit recentissima tunc memoria controversiariarum, super Auxiliis gratiæ inter Dominicanos & Jesuitas gliscentium, quæ utinam vel nunc satis sopitæ sint, postquã alterutrorum sententiam ab alteris censurari, severissime prohibuit Apostolica Sedes. Et Philippi IV filius Carolus II, non posset sic prudentissime agere, cum ejusdem professionis Rocabertio, cujus cum Societate simultates, jam inde à principio sui in Ordine Generalatus, notiores toti Romæ sunt quam ut hic debeant commemorari? Nuper vero ad veteres accesserat causa Palafoxii, consanguinei ejus, ipsum cum Discalceatis connectens; ut alias rationes præteream, quibus eum arctius obligatum Discalceatis teneri haud obscure susurratur. Nihil hic opus est ad incertos susurros recurrere: nam quo ille animo primo suo ad officium aditu esset, satis ostendit proscribendo libellum P. Pauli Segneri, notissimi Romæ viri, & aliquos de Prædeterminatione tomos; quin etiam 14 tomos de Actis Sanctorum; idque ne viso quidem propositionum illis imputatarum elencho; quem si legisset, legisset in eo suasmet sententias, quas utique voluisset censuræ eximere.

398 Ast intolerabile, imo incredibile videtur Delatori, quod Christianissimus Religiosissimusque Imperator, præsumeret laudare auctores librorum, ab Inquisitione damnatorum, tamquam *eximios Theologos Scholasticos*, contra Instructionem Clementis VII, omnia hæreticorum elogia eradi jubentis ex libris, alias tolerandis: Quasi omnes ubique Christiani obligentur damnare ut hæreticum, quidquid quatuor vel quinque Hispanis tale visum fuerit; cum injuria ordinariorum Censorum: qui nihilo minus Theologi quam ipsi, & propter continuos cum hæreticis conflictus, magis quam ipsi versati in controversiis fidei, non modo hæreticum nihil in libris Papebrochii invenerunt, sed è contrario experiri se dicunt, eosdem ad hæreticorum confusionem, imo & conversionem, utilissimos esse. An pendente causa Patris Fagundez de licito lacticiniorum in aliquibus provinciis usu, citra expressam Bullam, pro quo usu vel pueri rusticique in Belgio judicassent, non licuisset auctorem laudare, ut profundum solidumque Theologum? Peccavit ergo graviter Innocentius XII, qui 13 Novembris præteriti, venienti ad suos pedes P. Generali, cum quinque ex unaquaque Assistentia

Provincialibus, excusantique necessitatem respondendi tot libellis famosis, quibus undique Societas impetitur, ac nominatim pro libris meis, subjunxit hæc formalia verba, PATER PAPEBROCHIUS EST VIR MAGNUS ET DOCTUS. Ignosce, Lector, hoc proferenti, dum cogor Cæsaris tueri judicium.

399 Non peccat autem contra Clementis VIII instructionem, sic ut scripta ejus prohiberi debeant, qui rem aliquam, parum decoram alteri, sed vulgo notissimam, pro sua suive clientis defensione allegat, inter causas declinandi arbitrii vel judicii ejus, etiamsi is contra quem excipitur ecclesiastica aliqua emineat dignitate. Atque hoc non mea, sed Cæsaris causa dixerim, absit enim ut existimem Excellentiss. Rocabertium, quomodocumque erga Societatem ejusque scriptores affectum, & quantumcumque Carmelitis obnoxiũ, existimẽ tanti criminis esse capacem, ut innocentẽ opprimi sciens ac volens patiatur. Quin imo cognitam habens profundam ejus doctrinam, etiam in materia historica, & quam longe absit ab ea plerorumque in Hispania ecclesiasticorum fatuitate, quam Cardinalis Aguirrius aliique prudentiores Hispani tantopere detestantur; fidenter ipsiusmet appellabo judicium, postquam Responsiones nostras publicas legerit; & dicam cum Illustrissimo Malacitano, Querimoniæ suæ Præfationem concludente: *Judica ergo nocentes me, Domine, expugna impugnantes me; quia insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi: apprehende arma & scutum, & exurge in adjutorium mihi*. Quinam autem isti? Omnes qui sustinent verum sub tribus essentialibus Religionis votis in veteri Lege monachatum non posse vocari in controversiam, absque injuria Inquisitionis Hispanicæ, quæ propositiones eo spectantes ac primo prohibitas, currere sub aliqua limitatione permisit, quod illi volunt habere vim approbationis positivæ; & qui tenent, absque præjudicio Hispanicæ Ecclesiæ & Nationis, non posse ut suppositia ac fabulosa explodi pseudo-chronica sæpe dicta, in iisque solis fundatos Auctores vel Sanctos. Tales enim Qualificatores, tamquam notorios adversarios recuso, & à qualicumque Tribunali, non alios ministros habente, vel exclusis alios illos admovente cognitioni librorum meorum, tam fidenter quam necessario appello, ad Tribunal rectæ rationis, omnibus gentibus commune & æquum, Sedisque Apostolicæ judicium.

CAPUT UNDECIMUM.

Tandem cogitur Papebrochius anno 1696, publicâ Apologiâ editâ, sua & Henschenii scripta articulatim defendere, contra Exhibitorem, per omnes & singulos Articulos falsum, aut etiam manifeste calumniatum. Defendens autem censuratos libros suos, Latine per se, Hispanice per alios, neutro idiomate recipitur in sacro Officio, prætextu Decreti cujusdam veteris, anno 1634 lati, contra libros & schedas quibus Religiosi quidam mutuo se insectabantur, quod illum in finem renovatur; jubeturque Papebrochius Censuras, operi suo inflictas, purgare Apologia secreta Hispanice: quod facere exorsus an. 1697 mense Martio, nullum toto anno responsum refert.

SI sanctæ Inquisitionis Ministris in promptu erant, ut esse oportebat, Propositiones tam fœde censuratæ, ante publicationem ipsius censuræ; nulla debuisset fuisse mora, quin exhiberentur statim eas postulanti, authentice transcriptæ. Sed sive eæ in promptu habebantur, sive non (quod divinare non convenit) longius multo effluxit tempus, quam requirebat simplex descriptio. Equidem nono dumtaxat post editum ferale Decretum mense, accepi elenchum propositionum plus quam trecentarum, cum sua cujusque censura: qui elenchus si restrictus fuisset ad solas, quas visum fuerat notare ut *hæreticas*, aut *hæresim sapientes* (de quibus ante omnia me intendebam purgare) nulla in me mora fuisset, quin statim remitterem Apologiam, qualis postulabatur, secretam, saltem Latine scriptam: nec enim multæ esse poterant, ut ex Elencho pòst ipso patuit. Ast tam multis non licuit satisfacere cito, præsertim quando Responsio publica ad librum Exhibitionis, jam eousque sub manu ac prælo processerat, ut operis progressum morari non liceret; cum ex eo præsentior & major lateque patentior speraretur fructus, quam ex privata secretaque satisfactione Tribunalis unius. Imo si publicam tantisper illud dignaretur suscipere, magna pars requisitæ Apologiæ jam habebatur præformata, quando inde possent excerpi capita censuram passa, & jungi si quæ accesserant Patri Sebastiano prætermissa.

401 Viderat hoc, jam statim à principio latæ Censuræ, Adm. Rev. P. Thyrsus Gonzalez, viderant & alii plures, simulque periculum esse in mora: quapropter suspenso tantisper mandato, quod à suis decessoribus latum ipse confirmaverat, ne circa res Carmeliticas ederetur aliquid, quod Romæ prius recognitum & probatum non fuisset à Revisoribus Generalibus, quod mandatum jam cœperat etiam ad Janningi opuscula apologetica laxari

(nam

(nam hæc quoque visa fuerant moram parti non posse) non solum facultatem ultro misit, sed & mandatum refellendi librum Exhibitionis, ad eum quo refutavi modum, ita scribens 21 Decembris.
„ Non dubitatur in Hispania, quin libro
„ Fr.Sebastiani à S.Paulo, magna saltem
„ ex parte effectum sit, ut Acta Sancto-
„ rum à S.Inquisitione ibidem proscribe-
„ rentur gravissimis illis censuris.Quapro-
„ pter nostri juxta & externi, qui Socie-
„ tatis sunt amantes, vehementer deside-
„ rant copiosiorem aliquam & pleniorem
„ responsionem adhiberi ad librum me-
„ moratum. Quorum æquo desiderio cum
„ existimem sine mora faciendum esse sa-
„ tis, cupio talem, vel à Rev.vestra, vel
„ ab ejus Socio quam primum apparari;
„ aut, si quam in promptu jam habent,
„ exemplaria non pauca mitti in Hispa-
„ niam, præsertim Madritum, idque sine
„ dilatione.

402 Non scripseram ego, neque scribere proposueram aliquam, credens eâ Romæ opus non esse; in Hispaniâ autem confidens non defore, qui ad censuras, mox atque harum obtinuissent copiam, eas cum ipsismet libris conferendo, per se facerent Apologiam, abunde suffecturam hominibus eruditis, atque historicarum rerum utcumque peritis; imperitis autem, & præoccupatis assuetudine credendi quascumque de Sanctis fabellas, specie antiquitatis & traditionis velatas, (quales sciebam de meis libris judicasse) nullam Apologiam satisfacturam. Ad hæc prævidebam, eos, quorum potentia & gratia expressæ censuræ erant, mox atque impressissem aliquid in Hispania publicandum, facile effecturos, ut id vel invehi prohiberetur, vel invectum à Ministris Sacri Officii, ad hoc invigilaturis, auferretur, sicuti postmodum reipsa contigit. Ad hæc intelligebam, libros meos, licet Latine scriptos, quia tamen Hispanice accusati fuerant, censuratas etiam eadem lingua fuisse, nec aliâ scriptam Apologiam qualemcumque in sacro Officio recipiendam. Ego autem, licet Castellanum idioma utcumque intelligam, nihil eo tamen scribere scio, atque adeo per interpretem mihi agendum erat; quod si facerem, apparebat, nimis quam facile contingere posse, ut Latina lingua & libertate Belgica scribens, peccarem aliquid contra praxim illius Tribunalis.

403 Videns itaque in Hispania per meipsum nihil efficere posse me, quo sacra Inquisitio immediate moveretur, ad retractandum vel saltem suspendendum Decretum suum, donec aliunde fortior auctoritas magisque persuasiva adhiberetur; ad istum quidem finem nihil tunc magnopere laborandum credidi; censui tamen alibi, atque Romæ præsertim, profuturam refutationem Exhibitionis plenam & integram, qualem fieri mandabat Pater noster. Nam alibi quidem gliscebat indignatio, imputantium nimiæ confidentiæ tam pertinax ad accusationes tam solenniter institutas silentium; Romæ autem jam pridem pars aliqua operis nostri versabatur sub examine sacræ Congregationis, præpositæ formando Indici à Synodo Tridentina promisso. Quamvis enim à Catholico Rege rogatus Pontifex, finem facere gliscenti inter Carmelitarum & Jesuitarum Ordines controversiæ, ex librorum nostrorum in Hispania confixione natæ, decidendam litem in se suscipiendo, judicium istud demandasset supremæ Inquisitioni Romanæ: hæc tamen, tum aliis multis justisque de causis, tum ea in speciem optimâ, quod prius ad Congregationem Indicis delati libri fuissent, invidioso arbitrio sese subtraxerat.

404 Mea

404 Mea nihil magnopere intererat in utro Tribunali causa ageretur, modo ageretur in aliquo per Pontificem designato, & coram quo audiri mererer ac possem. Etenim jam inde à principio editæ in lucem Exhibitionis, & judicii Romæ intentati notitia, ultro ipse libros meos examinandos obtuleram, felicitatem magnam existimans, posse illorum innocentiam in isto orbis terrarum theatro manifestare. Probat hoc Libellus supplex, quem Procurator noster Generalis mense Decembri anni 1695 obtulit, cum jam, occasione Decreti Hispanici, accensum Romæ studium esset prosequendæ serio, uti optabam, revisionis. Libelli istius, ex Italico Latine redditi, hic est tenor:

Beatissime Pater.

405 „ PRocurator Generalis Societatis „ Jesu, ad pedes suæ Sanctitatis „ prostratus, humiliter exponit, quo„modo Daniel Papebrochius & socii „ ejus, Sacerdotes Theologi prædictæ „ Societatis, scribentes Vitas Sanctorum „ usque ad annum 1693, intellexerunt de„latos fuisse Congregationi Indicis ali„quos ex Tomis, intitulatis Acta San„ctorum; (opus inchoatum à Patribus „ Bollando & Henschenio ejusdem So„cietatis) atque imprimis & nominatim „ Tomum vulgo dictum Propylæum „ Maji, velut continentem Propositiones „ censura dignas. Quapropter, median„te ipso Oratore, recurrerunt ad suam „ Sanctitatem, per Memoriale anni ejus„dem 28 Novembris; ubi exponebatur, „ quanto cum studio & labore, processum „ sit in scribendis Sanctorum Actis atque „ Miraculis, jam nunc octodecim gran„dia volumina implentibus, discernen„disque relationibus veris à falsis, proba„bilibus à fabulosis, eo fine, ut clare ma„neat stabilita & confirmata vera Ecclesię „ Catholicæ sanctitas, & confundantur hæ„retici, qui os blasphemũ ponentes in cæ„lũ, pro deridiculo habent Sanctorũ vitas „ atque miracula & historias sacras. Pro„inde supplicabant, ut sua Sanctitas „ dignanter mandaret, cum ipsis com„municari Propositiones prædictas, ut „ per se possent eas si opus foret corrige„re, ad quod promptissimos exhibebant „ se; ne aliàs tot annorum impensarum„que labor & opus, publicatum in variis „ mundi partibus atque receptum, ver„teretur in vilipendium apud Catholicos, „ & hæreticis converteretur in risum.

406 „ His omnibus bene ac benigne „ intellectis, placuit Sanctitati tuæ decla„rare viva voce, mentis suæ esse, ut, „ prius quam aliquid innovaretur, audi„rentur Auctorum rationes, quandoqui„dem parati erant correctionem præstare: „ jussitque sua Sanctitas Memoriale ip„sum remitti P. Magistro sacri Palatii, „ nunc D. Cardinali Ferrario, desuper „ informaturo ipsam. Hic autem retulit, „ nihil insoliti postulari; & quod dicti „ Patres, secundum mentem Sanctitatis „ suæ, congruo tempore instruerentur de „ accusationibus & correctionibus neces„sariis. Exhinc idem Orator aliud ob„tulit Memoriale sacræ Congregationi „ Indicis quo, narrans prædicta omnia, „ supplicabat, expediri ejusmodi commu„nicationem, & assignari quid corrigen„dum judicaretur.

407 „ Interim contigit eosdem libros „ accusari coram Inquisitione Toletana in „ Hispania, indeque emanare Decretum, „ die 19 Novembris anni 1695, quo sub „ gravissimis censuris istic prohibentur „ quatuordecim volumina prædicti operis „ (in quibus ipsum Propylæum) id est tres „ tomi de Vitis Sanctorum mensis Martii, „ totidem mensis Aprilis, & alii se-

„ ptem Maji. Quapropter non existimans „ Orator convenire, ut ejusmodi volu„ mina deinceps legantur in provin„ ciis Catholicis, cum damno Eccle„ siæ & Societatis infamia, siquidem in „ eis vere contineantur Propositiones „ damnabiles; humiliter supplicavit Sancti„ tati suæ, ut ea faciat, sub oculis suis „ in hac alma Urbe, recognosci: atque „ ad facilitandum examen tam multorum „ tamque spissorum librorum, quod aliàs „ in longum tempus protraheretur, man„ dare Inquisitioni Hispanicæ, ut suæ „ Sanctitati transmittat Censuram suam, „ cum ipsis Propositionibus specificis at„ que individualibus, simul assignando „ distincte loca unde acceptæ sunt; ut inde „ possit definiri quid statuendum sit. Id „ quod &c.

408 Hactenus Memoriale Procuratoris, quo non contentus Adm. Rev. P. N. Generalis, eo quod Inquisitionis Hispanicæ Decretum maximas post se trahebat consequentias, ex Patrum suorum Consultorum judicio, obtulit proximo Februario aliud Latinum, relatum Capite præcedenti. Exinde in consultationem deducta res est à Sacra Indicis Congregatione, cui utrumque Memoriale remiserat sua Sanctitas: ubi in varias itum est sententias, omnes eo spectantes, ut honori & auctoritati Inquisitionis, tam zelosæ pro fidei Catholicæ puritate in subjectis sibi regnis conservanda, quantum fieri potest, consuleretur. Visum autem plerisque est, mandatum transmittendi Romam individualem singularum Propositionum, & Censurarum in eas latarum notitiam, licet in præsenti casu commodum futurum, quale mandatum Oratores postulabant in Hispaniã mitti, non esse mittendum ad primã instantiã. Ratio erat, quod talis mandati, sic illuc aliquando missi nulla recentioris memoriæ proferebantur exempla; sed alia leniora media prius tentanda, per Apostolicum in Hispania Nuntium, fortassis supremo Inquisitori persuasurum, ut sub expectatione plenariæ satisfactionis, ex nostra Apologia accipiendæ vel judicii Romæ finiendi, Decretum in querelam adductum ultro suspenderet, potius quam expectaret aliquid, cum nonnulla Sacri Officii nota, à summo Pontifice statuendam ex plenitudine potestatis. Hoc enim ne tandem faceret, ægre is posset declinare, instantibus pro ea gratia Jesuitis facienda, cum Augustissimo Cæsare, omnibus fere Regibus & Principibus Christianis, partim per se, partim per suos Oratores. Omnibus sane peregrinum videri, quod de opere ad universas orbis Christiani regiones spectante, & universis hactenus probato, sola Hispanica natio, apud quam haud adeo vigere Historiæ Ecclesiasticæ studium satis constaret, tulisset sententiam, ex tam levi ac brevi quatuor vel quinque Theologorum judicio damnatis libris, quibus cum debita maturitate examinandis complures anni, censoresque in omni scientia versatissimi vix suffecissent.

409 Exhinc causa nostra, quæ Romæ usque ad id tempus fere hæserat inter manus eruditi unius alteriusque viri, multas suas occupationes causantis, urgentibus opportune importune Carmelitis, serio tractari & accelerari cœpit; distributique sunt libri, per variorum Theologorum manus, qui de illis sigillatim ad Congregationem referrent. Apparebat hoc etiam non carere periculo, eo quod Theologi isti, omnes aut plerique in librorum sibi recensendorum lectione parum erant aut nihil versati antea; præ oculis autem habentes singuli Exhibitionis calumniosæ exempla, ipsamque legentes, non poterant

rant non imbui præjudiciis multis, admodum nocivis operi; quæ præjudicia si iidem communicarent judicibus ipsis, ægre videbatur posse evitari grande aliquod malum, cum essent in promptu adversarii, accusationibus armati; patroni autem vel parum vel nihil ad defensionem instructi.

410 Igitur, dimissa tantisper rerum Hispanicarum cura, applicui manum operi; cœpique componere simul & imprimere Responsionem, qualis nunc habetur, ad singulos Articulos Articulorumque Paragraphos. Ac primos quidem duodecim articulatim & successive in lucem dedi, singulas ut plurimum, aut etiam binas ternasve. Hæ autem Romam transmissæ, licet exemplaribus numero paucis, & per manus Dominorum Cardinalium traditæ, haud pœnitendum tulere fructum; persuaserunt enim ne prius quam totæ absolverentur (quod factum duobus tomis, operosis quidem, sed tamen intra quindecim menses perfectis) ferretur sententia definitiva circa aliquam Actorum nostrorum partem; ipsomet Pontifice sæpius pollicito nihil præcipitatum iri, sed audiendum me in singulis quæ vellem excusare. Quia autem pauca exemplaria, per publicos veredarios magno impendio Romam missa, ægre ac lente transibant ad manus singulorum, ex iis informandorum; & impedita mari terrâque per bellum commercia plurium transvectionem non nisi lentissimam permittebant; variis modis ac locis tentavit P. Generalis noster, alteram in Italia editionem curare; itáque modo jam habetur recusa pars prima, & speratur etiam brevi habenda pars secunda.

411 Hic ego si narrare deberem, quot machinis & quibus usi sint Patres Carmelitæ, ut rem tam necessariam impedirent, historiam fortassis aliam implerem; sed eam Italis nostris committere malo, singula distinctius scientibus, aut scire valentibus. Magnam scilicet spem obtinendæ causæ in eo positam habebant Adversarii, plures simul in id unum intenti, si prævertere possent detrimentum, sibi ex Responsionibus illis adferendum, quas ex Belgio intelligebant, & Romæ experiebantur, peremptorias judicari. Atque utinam usus Tribunalis illius, in causis librorum æque ac aliis juberet, cum auctoribus communicari accusationum puncta sigillatim omnia! Nunc cum id non fiat, non plus facere potui, quam respondere exhibitis palam ultroque ab accusatore criminibus; atque confidere, quod æqui judices, visa adæquata solutione omnium & singulorum eorum quæ patent, benigne præsumpturi sint, pari facilitate & efficaciâ excusanda etiam cetera, mihi hactenus ignota; & prius quam ad sententiam accedant daturi sint, sicut promisit Pontifex, etiam ad ista expurganda locum. Ne enim expurgatio hęc longe petẽda sit, adest nunc Romæ Collega meus Janningus, annorum aliquot studio imbutus notitiâ controversiæ totius.

412 Talibus Responsionibus sic articulatim cœptis edi, simulque passim & ubicumque legebantur probari; cum eorumdem fama, fortassis etiam vero major, in Hispaniam penetraret; quid agerent illi, quorum malæ causæ nihil poterat fieri perniciosius, quam in lucem protrahi fraudes atq; calumnias, quibus Exhibitor usus fuerat, utebanturq; ab eo suffarcinati Delatores Hispani? Certatim multiplicaverunt chartas libellosque famosos, nullo aut ficto auctoris nomine; quorum specimina dedi Cap. 9, multa autem adhuc me latent: quin etiam sub nominibus Jesuitarum, veluti Papebrochianos libros defendentiũ, thrasonismos potius quam defensiones pro-

truserunt, in quibus otiose refutandis suas ipsi jactabant victorias, & de Papebrochiana hæresi canebant triumphos, eo fine omnia, ut sive Jesuitæ illis opponerent aliquid sive non, semper magis magisque accenderetur flamma seditionis scandalosæ, tandemque vel Rex vel summus Pontifex prohiberent omnia utrimque scripta, tam legitima, quam illegitima, veluti pacis publicæ perturbativa, & sic ipsis maneret fructus victoriæ, per Decretum Toletanum qualitercumque acquisitæ. Sane non deerant exempla causarum, in quibus Apostolica Sedes, quandoque etiam potestas Regia, usæ sint ejusmodi moderamine, indicto partibus disceptantibus silentio.

413 Sed apud Pontificem haud ignarum doli, sub larva tam speciosa latentis, tale nihil fuit tunc impetratum: Rex autem à se causam totam removerat. Ergo Inquisitionis Ministris, iis præsertim qui sui honoris interesse putabant Decretum suum non commoveri, facile persuaserunt Adversarii, ut hujus stabilitati consulerent, novis duobus Decretis de quibus infra, nullam quidem mentionem facientibus publicæ meæ Apologiæ (quippe à quo secreta Apologia, & promissa erat & expectabatur) viam tamen illi præcludentibus; nec illi tantum, sed alteri cuicumque publicæ in Hispania defensioni librorum meorum. Non licebat tamen mihi queri, quia omnia secundum sacri Officii stylum acta dicebantur: quin etiam arguebar ad elenchum Propositionum & Censurarum, tanto molimine petitum ac tandem impetratum, non respondisse statim per Apologiam secretam, sub conditionibus supra notatis supremo Inquisitori tradendâ. Sed huic querelæ credo satisfecisse me, demonstrata necessitate quam citissime occurrendi, hinc quidem infamiæ publicæ, per accusationem toto Christiano orbe vulgatam illatæ; inde satisfaciendi Romanæ Curiæ, cupienti in causa, ad suum judicium protracta, instrui contra Exhibitionem errorum, pridem istic sparsam & solam diu lectam, non sine ingenti præjudicio causæ, novis ex Hispania præjudiciis gravatæ.

414 Evidens porro erat, quod absoluto Apologetico isto opere, cupide etiam in Hispania legendo, si reciperetur, plus quam dimidium facti habebatur, in ordine ad Apologiam secretam; quæ sic & brevior multo, & nervosior esse posset, & à Madritensibus nostris Patribus ad stylum sacri Tribunalis aptius formari, quam posset à me; idque idiomate Castellano, quod istic solum auditur, & ego non calleo. Conditiones quoque sub quibus Apologia secreta scribi permittebatur ejusmodi erant, ut in Belgio Latine scripta illa, & in Hispaniam missa, nullo ejus ecgrapho nequidem ideali hic servato, incommodis & periculis multis esset exposita, magis saltem quam ea quæ scriberetur Madriti; scribi autem non poterat nisi à plene instructis; plenæ vero instructioni servitura erat publica, & late deducta, typisque multiplicata defensio. Hujus autem si exempla aliqua vel perirent in via, vel ab Adversariis interciperentur in termino, uti aliquoties contigit, jactura videbatur facile reparabilis; irreparabilis futura in eo Defensorio, quod semel dumtaxat manuscriptum mitteretur, nulla ejus servata copia.

415 Ita diligenter & cito jam ibi composita habetur Secreta Apologia, qualis ab initio requirebatur, sed prius dari non potuerat; & ne Domini Qualificatores, denuo singulos Tomos recogrituri (quos spero prioribus peritiores inventos, neque Dextrinæ factioni addictos, aut Carmeli-

tanæ

tanæ obnoxios) ne, inquam, Domini Qualificatores, multis simul quasi obruti, minus possint attendere singulis; Procurator meus jam inde à mense Junio anni superioris, solum obtulerat Apologiam duorum priorum tomorum Martii, in quibus pauciora notari contigit; ex eorum successu conjecturam facturus de ceteris, ex ordine justificandis. Tenet autem illorum tam paucorum discussio occupatos usque modo; unde apparet, quam parum properandum sit in reliquorum duodecim tomorum absolutione impetranda; & quam merito non defuerim urgenti prementique per omnes Europæ provincias malo, accelerando remedium, quod non satis citum poterat ab Hispanis expectari: qui si tam lenti in damnando fuissent, quam nunc sunt in absolvendo, diu adhuc expectarent Carmelitæ victoriam, de qua nunc sibi tantopere plaudunt coram vulgo.

416 Hoc ne in Hispania tamdiu impune facerent, quamdiu denuo cognita tota causa non esset, iterumque de ea judicasset Inquisitio; utque ad secretam Apologiam præparentur animi eorum, quibus minus familiaris est lingua Latina, qua publicam meam ego Apologiam scribebam, lentius etiam quam nostri istic optabant festinantem; veluit adm. Rev. P.N. Generalis, ut P. Antonius Xaramilius, qui hinc à me accipiebat successive impressas Responsiones, non exspectato harum fine, deproperaret aliquam *Apologiam* Hispanicam, quæ mox legi posset. Fecit hoc ille, & eodem ipso fere absolvit tempore, quo primus Responsionis meæ tomus in Hispaniam appulit, venum exponendus. Titulus erat, *Apologia Veritatis, contra varias imposturas & accusationes publicas*. Egi de ea ego, ejusque solennes à Regio Senatu, atque Madritensi Inquisitore approbationes produxi Art. 25 num. 10: amplius tamen aliquid magisque huc faciens addere cogor, ex Prolegomenis ipsius.

417 Ante omnia scilicet protestatur Auctor, quod nolit ulla ex parte contradicere censuræ, latæ contra me à sacra Inquisitione, cui ipsemet suam Apologiam dedicat, & cui ego privatim ac secreto responsurus sim vel alius pro me, juxta illius Tribunalis stylum, quod in Decreto suo nullam propositionum mearum individualiter exprimit. Protestatur etiam, non aliud se intendere, quam ut famam sui in Religione Fratris eximat, ab impactis falsis criminibus, *ostendendo* (ut ait in Dedicatoria) *quædam verba, Papebrochio imputata, ab eo dicta non esse; alia, prorsus contraria quam imputentur, dicta; aliorum truncatas clausulas, cum præjudicio genuini sensus; alia denique esse conformia sensui gravissimorum Catholicorumque Scriptorum, quæ tamen in ipso solo publice accusentur*. Hinc sperat Apologista *processuram aliqualem restaurationem fidei, reo ablatæ; idque totum adscribendum ipsiusmet sacræ Inquisitionis beneficio, quæ benigne jusserit ablatos libros Collegio restitui, in ordine ad legitimam in forma excusationem*.

418 Proditurus erat Madriti liber, eumque in finem autographum, prius diligenter lectum approbatumque fuerat; nec tantum juxta usum Societatis nostræ, sed etiam auctoritate Inquisitoris Madritensis, atque Senatus Regii expedita fuerat ejus imprimendi licentia, mense Januarii anni 1697; ac porro, non Madriti, ubi proditurus, ut dixi, liber erat; sed alibi, extra oculos adversariorum, impressus. Ast dum exempla Madritum transferuntur, augenda impressis hic foliis quatuor præliminaribus, continentibus Titulum, Privilegium, Licentiam, aliaque requisita, & prolixiorem instruendo Lectori

Præfationem; rem ſubodoratis qui obſervabant omnia, ne ulla libera vox oppreſſæ innocentiæ audiretur; intercepta à Miniſtris ſacri Officii exemplaria illa ſunt, ſic ut erant, acephala; &, quaſi præter jus faſque impreſſa, ſequeſtrata omnia. Nihil deinde profuit Auctori, coram ſacro Tribunali juſtificaſſe cauſam & modum talis impreſſionis tranſvectioniſque: quin etiam reprehenſi graviter typographi Madritenſes ſunt, qui Prolegomena impreſſerant. Et Auctor quidem primum ſecedere ad Novitiatum noſtrum, deinde Collegium quaſi pro carcere habere juſſus eſt: ſed apud ſummum Inquiſitorem ita ſe probavit, ut ab eo libertati reſtitutus ſit, & honorifico ſacri Qualificatoris titulo honoratus, quaſi ad aliquam compenſationem injuriæ toleratæ, nihil ipſe tale ambiens aut expectans.

419 Quis dubitaret eo facto relaxandam etiam Apologiam, tanta cum cautela impreſſam, ut contra tot famoſa atque calumnioſa ſcripta, & libros P. Sebaſtiani & aliorum, non ſolum ab annis quatuordecim Latine, ſed etiam Hiſpanice totum jam annum impune volitantes, unum ſaltem remedium verſaretur in manibus nationis Catholiciſſimæ, ſeductæ per fraudem, & credere juſſæ, inter Acta Sanctorum eas contineri hæreſes, quæ ipſis tam publice imputabantur. Verum talis Apologiæ relaxatio hactenus impetrari non potuit, prætextu cujuſdam contrarii ut volunt Decreti. Atqui hoc ipſum prævidens Fr. Raphael de S. Joanne, cui Inquiſitor Ordinarius & Vicarius Madritenſis Apologiam legendam commiſerat, teſtabatur, *in illa, cum tali attentionis ſtudio lecta, qualem requirebat argumentum & circumſtantiæ temporis, non modo nihil inveniſſe contrarium Catholicæ ac ſanctæ fidei, vel bonis & ſalutaribus moribus, ſed neque Decretis ſanctæ ac generalis Inquiſitionis*: quod judicium ſecutus Inquiſitor, Don Alfonſus Portillo y Cardos, imprimendi licentiam expediverat 25 Januarii die. Iiſdem verbis utebatur Don Petrus Ferdinandus de Pulgar, à ſua Majeſtate juſſus eodem officio fungi.

420 Expreſſius vero ipſe Auctor, in Præfatione num. 16, inter Animadverſiones quaſdam prævias, hanc primam poſuerat. „ Poſt hanc Apologiam ſcriptam, quâ ex parte refutatur *Vox veritatis*, prodierunt Decreta duo ſacri „ Officii, quorum unum fuit ſignatum ſub „ data diei 14 Octobris 1696, per quod „ inter alia ſcripta prohibetur jam dicta „ *Vox veritatis*. Hinc forſitan videri alicui poteſt, illius jam prohibiti ſcripti „ nullam fuiſſe habendam rationem aut „ mentionem faciendam in hac Apologia, „ ſed evincunt contrarium rationes ſequentes.

„ Prima. Quia ſola alicujus ſcripti prohibitio, non declarat, quod omnia in „ eo contenta ſint falſa. Prohiberi quid „ poteſt, ut nimis injurioſum & excedens modum debitum, etiamſi vel omnia vel pleraque contenta eſſent veriſſima. Quod ſi in tali ſcripto attribuantur proximo doctrinæ pernicioſæ, ſemper ille injuſtus manebit turpi nota, & „ anxius ne habeatur ſuſpectus in fide, „ ſicuti alius habetur pro maledico.

421 „ Quiſcumque Catholici nomine „ gloriatur, jus habet ut ab ejuſmodi „ ſuſpicionibus ſe liberet: quin etiam caſus dari poteſt, quo adjungatur juri „ obligatio purgandi ſe. Fides occulta eſt „ in animo credentis: verum qui ſic credit, ut paratus ſit animam ponere pro „ fide, debet eſſe manifeſtus, & inter „ alios dignoſci Catholicus. Atque hoc eſt „ quòd S. Paulus 1 Cor. 12 ℣. 10 appellat

Opor-

„ *Oportere*, dum ait, *Oportet & hæreses esse*, „ *ut & qui probati sunt, manifesti fiant in* „ *vobis.* Si ad hanc sui manifestationem & „ notitiam publicam jus habet quicumque „ Catholicus, etiam secularis & idiota; „ quanto magis Catholicus, Religiosus, „ Scriptor; nec qualiscumque Scriptor, „ sed multorum magnorumque librorum; „ nec de qualicumque, inutili, triviali vel „ indifferenti argumento, vel nullius „ exiguique laboris; sed tali quod maxime „ me facit ad splendorem Ecclesiæ, hæ„ reticorum confusionem, Dei gloriam, „ Sanctorum honorem; idque impendio „ laboris continui ac diuturni, vigilia„ rumque & studiorum inter archiva ac „ monumenta reconditæ vetustatis varia„ rumque linguarum?

422 „ Hoc est propositum Papebro„ chii, modò instar auri in formace ver„ santis, sub probatione rigidiori, quam „ fortassis Catholicus aliquis scriptor un„ quam sustinuit; dum nomen suum ob„ scurari videt satyris schedisque volan„ tibus, eo autem universim tendentibus, ut „ omnes ipsum credant esse hæreticum. „ Quin etiam amplius eo prætendit Vox „ falso dicta Veritatis; concitare scilicet „ & irritare totam Hispaniam ejusque no„ bilitatem omnem contra Papebrochium, „ velut inimicum Christi, sanctissimæ „ Matris ejus, sacrorum Euangelistarum „ atque Sacramentorum Ecclesiæ. Ad ta„ lem insultum nulla excusatio datur. „ Oportet omnino ut Ecclesia Dei sciat, „ quid Jesuita iste dicat: & si in iis quæ „ ipsi publice imponuntur, quidpiam „ velut homo erravit; oportet ut ostendat „ se paratum emendare, id retractando, „ atque ut cum S. Augusto Epist. ad Fortu„ natum, palam sibi detrahentibus dicat: „ *Neminem vellem sic amplecti omnia mea, ut* „ *me sequatur, nisi in his in quibus me non er-* „ *rare perspexerit. Nam propterea nunc facio* „ *libros, in quibus opuscula mea retractanda* „ *suscepi, ut nec meipsum in omnibus me se-* „ *cutum fuisse demonstrem; sed proficienter me* „ *existimo Deo inferente scripsisse, non ta-* „ *men à perfectione cœpisse: quandoquidem* „ *arrogantius loquor quam verius, si vel nunc* „ *dicam, me sine ullo errore scribendo ista* „ *ætate venisse.*

423 „ Hoc Augustini animo præditus „ Papebrochius, facit novos libros, alios „ pro secreto sacri Officii, alios publico. „ In istis solum respondebit ad Proposi„ tiones determinate condemnatas, modo „ producendo auctores & rationes, quibus „ speret eas se posse liberare à censurâ; „ modo ingenue confitendo id in quo er„ ravisse se cognoverit; in aliis idem pu„ blice faciet contra libros & scripta pu„ blica, ac specialiter contra Reverendiss. „ Patrem Sebastianum à S. Paulo, quia „ scripsit Latino idiomate, quod ipsi Pa„ pebrochio est familiare. Non æque id „ faciet contra scripta alia, quæ cum Hi„ spanice exarata sint, non ita commode „ ipse intelligit. Spero quod non diu cun„ ctabitur utrumque præstare, ut, si Deo „ placet, constet universis, nihil à se er„ ratum esse, quod censuram Theologicam „ mereatur, maxime circa quæstiones im„ mediate spectantes ad fidem. Paratus „ est Papebrochius non solum confiteri, „ sed etiam concremare errata, si qua „ ostendatur flammis digna commisisse; „ dum autem non ostenditur, poterit „ semper contra tam publicam accusatio„ nem dicere cum S. Basilio Epist. 63. „ *Temere ora sua adversus conversos resera-* „ *runt: mendacium sine timore effutitur, veri-* „ *tas obscurata est*: vulgatæ sunt contra me „ falsæ, publicæ, & horribiles imposturæ, „ veritas ad tempus aliquod obscurata fuit; „ sed voluit Deus, ut ipsarum declaratio

il-

„ illam monstret sistatque præsentem. Interim unusquisque ejusdem cum ipso „ Religionis, titulo fraternitatis habet „ jus ad sucurrendum illi ubicumque poterit, atque publice denotando, id quod „ in materiis gravissimis judicaverit esse „ imposturam, veritatis defectum, & „ exorbitantiam publicæ criminationis.

424 „ Secunda ratio cur citari hic possit „ *Vox veritatis*, licet,prohibita sit,est; quia „ non citabitur ad ejus confirmationem, „ sed ad ipsam oppugnandum, ratione, „ auctoritate ac veritate, quanta potero; „ hoc enim est quod cum propositionibus „ damnatis sæpe facit Apostolica Sedes, „ ipsa illarum impugnatione utens, ad corroborandam sententiam suam. Tertia „ ratio dictum scriptum citandi, est; quia „ ipsum in idem argumentum, & in „ modum illud tractandi eumdem, concurrit cum aliis publice editis; puta, „ cum Delationibus annorum 1692 & 94; „ cum libris P.Sebastiani Latinis & Hispanicis; imo nullam accusationem contra P.Papebrochium infert Vox, quæ „ hausta non sit ex operibus illis: his autem adhuc impune currentibus, posset „ quilibet cogitare, Papebrochium revera auctorem esse earum, quas scriptum „ istud ei imputat doctrinarum, verè portentosarum, blasphemarum, & hæreticarum.

425 „ Ad confutationem publicæ infamiæ, qualis est ista, obligatur quilibet, „ professus institutum, ad animarum salutem procurandam ordinatum, & sui „ honoris curam assumere debet. Talis „ autem obligatio insita est animis jure „ naturali, canonizata in Scripturis divinis, observata à variis summis Pontificibus, exercita à majoribus Ecclesiæ Sanctis, & ab ejus Doctoribus tradita. Videantur, S.Augustinus *C.non audiend.* 21, „ ubi dicit, *Qui, fidens conscientiæ suæ, famam negligit, crudelis est*; S.Gregorius, „ *hom.9 super Ezechielem*; S.Thomas, 2, 2 „ *qu.70 art.5*; &, ex eadem Illustrissima „ Prædicatorum Religione, S. Antoninus, 2 *part.tit.2 cap.2 & tit.8 cap.5* §.3, „ Raymundus in Summa *tract.6 de vit. & honest. Cleric.* Silvester, *verbo Contumelia*; Soto, *lib.3 de Just.qu.6,§.Ex qua*; „ Ledesma, *part.1 qu.1 art.3*; Bañez, 2,2 „ *qu.62 art.2 concl.5*.

426 „ Videantur Apologiæ & Defensoria, quæ pro seipsis scripserunt Sancti, Athanasius, Basilius, Gregorius Nazianzenus, Chrysostomus, Hieronymus, „ Augustinus, aliique Ecclesiæ pugiles, „ & quas pro ipsis scripserunt alii; mox „ autem apparebit, quod Papebrochius, „ qui non est majoris nec tantæ auctoritatis quam sunt illi, magis necesse habet illos imitari; procurando, quantum „ per Christianam virtutem poterit, restaurationem honoris sibi ablati. Cogitemus quod Petrus Cellensis, loquens „ de viro Religioso, & combinans varia „ Sanctorum Patrum jam nominatorum „ loca, alloquatur P.Papebrochium, his „ verbis: Epist.82. *Cum redditur ratio facti, rei veritas non obscuratur, nec rei culpa, si qua est, dissimulatur. Distinguitur „ namque falsa accusatio, & rationabilis „ satisfactio: alterum culpam cumulat; alterum, quatenus culpandus sit, vel non culpandus qui arguitur, declarat. Uterque etiam „ peccat, & qui mentitur in sui accusatione, „ & qui dedignatur falsa objecta verâ relatione diluere. Reproba humilitas est, plus „ quam in corde tuo sentias, vane te dejicere; detestanda præsumptio, famam suam „ negligere, & suspicionis nævum non abolere.*

427 „ Si multum dicere videtur Cellensis, majori etiam exaggeratione utitur

„ tur Doctor Angelicus & Princeps Theo- „ logorum S.Thomas; qui 2.2. qu. 43 art. „ 7, cum S.Gregorio supracitato hom. 7 „ in Ezech. *Si de veritate scandalum*, in- „ quit, *sumitur, utilius permittitur nasci scan- „ dalum, quam veritas relinquatur*. Num- „ quid non præsentis necessitatis est casus, „ de quo agimus? Quia, inhærendo verbis „ quibus utitur Sanctus Doctor, nemo nisi „ admodum pusillus aut Pharisæus scanda- „ lizari potest, quod aliquis summâ affe- „ ctus contumeliâ, qualis est fuitque Pa- „ pebrochius, in puncto maxime sensibili „ fidei Christianæ, publice assurgat ad sui „ defensionem, vel alius pro ipso; excu- „ sando se de eo quod imponitur; osten- „ dendo, verum an falsum sit; num verba „ ipsius allegentur truncata; num Hispa- „ nice dixerint adversarii id, quod ipse „ non dixerat Latine; an ipsimet non sint „ reprehensibiles in eodemmet, in quo ip- „ sum reprehendunt. Alioqui, contra om- „ nem rationis ac legis ordinem, quisquis „ præoccupat alium, invadendo ejus fa- „ mam, emolumentum consequeretur ex „ fraude, absque eo quod infamatus stare „ ex adverso possit: quia alius ille scanda- „ lum appellat, non invasionem injustam, „ sed curam conservandi boni nominis, „ quam commendat Spiritus sanctus; quod- „ que est reddere rationem doctrinæ, uti „ suadet Apostolus.

428 „ Quidquid hactenus retuli, non „ excedit limites justæ defensionis; nec de- „ sinit insistere vestigiis Sanctorum Pa- „ trum, qui ea ratione nititur ostendere, „ non solum Catholicum esse se, verum „ etiam Catholicæ fidei defensorem. Porro „ si vult S.Thomas prævalere veritatem, „ licet ejus demonstratio scandalizaret ali- „ quos; quanto magis id fieri ille volet, „ quando demonstratio veritatis solum ser- „ vit oppugnandæ imposturæ; multoque „ magis quando agitur de tollendo horri- „ bili scandalo, Ecclesiæ Dei objiciendo, „ si dicatur impune, quod aliquis Jesuita „ neget mysteria fidei, Euangelistasque „ traducat ut ignorantes, & quod Socie- „ tas Jesu patrocinetur errori tam turpi.

429 Hactenus Xaramilius, ex cujus Præfatione, tam solenniter Madriti approbata, & (sicut rei ac temporis circumstantiæ exigebant) severissime expensa, transcribere volui prolixum licet locum istum; ut appareat, quanto jure exspectet Societas ab æquitate summi Inquisitoris, ut, dum denuo cognoscitur causa librorum in forma consueta, & judicium in multos annos comperendinatur; cursum suum faciat habere Apologiam tam Hispanicam istam, quam Latinam meam ad Exhibitionem; si nolit (quod tamen fieri posset & fieret magna cum approbatione exterarum gentium) relaxare provisionaliter rigorem Decreti, & ipsismet libris nostris liberum cursum reddere, donec certius fuerint cogniti damnosi. Triste est enim, ad instantiam Delatoris, ferre certam pœnam criminis, de quo ut minimum non constare, tot jam argumentis & calumniarum evictionibus patet.

430 Dixi, tam Hispanicam istam quam Latinam meam Apologiam relaxandam, ut publice legi possit: quia hujus etiam quinquaginta exemplaria, non totius quidem, sed dimidiæ, ad celebrem Madriti Bibliopolam missa, tertio post publicatum Decretum die (quod tamen solum præscribebat ut intra diem sextum deferrentur ad Commissarios libri proscripti) ex bibliopolio ablata fuerunt; atque utinam saltem distributa inter manus Ministrorum sacri Officii! profecto haud otiosa illa sic forent. De S.Francisco Xaverio legimus, quod omnem sibi ad Sinas aditum præclusum videns; eo tamen penetrare vo-

 luerit,

luerit, non obstante periculo captivitatis perpetuæ: confidebat enim, quod vel in carcere aliquos ex concaptivis faceret Christianos, qui deinde liberati semen forent Religionis, per vastum istud Imperium diffundendæ. Ita ego quoque ausim sperare, illam tot exemplarium jacturam, modo in manus veniant ipsorummet judicum, haud caritura eo qui prætenditur informationis veracis fructu; nullus autem sperari potest, quamdiu non solum publicæ luci subtrahuntur, sed etiam usui privato eorum, quorum officii ratio exigere videtur, ut non ignorent quid rationis pro se alleget reus, suæ fidei judicioque commissus, etiam cum id facit extra formam juris, solius instructionis præviæ causa, ut ego feci. Partem secundam Responsionum mearum hactenus mittere in Hispaniam distuli, donec securus reddar, melius istic excipiendam quam accepta prima est. Interim operæ pretium fuerit videre ipsa Decreta, quæ prætexuntur exclusioni Apologiarum nostrarum.

431 Primum publicatum Madriti 19 Octobris 1696, innititur Decretis Inquisitorum prægressorum, videlicet D. Fr. Antonii de Soto-Mayor, D. Didaci Sarmiento de Valladares, sub data 9 Martii 1634 & 26 Maji 1694: quibus *sub pœnis gravibus & excommunicationis majoris, injungitur omnibus Ordinum regularium Superioribus, ut non permittant subditis suis invicem afficere injuria vel contumelia, voce aut scripto, in pulpito aut cathedra vel alia ratione, propter diversitatem sententiarum vel alio quocumque prætextu*. Huic autem mandato inhærere se dicens modernus Inquisitor, per prædictum Decretum, 1696 mense Octobri, proscripsit libros quorum tituli:

432 Innocentia Vindicata, liber in 4, *auctore P. Fr. Joanne ab Annuntiatione, ... Ordinis Discalceatorum Mariæ de Monte Carmelo Hispali, per Thomam de Hermosilla*. Qui liber quam sit injuriosus Societati, & imprimis eximiæ sanctitatis scriptori P. Paulo Segneri, vide sequenti Capite.

433 Vox Veritatis, *duodecim foliis chartæ impressa*, plenum est scommatis & injuriis scriptum, in me & Societatem universam; cui oppositum Collyrium, æque anonymi Auctoris, licet non videatur excedere limites inculpatæ tutelæ, acriori tamen quam causa exigebat aceto perfundit adversarios meos. Huic, fortasse simile est & eodem titulo suppressum scriptum aliud, eidem Voci similiter oppositum, quod hactenus mihi videre non contigit, implere autem dicitur folia 19 sub hoc titulo Vera contra-puncta *ad Vocem falso dictam veritatis Pars* 1.

434 Aliud, impressum duobus foliis, quo continetur Epistola sub nomine *P. Ioannis de Vargas Societatis Iesu Magistri Rhetorices, in Collegio Imperiali Madriti, ad P. Guiterium Alfonsum Hurtadum, commorantem in Collegio Complutensi, cum hujus ad illum responso*. Qui utramque Epistolam legerit, non dubitabit, quin utraque sit meorum adversariorum commentum merum, eo consilio duobus istis Jesuitis affictum, ut unus inducatur, velut rabidus canis personam supremi Inquisitoris incessens; alius impudenti ori frænum ponens, & interim persuadens, libros meos dignissimos fuisse ea censura quam tulerunt, nihilque consultius Societati fore, quam si eorum defensionem & excusationem deponat. Denique Manuscriptum cui titulus, Notabile intentum *Patrum Generalium Observantiæ Discalceatæ, versibus adstrictum*, de quo nihil sciens, nihil possum docere: facile tamen credidero otiosi alicujus ingenii lusum esse, cui placuerit sibi aliisque risum facere ex duorum Ordinum

Re-

Religiosorum conflictu. Ea porro omnia, ut sunt absque approbatione legitimâ impressa, sic merito prohibita fuisse ipsemet censeo. Non adjutoribus istis eget causa Actorum nostrorum, nec talibus mediis sustentanda est.

435 Simile, sed magis huc spectans Decretum prodiit anno 1697, die 11 Junii, & dignum est quod totum hic describatur. „Nos Inquisitores Apostolici ... „ omnibus & singulis ..... Scitote, quod „ ad notitiam nostram delatum sit, im„ pressos esse libros & chartas sequentes.

„ Liber in 4 cui titulus : *Controversia „ dogmatica, in tres partes divisa, pro veritate, „ spiritu & perfectione Legis Gratiæ; contra „ asserentes, quod in veteri Testamento fuit ve„ rus status religiosus &c.* Auctor est R. P. „ Fr. Franciscus Gallianus Spuche, Ordi„ nis S. Hieronymi, Madriti 1696. Ejus„ demque Auctoris *Apologia pro Contro„ versia dogmatica*, eodem loco & anno. Nulla his libris, uti nec sequentibus aliis, infligitur censura Theologica: auctor tamé à simplicis prohibitionis (uti existimat) injuria vindicaturus utrumque suum librum appellavit Apostolicam Sedem, misso totius Ordinis nomine in Urbem Procuratore, qui eorum innocentiam probet, persuadeatque permittendos libero suo cursui, donec tanti momenti controversiam definiat ipse, qui solus potest Pontifex. Sperat autem Ordo definiendam; nec enim in quæstione facti sistit Gallianus; sed conatur evincere, doctrinam, quam impugnat, multipliciter impingere contra orthodoxam fidem, sensumque Scripturarum & Sanctorum Patrum: & ideo in hujus quoque judicii exitum suspensa pendet tota Hispania.

436 „ Alius liber in 4 cui titulus, *Ex„ hibitio errorum quos P. Daniel Papebrochius „ Societatis Jesu suis in Notis ad Acta San„ ctorum commisit*. Auctore P. Fr. Sebastia„ no à S. Paulo. Coloniæ Agrippinæ 1693. „ Ejusdem Auctoris *Libellus supplex, S. D. „ Innocentio XI, pro origine & antiquitate „ Ordinis Carmelitarum &c. adversus P. Da„ nielem Papebrochium, S. J.* impressus Fran„ cofurti.

„ Alius liber in 4, cui titulus * *Cen„ suræ, quibus Propositiones ex Notis ad „ Acta Sanctorum &c.*

„ Charta, cui titulus: *Memoriale, quod „ in defensionem Veritatis & comprobationem „ Innocentiæ, ad rectæ rationis tribunal &c. „ quam lingua Latina scripsit P. Fr. Sebastia„ nus à S. Paulo, & traduxit Doctor Daniel „ à S. Petro*, Hispali per Mathiam Mari„ nerum 1697.

„ Alia charta manuscripta & impressa. „ * *Prophetia S. Hildegardis, Abbatissæ con„ uentus Monacharum Benedictinarum civi„ tatis Moguntinæ, facta (prout constat ex „ Commentario addito) cum respectu ad „ Religionem Societatis Jesu &c.*

437 „ Charta impressa in speciem Ga„ zettæ, quæ incipit. * *Notitiæ particu„ lares Romæ scriptæ 15 Julii.*

„ Ala charta Manuscripta, quæ inci„ pit, * *Vox mortua, quæ pulsat cælum vivum.*

„ Alia charta, quæ incipit * *Responsio „ veridica*, data per P. Fr. *Albertum Mo„ nium Doctorem Theologum, Agentem Ge„ neralem Insularum & regni Majoricæ &c. „ ad Memoriale compositum per adm. Rev. „ P. Antonium Beltran Societatis Jesu*: & si„ mul ipsum *Memoriale*, dicti *P. Antonii „ Beltran, Procuratoris Generalis Provinciæ „ Toletanæ Societatis Jesu*; in quo dicit *ve„ nisse ad manus suas Memoriale impressum, „ quo Fr. Joannes Feixao de Villalobos & „ Fr. Joannes ab Annuntiatione Generales, „ hic Observantium, iste Discalceatorum Car„ melitarum &c.*

„ Alia charta impressa in 4, quæ inci„ pit:

„ pit: *Notitia prævia admirandi & singularis operis* Pars prima, * tertia, * & quarta; Auctore D. Hieronymo Benedicti, Professore Historiæ sacræ & profanæ.

„ Alia charta impressa, quæ incipit; *Copia epistolæ, scriptæ cuidam Canonico sanctæ Ecclesiæ Barcinonensis ad D. Ignatium Jordi, Canonicum Perpinianensem.*

438 „ Ac denique omnes tomi, libri & chartæ, qui & quæ pertinent ad controversias, pendentes inter Ordines Carmelitarum & Societatis Jesu, atque ex tali motivo publicati aut publicandi, quia contraveniunt mandato & edicto Excellentiss. Archiepiscopi Valentini Inquisitoris Generalis, edito 19 Octobris anni præteriti 1696: cui inseruntur alia duo decreta DD. Inquisitorum Generalium, D. Fr. Antonii de Soto-Mayor, & D. Didaci Sarmiento de Balladarez, decessorum illius, quibus prohibentur, sub pœnis & censuris ibidem contentis, similes libri & chartæ. Et quamquam relati libri & chartæ omnes, comprehensi (sicut apparet) in prædicto decreto prohibitorio, non deberent necessario hic nominari denuo; & quando, propter aliquam vel aliquas speciales rationes, id necessarium foret, ad talem declarationem ex nunc procedi deberet; placuit tamen, propter justas causas eò moventes, ipsos per hanc declarationem dumtaxat suspendere, donec post morosam cognitionem causæ, ea sumatur resolutio, quæ maxime congrua erit & conformis justitiæ.

439 „ Et quia intellectum est, quod Delationes quædam operum Patrum Danielis Papebrochii, Godefridi Henschenii & Conradi Janningi, Societatis Jesu, oblatæ in sancto Officio, & ex hujus mandato impressæ (sub obligatione silentii, ad informationem dumtaxat Qualificatorum & Ministrorum, interventurorum censuræ & expeditioni illius materiæ, ad distinctiorem ejus cognitionem, idque cum limitatione ad certum numerum exemplarium, necessariorum ad effectum prædictum) factæ sint publicæ, atque transierint ad alias manus casu aliquo vel incuria; jubemus ut prædictæ Delationes, sicut aliæ omnes chartæ & libri hoc nostro Decreto comprehensi, recolligantur, ita ut nullus cujuscumque conditionis, qualitatis, dignitatis &c. (*ut supra n. 312 in decreto prohibitorio operum nostrorum*) Madriti die XI Junii 1697 de mandato S. Officii Inquisitionis. DE CORTE.

340 Utinam sacro Tribunali isti etiam visum fuisset, cum Actis Sanctorum, quantumcumque graviter accusatis, sic procedere, ad primam sub novo Inquisitore instantiam! Ast bene, quod nunc saltem cautiores Ministri, dilationem, quam libri P. Sebastiani aliæque contra me schedæ & libelli anonymi per se non merebantur, justam videri fecerint per adjunctionem aliorum, maturiori examine vere dignorum. Talis haud dubie est primo hic notatus Auctor, Reverendiss. Galianus, cujus Latinus liber ipsi summo Inquisitori dedicatur; ubi præambulè explicans Auctor totius controversiæ statum, *totum opus sancto Inquisitionis Tribunali submittit*; nihil interim omittens quod ad legitimam alicujus libri editionem facere possit. Habet enim, non solum approbatorem domesticum, Reverendiss. P. Franciscum de los Sanctos, Expriorem Regii monasterii S. Laurentii Escuriacensis, Visitatorem Generalem per regna Castellæ & Legionis, electum pro Episcopatu Cetronensi; sed etiam Inquisitoris Ordinarii

&

& Vicarii Madritensis D. Alfonsi Portilli & Cardosi etiam supra num. 419 laudati, signatam 13 Februarii 1699; idque ex judicio ejus, cui ipse examen commiserat, P. Alfonsi de Alcaraz Theologiæ Professoris primarii in nostro Collegio Imperiali, nec non sacræ Inquisitionis Qualificatoris, atque apud Apostolicum per Hispanias Nuntium Theologi, inter alia testantis, quod in eo opere Galianus indagat veritatem attente, adinvenit feliciter, defensat imperterrite; *vincit, non mordet suos adversarios; telis fortissimorum argumentorum adoritur, non dicteriis offendit; triumphat, non lædit nomen alienum; scribit calamo, non felle tincto, sed potius melle innncto: non oblitus, sed memor Christianæ caritatis, quæ, ut ait Apostolus, non agit perperam.*

441 Eumdem librum jussus à Regio Senatu legere Simon Ferdinandus Molinilius, olim in majori Divi Ildephonsi Collegio Complutensi Toga condecoratus, & nunc ecclesiæ S. Crucis Madritensis Rector, inter alia hanc meritissimam laudem adscribit Auctori, quod *alto maturoque judicio opposita ponderat fundamenta; Pontificia diplomata, circumferri ac vulgo jactari solita, in examen vocat; supra eorum veritatem & auctoritatem rationibus reflectens efficacissimis; Ecclesiastica Officia huc usque permissa, Revelationes & Traditiones antiquas fideliter appendit in statera, ut Ecclesia judicet, an inveniantur minus habentia.* Hanc autem approbationē sequitur ex more privilegium Regium, ut nihil ei videatur deesse. Quin etiam in fine libri Auctor ad pedes provolutus S. D. N. Innocentii XII, dijudicandas ei offert septemdecim *Novitates, tam in disputationibus Theologicis & Dogmaticis, quam in Dissertationibus ethicis & historicis*, quas hoc seculo parturit, *qui nuper orbi Christiano apparuit, verus Monachatus Elianus, cum votis religiosis institutus in Carmelo, ante legem gratiæ.* Earum Novitatum specimen dedi in Responsionibus Art. 15, num. 101. Easdem omnes solennitates & si quid amplius requiri potest, videre est observatas ante Apologiam prælaudati libri, eodem anno 1696 Hispanice editam, excusam Madriti, & dedicatam præfato sanctissimo Domino nostro, cum erudita præfatione ad Eminentissimos Dominos Cardinales sacræ & universalis Inquisitionis Romanæ; quam Præfationem sequitur Approbatio Revisoris ab Inquisitore ordinario prænominato deputati, Reverendiss. P. Mag. Fr. Raphaëlis à S. Joanne, Vicarii Generalis in Ordine sanctissimæ Trinitatis de Mercede Redemptionis captivorum; aliaque deputati ex parte Regii Senatus, Reverendiss. P. Mag. Fr. Isidori à S. Joanne Ordinis Mercenariorum Discalceatorum.

442 Dicta autem hæc sint, ut appareat, quanto jure, vel Galiani unius causa, suspendi potuerit condemnatio librorum, tantis judicibus approbatorum; præ aliis schedis libellisque vix dignis nominari, quorum plerosque, superius asterisco * notatos, hactenus non vidi, nec facile visurum me puto; minime curiosus scrutator talium quisquiliarum, quæ sine auctore & vindice prodeunt. Interim, sicuti extra Hispaniam neminem obligant Hispanicæ Inquisitionis Decreta, sic ab hac mihi vitio vertendum non puto, quod in hac Apologiæ meæ publicæ parte, subinde libris utar ab ipsa suspensis. Non etiam à me expectari arbitror, ut Delationes contra me impressas, quarum exemplar quinque mensibus prius habui, quam ipsas mecum communicari permitteret sacrum Tribunal, eidem nunc restituam. Illis ergo usurum me profiteor, ad prosequendā, etiam contra ipsas Apologiā

meam, quando Decretum præfatum efficere nequit, ut alia exempla non sint in Belgio, Gallia, & Italia, unde ea credo remittet nemo: nec Carmelitæ quidem ipsi omittent, cum bene sibi visum fuerit, in lucē dare earumdem Latinam versionem, pridem prælo paratam, aut fortassis etiam impressam.

443 Liceat porro, salva S. Officii reverentia, circa Decretum illud novissimum, sontes & insontes eâdem involvens sententiâ, & anno jam fere integro nihil inter ipsos discernens, notare aliquid ad rationem motivam, paucis verbis ac veluti per parenthesim indicatam, ubi dicitur; quod *relati in* eo *libri & chartæ, omnes comprehensi, (sicut apparet) in prædictô prohibitorio Decreto,* (Soto-majoris & Balladarezii) *non deberent necessario nominari denuo*, quasi scilicet jam satis designati termino illo generali, quo dicti supremi duo Inquisitores *injunxerunt omnibus Ordinum Regularium Superioribus, ut non permittant subditis suis, invicem afficere injuria vel contumelia, voce aut scripto, in pulpito vel cathedra, vel alia ratione, propter diversitatem sententiarum vel alio quocumque prætextu.* Id tamen videtur scriptor novissimi Decreti supponere, cum ex vi talium decretorum, censet prohiberi posse, aut saltem ad interim suspendi debere, *omnes libros & chartas, qui & quæ pertinent ad controversias pendentes inter Ordines Carmelitarum & Iesuitarum, ex tali motivo publicatos aut publicandos*. Apparet enim illorum duorum priorum Decreta (ad quorum tamen exemplum procedere dicitur postremum Roccabertinum anni 1697, non ita late patere. Apparet etiam in prædictis controversiis quædam sic scripta esse, & porro scribi posse, saltem ex parte Jesuitarum, quæ limites eruditæ disceptationis & inculpatæ tutelæ non excesserint vel excedant.

444 Ita censuerunt tum Inquisitor Madritensis, tum Senatus Regius, qui Apologiam P. Xaramilii approbaverunt, & quidem expresse judicando, in eadem *nihil inveniri, contrarium Catholicæ ac sanctæ fidei, vel bonis aut salutaribus moribus, sed neque Decretis sanctæ ac generalis Inquisitionis.* Quæ ipsa ne hic sibi objici possent, prudenter cavit Auctor in Prolegomenis n. 36 & sequentibus, agens de eo Decreto, quo prohibentur *Vox veritatis* & alia tria scripta, sine dubio injuriosa & sarcastica; & (ut ego quidem demonstrari puto) calumniosa. Ultimum, quo boni & mali promiscue suspenduntur, respicere Auctor ipse non potuit, utpote Apologiâ jam excusâ posterius. An autem ipsum eo fine procursum non sit, publicatumque, (ita suggerentibus adversariis) eodem fere ipso die quo meæ Responsionis exempla Madritum advecta erant, ut haberetur prætextus ipsa supprimendi pariterque Xaramilianam Apologiā; judicabit qui renes & corda, etiam Principum supremorum, scrutatur Deus. Sed ipsummet Xaramilium audiamus, summa cum reverentia, ex Hispanico hic per me Latine sic scribentem.

445 „ Decima nona Octobris anni „ 1696, Excellentissimus Dominus Inquisitor Generalis D. Fr. Joannes Thomas „ de Rocaberti, mandavit publicari edictum, cui inseruit alia duo decessorum „ suorum Dominorum Inquisitorum Generalium, D. Fr. Antonii de Soto-Mayor, & D. Didaci Sarmiento de Ballades; mandans sub gravibus pœnis, ne „ quis sacras Religiones vel alias quascumque personas contumeliis & dicteriis lædat: atque ut, si quis de Religiosis scribat „ aliquid, prius cum peculiari attentione deleatur quidquid in stylo aut terminis quibus utuntur quemquam potest offendere, censurando aliquas opiniones.

Re-

„ Rectissime enimvero & justissime, quem-
„ admodum requirunt pax Christiana, &
„ providentia boni publici. Hujusmodi
„ igitur mandata præ oculis habens, vo-
„ lensque me in omnibus & per omnia
„ conformare eis quæ præcipiuntur; cu-
„ ravi, prius quam hæc Apologia im-
„ primeretur, ut ipsa examinaretur cum
„ ea attentione, quam requirit Excellen-
„ tia sua; cavique ne me ingererem ad
„ alienam opinionem censurandam, vel
„ alicui ex sacris Religionibus contume-
„ liam faciendam, vel paucis istis, quo-
„ rum in particulari oppugnantur Propo-
„ sitiones, convitium dicendum. Turpe
„ solet æstimari privatæ cuicumque per-
„ sonæ, integram aliquam communita-
„ tem offendere; lædere vero quemcum-
„ que particularem, contra quem disputa-
„ tur, vilis omnino vindicta est. Propo-
„ situm mihi est exemplum Baronii, in
„ Præfatione ad primum Annalium To-
„ mum, sic alloquentis suum quemcum-
„ que adversarium. *Humanissime tecum agi-*
„ *mus; ut plane rem tibi potius, ipsam in-*
„ *quam veritatem, intelligas adversari, quam*
„ *hominem*. Aliter qui agunt, stulte inver-
„ tunt causam, quam sibi faciunt contra
„ personam, quæ solum deberet esse contra
„ argumentum de quo disputatur.

446 „ Hujusmodi error tunc se mani-
„ festissime prodit, quando intemperies
„ iracundiæ scriptorem facit armare se
„ ejusmodi assumptis, quæ licet vera es-
„ sent, valdeque apta movendo horrori
„ contra eum cum quo disputatur; nihil
„ tamen faciunt ad id de quo disputatur.
„ Tunc enim quiscumque moderatior di-
„ cet, sit sane revera factum quod asse-
„ ris; ast veritas facti ejusmodi quid facit
„ ad hanc causam? Ad aliud profecto ni-
„ hil, inquit S. Hieronymus, quam *ut*
„ *causa cadas, & crimine superes*. Idem dicit
„ S. Augustinus, de iis qui intendunt alios
„ convitiando reddere odiosos. Hac arte
„ Abaylardus, videns sententiam suam à S.
„ Bernardo non approbari, infamat ipsũ &
„ Claravallenses Monachos. Ultra etiã pro-
„ gressus Berengarius Pictaviensis, ipsum
„ Sanctum accusabat hæreseos, distortis
„ in alienum sensum illius verbis. Ad hæc
„ Sanctorum exempla, ac plurium alio-
„ rum quos possem adducere, lubet in-
„ terrogare Vocem prætensæ Veritatis.
„ Omnia ista quæ refers ex Clemente Sco-
„ to, Petro Aurelio & Valclusino, alia-
„ que multa, quid faciunt ad causam Pa-
„ pebrochii, ut vera forent? quid faciunt
„ ad probandum, quod ille hanc vel istam
„ propositionem habeat? Profecto nihil.
„ Quid autẽ erit, quando factum relatũ, non
„ solum nihil facit ad casum in quæstione
„ positum, sed etiam falsum est, totum
„ quod ex talibus auctoribus allegatur?

447 Hactenus Xaramilius, respiciens ad allegata ab Anonymo Stentore ex Petro Aurelio pag. 12 & ex Clemente Scoto pag. 13; quorum primus Jesuitæ cuidam falso impingit, quod Symbolum Apostolicum in contemptum adducere ausus sit; cum aliud nihil intenderit quam in exemplo isto sacerrimo demonstrare, nihil esse tam verum certumque, quod impostor quivis non possit in falsissimum sensum trahere, si liceat quidlibet à sensu auctoris alienissimum addere, demere, immutare; sicut ipsius quidam accusatores fecerant, & quemadmodum meis quoque scriptis factũ queror. Displicuit ille fateor, tale exemplum movendo; quod ne sic quidem tangi debuisse judicaverunt ii, qui factum istius Jesuitæ improbarunt; non tamen censuerunt revera intendisse Symboli ipsius contemptum. Similiter ex Clemente

mente Scoto, falso imponit Anonymus Societati, quod *Reos faciat criminis Pontificem aliosque Principes, sive ecclesiasticos sive seculares, si quid decernant contra id quod (Iesuitæ) sentiunt sive proponunt faciendum, vel derogant alicui concessioni jam factæ:* & quod in usu habeat eadem Societas, *Mortem inferre veneno, iis quoque, qui vel non approbant aliqua quæ fiunt in Societate, maxime à Superioribus nonnullis, ac de illis libere loquuntur, vel timent ne recurrant ad Sedem Apostolicam &c. talem quoque mortem moliri etiam contra illos extra Societatem, qui aliquid scripserunt minus eorum placitis congruum.*

448 Est autem in hoc mirabilis Declamator iste, quod cum viderit P. Sebastianum summo crimini vertere Art. 2 §. 16, *quod Papebrochius, cum Clemente Scoto Apostata, prætendit esse summorum Pontificum instructor* (quam calumniam suo loco discussi) ipse eumdem Clementem Scotum appellet *Sapientissimum scriptorem*, atque ex eo, veluti arcanorum Societatis omnium scientissimo, testimonium irrefragabile vult recipi de moribus & doctrina Societatis: & qui mihi objicit sequi Launoyum aliosque, quorum nonnulli libri sunt proscripti; ipsemet insistit iis Auctoribus, quorum opera damnata esse non potest ignorasse, hoc ipsum in suo P. Sebastiano legens. Ita homines illi pro placito probant ac reprobant, uti sibi commodum est. Redeo ad Xaramilium, sic finientem sua ad Apologiam Veritatis Prolegomena.

449 „Quando viri Sancti talibus scriptis impetebantur, quibus vel ipsi traducebantur ut hæretici, vel doctrina ipsorum suspecta reddebatur, publicis usi Apologiis, notabant vitia accusationum, redarguebant inconsequentias & evagationes à quæstione, notabant imposturas, veniebant denique etiam ad exclamationes; totisque viribus id agebant, ut mundum reducerent à præjudiciis, ostenderentque longissime se abesse ab erroribus qui ipsis imputabantur. Non poterant ipsi quidem id consequi, quin notam falsorum accusatorũ facerent cadere in suos adversarios; non ideo tamen desinebant se tueri: noverant enim ejusmodi medium consistere cum moderamine inculpatæ tutelæ, ut sua ipsis fides in materia doctrinæ salva maneret. Atque ita Sancti, non culpabant aggressores suos, sed hi sese implicabant necessitati culpandi semetipsos. Apte ad hoc propositum dixit S. Thomas Aquinas, 2 2. qu. 38. art. 1. *Si autem contentio dicatur impugnatio falsitatis, cum debito modo acrimoniæ, sic contentio est laudabilis.* Ubi notatu digna est particula, *Cum debito modo acrimoniæ*; qua indicatum Sanctus voluit, quod validi ictus non debeant languide repelli, sed efficaci veritatis expressione. Rationem addere videtur Cajetanus, supra locum jam dictum notando, quod contentioni vitiosæ proprium sit, eo modo loqui ut reipsa solum feriatur alius, quacumque ratione id fiat, dum scilicet venitur *ad contentionem, cujus est veritatem velle supprimere*. Dissimulentur sane quæcumque aliæ infamationes, sepeliat eas sub silentio tolerantia, contentus sit qui injuriam patitur testimonio conscientiæ suæ: *Sed in in suspicione hæreseos*, inquit Hieronymus ad Pammachium, *nolo quemquam esse patientem; ne apud eos qui ignorant innocentiam ejus, dissimulatio conscientia judicetur si taceat.*

450 „Eo stylo plures alii Sancti inculcant necessitatem publicæ defensionis, apud quos videre est fortissima & efficacissima

„ cissima argumenta, nusquam evagan-
„ tia à materia proposita, sed solum eo
„ spectantia, ut demonstrent quam longe
„ distent ab iis erroribus, qui ipsis incon-
„ siderate fuerant imputati. Ad eum
„ perfectæ defensionis gradum pertinge-
„ re nequit parvitas mea; quisquis tamen
„ videt tam publicas imposturas contra
„ Papebrochium & meam sacram Reli-
„ gionem Societatis Jesu, obligatur illas
„ notare atque ad apologias venire, tam-
„ quam discipulus Sanctorum. Quemad-
„ modum autem discipuli primum offi-
„ cium est, velle discere; ita secundum,
„ libenter corrigi sicubi erraverit, solam
„ quærendo veritatem, undecumque illa
„ offeratur. Quapropter iterum iterum-
„ que protestor, ita me esse animatum,
„ ut nolim vel latum unguem discedere
„ ab eo quod præcitata Decreta adeo san-
„ cte commendant. Quod si uspiam defe-
„ ci, non imputetur deliberatæ volunta-
„ ti, sed fragilitati & inscitiæ, denuo
„ subjiciendo tam personam quam scripta
„ mea omnia correctioni Sanctæ Matris
„ Ecclesiæ.

451 Ita pro sua Apologia Xaramilius; cujus omnia & singula verba, quatenus reverentiam Decretis ab eo laudatis habendam testantur, mea quoq; esse volo. Adversarios ajo enormiter exerrasse ab assumpto, quod erat probare prætensæ antiquitatis veritatem, & refutare ea quæ ego contra objeceram. Quid huc spectabant infinita ex Actis Sanctorum allegata puncta, in quibus errasse me volunt credi, non ut sua aliis verosimilior & credibilior evadat opinio, sed ut me omnibus odiosum & execrabilem reddant. Non is mihi animus in toto hoc Responsionum opere fuit; si quem accuso, in eo accusando in quo me aggreditur; & satis habens quod hic agam, imo plusquam satis, & ad alia professioni meæ propriora redire festinans; infinita, quæ possem in famosis Carmelitarum libellis carpere, tacitus prætereo; errores item alios in Annalibus Lezanæ scrutari nolo; nedum protrahere in lucem ea, quibus ipsimet inter se digladiantes, mutuo sese suumque Ordinem infamarunt facta scriptaque. Imo neque ad Apostolicam Sedem vel aliud Tribunal unquam detuli ipsas quas contra me intulerunt calumnias. Sufficit mihi tribunal rectæ rationis; & virorum in historiis eruditorum judiciis causam relinquo: quia non probo quæstiones historicas, quas ego solas ventilandas, & quidem non nisi coactus, suscepi contra Carmelitas, ad Quæsitores fidei, obtorto velut collo, traduci.

452 Si, cum Reverendissimo Galiano & aliis ante Galianum in Hispania pluribus, voluissem ex quæstione, de asserto à Carmelitis veteris Legis vero & religioso Monachatu, facere quæstionem fidei; credidissem me extra chorum saltare: multoque magis, si ab ea quæstione deflexissem ad plurimas illas ineptias, quibus istius Ordinis Concionatores sacrum suum Scapulare, de quo numquam nisi cum præfatione honoris loqui velim, ridiculum potius quam venerabile reddunt. Ægre satis me habet, quod Illustrissimus Atrebatensis coactum se putaverit idem nuperrime facere: fecit autem per Censuram, perquam rationabilem atque modestam, & cum summo ergà sanctam illam Vestem respectu. Quoniam igitur arguor ego, in mense Majo, non satis illius utilitates extulisse; intelligatur, cujus consilii fuerit de eo tacuisse argumento, in quo vix aliquis ipsis quorum interest satisfacere videtur, quin simul is videatur prudentioribus exorbitare, non tantum contra decorem, sed subinde etiam

contra sinceram fidem. Ut tamen desinant in alienum tectum lapides mittere, quibus suum est tam vitreum; & eâdem operâ doceantur fideles, quid cavendum in devotione aliàs tam utili sit; non gravabor Antistitis illius Pastoralem hac super re Epistolam Gallicam, ex parte Latinam addere, simulque præteritum meum de talibus silentium justificare.

453 „Guido de Seve de Roche-chouard, Dei & Apostolicæ Sedis gratia „Episcopus Atrebatensis, omnibus nostræ „diœcesis Fidelibus Salutem & Benedictionem. Ex præcipuis Episcoporum officiis est, inviolabilem in suis diœcesibus „conservare sacram Ecclesiæ doctrinam, „atque impedire, ne vel in fide, vel in „disciplina, vel in moribus, detrimentum aliquod illa patiatur. Huic indispensabili obligationi facturi satis, Nos, „qui testes præsentes audivimus Propositiones prorsus erroneas, quas nostræ „diœcesis Concionator quidam coram Nobis de cathedra veritatis ausus fuit publicare; credidimus nihil omittendum Nobis fuisse, quo ipsum induceremus ad „dandum veritati quod debebat, & reparandum humiliter errorem admissum, explicando quæ dicta ab eo poterant in „malum sensum accipi, & absolute retractando quidquid nullius sani sensus „posset esse naturaliter capax. Patienter „expectavimus, & merito speravimus, „quod vir religiosus, & quidem ejus Ordinis qui specialem profitetur humilitatem, ultro venisset facturus quod volebamus, vel quod Superiores ipsius hoc ei „injunxissent: quin imo ei proposuimus ipsimet formam explicandi illas Propositiones, quæ excusari utcumque poterant; „formamque retractandi alias, tantum „mollitam, quantum permittere veritas „poterat: eamdemque ex caritate, tam ipsi „quam ejus Superiori considerandam dedimus. Verum elapsis tandem plus quam „quatuor mensibus, quibus nec ille ullum dederat submissionis signum; neque „Superiores, delicti certiores facti, ipsum „ad ejus correctionem compulerunt; existimavimus moram condemnationis dilatæ, „habendam pro approbatione; unde diuturnius silentium nostrum, accusaretur „proditæ veritatis, per suppressionem „censuræ Propositionum earum, quæ nostræ diœcesis Fideles tantopere scandalizarunt.

454 „I. B. Simon Stock recepit Scapulare, velut certum signum prædestinationis, tum suæ, tum Religiosorum „suorum, tum denique Fidelium aliorum, „qui venturis temporibus illud essent suscepturi.

„II. Historia B. Simonis Stock, provecta est ad eum certitudinis gradum, „qui propinquus est certitudini fidei; neque potest in dubium revocari, sine specie aliqua infidelitatis, in quam ne cadant formidare debent omnes pii atque „prudentes.

„III. Inter omnes praxes devotionis, excogitatas ad honorandam sanctam Virginem, usus Scapularis est certissima „nota prædestinationis, & signum securissimum salutis æternæ.

„IV. Filii & Confratres Scapularis debent dicere Beatæ Virgini, *Fiat mihi secundum verbum tuum*, cum tali submissione, qualem illa habuit erga ea promissa, „quæ Deus ipsi fecit per Angelum.

„V. Si sancta Virgo permitteret, ut Filii & Confratres Scapularis æternum „damnarentur, eorum ruina præpararet „triumphos inimicis nominis ejus, ipsorumque blasphemiis præberet materiam.

„VI. Ecclesia quodammodo voluit significare Fidelibus, quod non minus fa-

voris

„ voris ſperare poſſint ex meritis beatæ „ Virginis, quam ex meritis Jeſu Chriſti.

„ VII. Confrater Scapularis, qui obſtinaſſet animum ad moriendum in ſuo „ peccato; moreretur quidem impœnitens, ſed non moreretur in Scapulari: & ſi „ ſancta Virgo non poſſet illum abducere „ à perverſitatibus, peccatis & criminibus ſuis, inveniret modum abſtrahendi „ ab eo Habitum ſuum; ipſeque-met illum exueret, prius quam reprobus moreretur.

455 „ Nos, poſt invocatum ſanctum „ Dei nomen, & auditam ſententiam „ plurium Doctorum, aliorumque ſapientium, prudentium, beneque illuminatorum virorum, declaramus, Propoſitiones præmiſſas, in ſenſu proprio ſuo ac „ naturali, reſpective falſas, temerarias, „ ſcandaloſas, idoneas ad cultum Beatæ „ Virginis exponendum ludibriis & blaſphemiis hæreticorum & libertinorum, „ atq; ad homines pertrahendos in abyſſum „ impœnitentiæ, peccatoreſque retinendos „ in ſua depravatione, per vanam & præſumptuoſam certæ ſalvationis fiduciam. „ Proinde inhibemus expreſſe omnibus „ divini verbi Prædicatoribus, ne auſint „ præmiſſas aut ſimiles Propoſitiones efferre in pulpito concionatorio; & aliis „ quibuſcumque perſonis, eaſdem in noſtra „ diœceſi ſuſtinere, ſub pœna proceſſuum „ contra eos per viam juris intentandorum. Nec tamen, damnando Propoſitiones præmiſſas, intendimus approbare „ plures alias ejuſdem ſermonis, quæ abſolute poſſunt habere bonum ac verum „ ſenſum; ſed non explicatæ vel rudioribus terminis expreſſæ, poſſent in malam „ partem accipi. Ipſas tamen nulla cenſura „ notamus; ſed quia remedio opus habent „ ne noceant, utiles aliquas Maximas proponemus, quæ inſtruendis in hac materia Fidelibus noſtræ diœceſis ſerviant, ſimulque dirigendis Prædicatoribus quoad modum loquendi in iiſdem tenendum.

456 Hinc Atrebatenſis Præſul aggreditur ejuſmodi Maximas proponere, uſque ad novemdecim, hic nequaquam referendas, ubi hoc non agimus, ut Fidelium plebem doceamus, quam utilis & laudabilis ſit Deiparæ cultus, ac nominatim per devotionem Scapularis; quæ (ſicut habet Maxima XII) „ conſiderari debet veluti „ nota quædam & Chriſtiana aſſociatio „ plurium, ad Deiparam ſpecialiter honorandam, aſſumendo peculiarem habitum, „ quo quis monſtret, quod ſeſe dedicare & „ conſecrare velit illius ſervitio. Hoc ſi quis „ vere atque fideliter faciat, poteſt, auxiliante & aſſiſtente hac miſericordiæ Matre, ſperare, quod non ſolum in vita atque in morte cumulandus ſit gratiis atque favoribus cæleſtibus, ſed etiam magnam partem relevandus à pœnis, pro „ expiatione peccatorum reſiduorum ſolvendis, itáque ei accelerari æternæ beatitatis fruitio, per Indulgentias, quas „ Eccleſia impertitur morientibus in eo, „ in quo illæ ſolum poſſunt obtineri, finalis pœnitentiæ ſtatu „. Maximis iſtis miſcentur ſubinde argumenta evidentia, quibus cenſura præmiſſa juſtificatur: quorum ſpecimen tibi ſit, contra Propoſitionem VII, Maxima hæc XVIII.

457 „ Nihil poteſt cogitari exorbitantius, quam Divæ Virgini adſcribere „ zelum pro Scapulari tantum, ut tolerare nequeat reprobum aliquem in eo mori; ipſa, quæ patitur etiam in hora mortis aliquos indigne communicare Corpori filii ſui; neque impendit potentiam „ ſuam, ut impediat, ne peccatores aliqui, „ percepto tam venerabili Sacramento, „ moriantur impœnitentes. An illa iſtum

,, Habitû suum pluris facit? An minus apprehendit profanationem Dominici corporis in Eucharistia, quam Habitus illius? Dum ad excessus tam grandes & tam prodigiose exorbitantes delabuntur aliqui commendatores sacri Scapularis, numquid non tempus est ut Pastores elevent vocem suam, ad sistendum cursum consequentiarum tam horribilium? Si enim omnis qui moritur impœnitens, non moritur in Scapulari; numquid non evidenter sequitur, eum qui moritur in Scapulari, non mori impœnitentem; atque ita, quomodocumque vixisset aliquis, eo tamen mediante moreretur certus de sua æterna salute; & Christiana vigilantia, tantopere in Evangelio commendata, eo posset reduci, ut quis caveat absque Scapulari mori; ipsumque erit peccatori, usque ad illam horam inhærenti licentiæ sibi assuetæ, pro contritione, pro pœnitentia, pro Sacramento? Sancti Patres talis hominis salvationem considerant velut miraculum; nostro autem tempore affirmabit aliquis, miraculo opus esse, ut aliquis Confraternitati Scapularis adscriptus damnari possit? Denique Scapulare fortius & potentius erit ipsismet Sacramentis atque feracius gratiarum; & quam certitudinem salutis hæc, juxta Sanctorum Patrum sensum, non dant, illud dabit?

458 Hactenus Antistes ille, insistens sensui, quem Propositio VII naturaliter ingerit; gnarus alioqui, RR. PP. Carmelitas plerosque & melius instructos saniora sentire. Sed hoc satis non est, oportet etiam sana loqui. Et si P. Sebastianus errores illos, quos mihi affingit, tam diserte invenisset in libris meis, quam Atrebatensis Episcopus diserte audivisse se ait Propositiones illas septem; primus profecto forem in illis condemnandis, quemcumque meliorem sensum in animo latentem prætendere possem: de internis enim non judicat Ecclesia. Ex ore & calamo meo judicandus sum; & tam evidenter malè dicta aut scripta vellem absque mora retractare, atque interim venerari & laudare censuram, à quocumque Tribunali latam contra meos libros, sic peccare convictos. Sed, Deo sint gratiæ, hactenus nec unam quidem Propositionem, non dico hæreticam aut hæresi proximam, sed neque graviter erroneam demonstravit P. Sebastianus Exhibitione sua tota: ego autem, quas mihi propalare non licet, à sacra Inquisitione censuratas, confido nihilo difficilius justificandas, quando ejus Ministri, qui publicam Apologiam meam nolunt recipere ad audientiam suam, audire & expendere dignabuntur Apologiam secretam, jam inde à mense Junii anni superioris 1696 exhiberi cœptam, pro primo atque secundo Tomo Martii.

459 Atque hic nunc est causæ nostræ in Hispania status; si spem conficiendi citius negotii spectes, apud homines quidem pæne desperatus: minime vero desperabilis per Deum & Sanctos, in quorum manibus corda, non solum Regum, sed etiam Judicum sunt. Causa boni Patris Joannis à Diana, super unica Concione perperam apud Sardos censurata, totis 12 annis protracta fuit; neque finienda forsitan erat unquam, nisi eamdem serio discutiendam suscepisset, idem qui primam operis nostri delationem rejecit anno 1692, haud paulo amantior Societatis & eruditorum ejus laborum æstimantior, quam qui ei succedens credidit, in aditu novi officii sibi non fuisse penitius cognoscendum, quo spiritu agerentur, & qua eruditione pollerent singuli

guli illius Ministri; neque sententias, quas illi contra Societatis scriptores non ignobiles officio vacante præformaverant, supremæ potestatis suæ jure recognoscendas, reformandasque. Quod tamen tunc non fecit, id ab eodem jam melius informato sperare audeo, faciendum aliquando, Deo ac Sanctis faventibus. *Injuriam gravem, Dianæ illatam per delatorem, conjuratores, æmulos, falsos testes, minusque bene affectos ministros*, duodecimo tandem anno deprehendit Excellentiss. Didacus de Arze-Reynoso, & publicam de ea satisfactionem habere fecit eum, qui tam graviter diffamatus fuerat. Quidni idem sperem ab Excellentiss. Joanne Thoma de Rocaberti, qui ex hac Elucidatione historica cognoscere poterit, præposterum zelum Adversariorum meorum, in antiquitate quam prætendunt tuenda?

CAPUT DUODECIMUM.

Veteres injurias nova graviori obtegere nituntur RR. PP. Carmelitæ, supplicantes Regi Catholico, aliisque Principibus ac Prælatis, ut à Romano Pontifice postulent rigorosum præceptum perpetui silentii, imponendum omnibus, ipsorum ab Elia successionem minus probantibus; idque ante absolutionem librorum tam injuriose accusatorum, & abolitionem Censuræ Hispanicæ. Supplicationi isti occursum est supplicatione contraria; ubique probata, & sæpe ac variis linguis recusa. Interim quæritur, quale silentium Patres isti petant. An forte simile ei, ad quod obstringuntur quicumque non firmiter credunt, beatissimam Dei genitricem Mariam esse sine labe originali conceptam, sic ut sustinere contrarium publice aut privatim ipsis non liceat; Immaculata vero Conceptio passim & ubique possit ut certò vera prædicari?

RESponsiones meas ad Exhibitionem errorum, quinto post Decretum Hispanicum mense, edi in publicum, & ab Eruditis legi atque probari cœptas in Belgio, Germania, Italia, Gallia, fama etiam in Hispania ut convincentes celebrabat, tanto semper magis, quanto longius procedebant Articuli, successive elucubrati vulgatique. Hinc Adversarii, qui in suo Motivo juris ejusque Appendice contemptim exploserant Apologetica Janningi opuscula, ubi paucis refutatis specimen dumtaxat totius Exhibitionis dabatur; objiciebantque istud Hieronymi Ep. 61 ad Pammachium, *Qui arguitur in pluribus, & in dilutione criminum aliquod prætermittit, quidquid tacuerit, confitetur.* Adversarii, inquam, videntes tandem

Articulatim responderi ad singula; & sic responderi, ut ad peremptoriam replicam, qualem mox dandam cœperant fidenter polliceri, impares sese cogerentur agnoscere; cogitabant de Responsionum istarum progressu, saltem in Hispania sistendo; & dimissis intempestivis triumphis, Romæ quoque solicitare silentium, læsis post illatam injuriam imponendum, nihil de satisfactione prius præstanda, restituendisque in integrum libris meis soliciti. Ergo communi Ordinis utriusque Carmelitici consilio scriptus est Hispanice libellus supplex, ad Catholicum Regem, Dominum nostrum, quo, exponitur Ordinis processio ab Elia, per hereditariam nec interruptam successionem, tamquam veritas incontestabilis: utpote plane irrefragabilibus (ut jactant) auctoritatibus firmata, imo & publicis judiciis contestata. Post talem deductionem formatur denique conclusio hæc:

461 „Supplicant igitur Religiosi Dominæ nostræ de monte Carmelo, ut Majestas sua, consideratis rationibus præmissis, pro zelo quo fervet, tamquam protector Religiosorum Ordinum; ad pretiosum caritatis vinculum universaliter inter ipsos servandum, dignetur interponere suam Regiam auctoritatem & patrocinium, apud Sanctitatem suam, ut ne amplius impugnari patiatur puncta quædam, ipsis præcipua, de suis fundatoribus Elia & Eliseo Prophetis, successionis antiquitate, privilegiis & indulgentiis; imponatque omnibus perpetuum de illis tenendum silentium, eo modo & forma, quibus, ad sistendos & evitandos similes tumultus, Apostolica Sedes illud tenendum sanxit, in favorem Ordinis Augustiniani, & circa instituta Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia atque Capucinorum; ut mediante silentio tali, Religio Carmelitana, in plena tranquillitate obtineat incrementum observantiæ & meditationis in lege Domini, quorum institutum pro exemplari habuit S. Eliam Prophetam, dicere solitum, *Vivit Dominus, in cujus conspectu sto*. In cujus tanti beneficii compensationem, omnes filii Matris Dei offerunt Majestati Tuæ debitum tributum plurium continuorumque Sacrificiorum, pro felici vita Majestatis suæ, & eo quod imprimis desiderat bono, ad suorum subditorum solatium, & universale commodum Ecclesiæ Catholicæ.

462 Si Supplicantes judicassent, ex re sua futuram distinctiorem notitiam earum controversiarum, quæ prædictos Ordines aliquando inquietarunt, & quas bene sopitas, nolo ego commemorando resuscitare; appareret status earum, diversissimus ab eo, de quo nunc agitur: ipsasque quæstiones non solum levis plerasque momenti, sed & nullius ad bonum illorum statum consequentiæ fuisse; si quæ tamen fuerunt factum spectantes, ut est tota nostra cum Patribus Carmelitis controversia. Etenim hanc levissimam esse (etsi revera multis ridicula videatur tantæ antiquitatis prætensio) numquam illi fatebuntur; nec scio, an, vel ipso jubente Pontifice, unquam sint desituri eam populis prædicare, tamquam absque intolerabili sua injuria dubitabilem nemini. Non est autem illa consequentiæ levis ad historiam ecclesiasticam: siquidem exinde pendet, quid sentiendum de præcipuis Sanctis quibusque usque ad annum millesimum, de auctoribus & scriptis communiori eruditorum judicio suppositis, aliisque rebus pluribus, tali occasione in dispu-

disputationem inevitabilem adductis, ut patet ex Synopsi Quæstionum.

463 Quatenus controversiæ inter prænominatos Ordines juris erant, non facti (ut erant pleræque) evidens est, eas, dum non liquebat ab utra parte staret justitia, potuisse à supremo Judice consopiri, indicto, sicut indixit, partibus utrimque silentio. Sed & in his nostris, quæ sunt puri facti, potest sine dubio idem Pontifex, tam Carmelitis quam Jesuitis, & quibusque aliis aliter de Ordinis origine atque historia sentientibus, imperare silentium, tam voce quam scripto tenendum, quatenus videbitur necessarium ad amolienda scandala, ex talis concertatione procedere posthac nata, sicut processisse enormia multa ex parte Carmelitarum, tota hac Elucidatione demonstratum est. Sed hoc imponere unis, & quidem innoxiis ac grandia damna inde passis, ante horum reparationem; & permittere aliis plenam licentiam suas fabulas (ut alii quidem censent) venditandi; idem fere esset, atque eas velle haberi populo Christiano tam certas, quam ipsi est opinio de immaculata Virginis Deiparæ Conceptione; cujus interior fides, etsi à nemine requiratur, puncto illo necdum extremum definito; non licet tamen exterius profiteri discredentiam; & maculatam Conceptionem dicto scriptove, publice vel privatim, asserere. Tale autem præceptum imponi sibi circa Carmeliticas prætensiones, nescio quis, non dico laturus, sed vel auribus admissurus sit.

464 Quid, quod silentium pro quo impetrando tam fortiter nunc agitur, aliud esse non possit, quam quod pridem Henschenius tenere professus est, & reipsa, æque ac ego, in Martio tenuit; Carmelitæ vero coëgerunt in Aprili, ac multo clarius in Majo rumpere. Nunc autem illud mihi petunt cupiuntque imponi, postquam meos omnes sibi exosos libros, per meras imposturas atque calumnias condemnari fecerunt, ut hæreticos hæresumque suspectos, vel hæresibus affines: quod quam iniquum sit, cæcus est qui non videat. Non hoc volumus, inquiunt; Purget se librosque suos, si potest, Papebrochius, in quibuscumque materiis aliis; habet satis quod agat: Antiquitates & historias nostras fateatur esse prudenter credibiles, easque desinat velle falsitatis convincere; aut de iis taceat, si non ut convictus, saltem ut obediens Apostolicæ Sedi, quam obedientiam toties profitetur. Sed quid si major pars criminum, ipsi objectorum, versetur circa easdem vestras historias & monumenta; poteritne etiam quoad ista tenere silentium, nec historias vestras monumentaque attingere? Poterit tamen & vult, libris suis & famâ restauratâ, tacere deinceps de rebus & Sanctis vestris, quamdiu pati noletis ut ex animi sui loquatur scribatque sententia.

465 Interim RR. PP. Carmelitis tam æqua & rationabilis visa est petitio sua, ut ad exemplar Regi oblatum, mutatis mutandis, imprimi fecerint exemplaria quamplurima, cum quibus Hispanorum Episcoporum circumierunt palatia; quæque ipsimet Generales in Italiam abeuntes secum tulerunt, inter provinciarum illarum Antistites similiter spargenda; ut concurrentibus plurium apud Pontificem suffragiis, certius consequerentur, intentum finem. Sed vehementer illi obstupuerant, cum Mediolanensem, Bononiensem, & alios plures Antistites repererunt præventos contrarii sensus supplicatione, multo quam eorum erat rationabiliori. Interim tam manifesta Carmeliticæ postulationis indignitate commoti Toletanæ

letanæ Provinciæ nostræ Patres, eidem Regiæ Majestati die 6 Aprilis 1696 Supplicationem obtulerant, Carmelitanæ ex diametro oppositam, similiterque Hispanice impressam vulgarunt.

466 Hæc Supplicatio, sive hic SUPPLEX LIBELLUS (sic enim Latine placuit nominare) adeo pronis in favorē oppressæ veritatis exceptus est auribus, ut Madriti, Barcinone, Cæsaraugustæ, Valentiæ, Gadibus recudi ipsam oportuerit, totamque cito Hispaniam pervaserit; nequidquam se opponentibus iis, qui cum pridem servatum ab Actorum Scriptoribus silentium ac porro servandum pati noluerint; ipsum nunc exigunt, prætextu desideratæ quietis in rerum divinarum contemplatione, nihil de illata injuria prius reparanda soliciti. Verum sicut intra Hispaniam non stabat tam intempestiva silentii quietisque cupido, sed extra eamdem præsumebat passim minus cautis obrepere, ubi idioma Castellanum in usu non est; congruum videbatur, ut communicaturo se latius malo, nisi obviam iretur, communi ubique lingua adhiberetur remedium, Libello Apolegitico Jesuitarum Latine reddito; prout magno cum fructu & eruditorum plausu factum est, in Belgio præsertim, Germania, & Italia: quibus ut fieret satis, non solum hic Antverpiæ bis terve recusus idem Libellus fuit, sed etiam Coloniæ, & Pragæ, nec non in Sicilia aliisque locis Italice redditus.

467 Nolui quidem antehac illum adjungi prioribus Responsionibus meis, ne differretur conclusio operis, tam necessaria causæ. Nunc autem, dum multi adhuc requirunt libellum eumdem, placet ipsum velut proprio suo loco recudendum hic dare, licet Decreto novissimæ suspensionis tantisper in Hispania vetitum, donec super eo maturius deliberetur. Cum enim modestissime conscriptus sit totus, eoque nomine justissime laudatus ubique locorum, etiam in Aula Madritensi; præsumere possum, nihil sacro Officio displicuisse aliud, quam quod attingat controversiam, quam sopitam frustra Ministri cupiunt, post tantum ex eorum Decreto suscitatum incendium, cujus scintillæ quaquaversum perlatæ, illatâ etiam quaquaversum aquâ restinguendæ sunt. Interim ex propiori apud nos, quam apud Hispanos rerum quarumdam notitia, corriguntur in hac versione nonnulla, quæ ipsemet Auctor corrigi optavit. Fuit is (ut hoc, jam alibi dictum, obiter hic repetam) Pater Antonius Xaramilius; qui tamen quia ipsum libellū Regi non obtulit, non ipse, sed is cui ex officio id competebat, P. Antonius Beltran, passim nominatur Auctor, ab iis qui mentionem ejus faciunt. Sic autem procedit scriptum istud.

SACRA REGIA MAJESTAS.

468 ANtonius Beltran, Societatis Jesu Sacerdos & hujus Toletanæ Provinciæ Procurator Generalis, ait: In manus suas devenisse impressum quoddam Memoriale, quo Frater Joannes Feyjoo de Villalobos & Fr. Joannes ab Annuntiatione (uterque Generalis Carmelitarum; ille quidem Observantium, hic autem Discalceatorum) supplicant Tuæ Majestati, quatenus Regiam suam auctoritatem interponere dignetur apud Summum Pontificem, atque efficere, ut sua Sanctitas omnibus imponat perpetuum silentium; & sic imponat, ut nemini deinceps impugnare, aut in dubium vocare liceat antiquitatem atque successionem, quam supranominati Ordines ajunt obtinere se jam tum à Sancto suo Prophetâ Eliâ. Circumstantiæ, DOMINE Cle-

Clementiſſime, in quibus hoc ſilentium petunt; rationes motivæ, quibus petitio nititur; & colorati, quibus eamdem ſpecioſè veſtiunt, prætextus pacis ac tranquillitatis, juxta Eliæ exemplar, ad contemplationem divinamque præſentiam conducentium; non ſolum ſunt arma adverſus ipſos ſupplicantes, ſed injuriam etiam inferunt Tuæ Majeſtati: videntur enim illam à rectâ viâ velle deflectere; atque inducere, ut ne is, quem ipſi in re doctrinali peſſimè notarunt, ullâ ratione poſſit audiri; imò nec in ſui defenſionem remedium adhibere ſaltem unum aliquod ex innumeris, quæ præſcribit juſtitia, & quæ de facto coram quovis Tribunali adhibentur, in homuncionum vel viliſſimorum & delinquentium patrocinium. Quando quis judicum, in re merè temporali & civili, fores iſto modo clauderet, duabus auribus accuſatori datis, accuſato negatis utriſque; ſurditas foret intolerabilis, & prorſus periculoſa: ſic quippe fieret, ut proſtrata jaceret juſtitia, periretque humanum omne commercium. Quid igitur cenſendum erit, ſiquid ejuſmodi contingeret in re tam delicatâ tamque ſenſibili ac momenti tanti, quanti eſt ea quæ concernit Catholicæ fidei puritatem, & Summis Pontificibus debitam venerationem? Obmuteſcit Chriſtiana quæuis eloquentia, nec ulla ſufficit depingendæ ſatis enormitati violentiæ adeo irregularis. Ad hanc autem volunt (ſi Superis placet) præfati Carmelitarum Generales, ut, contra jus omne rationis, contra ſancti Officii, Synodorum generalium, ſummorumque Pontificum conſtantem ſtylum concurrat, & cooperetur Tua Majeſtas; utpote cujus interceſſionem implorant pro obtinendo perpetuo ſilentio. Quorſum autem? Ut liberius ſcilicet impuniuſque quaquaverſus per orbem volitent innumera illorum impreſſa folia, plurimas eaſque graves injurias per omnium aures publice ſpargentia; quibus Religioſi Carmelitani laceſſiverunt, provocarunt, ac diffamarunt aliquos Societatis Religioſos. Hos autem nolunt audiri à quopiam; imo, quod pejus eſt, hiſce nolunt eſſe permiſſum, ut, in cauſa doctrinæ, quantumvis invaſi, ſuum ſaltem exponant Catholicum ſenſum. Quaſi vero præfatis Generalibus id competat privilegii, ut injuſtam provocationem pro actione laudabili, pro vituperabili vero delicto habeant juſtiſſimam defenſionem. Quocirca Majeſtas Tua benignam dignabitur aurem præbere ad id, quod detractâ larvâ omnique abſterſo fuco, neceſſario jam proponendum occurrit, ne ſupradicti larvatæ virtutis colores prævaleant adverſus ipſiſſimam veritatem.

470 Effecit Alexander VII, ut è Belgio in Italiam feſtinarent Godefridus Henſchenius & Daniel Papebrochius, uterque Societatis Jeſu Sacerdos; mandavitque ſpeciali diplomate, ut Vaticana perinde atque reliquæ Bibliothecæ libere paterent indefeſſo labori ſtudioque, quo par illud Jeſuitarum nitebatur veritatem inveſtigare, quâ Eccleſia illuſtraretur in admirando illo opere; quod ad majorem Dei ſuorumque Sanctorum gloriam & hæreticorum confuſionem, inchoavit primum Joannes Bollandus Jeſuita; ac deinceps provexit P. Godefridus Henſcenius cum Sociis ſuis, imprimis P. Daniele Papebrochio: qui etiam, Henſchenio mortuo, rem ſibi commiſſam eo promovit, ut extent jam tomi omnino viginti, uſque ad primos dies ineuntis menſis Junii. Cum vero perventum eſſet ad menſem Martium ejuſque diem vigeſimum nonum, vitam & elogium concinnarunt S. Bertholdi primi in Carmelo Prioris. Offerebat ſe tunc quidem

occasio agendi de Ordinis istius antiquitate & Eliana successione: hanc tamen, uti non affirmarunt, sic neque negarunt. Non affirmarunt, ne à veritate deflecterent, asserentes id, cujus contrarium sentiebant in animo, habebantque pro vero. Non etiam negarunt (quamvis eis pro negativâ solidissima occurrebant firmamina) ne Carmelitas offenderent, ansamve præberent eorumdem querimoniis & expostulationibus; ideoque maluerunt isti narrationi tacendo supersedere, atque tenax hac in parte præfigere sibi silentium: quodque plus est, ne causam quidem sic silendi judicarunt debere attingi; satis habentes, S. Bertholdi vitam illustrasse: uti latius videri potest in mensis Martii Tomo 3.

471 Juxta hæc minime opus fuit, Domine Clementissime, sive Majestatis Tuæ interventione, sive mandato Papæ, ad imperandum Jesuitis istis silentium; hoc enim ultro imperarunt tunc ipsi sibi, quod imperari nunc postulant præfati Generales: &, quamvis Carmelitæ non sint, Eliani tamen axiomatis, *Vivit Dominus, in cujus conspectu sto*, fuerunt admodum memores; quando in illud, velut in acum nauticam intenti, suos eo calamos dirigebant, ut ne veritatem offenderent, si scriberent contra mentem; &, si mentem suumque sensum aperirent, ne dictamine suo offenderent eos, quibus grave foret id audire. Hoc fuit illud silentium, hæc illa modestia, hic ille duorum Jesuitarum zelus, quo locum apud eos obtinuit Elianum axioma, juxta quod in suis scriptis, & animi sectabantur tranquillitatem, & divinæ legis exactam observantiam; conditiones scilicet, quas in Memoriali suo præfati Generales tantopere exaggerant.

472 Advertat nunc, si placet, Majestas Tua, quale super hoc Jesuitarum silentio judicium tulerint Carmelitæ. Eorum nonnemo, Fr. Franciscus Bonæ-spei, in libro quodam suo, cui titulus, Armamentarium historico-Theologicum Carmeli, agit in paginis plus quam triginta contra Henschenium & Papebrochium: ubi exprobrat illis fortiter silentium illud, & tamquam reos reprehendit, provocatque cum acrimonia, ut exponant silendi causam. Nec hoc satis; pungit etiam exstimulatque, ut suum super Carmeli antiquitate sensum dilucide pronuntient.

473 Sic lacessiti, sic læsi, judicarunt duo illi Jesuitæ, obviam eundum exorbitantiæ isti. Eorum igitur provocationi obsequentes cœperunt in ordinem redigere sua fundamenta, pro impressione tomi primi mensis Aprilis, ubi perveniretur ad vitam S. Alberti Legislatoris ipsorum. Prius tamen quam in publicam lucem illa prodirent, rem subodorati Carmelitæ, omni nisu conati sunt editionem avertere: atque in eum finem, tum per se, tum per alios obtinuerunt tunc quidem à Præposito Generali Societatis (erat is Joannes Paulus Oliva) epistolam, quâ istius puncti impressio impediretur. At quâ ratione obtinuerunt? Non alia certe, quam subdole & arte non bona: nam silentium quidem hac super re postulaverunt, sed nullam fecerunt apud dictum Societatis Generalem de publica Carmelitæ sui provocatione mentionem; ideoque processit impressio. Hinc factum, ut Carmelitarum alii (inter quos Auctor Armamentarii, & ejus Approbatores ac Superiores, in ejusdem impressionem consentientes) Jesuitarum silentium velut injuriosum respuerent; silentium requirentibus aliis, eâ tamen lege, ut illud servarent soli Societatis homines; quorum ora labiaque optant capistris ac pessulis arctissimè obsignari, atque calamos omnes ex eorum manibus procul ablegari, dum loquuntur interim Carmelitæ, scribuntque pro arbitrio.

474 Ju-

474 Justissime Rex; quænam (quæso) est illa præsumptio, quænam prædominans illa superioritas, quam exercere nituntur in Jesuitas; ut hi modo sileant, & modo non sileant, prout lubuerit Carmelitis? ut provocatis imponatur dura silendi necessitas; provocantibus autem concedatur provocandi privilegium, cum securitate non audiendi responsum? Henschenius & Papebrochius, pro sua prudentia atque religiosa caritate, scientes volentesque declinabant nuper à ventilanda quæstione circa Carmeli originem, vitandi dissidii causa; eamque malebant sub studioso silentio præterire. Quæritur, cur hoc Jesuitarum silentium debuerit tunc esse culpabile; nunc autem debeat esse laudabile, postquam toties lacessiti & injuriis impetiti compelluntur sui reddere rationem, prout infrà patebit? Si Elianum illud axioma (*Vivit Dominus, in cujus conspectu sto*) ejusdem Eliæ respicit imitationem, qua quis cum animi tranquillitate conquiescat in legis Divinæ meditatione ac turbidarum quæstionum fuga; quinam (amabo) defecerunt hac in re primi? provocantesne Carmelitæ, an duo provocati Jesuitæ, qui pridem adeo à quæstionibus istis abstinuerant? Silentium tunc tenuêre Jesuitæ, cur non tenuêre & Carmelitæ? His quid decessisset silendo? Prorsus nihil. Quid accessisset? Plurimum; pax scilicet animi & tranquillitas, quam nunc exoptant.

475 At infelici sidere nati fuerint duo isti Scriptores Jesuitæ: nam quidquid agant, peccant: silendo peccant, & peccant non silendo, dum provocati id exponunt quod sentiunt; quia nempe non idem sentiunt, quod provocantes. Mirum sanè & Majestatis Tuæ consideratione dignum fortunæ lubibrium! quod, ubi de Carmeli antiquitate commode pro re natâ poterat disputari, hominibus Societatis non fuerit satis, id quæstionum genus subterfugisse; verum etiam quod scriptor aliquis melioris notæ, & cujus opera celebrantur passim ab omnibus, ferali quâdam necessitate compellatur disputare, remque definire ex voto Carmelitarum; vel certè, si secus fecerit, subdere se eorumdem telis quam plurimis; nec alius illi concedatur clypeus, quo, quod judicat, verum esse tueatur, quam perpetuum silentium.

476 Si coram Tuâ quoque Majestate amantem adeo silentii se simulat Carmeli Generalis Fr. Joannes ab Annuntiatione, quis eum coëgit illud frangere in libro suo, cui titulus est, *Innocentia vindicata*? ubi, cnm nec ad thematis sui probationem necesse erat, nec fuerat ante provocatus, satis superque provocat Societatem Jesu, & in communi, & in particulari quemdam ejusdem alumnum ac filium. Is est illustris ille vir Paulus Segneri, cujus in Ecclesiam merita sunt longè notissima in missionibus suis, scriptis libris, & obtenta adversus hæresiarcham Michaëlem Molinos victoria. Hunc ille sub Anonymi pallio vocat Pag. 31, *Hominem immensi fastus, nauci, sine fronte, superbum & audacem.* Pag. 16, *Infamatorem.* Pag. 34. *Impostorem.* Pag. 216, *Hominem à Deo derelictum.* Pag. 58, *Qui calumniatur ad modum dæmonis.* Pag. 67, *Fatuum vel parum honestum.* P. 14. *Cujus lateri adhærent Anabaptistæ hæretici.* Adeo denique impetuosus est torrens sarcasmorum, quibus per librum totum inundat illius calamus, & in particulari vellicando prædictum Paulum, & Societatem cujus ille filius est, lacessendo in genere; ut Christianus orbis mirari satis non possit, talem stylum potuisse cadere in talem virum, & talis Ordinis Generalem.

 477 Hi-

477 Hisce attentè perpensis, quid profuit Eliæ axioma in propositis Pauli Seigneri & Papebrochii casibus, ut staretur in conspectu Domini, atque vitarentur contentiones; dum Papebrochius acquiescebat illustrandæ tantum S. Bertholdi vitæ; Paulus vero rationes ducebat rationibus esse refellendas, injuriam nullam & nullum scomma intermiscens, prout viros decet, scriptores præsertim Religiosos? Profectò non satis intelligitur, quâ facilitate Carmelitæ ad scribendum modo provocant, modo tantum in provocatis requirunt silentium. Hic procedendi modus manifestè videtur arguere, quod Memoriale præfatorum Generalium exterius quidem præ se pacem ferat, sub specioso perpetui silentii velo; revera autem quis non videat, primarium illius scopum esse, ut per silentium (si fortè imponeretur) præpediatur in provocatis defensio, ne per hanc injusta provocantium retegatur accusatio; dum multa adhuc examinanda supersunt puncta, quorum latens veritas audito reo elucesceret. Primum adversatur juri naturæ; alterum legi veracitatis. Fit namque persæpe, ut sub nube delitescens, nec sub initium facilè erumpens veritas, quo fortius hæc impugnatur, soleat prodire tandem serenior formosiorque, ac defensoribus suis lætam deferre lauream: prout evincent sequentia argumenta & exempla, silentio à præfatis Generalibus expetito admodum contraria.

478 Primum argumentum sit, quod eruitur ex consueto sancti Officii stylo. Sacra scilicet Inquisitio, ubi librum aliquem confixerit, non ideo januam occludit illico Auctori libri, quo minus se defendat. Justitiæ rectitudo permittit, ut confixæ Propositiones petantur, petitæ concedantur, concessæ permittantur ab Auctoribus suis fulciri rationibus, quam fieri potest solidissimis: quod ita non raro factum est, ut Inquisitio Edicta sua revocaverit, ac Propositiones modò confixas suo pristino restituerit splendori, quin & novis approbationibus ac laudibus exornarit. Sic res contigit Joanni Nicolao de Diana Jesuitæ. Condemnata fuerat quædam illius concio, quam ad populum habuerat de S. Lucifero. Per annos omnino duodecim & quinque menses gravissime passus est optimus ille Jesuita pro defensa veritate: & fuit hæc quidem veritas densis adeo passionum obfuscata nebulis, ut tantum non pateretur eclipsim. Fuit Auctori necesse, adversus Sardiniæ Inquisitores excipere, velut partiales & passioni obnoxios. Suam autem exceptionem illam & damnatas Propositiones ea probavit Diana argumentorum energiâ & evidentia; ut Reverendus Episcopus D. Didacus Arze-Reynoso, Generalis tunc Inquisitor, varios istius Tribunalis administros castigaverit, omnesque eorum processus & acta irrita declaraverit ac prorsus nulla; Auctorem autem Jesuitam honoris causâ creaverit supremi Tribunalis Qualificatorem; suum insuper addiderit testimonium, de insigni ejusdem eruditione ac juris peritia. Nec hoc satis. Quia Religiosus ille tam multa tamque gravia fuerat passus, atque procedendi in ea causa modus scandalum apud plures pepererat; voluit sacrum Tribunal & scandalum tollere, & Jesuitam plurima passum ab omni injuria vindicare per publicum Decretum, expeditum 19 Decembris anno 1653. Atque inter alia jussit inseri hæc formalia verba.

479 „Ut in omni tempore, præsenti „perinde ac futuro, constet, innotescat, „atque publica fiat innocentia dicti Pa„tris Diana; ut item illi, ad quos hujus

rei

„ rei notitia pervenerit, quique proinde „ scandalum fuerint passi ex processibus in „ illa causa commissis, & in libello impresso supra relatis; publicam hanc satisfactionem habeant super dicta præfati „ Patris innocentia, & Catholica illius in „ Euangelio exponendo doctrina: .. pariter sciant omnes, quod Tribunal atque supremum sacræ Inquisitionis Consilium, non solum convictos contra Fidem castiget; sed innocentiam etiam „ præmiet inculpatorum, addita satisfactione publica contra notorias iisdem „ impactas injurias. Sed denique dictus „ P. Diana ad Deum Dominum nostrum „ Omnipotentem remisit publicam ac justam vindictam de gravi sibi illata injuria, per delatorem, conjuratores, „ æmulos, ac falsos testes, minusque bene affectos ministros; supplicando divinæ Majestati ejusque piæ clementiæ, „ quatenus omnium talium mentibus lucem dignetur infundere, qua illustrati, „ errore suo cognito correctoque, & peculiariter in hoc casu commissâ culpâ, „ animas suas possint salvas facere „.

480 Multum nos docet eventus iste: estque hoc sancti Officii Decretum adinstar lucidissimi speculi, in quo Majestas Tua clare perspiciat percipiatque, manifestam perpetui silentii injuriam, quod in præsenti circumstantiarum concursu à Carmeli Generalibus postulatur. Profecto videbatur parum referre, si una unica concio damnata maneret vel non maneret; multoque minus videbatur digna esse, pro qua per duodecim totos annos ultro citroque tantopere pugnaretur. Si tamen silentium fuisset Jesuitæ impositum, prohibitaque defensio, pæana proculdubio cecinisset invida passio, oppressa jacuisset innocentia, tenebrisque sepulta æternum latuisset veritas, mendacio triumphante; & (quod super omnia magis deflendum erat) de æterna sua salute periclitati fuissent iniquus accusator, & huic adhærentes falsi testes ac male affecti ministri: quandoquidem Tribunal ipsum petit à Deo lumen, quo illustrati id genus homines animas suas possint salvas facere. Sed denique datus est defensioni locus; accusatus Joannes Diana remediis usus est in jure concessis; atque ita in fumum evanuere tot tamque gravia aliàs secutura mala.

481 Quænam porro, Æquissime Rex, duorum vel trium foliorum (quibus ut summum constare poterat prædicta concio) institui potest comparatio cum quatuordecim bene crassis in folio voluminibus? Quid labor habet unius diei (quo concionem suam absolvisse poterat Auctor, præsertim adeo doctus) collatus cum labore tam vasti operis; qui totum hominem, vitamque non unius, sed plurium sibi succedentium Scriptorum requirit totam? Unius assumptum thema qui conferret cum alterius themate, risum faceret intelligenti. Quamvis namque assumptum concionis fuerit laudatissimum, utpote quod versabatur circa S. Luciferi gloriosissimas prærogativas; versabatur tamen circa solum unum Sanctum. Assumptum vero quatuordecim istorum voluminum versatur circa Sanctos omnino omnes, spectantes ad Martium, Aprilem, Majum. Immensus sane labor! qui plurium & vires & vitas consumpsit jam nunc, & prius quam reliqui septem menses suo ordine absolventur aliis triginta aut quadraginta tomis, consumet fortassis aliorum adhuc viventium plures; ob improbum constansque studium, quod impendi necesse est, indagando, inquirendo, perscrutando, & exornando elogia cujusque seorsim Sancti, Sanctorumque omnium

tium; quotquot per annum unoquoque die ſancta celebrat Eccleſia; eruendo pariter fundamenta, quæ rebus non paucis inſunt, ſed latentia; quibus erutis quædam ſæpe deprehenduntur non ita ſe habere, prout vulgo creduntur; diſtinguendo denique certa ab incertis, vera à falſis, & ea quæ pium eſt credere, ab iis quæ credere omnino neceſſe eſt. Alias vacillaret hiſtoria, nec magnam mereretur æſtimationem lectoris.

482 Quænam etiam comparatio eſt earum cenſurarum, quibus dictam concionem perſtrinxit ſacrum Tribunal, cum eis, quibus confixit quatuordecim illos tomos? Omnino profecto nulla. Siquidem in Edicto, quod emanavit 14 Novembris anni 1695, leguntur tot numero & qualitate tam graves cenſuræ, ut ſtupeat paſſim Orbis, dubitetque, an Calvini atque Lutheri opera potuerint plures & graviores promereri: prout ad Tuam Majeſtatem perſcripſit Auguſtiſſimus Imperator; ſcribuntque aliunde ex diverſis regionibus quam plurimi, litteris etiam & eruditione conſpicui viri. Ignorant hi ſcilicet, ob locorum intercapedinem, eos conatus, quos in hac Curia adhibuit noſtra Societas, bis jam petitis Propoſitionibus qualificatis; ideoque ſcribunt, admirabundi, quin & deſidiam hic noſtram incuſantes, quaſi Societas rem tanti momenti negligeret, nec dictas Propoſitiones curaret à ſancto Officio exhiberi; ut iis exhibitis poſſit liber defenſorius ad eaſdem ſeorſim confici; atque recurri ad competentem judicem, apud quem rationem ſui reddant earum Auctores; prout res exigit tanti momenti, quæ & bonum concernit totius Eccleſiæ in communi, & in particulari famam etiam eorumdem Auctorum.

483 Si igitur in cauſa unius ſolius concionis non fuit Auctori impoſitum ſilentium; cur imponatur Auctoribus tomorum quatuordecim; nec detur locus defenſioni, quam jus naturæ concedit? Auctor concionis jus ſuum obtinuit exercuitque, abſque animo vindicandi injuriam (hanc enim remiſit omnem, ſic atteſtante ipſo Tribunali) nullo excito ſtrepitu, & ſcandalo nullo dato, quantum quidem in ipſo fuit. Quis nunc Carmeli Generalibus dixit, non fore ut jus ſuum pari, quin & potiori ratione conſequi poſſint Papebrochius & Socii ejus? quis item, non fore ut Generalis Societatis Jeſu invigilet, pro zelo ſuo, ne defenſio limites excedat ſolius defenſionis, abſque dura neceſſitate ſuas Auctoribus fauces innodandi perpetuo ſilentio? Auctor concionis excepit contra varios Inquiſitores; nihil hactenus tale intentarunt Papebrochius & Socii ejus. Hoc ſolum executioni mandarunt, ut qualificatæ cum annexis cenſuris Propoſitiones individualiter peterentur exhiberi, prout exhibitæ fuerunt Auctori concionis. Et quamvis ſuam illi petitionem nondum obtinuiſſent, quando hæc ſcribebantur, haud tamen immerito ſperabant fore ut obtinerent, ſicut denique obtinuerunt; tum quia id pertinebat ad rigorem juſtitiæ; tum quia ea ſuppoſitâ, nihil ad petitionis executionem videbatur poſſe deeſſe præter aliquam moram, qua fortè ſanctum Tribunal indigeret, ut interea deſcribi mandaret eaſdem illas qualificationes, quæ condemnationem neceſſario præceſſerint.

484 Quis hic non admiretur in Carmelitis talem agendi modum? Papebrochius & Socii ejus defenſioni ſuæ vix fecerant initium petitis dictis Propoſitionibus; cum ecce interpellant Carmelitarum Generales, petentes ut mediante Tua Majeſtate imponatur illis perpetuum ſilentium. Quod quid aliud eſt, quam petere, ut illorum defenſio ſuffocetur in ipſo ſuo principio?

cipio? ut ne accusati ullâ audiantur ratione? ut tam horridam sententiam vorent concoquantque taciti, dum ignorant qua in parte individualiter peccaverint? Atqui nihil horum, quæ dicti Generales petunt, petit natura justitiæ; nec vero petit Tua Majestas, utpote quam universalis sua Monarchia agnoscit colitque velut magnum justitiæ patrem ac patronum, qui proinde ejusmodi Carmelitarum petitioni nec velit nec possit patrocinari.

485 Proh! quam inconsequenter in hac materia procedunt præfati Generales! Quando Historiam Propheticam in Hispaniâ damnavit S. Officium, existimarunt Carmelitæ se graviter læsos esse: silentium vero (quod nunc pro Jesuitis postulant) ab omni suâ cogitatione ablegarunt adeo procul, ut confestim recurrerint ad Regem Philippum IV, Serenissimum Tuæ Majestatis Genitorem, instanter supplicantes, ut novus cogeretur cœtus, à quo ipsi suaque audirentur allegata. His auditis, permisit quidem Inquisitio, ut nonnullæ Propositiones currerent, sub ea tamen limitatione quam norunt omnes. Justitia requirit lancium æqualitatem; & mandat Caritas, ut, quod quis sibi vult fieri, hoc & alteri fieri velit. Quo igitur argumento, quave ratione probabunt præfati Generales, hodiernam suam perpetui silentii prætensionem esse filiam caritatis, atque etiam justitiæ genuinam prolem? Quo modo suam justificabunt petitionem, dum debitam licitamque pro suis libris volunt esse defensionem, nolunt autem pro libris Societatis? dum volunt loqui atque audiri à novis cœtibus; at nolunt, loquantur audianturve scriptores Jesuitæ? quasi hi, non illi, digni sint, qui sub æterno sepulti jaceant silentio.

486 Non ita, Rex Æquissime, non ita res est, ut illi blande suggerunt; sed latet anguis in herbâ. Silentium namque, tot tamque dissonis involutum ambagibus, quantumvis speciose pallietur prætextu pacis, non pacem, sed bellum redolet; sed classicum canit ad pugnam; sed surdo tympano incautum hostem nititur opprimere. Jactent Generales isti, inculcentque quantum volent silentium illud, quod jam ambiunt, aptissimum medium esse ad imitandum, & accedendum propius ad contemplationem Eliæ, dicere soliti, *Vivit Dominus, in cujus conspectu sto*. Longe alium oportet illis præfixum scopum esse: siquidem tale medium sanctus Propheta non videtur ullibi inspirasse; cum historia, quæ extat de vita ejus atque integerrimo justitiæ zelo, nullibi nos doceat tantam tam in æqualium lancium disparitatem.

487 Alterum argumentum, quo mota dignabitur Tua Majestas præfatorum Generalium petitionem repellere, fundatur in Delationibus, quas illorum subditi typis mandarunt, sparseruntque quaquaversus per orbem. Qua super re non paucæ eæque gravissimæ occurrunt faciendæ reflexiones; quarum hic aliquæ breviter insinuabuntur. Delatores sunt Magister Fr. Joannes Gomez Barrientos, Carmelita de Observantia; Fr. Josephus de Jesu Maria, Fr. Didacus de Jesu, Fr. Petrus de Conceptione, & Fr. Angelus de Purificatione, Carmelitæ Discalceati. Eorum Delationes videntur impressæ Madriti 14 Februarii & 3 Julii; una quidem anno 1691, altera vero anno 1694.

488 Prima reflexio fundatur in Delatione facta anno 1691; ubi folio 5 & 6 accusant Propylæum Papebrochii, quod impressum sit absque ulla licentia, sive Regis, sive Episcopi, sive ullius

lius Prælati suæ Religionis ; adduntque ; quod , quamvis absque prædictis licentiis imprimi possent aliquot folia Indulgentiarum, aut etiam libelli sex vel octo foliorum, non tamen id possit fieri grandiori volumine : atque ideo petunt, ut juxta Concilium Tridentinum sess. 4 cap. 5, & Indicem expurgatorium Regula 10, volumen illud prohibeatur, velut suspectæ ac periculosæ doctrinæ. Ut modo non dicam, requisitas licentias & & impressionis annum reperiri ante partem 2 Conatus Chronico-Historici, quem ab additis illi quandoque Dedicatoriis, toti Majo communibus, vulgo vocant Propylæum Maji ; licet dictus Conatus, ex prima Auctoris intentione, fuerit ante tomum 4 ac 5 Maji divisim collocandus, tamquam lucubratio à Propylæo diversissima. Ut, inquam, id taceam (quod cuivis, librum vel obiter inspicienti, in oculos debet incurrere, propter characterum, quibus licentiæ requisitæ ante prædictam Partem secundam, sunt spectabilissimam qualitatem & magnitudinem prorsus insolitam) hoc solum assumo expendendum; quod, cum Delationes illæ non sint folia Indulgentiarum, nec libelli 6 aut 8 foliorum, sed justus liber & octoginta ferme foliorum, seu trecentarum & amplius paginarum volumen; nec habeant earum impressiones ullam ad id licentiam, sive à Rege, sive ab Episcopo, sive à quopiam Prælatorum utriusque sacræ familiæ Carmelitarum ; isti Papebrochii Delatores accusent condemnentque ipsi se ; ac proinde necessaria consequentia pœnales Tridentini Indicisque leges suis applicare debent Delationibus: & juxta ipsorum allegata, tam est vafræ duplicitatis suspecta ista suarum Delationum impressio, quam volunt suspectum esse librum Papebrochii. Quod vero evidentius esse potest argumentum, ut cuipiam denegetur id quod petit, quam incurrisse idem delictum, cujus alterum accusat? Nisi nolint Carmelitæ, contra se leges illas vigere, de quarum transgressione accusant Papebrochium ; uti noluerunt constringi silentio, quo volunt constrictos alios. Miræ sane & multæ inæqualitates sunt istæ !

489 Secunda reflexio. Sancti Officii mos est inconcussus, ut ab eo, qui accusationem aliquam contra certum librum aut personam instituit, exigat juratam fidem servandi secretum : atque adeo indubitatum videtur, quod præfati Delatores Carmelitæ juramentum illud præstiterint. Rem clarius evolvet sequens enthymema. Sanctum Officium vel relaxavit illis hoc juramentum, atque insuper potestatem fecit imprimendi dictas suas Delationes, spargendique per Orbem, per Regiam hanc Curiam, per varias Hispaniæ, Italiæ, Belgii aliasque regiones ; vel nihil horum concessit idem Sanctum Officium. Si non concessit ; ubi est observantia juramenti, quam decet inviolatam esse, præsertim apud viros Religiosos, & talis Ordinis Religiosos ? ubi silentium, quod nunc ambiunt ; dum interea ubique terrarum provocant eos, quorum ora prætendunt occludere ? Quorsum proderit cautela sive secretum illud, quod ob altissimos fines arctissime servari vult Inquisitio ; si facilitate tantâ & nullâ necessitate Carmelitæ Delatores divulgant arcanum quaquaversus ? Videbit sacrum Tribunal, quid tali casu judicet factu optimum esse. Videbit quoque Tua Majestas & Orbis intelliget universus, quam malè componatur publica illa provocatio, & postulatio perpetui silentii;

lentii; sub cujus umbra protecti accusatores, cum sancto Eliâ, perfectius scilicet ambulent coram Deo, quiescantque suavius in meditatione pacificâ. Si verò (quæ enthymematis est pars altera) sanctum Officium relaxavit suum dictis Delatoribus juramentum, permisitque eorum Delationes imprimi spargique: non habet Societas Jesu, quod contra mussitet opponatve. Id ei solum superest, ut venerabunda judicium suum captivet in obsequium altiorum judicum, quorum fines non assequitur; solum animadvertit ex parte Delatorum, quod, si licentiam istam obtinuerint, id in impressionibus suis non exprimant, saltem quo consequentior fundatiorque appareret eorumdem accusatio.

490 Reflexio tertia. Delatio anni 1691, fol. 34 col. 2, citat hæc verba Lutheri (*Scribo contra Deum & contra animam meam*) eaque Papebrochio applicans, sic ait: „ Necessario scribit contra „ Deum & contra animam suam. Atque „ hæc intentio & hic spiritus rexit illius „ calamum in omnibus, quæcumq; scripsit. Notabile sanè scomma Religiosi Catholici in alterum Catholicum Religiosum. Nec hoc satis. In Delatione namque anni 1694 folio 2 verso, iterum proferuntur Hispanice talia: Vix est reperire „ doctrinam moderni Hæretici, quam non „ fulciat approbetque P. Papebrochius; ta- „ metsi sciat ab Ecclesia esse damnatam. Et „ quas aperta fronte tueri non potest, sic „ tamen palliat iisque pingit coloribus, ut „ satis ostendat magis sibi ejusmodi Hæ- „ reticorum dogmata placere, quam quod „ ab Ecclesia Romana Catholica definitum „ est &c., Sub brevibus adeo clausulis asseritur de scriptore Catholico, quidquid iniquitatis & perversitatis cadit in materiam doctrinæ. Nam attribuitur Papebrochio, non solum is errandi modus, quem Theologi passim vocant pure materialem; & in quem per humanam fragilitatem subinde lapsi sunt nonnulli sanctissimi viri, iique doctissimi; uti videre est in sapientissimo Augustino, qui scripta sua non pauca retractavit; nec non in quibusdam Angelici Doctoris propositionibus, postmodum rejectis ab Ecclesia, & sic de Sanctis aliis: id ita permittente Deo, ut vel sic inditam à natura nobis agnosceremus miseriam, pariterque divinæ lucis efficaciam, talium Doctorum calamos dirigentis. Attribuitur, inquam, Papebrochio, non materialis tantum, sed formalis error; nec qualitercumq; formalis, sed formalissimus: utpote quod ille non jam ex ignorantia, sed sciens volensque sectetur hæreses, obfirmato animo scribendi *contra Deum & contra animam suam*; neque hoc in uno tantum alterove articulo, sed *in omnibus quæcumque scripsit*.

491 Non est hujus loci, Piissime Rex, indagare, qua conscientia, quave suarum ipsi animarum securitate tuti audeant, de viro Catholico & Religioso, id malum affirmare, quod malorum omnium, quæ in re doctrinali dici queunt, est & gravitate pessimum & extensione generalissimum. Hoc unum repræsentatur Tuæ Majestati, ejusmodi loquendi modum præteriri non posse nec debere; quin, qui sic læsus est, tales suos læsores compellat coram legitima potestate, cui resisti non possit, probare quæ sic affirmant: ut vel ille, qui per omnia sua scripta contra Deum Catholicasque Ecclesiæ sanctiones impium assumit bellum, irremissibiliter puniatur pro delicti merito; vel ut læsores isti, si sua dicta non probaverint, ea scripto retractent. Nec satis erit, si probaverint, in uno alterove puncto errasse Papebrochium; sed probandum incumbet,

erraſſe in omnibus quæcumque ſcripſit; & erraſſe quidem ex ſtygia illa Lutheri mente, quam Papebrochio adſcribunt. Aliàs namque, ſi effræni cuique linguæ concedatur libertas effutiendi quidquid in buccam venit, ſpargendique impune quaquaverſus lubet; nec imponatur neceſſitas probandi, quæ ſic dicuntur & ſic divulgantur; quid tandem in futurum poterit ab iis ſperari, qui ſic loquendo, immunes erunt etiam in hoc ſeculo ab omni formidine reddendi dictorum ſuorum rationem?

492 Porro ſi præfati Carmelitæ ad hanc anguſtiam redegerint Papebrochium; diſpiciat (quæſo) Majeſtas Tua, quâ ratione poterit hic (Catholicus cum ſit) taliter læſus tale ſuſtinere ſilentium, quale ab iſtis petitur? *Nolo* (inquit Divus Hieronymus) *in ſuſpicione hæreſeos quemquam eſſe patientem; ne apud eos, qui ignorant innocentiam ejus, diſſimulatio conſcientia judicetur, ſi taceat.* Epiſt. 61. ad Pammachium contra Joannem Hieroſol. Mirum, quantum à ſententia Hieronymi præfati Generales diſtent. Volunt nempe, ut perpetuo ſileat Papebrochius, abſque facultate purgandi ſe ab hæreſeos, non jam dicam ſuſpicione, ſed à certitudine ejuſdem, voluntarie & ſtudioſe incurſæ; prout ab illis in publicis ſuis Delationibus accuſatur.

493 Addo, quod (quandoquidem ibi habeatur hæc clauſula, *In omnibus quæcumque ſcripſit*; & in Edicto legatur hæc altera; *Mandamus, retrotrahantur & prohibeantur ex toto*; apud varios ortum ſit dubium, imo quæſtio; an, cum tomi prohibiti ſint quatuordecim, in omnibus & ſingulis hæreſes ſubſint vel errores in fide, ſaltem materialiter? an in unaquaque paginâ, folio & verſu? Dubitandi ratio fundatur in eo, quod eodem die, menſe & anno, per aliud Edictum mandetur, in libro quodam Fratris Jayme Corellà Capuccini, expungi una quædam Propoſitio: unde videtur colligi, reliquas dicti libri Propoſitiones non eſſe malas; malas autem eſſe omnes, quæcumque continentur in 14 tomis; quia abſque ſimili exceptione prohibentur *In totum*. Ex hac dubitatione non obſcurè apparet, Rex Juſtiſſime, quantopere hujus puncti elucidatione indigeat fama Papebrochii; & quam juſta ſit hujus, Sociorumque ejus prætenſio, qua loco ſilentii, quod injuſte prætendunt præfati Carmelitarum Generales, petunt exhiberi qualificatas Propoſitiones, & ab Eccleſia audiri.

494 Reflexio quarta. Præcipuus dictarum Delationum labor videtur ſtetiſſe in vertendo Hiſpanice, quod Fr. Sebaſtianus à S. Paulo Latine ſcribit duobus libris; quorum uni titulus eſt, *Libellus ſupplex* &c. alteri, *Exhibitio errorum*. Et quoniam ex aliâ parte Edictum ſancti Officii in ſuis cenſuris admodum ſimile eſt illis, quas dictus uterque liber, præſertim poſtremus, continet in ſuo frontiſpicio; prudenter dubitatur, an Qualificatores (quorum cenſuris conformatur ſententia Tribunalis) plus ad qualificandum habuerint fundamenti, quam quod allegatur à dicto F. Sebaſtiano, & quod accuſatores indè deſumpſerunt pro formandis ſuis Delationibus. Proinde ſcitu neceſſarium eſt, *Libellum ſupplicem* à dicto Fr. Sebaſtiano editum, Patavii, auctoritate publica Status Veneti, fuiſſe per ejus Inquiſitorem ſuppreſſum. In reſponſione, quam ad libellum iſtum dedit breviter Conradus Janningus, Societatis Jeſu & Papebrochii Socius, de dicto libello ſic legitur: *Nihil quidquam continet quod non pridem, aut refutatum, aut gratis aſſeri monſtratum, aut ſcriptis ſuppoſititiis atque apocryphis*

cryphis niti, *ostensum sit*. Ejusmodi scripta apocrypha & fellea ad calcem Elegia, ex Speculo ibi pariter recusa, fuerint motivum, saltem partiale, dictum Libellum supprimendi. Hoc certe constat, Libellum istum, quamquam dicatur Innocentio XI oblatus fuisse, exiguum vel nullum Romæ robur adversus libros Papebrochii obtinuisse; prout experientia ipsa docuit.

495 De altero libro, cui titulus, *Exhibitio errorum*, qui Sanctiss. Patri ac Domino nostro Innocentio XII inscriptus est anno 1693, idem Janningus in Epistola sua familiari trium circiter foliorum, ad dictum Fr. Sebastianum responsoria, ac data 5 Martii eodem an. 1693 (quæ impressa visitur modo seorsim, modo præfixa initio tomi primi de Actis Sanctorum Junii, conferenda cum *Exhibitione errorum*) sic habet: „ *Arguimur docere, Constantinum Magnum, non a Silvestro Papa Romæ, sed ab alio Nicomediæ, sub vitæ finem salutari fonte lavatum esse; non credere pari firmitate, divum Lucam fuisse Pictorem, ac fuisse Medicum; non admittere imagines omnes, quæ in locis variis honorantur, & a S. Luca pictæ feruntur, revera tales esse; repudiare historiam Inventionis sanctæ Crucis; Acta S. Silvestri Papæ; Bullas, quibusdam Pontificibus affictas; librum Joannis Hierosolymitani; Epistolam, sub nomine S. Cyrilli, tertii in Carmelo Prioris, sese commendantem; Vitam S. Angeli Carmelitæ ... & sexcenta ejusmodi. Magnum crimen, & ante hunc diem ab historiæ rudibus inauditum! Næ ego vices doleo Paternitatis vestræ, quod tam inconsiderate famam suam ludibrio exponat vel ipsis in historia Ecclesiastica tironibus; cum talia arguit ac reprehendit in Papebrochio, quæ eruditi passim amplectuntur, ita persuasi auctoritate veterum & elucidatione recentiorum* „. Hæc ibi Janningus.

496 Duo in hisce reliquisque citatæ Epistolæ verbis valde notabilia occurrunt. Primum est, quod Auctores damnatorum 14 tomorum ostendant, vidisse & vero considerasse se, quidquid à Fr. Sebastiano sibi objicitur. At, quia considerarunt etiam, nec in Italia, nec in Gallia, Belgio, Germania, aliisque orthodoxis regionibus Propositiones illas suas haberi ut tales, quales volebat Fr. Sebastianus, scilicet hæreticas & erroneas; non judicarunt operæ pretium esse longas responsiones pro singulis in particulari formare, contenti ad tria solum quatuorve puncta respondisse breviter & succincte, speciminis causa & in exemplum, quod (si foret opus) responderi posset ad puncta reliqua. *Habet hic* (inquit Janningus) *Paternitas vestra, exemplo in uno specimen eruditionis, & argumentum confusionis suæ. Hanc ne augeam, missa facio reliqua objecta*. Alterum notabile est, quod ea, quæ carpuntur in Papebrochio, probatis Auctoribus nitantur, tum antiquis, tum modernis. Quænam ergo irrationabilior potest esse petitio, quam ea, quâ petitur, ut post 14 tomorum confixionem Auctor illorum jubeatur silere; cum is loqui facile potest, innixus auctoritati tum modernæ tum antiquæ, loquendique locum concedente Ecclesiâ?

497 Dignetur Tua Majestas ex paucis, quæ sequuntur, exemplis, in brevissimam synopsim contractis, considerare, quam sit difficile, ut sileant Auctores, jam publice per orbem Christianum traducti. Delatio anni 1691 folio 12 arguit Papebrochium, tamquam adversantem sacræ Scripturæ, eo quod dicat, Magos non invenisse Christum in stabulo, sed in alia separatim domo. Poterat eâdem operâ argui S. Epiphanius, qui idem sentit his verbis: *Neque enim* (inquiens) *Mariam in spelunca, ubi pepererat, repererunt: sed (ut*

Euangelium narrat) stella illos ad eum locum perduxit, ubi erat Puer. Et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria, non in præsepi vel spelunca, sed in domo scilicet &c. Allegat eadem ipsissima verba Silveiræ Carmelita. Idem sentiunt Theophylactus, Jansenius in Concordia, Maldonatus, Jacobus Salianus insignis Annalista, & alii. Eminentissimus Cajetanus ait, incertum esse, quod puerum invenerint in præsepi: esse autem certum, quod ad primam instantiam exiverit Virgo quæsitura domum; at ubi locum non invenisset in diversoriis, retro redierit sua Majestas ad stabulum: & quoniam, quando Magi postea venerunt, non erat hospitum ille concursus, qui fuit tempore virginei partus; quid mirum foret, si quæ initio quærebat domum stabulo decentiorem, neque inveniebat ob hospitum multitudinem, cessante hoc impedimento, domum quæsiverit inveneritque? Quid hic adversatur Euangelio? &, si adversatur aliquid, cur non eâdem accusatione, qua impetitur Papebrochius, involvuntur Auctores isti antiqui & moderni?

498 Eadem Delatio à folio 6 arguit Papebrochium, quod ad illa verba S. Lucæ, *Et erat Jesus incipiens quasi annorum triginta*, distinguat illos annos, annectatque, non ætati Christi, sed soli illius doctrinæ & prædicationi. Id autem tantum videtur illis piaculum, ut asserant, Papebrochium non admittere Euangelium Lucæ, prout legi solet ab Ecclesia; nec esse textum, versionem, vel Sanctorum Patrum aliquem, qui faveat Papebrochio. Multum falluntur Delatores isti; & eâdem, qua quidlibet asserunt, facilitate convincuntur de falsitate. Fr. Ferdinandus de Orio, Ordinis Mercenariorum Divæ Virginis, de Tertulliano cap. 5. discursu 17. §. 3. fol. 72, textum interpretatur eodem modo quo Papebrochius: *Jesus* (inquit) *erat incipiens, hoc est, operari & docere & Ecclesiam congregare, quasi annorum triginta*; citatque eamdem in rem Calixtum Placentinum.

499 Cardinalis Toletus, hæc habet: *In hujus loci intelligentiâ magna est controversia inter antiquos etiam Patres*. Et in margine: *Patres* (inquit) *diversis modis superiorem sententiam legunt*. Et Annotatione 54, agens de eodem illo participio *Incipiens*, dicit: *Varii igitur sunt Doctores in connectendo hoc participio atque interpretando. Quidam separant ab annorum numero in hunc sensum: Jesus erat incipiens, cum esset quasi triginta annorum*. Et cum Origine, Clemente Alexandrino, Justino & Euthymio dictus Cardinalis sequitur hanc sententiam: *Mihi* (inquit) *in hac parte accommodatior & verior est visa sententia, si participium dividatur ab annis; sensusque sit juxta vulgatam is, quem in Commentario explicuimus*. Sensus autem, quem in Commentario explicuit, is est, quod Christus manifestare se cœperit mundo, *Incipiens, id est, suam manifestationem exorsus est*. Citatis vero in hujus suæ sententiæ confirmationem duobus sacræ Scripturæ textibus, atque textu Græco; addit in eâdem Annotatione 54, quod, si τὸ *Incipiens* intelligatur necti cum annis (prout volunt Delatores) *incongrua nimis sit locutio, Incipiebat esse quasi 30 annorum: superfluit enim particula, Quasi*.

500 Videant nunc Delatores, qua ratione affirment, tamquam certum, id quod omnino dubium est & controversum. Quomodo negent textum Græcum, qui revera extat, quemque citant alii. Quomodo graves adeo Doctores eamdem sequantur divisionem, eumdemque interpretandi modum, quem & quam sequitur Papebrochius. Hunc ergo, dum accusant quod non insistat Euangelio S. Lucæ, prout Ecclesia solet; cur

cur non pariter ejusdem delicti reos faciunt reliquos, atque inter eos præfatum Orium? Vel illi erant accusandi, vel non accusandus Papebrochius: quia zelus pro fide non est acceptor personarum. Aut si, dum accusabant Papebrochium, nondum viderant legerantve præfatos Auctores; cur in divulgandis Propositionibus tam criminatricibus adeo fuêre præcipites?

501 Delatio anni 1694 à folio 74 terribilem in modum invadit Papebrochium, quod neget Constantinum Magnum à S.Silvestro fuisse Romæ baptizatum. In hanc eamdem sententiam habet pro se Papebrochius S.Hieronymum, S.Ambrosium, S.Athanasium, trecentos Episcopos Synodi Ariminensis, Eusebium Cæsareensem in Palæstina, Socratem, Sozomenum, Theodoretum, Gelasium Cyzicenum Episcopum, & collectorem Actorum Concilii Nicæni, Cardinalem Perronium, Cuspinianum, Lambecium, Pagium, Valesium, & doctissimum Petavium; qui in Rationario temporum lib. 6 cap. 1 anno 337 ait, ejusdem sententiæ esse antiquiores plerosque. Si Auctores hi omnes non merentur eas exclamationes, quas in Papebrochium jaculantur Delatores; cur acriter adeo solus hic Jesuita ab illis impetitur?

502 Nec apud sanctum Tribunal accusari meretur is, qui tot tamque validis suffultus argumentis quædam sentit iis opposita, quæ in quibusdam Lectionibus recitanda proponit Breviarium: quia non id omne quod in illis proponitur, est de fide. Habet Breviarium, S.Joannem Euangelistam mortem subiisse: oppositum tamen sentiunt (absque vel minima nota) plurimi iique gravissimi Doctores; muniti scilicet auctoritate sacræ Scripturæ & rationibus congruis. Similiter controverti permittuntur ac disputari puncta quædam circa S.Dionysium Lutetiæ Parisiorum Patronum, circa S.Jacobi in Hispaniam adventum, aliaque hujusmodi: &, quod plus est, infertur ex ipsa correctione, qua subinde Christi Vicarius mandavit è Breviario expungi quasdam clausulas, illas Breviario insertas non fuisse ut infallibiles veritates, neque ut historias omnino certas.

503 Delatio anni 1691, verso folio 43, accusat Papebrochium, tamquam qui inventionem S. Crucis explodat ut fabulam. Exigua sanè discretio adhibetur in re adeo gravi, & quæ prima fronte nata sit Christianam pietatem adversus Papebrochium irritare. Inventionem S. Crucis non negat ille absolutè, nec ejusdem Historiam: illam solum negat, quam negat etiam cum 70 Episcopis Gelasius Papa istius nominis Primus, vocatque in Decreto suo *novellam relationem*, uti & inventionem capitis S.Joannis Baptistæ; lectorem monens ut, quando ejusmodi historiam legerit, memor sit dicti Paulini; *Omnia probate; quod bonum est, tenete.* Cur igitur, dum, omnibus mature expensis, deprehendit Papebrochius, sufficiens tali determinatæ & individuali narrationi deesse fundamentum ad merendam fidem; cur, inquam, peccat Papebrochius, fidem detrahens; tali præsertim præeunte ductore, qualis cum 70 Episcopis est Papa? Asserit ea historia, inventionem S.Crucis contigisse annis 233 post passionem Christi: contigit autē 59 annis serius, id est, anno post passionem 292. Eodem anno 233 supponit historia regnantem tunc temporis Constantinum Magnum, cum tamen tunc nondum natus esset. Narrat eadem historia, Constantinum ab Eusebio Papa baptizatum fuisse; cum ta-

tamen nullus sit fide dignus scriptor, qui id asserat. Dicit etiam historia eumdem ipsum Papam Româ tetendisse Constantinopolim; cum toto Pontificatus sui tempore extra Italiam numquam pedem moverit; imo dubitatur etiam, an extra Romam. Vult insuper eadem historia, sanctam Crucem inventam esse, mediante indicio cujusdam Judæi Quiriaci, quod solidissimis nixus argumentis negat Papebrochius.

504 Facetum est, quod ait Fr. Sebastianus à S. Paulo in sua *Appendice ad Motivum juris*, nempe S. Ambrosium post Gelasium Papam scripsisse historiam de Inventione S. Crucis. Error in Chronologia temporum sanè crassus! ut consideranti cuilibet patebit: error namque est in intervallo unius fere seculi, quo scilicet mors S. Ambrosii præcessit obitum S. Gelasii: ideoque non immerito arguit illum Janningus in tractatu, cui titulus; *Postscriptum pro Actis Sanctorum*, edito 29 Febr. 1695, his verbis: *Si tam parum accuratus historicus es, ubi ipse historicam profiteris, in scriptione propria; qualis eris in scriptione aliena?* Dicit etiam idem jam citatus Fr. Sebastianus in sua *Exhibitione errorum* Artic. 1 §. 7; quod præfatam historiam neget Papebrochius solum pro sua libidine, nullo citato Auctore. At hoc esse falsum, patet ex jam allatis rationibus; aliis, quæ adferri plures possunt, omissis brevitatis causa: id etiam falsitatis convincunt supra citati Auctores, atque inter hos unus Papa.

505 Addit idem Fr. Sebastianus Art. 11 §. 19, circa Crucis Inventionem, Papebrochium id negare, quod insertum legitur Breviario Romano; in cujus Officio habetur, *à Matre Constantini compulsum esse Judæum quemdam, ut ostenderet Calvariæ locum, ubi absconditum erat pretiosum lignum Dominicum*. Additque: *Cum orasset Judas, commotus est locus ille, in quo sancta Crux jacebat*. Breviarium habemus omnes; nec tamen in Antiphonis, aut Responsoriis, aut alibi occurrunt ea verba quæ Breviario Fr. Sebastianus adscribit. Sed quod apud omnes admirationem moveat, est, quod Breviario Romano perlecto circa Crucis inventionem, collatoque cum iis quæ de illa Papebrochius scribit in ipso illius festo, nihil sit invenire, quod non quadret cum dicto Breviario; aut quod ille neget quidquam ex iis quæ ibi habentur. Quin potius notat Eusebium, quod hic, scribendis Constantini laudibus justo occupatior, expressiorem mentionem non fecerit istius miraculi, quod accidit eo ipso tempore, quo sacrum lignum inventum est. Notat item & acriter perstringit Causidicum quemdam Anconitanum, quod de Crucis inventione sic agat, ut nullam prorsus mentionem faciat istius, quod in illo casu Breviarium refert de sancto Macario; quasi inventio tanti thesauri accepta referri deberet soli testimonio cujusdam Judæi, qui pœnæ metu compulsus (sic ajunt) indicaverit latentis Crucis locum. Et de altero quodam inventæ Crucis singulari modo (qui est apud S. Ambrosium, Oratione de obitu Theodosii) ait Papebrochius, *Hæc narratio, & singularis prorsus est, & Crucis gloriam vehementer imminuit.*

506 Hæc omnia cum ita sint, animus tamen & fiducia Fr. Sebastiano superest, ut audeat affirmare, Papebrochium circa S. Crucis inventionem negare id, quod habetur in Romano Breviario. Audent item Fratres Carmelitani in Hispania Delatores de Papebrochio dicere, quod pro falso & nugatorio habeat, quidquid admittit Ec-

Ecclesia in festo inventionis ejusdem S. Crucis. Domine Rex, si sic aberratur à vero in iis,quæ quisq; facile potest indagare, ipso Papebrochio consulto, inspectoque Romano Breviario, passim extante omniumque manibus tritissimo; quid non timendum, quid non in malam suspicionem trahendum erit,circa alia abstrusiora puncta, quæ ab Auctoribus tractantur in libris, non ita passim extantibus aut occurrentibus? Dignetur igitur Tua Majestas expendere, qua ratione coram Catholico terrarũ orbe sub silentio dissimulari poterit tam atrox impostura.Delatores Carmelitani ajunt de Papebrochio,quod, *Pro falso & nugatorio habet, quidquid admittit Ecclesia in festo ejusdem Inventionis*;idque ajunt de eodem ipso loco, quo eamdem profitetur, & verò illustrat. Quid Auctor hic meritus est, ut vi nigerrimæ calumniæ, quam ipsi in re adeo sacra Delatores affingunt, universalem sibi conciliet omnium horrorem & execrationẽ? & eâdem operâ dici possit, Auctorem extare in Societate Jesu, qui *pro falso & nugatorio habet*, quidquid 3 die Maji circa Crucis inventionem celebrat Ecclesia?

507 Non plus significationis, imo minus ponderis habet hæc vox, *Historia Inventionis Crucis*, quam ista vox, *Euangelium*. Nihilominus Euangelia quædam proscripsit Ecclesia ut apocrypha; & cum Ecclesiâ Matre proscripserunt illa omnes filii sui orthodoxi: horum tamen nemo vel eminus accusatur,velut apocrypha rejecisse quatuor Euangelia, vel veras Christi actiones. Cur igitur, quia Papebrochius, ductorem Papam & 70 Episcopos secutus, unam aliquam determinate & particularem historiam rejicit ut apocrypham & fabulosam, ab accusatoribus Carmelitis dicendus est absolute rejicere, & habere pro falso ac nugatorio, quidquid circa Crucis inventionem docet & celebrat Ecclesia? Hinc est, quod Carmelitæ non frustra nitantur Papebrochio os suum occludere; ut scilicet ad æternum damnatus silentium,non possit,nedum leonum rugitum(quem casus reique gravitas postulat) sed ne ovinum quidem balatum edere.

508 In Delatione Propylæi fol.21, accusatur dicere Papebrochius, non esse Ecclesiæ traditionem, quod Christi manifestatio, ejusdem baptismus, & nuptiæ in Cana Galilææ contigerint uno eodemque die; idque constet ex Sancto Maximo. Quod non contigerit triplex illa Christi Epiphania seu manifestatio Divinitatis ejus eodem die, docent Card.Baronius ad annum 31, Card. Toletus in Joannem cap. 2. annot. 15, Jansenius in Concordia cap. 14, Pereyra lib.11 in Danielem: & quamvis Suarez contrarium teneat, negat tamen esse certum, totum id uno die accidisse; vocatque sententiam suam non nisi probabilem. Præterea pro se citat Papebrochius consensum Ecclesiarum Orientalium. Quare igitur non accusantur hi pariter omnes? Fierine potest, ut una eademque Propositio, sub uno eodemque sensu, sit accusabilis adversus unum, & non adversus alios?

509 Quod S. Maximus censeat, non esse Ecclesiæ traditionem, quod illa tria concurrerint eodem die, videtur manifestum. Primo. Quia Sanctus se evolvit per particulam *Vel*; quæ disjunctiva est, non copulativa: *Vel stella duce* (inquit) *à Gentibus adoratur,vel ad nuptias invitatum aquas in vina vertisse, vel suscepto à Joanne baptismate &c.*Secundo ex Hom.1 de Epiph.ubi idem Sanctus, super concurrentia istorum trium mysteriorum, ostendit hærentem se dubiumque, ac Deo tandem relinquit

istius

istius rei certam scientiam: *Sed quid potissimum* (inquiens) *præsenti hoc factum sit die., noverit ipse qui fecit* &c. Certum est autem, S.Maximum non eo stylo (qui dubitantis, nec omnino certo scientis proprius est) usurum fuisse, si trium istorum mysteriorum concursum in uno die proponeret nobis Ecclesia, tamquam traditionem ab omni dubia opinatione exemptam. Tertio. Non ait S.Maximus, Ecclesiasticam, sed paternam esse traditionem. *Sicut* (inquit) *relatu paternæ traditionis instruimur*, statim post sequente disjunctiva particula *Vel*. Quæritur ex Delatoribus, an illa S.Maximi verba *Paterna traditio*, hic & nunc in hisce circumstantiis, idem sonent ac ista, *Traditio Ecclesiæ*, quam hæc velit à filiis suis omnimoda firmitate teneri, excluso qualicumque dubitandi vel opinandi modo? Si ita velint intelligi, accusent sane duos Cardinales, reliquosque supra citatos Auctores atque Orientales omnes Ecclesias, ob deficientem in illis talem in credendo firmitatem: id operæ pretium referent eâ viâ Delatores, ut eâdem à legitimo judice doceantur doctrinam congruentiorem.

510 In eadem Delatione fol.37 refertur sequens Paragraphus Papebrochii: „ „ Licet Paulus recte dici possit Episcopus Romanus cum Petro fuisse (sicut „ erudite ostendit Petrus de Marca in peculiari exercitatione de singulari Primatu Petri, nuper in lucem data) eorum „ tamen nomina hic non composuimus: „ quia utriusque auctoritas non ex æquo „ (sicut recentior quidam somniavit, aut „ potius blasphemavit) neque eodem modo in eorum successores Romanos Pontifices fluxit; sed Episcopalis quidem „ ab utroque, à Petro autem singulariter „ Apostolica, conjuncta cum prærogativa supremi capitis .... Plures autem „ unius Ecclesiæ Episcopos esse, ita tamen ut unus aliis præemineat, adeo „ non est veteris Ecclesiæ disciplinæ contrarium, ut usque ad Concilii Nicæni „ tempora, quibus abrogatum id est, „ durasse videatur. Certe Act.20 Ephesios „ alloquens Paulus, non unum sed plures „ eorum Episcopos appellat, dicens: „ *Attendite vobis & universo gregi, in quo* „ *vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere* „ *Ecclesiam Dei*. Ad quem locum apte „ scribit præfatus de Marca: Antiquum „ illud Presbyterium „ &c. Arrepta hujus Paragraphi occasione, accusant Papebrochium, tamquam qui *tueatur id* (ita Hispanice loquuntur Delatores) *quod semper assumpserunt hæretici, velut fundamentum, ad stabiliendam Ecclesiam bicipitem, destruendam Ecclesiæ Catholicæ monarchiam, negandum primatum & unitatem sui Capitis*. Crimen, quod hic affricatur, horribilitate sua superat omnem modum; &, si rite probaverint Delatores, erit omnino necesse, ut adversus Papebrochium ejusque librum de opportuno & efficaci prorsus remedio provideatur: at, si falso impositum deprehendetur; viderint Delatores aliique, qua ipsi providentia conscientiis suis poterunt satisfacere.

511 Primò. Papebrochius in citato Paragrapho Dissert.2 num.9, dum dicit: *Licet Paulus recte dici possit Episcopus Romanus cum Petro fuisse*; non ibi sistit, sed ultra progreditur, tamquam delirum & blasphemum damnans eum, qui dixerit, S.Paulum unum Ecclesiæ caput constituere cum S.Petro: quia soli Petro (inquit Papebrochius) competit prærogativa Apostolici & supremi Capitis; & quia juxta jus divinum impossibile est ut aliter fiat, prout tamquam rem cer-

certissimam tenent Orthodoxi omnes. Quæro nunc, qua conscientiæ regula dicatur concedere Papebrochius id ipsum, quod impugnat, imo damnat, non velut delirium tantum, verum etiam velut blasphemiam? Clarius adhuc de falsitate accusatores convincet sua ipsorum accusatio. Meminit hæc cujusdam libri in lucem editi anno 1645 sub hoc titulo: *De suprema Ecclesiæ Romanæ amplitudine, in Petri & Pauli (ex summorum Pontificum, Patrumque & Conciliorum testimoniis) individua Auctoritate fundata*. Duo continet hic titulus: primum, quod Auctoritas SS. Petri & Pauli non solum suprema sit, sed & individua. Alterum, quod suprema illa, & individua Auctoritas probetur ex summorum Pontificum, Patrum, & Conciliorum testimoniis. Utrumque negat pernegatque, quin & damnat Papebrochius, velut binas blasphemias. Negat supremam & individuam in Petro & Paulo Auctoritatem; dum S. Petro singulariter & unice tribuit prærogativam supremi & Apostolici Capitis. Testimonia etiam negat summorum Pontificum, Patrum & Conciliorum; dum asserit, prærogativam illam de jure divino esse solius Petri; atque in eam sententiam conspirare unanimem fidelium consensum. Qua igitur fide, qua veri specie volunt Accusatores isti, Papebrochium in eam suspicionem, eamque doctrinæ cum dicto Auctore societatem, vocare?

512 Acerrime coram Innocentio X impugnavit præfatum librum Antonius Diana; qui nihilominus in suo tractatu de Primatu solius Petri, sic habet: *Assero Petrum & Paulum fuisse Episcopos Romanos, hoc modo; videlicet Petrum proprie & titulo, Paulum officio adjutoris, Petro subordinati*. Et post pauca folia: *Respondeo distinguendo: si enim asseris, Petrum & Paulum in Apostolici senatus culmine principatum possidere in eodem genere, nego: si in diverso genere, concedo*. Hisce verbis conceditur uni & alteri Apostolo nomen Romanorum Episcoporum, assignato tamen inter utrumque discrimine; quod eo totum recidit, ut solus Petrus supremum sit universalis Ecclesiæ Caput. Atqui idem prorsus, nullo addito vel dempto, dicit Papebrochius quod Antonius Diana. Hic tamen ab omni censura liber, quin & laudatus evadit; solus ille perquam fortiter accusatur. Diana primatum & unitatem Ecclesiæ adstruit; illam, juxta Delatores destruit Papebrochius, adhæretque partibus hæreticorum; licet Dianæ consonet in omnibus; imo tamquam hæreticum rejiciat, quisquis supremam Auctoritatem confuderit. O despoticam auctoritatem! ô miram arbitrandi passionem, quæ unam eamdemque rem accusare possit simul & absolvere, exornare pariterque criminari!

513 Secundo. Decretum, quo præfatum librum sub dicto titulo editum anno 1645 condemnavit Innocentius X, attente consideranti patebit, id, quod tamquam hæreticum sua Sanctitas declaravit, illud esse; quo quis de prærogativis SS. Petri & Pauli ita loquitur, ut uterque intelligantur *unum solum Ecclesiæ Principem* facere; vel ambo *summa inter se unitate esse conjuncti*; vel sua dignitate *in unum divinissime coaluisse*; vel denique, ut omnimoda inter Petrum & Paulum intelligatur statui æqualitas, sicut in suprema potestate & universalis Ecclesiæ gubernaculo S. Paulus non subordinetur nec subsit S. Petro. Dum igitur Papebrochius, doctrinam summi Pontificis claris adeo terminis expressam secutus, soli Petro tribuit singularem primi Capitis prærogativam, & ab hac S. Paulum separat, atque

oppositum asserit delirium esse & blasphemiam; quâ veri specie contendunt Delatoros isti, Papebrochium in suspicionem vocare,quasi asserat id quod Papa damnat? Damnat Papa hoc dogma: *Sunt* (SS. Petrus & Paulus) *duo Ecclesiæ summi Pastores ac Præsides, qui unicum Caput constituunt*: damnat & Papebrochius; nec enim, dum hæc verba profert, *Licet Paulus recte dici possit Episcopus Romanus cum Petro fuisse*, Paulum vocat *summum Pastorem Ecclesiæ*; nec ait, illum cum S. Petro *unicum constituere Caput*: imo hanc supremi Capitis prærogativam asserit unicam & singularem esse solius Petri; atque ut blasphemum rejicit qui dixerit oppositum. Juxta hæc quâ fide præfatum decretum objicitur Papebrochio?

514 Tertio. Delatores citantes Conatum Chronico-Historicum part. 1. pag. 14. num. 9, accusant iterum Papebrochium; quod pro eâ, quam ipsi detulerunt, Propositione citet S. Epiphanium. Non invenitur ista S. Epiphanii citatio paginâ aut numero citatis; nec verbum invenietur vel unicum, quo S. Epiphanii fiat ibi mentio: fit hæc solum sequenti Dissertatione 3 numero 7, ubi citat illum Papebrochius pro alio assumpto & in alium finem. Et quia Sanctus ille habet hæc verba inter alia, *Romæ primum omnium Petrus & Paulus Apostoli pariter & Episcopi fuerunt*; statim post dictorum verborum factam relationem, notat ea verba num. sequenti cum marginali nota, qua dicit, citatum S. Epiphanii locū â se *expensum & correctum*. At quænam expensio, quænam erit illa correctio, nisi quam exhibet num. 8.? cum jam antecedenter Dissertatione 2 numero 9, advertisset differentiam, quâ Petrus Paulum superat; cum ex institutione & jure divino Petrus solus sit supremum Ecclesiæ caput, non autem pariter Paulus in Petri comitatu: quia, qui contrarium fuerit opinatus, meretur audire somniculosus seu dormituriens; aut, si vigilaverit, blasphemus.

515 Secundum hæc, dicite, Delatores, ubi vestra nunc sinceritas, ubi est veritas accusationum? Hæ ipsæ citant Lorinum, Raynaudum, & doctissimos viros alios; qui S. Epiphanium rectius (perinde ut alios scriptores, qui S. Paulum nominant Episcopum Romanum) interpretati sunt, dicentes, talem loquendi modum accommode debere intelligi, *propter functiones Episcopales, quas ubique Paulo licuit obire, etiam Romæ; sed salva Petri primi Capitis prærogativa*; utpote qui ad Pauli exclusionem solus sit supremum & singulare Caput Ecclesiæ. Atque hæc eadem ipsa est prærogativa, quam pro solo Petro Papebrochius tuetur adeo distincte, ut nihil opus habeat alterius cujuspiam interpretatione: nec tuetur tantum; sed eos, qui contrarium dixerint, collocat in classe somniantium, vel etiam blasphemantium. Videant igitur Delatores, qualiter accusent, qualiter criminentur, qualiter multiplicatis impressionibus suas publice criminationes per orbem divulgent; aliisque præbeant ansam credendi, quod Papebrochius cum hæreticis conspiret ad convellendum primatum & unitatem Ecclesiæ. Hoc profecto & huic similia puncta non usque adeo levia sunt, ut sine scrupulo, sine ullo remordentis conscientiæ sensu, sint contemnenda.

516 Punctum hoc concludat succulenta quædam reflexio, quæ attentionem mereatur & Tuæ Majestatis, & sancti Tribunalis, & Orbis universi. Accusatores, citatis verbis Papebrochii, suppresserunt notabilem hanc ejus clausulam, qua dicit: *Et hoc quidem jure divino penes unum solum necessario statui, Catholicorum omnium est* con-

consensus. Quibus verbis quid clarius? Asseveranter per illa dicit, quod, solum Petrum esse supremum Ecclesiæ caput, juris sit divini, & Catholicorum omnium consensus; tenetque consequenter, non esse doctrinam Catholicam, quæ illam Petro prærogativam derogat. Sciri summopere conveniret, Justissime Rex, cur Delatores verba illa silentio presserint, cum sint verba Papebrochii, tamque substantialia, atque ad rem, quam isti incusant, apprime facientia? Cur, cum sint brevissima, non illa cum prolixioribus reliquis eâdem operâ conjecerunt in chartam suæ accusationis? Quid sibi vult ille trans duas lineas omissas saltus; dum id, quod immediate præcesserat, exprimunt; supprimunt autem, quod immediate sequitur? Cur oculis clausis calamoque rejecto lineolas duas tam studiose reticent? An forte, quia per illas Papebrochius opponitur isti Anonymo, cujus librum damnavit Innocentius X? quia per illas bellum infert hæreticis omnibus, qui inconsutilem Christi tunicam lacerantes, intentant Ecclesiam ejus bicipitem facere? An denique, quia per illas supremitatem illam statuit de jure divino penes unum solum Petrum; adeoque non agnoscit in terris potestatem, quæ uno eodemque tempore simul capiat duos? Non omitterent saltem hæc ultima Papebrochii verba, quibus ait, *Catholicorum omnium est consensus*: viderent inde concludi, quod aliter sentientes abjiciat ille, velut ramos ab Ecclesiæ trunco revulsos.

517 His omnibus non obstantibus, Carmelitæ Delatores, duabus illis lineolis in atramentario submersis, accusant Papebrochium, tamquam qui Ecclesiam laceret, stetque ab hæreticis. Maturius graviusque, quam in hoc libello supplici possit fieri, Majestas Tua expendet istum accusandi modum; ideoque supplicans ab exclamationibus hic abstinebit, jure potiore & majore modestia, quam abstinuerint dicti Delatores à duabus illis lineis Papebrochii; quem sane vellent adeo taciturnum, ut ex iis quæ dixit scripsitque, dictas duas lineolas expunxerint; quin, ut ne plura dicat scribatve, vellent ex toto mutum delitescere sub æterno silentio. Non adducentur hic plura argumẽta Tuæ Majestati, tum ad vitandum nimiæ prolixitatis tædium; tum quia facultas plura adducendi jam deest; librorum enim, unde superiora extracta sunt, copia nos deficit: ex quo scilicet jussu Inquisitorum quatuordecim illi tomi ex Collegio hoc Imperiali ablati sunt. Quæ autem hactenus ex illis allata sunt, non eo sunt allata, ut sustineantur quæ sacrum Tribunal confixit (non enim scitur adhuc certo, quænam illa sint; nec, quas determinate Propositiones Edictum respiciat) sed eo solum, ut modus observaretur & ratio, qua nixi delatores Papebrochium adeo fœde accusant.

518 Confidunt, Serenissime Rex, Papebrochius ejusque Socii, divina freti clementia, nec non intercessione Sanctorum omnium (quorum Acta immenso labore studioque susceperunt illustranda) fore ut Responsionibus suis perquam efficaciter satisfaciant, ad Accusationes Fr. Sebastiani à S. Paulo, & factas in Hispania Delationes: occurrunt namque in illis non raro gravissima puncta, circa Auctores utrarumque notanda. Ita dabitur occasio, ut hinc inde auditis utriusque partis allegatis, subintret judicium Ecclesiæ, atque secundum justitiæ leges suus cuique rei assignetur locus. In talibus autem circumstantiis, Domine Rex, eritne justum & æquum, ut Papebrochius damnetur ad perpetuum silentium, ac proinde exarmetur

ea spe, qua nunc vivit? ut ipsâ suâ se exuat naturâ; patiens ut eo jure quod illa secum trahit, spolietur? ut penitus illi occludantur fores, ne in gravissimâ causâ vel minima pateat rima ad ullam uspiam exceptionem aut excusationem?

519 Audiat Majestas Tua, quam altum contra Generalium Carmeli prætensionem intonent in Jure summi Pontifices. Capite *Ex parte tua. De officio & potestate judicis delegati*, sic habetur in Decretalibus Gregorii IX: *Debet* (judex delegatus) *rationales exceptiones admittere, & in causa juxta juris æquitatem procedere; nisi exprimatur in litteris nostris, quod nullæ debeant exceptiones admitti: quod nec nos nec antecessores nostros credimus unquam expressisse.* Et ratio cur ita statuat Pontifex, exhibetur Capite, *Tum ex litteris. De in integrum restitutione*, his verbis: *Sententia Romanæ Sedis non negatur posse in melius commutari; cum aut subreptum aliquid fuerit, aut ipsa pro consideratione ætatum & temporum seu gravium necessitatum, dispensative quidquam ordinare decrevit.* Antequam autem horum textuum vere æstimandorum concludatur justa ponderatio, advertendum occurrit, quod Fr. Sebastianus à S. Paulo, mediante variorum librorum suorum editione, prætenderit, ut Romæ examinarentur configerenturque opera Papebrochii; &, quamvis in Hispania quidem obtenta fuerit 14 ipsius tomorum prohibitio; Romæ tamen spatio 13 annorum ne unius quidem Papebrochianæ Propositionis confixio potuerit hactenus obtineri. In illo tamen Orbis & Urbis celeberrimo theatro nec doctrina deest, nec historica eruditio, nec zelus. Hujus causa non alia assignabitur facile, quam quod Romana Curia vel non inveniat quod configat; vel quod in causa adeo gravi & immenso tanti laboris opere judicet pedetentim procedendum, & opus esse qualificatione virorum in omni litterarum genere versatorum, in Annalibus præsertim & antiquitatum monumentis; vel denique, quod justissimi illi judices prius velint audire Papebrochium quam fulmen vibrent, justitia id ita exigente.

520 Vim suam ac robur apud Tuam Majestatem obtineat nunc Papalis textus, hujusque justa ponderatio. Siquidem Apostolica Sedes, etiam post latam sententiam decretoriam ei, contra quem lata est, petenti dat locum, ut audiatur ipsius exceptio: affirmat namque dicta Sedes, quod numquam clauserit aut claudere voluerit sive S. Petri aurem, sive os oviculæ suæ, ut non possit hæc balatum edere. Cur jam, propter solam Carmelitarum postulationem, contrarium adversus Papebrochium executioni mandetur, qui talem contra se sententiam non habuit hactenus? Si id ita postulant Accusatores in virtute istius Edicti, quod in Hispania obtinuerunt à sacro Tribunali; quod non est majoris, imo nec tantæ auctoritatis, quantæ Sedes est Apostolica; ipsum Tribunal non poterit non indignari (& sanctè quidem) adversus eos, qui putaverint ejusmodi sua Decreta non esse revocabilia; dum revocabilia sunt, quæ ab ipso Christi Vicario emanant in causis judicialibus, contra quas definitum non sit ex Cathedra.

521 Tali silentio non acquievit, nec tale admisit Julianus, Toletanus Archiepiscopus, quando suus *de tribus Substantiis liber* prohibitus fuit à Benedicto II Papa. Quin contra potius scripsit, dixit, respondítque ea soliditate, ut responsionibus illius convictus Pontifex suam revocaverit prohibitionem, ejusque librum pristina sua donaverit libertate; eo quod institutæ contra eumdem accusationes deprehensæ fuerint non subsistere. Notandum

dum autem; tantum absuisse, ut Juliani vivacissimas expressiones, admirationes, vociferationes ægre Papa tulerit; ut eumdem laudaverit, quin etiam magnas pro facta sui defensione gratias egerit; & apologiam insuper, omnibus publice præconis voce prælegendam, addiderit in hæc verba: *Apologeticum Roma digne & pie recipiens, cunctis legendum indixit; atque Pontifex acclamando,* LAUS TUA DEUS IN FINES TERRÆ, *lectum sæpius notum fecit; qui & rescriptum Domino Juliano per suprafatos Legatos, cum gratiarum actione & cum honore remisit; & omnia quæcumque scripsit, justa & pia esse, deprompsit.* Vide Rodericium in sua Historia, & Toletanum Concilium XV.

522 Prohibitus fuit tomus Stephani Fagundez Societas Jesu; non tamen loqui prohibitus est Auctor, nec perpetuo silere jussus. Edidit hic Apologiam suam: &, quia multi, non litteris minus quam sapientia clari Revisores, nihil eorum, quæ confixa fuerant, invenerunt confixione dignum; recessit sacrum Tribunal ab illorum judicio qui tomum qualificaverant: & mandavit 18 Aprilis 1630 novo Edicto, ut, priore non obstante, dictus tomus curreret, immunis ab omni nota.

523 De Abulensi vel nullam prorsus, vel ampliorem fecisse mentionem debuerat Accusator. Hujus doctissimi & ad miraculum sapientis viri Propositiones quædam fuerunt condemnatæ. Repetitis vicibus petiit ille locum sibi dari pro sui defensione; nec impetravit, suis scilicet æmulis artificiose id impedientibus. Tum enimvero, juri naturæ usquequaque insistens, vocem extulit in eum clamorem, qui Romam usque ad aures pervenit Eugenii IV. Mandavit itaque sua Sanctitas, ut ipse Abulensis publice in ipsa Curia Apostolicas suas alibi confixas Propositiones defenderet, velut earum Auctor: quod & fecit, eruditione & efficacia tanta, ut illas ab omni censura liberas victor retulerit, ad insignem sane æmulorum suorum confusionem. De hac vide ipsum Abulensem, in proœmio Apologetici sui parte 2. ubi sic præfatur. „ „ Æmuli mei, inquit, ne nihil omnino „ fecisse putarentur; assertiones meas præ„ sumptuosas vel superbas vocaverunt, „ falsas tamen dicere nequaquam ausi „ sunt: cum tamen per multos dies ante, „ plurimi æmulorum ipsorum eas erroneas „ & hæreticas apertissime testarentur „. Notatu dignum est, quidquid idem Auctor, tum loco jam citato tum Apologetici sui parte 1 disserit de æmulorum suorum ultimato scopo; quo scilicet nitebantur efficere contra fas omne, ut ne ipse audiretur. Et Abulensi tanto tempore stetit ille labor, quanto Inquisitoribus stetit tarda mora in exhibendis confixis propositionibus.

524 Ea de causa, Rex Serenissime, Præpositus Generalis nostræ Societatis Jesu, Thyrsus Gonzalez, imposuit hujus Toletanæ Provinciæ Provinciali, hic verò supplicanti, ut peterentur Propositiones, quas sacrum Tribunal in Papebrochio damnavit; ut hic in sui defensionem eodem jure naturæ possit uti, quo usi sunt Stephanus Fagundez, Joannes Diana, Abulensis, Julianus, Auctor historiæ Propheticæ, aliique innumeri, quos brevitatis ergo lubens omitto: atque ita eædem Propositiones bis jam sunt petitæ. Non est autem defensio hæc, quæ justissime petitur, compatibilis cum perpetuo silentio, quod inique petunt Generales Carmelitani; immemores nempe allegatorum jam exemplorum, & solum intenti in præfixum sibi scopum; qui non

alitis certe videtur esse, quam ut securi triumphent, neque (si pars audiatur) aleam subeant succumbendi.

525 Eo procul dubio tendit insignis illa copia accusationum, quas imprimi curarunt sparseruntque per orbem. Sparserunt quoque per Belgium edictum Tribunalis Toletani, impressum in eodem folio linguis omnino quatuor, Latina, nempe, Hispana, Gallica, & Flandrica: cujus exemplaria plurima parabant etiam affigere ad templorum valvas platearumque compita: & vero affixissent, nisi obstitisset regionis illius (quæ Majestati Tuæ subest) Magistratus Ecclesiasticus æque ac Civilis. Animum, si placet, ad hoc advertat Majestas Tua; quam male hujusmodi Accusatorum procedendi atque agendi modus, vere importunus, & satis superque ac publice provocativus; quam male, inquam, conveniat ille modus agendi cum silentio, atque cum pacifica illa coram Deo contemplatione, quam prædicti Generales in suo Memoriali tantopere commendant ambiuntque. Nec coram Majestate Tua dissimulari debet, quod idem illud suum Memoriale remiserint Carmelitæ ad plures Episcopos; supplicantes ut illi idem secum silentium solicitent apud summum Pontificem. Ad eam supplicationem admirabundi (ne quid dicatur gravius) hæsere Episcopi non pauci, suspicati eam esse supplicantium de causa sua diffidentiam, dum solo violenti silentii scuto nituntur eam tueri, formidantque Papebrochii responsionem audire; eaque via velle subdole consequi, ut ne in Hispania admittatur ulla defensio contra id, quod, ipsis adnitentibus, semel ibidem prohibitum est: quasi in Tuæ Majestatis dominiis merces forent prohibitæ, tam jus naturale se defendendi, quam quæ illud concedit, strictissima justitia; vel quasi læsæ partis audita defensio idem foret, ac Carmelitanæ pacis tranquillæque contemplationis totalis subversio.

526 Justitiam recte administrare; audire partem, præsertim graviter læsam; hujus expendendis (num forte subsistant) rationibus patientem aurem præbere; res non est, Æquissime Rex, quæ recte dici possit opponi aut paci aut tranquillæ contemplationi, aut Eliæ imitationi. Sic Jura omnia docent, qua ecclesiastica qua civilia. Sic per ipsam praxim nobis præluxerunt summi Pontifices, Synodi Generales, SS. Patres, & omnia Tribunalia. Hoc idem pro defensione Historiæ suæ propheticæ, quando fuit damnata, voluerunt sibi tribui Carmelitæ; & hoc ipsum est, quod nunc nolunt tribui Societati pro suo Papebrochio; quod vel nolentes reddit admodum suspectos. Si Papebrochius suis Propositionibus qualificatis in Hispania non fecerit satis; eas ipsemet, ut Catholicus, agnoscet erroneas retractabitque, ad multorum Sanctorum imitationem; quin & manu ipse sua (si fuerit opus) vulcano vorandos tradet errores hæreticos, si qui (quod non existimat) per lapsum calami in tomos suos ignoranter irrepserint. Si autem potuerit satisfacere, suamque innocentiam probare; quo jure constringetur ad perpetuum silendi tormentum? Adeone in conscientia non est tutus hic portus scriptoribus Catholicis, in ea procella periculoque fluctuantibus?

527 Serenissime Rex, Descendatne Ordo Carmelitanus, an non descendat à S. Propheta Elia, res non est quæ spectet ad Societatem; uti nec spectat, an Papebrochius in fundamentis, quibus sententiam suam fulcit, erret nec ne. Non defuere Jesuitæ quidam scriptores, iique celebres, qui scripserunt ex voto Ordinis Carmelitani; ut sunt Franciscus Suarez, Ga-

Gaspar Sanchez, Jacobus Salianus & alii: non omiserunt tamen scriptis suis inserere id, quod notarunt ex divo Antonino Florentino Parte 3 Historiarum tit. 20 cap. 5. in principio; scilicet de certo habitu, quem antiquitus gestarunt Carmelitæ: *quem habitum asserebant* (ut ait ille) *fuisse Eliæ Prophetæ, habitantis in monte Carmelo in Syria; quod tamen neque in Sacra Scriptura neque in authentica scriptura reperitur*, & paulo inferius addit idem Sanctus, dicens, Carmelitas vocari, non quod originem trahant ab Elia, sed à Carmelo monte: *De monte Carmelo* (inquit) *unde Carmelitæ dicuntur, non quod ab Elia habuerint initium*. Eadem verba citat d. Bartholomæus Cassanæus 4. part. Catal. glor. mundi considerat. 70. asserens cum dicto Sancto, quod Carmelitæ vixerent sub Regula S. Basilii. Franciscus Bordonus in suo Theatro pag. 108. ait: *Ordo Carmelitarum cœptus est anno 1160. carens Regula; ideoque confirmationem non obtinuit usque ad Honorium III. quando anno 1226. 30 Januarii approbavit Regulam Alberti Patriarchæ Hierosolymitani*. Ita docent Miranda tom. 1. qu. 4. art. 7. Ascanius Tamburinus, tom. 2. disp. 24. qu. 7. num. 4.

528 Baronius ad annum 444. non solum non accusatus, sed ab accusatoribus etiam admodum laudatus, scribit in hæc verba, quæ quidem ego non ausim ex Latino vertere in Hispanicum. „Sane quidem (inquiens) respuimus & exsufflamus „figmentum illud, incerto Auctore proditum, Chronico nimirum (quod exstitisse fingunt apud quemdam Franciæ „Regem) quo tradunt, eumdem S. Cyrillum Alexandrinum Episcopum, Monachum fuisse montis Carmeli; cui quidem assertioni Trithemius leviter nimis fidem præstitit. Unde hæc, quæso, incerto Auctori; si, qui certi atque „probati sunt Auctores ejusdem Cyrilli „æquales, ejusdemque res gestas quam „diligenter prosecuti, hæc nescientes, obruta silentio reliquerunt? vel quæ apud „hujus temporis scriptores mentio de „culto Carmelo à vitæ monasticæ professoribus? Etenim cum apud S. Hieronymum, Palladium, Euagrium, Cassianum, Theodoretum, Cyrillum Monachum, & alios seculi hujus Scriptores, „frequens mentio sit de Monachis in Palæstina degentibus; nusquam penitus „apud eos de Monachis Carmelitis. Facessat igitur ejusmodi de Monachismo Cyrilli in Carmelo fabella: sicut & illa huic „haud impar, qua traditur & Joannes, „Hierosolymorum Episcopus Origenista, „fuisse etiam Monachus Carmelita. Sicut „enim leviter hæc effinguntur, ita & facile refelluntur. Flagrans quidem cupido nobilitatis antiquæ cogit interdum „homines delirare „. Hæc Baronius.

529 Quis, qualis, quantusque sit Cardinalis Baronius, nemo est qui ignoret. Illius laudibus pondus addunt Delatores ipsi Carmelitæ, in Delatione anni 1691, à folio 20 & alibi; ubi ejusdem sapientiam atque auctoritatem pro merito mire extollunt. Audiant igitur & videant Religiosi Carmelitæ, quam energice hujus tanti tamque eminentis Auctoris sapientiam exprimant hæ admodum significantes voces: *Respuimus; Exsufflamus; Figmentum illud; fingunt; Leviter nimis: Nusquam penitus; In Carmelo fabella; Leviter effinguntur; Facile refelluntur, Flagrans cupido*; & illud denique *Cogit hominee delirare*. Certe hæ voces Baronii nihil minus exprimunt, quam quidquid fortassis expressionis circa eamdem materiam inveniri poterit in Papebrochio. Hic tamen vapulat apud Delatores; at laudatur Baronius. Quis capiat, in quo discrimen illud consistat?

530 Præ-

530 Præfato Cardinali consonant alii duo: Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis anno 390; & Capisuccus controv.16 §.6, qui non admittunt Joannem Hierosolymitanum esse Auctorem libri *de Institutione Monachorum ad Caprasium*: Capisucco quidem asserente, eum librum exigui ponderis esse & auctoritatis: Bellarmino vero, Carmelitarum nomen tempore Joannis Hierosolymitani fuisse inauditum: *Dicit Auctor*, inquit Bellarminus, *se esse Ordinis Carmelitarum; at illis temporibus nomen Carmelitarum erat plane inauditum*. Ejusdem circa dictum librum sententiæ sunt Sherlogus Tom.2 in Cantic. vestigat. 20 num. 42. Fr. Joannes Maria Brasichellensis, Magister sacri Palatii; Margarinus de la Bigne, Jacobus Tirinus; quos citat idem Sherlogus, dignissimus qui legatur: uti & Magister Fr. Abrahamus Bzovius Ordinis Prædicatorum, in Historia sua Ecclesiastica (quam dedicavit Paulo V) Lib.12 anno 1182, Henricus Spondanus in Epitome suorum Annalium; in suis quoque Annalibus Odericus Raynaldus anno 1286; ubi citat verba Ptolomæi de Luca in Hist. Ecclesiastica lib.24 cap.13. Magister Fr. Franciscus Bivarius Ordinis S. Bernardi, lib.1 de vet. monach. cap.15. *Persuasum*, inquit, *habeo, minime Joannis illius opus esse, sed Auctoris multo recentioris*: multisque rem istam prosequitur. Possent hanc in partem Auctores etiam classici adferri numero plures, idem sentientes; unde ea corollaria inferuntur, quæ Carmelitæ non ignorant.

531 Ex dictis manifeste colliguntur tria. *Primum*, quod non una, sed admodum diversa sit opinionum qualitas; dum super Carmelitarum Ordinis antiquitate, tot tamque eruditos scriptores videmus inter se dissidere, unis ajentibus, negantibus aliis. *Alterum*, quod ea ipsa opinandi diversitas certum indicium sit, non usque adeo istam Carmelitarum prætensionem esse manifestam, ut non cadat in dubitationem, nec quæstionem, prout ipsi vellent. Nec enim una eademque res est, negare dictam illorum prætensionem; atque oppugnare veritatem pietatemque Christianam: aliàs ejusdem criminis rei damnandi forent tot alii doctrina clarissimi viri, qui scriptis suis Ecclesiam illustrarunt. *Tertium*, quod, sive ab Elia originem ducat Ordo Carmelitanus, sive non ducat, ad Societatem nihil pertineat illa quæstio, quandoquidem inter Jesuitas ipsos etiam reperiatur opinionum diversitas; & ipse quoque Papebrochius modum explicet & sensum, quo S. Propheta Elias dici possit Auctor præfati Ordinis.

532 Quod universa Societas, velut rem sibi propriam, agnoscit ad se pertinere, illud est, ut procuret pro subditis filiis scriptoribusque, quorum libri configuntur, ordinem servari justitiæ, & defensionis jus naturale non denegari; ubi casus inciderit adeo arduus, & adeo sensibilis. Ausim Majestatem Tuam certiorem facere, undique litteras huc adferri, quibus Seculares perinde ac Regulares aliorum Ordinum, contra hujus Toletanæ Provinciæ Jesuitas admirantur expostulabundi, quasi incurii ac desides hic simus in præparando primo defensionis aditu; hoc est, in postulandis à sacro Tribunali qualificatis Propositionibus, & Censuris cuique Propositioni correspondentibus.

533 At replicabunt Carmeli Generales, dicentque, non esse suam mentem aut præfixum sibi scopum, ut in omnibus & ubique, sed in iis solum punctis taceat Papebrochius, quæ præcipue concernunt

nunt suum Ordinem. Frivola sane ratio ac debile argumentum, quo inducant Majestatem Tuam, ut à sua Sanctitate ejusmodi silentium requirat. Etenim id ipsum est, quod illi intendunt; ut ne scilicet Papebrochio Sociisque liceat respondere ad majorem accusationum partem. Si præfatis Generalibus firma adeo & inconcussa videantur antiquitatis suæ fundamenta, manifestius patebunt errores Papebrochii ex suis ipsius Responsionibus; quæ si fuerint invalidæ,vel non substiterint, redundabunt in Auctoris sui majorem confusionem. Sin autem non adeo firma visa fuerint dicta fundamenta, quin citra Catholicæ fidei, pietatis Christianæ, & Historicæ veritatis detrimentum possint illa viri docti non admittere vel in dubium vocare: non est rationi consentaneum, ut super illis imponatur silentium, quod ab ipsa Ecclesia non imponitur super aliis non minoris momenti punctis, super quibus ipsi Ecclesiæ Doctores, sancti Patres & Interpretes sinuntur disputare,atque in utramque partem controvertere.

534 Sed fuerint denique in Carmelitarum idea qualiacumque ipsorum fundamenta,notarunt toties tamque turpiter Papebrochium,factâ illius cum hæreticis Wiclefo,Luthero, Calvino & Magdeburgensibus comparatione; ut ille non possit jam non defendere se adversus infamem adeo notam: manifesta quippe præfatorum Generalium est inconsequentia, quo volunt in hoc puncto taceri, non item in reliquis. Foret factu admodum facile, hanc in rem adducere eam doctrinam, qua ipsi Ecclesiæ Doctores, gravissimique omnium Ordinum Scriptores, qua seculares qua regulares, silentium damnant ut gravem culpam. Etenim necesse est, sciant omnes, non esse perinde, Bullam aliquam velut apocrypham rejici; ac, debitam summis Pontificibus denegari venerationem, quando graves illam rejiciendi subsunt rationes: non item idem esse, dubitare propter dubitandi firma argumenta, an aliqua Indulgentia revera sit concessa, ac derogare Christianæ pietati; nec etiam idem esse, negare, librum aliquem esse talis vel talis Auctoris, dum negandi subest sufficiens ratio; ac, injuriam Auctori inferre & veritati deesse: & ita in pluribus punctis aliis, in quibus adversus Papebrochium Accusatores stylum acuunt, eumque (quantum in illis est) notatum relinquunt infami macula; ut adeo silere non possit Papebrochius; sed sui cogatur rationem reddere; præsertim quando non una eademque res est, accusari in multis, & accusationes omnes à sancto Officio probari. Præterea postquam per publicam impressionem accusationes (annitentibus Fr.Sebastiano & Hispanis Carmelitis) passim omnibus innotuerunt; æquum imo necessarium est, ut ab omnibus quoque audiatur cum Sociis suis Papebrochius.

535 His positis, Clementissime Rex, supplico Tuæ Majestati, ac vehementer rogo, de mandato meorum Superiorum (Generalis, inquam, mei meique Provincialis) ut loco silentii, quod præfati Generales Carmeli expetunt, dignetur suprema sua auctoritate facilem Papebrochio illiusque Sociis viam sternere, ut audiantur. Gratiam hanc debet Tua Majestas eidem suæ benignitati, qua ad imitationem suorum Progenitorum gloriosæ memoriæ semper favit Societati, & ipsis etiam istius operis, quod nunc persecutionem patitur, Auctoribus; quando, subministrata ad impressionis sumptus liberaliter eleemosyna, calces eisdem subdidit ad operis sui laborem constanter pro-

prosequendum. Hujus operis Pars una septem omnino Tomorum, mensis Maji Acta complectens, dedicata est Tuæ Majestati, ejusdem effigie præfixa fronti: in cujus etiam mensis Tomo ultimo Papebrochius sancti Regis Ferdinandi ad regnum Castellæ jus tuetur egregie, contra scriptores quosdam, non solum Francos, sed etiam Hispanos, circa Reginæ Berengariæ ætatem turpiter hallucinatos. Singularem quoque oratione tum soluta tum ligata facit ibidem mentionem præclari istius exempli, quo Tua Majestas 20 Januarii anni 1685 orbem Christianum docuit debitam SS. Eucharistiæ Sacramento venerationem. Nec eo contentus, eventum istius numquam satis laudandæ pietatis in alia separatim icone, dicto Tomo insertâ, representat Papebrochius; ut suavius transiret à papyri impressione ad impressionem animorum.

536 Hanc quoque gratiam à Tua Majestate jure suo postulat gloriosissima tot, quot illustravit Papebrochius, Sanctorum Hispanorum memoria; & plures alios (si Deus senescenti jam viro vitam produxerit) illustrare paratus est in reliquo suo opere. Inter hos specialiter illustrandi venient S. Ignatius de Loyola, S. Franciscus Xaverius, & S. Franciscus de Borgia; qui tamquam Tuæ Majestatis vasalli, & in religione Parens ac Fratres Auctorum operis, hunc & alios à Tua Majestate præstolantur favores, quos in hac causâ (dum qualificatæ Propositiones fuerint exhibitæ, & ad singulas seorsim responsio prodierit) præstare dignata fuerit; memor istius successus, qui contigit olim Juliano Archiepiscopo Toletano, cujus liber (ut supra dictum est) confixus fuit, at mox integræ libertati suæ cum honore restitutus. In ea occasione opus non fuit Juliano, Regis operam implorare; sed ipse Rex, zelo ductus succurrendi tali suo vasallo (qui ratione sui libri notabatur de perniciosa doctrina) instigavit Julianum ursitque, ut Apologiam conficeret, mitteret Romam, appromissâ Regiâ suâ protectione. Sic enim in historiâ suâ refert Rodericius: *Sanctus Julianus, veridicis testimoniis in hoc Concilio, ad exactionem præfati Principis, Apologeticum fecit, & Romam misit per suos legatos.* Tantum aberat, ut Princeps sc' i.et impenderet Regiam suam auctoritatem, ad procurandam afflicto Præsuli impositionem silentii, ut suam illi etiam defensionem, defensionisque felicissimum procuraverit eventum: nam silentium ponere perinde fuisset, ac si inflictæ notæ tormento adderetur alterum tormentorum maximum.

537 Huic simillima est causa Papebrochii, idque in ea solum discriminis subest, quod Julianum superet Tomorum numero longe majore Papebrochius, hic autem ab illo superetur censurarum gravitate multo acriore. Quoniam vero Tua Majestas integerrimus est totius justitiæ ac pietatis Patronus, nihil ab illius Regia protectione expectat minus Societas Jesu, quam quod à glorioso illius Antecessore expectavit obtinuitque præfatus Julianus. Et quamquam illa nihil dubitet, quin Majestas Tua vel per se, vel mediante suo Status Consilio, annuet præsenti supplicationi; orat nihilominus eadem Societas, ut (casu quo libellus hic supplex alio remittatur) Tua Majestas ab ejus cognitione exclusos velit Religiosos illos, quos vel nimia quædam ad proprias suæ Scholæ sententias adhæsio quasi prædeterminatos tenet, ut Societatis doctrinæ scriptoribusque adversentur; vel professâ palam inimicitia probat contra Papebrochium æquos arbitros esse non posse. Confidit interim illa fore, ut & unam

unam & alteram petitionem suam consequatur: hoc enim sperare jubet inconcussa semper Tuæ Majestatis æquitas & rectitudo.

538 Hactenus Libellus supplex, Provinciæ Toletanæ nomine oblatus primum Regi idiomate Hispanico, deinde cum totius Curiæ applausu vulgatus; relatus nihilominus, ut supradixi, in Decretum, quo omnes libri P. Sebastiani, cum aliis contra me aut pro me scriptis, jubentur colligi; prætextu quidem pacis indicto utrimque silentio obtinendæ, revera autem cum gravi præjudicio innocentiæ meæ, quæ jubetur apud Hispanos tamdiu delitescere, & sub pondere censuræ tam infamis ingemiscere, quamdiu placuerit sacri Officii Ministris revisionem causæ protrahere. Huic enim malo nisi ipsius summi Inquisitoris æquitas remedium afferat, per provisionalem relaxationem librorum calumniose delatorum, & suspensionem Decreti; spes nulla obtinendæ justitiæ superest quam in Romano Pontifice: quamquam hæc quoque lentior videri possit, quam præsens in Hispania incommodum postulet.

539 Quod ad Libellum præmissum attinet, cum ejus exempla Latina venissent Florentiam, contigit illuc Romam transire venientem ex Hispania Reverendiss. Generalem Calceatorum Villalobos; nuntiatumque mihi inde est, illius Socium circumferre, & iis quibus fidendum putabat offerre legendum Hispanicum scriscriptum adversus Supplicationem præmissam, impressum 20 Julii anni 1696, sex circiter foliorum, sub titulo *Responsionis veridicæ*, quod deinde scriptum relatum in Decreto anni 1697 (ut supra vidimus) necdum propius cognoscere mihi licuit; uti nec librum Latinum foliorum plus quam triginta, impressum verosimiliter Antverpiæ, à viro nobili & honorato inventum in taberna cujusdam bibliopegi mense Octobris ejusdem anni; qui bibliopegus resciderat vacuos margines usque ad litteras, quo levior esset publico Cursori, eum Romam vel in Hispaniã laturo. Tituli sensũ hunc esse referebat idem qui casu videre & legere potuit, *Censuræ quibus obnoxius videtur Martius, Aprilis, & Majus P. Papebrochii.* Nunc ex præcitato Decreto liquet, illum Madriti quoque Hispanice loqui jussum & publicatum esse, cujus cur integer titulus ibi expressus non legatur, haud divino: mysterium est, nomen forsitan Auctoris occulens; quidni ejusdem cujus erant præcedentes, Exhibitio, inquam, & supplex Libellus? Hic ergo liber ille sit, de quo ut pridem impresso, sed magnis de causis adhuc suppresso, hic gloriabantur Patres Carmelitæ, quando ex iis quærebatur, eccur tardaret P. Sebastianus expurgare librum Exhibitionis suæ, de tot tamque manifestis calumniis convictum. Ego non luctor cum umbris, in lucem prodire non audentibus: sed fidenter proferens quidquid in mei defensionem nunc paratum habeo, expectabo eventum Romani judicii, Deo & Sanctis commissũ.

540 Fuit interim Poëtaster Anonymus (Italus an Belga nescio, licet usus sit veniente ex Italia veredario) fuit, inquam, Poëtaster anonymus, qui epistolari operculo, nullã loci vel temporis notâ signato, misit quoddam male tornatum Epigramma, ad silentium indicendum nomine S. D. Innocentii Papæ XII, hoc principio:

Eliadas vicit Papebrochius: attamen illum
Censores fidei non satis usque probant.
Utraque pars sileat: maledicta & scandala cessent,
Unicuique suus sic remanebit honor.
INNOCUUS *Papa hoc vult, & quicumque sub illo,*
Exclusis bellis, gaudia pacis amant.

Ma-

Maledicta & scandala nulla ex parte Societatis audita sunt, ex parte Carmelitarum multa; quibus si semper commoverentur viri religiosi, ad innocentiæ veritatisque defensionem deserendam, actum esset de virtute & religione. Mihi vero quis honor remanebit, de hæresi, schismate, aliisque criminibus sic publice damnato, quam nec audiri amplius merear; sed obstructo ore raptandus censear ad scalas Gemonias, tamquam pestis, Luthero Calvinoque nocentior?

541 Equidem animo tam sereno eum colaphum accepi, ut etiam libuerit respondere versu, quem & cum amicis tunc communicavi, dignum alicubi prælo visum. Nunc eumdem contractiorem accipe, ex animo optantis pacem, sed honestam & æquam.

Nec pugnare mihi est animus, nec vincere cura:
Eliadæ vincant nomine, honore, gradu:
Sed ratione prius. Sic me vincentibus ultro
Subjiciam, & plausum, quem meruere, dabo.
Si nequeant; cessent erroris crimina ficti,
In caput auctoris mox reditura sui.
Eliadis pax sit, Sociis pax detur Jesu:
Sed detur libris pax simul æqua meis.
Hos Pater INNOCUUS *si mandet labis haberi*
Hæreticæ puros, pax erit æqua satis:
Non quæ vera loqui, quæ falsa tacere vetaret,
Protectura reos, innocuisque gravis.
Pace fruens æquâ, Sanctorum nomina Fastis,
Et quo quique polum commeruere die,
Sedulus inscribam; donec sacri ambitus anni
Plenus, honorato fine coronet opus.
Si quis, ut est homini proclive, obrepserit error;
Doctus, agam grates, & meliora dabo.
Cetera committam Superis, quorum unica major
Gloria stat studiis meta petita meis.

542 Bibliothecæ Ambrosianæ novissimus Præfectus, Ludovicus Antonius Muratorius, edendis illustrandisque præclari illius gazophylacii thesauris anecdotis, de republica litteraria bene mereri feliciter exorsus; post Tomum primum luci datum, sub prælo habet Tomum alterum, cujus pars minime contemnenda est *Catalogus Sanctorum Martyrum, qui Romæ tempore S. Gregorii Magni quiescebant*, Collegæ meo P. Conrado Janningo inscriptus. Hic ille, postquam laudasset nostra Sanctorum Acta, velut *opus litterariæ reipublicæ utilissimum Catholicæque Religioni necessarium*, Disquisitionem ipsam concludit, prædictum P. Conradum Janningum his verbis alloquens: *Ego Tibi, Patriæ, Papebrochio meliora de cælo precor otia; ut interruptam studiorum vestrorum lineam, in Ecclesiæ Catholicæ commodum atque in litterarum progressum, validius repetatis; Libris vero vestris ut pax reddatur & honor restituatur, una cum omnibus litterarum & veritatis cultoribus, vehementer opto. Et quis nobis modo hanc felicitatem non spondeat? Si rationum vestrarum soliditas, si adversariorum vestrorum minus æquæ accusationes perpendantur, si animo præjudiciis expurgato in sententiam eatur, nullus dubito quin à vestris partibus stet victoria. In eam autem Urbem atque ad illud Tribunal caussam vestram agitandam detulistis, ubi tot eruditissimi viri melioribus litteris dant operam; ubi quot eruditos invenias, totidem etiam scias æquitatis amantes. Atque utinam vota spemque meam brevi completam intelligam; tunc enim non vobis tantum pro pace recuperata, sed universæ Litteratorum reipublicæ gratulabor: cum omnium intersit, tum utilissimi operis vestri, tum veritatis triumphum conspicere.*

FINIS.

EXAMEN
JURIDICO-THEOLOGICUM
PRÆAMBULORUM

ADM. R. P. SEBASTIANI A S. PAULO

AD EXHIBITIONEM ERRORUM,

DANIELI PAPEBROCHIO S. I. T.

ab illo imputatorum,

Tribus Reſponſionum partibus præponendum.

AUCTORE NICOLAO RAYÆO

ejuſdem Societatis ſimiliter Theologo.

ANTVERPIÆ MDCXCVIII.
APUD VIDUAM ET HEREDES HENRICI THIEULLIER,

AD LECTOREM.

SAnctus Gregorius, Nyssenus Episcopus, de libris pro Basilio contra Eunonium edendis fratrem suum Petrum Sebastenum Episcopum consulens, sic scribit: *Sæpius interpellatus à multis, qui aliquo veritatis zelo tenebantur, quod fama jam, nescio quomodo, vulgaverat, me adversus blasphemum Eunomium refutationem confecisse; è re fore judicavi, ante omnia te super hoc consiliario uti; num scilicet opus evulgandum, an aliud consilium capiendum sit. Quod ancipitem me reddit, est istud. Cum, sub ipsam S. Basilii mortem, librum Eunomii accepissem; corde adhuc desiderio illius æstuante, & ob communem Ecclesiarum calamitatem admodum dolente; Eunomius autem, non solum ea quæ ad sui dogmatis perversitatem stabiliendam conducunt, attulerit; sed plus diligentiæ in convitiis adversus Patrem nostrum ejaculandis studiose posuerit; exasperatus contumeliis ab eo effusis, alicubi nonnihil iræ & bilis contra scriptorem ostendi. Cum autem pleriq; aliam fortassis persuasionem habeant, quasi eo simus ingenio, ut eos qui petulanter contra nos insurgunt, æquo & patienti animo sustinere, & ex disciplina S. Basilii moderationem in moribus, quoad licet, exhibere soleamus; metui ne ex his, quæ contra hunc adversarium scripsimus, lectoribus novi appareremus, tamquam qui ad calumniatorum convitia facile inflammemur. An forte, ne tales habeamur, obstabit, quod non pro nobis, sed pro probrosis in Patrem nostrum dictis irascimur? Nam in ejusmodi rebus majorem forsitan veniam meretur succensere, quam moderate agere. Si vero primordia orationis quasi à certamine aliena existimantur, spero eum, qui judicio pollet, non gravate orationis nostræ institutum probaturum. Neque enim decebat, ut magni Basilii famam & existimationem, ab adversario maledice laceratam, indefensam relinqueremus. ..... Turpe enim & generoso animo prorsus indignum*

arbitrati sumus, cum hostes suam absurditatem non occultent, nos veritatem non liberrime profiteri.

Ad hæc S. Petrus, inter alia, sic respondet: *Bilis & acrimonia orationi inspersa, salis vicem & gratiam sensibus animæ præbet .... Bono igitur animo esto, ceu præclarum exemplum posteris factus, quomodo probos filios, erga bonos parentes, affectos esse oporteat.* Ante dixerat: *Videtur ille ab initio homicida, qui in Eunomio locutus est, contra seipsum accurate gladium exacuisse.* Sic Sancti illi ad invicem. Sed an non possum ego, paucis mutatis, hæc eadem cum Nysseno dicere, dum paro hocce opusculum pro Rev. P. Papebrochio edere adversus Rev. P. Sebastianum à S. Paulo? Sane in iisdem fere scriptum est adjunctis; in uno tamen valde dissimilibus, quod Eunomius Cyzicenus Episcopus, Basilii insectator, novam hæresim mundo invehens, pro ea decertaverit; Pater vero Sebastianus, Ordinis sui Carmelitani Provincialis, Papebrochii accusator, veterem quatuor seculorum de Eliana successione opinionem conatus fuerit propugnare; tam in hoc excusandus, si solum id egisset; quam ille execrandus, etiamsi Basilium non fuisset insectatus. & ideo quàm unus meruit odium orthodoxorum omnium, ex eo quod solus peccavit; tam alter, in eo quod cum multis erravit, dignus est commiseratione potius quam increpatione. Sed si Eunomio, in Patrem Nysseni spiritualem maledicta jacienti, potuit hic irasci, imo & acerbe in eum scribere, quamvis ille esset Episcopus; potui ego in Sebastianum, singulis fere paginis convitiatum aut calumniatum commoveri Papebrochii Discipulus. Non extant quidem Eunomii libri, nec nisi ex Nysseno divinare possumus quomodo ille Basilium habuerit; sed extant, & toto Christiano orbe vulgati longe lateque sunt libri P. Sebastiani, quibus Papebrochium explodit ut ignorantem, traducit ut mendacem, defert ut hæreticum; & si quid his pejus est. Hæc, Erudite Lector,

con-

considera & cogêris mihi respondere eadem, quæ Petrus supra respondit fratri suo Gregorio; imo ubi opusculum meum totum perlegeris, cum eodem dices: *Videtur ille ..... qui in P. Sebastiano locutus est, contra seipsum accurate gladium exacuisse.*

SUMMA PRIVILEGII REGII.

CUm *Dominus noster* CAROLUS II, *Dei Gratia Hispaniarum Indiarumque Rex Catholicus, atque Brabantiæ Dux, mihi* Danieli Papebrochio, *Societatis Jesu Sacerdoti, per litteras patentes, signatas 1692, 23 Februarii, concesserit Privilegium, cuicumque à me eligendo Typographo communicabile, pro imprimendis* Actis *Sanctorum, & quibuscumque eo spectantibus scriptis, permitto* Viduæ Henrici Thieullier, *Typographo ac Bibliopolæ Antverpiensis, ut possit imprimere ac distrahere* Examen Præambulorum, ad Exhibitionem errorum mihi objectorum, auctore P. Nicolao Rayæo, nostræ Societatis Theologo. *Actum Antverpiæ die 1 Martii, 1693.*

F A-

FACULTAS PROVINCIALIS.

INfraſcriptus *Societatis Jeſu per Flandro-belgicam Præpoſitus Provincialis*; poteſtate mihi facta ab *Adm. R. P. N. Præpoſito Generali Thyrſo Gonzalez*, & ex ſententiâ trium noſtræ Societatis Theologorum, qui infraſcripta recognoverunt atque approbarunt; permitto ut imprimatur vulgeturque *Examen Præambulorum ad Exhibitionem errorum P. Danieli Papebrochio Societatis noſtræ Theologo imputatorum, per Adm. R. P. Sebaſtianum à S. Paulo, Ordinis Carmelitarum, Auctore P. Nicolao Rayæo noſtræ item Societatis Theologo.* In quorum fidem haſce, manu mea ſubſcriptas & Officii ſigillo munitas, dedi Antverpiæ, VII Januarii MDCXCVIII.

LUDOVICUS HAVET.

Locus † ſigilli

EXAMEN
IURIDICO-THEOLOGICUM
PRÆAMBULORUM
ADM. R. P. SEBASTIANI A S. PAULO
ad Exhibitionem errorum,

Danieli Papebrochio S. I. T. ab eo imputatorum.

AUCTORE NICOLAO RAYÆO
ejusdem Societatis similiter Theologo.

PRÆFATIO.

Adm. Reverende Pater Sebastiane,

Quamquam R. P. Papebrochius Tibi tam plene cumulateque responderit, ut tulerit omne punctum, & nemo sit æquus rerum æstimator, qui non damnet Tuam in accusando inconsiderantiam & temeritatem: tamen cum ipse, festinans ad rem venire, prætermiserit respondere ad tua quinque Præambula; ego ad hæc examinanda prosilio: non quod magni momenti instar habeant, sed quod sic præterita silentio, aliquam Tibi Tuisque gloriandi materiam relinquere videantur. Etenim, quemadmodum naufragi jam, & in mediis natantes fluctibus, etiam putridam tabulam & quidquid fors manibus obtulerit, avidè arripiunt ad enatandum; sic & Vos, Papebrochii Responsionibus obruti, hoc unicum ipsius silentium fortasse arripitis, ut imperito vulgo persuadeatis, vim vestrarum accusationum nondum esse debilitatam. Et certe, Pater admodum Reverende, Tu ipse mihi videris, jam inde ab initio, omne in istis Præambulis collocasse præsidium, quoniam *generalia* dicis esse *principia, quibus se omnis probus & sincerus veritatis amator, in describendis Sanctorum gestis & actis, nec non aliis quibusvis sacris historiis, conformare tenetur.*

2 Hæc igitur causa est, cur Præambula ista à P. Papebrochio fuisse refellenda semper duxerim. Quia autem eum diutius à prosequendis Sanctorum Actis avocari multi nefas esse censent, propterea ego, recens ipsi adjunctus socius, hanc suscepi provinciam. Qua in re etiam Tibi, R. P. Professor, gratum fecisse me autumo: nam Te tam duro liberavi Adversario. At verò, quantum hic Tibi erigitur animus,

tantum mihi deprimitur: quippe cum considero Tuum cavillandi criminandique artificium, tum primum intelligo quam arduum opus & periculosæ plenum aleæ aggrediar. Quid enim Tibi potest esse facilius, quid magis in promptu, quam me (hic, præsertim ubi de rebus, in quibus falli potest Ecclesia, disserendum est) falso insimulare hæreseos, vel certe violatæ reverentiæ, sicut Papebrochium insimulasti tam sæpe? Id vero ne possis tam commode, neve magnopere noceat accusatio mihi Tua, visum fuit hic Tibi meam de Pontificis sive Ecclesiæ auctoritate declarare sententiam. Eo enim semper potero Lectorem remittere, si me læsæ Pontificiæ auctoritatis reum agere conatus fueris. Arrige itaque aures, R. P. Professor.

3 Fateor ego atque etiam profiteor, & præ me fero, Pontificem Romanum, vel sine Concilio œcumenico, erratum nullum admittere posse in dirimendis Fidei controversiis; neque in sensu librorum hæretico catholicove declarando; neque in condendis decretis morum; neque in approbandis Religiosorum Ordinibus; nec denique in Sanctis canonizandis. Verum in particularis facti quæstionibus, quæ ex hominum testimoniis decidendæ sunt, errare posse Summum Pontificem, teneo & constanter assevero, cum Jurisperitis omnibus Theologisque, imo cum ipsis Summis Pontificibus, qui id ipsum sæpe testati sunt. Inter alios Alexander III, *in cap. 5: de Rescriptis* ait; Patienter sustinebimus, si non feceris, quod fuerit prava nobis insinuatione suggestum. *Et in cap. 29, de sententia excomm.* dicit Innocentius itidem III, Judiciũ Dei veritati, quæ nec fallit, nec fallitur, semper innititur; judicium autem Ecclesiæ nonnumquam opinionem sequitur, quam & fallere sæpe contingit & falli. Ubi Pontifex agit de illo, qui sententiâ excommunicationis irretitus ob Clerici percussionem, aliqua in mortis articulo dederat argumenta pœnitentis animi, & subjungit: *Sæpe contingit, ut qui ligatus est apud Deum, apud Ecclesiam sit solutus; & qui liber est apud Deum, Ecclesiæ sententiâ sit innodatus.* Ob eamque rationem Eruditissimus D. Nicolaus du Bois, quem Lovanii vidimus consuli ab omnibus, tamquam utriusque Juris oraculum, scribens in Actus Apostolorum *qu. 15, art. 9* ait: *Nihil notius est, quam quod sæpissime in impetrationibus dispensationum, beneficiorum, officiorum quoque ecclesiasticorum, supplicantes diversimode imponant Pontificibus, sicuti in materiis temporalibus imponunt Regibus. Ac propterea adversus illos emanarunt plures Ecclesiasticæ Constitutiones, ut cap.* 8.19.20.27.42 de Rescriptis: *& expressi in Imperatorum legibus tituli:* de precibus Imperatori offerendis, *Si quis contra jus vel utilitatem publicam.*

4 Reverende Pater, censen' fieri posse, ut hic mihi non veniat in mentem Brevis illius Apostolici, in quo Clemens X commemorat, PP. Carmelitas Discalceatos imposuisse Decessori suo Clementi IX, quando ei retulerunt, quod *à civibus & incolis loci de Bilbao desideraretur nova fundatio* (Conventus Ordinis sui) *& quod reditus, ex legato seu hereditate Mariæ de Aguirre provenientes, & civium pietas, ad alendos duodecim Fratres sufficere possent?* Profecto locus est qui in hanc rem conveniat quam qui maxime. Nihilominus imperavi egomet mihi illum prætermittere, tum quia nolo in hoc ulcere tamquam unguis existere, tum etiam quia quæ attuli usque adhuc, satis conficiunt, non esse Pontificem in particularis facti quæstionibus falli nescium, neque exigere ut talis habeatur. Scio quidem ignorantiam hujusce rei in S. Theologiæ Professorem cadere non pos-

ſe; ſed quoniam iſta ſcribo etiam aliis, qui in Theologico pulvere verſati non ſunt; neceſſe erat ut locos ſaltem aliquos in medium adducerem. Noli ergo putare, me id eo egiſſe, quod ſcientiæ Tuæ theologicę diffiderem. Novi enim legiſſe te apud D. Thomam, Quodlib. 9 Art. 16. *In ſententiis quæ ad particularia facta pertinent, ut cum agitur de poſſeſſionibus, vel de criminibus, vel de hujuſmodi, poſſibile eſt judicium Eccleſiæ errare, propter falſos teſtes.*

5 Jam vero dic mihi, amabo, quid ſunt Sanctorum Acta (ago de Actis illis, quæ non ſunt Eccleſiæ divinitus patefacta vel explicitè vel implicitè) quid, inquam, ſunt Sanctorum Acta, niſi quæſtiones particularium factorum? Certe ex nudis hominum teſtimoniis ea dirimenda ſunt, non ex litteris ſacris Apoſtolorumque traditionibus, ut conſtat. Quid igitur conſequens eſt, niſi in iis labi poſſe Pontificem? Atque hoc plus etiam ſatis videtur eſſe ad intelligendam tuorum Præambulorum falſitatem. Verumtamen ne contemptum Te à me putes, juvat omnia quinque examinare aliquanto uberius. Quod dum facio, decretum eſt mihi longe recedere ab pſeudo-Eliano ſpiritu, id eſt, Te habere multo clementius, quam Tu P. Papebrochium habuiſti.

PRÆAMBULUM PRIMUM.

Summorum Pontificum Bullis aliiſque Litteris Apoſtolicis ſumma debetur à Catholicis deferentia, fides & obſervantia humana.

EXAMEN.

6 GAudeo, R. P. Sebaſtiane, quod hic in ipſo examinationis aditu ſeſe offerat occaſio oſtendendi fidelitatem meam. Etenim ſi ego hoc tuum Præambulum vellem, non dico jam fraudulenter immutare (ſicut Tu propoſitiones Papebrochianas plus vice ſimplici immutaſſe convinceris) ſed tantum intelligere prout ipſum jacet, non habita ulla ratione adjunctorum; an non poſſem illud traducere tamquam erroneum, ſuſpectum, ſcandaloſum, & piarum aurium offenſivum; & in Te tam attrociter debacchari, quam Tu debacchatus es in P. Papebrochium? Certe nihil mihi fuerit facilius.

7 Agedum, faciamus periculum. Tuum hoc Præambulum indefinitum eſt & doctrinale, ut loquuntur Dialectici, atq; adeo univerſaliter accipiendum; perinde ac ſi dicas: *Omnibus ſummorum Pontificum Bullis, aliiſque litteris Apoſtolicis omnibus, ſumma debetur à Catholicis deferentia, fides, & obſervantia humana*; ubi τὸ *humana* non ſolum obſervantiam afficit, verum etiam fidem; id quod negari haud poteſt. Hinc ſequitur ineluctabiliter: Ergo etiam Bullis Pontificum aliiſque Litteris Apoſtolicis, continentibus materiam fidei, ſumma ſecundum Te debetur à Catholicis fides humana. Subſumo: Atqui Bullæ Pontificum aliæ-

que Litteræ Apoſtolicæ, continentes materiam fidei, ſunt ipſa puncta fidei: ſic enim Epiſcopi Galliæ datis ad S. Leonem litteris profitentur, *ſe Apoſtolica illa Scripta* (quibus Leo hæreſim Eutychetis damnaverat) *tamquam ſymbolum Fidei ſuſcepiſſe.* Ergo ſecundum Te, punctis Fidei ſumma debetur fides humana. Subſumo iterum: Atqui humana fides, etiam ſumma, non eſt divina, nec ſupernaturalis, nec meritoria, nec certiſſima, nec talis *cui non poteſt ſubeſſe falſum.* Item (niſi forte Semipelagianam ſecteris hæreſim) *non eſt humanæ ſalutis initium & radix omnis juſtificationis, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, & ad filiorum eius conſortium pervenire.* Hujus ſubſumpti veritas patet in promptuque eſt omnibus. Ergo fides, quæ ſecundum tua principia punctis Fidei debetur à Catholicis, non eſt divina, nec ſupernaturalis, nec meritoria, nec certiſſima, neque talis *cui non poteſt ſubeſſe falſum*, contra ac exigit Tridentina Synodus Seſſ. 6 cap. 9. Item contra eamdem Synodum Seſſ. 4, cap. 8, non *eſt humanæ ſalutis initium & radix omnis juſtificationis, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, & ad filiorum ejus conſortium pervenire.* Vide, R. Pater, quo te poſſim redigere: ſed juvat progredi longius.

8 Ex Præambulo tuo, univerſim accepto, ſequitur ut à Catholicis fides humana debeatur punctis Fidei, quemadmodum jam oſtendi. Ergo ſequitur ulterius, ut Fidei puncta non ſint patefacta à Deo, quia à Deo patefacta ſi ſint, jam fides divina ipſis debebitur, nullo modo humana. Ergo puncta Fidei patefacta ſunt à nudo homine. A quo autem homine? Certe, P. Sebaſtiane, Chriſtianus cum ſis, non potes non fateri pleraque Fidei puncta eſſe patefacta à Chriſto. Ergo debes aſſentiri Theodoro Coriario, Paulo Samoſateno, aliiſque hæreſiarchis, & Turcis ipſis, Chriſtum eſſe nudum hominem omniſque divinitatis expertem: & ſic magis impius cogêris eſſe quam Ariani; qui, licet Chriſto divinitatem ademerint, numquam tamen eo progreſſi ſunt, ut aliquid ponerent unde eum eſſe nudum hominem ſequeretur. Ergo ulterius debes admittere, Beatiſſimam Virginem, quam veneraris Carmeli Præſidem, non eſſe *Θεοτόκον* ſive *Dei genitricem.* Item Sacroſanctæ Euchariſtiæ non eſſe tribuendum cultum latriæ. Mitto deducere ceterorum corollariorum portenta, quia jam nunc, (ut Catholicum decet) exhorruiſti, ſteteruntque comæ; & univerſim acceptum Præambulum, ex quo ceu vitiato fonte illa profluunt, pietas tua Catholica ultro jam execratur, ſecundum prudens illud S. Auguſtini monitum, lib. 2, de adulterinis conjugiis, *Muta antecedentia, ſi vis cavere ſequentia.*

9 Quid jam tibi videtur, Reverende Pater? An ſi ego tua vellem premere veſtigia, non poſſem potiori jure tibi hæreſeos dicam ſcribere? An illa impia, blaſphema & hæretica corollaria non poſſem invidioſe amplificare, adductis Pontificum decretis, ſanctionibus Conciliorum, & SS. Patrum auctoritatibus? An non poſſem in Te bonorum omnium concitare odium? An non poſſem etiam ſuſpicionem multis injicere, te non refugere ab admittendis illis tam deteſtandis corollariis? Ad hoc ultimum conſequendum, dicerem, Te (verene an falſo, dijudicent Tui) eſſe acerrimo ingenio Profeſſorem, optimo judicio, prudentiâ admirabili, Theologiæ ſcientiâ prope Angelicâ, ſummâ argutandi peritiâ, adeo ut fidem facerem non poſſe prudenter præſumi, talem ac tantum Sacræ Theologiæ Profeſſorem ignoraſſe, quod ea corollaria deliteſcerent in eo primo Præambulo, veluti in ſemine

ac

ac radice? Sed religio mihi major est, quam ut me tali flagitio alligem. Quapropter gaude, Pater Reverende, & age gratias Deo immortali, quod Tibi tam fidelis obtigerim adversarius, qui non tantum non sum in tuas iturus artes, verum etiam, sensum Præambuli tui explanaturus Catholicum. Audite igitur omnes, quibus veritas cordi est.

10 Primum illud P. Sebastiani à S. Paulo Præambulum, *Summorum Pontificum Bullis aliisque Litteris Apostolicis summa debetur à Catholicis deferentia, fides & observantia humana*, etiamsi indefinitum sit & doctrinale; non tamen universaliter intelligendum est, sed tantum particulariter, ita ut sensus sit: *Aliquibus summorum Pontificum Bullis aliisque Litteris Apostolicis, iis videlicet quibus non continetur materies divinæ fidei, summa debetur à Catholicis deferentia, fides & observantia humana*. Id quod patet, tum ex adjunctis Personæ apprime Catholicæ, tum etiam ex serie & contextu totius operis. Ecce Reverende Pater, quam ego sim fidelis, quam candidus, quam sincerus, &, ut verbo dicam uno, quam dissimilis Tui.

11 Hic mihi videor videre Te triumphantem & gaudio gestientem incredibili, non tam propterea quod me adversarium nactus sis, quam quod tuum Præambulum hoc sensu explicatum admitti à me putes. Sed erras, mi Pater, & vehementer quidem erras: nam & hoc quidem sensu explicatum Præambulum abest à vero. Ut autem à me plane admittatur & verum sit universim, addendæ sunt illæ particulæ, Tibi S. Theologiæ Professori non incognitæ, *Ordinarie, & per se loquendo*. Quippe occurrunt interdum gravissimæ rationes, cur talibus Bullis aliisque litteris Pontificiis fides humana adjungi non possit. Quid enim? An Discalceati illi Carmelitæ in Hispania, qui sibi satis erant conscii, *novam fundationem* Conventus Ordinis sui *à civibus & incolis loci de Bilbao non desiderari*, debebant postea humanâ fide credere oppositum; quia id Litteris suis Apostolicis inseruerat Clemens IX? At vero, cum istius exempli usu mihi ipse interdixerim, afferam potius aliud. Si tu, Admodum Reverende Pater, solita tua arte me innocentem Romæ criminatus fuisses, quod æterni nominis furens libidine, tamquam alter Erostratus, incenderim Archivum in quo reservabantur authentica hereditariæ vestræ ab Elia successionis instrumenta; an deberem ego fidem humanam habere litteris Apostolicis, in quibus Pontifex me hujusce criminis reum pronuntiaret, ob eamque causam excommunicationis feriret fulmine? Non adeo fungus es, ut ita sentias. Etenim (nisi præter Scholæ vestræ Principem Franciscum Bonæ-Spei nullos alios inspexeris Theologos) scis quid hi tali eventu faciendum suadeant.

12 Sed quia forte non æque scis, quid in jure Canonico sanciatur, non gravabor subjungere ea quæ Alexander III cap. 5 *de Rescriptis* scribit ad Ravennatem Archiepiscopum. *Si quando aliqua Tuæ Fraternitati dirigimus, quæ animum tuum exasperare videntur, turbari non debes. Qualitatem negotii, pro quo Tibi scribitur, diligenter considerans, aut mandatum nostrum reverenter adimpleas, aut per litteras tuas, quare adimplere non possis, rationabilem causam prætendas: quia patienter sustinebimus, si non feceris, quod prava nobis fuerit insinuatione suggestum.* Cernis itaque, Pater Reverende, quam non universaliter adstrui possit tua propositio, licet accipiatur eo sensu, quo eam supra interpretatus sum. Atq; hoc vel ex tuis ipsius dictis confici cogique potest: sic enim habes n. 7. *Universi probi Catholici, etiamsi contenta in Bullis aliisque Litteris Apostolicis non sint fide divinâ credenda, aut physicè certa, iis tamen*

men omnem deferunt reverentiam, fidem & observantiam, adeo ut similia in dubium vocare non audeant; supponentes, omnia in illis contenta moraliter certo esse vera, donec evidenter demonstretur contrarium, sicut E.C. contigit in negotio illo Carmelitico, cujus mihi ante indixi silentium. Animum adverte ad ultima ista verba: *Donec evidenter demonstretur contrarium*. Ex quibus colligitur, ne Te quidem exigere, ut ne unquam fides Litteris Apostolicis denegetur. Cur igitur tam sine ullis limitibus posuisti hoc tuum primum Præambulum: *Summorum Pontificum Bullis aliisque Litteris Apostolicis summa debetur à Catholicis deferentia, fides & observantia humana*? Profecto positionem restringendam non restringere, Professorem haud decet, præsertim emeritum.

13 Sed da gloriam Deo, Reverende Pater, An non moliebaris, ita indefinite loquendo, fucum facere, & hæc restrictio Tibi incauto postea excidit? Ut ut est, ea quæ in Litteris Pontificum continentur, doces non esse credenda, tum, cum evidenter constat de contrario. At quomodo hæc tua doctrina congruit illis, quæ num. 2 & sequentibus operose adduxisti ex Jure Canonico? Sic ibi loqueris: *Calixtus Papa primus dist.* 12 *Can.* 1. *Universos hortatur Catholicos, ne membra recedant à Capite, quod est Romanus Pontifex. Quod S.Gregorius commendat dist.*4. (potius dixisses *eâdem*) *can.* 2. *Si Sanctæ Dei Ecclesiæ desiderent habere communionem. Adeoque à Bullis aliisque Litteris Apostolicis probo Catholico nullatenus est recedendum, imo ne quidem ad latum unguem ..... Et ne quis præsumat ista solum esse intelligenda de Litteris Apostolicis, materiem fidei divinæ & mores salutares concernentibus, audiat Leonem V* (debuisti IV dicere, Reverende Pater) *causa* 25 *cap.*ideo 16.q.1.*dicentem: Ideo permittente Domino Pastores sumus effecti, ut quod Patres nostri, sive in Sanctis Canonibus, sive in mundanis affixere legibus, excedere minime debeamus. Deinde dist.*19 *can.*2. *universaliter dicitur sic: Omnes Apostolicæ Sedis Sanctiones ita accipiendæ sunt, tamquam divina voce Petri firmatæ. Quare, causa* 15 *cap.*nulli 4.q.1 *omnibus & singulis dicitur: Nulli fas sit, sine status sui periculo, vel divinas Constitutiones, vel Apostolicæ Sedis Decreta temerare.*

14 His ita constitutis, quæro ego ex Te, P.Professor, *an membra non recedant à Capite*, etiam tum, cum Catholici non credunt Pontifici, dicenti in Litteris Apostolicis aliquid, quod evidenter demonstratur esse falsum? Certe in tali eventu Pontifex manet Ecclesiæ Caput, & reliqui Catholici manent membra: nisi forte dicas Pontificem non esse Pontificem, dum ex falsa relatione decipitur; quemadmodum dixit Wicleffus, in Constantiensi Concilio damnatus, nullum esse Pontificem dum est peccati mortalis reus. Ejus articulus 15 ita sonat: *Nullus est Dominus civilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.* Hujus pestilentis hæresis vel umbram exhorrescis, sat scio: nam ut motiva deessent alia, tamen hoc à Te impetraret institutio atque disciplina Waldensis. Eapropter non potes ire inficias, *membra* in casu proposito *recedere à suo Capite.* Id autem concedis in eodem casu esse licitum, ut supra vidimus. Ergo Tecum ipse pugnas, quando ista Calixti verba extendis etiam ad alias Litteras Apostolicas, quam ad eas quæ materiam divinæ fidei & mores salutares continent. Si enim per ista verba vetet Calixtus, ut ne umquã membra à Capite recedant; profecto per eadem etiam vetat, ne recedant in proposito eventu. Qua igitur specie veri, qua religione Tu id tunc fas esse concedis? Fatere, Observande Professor, Te hic tuo ipsius jugulatum esse gladio. Fatere, verba Calixti Papæ non

non esse extendenda ad Litteras Apostolicas, in quibus dumtaxat quæstiones facti particularis dirimuntur. Sed quia aliqui hoc argumento ad hominem, ut vocant, fortasse contenti non erunt; idcirco juvat locos juris exhibere integros, ut Lector dijudicare possit, quantopere à vero & genuino eorum sensu aberraveris.

15 Textus primus, qui abs te objicitur, extat distinctione ac canone supra citato, & sic habet: *Non decet à capite membra discedere; sed, juxta sacræ Scripturæ testimonium, omnia membra caput sequantur. Nulli vero dubium est, quod Apostolica Ecclesia mater est omnium Ecclesiarum, à cujus vos regulis nullatenus convenit deviare.* Ubi observa, *à cujus regulis*, & cedo mihi obsecro, quis Theologus, quis Jurisperitus, quis sacrorum Canonum Interpres dicit, facta particularia, in Bullas Pontificum relata, esse regulas? Si non sint regulæ, ergo nec sunt præcepta. Unde liquet, quam nihil ad rem faciat textus ille alter Gregorii, abs Te pariter assignatus, quamquã male citato loco. *Præceptis Apostolicis non dura superbia resistatur; sed per obedientiam, quæ à Sancta Romana Ecclesia & Apostolica auctoritate jussa sunt, salutifere impleantur; si ejusdem sanctæ Dei Ecclesiæ, quæ est caput vestrum, communionem habere desideratis.* Huc iterum oculos, Pater Sebastiane, huc mentem; ut præter alia videas & consideres, dici: *Per obedientiam, quæ jussa sunt, salutifere impleantur*; non vero, *Per fidem saltem humanam, quæ narrata sunt, salutifere credantur.* Quo posteriori modo deberet Gregorius loqui, ut perditæ tuæ causæ patrocinari à viro prudente censeretur. Ut autem Tecum agam liberaliter, accipe ponderanda præterea illa verba ejusdem Canonis: *Si quis hæc Apostolicæ Sedis præcepta non observaverit, percepti honoris esse hostis non dubitetur.* Pondera hic denuo dici, *Præcepta*; non, *Narrata*; *Observaverit*, non *Crediderit*. Quæ jam tibi surgit sententia? An ullo tolerabili sensu dicuntur impleri narrata, sive observari?

16 Sed plus tibi præsidii constitutum putas in textu tertio, ideoque eum adducis ad dilucidandos duos antecedentes; quam vero inepte, non facile dixerim. Nam si constituisses huc aliquem ex Jure textum transcribere, non habito ullo delectu atque discrimine, sed fortuitu; non potuisses adducere alium, qui ad tui rationem instituti minus conduceret: quia dicit ibi Leo, quid Pontifices ipsi agere debeant, non quid alii Pontificibus subjecti Catholici. Age, verba ipsa revolve animo iterum iterumque, *Ideo permittente Domino Pastores hominum sumus effecti, ut quod Patres nostri, sive in sanctis canonibus, sive in mundanis affixere legibus, excedere minime debeamus.* Horum verborum sensus, licet clarus sit per se, tamen fiet clarior, perlegenti hujus Quæstionis argumentum, quod hic describere non vacat. Sed gratis demus, subjectos Catholicos hic à Leone commonefieri officii sui, tamen nec hilum proficis; eo quod denuo instituatur sermo de Canonibus & Legibus. Omnia autem illa, nominatim facta particularia quæ in Pontificum scriptis tractantur non esse Canones aut Leges, quis neget? Neque eadem omnia sunt divinæ Constitutiones, neque Apostolicæ Sedis Decreta, neque Sanctiones, neque Definitiones, neque Mandata. Unde patet luce meridiana clarius, Te etiam duos posteriore textus, non nisi inepte & insulse ad stabiliendum tuum Præambulum proferre potuisse, cum ibi de divinis Constitutionibus & Apostolicæ sedis Decretis Sanctionibusque agatur.

17 Atque hoc eodem argumento ostenditur, quam nullius ponderis sit illud quod repetis ex S. Bernardo, de præcepto

&c.

& dispens. cap. 12, *sive Deus sive homo Vicarius Dei, mandatum quodcumque tradiderit, pari profecto prosequendum est cura, pari reverentia deferendum.* Quamquam hic, per hominem Vicarium Dei, supremus Romanorum *Pontifex* non intelligatur. Nec iterum eodem capite: *Quidquid vice Dei præcipit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo, haud secus omnino accipiendum quam si præcipiat Deus.* Hoc observasses & Tu, si egisses vel accuratius vel sincerius. Continuo enim subjungitur, *Ubi tamen Deo contraria non præcepit homo.* Ergo S. Bernardus agit de Vicario Dei, qui potest Deo contraria & displicentia præcipere. Cum autem talia præcipere universæ Ecclesiæ vel magnæ ejus parti non possit supremus Pontifex, utpote in decretis morum labi nescius; quid consequens est, nisi ut & sanctus Doctor agat de alio Dei Vicario, & Tu hunc locum perquam imperite alleges. Video quo Te jactaturus sis. Dices, hic agit Bernardus saltem de sui & cujusvis religiosi Ordinis Præsule. Itaque si huic, multo magis supremo Ecclesiæ Præsuli parendum est. Quis dubitat, Pater Venerande? Sed facta singula, quæ commemorantur vel supponuntur in Scriptis Apostolicis, esse singula præcepta, pernego.

18 Affers etiam illud Lucæ Capite 10 versu 16. *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Quod Thomas Waldensis, inquis, *late prosequitur tom. 3. de Sacramentalibus tit. de horis canonicis cap. 20.* Imbelle iterum telum & sine ictu, quemadmodum ex jam dictis patet, ideoque nihil attinet illud demonstrare pluribus. At, R. Pater, qua fronte addis, Thomam Waldensem hæc, loco à te assignato, late prosequi? Locum hunc, quantus quantus est, perlegi totum iterum atque tertio, neque tamen simile quippiam ibi inveni, ne per umbram quidem. Tua te levitas in hunc errorem rapuit: Viso enim citati capitis titulo, qui sic habet; *Quod Apostolica auctoritate statuenda fuit orandi forma in Clero, cum alternatione psalmorum, antiphonarum, lectionũ, hymnorum & ceterorum;* statim judicasti verosimiliter hic residere aliquid, quod ad tuum pertinebat propositum, caput autem ipsum legere neglexisti. Hoc tam levi nixus fundamento, ais Waldensem hæc late prosequi. Expende, Reverende Pater, quam benigne hoc ego interpreter, ne quid gravius de Te suspicetur Lector. Et dic, amabo, an, si mihi arrogem tuam tuorumque petulantem licentiam scribendi, non possim Te hic merito appellare *Conjecturalem Theologum*, quemadmodum Tui R. P. Papebrochium immerito appellarunt *Conjecturalem Historicum.* Convitii istius sibi conscius est Christianus del' Marê, quem nonne æque ac P. Sebastianum pernovisti intus & in cute?

19 Sed non est meum, maledictum maledicto rependere. Ac proinde dumtaxat dico, loco Thomæ Waldensis à te nominandum fuisse potius Fr. Jacobum à S. Antonio, *in Append. Consultat. Resolut. 1, n. 4 & 5.* Quippe quos juris textus abs Te allatos refutavi hactenus, eos omnes insigni prorsus plagio inde arripuisti; ita ut in iis citandis eumdem servaveris ordinem, easdem propemodum transitiones adhibueris, idem denique admiseris erratum in scribendo Leone V pro IV. Vix me tempero, quin in vos accommodem illud Christi, Matth. 15, vers. 14. *Cæcus si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Neque vero dixeris, potuisse Te prudenter credere Fr. Jacobo, utpote qui apud Vos famam jurisprudentiæ obtinet, eo quod ausus fuerit adversus duos Clarissimos Juris utriusque Doctores scribere, alterum Parisiensem M. Antonium Godefroy, alterum Lovaniensem Zegerum Bernardum van Espen. Ne, inquam, hoc dixeris: nam cer-

certum est quid respondeam. Quare attende. Inter alia, quæ ego jam sileo, idem ille Fr. Jacobus, duos Juris Canonici textus, quos supra ante alios omnes allegasti, restringit ad Episcopos, & recte quidem: sic enim & in Jure ipso restringuntur. Tu vero eos extendis ad omnes Catholicos. Jam autem, si sua cuique in arte credendum sit, cur Fr. Jacobo non hic æque credidisti quam alibi? Illi & hic credidisti quidem, opinor: sed textus ita restricti, non videbantur tibi ad fallendum Lectorem habere sat ponderis, sat momenti; idcirco eos perinde proposuisti, acsi ab ipsis illis Pontificibus ad Orthodoxos omnes dirigerentur. Noli itaque malæ tuæ fidei credulitatem, quasi velum aliquod, obtendere; & mirare benignitatem in Te meam, quandoquidem hunc tuum lapsum non castigaverim superius, sicut res ipsa exigere videbatur.

20 Postquam Lectorem frustra, ut jam vidimus, remisisti, Pater Rev. ad Waldensem vestrum, obtrudis exemplum S. Caroli Borromæi, de quo Te postea conveniam. Nunc enim, ut in Juris textibus immoremur, visum fuit transilire ad numerum tuum 9, ubi dicis, *Quod eo fortius evincit intentum, quia Papæ judicium*, CÆLESTE ARBITRIUM *appellatur l.1. in fin. t. 6. de sum. Trinit. & fid. Cathol.* Cardinalis Tuschus, tom. 6. *littera P. conclus. 49. num. 87. Et de eo dicitur, habere* IN SCRINIO PECTORIS *omnia jura cap. 1 de constitution. lib. 6. Tiraquellus, de nobilitate cap. 20 num. 41. & cap. 31 num. 537. Saltem propter viros doctos, qui semper Papæ assistunt in Bullarum, diplomatum, aliarumque Litterarum Apostolicarum editione. Abbas, in Cap. Cum ex litteris n. 4. versu quinto, Nota, de restit. in integr.* Quid dixi dicere ista Te, Pater Reverende? Imo dicit Lezana tom. 3 Annal. ad an. 837 n. 7. unde hæc omnia ad verbum non sine horrendo descripsisti plagio. Igitur in gratiam Lezanæ respondebo ad singula. In primis, Legis primæ à Te, à Lezana in quam, citatæ verba hæc sunt: *Hanc legem* (Catholicam Religionem) *sequentes, Christianorum Catholicorum nomen jubemus amplecti; reliquos vero, dementes vesanosque judicantes, hæretici dogmatis infamiam sustinere, divinâ primum vindictâ, post etiam motus animi nostri, quam ex cælesti arbitrio sumpserimus, ultione plectendos.* Ubi autem hic ulla fit Papæ mentio? Ubi ejus judicium *cæleste Arbitrium* appellatur? An hoc significant verba illa, *Motûs animi nostri, quem ex cælesti arbitrio sumpserimus?* Certe hanc significationem illis verbis subjectam esse non dicit Paulus, nec Iason, nec Bartolus, nec Alciatus, nec Duarenus, nec Cujacius, nec Nævius, nec Salicetus nec Mornacius, nec Antonius Fabri, nec Barbosa, nec denique ulli alii Justinianæi Codicis interpretes, quorum mihi saltem videndi facultas fuit. Quid, quod Glossa, per illa verba videatur intelligere pœnam, infligendam hæreticis per sententiam Imperatoris vel Regis, ideo *cæleste Arbitrium, dictam, quia*, inquit, *cor Regis in manu Dei est.* Verumtamen quod viri illi acutissimi & Juris aquilæ non viderunt in his verbis, hoc vident P. Lezana & P. Sebastianus à S. Paulo, duo Ordinis Carmelitani lumina. O felix Ordo, cui tales Jurisconsulti obtigere!

21 Si Cardinalis Tuschus potuisset tam acutum cernere, ubi loco supro citato asserit Pontificem, *habere cæleste Arbitrium*, ibi pro se non attulisset solum Panormitanum, uti nunc facit; verum etiam hanc Legem, quam vos affertis. Ergo assentiris, inquies, Cardinali Tuscho judicium Papæ esse *Arbitrium cæleste?* Assentior, & mecum assentiuntur Catholici omnes, adeoque ad hoc persuadendum nihil necesse erat dolo malo Jus civile ad-

ducere. At quid Tu inde conficias? Memini, Reverende P.Professor, me aliquando exercitationis ergo hunc vel similem locum objicere Theologis paucorum mensium. Norant illi ritu academico ita distinguere. Judicium Papæ est cæleste Arbitrium, in definiendis fidei controversiis, concedo: in definiendis aliis controversiis, quæ spectant ad factum particulare, nego. Sed nolo ego Tecum agere tam parce. Quare Discipulorum responsioni (quamvis abunde sufficienti) superaddam aliquid loco epimetri. Judicium quod fert Pontifex de peccatis, censuris, votis, juramentis, matrimoniis, & aliis hujusmodi, ea solvens vel ligans, est cæleste Arbitrium, quia Deus hoc idem in cælo ratum ac fixum habet, & ut suum approbat atque confirmat, juxta illud Mat.16.vers.19. *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Unde S.Hilarius apud vestrum Joannem Sylveiram, scribentem in hunc locum, exclamat: *O beatus cæli Janitor, cujus arbitrio claves æterni aditus traduntur, cujus terrestre judicium præjudicata auctoritas sit in cælo:* & apud eumdem, D. Chrysostomus homil.5 de verbis Isaiæ, ait: *A terra judicandi principalem auctoritatem sumit cælum: nam judex sedet in terra, Dominus sequitur servum; & quidquid hic in inferioribus judicarit, hoc ille in supernis comprobat.* Neque dissimilia habent Lucas Brugensis, à Lapide, aliique Commentatores. Sed, Reverende Pater, hæccine locum obtinent etiam tum, cum Pontifex memorat factum aliquod particulare, quod non est patefactum divinitus? An tunc aliquid solvit vel ligat? An judicium, quo E.C. Clemens IX judicavit novum PP. Discalceatorum Conventum à civibus & incolis oppidi de Bilbao desiderari, fuit *caleste Arbitrium*? An Deus illud ratum habuit? An opprobavit & confirmavit tamquam suum? Quo fugit tua meus, P.Professor?

22 Ast ego imprudens, contra ac decreveram, hujus exempli rursus memini. Itaque supprimam reliqua, quæ inde parabam deducere: & venio ad id quod Tu (iterum hic erro) quod Lezana, inquam, affert ex cap. 1, de constit. lib. 6. *Romanus Pontifex jura omnia in scrinio pectoris sui censetur habere.* Idem dicit Tiraquellus, dicit Abbas, & (ut nihil dissimulem) dicunt Bellencinus & Redoanus. Certe Lezana in hac citatione est aliquanto fidelior. Mox intelliges cur addiderim, *Aliquanto*. Interim quæro ex Te, ô bone, putasne hunc locum ad rem facere? Si diceretur Pontifex in scrinio pectoris sui habere omnes historias, omniaque facta particularia quæ à Deo revelata nō sunt, diceres aliquid. Nunc autem cum solius juris fiat mentio, locus ille non ferit nos, utpote qui id ultro concedimus. E contrario ferit Te, una cum tuo Lezana. Audi enim quid ibidem sequatur: *Tamen locorum specialium & personarum singularium consuetudines & statuta,* CUM SINT FACTI ET IN FACTO CONSISTANT, *potest* (Romanus Pontifex) *probabiliter ignorare.* Hæc verba suppressit Lezana, ideoque supra dixi, eum in citando hoc capite esse, saltem aliquanto fideliorem.

23 At inquies, quid ad hunc Suaris locum, n. 10 à me allegatum. *Interpositâ jam auctoritate Sedis Apostolicæ, nullius ponderis est cujuscumque Auctoris opinio in contrarium?* Ah P.Rev. hic sese iterum prodit tua illa in citando infidelitas: nam citas tom. 4 de Relig. lib.3 cap.4 coroll.2, pro coroll.3 fol. 46 pro fol. 429 n. 12 assuisque illam laciniam *in contrarium*. Illa quidem lacinia sensum Auctoris non mutat, tamen pacto nescio quo ostendit, quam non sis scrupulosus in adulterandis Auctoribus, aut certe

te, quam negligens & focors in iisdem perlegendis. Jam vero (ut Suarem explicemus) contra quem Suarez hic agit? Contra illum nimirum, *qui asseruit, Scholares approbatos & incorporatos Societati, per tria vota simplicia, non esse vere ac proprie Religiosos. Deceptus autem fuit*, inquit, *ex opinione, satis communi inter antiquos Doctores, dicentes, verum Religiosum non constitui nisi per professionem & tria vota solennia: qui tamen, juxta antiquum jus suique temporis usum, loquuntur de facto potius (ut sic dicam) quam de possibili; id est declarant sic fieri, non negant autem aliter fieri posse. Et quamvis aliqui vel multi ex Auctoribus privatis in eo sensu id docuissent ..... interposita jam auctoritate Sedis Apostolicæ*, (declarantis hujusmodi Scholasticos esse vere ac proprie religiosos) *nullius ponderis est cujuscumque auctoris opinio*. Ex his liquet, Suarem hic quærere, an qui tria vota simplicia in Jesu Societate nuncupavit, Religiosi rationem vere proprieque sortiatur. Sed, Pater Professor, factine hæc quæstio est, an juris? Juris esse Tu ipse fateberis: neque enim ex humanis pendet testimoniis. Igitur ex hoc Suaris pronuntiato, nihil aliud eruitur, quam quod cum aliqua juris quæstio per Sedis Apostolicæ auctoritatem dirempta jam est, tunc nullius ponderis sit, cujuscumque auctoris in contrarium opinio; atque adeo fraudulenter illud extendis ad quæstiones alias omnes, etiam facti particularis, quales sunt illæ, quæ ab eruditissimo Papebrochio ceterisque Historicis communiter tractantur. Neque vero mihi quidquam officit id quod in fine objicis, tamquam validissimum telum; *Ipsa Societas, in Imagine primi seculi fol. 65, de Pontificibus, historica Jesuitica approbantibus, ait: Quorum effata in rebus hujusmodi errori non sunt obnoxia*. Et inferius. *Ita Pontifices, quorum testimoniis non pro arbitrio adhibetur fides, sed debetur*. Nihil, inquam, id mihi officit, quia hic denuo (ne quid gravius dicam) fœdissime erras. Non enim de Pontificibus, rerum nostrarum historias approbantibus, ibi sermo est; sed de Pontificibus approbantibus nostrum Institutum, ut pium, ut sanctum, ut à Spiritu sancto excitatum, denique ut non abhorrens ab Apostolorum & ipsius Christi Domini exemplo atque doctrina. In Pontifices autem, Instituta Religiosorum Ordinum approbantes, non posse cadere ullum errorem, dixi supra, & cum Theologorum agmine universo sustinet etiam Auctor vester P. Bonæ-spei, tom. 3. tract. 2. de fide disp. 4. dub. 7 resol. 2 n. 108.

24 Infirma sunt quæ refutavi usque adhuc, ut nemo non videt: sed hoc quod habes num. 10, multo infirmius est, atque haud scio an responsione dignum. Sic loqueris: *Quomodo narrativæ in Bullis seu diplomatibus plenam faciant fidem, docet Lezana tom. 5. Summæ qq. in Mari Mag. Carm. num. 4 prout etiam indicat tom. 3. Annal. ad an. 847. n. 6. ubi probat ex Juribus & Doctoribus, narrativam Bullarum, etiam de facto alieno, motu proprio factam, & in qua fundat suam intentionem, plenam facere fidem, adeoque ei standem esse*. Itane vero, Pater Professor? Hoc, Te judice, probat Lezana ex Juribus & Doctoribus? O quam dolendum est, quod hæc Jura, hos Doctores non viderint incolæ oppidi de Bilbao, nec ipse Pontifex Clemens X. Certe narrativa noti Brevis, in qua Clemens IX fundabat suam intentionem, & apud hunc & apud illos fidem invenisset. Sed vah! Pudet me mei, qui iterum mei propositi immemor, aggredior hoc ulcus premere vereor ne pus tandem exprimam.

25 At istud Breve, inquies, non est *ex motu proprio*; non est *ex certa scientia*.

Fac ita esse. Quam vim, Reverende Pater, putas inesse istis clausulis? quam virtutem? quod robur? quos effectus? Id mavis nos ex Lezana quam ex Te cognoscere, ideoque num.13.ais: *Quales effectus habeat clausula*, Motu proprio, *docet Lezana suæ Summæ tom.2. Verbo* Clausula *n. 41. ubi etiam agit n. 29. de effectibus clausulæ* ex certa scientia. Bene habet, sequor Te ad Lezanam, quo vocas. Spectatum admissi risum teneatis Amici. Bonus P.Sebastianus hic se ipse in laqueum induit. Lezana enim loco citato dicit: *Clausula* ex certa scientia ..... *non operatur nisi circa ea quæ sunt juris, & non quæ sunt facti*. Pro eaque sententia ibidem merito allegat Sanchez, Naldum, & Barbosam. Item num. 41. postquam docuerat per clausulam, Motu proprio tolli surreptionem, addit: *Hæc tamen surreptio, quam tollit, solum est ea, quæ oritur ex parte impetrantis, non ea quæ oriri potest vel ex re ipsa, vel ex causæ falsæ expressione, vel ex defectu personæ, puta si sit inhabilis, irregularis*, &c. Ac præter tres supra memoratos Autores, citat hic quoque Suarem cum Tamburino, non nostro quidem Thoma; sed Ascanio, Abbate Florentino Ordinis S.Benedicti, qui de Jure Abbatum tam erudite disputavit.

26 Quid jam dicis, P. Professor? An causa ipsa potest clariorem pro se vocem mittere? Teneo te, &, quod maximum est, tuis irretitum laqueis. Nulla fuga est. Nolim tamen existimes fore ut nunc Tibi insultem, & Te quasi in triumphum ducam, quemadmodum Reges barbaros captis hostibus fecisse memoriæ proditum est. E contrario agam Tecum humanissime, prout debeo, cum Seniore Provinciali Sanctissimi Ordinis, sacræque Theologiæ Professore emerito. Ante omnia ut plenius intelligas, illud quod apud Jurisconsultos dici solet: *Assertio Papæ, etiam de facto alieno, plenam probationem facit, adeoque ei standum est*; necessum est factum alienum subvidere in factum alienum, coram Papa gestum; & in factum alienum, coram Papa non gestum. Hanc divisionem fac accurate doceas discipulos tuos. Tunc & ipsi id perfecte capient: quia quemadmodum Professor, qui bene dividit, bene docet; ita etiam Discipulus, qui bene membra dividentia percepit, bene percipit ea quæ de membris dividentibus postea disseruntur. Jam autem Card. Tuschus tom. 6. littera P. Concl. 62. n. 11 & 12 sic pronuntiat. *De facto alieno, coram se gesto, an credatur* (Papæ) *sunt opiniones: sed distinguitur. Quia si motu proprio rescribit, creditur; si vero ad instantiam partis, non creditur. Ita declarat Aretinus cons. 23. n.9. De facto alieno, non coram se gesto* (nota *non coram se gesto*, qualia sunt facta omnia, de quibus nos inter disceptatur) *non creditur Papæ. Ita Aretinus d.cons.23.n.9.v. aliquando. Anch.cons. 188. visis consiliis, n. 10 & seq. ubi dicit maxime hoc verum esse, quando asserit contra notoriū verum. Sequitur Aretinum Collegium Paduanum cons.2 post consilia Zabar.n.72. Put. decis.129.lib.1. & 338 lib. 3. ita servat Rota. Caputaquen.decis.33 & 239 & 285 lib.2. Paris. cons.1 n.76 lib.1 & cons. n. 42 lib. 4.*

27 Breve est etiam illud quod habet Josephus Mascardus de probationibus vol.1. concil. 139 n. 21. *Assertioni Papæ de facto alieno, non coram se gesto, fundanti licet super tali facto intentionem suam, simpliciter non statur.* Imo ne quidem transfertur onus probandi, juxta Eminentissimum Cardinalem Tuschum, qui loco ante citato num. 54, ita disserit. *Quod narrativa Papæ de facto alieno, etiamsi Papa se fundet super narratis, non transferat onus probandi in adversarium, est de observantia Curiæ, ut dicit Caputaq.*

putaq.lib.2 decis.33, & latius decis.239. NARRATIVÆ PAPÆ: *ubi dicit communem opinionem, quod non transfert onus probandi, & quod ita servat Curia Romana: & repetit decis.285 l. 2.* Possem in hanc sententiam accumulare Auctores plures; & nisi vellem esse tenax mei propositi, possem etiam meminisse narrativæ Clementis IX de quodam facto alieno, sive de consensu Incolarũ oppidi de Bilbao, quę narrativa plene non probavit, tametsi super ea se fundaret Pontifex. Sed satis est, quod non tam Tui quam tuorum discipulorum erudiendi gratia, hæc jura tractaverim tam fuse distincteque; ubi tamen ad causæ meæ defensionem nihil interest, quoquo modo hæc se habere dicantur. Id quod jam breviter ostensum eo.

28 Rev. Pater, quod dicitur de Papa *in Clement. 1. de probat.* idem habet etiam locum in Imperatore, ut stetur ipsius narrativæ in facto proprio, & in facto quoque alieno, quando se fundat super illo facto alieno: neque in Imperatore tantum, sed etiam in Rege, etiam in quovis Principe non recognoscente superiorem, etiam in Delphino Galliæ & quibusdam aliis. Quod si mihi credere nolueris, ea legas censeo partim apud Cardinalem Tuschum tom.4 littera *i* concl. 43 partim apud Mascardum de probationibus vol. 1. concl. 139 num. 10 & 11, ubi & invenies Auctorum nubem agglomeratam, uti etiam apud Fermosinum tom. 1 tit. eodem ad cap.28 *cum à nobis, de testibus* quæst. 2. His cognitis finge animo, Imperatorem, vel alium quempiam ex jam memoratis, narrare factum aliquod, cujus de veritate digladiantur historici inter se; an subito controversia omnis, tamquam Tenediâ bipenni dirempta censebitur, ita ut contrarium scribere non liceat? Non, inquies. Quidni obsecro? Dicam ego. Quia istorum narrativas de facto alieno plenam probationem facere, nihil aliud est, quam eas ex sola dispositione juris debere Judici sufficere, ad finiendas lites in foro externo ac contentioso. In hoc autem foro non versantur Historici, neque adeo his legibus sive juris dispositionibus inter scribendum alligantur, præsertim quando è priscis Annalium monumentis eruerunt aliquid, quod talium narrativarum falsitatem evincat.

29 Jam vero si Imperatori aliisque Principibus, alienum factum narrantibus, credere Historici non semper debeant, quid causæ est, cur semper debeant credere summo Pontifici, narranti factum istiusmodi? Ut enim ostendi antea, nihilo magis hic est summo Pontifici quam istis Principibus divinitus concessa auctoritas errare nescia; atque adeo est etiam merâ dumtaxat juris humani dispositione sancitum, ut ejus de facto alieno narrativa probandi vim obtineat; non quidem ubique & apud omnes, sed apud Judices, & in foro contentioso. Quin imo cum Pontifex nulla dispositione juris efficere possit, ut numquam labatur in alieni facti narratione; faceret perquam ridicule, si suas de facto alieno non revelato narrativas proponeret omnibus, tamquam verissimas certissimasque regulas verum à falso discernendi. An Tu, Rev. Pater, dum hoc videris affirmare, Sedem Apostolicam non exponas hæreticorum ludibrio, judicent alii: non est enim benignitatis meæ tibi invidiam conflare. Igitur hæc est summa responsionis, illas juris sanctiones obtinere tantum in externo & contentioso foro. Unde intelligas, quid sibi velit id quod affers num.8, *Intra limites humani testimonii nullum dari potest majus aut firmius,* quam assertio Sedis Apo-

ſtolicæ. Quid, quod & illud effatum admittendum cenſeam ab ipſis Hiſtoriographis, ubi in antiquis monumentis vel alibi nihil reperiunt, quod Apoſtolicæ Sedis aſſertioni repugnare videatur. Etenim ſi viro honorato & docto oporteat credere, quando nulla ratio eſt diſſentiendi; multo magis tunc oportet credere Sedi Apoſtolicæ. Atque hoc ita eſſe ſtatuerem, etiamſi Pontifex illas juris diſpoſitiones, ſicut poteſt, pro foro externo penitus aboleret. Capis jam, P.R. quam non ſatis ad genuinum iſtorum Juris textuum ſenſum attentus, eos protuleris ad impugnandum P. Papebrochium?

30 Neque ſubtilius argumentaris num. 6 ubi ſic ais: *S.Carolus Borromæus tantam Litteris Apoſtolicis ſolitus erat exhibere reverentiam & obſervantiam, ut eas numquam niſi denudato capite, & cum tota familia genibus flexis, reciperet & perlegeret.* Quid enim? An hinc vis concludere, Ergo Catholici omnes hoc agere debent? Egregia enimvero & tali Profeſſore digna concluſio! Si tu, Rev. Pater hoc pacto legeres Superioris tui litteras, an id facere deberent reliqui Carmelitæ omnes? At, inquies, Tantum volui inde oſtendere reverentiam aliquam Litteris Apoſtolicis eſſe debitam. Quis orthodoxus hoc unquam negavit? Sed ſcire Te convenit, aliud eſſe fidem, aliud reverentiam. Hæc Apoſtolicis litteris ſemper debetur, illa non ſemper. Innocens aliquis E.C. excommunicatur publice à Pontifice; excommunicatum eſſe ſe credere non debet, imo non poteſt. Attamen (ut fert communis Theologorum opinio) debet ſeſe publice quaſi excommunicatum gerere, donec innocentiam ſuam probaverit, & eatenus ſcripto Apoſtolico reverentiam exhibet obſervantiamque. Quo in diſcurſu quid reprehendi abs Te poſſit, non video. Quid ſi ille innocens jam ſcribat ad Pontificem, & dicat, crimen de quo apud Pontificem falſo accuſatus fuit, eſſe fictam fabulam, eſſe commentum: an cenſebitur ſcriptum Apoſtolicum explodere, & læſæ Pontificiæ auctoritatis reus? Vide quid reſpondeas. Si ais, aliis riſum movebis, aliis ſtomachum, mihi tui commiſerationem, approbationem nemini. Sin autem negas, tuo calculo etiam P. Papebrochium abſolvis. Quid enim inter hunc & illum intereſt? Ergo aliud eſt dicere ſimpliciter aliquid eſſe fabulam & commentum, aliud aliquid tamquam fabulam & commentum explodere. Hoc contemptionem ſonat, & neſcio quem riſum ſarcaſticum; illud, non item. Sed nihil attinet hoc urgere pluribus, tum quod hoc ſatis ſuperque declaravit P. Papebrochius in eruditiſſimæ ſuæ Reſponſionis locis variis, tum quia nolo ego lucernam, quod aiunt, in meridie adhibere. Quare ad Præambulum tuum ſecundum feſtino.

PRÆ-

PRÆAMBULUM SECUNDUM.

Piis Ecclesiæ Historiis, Divino Officio seu Breviario insertis, ab universis Catholicis debetur summa reverentia & fides humana.

EXAMEN.

Et sub hoc lapide, Reverende Pater, delitescit scorpius: quia nisi abhorrerem ab imitanda effræni tua criminandi audacia, possem & hinc consectaria impia maximeque cacodoxa eruere. Quid enim? An hoc Præambulum sumptum prout jacet, non complectitur pias Ecclesiæ Historias, etjam divinitus revelatas, quæ in Euangeliis, Litteris Canonicis, & Actibus Apostolorum commemorantur? Nemo, cui tantum est aliquid aceti in pectore, hoc negabit. Sunt enim Ecclesiæ historiæ, sunt piæ. Ergo & ex hoc tuo Præambulo sequitur, ut historiis à Deo quoque revelatis adjungenda sit fides humana; & consequenter cuncta redeunt, quæ num. 7 & 8 celeriter perstrinxi. O quam metuo, ne cui hic in graviorem suspicionem venias! Nam semel tantum ita indefinite loqui, potest facile condonari inconsiderantiæ: at iterato ita loqui, habet pacto nescio quo, plus suspicionis. Quippe ut num. 14 ipse probasti, adductis Juris textibus, *Verborum geminatio majorem deliberationem & enixam voluntatem indicat*, cum in omnibus, tum maxime in S. Theologiæ Professore emerito, qui suarum propositionum latebras, recessus, & angulos solet scrutari omnes. Sed macte animis, Pater Reverende, quanto graviorem hæc iterata loquendi formula suspicionem aliis injicit, tanto me impensius æquum est Tibi consulere & sensum tuum orthodoxum palam facere. Igitur, si quis est, cui hæc Fratris Sebastiani à S. Paulo positio, universalis nimium atque indefinita, offendiculo fuit; scito ille, constare ex antecedentibus & consequentibus, Fratrem Sebastianum hic tantum intelligi velle de iis Ecclesiæ historiis, quæ sunt quidem divino Officio seu Breviario insertæ, sed divino afflatu scriptæ vel traditæ non sunt, atque ideo omnem suspicionem propulsato. En iterum, Rev. P. Professor, quam tecum agam non inimice: & quam longe absim à tua accusatoris infidelitate: ego enim ipse tuas propositiones purgare studeo.

32 At quamvis illud Præambulum in tuo sensu jam explicato labe hæreseos careat; tamen verum esse non potest. Etenim cum piæ illæ Historiæ, quæ divinitus patefactæ non sunt, spectent ad quæstiones facti particularis, & cum Ecclesia in iis errare queat sæpeque erraverit; quî fieri potest, ut iis debeatur summa fides humana, præsertim quando rationes in contrarium afferuntur? Tu quidem num. 16. objicis; Sacra Congregatio die 14 Junii an.

1618, sic statuit: *Historiæ quæ in Breviario per Sedem Apostolicam approbato recitantur, ut maxime veræ ab Ecclesia venerantur.* Sed ego, cum illum locum diu conquisitum nondum in fonte invenerim, dubito, an hic possim tibi credere. Neque immerito dubito: partim quia soloecismus ille, *venerantur*, pro *honorantur*, stylum redolet tuum; partim quia jam tot deprehendi textus abs Te vel fictos, vel adulteratos, vel male citatos denique, ut hic valere existimem illud gl. 1 in can. qui negligunt. 24 q. 3. *Præsumptio inducitur ex consuetudine.* Ob eamdem malam fidem nescio quoque, an possim tibi credere „ Sacram „ Rotam in una decisione Cæsar-Augusta- „ na coram D. Coccino an. 1631 dixisse: „ *Historias contentas in Breviario, à S. Sede* „ *Apostolica approbato, censeri ab Ecclesia ca-* „ *nonizatas.* „ Imo ad rationem jam dictam accedit & alia, nimirũ hæc, quod scribis *An.* 1631, ubi Sylveira vester in Apologia Carmelitana quæst. 1 scribit *An.* 1630. Insuper verba in tuum favorem exhibes paulo aliter atque Sylveira, ut ostendam alio loco. Neque cum eodem Sylveira post τὸ *Cæsar-Augustana* ponis τὸ *Cathedralis*; id quod mihi argumento est, Te nondum novisse modum citandi sacram Rotam. Ut ut est; Rotæ decisionem ad utrumque annum quæsivi diu multumque; & nihilo magis reperi quam locum S. Congregationis. Tamen agam liberaliter, causæque fretus bonitate, dabo tibi & hunc & illam reapse existere. Quid jam?

33 Ergo, inquies, historiæ Breviario insertæ habentur ut maxime veræ, & censentur ab Ecclesia canonizatæ. Itáne vero? Sed quomodo fidem facies, duos istos locos intelligendos esse eo sensu, quo intelliguntur abs Te? Profecto, ut notum est omnibus, Sacra Rituum Congregatio Breviaria mutavit persæpe, substituitque historias historiis inductis summopere repugnantes: id quod numquam faceret, si sibi persuasum haberet, historias Breviario approbato contentas, esse verissimas, esse ab Ecclesia canonizatas; sicut Pontifex Sanctos semel Canonizatos ex albo Sanctorum numquam expungit. Igitur debet necessario citatis à Te verbis subjecta esse alia vis atque significatio. Quæ autem ea possit esse, mihi quidem difficile non erit dicere. Placetne, R. P. incipiam à priore loco? Eum sic distinguo: *Historiæ quæ in Breviario, per Sedem Apostolicam approbato recitantur, ut maxime veræ ab Ecclesia venerantur*, quando nihil ab Eruditis affertur in contrarium, concedo; quando ab Eruditis aliquid in contrarium affertur, nego. Atque hæc responsio non potest displicere, Tibi saltem, utpote qui num. 7 supponis Orthodoxos tantum debere omnia in litteris Apostolicis contenta venerari ut maxime vera, quamdiu non demonstratur contrarium.

35 Tamen quoniam certum est mihi esse liberali, accipe etiam alteram responsionem. Illæ historiæ, tum quoque cum ab Eruditis vocantur in dubium, imo & manifestæ falsitatis convincuntur, honorantur ut verissimæ (nota τὸ *ut*) quia ritu eodem recitantur quo veræ, & sic recitandæ præcipiuntur ab Ecclesia. Unde Gavantus in Rubric. Breviarii sect. 5. cap. 12. n. 16, universim ait *se laudare non posse, eos qui ritu Romano recitant Officium, & ab Officio ritus alieni mutuo accipiunt Lectiones de vita Sanctorum non approbatas Romæ, contra Rubr. Breviar. de Dupl. n. 1 & de Lect. n. 9. ubi approbatæ requiruntur Lectiones auctoritate Sedis Apostolicæ.* An autem S. Rituum Congregatio, per verba à Te allata, noluerit stabilire hanc Rubricam, potes tu scire, si hæc verba in fonte consulueris. Nam juxta illud Gregorii de verborum signif.

In-

Intelligentia dictorũ ex causis est assumenda dicendi: inde sciri potest. Atque, utrovis modo explicanda est Decisio S. Rotæ, in qua dicuntur illiusmodi historiæ ab Ecclesia *canonizatæ* censeri. Modum ultimũ videntur indicare verba Rotæ, prout referuntur à Sylveira; qui addita particulam *Veluti*: „Historiæ, inquit, quæ in Breviario habentur, *veluti historiæ ab Ecclesia Canonizatæ censentur*.„ Quam particulam, an Tu non omiseris malâ fide, est cur dubitem. Sed nimis parce hic Tecum ago. Quare agedum, Rev. Pater, fac errare Sylveiram, & particulam istam non esse in Decisione expressam; tamen τὸ *Canonizatæ* hic non sumi proprie ac in rigore, colligitur ex eo, quod alias Historiæ singulæ, in Breviario approbato inclusæ, essent singula Fidei Orthodoxæ puncta; adeoque (ut levissime dicam) erroneum esset hoc tuum Præambulum: *Piis Ecclesiæ Historiis, Divino Officio seu Breviario insertis, ab universis Catholicis debetur summa reverentia & fides humana*. Quis enim nesciat punctis Fidei divinam fidem esse debitam? Ecce, Pater Reverende, quomodo hæc S. Rotæ verba, proprie intellecta, in nos intorquere nequeas, nisi Tibi ipse infligas vulnus æque grave.

36 Sane misereor Tui, & nescio quo animi impetu incitor iterum ad Te docendum, *Canonizari* sumi posse dupliciter, proprie scilicet & improprie. *Canonizari* proprie, est ab Ecclesia approbari, tamquam divinâ fide credendum, & ut tale proponi. Improprie autem *Canonizari* est, ab Ecclesia approbari, tamquam non adversans fidei nec bonis moribus, ita ut non decernatur verumne sit an falsum. Atque hoc ultimo sensu etiam libri illi, qui ab Censoribus ordinariis aliisque viris eruditis approbantur, Canonizari dicuntur, tum apud alios, tum apud Eckeardum Minimum, de Vita Notkeri Balbuli, ubi cap. 16 ait: *Ea quæ socii & fratres ejus in eodem Monasterio S. Galli composuerant, omnia canonizavit; videlicet hymnos, sequentias, tropos, &c. & totum authenticavit*. Cum ergo Historiæ quæ relatæ sunt in Breviarium, proprie Canonizatæ dici non possint, sicut Tu debes admittere; quid superest, nisi ut S. Rotæ decisio solum de impropria Canonizatione loqui censeatur? Sic tui argumenti vis tota frangitur. Nondum tamen frangeris animo.

37 Cardinalis Lugo, inquis, de Fide disp. 20. sect. 3. n. 69 asserit. „Historias pias, „communiter ab Ecclesia receptas & pro„positas, ut V.G. quod *Christus B. Thomæ* „*Aquinati dixerit: Bene scripsisti de me Tho*„*ma*, & similes quæ authentice Breviario „sunt insertæ, absque temeritatis nota non „posse negari.„ Sed, Rev. Pater, an tanti tibi est illius Cardinalis auctoritas, ut ipsius judicio hanc controversiam dirimendam putes? Bene habet, talem non recuso arbitrum, quia Lugo hoc loco totus est meus. Audi igitur, quid initio numeri à Te citati pronuntiet: *Propositio temeraria apud Censores Theologos est, quæ communi Patrum sensui opponitur, aut quæ contra Doctores Theologos sentit* (observa vigilanter ea quæ sequuntur) *sine sufficienti fundamento, quale esset, si magni ponderis ratio vel gravis Doctoris auctoritas, qui rem bene discussisset, pro eâ etiam parte reperiretur*. Tum pauculis lineis interjectis inter alia subtexit exemplum à Te transcriptum: *Talis erit, si aliquis negat historias pias, communiter ab Ecclesia receptas & propositas, V. G. quod Christus B. Thomæ Aquinati dixerit: Bene scripsisti de me Thoma, & his similia*. Ubi has particulas, *sine sufficienti fundamento*, subaudiri constat, & ex orationis contextu, & ex scopo Auctoris. Hic ergo patescit denuo, quam Tu agas infideliter; & quam recte

ego semper inculcaverim, fas esse Orthodoxo recedere ab Historiis passim admissis, quando sufficiens aliqua in oppositum ratio adinvenitur.

38 A Cardinali Lugo abis ad Bordonum, Raynaudum, Sinnichium, subtilem Scotum, & S. Augustinum, ab iisque omnibus patrocinium petis, sed conatu rursus irrito, quemadmodum pulcre ac erudite ostendit Papebrochius in numquam satis laudanda Responsione Art. 1. §. 2. & Art. 4. §. 1. Quare, quoniam non habeo quod superaddam, nolo actum agere. Hoc unum edico Tibi, mirari me P. Papebrochii clementiam, quod ubi tot & tam atrocibus à Te proscissus est calumniis, non accusaverit Te hic ingrati plagii. Id sane poterat facere commode: sat enim noverat, locum Scoti & S. Augustini à Te fuisse subreptum Francisco Bordono, ita ut omnia eadem, quæ ipse, errata admiseris. Præterea quanto cum plausu tuique animi sensu in Te retorsisset eumdem Bordonū, ut qui tom. 3 res. 86 n. 136 dicit: *Carmelitarum Ordo cœpit circa annū 1160, sed quia Regulâ carebat, ideo confirmationem non obtinuit nisi sub Honorio III, qui Regulam ab Alberto Patriarcha Hierosolymitano confectam approbavit anno 1226 die 30 Januarii*: & n. 159 negat *validum sumi argumentum ex recitatione Officii*. Hoc tamen Papebrochius siluit. Est profecto cur Patri, Tibi adeo benevolo, grates referas. Simile aliquod benevolentiæ in Te meæ volo hic extare monumentum. Quippe cum n. 25. dicas: *Universa Hispania, non alio graviori innixa fundamento, profitetur S. Jacobum in Hispania prædicasse, quam quia Ecclesia ita tenet in proprio ejus Officio*, posset durior aliquis adversarius te criminari, tamquam si integræ illi nationi affinxisses nimiam in credendo levitatem. Et certe contemptionis nescio quid præse ferunt illa verba: *Non alio graviori innixa fundamento*. Ergo, inferret adversarius ille durior, quidquid pro S. Jacobi in Hispaniam adventu elaborarunt acutissima Hispanorum ingenia, quidquid eruerunt ex antiquis rerum suarum annalibus, nullum habet fundamentum, vel saltem non tantum habet, quantum Romana Breviaria.

39 Atqui Vincentius Maria, Ordinis Prædicatorum S.R.E. Presb. Cardinalis Ursinus, S. Beneventanæ Ecclesiæ Archiepiscopus Metropolita, in eruditissima sua Dissertatione de S. Bartholomæi Apostoli reliquiis Benevento vindicatis, art. 7. affirmat, Breviarium Romanum „ minoris ponderis esse in privatis factis aut „ gestis, quæ in vitis Sanctorum ex occasione referuntur, ita ut efficax inde argumentum peti non possit, ubi præsertim „ antiquiora monumenta adversantur. Nec „ enim Ecclesia ipsa quæ iis utitur, inconcussæ infallibilisque veritatis judicat „ quæcumque Breviariis suis sunt inserta, „ cum multoties pro variis temporibus, varia ex occasione ea mutaverit correxeritque. Testatur id Concilium Senonense, de „ anno 1528, quod ut Breviaria & Missalia emendarentur, decreto sanxit: testatur Concilium Coloniense, de anno „ 1536, cui hoc idem decernere placuit: „ testatur Concilium Tridentinum, in quo „ idipsum statuitur; ac demum Concilium „ Rothomagense anni 1581, & Concilium „ Rhemense anni 1583 decernunt, ut „ quam diligentissime à falsis narrationibus „ & historiis Breviaria repurgentur. Quæ „ omnia argumento sunt, non illico putanda esse ab omni historica aberratione libera, sed magna plerumque spongia egere, licet illa in suum usum usurpet Ecclesia „. Hæc pereruditus ille Cardinalis. Unde intelligi debet, quā facile quis Te posset traducere, quasi contemptorem universæ Hispaniæ, ut quæ in tanta subtilissimorum ingeniorum multitudine, tantaque copia, non potuit tot jam labentibus annis

pro

pro sua sententia adinvenire aliud fundamentum gravius, præter unum Breviarium: sed id non facio ex benevolentia singulari. Imo, etiamsi hujus Eminentissimi Cardinalis auctoritas sufficere videatur, tamen prosequor amice expendere reliqua.

40 Num. 26. in Præambuli tui defensionem affers „ illud Gregorii ad caput Apostolicæ 35, quæst. 9. *Apostolicæ Sedis* „ *sententia, tantâ consilii moderatione concipitur, tantâ patientiâ & maturitate decoquitur, tantaque deliberationis gravitate profertur, ut non immutari necessarium ducat*. Et ideo, inquis, quæ ab Ecclesia pro „ Officio Divino approbantur, summa „ sunt digna veneratione & fide. Unde licet in Breviario antiquo aliqua sint „ emendata & correcta sub Clemente „ VIII, à Card. Baronio & Bellarmino, „ quæ tamen in eo retenta & relicta sunt, „ fidem & venerationem merentur. Sed R. P. Professor, quomodo ista duo cohærent: *Ut non immutari necessarium ducat*, &, *Licet in Breviario antiquo aliqua sint emendata & correcta*? An emendari & corrigi queunt Breviaria sine immutatione? Si secundum Gregorium Apostolicæ Sedis sententia ita proferatur, ut non immutari necessarium ducat, quomodo Clemens VIII necessarium duxit immutari antiquum Breviarium, quod Apostolicæ Sedis sententia approbatum erat?

41 Hic suspicabitur fortasse quispiam, Gregorii verba manca esse ac mutila. Et revera sic est. Quapropter, antequam ea hic meliore fide referam, oro Lectorem, ne Tibi nimium indignetur. Sunt autem hæc: *Apostolicæ Sedis sententia ..... tanta deliberationis gravitate profertur, ut retractatione non egeat, nec immutari necessarium ducat*, NISI FORTE SIC PROLATA SIT, UT RETRACTARI POSSIT, VEL IMMUTANDA SECUNDUM PRÆMISSÆ TENOREM CONDITIONIS EXISTAT. Rev. Pater, appello quemlibet, cui suffragatur hoc caput? Tibine, an mihi? At, istum locum, inquies, ita descripsi ex Sylveira. Esto: nam ut non dicam, hinc conjici, Carmelitarum proprium esse, textus in sui favorem mutilare, ne sic quidem Te purgabis de tua mala fide. Quia cum hic memineris mutati Breviarii, non poteras non suspicari in illius Capitis verbis sic citatis, utpote illi mutationi minime congruentibus, latere errorem aliquem; adeoque, si voluisses agere fideliter, omisso rivulo fontem ipsum adivisses. Verum missa faciamus hæc, & ad rem redeamus, & repetamus tua verba.

42 *Licet in Breviario antiquo*, inquis, *aliqua sint emendata & correcta sub Clemente VIII à Card. Baronio & Bellarmino; quæ tamen in eo retenta & relicta sunt, fidem & venerationem merentur*. At Tibi neutiquam consentit supra laudatus Cardinalis Ursinus, quia loco citato ita loquitur: *Imo nec suis omnino carere nævis Clementino-Urbanum, quo utimur, Breviarium doctissimi historiarum exploratores indicant*. Tum nævorum seriem texit bene longam, quam videre est apud P. Papebrochiũ in Responsione Art. 9. n. 30. Postremo subjungit ille: *Et vero Cardinalem Baronium ..... non absolutissimam in rebus historicis fidem Romano Breviario tribuisse, certissimum est*. Et jure merito, quia pleraque Sanctorum acta tam sunt quæstiones facti particularis in recentiore Breviario, quam in aliis jam antiquatis; atque adeo, cum ideo Ecclesia in his subinde erraverit, potuit & in illo. Eam autem reipsa & in illo errasse, affirmant viri doctissimi religiosissimiq; imo & Ecclesiæ Principes. Ex quo quasi suapte sponte profluit hic syllogismus: Nullis piis Ecclesiæ Historiis, quæ possunt esse falsæ, & quas falsas esse ajunt viri doctissimi piissimiq; debetur ab universis Catholicis summa fides hu-

mana: Atqui sunt piæ quædam Ecclesiæ Historiæ, Divino Officio seu Breviario etiam recentiori insertæ, quæ possunt esse falsæ, & quas falsas esse ajunt viri doctissimi piissimique: Ergo quibusdam piis Ecclesiæ Historiis, Divino Officio seu Breviario etiam recentiori insertis, non debetur ab universis Catholicis summa fides humana.

42 Quid ad hoc argumentum, R. P. Professor? Oppones, sat scio, Quintañadunam, quem dicis habere in Theologia sua Morali, Singulari 14 num. 2 tract. 7, *Breviaria, quibus modo utimur, omni suspicione carere nullo modo ambigendum est.* Sed si tibi assentiatur Quintanaduñas, iisdem quibus Tu, fractus jacet argumentationibus; neque tanta est ipsius apud quemquam auctoritas, ut hoc ipsius placitum me magnopere solicitet. Accedit quod Auctor ille nullam hujusce placiti rationem adferre nitatur. Proinde hic tenet illud Melchioris Cani lib. 8. De Locis Theologicis cap. 4. *Theologorum Scholasticorum etiam multorum testimonium, si alii contra pugnant viri docti, non plus valet ad faciendum fidem, quam vel ratio ipsorum vel gravior etiam auctoritas comprobarit.* Quamquam dubitem, an Quintanaduñas hic perinde intelligendus sit, atque Tu eum intelligis; ideo dixi, Si tibi assentiatur. Qua de causa juvat totum ipsius contextum ponere ob oculos, ut æquus Lector dijudicare possit. *Secundum locum*, inquit, *obtinent Breviaria, tam universalis quam singularium Ecclesiarum, quorum Lectiones, Sanctorum patrias & vitas continentes, cum earum constructio viris doctis & eruditis commissa sit, generaliter loquendo* (Nota GENERALITER LOQUENDO) *fide digna censentur; non vero tantâ, ut notam erroris vel temeritatis, aut similem censuram incurreret, qui illis fidem negaret; imo nec peccatum committeret: non aliter, ac qui Historiis aliis humanis fidem negaret: nonnulla enim & non levia mendacia in veterum Breviariorum Lectionibus, sicut in Historiis, reperta sunt, ut constat ex cap. Sacrosancta Romana dist. 15. Ubi Gelasius Papa has Lectiones corrigendas, & ad veritatem summa cura redigendas statuit. At Breviaria, quibus modo utimur, omni suspicione carere, nullo modo ambigendum est.* At cujus rei suspicione? Cum antea facta fuerit mentio de mendaciis, videtur hic nihil aliud à Quintaduña asseri, quam non dubitandum esse, quin quibus modo utimur Breviariis, ea careant omni suspicione mendacii. Jam vero suspicionem mendacii differre à suspicione falsi vel erroris, lippis & tonsoribus notum est.

43 Judicet igitur æquus Lector, an non anceps sit ad minimum atque ambiguum illud subsidii genus, quod ex Quintanaduña repetendum putasti. Hoc autem evidens est, Quintanaduñam hic tibi adversari, quatenus etiam prisca Breviaria omni vacare errore incaute statuisti. Te id statuere, patet & ex universalibus Præambuli tui vocibus, & ex num. 17 ubi; posteaquam attuleras hanc decisionem Sacræ Rotæ, ut dicis: *Historiæ contentæ in Breviario, à S. Sede Apostolica approbato, censentur ab Ecclesia Canonizatæ*: statim subdis: *Quod intelligendum est maxime de Historiis Breviario insertis post illius recognitionem sub Clemente VIII, à Card. Baronio & Bellarmino factam.* Si de hoc maxime: ergo etiam de aliis antiquioribus Breviariis idem intelligendum esse existimas; nisi forte velis fateri, redundare illam particulam inclusivam *Maxime.* Et vero ut id ingenue fateare, ego Tibi auctor sum. Alioquin (id quod emerito Professori longe turpius est) debebis fateri, Te in paucis lineis locutum esse pugnantia: scilicet Breviaria antiqua caruisse omni mendo, & simul

non

non caruisse. Hoc enim demonstrari potest, non solum ex num. 27 ubi concedis, *in Breviario antiquo aliqua esse emendata & correcta sub Clemente VIII*; sed etiam ex ipso num. 17, ubi ut ostendas Decisionem S. Rotæ intelligendam esse maxime de recentiori Breviario, adducis verba Gavanti. *Qui* (Baronius & Bellarminus) *rejecerunt omnia quæ jure merito revocari poterant in dubium; imo quæ controversa erant; alicujus tamen gravis auctoris testimonio suffulta, aliquam haberent probabilitatem, retenta sunt eo modo quo erant ante, cum falsitatis argui non possint, quamvis forte altera sententia sit à pluribus recepta.* Hic per transennam nota, Gavantum scribere *fortasse*, non *forte*, ut tecum scribit Jacobus à S. Antonio; unde iterum colligo, Gavantum abs Te ne inspectum quidem: sed parum nostra id interest.

44 Ex istis Gavanti verbis liceat mihi argumentari hunc in modum: Non caruit omni mendo, neque summa fide dignum fuit Breviarium illud, in quo *aliqua sunt emendata & correcta*, & in quo erant aliqua *quæ jure merito vocari poterant in dubium*: Atqui, ut Tu cum Gavanto admittis, in antiquo Breviario *sunt aliqua emendata & correcta*, & in eo erant aliqua *quæ jure merito vocari poterant in dubium*: Ergo antiquum Breviarium non caruit omni mendo, neque summa fide dignum fuit. Et tamen caruit omni mendo, & fuit summa fide dignum: nam, secundum Te, censebatur ab Ecclesia Canonizatum, & contentæ in eo Historiæ honorabantur ut verissimæ. Quid jam dices P. Professor? Quo te vertes? quo confugies? Vides profecto, si quidquam videas, te hic fumum fugere non posse, nisi in ignem incidas. An ergo confiteris, haud satis tibi perspectam fuisse vim illius particulæ *Maxime*? Sed næ ego gladiator lentus sum, qui, ubi Tu ipse mihi mucronem das simul & jugulum, adhuc ferire cesso. Quoniam igitur ita placet, feriam. At unum exciderat: dic ante, obsecro, quare inter citandum Gavantum omiseris hæc verba: *Visum est illis* (Baronio & Bellarmino) *ad historiæ veritatem bona fide restituere sacras Lectiones, idque minima quæ fieri potuit mutatione?* Si tibi veritas cordi sit, Pater Reverende, non diffiteberis ideo Te omisisse illa verba, quod nimis clare innuerent falsa aliqua in antiquo fuisse Breviario; & quod verereris, ne qua hinc fieret ad Clementinum Breviarium argumentatio.

45 Nunc age, ictum fortiter excipe, & ut virum decet. Nullis piis Historiis, quæ tantum aliquam habent probabilitatem, debetur ad Orthodoxis summa fides humana: Atqui sunt in Breviario Clementino quædam piæ Historiæ, quæ tantum aliquam habent probabilitatem: Ergo quibusdam piis Historiis, quæ sunt in Breviario Clementino, non debetur ab Orthodoxis summa fides humana. Propositio certa est apud omnes. Complexio est legitima, maximeque ad normam dialectices exacta. Sola igitur restat probanda assumptio, & probatur clarissime ex his verbis Gavanti, quæ in tui defensionem adduxisti: *Quæ controversa erant, alicujus tamen gravis auctoris testimonio suffulta, aliquam haberent probabilitatem, retenta sunt eo modo quo erant ante.* Ergo sunt in Breviario Clementino quædam piæ Historiæ, quæ tantum habent aliquam probabilitatem. Jamne vides, R. Pater? Jamne sentis, quem mihi porrexisti mucronem, non esse plumbeum? Sed nondum satis est: juvat eum adigere adhuc altius. Hoc autem ut fiat, oportet observemus, à Gavanto non dici, *quæ aliquam habebant probabilitatem*, ut à me dictum est in illo sylogismo; sed, *quæ aliquam haberent probabilitatem*, id quod apud politioris litteraturæ homi-

nes perinde sonat, ac si dicatur: *Quæ poterant habere aliquam probabilitatem.* Atqui *posse habere aliquam probabilitatem*, non est *habere aliquam probabilitatem*: Ergo videtur censuisse Gavantus, in Clementino Breviario retenta esse, non tantum quæ ob alicujus gravis auctoris testimonium habebant probabilitatem aliquam; verum etiam quæ ob simile testimonium aliquam habere poterant, sive quæ gerebant aliquam probabilitatis speciem; *quamvis fortasse altera sententia sit à pluribus recepta.* Tantum abest ut omnes quæ sunt in illo Breviario Historiæ, à cunctis Orthodoxis verissimæ esse censeantur.

46 Neque ad ictum avertendum Tibi clypeus datur in illis verbis, *cum falsitatis argui non possint*; licet Jacobus à S. Antonio, in Appendice Consultatoria Resolut. 3 num. 19 verba illa valde notanda esse inculcet. *Cur enim hoc?* inquit. *Nisi quia eo ipso quo Breviario, rite recognito & approbato, insertæ sunt, tamquam Canonizatæ & Canonicæ veritatis habendæ sunt.* Non ideo, R.P. Jacobe, non ideo: quomodo enim ea quæ sunt solum probabilia, possunt esse veritatis Canonicæ? Veritatibus Canonicis præbetur assensus fidei supernaturalis, qui solum probabilis esse non potest, ut ostenditur ex propositione 21 ab Innocentio XI damnata: *Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem, stat cum notitia solum probabili revelationis; imo cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.* Non ergo ideo, sed quia eo tempore, quo castigatum fuit Breviarium, nondum erant lustratæ tot Bibliothecæ, nondum tot Manuscripta è suis eruta latebris, nondum tot Numismata effossa, nondum excogitata ars legendi antiqua diplomata, nondum reperta tot monumenta alia, nondum denique tot in elucidandis Historiis positi labores ac vigiliæ, quot hac nostra eruditissima ætate ponuntur hodie in Belgio, Gallia, Italia, aliisque mundi plagis. Hinc factum est, ut tunc inveniretur nihil novi, quod alterutri parti aliquid momenti adderet vel demeret.

47 Quid igitur mirum est, tunc non potuisse Historias quasdam falsitatis argui; posse autem jam, cum tot novis subsidiis atque adminiculis instructi sumus? Sic maritimo usu astrolabii nondum invento, perfectaque arte navigandi, non potuerunt nautæ detegere multas regiones, unde orbem terræ universum tres in partes dumtaxat divisit antiquitas. Inventi demum novi tractus quartam adjecere; si quarta appellanda est, quæ una reliquis omnibus magnitudine ferme par est. Neque tamen hæc recentiora tantummodo, sed veterum quoque finium haud exigua spatia prisci homines ignorarunt. Siquidem & in multis regionibus describendis Ptolomæus, vir ceteroqui summus, & alii Geographi insignes hallucinati sunt; & Africæ terræ quidquid à Praso Promontorio & interiore Æthiopia ac Lunæ montibus in Austrum extenditur, multæque & ingentes tum Africo, tum Indico littori objacentes insulæ, eorum diligentiam notitiamque quamvis accuratam subterfugêre. Sic nondum invento microscopio, non poterant Philosophi detegere minutissima illa, quæ nunc detegunt animalcula, eorumque alas, crura, oculos, aures, pilos, proboscides, fibras, venulas, & in venulis assidue circumeuntem sanguinem, aliaque plura hujuscemodi. Sic tubo optico nondum invento, non poterat perspicax Astronomorum acies detegere maculas Solis, Jovis satellites, comites vel annulum Saturni, phases Veneris & defectiones, quas propter terræ interjectum non secus atque Luna patitur. Sed quid ego tam sigillatim ista commemero? In ea tempora ætas nostra incidit,

cum

cum pedetentim ſcientiæ perficiuntur omnes, & perfici Hiſtoriarum ſcientiam, tot adinventis novis præſidiis, quiſquã neget?

48 R.P.Sebaſtiane,dum hæc mihi cum tuo commilitone Jacobo fuit velitatio, aliquantulum reſpiraſti. NuncTe iterum adorior, & acceptum à te mucronem diſtringo iterum, alia ex parte facturus vulnus. Chriſti fideles non debent in omnibus credere iſti Breviario, in quo quæ controverſa erant, retenta ſunt eo modo quo erant ante: Atqui quæ controverſa erant,ſunt in Clementino Breviario retenta eo modo quo erant ante: Ergo Chriſti fideles non debent in omnibus credere Breviario Clementino. Si non debeant ei credere, ergo licitum eſt Hiſtoriographis aliquas eo contentas Hiſtorias, prolatis in medium rationibus,falſi arguere. Neque enim id ulli unquam prohibuerunt Pontifices; non Pius, non Clemens, non Urbanus: qui quidem ſi id voluiſſent prohibitum, id expreſſiſſent ſine dubitatione in ſuis Bullis, Romano Breviario præfixis, in quibus quæ quoad Breviarii emendationem obſervanda ſunt, explicant adeo accurate.

49 Mirabitur fortaſſe Lector, quod ad confirmandum tuum Præambulum allegaveris hunc Gavanti locum,in quo hæc adverſus Te latebant argumenta,velut in equo Trojano milites. Sed eſt cur multo magis miretur, quod eumdem in finem allegaveris ea quæ habet Gerſon tom. 2. libello qui inſcribitur: *Declaratio veritatum, quæ credendæ ſunt de neceſſitate ſalutis.* „ Sicut, „ dicit Ariſtoteles, nihil refert quædam „ falſa probabiliora eſſe quiibuſdam veris; „ ita nihil refert, quædam falſa pie credi; „ non quod ea ratione qua falſa ſunt, vel ſi „ ſciuntur eſſe falſa, credi poſſint (procul „ hoc à pietate fidelium) ſed cadit exiſti- „ matio vel pia credulitas non ſuper veri- „ tate vel falſitate, ſed tantummodo ſuper „ apparentia vel probabilitate: & hoc utique „ non eſt periculoſum vel falſum,quia „ conſtat de apparentia & probabilitate, „ dum falſitas vel veritas ignota eſt. „ Eſt, inquam,cur Lector hoc ſummopere miretur in S.Theologiæ emerito Profeſſore, qui non ſolet proloqui tam aliena à propoſito. Erat porro tibi propoſitum probare hanc propoſitionem: *Piis Eccleſiæ Hiſtoriis Divino Officio ſeu Breviario inſertis, ab univerſis Catholicis debetur ſumma reverentia & fides humana.* Quomodo autem hæc probari poteſt per iſta verba: *nihil refert quædam falſa pie credi?* Quippe, præterquam quod iſtis verbis non ſignificetur ulla credendi obligatio; agitur hic,utpatet,de quibuſdam falſis; de quibuſdam, quorum de apparentia tantummodo & probabilitate conſtat; de quibuſdam etiam,quorum veritas vel falſitas ignota eſt. An igitur falſæ ſunt vel eſſe poſſunt piæ Breviarii Hiſtoriæ? An tantummodo conſtat de illarum apparentia & probabilitate? An illarum veritas vel falſitas ignota eſt?

50 Vide quid reſpondeas ad ſingula. Nam ſi ais, quomodo jure illas Hiſtorias dicis eſſe maxime veras, cenſeri ab Eccleſia Canonizatas, & à cunctis Catholicis firmiter credendas, ita ut fas non ſit quidquam illis opponere? Sin autem negas, quid ille Gerſonis locus ad rem tuam pertinet? E contrario utcumque pertinet ad rem meam; quia ex illo video me poſſe colligere Te in hoc Præambulo ſtatuere aliquid, quod procul eſt à pietate fidelium. Quod ſic oſtenditur. Poſſe credi quæ ſciuntur eſſe falſa, eſt,ſecundum hunc locum,procul à pietate fidelium, imo ſecundum alios ἀδύνατον: Atqui in hoc Præambulo ſtatuis poſſe credi, quæ ſcimus eſſe falſa: Ergo in hoc Præambulo ſtatuis aliquid,quod eſt,ſecundum hunc locum, procul à pietate fidelium, imo ſecundum alios

ἀδύνατον. Probo assumptionem hoc modo: Omnia, quæ narrantur in Breviario, statuis in hoc Præambulo posse credi: Atqui aliqua quæ sciuntur esse falsa, narrantur in Breviario: Ergo aliqua quæ sciuntur esse falsa, statuis in hoc Præambulo posse credi.

51 Assumptionem ejusque probationem mihi penegabis. Sed, R.P. Professor, aliqua quæ in Breviario narrantur esse falsa, significavit se scire Baronius, significavit se sciret Nobilissima Burghesionum familia, significavit Cardinalis Ursinus; &, ne plures memorem, id scire se significavit P. Desirantius ex Ordine Eremitarum S.P. Augustini. Hic S. Theologiæ Doctor & Historiæ Professor Regius, in Thesibus Theologicis quibus præsedit Lovanii 19 Augusti 1684, sic loquitur Thesi 19; *Orandus esset Pontifex Maximus, ut de lapsu pii Marcellini fabula expungeretur ex Breviario. Mirum qui irrepserit. Non est simile vero thurificasse virum idolis.* Hic viros quantos habes? An Te unũ his omnibus prælatum cupis, ô bone? Sunt & alia tela validissima, quæ ex hoc Gersonis loco, veluti ex plena pharetra, possim depromere; sed non duco operæ pretium esse. Etenim quam nihil Tibi consentiat Parisiensis ille Cancellarius, cernere est vel ex ultimis illius declarationis vocibus, quæ hæ sunt: *Magis hic attenditur id quod pia recogitatione fieri potuit, quam illud quod factum est. Et hoc apud Oratores creberrimum reperitur, qui ex aliorum personis dicunt ea quæ personæ non dixerunt, sed quæ dicere potuerunt; sicut in Legenda Beatæ Agnetis & Beati Sebastiani.* Hic mihi succurrit interrogare, an eam narrandi rationem & modum secuti fueritis in contexendo Breviario vestro. Hoc si ita sit, jam nihilo plus fidei ipsi debebitur, quam piis aliquibus tragœdiis, in quibus Poëtæ faciunt Martyrem E.C. dicere vel facere, non quod dixit vel fecit, sed quod dicere vel facere potuit; ipsique affingunt liberos, aut fratrem, aut sororem, aut alium nescio quem consanguineum, imo & priscam nobilitatem, quo magis eluceat ipsius fortitudo, quoque facilius possint in spectatoribus cieri pii animorum motus.

52 At vero nimis importuna fortasse hæc Tibi accidit interrogatio: quare veniam potius ad numerum tuum 28, ubi reprehendis P. Papebrochium, quod tom. 2 Maji fol. 716 n. 33 dixerit: *Licet forsitan multum intersit inter modum quo Romani Breviarii Officia fuerunt approbata, & quo approbari dicuntur Monastica quædam.* Judicet Lector, an Te ab hac reprehensione avocare non debuisset particula illa *Forsitan*: nam, ut alios prætercam, Barbosa tract. de Dictionibus usu frequent. ait, „Quando hujusmodi dictiones (*Forsan, Forsitan, Fortassis*) apponuntur, nihil affirmatur; „& ideo non est necessaria verificatio „ejus, quod per tales dictiones asseritur, ut *in l. in substit. ff. de vulgari*, notant Vulpell. *de præpos. & adverb. signif. sub dict. Fere, vers. Forsitan. pag.* 38. „*Gonsalez ad reg.* 8. *Cancell. glos.* 32. *num.* 10 „*&* 11. „ Quid, quod loco citato addat Papebrochius, *id non videri examinandum curiosius.* Vel ex his verbis facile erat intellectu, Papebrochium dubitantis, non affirmantis in morem hic loqui. Et vero ut affirmantis in morem loquatur, quid in eo erit piaculi? Quid cera tua miniatula, quid censura dignum? Siquidem illa approbatio, qua propria Religiosorum Ordinum Breviaria dicuntur approbari, non tam videtur esse approbatio, quam mera permissio seu indulgentia. Atque hæc causa est, cur jure merito potuisset Papebrochius Breviairo Romano aliquid

plus

plus deferre quam Breviario Regularium.

53 Tu, Pater Rev. tam multa hic effutis castiganda, ut vix exitum possim evolvere: nec enim satis Tibi fuit falsò dicere, P. Papebrochium videri plusculum tribuere Breviario Romano, quam Breviariis Regularium; addidisti etiam causam, *eo quod* inquis, *his* (*ut sibi imaginatur*) *non tam rigorosum adhibeatur examen, quam Breviario Romano*. An uspiam hoc dicit Papebrochius? Profer locum. Certe ex loco quem citas, scilicet tom. 2 Maji fol. 716 num. 33, non magis elicias eam causam, quam oleum ex pumice. Verum necesse erat istud fingere, quia homo disertus non potuisset aliter huc sat concinne intrudere *rigidum examen*, quod subiisse dicitur Vita S. Ignatii à Nierembergio edita. Hinc etiam quæso videas, quam belle ratiocineris. Tua positio hæc est: Breviaria Regularium tam rigide examinantur, quam Breviarium Romanum: quam positionem ut probares, tuum erat ostendere aliquod Religiosorum Breviarium ita rigide fuisse examinatum; & interim pro tali Breviario obtrudis Vitam S. Ignatii, de qua inserenda Breviario minime agebatur, nec agi poterat: erat enim volumen integrum, & Hispanico quidem idiomate conscriptum. Quapropter eâdem operâ eodemque successu, attulisses etiam diligentiam illam ac sedulitatem, qua ad examen revocantur dogmata, antequam catholica vel hæretica declarentur. Neque ista positio firmius à Te stabilitur, quando addis ex Vincentio Baronio, „ illam Christi apparitionem, „ in qua is S. Ignatio dixisse prætenditur, „ *Ego vobis Romæ propitius ero*, Sacræ Con- „ gregationi fuisse oblatam, sed nullate- „ nus ab ea approbatam, nec Breviario, „ post varias instantias, hactenus insertam. „ Hic namque de Romano Breviario agitur; in tua vero positione de Breviariis Regularium, & consequenter hoc nihil iterum ad rem: usque adeo, R. P. Professor, non modo non cohærentia inter se loqueris, verum etiam maxime disjuncta maximeque contraria.

54 Habes nos, ut video, pro cucurbitis, aut saltem Tu ipse cucurbita es. Accusas enim P. Papebrochium, quod citaverit aliquando Natalem Alexandrum, Auctorem prohibitum: & tu hic, fronte nescio qua, citare sustines Vincentium Baronium. An nescis, Pater Reverende, Vincentium illum pariter prohibitum esse? Quam apte in te convenit illud? *Clodius accusat*. Accedit quod Tu citaveris Vincentium Baronium, postquam esset prohibitus; Papebrochius autem citaverit Natalem Alexandrum, antequam prohiberetur. Præterea Natalem inter & Vincentium quantum interest? Vincentius asserit, Bullam Pauli V, quæ Rituali præfigitur, extortam fuisse per subreptionem, & in moribundi articulo errorem irrepsisse: secundo, defendit Sotum, in eo quod post Bullam Leonis X & Concilium Lateranense, Montes Pietatis damnaverit. Tertio, sustinet contra Gregorium XIII Religiosos Societatis, ante solennem professionem, non esse perfecte religiosos. Quarto, dicit sententias controversas ab Ecclesia definiri non posse. Quinto, contra Alexandrum VII affirmat, piam illam de immaculata Conceptione sententiam recens inventum esse. Sexto, Effutire non dubitat, Ecclesiam errori obnoxiam esse in controversiis, quæ ad mores spectant decidendis, institutis Ordinum Religiosorum approbandis, & quibusdam solenni ritu in Sanctorum Album referendis, aliaque multa habet hujusmodi, quæ piæ aures exhorrescunt. Nihil autem simile neque in sua Historia, neque in sua Theologia Morali habet Natalis Alexander.

55 Ast unum hic mihi pæne exciderat. Theophilus Raynaudus, quam venerabilis apud vos vir habetur! Quam doctus! Quam eruditus! Quantum Oraculum! Hunc tamen virum Vincentius ille Baro (sic enim melius vocatur quam Baronius) dicit esse Asinum, Atheum, Atheo pejorem, Auctorem ridiculum, Blasphemum, Comitiali cerebri morbo laborantem, Genimen Viperæ, Fæcundum ineptiis & absurdis, Hostem traditionis Ecclesiasticæ, Impostorum maximum, Impudentissimum Hæreticorum, Luciani discipulum, Lutheri imitatorem, Mutilatorem SS. Patrum, Novitatum profanarum Auctorem, Stultum, Ignorantissimum, Mendacissimum, Os lutulentum; atque sexcentis aliis hujusmodi eum onerat convitiis. Et Tu Baronem illum, qui Theophilum Antiquitatis vestræ præconem tam pulchre pingit, citare sustines? Ingratum caput! Sed fallor: nam & Baroni debetis aliquid, nimirum suavissimos illos Christianæ eloquentiæ flosculos, quibus P. Papebrochium vestris in scriptis ornare non desinitis. Verum huc longius quam voluntas fuit, digressa est Oratio mea, duce Te.

56 Revertamur ergo ad fidem, quam pugnas Breviario esse debitam. „ Denique, inquis num. 31, quod Historiæ, à Sede Apostolica tam pro Breviario Regularium, quam pro Romano approbatæ, omnem apud Catholicos mereantur fidem & venerationem, verbis ipsiusmet Papebrochii convincitur: dum in Præfatione (debuisti dicere in Protestatione) tom. 1 Aprilis universaliter asserit, in describendis Ecclesiæ Historiis sacris, Sedis Apostolicæ judicio omnino esse acquiescendum, & ab eo nullatenus recedendum, ad quod speciali juramento se obstringit, dicens: *Cælites omnes, Deumque ipsum sancte testamur, nos eamdem Sacro-sanctam Sedem, ut veritatis .... Magistram, revereri, neque ab ejus scitis jussisque vel latum unguem declinare velle.* „ Iterum imponis, P. Reverende: non enim dicit Papebrochius, in scribendis historiis omnino acquiescendum esse Sedis Apostolicæ judicio: sed illius Sedis judicio ac decretis obtemperandum. Verba ipsius accipe: *Multo sane æquius est nos Sanctæ Apostolicæ Sedis judicio ac decretis obtemperare.* Est autem aliud acquiescere, aliud obtemperare: quoniam sæpe obtemperat quis Superioris præcepto, nec tamen ejus speculativo judicio acquiescit. Porro, uti dixi jam sæpius, non solum Ecclesiæ præcepto, scito, jussoque obtemperandum est; verum etiam omnino acquiescendum est ejus judicio, quod fertur de rebus, in quibus dijudicandis errare non potest; at vero ejusdem judicio, quod fertur de rebus aliis, puta de quæstionibus facti particularis, acquiescendum, id est, credendum non est, si qua gravioris momenti ratio in contrarium occurrat.

57 Sed quid attinet concidere ista minutius? Paucis verbis declarari poterat, quæ Patrum Henschenii & Papebrochii mens sit. Quando Cælites omnes Deumque ipsum sancte testantur se Sacrosanctam Sedem, ut veritatis Magistram revereri; significant à se pro Sancto haberi sine ulla dubitatione omnem eum, qui pro tali solenniter declaratus est ab Ecclesia. Quando autem addunt, se neque ab ejus scitis jussisque vel latum unguem declinare velle, significant velle se observare ea omnia, quæ Ecclesia, Catholicis alicujus vitæ Scriptoribus observanda præcepit. Id quod planum fit ex his verbis consequentibus: „ Quare (quod est alias Urbani VIII Pont. Max. iteratis Constitutionibus vetitum) nulli, quantum quidem per imbecillitatem humani judicii provideri à nobis potuit, *Sancti* aut *Beati* appellationem adscripsimus, cui non

„ non eam vel Sedis ejuſdem ſententia,vel „ Majorum religio,vel veterum Scripto- „ rum auctoritas contulerit. Neque item cu- „ juſpiam qui non videatur, *per communem* „ *Eccleſiæ conſenſum* , *vel per immemorabi-* „ *lem temporis curſum, aut per Patrum viro-* „ *rumque ſanctorum ſcripta, vel longiſsimi* „ *temporis ſcientia ac tolerantia Sedis Apo-* „ *licæ vel Ordinarii* venerationem obtinere, „ commemoravimus miracula,prædictio- „ nes,arcanorum manifeſtationes. „

58 Hæc omnia, Rev. Pater, ſi ſubjunxiſſes, an mens Papebrochii non fuiſſet luce clarior? An non vidiſſet ipſe Lector, quam inaniter glorieris, dum dicis: *Quod Hiſtoriæ à Sede Apoſtolica, tam pro Breviario Regularium, quam pro Romano approbatæ, omnem apud Catholicos mereantur fidem & venerationem, verbis ipſiusmet Papebrochii convincitur?* Sed ne videret; hæc omnia prætermiſiſti dolo malo: neque tantum hæc omnia prætermiſiſti, verum etiam ſtudio ac dedita opera videris, pro, *in Proteſtatione*, ſcripſiſſe *in Præfatione*: quippe, cum illi qui defunctorum Vitas litteris conſignant, in Proteſtatione profiteri ſoleant, ſe non adverſari illis Urbani Conſtitutionibus; verebaris veriſimiliter, ne, ſi ſcripſiſſes *in Proteſtatione*, veniſſes erudito Lectori in ſuſpicionem male intellecti Papebrochiani ſenſus. Rev. Pater Profeſſor, an hanc tuam mentem melius divinaret ipſe Oedipus? Quamquam, quæ hæc eſt digna Profeſſore emerito conſecutio? Papebrochius teſtatur ſe ſacroſanctam Sedem, ut veritatis Magiſtram revereri, neque ab ejus ſcitis juſſiſque vel latum unguem declinare velle: ergo, quod Hiſtoriæ à Sede Apoſtolica in Breviarium relatæ omnem apud Catholicos mereantur fidem, verbis ipſiuſmet Papebrochii convincitur? Profecto ſimilis eſt huic: P. Fr. Sebaſtianus à S. Paulo teſtatur, ſe ſacroſanctam Sedem, ut veritatis Magiſtram revereri, neque ab ejus ſcitis juſſiſque vel latum unguem declinare velle: Ergo, quod Breve in quo narrat Clemens X, quomodo PP. Carmelitæ Diſcalceati impoſuerint ſuo Deceſſori, omnem apud Catholicos mereatur fidem, verbis ipſiuſmet Patris Sebaſtiani convincitur.

59 Sed hic iterum obliviſcor datæ fidei. Quam oblivionem ut rependam, tacebo, illam particulam *omnem*, non ſatis cohærere cum illis quæ num. 20 habes in Gerſone: *In talibus* (Hiſtoricis) *nihil de certitudine ſcitur eſſe falſum, quamvis etiam neſciatur illud certitudinaliter eſſe verum, quod oportet credere.* Si enim illæ Hiſtoriæ non ſint certæ, quomodo fieri poteſt, ut fidem mereantur omnem? Interim, Rev. Pater, hic ego tuam commendabo modeſtiam. Papebrochius (uti dicebas ſupra) ad judicium Sedis Apoſtolicæ in omnibus ſequendum obligavit ſeſe juriſjurandi religione; nec tamen, cum illum putes deeſſe officio, crimen perjurii objeciſti. An inter tot alias atrociſſimas criminationes hæc una te terruit? O rem in P. Sebaſtiano non ſatis admirandam! Aliquis fortaſſe iſtud tribuerit neſcio cui ſtupori, quo præpeditus iſtam conſecutionem videre haud poteras; at ego, ſicuti jam inchoabam dicere, malui id tuæ tribuere modeſtiæ, vel (ſi vis) manſuetudini: &, ut fatear verum, ſic mihi à natura comparatum eſt, ut omnia etiam adverſariorum dicta optimam in partem interpreter atque excuſem.

60 Utinam vero ſic poſſem excuſare id quod aſſeris num. 20, *Pias Breviarii Hiſtorias, à Sede Apoſtolica recognitas & approbatas, ab aliquibus controverti poſſe?* Profecto hic te denuo in laqueum inſeris. Nam ſi Hiſtoriæ Breviarii controverti poſſint ab aliquibus, cur controverti non poſſunt à P. Papebrochio? Age, nobis ediſſere, qui-

nam sint illi Aliqui. Dubio procul dices, illos Aliquos, esse eruditos, & in omni scientiarum genere versatos? An igitur talis non est Papebrochius? Ipsius eruditionem loquuntur tot ac tam magna quæ edidit in lucem volumina; ut jam omittam viros doctissimos, qui tum ex omni orbis parte, tum maxime ex Hispania cum assidue consulunt, ejusque responsa pæne ut oracula venerantur. Sed lubet Te hoc laqueo constringere arctius. Si Historiæ Breviarii possint controverti ab aliquibus, ergo Historiis Breviarii non debetur ab aliquibus fides, quia non debetur fides iis rebus, quæ in controversiam ac disceptationem vocari possunt. Ergo ulterius, R.P. Professor, secundum Te, piis Historiis, divino Officio seu Breviario insertis, ab universis Catholicis debetur fides humana; & iisdem Historiis ab aliquibus non debetur fides humana. Quid cum hocce homine disputem diutius, qui tam manifeste contradictoria loquitur? Potius illum traderem alicui Dialectices tirunculo exagitandum, ut discat, duo contradictoria, simul vera esse non posse.

61. Sed ad Te, erudite Lector, jam me converto. Quippe cum sis Patre Sebastiano acutior magisque lynceus, poteris movere scrupulum, qui non incidit usque adhuc isti emerito Professori. Dices namque: Quotquot Romano Breviario continentur Sancti, coli ab Ecclesia præcipiuntur: Ergo, si qua Historia possit esse falsa in Romano Breviario, Ecclesia poterit cultum falsi præcipere. Non posse autem falsi cultum ab Ecclesia præcipi, ostenditur, tum ex Firmiano Lactantio, tum ex multis variisque rationibus, quæ ex intima Theologia repetuntur. At non tenet ista conclusio. Idcirco opus esse judico aliqua distinctione: Si qua Historia possit esse falsa, hoc est, si quis in Romano Breviario possit præcipi colendus ut Sanctus, qui vere Sanctus non est; Ecclesia poterit cultum falsi præcipere; assentior. Si qua historia possit esse falsa, hoc est, si in Romano Breviario illi, qui vere Sanctus est, attribuatur falsò patria aliqua, familia, vitæ institutum, posteritas, opus, vel quid simile; Ecclesia poterit cultum falsi præcipere; pernego, & merito quidem. Quia, ut recte observat Magister Franciscus de Ruspuerta tract. pro Sanctis Naturalibus Diœcesis Giennensis, puncto 3 num. 8. *La veneracion y culto que se da à un Santo natural, no mira al Santo en quanto es Natural, sino en quanto es Santo, tenido por tal y venerado de la Yglesia*. Hoc est, *Veneratio & cultus qui alicui Sancto Populari exhibetur, non respicit Sanctum quatenus Popularis est*, quatenus est talis nationis Apostolus, quatenus talis Ordinis Conditor vel Religiosus, & sic de reliquis; *verum quatenus Sanctus est, quatenus habetur pro tali, & honoratur ab Ecclesia*. Quæ omnia firmari possunt auctoritate D. Thomæ quodlib. 9. art. 16. *Cultus, quem Sanctis exhibemus, quadam professio fidei est, qua Sanctorum gloriam credimus*. Nota; *Sanctorum gloriam*, id est, beatitatem qua jam Sancti perfruuntur in cælis; non privata eorum acta, quæ egerunt in terris, & quæ ab alio quam à Canonico Scriptore referuntur. Non est igitur consequens, ut, si quid in Romano Breviario esse falsum possit, cultus falsi possit præcipi ab Ecclesia. Sed fortasse ægre fert P. Sebastianus, quod ego cum ita missum fecerim. Quare, Lector, hoc me abs te impetrare sine, ut ad eum redeam, licet jam suis jugulatum gladiis.

PRÆ-

PRÆAMBULUM III.

Qui Sacras Historias, à Sede Apostolica prævio examine approbatas, explodit tamquam fabulas, injuriam eidem irrogat.

EXAMEN.

ADsum iterum, P. Sebastiane, adsum, non jugulaturus mortuum, sed pollincturus. Tibi namque hoc Præambulum concedam totum. Quin imo ajo ego: Qui sacras Historias à Sede Apostolica prævio examine approbatas explodit tamquam fabulas, ille injuriam facit Sedi Apostolicæ, etiamsi eas fabulas esse ex divino aliquo instinctu afflatuque cognosceret. Ad hanc pollincturam tibi redit animus; & reviviscis, Pater Reverende; reviviscis, veluti flamma lampadis affuso oleo. Sed nostin' verbo *explodere* quæ subjecta vis sit, quæ notio? Nisi Tibi admodum fluxa est memoria, meministi eorum quæ variis suæ Responsionis locis super hac re dixit P. Papebrochius, & quæ ego dixi num. 30. Sic ibi disserebam: *Aliud est dicere simpliciter aliquid esse fabulam & commentum, aliud tamquam fabulam & commentum explodere. Hoc contemptionem sonat, & nescio quem risum sarcasticum; illud, non item.* Ego quidem constitueram his paucis contentus esse, sed cum videam hoc verbum in tuis scriptis tam crebro recurrere, mutavi consilium, & amplius aliquid dicendum censeo.

62 *Explodere*, idem est quod eludere, irridere, subsannare, naso adunco suspendere, exibilare. Hoc si auctoritate probandum est (sicut revera est) quem appellabo potius, quam M. Tullium? Ad Q. Frat. scribit: *Multa dixi in ignobilem regem, quibus totus est explosus*. Et pro Quint. *Erotes Comœdus, non modo sibilis, sed etiam convitio è scena explodebatur*. Et in Parad. 3. *Histrio, si paulo se movit extra numerum, exibilatur & exploditur*. Alia istiusmodi habet locis aliis. Putabam etiam adjungere Laurentium Vallam: sed ab audiendo Hæretico refugient teretes tuæ & religiosæ auriculæ. Quamobrem, prætermisso Valla, obtestor Te, ut in Ciceronis locum ultimum præsertim, oculos & mentem intendas. *Exibilatur*, inquit, *& exploditur*. Apud Ciceronem, R.P. semper crescit oratio. Ergo, cum τὸ *exploditur* collocetur post τὸ *exibilatur*, *explodere* significat aliquid amplius vehementiusque quam *exibilare*. Unde si illas, de quibus agimus, Historias exibilare sit Sedi Apostolicæ injuriosum, quanto magis erit easdem explodere? Vide R.P. quam nihil dissimulem, & propositas difficultates quantopere ipse exaggerem.

63 Sed quo jam argumento fidem facies, illas Historias exibilatas & explosas esse à P. Papebrochio? Aliquæ similes

Historiæ, inquis, ab ipso dicuntur *Fabulæ*, *Commenta*, *Somnia*; Ergo ab ipso ut fabulæ, ut commenta, ut somnia explodantur. Perbella enimvero consecutio! Jam nunc ostendi, aliud esse aliquid fabulam dicere, aliud explodere aliquid ut fabulam Quid enim? An Incolæ oppidi de Bilbao, quando noluerunt PP. Carmelitas recipere, ajentes, Brevi Clementis IX contineri narrationem falsam sive fabulam, istud Breve tamquam narrationem falsam sive fabulam exploserunt? An quando Calagurritanus Episcopus, ad Congregationem Cardinalium scripsit, eamdem narrationem *erroneam* esse, eam explosit ut erroneam? An eam ut falsam explosit ipse Clemens X Pontifex maximus, Clementis IX successor, quando . . . . ? O me obliviosum! hic mei iterum non reminiscor propositi. Quanto melius num. 30, ad hanc rem conficiendam, feci innocentem aliquem, excommunicationis nexu irretitum, scribere ad Pontificem, crimen, quod Pontifex prævio examine putat verum, esse fabulam, esse commentum, esse somnium! Hunc locum, censeo, iterum consulas: non quod minus ponderis, minus momenti arbitrer inesse in veris illis exemplis quam in hoc ficto; sed quod hoc fictum possis legere cum minore perturbatione animi.

64 Quid plura? Si ille innocens non censeatur explodere Sedem Apostolicam, cur eam explodere censendus est P. Papebrochius? Profecto Breviaria non tam prope ac immediate spectant ad Apostolicam Sedem, quam scriptum illud quo istum Innocentem à Sacrorum usu arceri finximus. Dicis quidem num. 33. „Dum Sacrosan„cta Sedes Apostolica suis in Bullis nar„rat & approbat Historiam, aut Brevia„rio inserit pro divino Officio, quod man„dat ac præcipit recitari; hoc ipso dictam „Historiam adeo sibi devincit & connectit, „ut quidquid est contra unum, etiam sit „contra alterum„ Sed R. P. Professor, dum Clemens IX (mira res est, hic denuo pæne lapsus fueram) dum Sedes Apostolica, inquam, suo in scripto narrat crimen, ob quod innocentem percutit fulmine excommunicationis, an non etiam hoc ipso dicti criminis narrationem adeo sibi devincit & connectit, ut quidquid est contra unum, etiam sit contra alterum? Non poteris ire inficias; quia par utrimque ratio est, atque adeo & utrimque valent ea quæ affers juris axiomata: *Connexorum idem est judicium: Connexa & individua reputantur idem: &, Nihil potest fieri contra unum, quod non fiat contra alterum*. Hæc tamen connexio, hæc juris axiomata, nihil impediunt, quo minus ille innocens possit dicere, objectum sibi à Sede Apostolica crimen esse falsum, esse fictam à suo adversario aliove malevolo fabulam: Ergo neque impediunt quo minus Papebrochius aliique Historico-critici possint dicere, aliquas Historias, Bullis vel Breviario à Sede Apostolica insertas, esse falsas, esse fabulas, fictas ab Hereticis, vel etiam à quibusdam Catholicis, itáque constanter sparsas in vulgus, ut tandem labentibus seculis fidem in Ecclesia invenerint.

65 Hoc ita esse acute inter alios perspexit Eximius P. Desirantius in supra citata Thesi, ubi lapsum pii Marcellini vocat *fabulam, expungendam ex Breviario*, & *commentum Donatistarum, quod refutatum fuerit, dummodo suum reducatur ad principium*. Et sub finem illius Theseos addit: *Suspicor* (Sinuessanum Concilium) *fabricatum esse à posterioribus Donatistis, sparsum per Hispaniam, collectumque ab Isidoro Mercatore, qui plura ejusmodi spuria introduxit in Ecclesiam; atque, ut cetera transeam, epistolas varias Romanorum Pontificum.* Quin & in hunc Eximium Doctorem, Pater Rev.

tuam evomuisti rabiem, sicut eam evomuisti in P. Papebrochium? Ratio omnibus in promptu est, ideoque nihil necesse eam à me explicari. Sed juvat redire ad axioma juris: *Connexorum idem est judicium.*

66 Scisne, P. Professor, quænam connexa dicantur? Magni nominis Jurisconsultus Menochius lib. 2. de arbitrariis judicum quæstionibus cent. 2 casu 95 sic loquitur: *In jure tanta nata obscuritas videtur, ut quæ connexa dici possint, quodammodo ignoretur. Hinc est factum, ut censuerint aliqui judicis arbitrio hoc relinquendum esse.* Nolo tamen hanc tecum movere quæstionem, ne videar nodum in scirpo quærere. Sunt etiam qui hoc axioma tantum intelligi volunt de connexis inseparabiliter, idque secundum gl. fin. in cap. præterea 5 de officio deleg. ubi dicitur: *In connexorum utroque idem est judicium, ubi alterum sine altero esse non contingit; & ubi eadem est ratio in utroque casu: secus ubi est diversa ratio.* Hos secutus est Papebrochius in Respons. ad Art. 3. n. 117. Ego autem, utpote cui certum est habere Te liberalius, nunc admittam tantisper istud axioma sine ullo limite. Præterea, quamquam Historiæ à Sede Apostolica pro Breviario approbatæ, cum Sede Apostolica connexæ non sint, sensu à Te intento, ut ostendi potest facile; tamen connexas esse non aliter atque ipsas Bullas, hic gratis concedam. Quid tum? Ergo, inquis, clarum est & perspicuum, id quod assero num. 34: *censuræ in ipsam Historiam, etiam afficiunt ipsum auctorem, & eos qui illam faciunt suam; adeoque ipsam Sedem Apostolicam, à qua Historia approbatur.* Quid hic opus erat, R. Pater, uti tam invidioso nomine *Censuræ*; Multo modestius magisque apposite dixisses: Quidquid Historiæ opponitur, opponitur etiam ipsi auctori, & iis qui illam faciunt suam, adeoque ipsi Sedi Apostolicæ. Quid enim? An humanam aliquam Historiam appellare fabulam, est illi censuram inurere? Ergo innocens excommunicatus à Sede Apostolica, dum se purgare nititur, dicitque crimen, in quod vocatur, fabulam esse, atque imposturam, Apostolico scripto inurit censuram. Imo, si teneat tua consequentia, censuram eamdem inurit ipsi Sedi Apostolicæ, & Pontificem imposturæ arguit. O miserum innocentem! qui sine tam immani crimine non potest insidias suorum adversariorum & imposturas cuiquam detegere.

67 Quam pulchre, R. Pater, hic mihi ului possint esse incolæ oppidi de Bilbao, Tu ipse judica. Eos tamen prætereo ob adstrictam fidem, & ex casu innocentis dumtaxat infero: Igitur opponere aliquid Sedi Apostolicæ in facti particularis quæstionibus, aut non est illam censurare; aut, censurare si sit, talis censura licita est. Alterutrum Tu mihi assentiri debes, nisi forte Apostolicam Sedem fingas magis iniquam, magis crudelem, magis truculentam, quam ullum est vel unquam fuit Regum Barbarorum tribunal. Ut ut est, liquet, Sedi Apostolicæ posse aliquid opponi sine ulla injuria. Ubi jam es, P. R. cum tuo ita jactato juris axiomate atque effato; *Connexorum idem est judicium*, quod erat unicus hujus tui Præambuli nervus? Dices fortasse: Quidquid iste innocens profert ad diluendum crimen, hoc in ejus adversarios sive criminis architectos redundat, non in Sedem Apostolicam. Eadem ratione dicam ego: Quidquid Historico-critici dicunt adversus Historiam à Sede Apostolica approbatam, hoc non in Sedem Apostolicam redundat, verum in illos qui eam historiam primi finxere. Quamquam si hoc modo respondeas, non satis video quomodo adhæreas tuo axiomati, *Connexorum idem est judicium.*

68 Cæ-

68 Cæcus es, mi Pater, nisi jam perspicias, istud axioma, etiam universim & sine ullo limite acceptum, esse pugionem plumbeum. Nunc autem, ut Te omni ex parte confutem, ajo, istud tam universaliter accipiendum non esse. Quid est enim in homine tam arcte tamque inseparabiliter connexum, quam ratiocinandi potentia cum potentia ridendi? Tamen hæc propositio, *Christus est rationalis*, de fide est; hæc autem, *Christus est risibilis*, non item; sicut Tu, S. Theologiæ Professor emeritus, ignorare non potes; præcipue cum sis imbutus principiis Patris Bonæ-spei, qui (quod ego facere non ausim) tom. 3 tract. 2 de fide, dub. 10, resol. 3 num. 109, progreditur adhuc ulterius: *De fide est*, inquit, *Christum esse hominem; non tamen de fide est, esse animal rationale.* Hæc Auctoris tui ac Magistri sententia per Te penitus profligatur. Etenim si, secundum Te, *Connexorum idem sit judicium, si connexa & individua reputentur idem; si nihil possit fieri contra unum quod non fiat contra alterum*; quo pacto fieri potest, ut de fide sit Christum esse hominem, non tamen de fide sit Christum esse animal rationale? Imo vero, *homo* & *animal rationale*, non tantum connexa sunt, ut rationabilitas & risibilitas; verum etiam (quemadmodum in scholis loquimur) sese mutuo formaliter involvunt, ita ut alterum sine altero concipi non possit. Ergo, ut Magistri tui doctrinam sartam tectam serves, necesse est admittas, non esse universaliter verum istud pronuntiatum: *Connexorum idem est judicium.*

69 Sed quid ego hisce subtilitatibus scholasticis indulgeo? Brevius ac magis dilucide res tota confici potest. Neque enim, (licet tam sæpe loquaris pugnantia) opinor, hic adeo inconstanter philisophaturum Te, ut neges, quinque famosas illas propositiones cum Iprensium Antistite Cornelio Jansenio esse connexas. Jam vero illæ propositiones damnatæ sunt à Sede Apostolica tamquam hæreticæ, tamen persona Cornelii Iansenii tamquam hæretica damnata non est; multo minus damnati sunt ejus Approbatores Fromondus & Calenus. Hinc iterum ineluctabiliter sequitur, ut non sit universaliter verum, *Connexorum idem est judicium.* Hoc loco, R. Pater, oratio, quam hactenus in angustias & Stoicorum dumeta compuleram, cœperat aliquantulum exultare quasi in patenti campo, & per Paradisum Carmelitici Decoris, per Theses Biterrenses, per vetita alia hominum vestrorum scripta discurrere longe lateque. Unde denuo quilibet vidisset clare, connexorum alterum damnari posse, altero non damnato; atque adeo non semper & ubique, idem esse connexorum judicium, id quod tu adstruis tam præfidenter. At vir mitissimus R.P. Papebrochius, judicabat ista nimium invidiosa esse, ob eamque rationem à me petiit, ut inducerentur. En quanta sit illius optimi Patris erga Ordinem vestrum benevolentia, quanta benignitas, etiam post tot injurias, quibus eum affecistis. Et, ut verum fatear, exemplum quod à persona & scriptis Jansenii repetii, abunde sufficit: quare non admodum grave mihi accidit, hoc Viri desiderium adimplere.

70 Exspectas, Rev. Pater, ut repellam etiam Pharisæos, quos tamquam triarios subsidio posuisti. Neque fallet Te tua istæc expectatio: quia jam jam istud aggrediar, ubi quod Tu ipse dicis, sub aspectum subjecero. Dicis num. 36. „Pharisæi Christi Discipulos, Matth. 12. num. 2 „ arguentes & dicentes; *Ecce Discipuli tui faciunt, quod non licet facere in sabbatho*; arguunt quidem directe discipulos, sed interea reipsa intendebant arguere „Christum ipsum, quia talia tolerabat &

per

„permittebat in discipulis suis. „Inde conclusum vis: Ergo qui aliquid dicunt adversus eos qui Historias Sacrosanctæ Sedi Apostolicæ approbandas offerunt, ut Divino Officio inseri possint, hoc ipso, saltem indirectè, Sedem Apostolicam illas approbantem arguere intendunt. Digna iterum tali Professore argumentatio. Etenim ex eodem antecedente poterit quis hoc consequens elicere, admittendum à nemine: Ergo qui aliquid dicunt adversus eos qui criminantur innocentem & Sacrosanctæ Sedi Apostolicæ condemnandum offerunt, ut à societate consuetudineque Fidelium segregari possit, hoc ipso, saltem indirecte, Sedem Apostolicam, in illum pronuntiantem excommunicationis sententiam, arguere intendunt. Ille innocens, Rev.P. mirabilis homo est, quia innocens ut sit, tamen Te mirifice exagitat, instat, premit, urget, insectatur, persequitur usque & usque, denique elidit omnia. Vereor, ne si ita prosequatur Papebrochianam tueri innocentiam, tandem apud Te fiat nocens. Facile quidem potuissem in ipsius locum substituere Incolas Oppidi de Bilbao, Episcopum Calaguritanum, & Clementem X, qui licet directe falsi arguerint PP. Carmelitas; non intendebant tamen indirecte arguere Clementem IX, Brevi suo falsas illorum Patrum narrationes inserentem. At, uti scis, non servassem iterum fidem. Ut ut est, Tibi & hic à me jam nunc satisfactum puto. Sed plusculum aliquid debeo liberalitati meæ.

71 Agedum, P. Sebastiane, dic mihi: Sequiturne, Pharisæi publice erogantes stipem, aucupabantur gratiam & rumorem populi, juxta illud æternæ Sapientiæ oraculum, Matth.23. *Omnia opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus*. Ergo alii omnes qui publice erogant stipem, populi rumorem aucupantur. Minime, inquis, Quidni? obsecro. Certe non potest alia dari ratio, quam quia non omnis qui stipem publice elargitur, id cum Pharisæis eo refert, ut inanem gloriam consectetur. Atqui neque omnis qui discipulum reprehendit, id eo refert cum Pharisæis, ut reprehendat ejus magistrum. Igitur non omnis qui reprehendit discipulum, reprehendere magistrum intendit, nec directe, nec indirecte. Non directe, ut jam ostensum est; non etiam indirecte, quia ut id indirecte faceret, deberet inter discipuli & magistri reprehensionem esse necessaria quæpiam connexio, vi cujus non posset altera ab alterâ sejungi. Talis autem connexio inter reprehensionem utriusque nihilo magis est, quam inter largitionem stipis & captationem inanis gloriæ. Ergo, quemadmodum qui largitur stipem, inanem aucupari gloriam non intendit, nisi istam largitionem eo referat; ita nec ille qui arguit discipulum, intendit arguere ejusdem magistrum, nisi eo referat reprehensionem discipuli.

72 Ut vero ostendam Scribas & Pharisæos in Christi calumniam retulisse quidquid reprehendebant in Apostolis, nihil necesse est conquiram Interpretum testimonia multorum: nam unius Paschasii testimonium, quod Tu num.37, putasti esse è re tua, erit nobis instar omnium. Hic lib.7 in Matth. ut Tu quidem dicis, sic fatur: *Mira Pharisæorum Scribarumque stultitia! Dei Filium arguunt; quoniam quidquid in Discipulis reprehenditur, ad calumniam Magistri insidiose ab eis refertur*. Ubi oportet animum advertere ad istas particulas, *ab eis*: Etenim si istæ particulæ à Paschasio prætermissæ essent, Tibi, P. Professor, forte patrocinaretur locus ille. At vero nunc, cum istæ particulæ apponantur, Tibi obest quam qui maxime. Quippe per istas indicat Paschasius, reprehensionem

discipuli & calumniam magistri non habere commune quoddam vinculum; nec necessaria quadam cognatione inter se ex natura rei contineri; sed esse, ut Scholæ loquuntur, disparata: ita ut, qui reprehendit discipulum, non censeatur hoc ipso magistrum reprehendere, nisi id quod in discipulo reprehenditur, ad calumniam magistri insidiose ab eo referatur. Hunc Paschasii locum à Te prolatum dum considero, videris mihi imitari turdum, qui auctore Plinio, *sibi ipse viscum cacat*. Quî enim Te jam extricabis? Dicesne Papebrochium ea quæ scribit, insidiosè referre ad contemptionem Sedis Apostolicæ, tamquam ad finem sive scopum sibi propositum? Eo si progrediare, ridiculum Te facis, & Te præfers ipsi Ecclesiæ, utpote quæ de internis, sive de hominum intentione, numquam judicat.

73 Sed & ridiculum Te facis, cum n.34 objicis Papebrochio „communem Societatis Jesu opinionem, quæ in Imagine „primi seculi asserit, eos Pontificiam „contemnere Majestatem, qui Societatem ab ea iterato stabilitam invadit, dicens fol.89. *Hac tot Pontificum tanta animorum consensione in idem conspirans auctoritas, Societatem ita stabilivit, ut eam jam nulla malevolorum invidia convellere possit aut labefactare; sed neque invadere, nisi per Pontificiæ Majestatis atque adeo divinæ humanæque contemptum.* „ Ridiculum, inquam, Te facis, dum ista objicis. Quis enim non videat hic de quæstione juris agi, non alicujus facti particularis? In hac (uti dictum est jam toties) errare potest Pontifex; in illa non potest. Atque adeo qui Pontificem in approbando stabiliendoque Societatis aliorumve Ordinum instituto errasse diceret, non contemneret solum Pontificem, verum etiam Deum ipsum, qui hanc falli nesciam auctoritatem Pontifici promisit.

73 At, inquies, saltem facti particularis quæstio est, an D. Xaverius nomen Societati unquam dederit. Assentior, Pater Rev. & ideo in ea decidenda quæstione Pontifex absolute errare potest. Eum autem arguere tamquam si hic reipsa erraverit, non solum est petulantia & impudentia (ut loquitur Hazartius, teste Te) sed etiam evidens contemptus. Quid enim? Si ego sine ulla ratione nolim fidem habere viro gravi & honorato, publice narranti aliquid, quod sua ætate & sua in urbe contigit, quod scire ipsius multum interest, quodque si falsum esset, statim posset convinci falsi etiam ab oculatis testibus; an non censear, impudentissime agere, eumque virum evidenter contemnere? Jam vero talis sine dubio vir fuit Pontifex maximus Paulus III, qui in sua Constitutione sibi coætaneum Xaverium & adhuc viventem, reposuit inter S. Ignatii Loyolæ Socios. Et hoc scire Pauli intererat, quia si hic falsum dixisset, potuisset statim ob oculatis testibus falsitatis convinci. Quemadmodum falsi convictus est Clemens IX in Brevi illo, quod iterum nominare non volo. Imo vero idem Pontifex Paulus III, discessurum in Indiam Xaverium admisit ad pedum suorum osculum, ad eamque expeditionem velut futurum Apostolum pluribus cohortatus est, & postea, misso ad Lusitaniæ Regem diplomate, Legatum Apostolicum designavit. His ita constitutis, estne simile vero, deceptum esse Pontificem, dum Xaverium ex turma Ignatii esse narravit? Præterea, Rev. Pater, Te non fugit, quam multi Societatis adversarii jam inde ab initio similes Bullas Pontificum dente Theonino rodere non extimuerint. Hoc punctum si potuissent olim evertere, multum

tum auctoritatis, saltem in speciem & apud imperitum vulgus, detraxissent Bullæ reliquæ. Cur igitur hoc punctum integrum ac intactum reliquerunt antiquiores illi, nisi quod tunc ea res ita esset in aperto ac propatulo, ut in falsi suspicionem incidere non potuerit? Huc accedit, quod Pauli successores eamdem narrationem in Bullis suis iterum incluserint, præsertim Julius III, qui eo tempore quo Xaverius fuit Romæ erat Cardinalis, nomine Joannes Maria Montius, adeoque potuit Xaverium Ignatio junctum suis ipsiusmet oculis intueri. Ex his licet colligere, quantum inter Xaverianam & Elianam historiam intersit. Hæc enim immenso temporum intervallo ab ætate Pontificum disjungitur, adeoque in ea decipi facile potuere. Juverit forte hic consulere Papebrochium, in Responsione ad art. 3 n. 23. Age quod lubet.

75 Sed, P. Professor, dum hic Xaverianæ Historiæ certitudinem commendo, nolim equidem existimes, me eam velle efferre usque ad eum certitudinis gradum, qui proxime accedat ad certitudinem Fidei, ita ut de ea dubitare non liceat sine aliquo infidelitatis genere, à quo abhorrere debent homines pii & sapientes. Neque enim tam fatuus sum, quam Concionator ille, qui 21 Julii 1697 in Atrebatensi Diœcesi ausus est de sacro pulpito inter propositiones alias effutire hanc: *L'Histoire du Bienheureux Simon Stock est dans un degré de certitude, qui approche de celle de la foy; & on ne peut en douter sans une espece d'infidelité, ou les personnes pieuses & sages doivent craindre de tomber.* Hoc est (cogor enim hanc propositionem reddere latine, quia accipio inter Calceatos Carmelitas Belgas plures Gallice non scire) *Historia B. Simonis Stockii est in eo certitudinis gradu, qui accedit ad certitudinem fidei; neque fas est de ea ambigere, sine aliquo genere infidelitatis, quam infidelitatem debent pii homines & sapientes pertimescere.* At bene habet, jam propositio ista pœnas dedit Illustrissimo Atrebatensium Episcopo; qui eodem anno 13 Septembris, eam, cum sex aliis ejusdem furfuris propositionibus, proscripsit, veluti falsam, temerariam & scandalosam. Neque immerito. Quippe quæ non sunt Historiæ divinitus revelatæ, quantacumque nitantur auctoritate, numquam ultra terminos aut cancellos moralis certitudinis progrediuntur: & si quis imprudens eas efferre nitatur altius, periculum est ne Religio Catholica Heterodoxis ludibrio sit atque despectui.

76 Verum longius quam volueram, me huc abripuit impetus ardorque disputandi: id quod Tu potes tribuere felicitati tuæ. Hinc namque factum est, ut non notaverim tuam in citando socordiam, neque errorem, neque perfidiam. Socors es in citandis Litteris sacris, quia pro, *in Sabbatis*, scribis, *in Sabbatho*. Erras in citando Suarez; quia ad stabiliendum illud principium, *Connexorum idem est judicium*, affers ipsius librum de legibus cap. 11 n. 10 quasi vero ipsius tractatus de legibus libro uno circumscriberetur. Libros complectitur omnino decem, quorum undecimum quodque caput n. 10 sedulo lustravi, neque ibi quid tale reperi. Denique perfidus es in citando Sanchez: quia pro eodem principio allegas ejus de Matrimonio librum 8, disp. 2 n. 2, ubi illius principii ne per umbram quidem meminit. Quid erit tandem, Rev. Pater, humanum in scribendo commercium tollere, si hoc non est? Et talis cum sis, non erubescis tamen in hoc eodem quod modo discussi Præambulo, num. 40 & sequentibus, rabiem tuam effundere etiam in illos eruditissimos gravissimosque viros, qui S. Dionysium Areopagitam negant fuisse Galliarum Apostolum. Illos vocas petulantes Gallos, susurrones; omnium pæne traditionum ho-

 stes

ſtes, Apoſtolicæ Auctoritatis contemptores, atque imitatores hæreticorum. Suavis profecto & amœna cantio! Sed dum eam occinis, extra chorum ſaltitas. Quid enim iſta faciunt ad probandum tui Præambuli caput: *Qui ſacras Hiſtorias, à Sede Apoſtolica pravio examine approbatas explodit, tamquam fabulas, injuriam eidem irrogat?* Sane, quod hic probandum fuerat, id videris aperte in iſtis viris ſupponere. An hoc deceat emeritum S. Theologiæ Profeſſorem, judicent alii: ego autem ex iſtis Viris, quos tam fœde lacerat & cruentat tua oratio, enumerabo aliquos.

77 Inter illos ſunt Gregorius Turonenſis, Severus Sulpitius, Uſuardus, Ado Viennenſis, Sirmondus, Petavius, & Hadrianus Valeſius; quos etſi nominaſſe laudaſſe eſt, & calumniam omnem abſterſiſſe; tamen velim obſerves, duos primos faſtis Sanctorum adſcriptos eſſe. Quid jam ais, Pater Reverende? An duo illi Sancti, ſcilicet Turonenſis Gregorius & Severus Sulpitius, ſunt petulantes Galli, ſuſurrones, omnium pæne traditionum hoſtes, Apoſtolicæ Auctoritatis contemptores, atque imitatores hæreticorum? O ſi quid ſimile unquam ſcripſiſſet P. Papebrochius, quantas Tu tragœdias excitares! Inſimulares eum impietatis & blaſphemiæ, neque injuria: quid enim magis impium poteſt eſſe, quid magis blaſphemum, quam homines ſanctos & qui pro talibus habentur ab Eccleſia, tam nefariorum ſcelerum arceſſere? Quoniam autem ego à tam juſta accuſatione abſtineo, quivis facile intelligat quanta ſit mea in Te lenitas, & quantopere animus meus abhorreat ab illo tuo aculeato genere ſcribendi. Et vero cave, ne te in poſterum tueare exemplo Hilduini Abbatis, qui eoſdem illos viros appellat *Diſcipulos ejus qui ab initio mendax & pater mendacii extitit*. Quia quemadmodum Tu tuo Ordini Eliam, ſic Hilduinus ille ſuo Monaſterio totique Galliæ ardebat vindicare Areopagitam Dionyſium. Cumque deficerent rationes quibus adverſariorum impetus retunderet, virum eſſe ſe haud ſatis memor, arripuit arma muliebria, id eſt, ſcommata, dicteria & convitia. Hæc ipſa cum ſcribo, Rev. admodum ac Nobiliſſimus Dominus Claudius Caſtellanus, Canonicus S. Mariæ Pariſienſis, commodum ad nos mittit Officium S. Dionyſii Areopagitæ, prout jam in Eccleſia Pariſina recitatur 3 Octobris, ſejunctum ab officio S. Dionyſii Pariſienſis, qui ejuſdem menſis 9 colitur. Scribit is huic ſeſe ritui conformatum ire ſequentes Eccleſias, Lugdunenſem, Cabillonenſem, Catalaunenſem, Tullenſem, ſicut olim fecerunt Forojulienſis, Maſſilienſis, Aptenſis, Narbonenſis, Petrocorienſis, Venetenſis, Carnotenſis, Briocenſis, quarum antiqua Breviaria menſe Octobri exhibent duos Dionyſios, tertia quidem Areopagitam qui habet Lectiones tres; ſed nonâ Pariſienſem, qui novem Lectiones habet. Quid hic denuo dices? An hæ ſanctiſſimæ Eccleſiæ earumque Antiſtites omnes, qui jam ſunt & qui ante fuerunt, ſunt petulantes Galli, ſuſurrones, omniū pæne traditionū hoſtes, Apoſtolicæ Auctoritatis contemptores, atque imitatores hæreticorum? Nefas eſt hoc vel ſuſpicari. Tamen, ſi Tibi conſtas, id Tu dicere debebis. Sed de his ſatis multa, vel plura potius quam neceſſe fuit. Nunc Lectori duo judicanda ſunt. Alterum eſt, an Papebrochius quidpiam peccaverit contra hoc tertium tuum Præambulum. Alterum, an idem Papebrochius tom. 2 Maji ad diem 11 fol. 716 num. 33 inique petierit, *Ut Patres Carmelitæ patiantur eâdem cum libertate examinari & diſputari ſuæ Hiſtoriæ veritatem, qua patitur Eccleſia eruditos viros verſari circa S. Dionyſium Pariſienſium Patronum, dum quærunt an idem ſit qui Areopagita, an alius; an à S. Clemente primo ſeculo miſſus, an primum ſub Decio ſeculo tertio.*

PRÆ-

PRÆAMBVLVM IV.

Antiqua Historia, & traditiones communiter recepta, non ſunt impugnanda Argumentis negativis, ſive ob defectum Scriptorum coævorum.

EXAMEN.

Quidni, Pater Reverende? Quia argumentum negativum, inquis, eſt „ ſtramineum, puerile, dignum „ exibilatione & virgis, „ imo & in fide periculoſum, Calviniſtis portam aperiens ad „ explodendum quaſvis ſacras Traditiones „ non ſcriptas „. Ah! modeſtius, obſecro, Bone Vir: & prius circumſpice an non ſint ulli ex Tuo Ordine ſcriptores, qui iſto argumento uſi fuerint. Primus ſeſe offert Joannes Bacho, ab Abbate Trithemio & Sixto Senenſi tantopere dilaudatus. Hic Bacho, in 1 Diſtinct. 6, Quæſt. 1 Art. 5, §. 1, ut confirmet, *hac nomina Prioritatis & Poſterioritatis, qua indicant ordinem originis, poſſe uſurpari in Divinis*, adfert hoc argumentum negativum: *Quia Athanaſius* (quem ſcilicet ſupponit ex communi ſui temporis opinione compoſuiſſe Symbolum QUICUMQUE VULT) *Athanaſius* inquit Bacho, *qui negat Prius & Poſterius in Divinis, probat per hoc, quia Perſona coaterna ſunt & coaquales: ſed cum iſta coaternitate & coaqualitate in eodem Symbolo concedit, quod Filius eſt à Patre, & Spiritus ſanctus ab utroque: ergo* TALEM PRIORITATEM CONCESSISSET IN DIVINIS IPSE, SI DISPUTATIO FUISSET CUM EO DE NOMINE PRIORIS. Simili argumentandi genere ibidem ante probaverat Conſubſtantialitatem non auferri prioritate originis: *Quia*, inquit, NULLA APPARENS RATIO POTEST REDDI, *quare ordo originis eſt cum conſubſtantialitate, & non prius & poſterius originis; niſi quia ſignificata iſtorum nominum Ordo originis, & Prius & Poſterius ordine differrent, ſecundum quod Prius & Poſterius dicerent imperfectionem, ordo originis non; ſed hoc nihil eſt, quia ſignificata iſtorum ſunt ita eadem, vel ita propinqua, quod ita apparens videtur una propoſitio ſicut alia* &c.

79 Alter qui hic ſeſe offert ex veſtro Ordine, eſt Waldenſis ille Thomas tom. 2. tit. *Quod corpus Chriſti eſt Euchariſtia Sacramentum ſecundum propriam ſubſtantiam*, cap. 23 ubi ex eo quod Chriſtus non dixerit, *Hoc eſt corpus meum figuraliter*, colligit realem ejus in Euchariſtia præſentiam. *Surge*, inquit, *miſer & rudis hæretice, tolle micas figuralium prædicationum tuarum, quæ tibi ſunt ſuaves.* Nos non *audivimus Chriſtum dicere: Hoc eſt corpus meum figuraliter. Sed quid? Hoc eſt corpus meum.*

80 Tertius eſt Scholæ veſtræ Princeps P. Franciſcus Bonæ-Spei, cujus argumenta negativa infinitum eſt adducere. Ideo tantum adducam aliqua ex Tractatu de Angelis, ubi diſp. 1. dub. 5; hanc ſtatuit Reſolutionem: *Angeli ſunt naturaliter incorruptibiles, ſed non abſolute reſpectu Dei.* Ejus partem alteram ſic probat, *Quia*, inquit,

non est ratio, cur minus Angelus à Deo *sine miraculo destrui possit, quam ignis … à me sine miraculo extingui.* Et pauculis interjectis, *Non est cur ignis minus exigat à me … non destrui, quam Angelus à Deo non annihilari: ergo &c.* Item disputatione sequenti dubio 1 resolut. 1 sustinet contra Themistas, *probabilius esse Angelos omnes solo numero differre*; & cum allegasset aliquot SS. Patrum locos, ubi Angelis natura una tribuitur, ait; hos *non nisi contorte intelligi de Angelis, secundum naturam genericam spectatis.* At quo id probat argumento? Non alio quam negativo, *Quia inquit ubi sancti Patres non distinguunt, nec nos … distinguere debemus.* Iterum argumentum negativum adfert disp. 14 dub. 2, ad probandam hanc suam primam resolutionem: *Primum Luciferi peccatum aliud esse potuit quam superbia.* Probatio enim hæc est: *Quia non est, cur esse non potuit infidelitas, odium Dei, inobedientia (si quid ei imperatum fuisset) curiositas, optando inordinate nimis scire alienorum cordium secreta, detractio de aliorum fama, mendacium, &c.* Sed quin maturo hinc concludere: Ergo, P. Sebastiano judice, Carmelitani illi Triumviri, Bacho, Waldensis & Bonæ-Spei attulerunt argumentum „ strami-„ neum, puerile, dignum exibilatione & „ virgis, imo & in fide periculosum, Cal-„ vinistis portam aperiens ad explodendum „ quasvis sacras Traditiones non scriptas „? Neque vero hoc de illis Carmelitanis Triumviris tantum dici potest, verum etiam (quo nihil potest esse indignius) de Scholasticis aliis, de sanctis Patribus, de Conciliis, denique de supremis Pontificibus: quia tali argumentandi ratione usi sunt non raro, uti jam ostendere aggredior.

81 Æquum est ut incipiamus à Scholasticorum Principe ac Coryphæo D. Thoma, qui 2 2 q. 10, art. 12 sic infit: *Hoc Ecclesiæ usus numquam habuit, quod Judæorum filii invitis parentibus baptizarentur; quamvis fuerint retroactis temporibus multi Catholici Principes potentissimi, ut Constantinus, Theodosius, quibus familiares fuerunt sanctissimi Episcopi, ut Silvester Constantino, Ambrosius Theodosio,* QUI NULLO MODO PRÆTERMISISSENT AB EIS IMPETRARE, SI HOC ESSET CONSONUM RATIONI: *& ideo periculosum videtur hanc assertionem de novo inducere; ut præter consuetudinem, in Ecclesia hactenus observatam, Iudæorum filii invitis parentibus baptizentur.* Præiverat Alexander Alensis, in 4 parte Summæ quæst. 20, memb. 6 art. 1. edit. Coloniensis: *Neque ex sacris Bibliis, neque ex SS. Patribus aut explicite aut implicite haberi potest, claves datas esse Ecclesiæ tempore legis naturæ, quod concedimus.* Hic quærit Launoyus: *Quare id tantus Doctor concedit, nisi quia inficiali ratione vincitur?* Nec alia impulsus ratione Alphonsus à Castro negat, Armenos, tempore Philastrii & Augustini, sese ab Ecclesia segregasse, quemadmodum ipse indicat lib. 11 adversus hæreses: *De Armenis, inquit, hoc certum est, tempore Philastrii Brixiensis Episcopi & B. Augustini, eos ab Ecclesia nondum esse separatos:* QUONIAM UTERQUE ISTORUM, HÆRESUM AUCTORES RECENSENS, NULLAM DE ARMENIS FECIT MENTIONEM.

82 Neganti argumento plurimum etiam tribuit Melchior Canus, lib. 11 de locis theologicis cap. 5, ubi fabulis annumerans lepram Constantini ita loquitur: *Leprâ Constantinum laborasse, apud idoneos auctores nusquam legi.* Et paucis interjectis de Cajetano, qui hoc ipsum negat. *Habet hic scriptores omnes veteres ejus ætatis, qui tacuerunt, non omissuri si scivissent, scituri omnino rem, si fuisset.* Cap. 3 ejusdem libri hæc dixerat: *Probabilissime à Baptista Mantuano aliisque recentioribus asseritur, Magos*

(qui

qui Christum adoraturi ex Oriente venerunt) *Reges non fuisse. Non enim id silentio prætermissurum Euangelistam, quod ad rem magnopere pertinebat; nec Herodem, si Reges essent, eos adeo imperiose & inciviliter excepturum.* Agnoscis auctorem domesticum? Non est cur ejus te pudeat: nam Mantuanus non solum montis Carmeli, verum etiam Parnassi gloria fuit ac decus.

83 Hoc nixus argumento Baronius, quot figmentorum monstra profligavit! E multis seligo unum, quod habetur ad annum 237. *At non audiendi penitus recentiores, qui post Pontianum introducunt Cyriacum quemdam Romanum Pontificem, cujus nulla prorsus extat mentio in serie Romanorũ Pontificum; vel apud Optatum Milevitanũ, vel Augustinum, vel Crescenium, aliosque Indices Vaticanos; nec apud Græcos, ut Eusebium, Nicephorum Chronographum, vel alios: adeo ut ne digna quidem sit quæ pluribus confutetur sententia, quippe quæ nullâ penitus nitatur ratione vel testimonio antiquorum, ex commentitiis tantum Actis illis martyrii sanctarum Ursulæ & Sociarum petita, quæ in nostris Notationibus refutavimus.* Atque hoc telo sese armavit Bellarminus quoque, ad Joannam mulierem deturbandam è solio Pontificio: *Non solum Latini,* inquit, lib. 3 de Rom. Pont. cap. 24. *ut Anastasius, Ado, Regino, Lambertus, Hermannus, Abbas Urspergensis, & Otho Frisingensis; sed etiam Græci, qui ante Martinum Polonum scripserunt, ut Zonaras, Cedrenus, Ioannes Curopalates, & alii nullam mentionem hujus tam prodigiosæ historiæ inter res ejus temporis faciunt; cum tamen illi non faveant Romano Pontifici, quique libenter accepissent occasionem irridendi Latinos in hac parte, si potuissent. Quomodo autem credibile est, melius novisse res gestas circa annum 850 Martinum Polonum qui vixit anno 1250; quam omnes Historicos illos, qui vixerunt anno 850, vel 900, vel 1000.* Huic subjungo Cardinalem alium, tum Dialectices tum aliarum rerum scientia celebrem; nempe Jacobum Perronium: qui ut confutaret hunc Nicephori locum, à Rege Britanniæ objectum, *Vigilius eo insolentiæ progressus est, ut & Menam à communione excluserit: idem sane & Menas adversus illum fecit. Sed enim Iustinianus, rebus hujusmodi ad iram commotus, eum comprehendere jussit: Vigilius autem sibi metuens, ad Sergii Martyris aram confugit, & sacris ibi fistulis implicitus, non prius inde extractus cessit, quam illas evertit.* Ut hunc, inquam, Nicephori locum refutaret Card. Perronius, respondit hæc duo: *In primis Nicephorum auctorem esse, à Iustiniani seculo remotum septingentis annis, & Ecclesiasticæ Chronologiæ parum intelligentem: deinde, hanc Nicephori narrationem fabulosam esse, quod illius, nec Procopius, nec Liberatus, nec Victor Tunnunensis, nec Marcellinus Comes, nec Evagrius, quâ Græci, quâ Latini Scriptores, meminerint.* Hæc qui ex fonte Gallico haurire voluerit, is adeat Refutationem Responsionis Regis Britannici lib. 1. cap. 44.

83 Succedat gravis auctor Didacus Alvarez, Tranensis Archiepiscopus, in disp. 11 de incarn. concl. 2. nihil dubitans de vi negantis argumenti: quomodo enim aliter ausus fuisset loco citato ita scribere? *Quia Scriptura non exprimit creationem alterius mundi, sed solum creationem hujus mundi, inde argumentamur efficaciter, Deum non creasse plures mundos, aut alium mundum esse creaturum.* Nefas esset hic præteriri Eximium Patrem ac Magistrum Franciscum Janssens Elinga, S. Theologiæ in Lovaniensi Academia Doctorem, ejusque in sua Dominicana familia Professorem emeritum, totiq; Provinciæ Germaniæ inferioris non semel Præfectum: quem P. Papebrochius in suæ Responsionis Articulo 13 meritâ pro-

secutus

secutus est laude. Asseruerat hic Doctor vere eximius, in Summa totius doctrinæ de Pontificis auctoritate art. 9. § 5. *Tantum abest, Patres* (Constantienses) *omnium simul trium Obedientiarum Decreta Sessionum quarta & quinta . . . . . tamquam legitima admitterent; quod ea potius pro insufficientibus habuerint, volendo, à Pontifice eligendo, una cum Concilio vel deputatis declarari, propter quæ Papa indubitatus Concilio subjici posset. Enimvero si illa pro sufficientibus habuissent; jam actum agi voluissent, petendo declarari, propter quæ Papa corrigi & subjici Concilio posset; attento, quod in iisdem decretis jam essent expressæ causæ in quibus Concilio obedire teneretur, & nisi obediret, puniri posset; videlicet in iis quæ pertinent ad fidem, extirpationem schismatis, & reformationem universalem Ecclesiæ Dei in capite & in membris. Proinde quia ad articulum illum nulla declaratio subsecuta est, sicque nulla causa expressa propter quam Papa corrigi posset; articulus ille subsedisse censendus est, & cum eo simul decreta Sessionis quartæ & quintæ.*

84 Juvat etiam audire Doctissimum Ciampinum, tot editis in lucem libris Romæ conspicuum, in examine Libri Pontificalis sect. 10 sic pronuntiantem. *Aliud ad id probandum argumentum desumitur ex* SILENTIO *Cl. Viri Antonii Possevini, in suo Apparatu sacro, Verbo* DAMASUS; *ubi de nonnullis Epistolis falso Damaso adscriptis disserit, at prædictarum nullam facit mentionem: quare ex hujusmodi silentio quis non videat Possevinum, Virum in sacris eruditionibus versatissimum, ambas has epistolas genuinas existimasse?* De Emmanuële Schelstratio quid dicam? Negativo argumento utitur, cum alibi, tum in sacro Antiocheno Concilio diss. 4 cap. 1 num. 2: ubi refellens conjecturas, ob quas Natalis Alexander cum Hermantio sustinuerat, Antiochenos Canones nihilo magis esse unius Concilii fœtum, quam Canones Carthaginenses, sic agit: *Leves sunt conjecturæ illæ, & vanum fundamentum super quod construitur vanæ suspicionis ædificium. Canones Carthaginenses unius esse Concilii, nemo unquam edixit: Canones Antiochenos plurium esse Conciliorum ante Dominum Hermantium nemo somniavit. Canones Carthaginenses, in Codice Africano repertos, non unius esse Concilii, testantur tituli variarum Synodorum, in codice illo variis locis exhibiti . . . . At quæso, ubi simile quoddam vestigium in Canonibus Antiochenis? Quonam in codice vel per umbram insinuatur, Canones esse variorum Antiochenorum Conciliorum? Forsan quod aliqui Canones Antiocheni reprobati sunt ab antiquis, tamquam Canones Arianorum; alii admißi ab Ecclesia, tamquam Canones Catholicorum? At id commentum est, si loquamur de 25 Canonibus.* Mitto Bañem, Suarem, Vasquem, Estium, Gretserum, Sirmondum, Becanum, Gamachæum, aliosque subtilissimos & acutissimos Viros, qui ab hoc argumentandi genere non abhorruere: quia sancti Patribus suus dandus est locus.

85 Et vero quoniam non ignoro, Rev. Pater, quantopere Cyrillus Alexandrinus placere Tibi soleat, ille agmen ducet. Epist. 8. ad Clericos Constantinopolitanos, *Quod hoc supercilium?* ait. *Numquid, qui illum* (Nestorium) *antecesserunt, doctrinæ fidei operam non dederunt? Numquid eloquentior est Ioanne? Numquid æqualis vel sapientior est forsan beato Attico? Imo vero cur ingenue non agnoscit, doctrinam se invexisse peregrinam planeque inusitatam, talem denique, quæ pro sua absurditate Majoribus nostris in nullis unquam Ecclesiis, aut fidelium cœtibus, vel cognita fuit vel approbata?* Hoc argumentum negativum esse, vel cæcus videat; quale est & illud Hieronymi

nymi lib. 1 contra Jovinianum; *Quamquam, excepto Apostolo, non sit manifeste relatum de aliis Apostolis, quod uxores habuerint; & cum de uno scriptum sit, ac de ceteris tacitum, intelligere debemus, sine uxoribus eos fuisse, de quibus nihil tale Scriptura significat*. Si unquam, Reverende Pater, delibaveris aliquid ex priscis Historiarum monumentis, ignorare non potes, fuisse olim aliquos, qui censerent B. Virginem fuisse coronatam martyrio ac violenta morte affectam. Ad hunc errorem refellendum duo sanctissimi doctissimique viri, Ambrosius scilicet & Paulinus, non alium admovent arietem, quam abnutivum argumentum. Hic Epist. 59 ad Augustinum ait: *nec Mariam Beatissimam usquam legimus occisam, ut de corporali gladio sanctus ille Simeon ei futuram passionem prophetasse videatur*. Ille, lib. 2 in cap. 2 Lucæ: *Nec littera, nec historia docet, ex hac vita Mariam corporalis necis passione migrasse*. .

86 Sed cum hic facta fuerit S. Augustini mentio, subit videre, an & hic Pater, qui ab Apollinari Sidonio *Dialecticus* per excellentiam nuncupatur, numquam ad negans argumentum confugerit, quasi ad sacram anchoram. Id autem facit cum alibi, tum lib. 1 de civit. cap. 2. *Tot bella gesta conscripta sunt vel ante conditam Romam, vel ab ejus exortu & imperio; legant & proferant sic ab alienigenis captam esse civitatem, ut hostes qui ceperant, parcerent eis quos ad Deorum suorum templa confugisse compererant: aut aliquem Ducem barbarum præcepisse, ut irrupto oppido nullus feriretur qui in illo vel illo templo fuisset inventus*. An non fuit argumentator subtilis Petrus Chrysologus? Hic tamen serm. 48, Mariam Virginem non habuisse plures filios, ita probat: *Beata Maria, si alios habuisset filios; à Christo mater, in ipso crucis tempore, in articulo ipso mortis, non discipulo traderetur, non commendaretur extraneo*. Breve est etiam illud Athanasii, in disputatione contra Arium: *Quis talia locutus est Prophetarum aut Apostolorum, qualia tu dicis?*

87 Sunt & Patres alii, qui abnutivo argumento plurimum roboris ac nervi inesse putaverunt; verum eos enumerare si voluerim, deficiet tempus adducendi aliquot Synodos summosque Pontifices, quod facturum me receperam. Ut igitur fidem liberem, habe Tibi, Reverende Pater, Concilium Milevitanum II, cap. 5. *Item placuit, ut quicumque dixerit, ideo nobis gratiam justificationis dari, ut quod facere per liberum jubemur arbitrium, facilius implere possimus per gratiam, tamquam, etsi gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere divina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, ubi non ait, Sine me difficilius potestis facere; sed ait, Sine me nihil potestis facere*. Ubi in postremis verbis argumentum negans exprimitur. Item Concilium Francofordiense, quod sub Carolo Magno coactum est adversus Felicem & Elipandum, in Epistola Hadriani I Papæ ad Episcopos Hispaniæ; *O quam bene, fidei immobiliter persistente muro, omnium hæreticorum fluxa sunt machinamenta destructa! Numquidnam dixit Petrus, Tu es Christus, qui propter nos factus es filius hominis, & per adoptionem factus es filius Dei? Absit. Hoc nec Petrus confessus est, nec sancta Ecclesia, supra firmam fundata petram, id est fidei fundamentum, quod Christus est, confitetur ..... Sed una voce cum Petro Christum Dei filium confitetur, quia unus est Christus, Dei hominisque filius, non per gratiam adoptionis, sed propria filii dignitate*. Hiccine iterum vides, Professor perspicax, quomodo Concilium, ex eo quod Petrus,

trus non dixerit, *Tu es filius Dei adoptivus*, colligat Christum esse filium Dei naturalem? Igitur & hoc argumentum negativum est, si quod aliud.

88 Neque vero dissimili argumentandi genere Concilium Parisiense VI utitur, ubi decernit, Presbyterum nullum sine Ministro debere ad aras facere: *Irrepsit in plerisque locis, partim incuriâ, partim avaritiâ, reprehensibilis usus & congruâ emendatione dignus, eo quod nonnulli Presbyterorum sine Ministris Missarum solennia frequentent; quod nec verba Domini Salvatoris, quibus mysteria corporis & sanguinis sui discipulis celebranda tradidit; nec Apostoli Pauli documenta declarant; nec etiam in ipsis Actis Apostolorum, si enucleatim legantur, ita fieri debere ullo modo invenitur.* An quidquam nosti in Ecclesia gravius magisque sacrosanctum, quam est Nicæna Synodus, quæ Ὁμοούσιαν, sive Consubstantialitatem Verbo asseruit? Hæc tamen, apud Theodoretum lib. 1 Historiæ cap. 11, ubi fidei Decreta in Synodo edita referuntur, adhibet hoc argumentum abnuens: *Cum* (Ariani) *Ex non extantibus, &, Erat quando non erat, & alia quæ addunt hujusmodi, nullâ divinitus inspiratâ Scripturâ usurpant, hæc dicere ac docere minime consentaneum videbatur.* Iterum Agatho Papa, & Synodus 126 Episcoporum, in Epistola ad Constantinum IV, quæ legitur & approbatur Actione 4 sextæ Synodi: *Quomodo itaque, quod nec à sanctis Patribus orthodoxis dictum est unquam, nec à profanis hæreticis præsumptum est inveniri, nunc poterit autumari, ut duarum Christi naturarum, divinæ scilicet & humanæ, quarum & proprietates salvæ esse noscuntur, in Christo unam habere operationem, quisquam recte sentiens poterit demonstrare?*

89 Ne porro suspicere argumentum negans displicuisse S. Gregorio Papæ, huc visum fuit transcribere ea, quibus in libri 6 Epistola 31 probat, Eudoxium male damnatum fuisse à Cyriaco: sic autem infit: *Frater noster* (Cyriacus) *omnia in suis Synodicis Catholice Deo auctore locutus est. Quemdam vero Eudoxium damnavit, quem neque in Synodis damnatum invenimus, neque à decessoribus meis in suis Synodicis reprobatum. Et Canones quidem Constantinopolitani Concilii Eudoxianos damnant, sed qui fuerit eorum auctor Eudoxius, minime dicunt: Romana autem Ecclesia eosdem Canones, vel gesta Synodi illius, hactenus non habet, nec accepit. In hoc autem Synodum accepit, quod est per eam contra Macedonium definitum: reliquas vero hæreses, quæ illic memoratæ sunt; ab aliis Patribus damnatas reprobat: de Eudoxianis vero nihil hactenus agnovit. In Historia Sozomeni, de quodam Eudoxio, qui Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopatum arripuisse dicitur, aliqua narrantur, sed ipsam quoque Historiam Sedes Apostolica suscipere recusat, quoniam multa mentitur.* Et post pauca: *In Latina vero lingua de hoc Eudoxio, neque in Philastrio, neque in beato Augustino, qui multa de hæresibus conscripserunt; neque in aliis Patribus, aliquid invenimus. Caritas igitur vestra, si quis apud Græcos probatorum Patrum de eo sermonem fecit, suis mihi epistolis innotescat.* Audi quoque Honorium III, in lib. 3 Decret. tit. 37 de Capellis Monachorum cap. 3 ad Venetensem Episcopum: *Ex parte tua fuit propositum, & infra: Abbas & Conventus Rivenensis, Venetensis diœcesis, occasione litterarum Apostolicæ Sedis asserunt, sibi esse concessum, ut in singulis ipsorum Prioratibus singuli Monachi commorentur, si pluribus facultates non suppetunt eorumdem. Cum autem id obviet Lateranensi Concilio, de quo nulla mentio est in litteris antedictis, Fraternitati tuæ breviter respondemus, quod hujusmodi litteras ab*

Apostolica Sede non credimus emanasse. Accipe præterea verba Adriani II, in epistola quæ lecta & approbata est in 8 Synodo Actione 7, ubi Pontificem esse supra Concilium sic probat: *Romanum Pontificem de omnium Ecclesiarum Præsulibus judicasse legimus: de eo autem quemquam judicasse non legimus. Licet enim Honorio ab Orientalibus anathema sit dictum; sciendum tamen est, quia fuerat super hæresi accusatus, propter quam solùm licitum est minoribus, majorum suorum moribus resistere.*

92 Plures quid necesse est commemorare, cum avidus sciendi Lector illos legere ordine longo possit apud Launoyum? Tamen, si ego, Pater Professor, his oloribus anserem possim adjungere, id est, his auctoribus sacris profanum: audi etiam Lucretium, qui mundum non fuisse æternum, probat hoc argumento negativo.

—— Si nulla fuit genitalis origo
Terrarum & cæli, semperque æterna fuêre;
Cur supra bellum Thebanum & funera Troiæ
Non alias alii quoque res cecinere Poëtæ?

Jamne vides, non soli P. Papebrochio familiare esse istud genus argumentandi? O si nactus esses adversarium aliquanto acriorem Tuique similem, quantam hic Tibi iterum conflaret invidiam! Nam succensus indignatione, quantam posset animo capere maximam, diceret: O ... ! (exprimere nomina quibus Te compellaret, exhorrescit calamus) Tune de Schola Theologos? Tune Eminentissimos Cardinales? Tune sanctos Patres? Tune sacrosancta Concilia? Tune supremos Pontifices, ita contemnas, ut ab iis adhiberi censeas „argumenta straminea, puerilia, digna exibilatione & virgis, imo & in fide periculosa, Calvinistis portam aperientia ad explodendum quasvis sacras Traditiones non scriptas „? Ne quis igitur possit talia in Te jure merito jácere, muta sententiam, & dic, abnutivum argumentum, in historicis præsertim, habere multum ponderis, multum momenti.

93 Sed in tuam gratiam, Pater Reverende, decretum est vim hujus argumenti declarare pluribus. Christophorus Gillius, in Conimbricensi Academia S. Theologiæ Professor, de negante argumento sic disputat, lib. 1 tract. 7 de locis Theologicis, cap. 14, num. 5. *Verumenimvero argumentum negativum, si solum applicetur ad dogmata fidei, fortissimum argumentum est: nam si desit ratio formalis objecti habitus, non potest objectum materiale spectare ad habitum. Ratio formalis fidei est divina revelatio, quam habemus in sacris litteris ac traditionibus: hoc collegimus ex sensu ac decretis Ecclesiæ & communi sententia Patrum; ac proinde, si quis ostenderet, rem de qua est controversia, ex nulla hujusmodi auctoritate sumi, hoc ipso convincit non esse dogma fidei.* Quam in sententiam descendere debent tum Theologi omnes, tum Tu maxime, qui es discipulus Bonæ-spei: Tuus enim ille auctor ac magister, tract. de fide disp. 1 dub. 1 resolut. 1 recte pugnat contra Suarem & Oviedum, mere revelabilia neutiquam esse de objecto materiali (proximo) fidei divinæ. Tenet igitur hæc consequentia: *Divinitus revelatum non est, ergo nec fide divina credendum est.* Unde planum fit, non esse universaliter admittendum illud Aristotelicum, quod Tu inculcas tam importune tamque insolenter, *ex puris negativis nihil sequitur.* Quamquam & alio ex capite colligi queat principii istius debilitas. Quam multos enim, etiam in severiorum Dialecticorum Lycæo, reperias, qui arcte tenent accurateque defendunt legitimam esse minimeque rejiciendam consecutionem, quæ à Negatione negante ad infinitantem ducitur. Neque ullus, quod sciam, hoc Aristo-

ſtotelico principio illos impugnat.

92 At nolo ego Te, graviſſimum Theologum & jam Profeſſorem emeritum, hiſce Dialecticæ ſpinis tricisque involvere: nam forte id tibi verteres dedecori. Quapropter velis remiſque (quod ajunt) redeo ad conſequentiam, quam in materia Theologica poſui paulo ante, & quam tu negare haud potes: *Divinitus revelatum non eſt, ergo neque divina fide credi debet nec poteſt*. Hæc conſequentia autem in Theologicis cum teneat, quid cauſæ dices eſſe, cur non teneat illa in Hiſtoricis? *Scriptum non eſt vel dictum ab auctore ſynchrono, ergo non eſt prudenter credibile?* Ubi obſerva, non dici à me, *Ergo verum non eſt*, id enim non ſequitur; quemadmodum ex eo quod quidpiam à Deo revelatum non ſit, non ſequitur, *Ergo verum non eſt*, ſed tantum; *Ergo divina non eſt credendum fide*, ſive, ut ſupra loquitur Gillius, *dogma fidei non eſt*. Igitur ſi, illo auctore judice, argumentum negativum, applicatum ad dogmata fidei, plurimum nervi habeat; id ipſum habere neceſſe eſt, quando ad humanas hiſtorias, eo quo jam dixi modo, applicatur. Niſi moleſte feras, Pater Profeſſor, ego hic in pauca conferam totam argumentandi rationem, quam inire conſueverunt Hiſtorico-Critici. Eſt autem hæc: Nullum factum, quod ex natura ſua tale eſt, ut hominum notitiam diu fugere non poſſit, eſt prudenter credibile, quando id tacuerunt omnes ejus ætatis ſcriptores, non tacituri ſi ſciviſſent, ſcituri omnino ſi revera contigiſſet. Atqui tale factum eſt hoc, E.C. Patres Carmelitas à ſanctiſſimo Vate Elia originem ducere; & id tacuerunt omnes ejus ætatis ſcriptores, non tacituri ſi ſciviſſent, ſcituri omnino ſi revera contigiſſet. Ergo hoc factum prudenter credibile non eſt. Atqui quod non eſt prudenter credibile; id veriſimiliter falſum eſt; Ergo hoc factum, E.C. Carmelitanos Patres ducere ab Elia originem, veriſimiliter falſum eſt. Eſtne aliquid, Pater Reverende, quo hunc ratiocinandi modum labefacias? Nihil invenies, ſat ſcio, etiamſi libitum fuerit Chryſippæam artem omnem expromere.

93 Verumtamen, ut Tibi gratificer, propoſitionem illam, ſive, ut cum Dialecticis loquar Majorem, qua cetera omnia, veluti baſi ac fundamento, nituntur, ſuſcipio aliquâ illuſtrandam ſimilitudine. Quem in finem finge animo, eſſe Pariſiis homines tres Tibi amiciſſimos, qui octavo quoquo die diligentiſſime fideliſſimeque ad Te perſcribunt quidquid ibi accidit memorabile ſcituque dignum. Finge præterea Antuerpiæ & alibi percrebreſcere famam quæ nuntiat, certum aliquem è prima nobilitate virum, rebus domi bellique geſtis inſignem, ſeſe permiſſu Regis palam in urbe Pariſina abdicaſſe omnibus dignitatibus, & Carmelitanæ Familiæ adiunxiſſe, ſuſcepto ſanctiſſimi Scapularis habitu, coram ingenti populi multitudine. Poſtremum, finge neminem ex illis tribus, qui tam crebro ad Te ſcribunt, facere ullam mentionem facti adeo memorabilis in iis litteris, in quibus res alias, eodem factas & tempore & loco, commemorant accuratiſſime. Hiſce ita conſtitutis, libet ex Te ſciſcitari, an hoc à nobiliſſimo illo viro Pariſiis factum eſſe crederes? Non pateretur id tua gravitas, ſed diceres, & Tecum dicerent prudentes omnes: Apage illud ſomnium, fabulam & commentum. Hoc ſi verum eſſet, ſcripſiſſet ad me aliquis ex triumviris meis: eſt enim memorabilius quā ut ab iis aut ſileatur aut ignoretur. Ut ut eſt, hoc univerſale eorum ſilentium mihi hanc rem ſuſpectam facit minimeque credibilem. Eapropter vulget fama quodcumque voluerit, ego non credam. Sed, Pater Profeſſor,

fessor, an est apis api similior, quam hic casus similis est nostro illi, qui nunc in disceptatione versatur? Igitur fac eamdem de utroque pronunties sententiam, & dic cum Cardinale Baronio: *Quod à recentiori auctore de rebus antiquis sine alicujus vetustioris auctoritate profertur, comtemnitur.* Certe nisi sis Tiresia cæcior, vides jam ipse, magnam vim inesse argumento negativo. Tanto autem major inest, quanto notitia facti, de cujus credibilitate disceptatur, ad plures pertingere & à pluribus consignari scripto debuisset, propter insignem sui claritatem atque præstantiam.

94 Hic mihi oppones id quod habes num. 58. „Ergo necesse est admittas, recte „argumentatos fuisse Anabaptistas, cum „negarunt verum esse, quod narratur in „Joannis Euangelio de Piscina probatica, „quia de tanto miraculo ne gry quidem „est apud Iosephum. Quid enim (ajebant) „magnificentius & ad gloriam Metropolis „gentis suæ illustrius proferri à Josepho „potuit, quam illud tam multiplex in una „Piscina miraculum? Et quomodo hoc tacuisset tam studiosus suæ gentis decorum „Scriptor? Quomodo id nemo alius attigit? „Josephum, Rev. Pater Professor, esse auctorem suppostitium & recentioris ævi quam ut tempore excidii Hierosolymitani sub Vespasiano & Tito vixerit, innuit Joannes Harduinus noster, in eruditissimo suo Tractatu de Nummis Herodiadum. Hoc ne suboleret Lectori, non poterat Auctor ullo pacto prodere, se legisse sacras novi Testamenti litteras ac proinde è re ipsius erat consulto præterire illud frequens in Piscina probatica prodigium, utpote quod novi Testamenti litteris contineretur: sicut etiam ob eamdem causam præterivit cædem infantium ab Herode factam. En tibi, Pater observande, quomodo tam studiosus rerum Judaicarum scriptor, hoc tantum prodigium tacere potuerit, vel potius debuerit. Sed quorsum ego ista tam alte repeto, quasi in promptu non sit, responsio alia? Sit sane Josephus Judaicarum Antiquitatum proprius ac genuinus auctor; non tamen consequens est ut recte argumentati fuerint Anabaptistæ. Etenim cum illius Piscinæ meminerit S. Joannes, scriptor pariter coævus, non est silentium universale, quod, ut argumentum negativum valeat, omnino requiritur. Sic male quis colligeret, Lazarum non fuisse à Christo revocatum ad vitam, quod Matthæus, Marcus & Lucas de ea re nihil scripserint.

95 Sufficit itaque, miraculum utrumque ab uno Joanne narratum esse. Imo vero etiamsi Josephus aliique omnes Judaicarum antiquitatum scriptores non Canonici, diserte negarent hujusmodi Piscinam Hierosolymis unquam extitisse; tamen, his omnibus valere jussis, adhærendum esset uni scriptori Canonico, id contra reliquos omnes non Canonicos asseveranti. Quippe (ut est apud Augustinum epist. 19 ad Hieronymum) *De Prophetarum vel Apostolorum scriptis, quod omni errore careant, dubitare nefarium est.* Unde ibidem paulo ante dixerat idem sanctus Pater. *Ego solis eis libris, qui jam Canonici appellantur, didici hunc timorem honoremque deferre, ut nullum eorum auctorem scribendo aliquid errasse firmissime credam.* Quæ omnia persuadent, pessime argumentatos fuisse Anabaptistas illos; argumentaturos autem optime, si neque in litteris sacris extaret ulla Piscinæ probaticæ memoria, quia tunc foret universale silentium. I nunc, Pater Reverende, & lustra Anabaptistarum volumina, ut argumentum negativum Tibi inimicissimum in invidiam voces. Id porro quod addis, idem argumentum Calvinistis portam aperire ad explodendũ quasvis sacras Traditiones non scriptas, refutatum jam est exemplo doctissimorũ sanctissimorumq; hominum, qui

ſibi in eo ſummum adverſus Hæreticos præſidium conſtitutum eſſe ſemper putaverunt.

96 Attamen, quoniam mihi certum eſt liberalitatis famam non abjicere, mearum partium eſſe intelligo, ut id alio quoque pulſem atque evertam ariete. Tu, Reverende Pater, qui Tuis explicuiſti ſacræ Theologiæ placita, non potes ignorare duplex eſſe ſacrarum Traditionum genus. Unum earum quæ à Chriſto & Apoſtolis ad nos uſque pervenerunt, ideoque Divinæ & Apoſtolicæ nuncupantur, imo, æque ac Scriptura, ſunt ipſum verbum Dei, atque adeo habent auctoritatem falli neſciam: alterum earum quæ provenerunt ab hominibus, nullo divino ſpiritu afflatis, errori obnoxiis, & ſæpe etiam mentitis, ob varias multiplicesque cauſas. Non has poſteriores, ſed Priores illas Traditiones, adverſus Calvinianos aliosque hæreticos, tuentur Catholici, ſecundum iſtud Pauli 2 Theſ. 2. *State, & tenete Traditiones, quas didiciſtis, ſive per ſermonem, ſive per epiſtolam noſtram.* Quem Pauli locum commentans S. Chryſoſtomus ait: *Eſt Traditio, nihil quæras amplius.* Hæc cum ita ſint, quis eſt qui non cernat argumentum negativum nequidquam opitulari hæreticis, ad Chriſti Apoſtolorumque traditiones infringendas? Quippe ubi Eccleſia aliquid ſive ſcriptum, ſive non ſcriptum, divina fide credendum eſſe ſancivit; ibi nihil valet neque humana ratio, neque auctoritas, neque univerſalis hominum coævorum in ſcriptis taciturnitas; quia utrobique locutus eſt Deus, cui fidem derogare extremæ impietatis atque amentiæ eſt. Summa. Traditiones quæ primo loco commemoratæ ſunt, quamquam deſtituantur ſcriptore ſynchrono, tamen nituntur Dei loquentis auctoritate, quæ (ut loquuntur Scholæ) nobis applicatur per definitionem Eccleſiæ. At vero Traditiones aliæ, quæ carent teſtimonio Dei, ſi etiam careant teſtimonio ſcriptoris ſynchroni, prudenter credibiles eſſe non poſſunt; præſertim ſi concurrunt plura alia adjuncta, quæ eas ſuadent ablegandas eſſe ad ſomnia delirantium & aniles fabulas.

97 Sed argumentum negativum, inquis, mirifice placet Gebennenſibus. Quid tum? An iiſdem non placet etiam argumentum poſitivum? Ergo & illud oportebit funditus exſcindere, ſi quid nervi cogitetur habere tua oratio. Inſuper quid eſt, Pater Profeſſor, quo hæretici ad defenſitanda peſtifera ſua dogmata utuntur crebrius, quam D. Auguſtini Opera & Codices ſacri? Anne propterea dicas Divum Auguſtinum & Codices ſacros Calviniſtis aliiſque Hæreticis portam patefacere ad explodendam religionem Catholicam? eſſe periculoſos in fide? eſſe dignos exibilatione & virgis? O bone! Quî fieri potuit, ut Tibi hæc ſcribenti in mentem non venerit, rei optimæ uſum poſſe eſſe peſſimum? juxta illud quod ex Sulmonenſi vate canunt etiam pueri: *Nil prodeſt, quod non lædere poſſit idem.* Sed habuiſti ſatis, opinor, imperitis fucum facere. Auſus es etiam objicere Bellarminum, quaſi inficiali argumento ſumme adverſarium: ſic enim habes num. 72, *Bellarminus, lib. 2. de Rom. Pont. cap. 8, ait, nihil concludi ex argumentis ab auctoritate negativa.* Verumenimvero, qui jam norunt & locum Bellarmini ſupra num. 83 exhibitum, & frequentem tuam in citando perfidiam, hic non imprudenter in animum inducent ſuum, hoc abs Te pro libidine confictum eſſe, aut ſaltem apud Bellarminum non exiſtere; atque adeo hic poſſem ſuperſedere pluribus & parcere labori. Nec tamen ſuperſedebo, contra ac Tu ſimili in occaſione faceres. Quia cum velim more meo agere quam can-

candidiſſime, mihi cautio debet eſſe, ne hic in ſuſpicionem Lectori venias tuo merito graviorem.

98 Itaque (attendat, obſecro, æquus Lector) dicit quidem loco citato Bellarminus, *nihil concludi ex argumentis ab auctoritate negativa*, ſed non loquitur de argumentis ab auctoritate negativa univerſali. Id quod colligere eſt, non ſolum ex eo quod in his ipſis de Romano Pontifice libris, argumentum negativum ſæpiſſime adhibeat (quamquam ex id eo colligere eſt clare) ſed ex verbis quæ ibi continuo ſubnectit: *Non enim*, inquit, *ſequitur: Lucas, Paulus & Seneca non dicunt, Petrum fuiſſe Romæ; igitur non fuit Petrus Romæ. Non enim iſti tres omnia dicere debuerunt: & plus creditur tribus* (idoneis) *teſtibus affirmantibus, quam mille nihil dicentibus, modo iſti non negent, quod alii affirmant. Alioqui, quia Matthæus non ſcribit in Euangelio, Chriſtum circumciſum; Marcus non meminit præſentationis; Lucas non meminit ſtellæ novæ; Joannes non dicit Chriſtum natum de Maria Virgine, iſta omnia erunt falſa: quod abſurdiſſimum eſt*. His egregie ſciteque conſideratis, perſpicuum eſt Bellarminum hic non loqui de auctoritate negativa univerſali, ſed de particulari tantum; eumque confutare Veleni, Calvini, atque Illyrici ineptias, eo modo quo ego ſupra num. 96 ineptias Anabaptiſtarum confutandas eſſe tradidi. Atque eodem labefactata motu neceſſe eſt concidere ea, quæ ibidem confirmationis gratia protuliſti ex Carthagena, dicente in ſerm. B.M. Virg. de Monte Carm. (ut Tu quidem inquis) *Nec valet; In Euangelio animæ Chriſti deſcenſus ad inferos non habetur; ergo anima Chriſti non deſcendit ad inferos*. Quia tametſi Chriſti ad inferos deſcendentis hiſtoria in Euangelio non habeatur (id quod tibi non dabunt multi Theologi, propter caput Matthæi 12) tamen habetur Pſalmo 15, habetur Actorum 2, habetur ad Epheſ. 4, habetur 1 Petri 3, habetur in Apoſtolorum Symbolo: atque adeo ſilentium illud iterum tantummodo particulare eſt, non univerſale, quod ad vim argumenti negativi exigi jam toties, & forte ad nauſeam uſque inculcavimus. Unde recte dixit D. Auguſtinus in epiſtola undecenteſima ad Euodium: *Dominum carne mortificatum veniſſe in infernum, ſatis conſtat. Neque contradici poteſt vel prophetiæ quæ dixit, Quoniam non derelinques animam meam in inferno* (*quod ne aliter quiſquam capere auderet, in Actibus Apoſtolorum idem Petrus exponit*) *vel ejuſdem Petri illis verbis, quibus eum aſſerit ſolviſſe inferni dolores, in quibus impoſſibile erat eum teneri. Quis ergo niſi infidelis negaverit, fuiſſe apud inferos Chriſtum?*

99 *At S. Hieronymus*, inquis, *hoc argumentum vocat* STRAMINEUM. Utinam, Pater Reverende locum expreſſiſſes, ubi hoc dicit Hieronymus! Locum exprimere cum prætermiſeris, videor mihi in Te poſſe intorquere, id quod extat in epiſtola Synodica Concilii Francofordienſis, ab Epiſcopis Galliæ & Germaniæ ad Præſules Hiſpaniæ miſſa: *In libello veſtro, ſanctorum Patrum per loca teſtimonia invenimus poſita, ſed . . . . . tacuiſtis nomina librorum, & numerum capitulorum, ut difficilius error veſter inveſtigaretur*. Sed cum hic omnia à Raynaudo emendices, & nihil de tuo afferas, debuiſti veriſimiliter citare Hieronymi librum 1 in cap. 2 ad Galatas, quia hic locus à Raynaudo, in Opuſculo alio quam unde hæc deſcripſiſti, nimirum in Antemurali, citatur ad marginem. Eia age, videamus quid ibi agitet Hieronymus. *Sunt*, inquit, *qui Cepham, cui hic in faciem Paulus reſtitiſſe ſe ſcribit, non putent Apoſtolum Petrum, ſed alium de ſeptuaginta Diſcipulis, iſto vocabulo nuncupatum*

tum [illegible]. *maxime cum Lucas scriptor historiæ, nullam hujus dissensionis faciat mentionem, nec dicat unquam Petrum Antiochiæ fuisse cum Paulo.* Profecto hoc est argumentum negans, nec tamen ab Hieronymo vocatur *stramineum*, ut Tu cum Raynaudo affirmas: sed quia à silentio particulari tantum ducitur, propterea S. Hieronymus illud merito rejicit, dicens: *mirum non esse, si Lucas hanc rem tacuerit, cum & alia multa quæ Paulus sustinuisse se replicat, historiographi licentia prætermiserit; & non statim esse contrarium, si quod alius ob causam dignum putavit relatu, alius inter cetera dereliquit. Denique,*inquit, *primum Episcopum Antiochenæ Ecclesiæ Petrum fuisse accepimus, & Romam exinde translatum, quod Lucas penitus omisit.*

100 Certe si Hieronymus omne argumentum negativum ludicrum ac stramineum putasset, quid hic opus erat tam multis? Imo vero tantum abest, ut S. Hieronymus hoc loco docuerit, non posse validum argumentum duci ex universali silentio, ut qui hic adstruebant alterum Cepham, eos tali argumento confutandos esse censuerit: ante enim dixerat: *Quibus respondendum, alterius nescio cujus Cephæ nescire nos nomen, nisi ejus qui in Euangelio & in aliis Pauli epistolis, & in hac quoque ipsa, modo Cephas, modo Petrus scribitur.* Vides quomodo sanctus ille Pater, ex eo quod non innotuerit ex sacris paginis alius Cephas præter Petrum Apostolum, colligat, alium non fuisse? Hic in memoriam revoca illud aliud argumentum negativum, quod ex eodem sancto Doctore num. 85 adduximus; & fatere, cum nullus omnino scriptor æqualis vel suppar, nullum traditionis monumentum æquale vel suppar, alicui facto, quod memoriâ dignum fuit, præstat testimonium; tunc ex eo generali silentio, quod centum plus minus annorum æstimari potest, efficax depromi argumentum, atque adeo debile & infirmum esse hoc tuum totum Præambulum.

101 Sed nondum hic manum de tabula: reservavi enim argumentum negativum longe pulcherrimum, quod in Synopsi collectionis maximæ pag, 50 & 51 habet Josephus Saenz de Aguirre, Benedictinæ Congregationis Hispaniarum Magister Generalis, Regii ac supremi Fidei Senatus Consultor, in Salmanticensi Academia Doctor Theologus, ac post plures alias cathedras Primarius sacrorum Bibliorum Interpres, nunc S. R. E. Presbyter Cardinalis, Tituli S. Balbinæ antea, modo S. Mariæ super Minervam, Protector regni Siciliæ, vir editis in lucem libris toto orbe celeberrimus. Est autem hoc: „Ex iisdem „instrumentis (scilicet ante ab eo prolatis) „constat apertissime, plura monasteria Ordinis S. Benedicti intra Cataloniam & „Ruscinonem fuisse ac floruisse, saltem „toto decursu illius seculi octavi: ut proinde vel ex hoc capite, quamvis plura „alia deessent à me variis locis indicata „obiter, mutis esse liceat nonnullis, fere hospitibus in historia ecclesiastica veteri; „qui nuper somniarunt, & libris editis dicere ausi sunt, nullum monasterium sub „Regula S. Benedicti fuisse in Hispania usque ad annum Christi millesimum quinquagesimum, quo celebrata „fuit Synodus Coyacensis sub Ferdinando Magno Castellæ Rege. Verum „hoc paradoxon, & alia ejusdem farinæ, „lepide simul & disertissime refutavit Salmanticæ eruditissimus scriptor, ac linguarum varietate celebris, Magister Josephus Perez, in suis Dissertationibus „Ecclesiasticis, ubique sparsis cum eximia „ipsius laude. Nobis solum licuerit rem

„ hanc

„ hanc veluti digito indicasse, præter „ nonnulla alia, quæ obiter monuimus „ Tom.2 pag.403 & 764, circa S.Ilde- „ phonsum & alios Præsules Toletanos, „ intra sextum & septimum seculum, qui „ in monasteriis, clarissimæ urbi Toletanæ „ vicinis, Regulam S.Benedicti professi „ sunt, præter quam nulla alia iis tempo- „ ribus, imo nec longe postea, usque ad „ seculum duodecimum, recepta aut ser- „ vata legitur in Hispania: nisi aliquis, ab- „ ductus præjudicio aut nimio affectu „ rerum suarum, oppositum somniare ve- „ lit, sine fundamento ullo antiquæ tradi- „ tionis, vel instrumenti veteris, & fide „ digni. Nam quæ ex pseudo-chronicis „ supra memoratis nomine Dextri, Maxi- „ mi, Luitprandi, Juliani Perez, Hauberti, „ &c. proferuntur, fabulosa & aërea sunt: „ uti cum plurimis & gravissimis scriptori- „ bus sæpe dixi, præsertim Tom. 2 Dis- „ sertatione tertia, omnino videnda.„ Reverende Pater Professor, an hujus Eminentissimi doctissimique Cardinalis argumentum censes *stramineum, puerile, dignum exibilatione & virgis, imo & in fide periculosum?* Neque vero hoc argumentum solùm negativum est, sed etiam ostendit vestrum Ordinē non esse, saltē in Hispaniis, tam antiquum, quam vos fingitis, & inaniter gloriamini. Facile mihi foret adducere Eminentissimos Cardinales alios, puta Ursinos, Norisios, Sfondratos, Lauræas & Capisuccos, hujuscemodi argumentandi ratione usos in suis eruditissimis lucubrationibus. Sed moleste ferret Lector, si ego tot Ecclesiæ Principes uni Carmelitano Monacho opponerem. Quare propero ad alia.

PRÆAMBVLVM V.

Regulæ aliquot observandæ in colligendis & describendis Sanctorum Actis & gestis.

EXAMEN.

HIc magnum opus, P.Sebastiane, atque arduum moliris. Etenim, quasi Solon aliquis vel Lycurgus paras Historicorum Reipublicæ leges dicere. Huc igitur advolate Historici omnes; favete linguis; novum vestrum Legislatorem attendite, ejusque leges prono excipite vertice; & nunc quidem animo, sed postea cedro insculpite.

Primo, inquit, majestate quanta potest esse maxima, *in describendis Sanctorum Vitis & Actis, præ oculis, tamquam Magistra veritatis, semper habenda est Sacrosancta Sedes Apostolica, à cujus scitis, jussis, ac ritu nullatenus est recedendum.*

Secundo, antiquæ Historiæ absque testimonio coævorum scriptæ, à majoribus per manus traditæ, sunt admittendæ & recipiendæ, non minus acsi fuissent ab initio, quo contigerunt, scripto communitæ; adeoque si communiter sint receptæ, ad faciendam illis fidem, impertinenter requiritur scriptor synchronus aut coævus.

Tertio, historiæ quibus à majoribus fides constanter fuit adhibita, nullatenus sunt repudiandæ, & multo minus tamquam fabulæ contemptim explodendæ.

Quarto historiæ communiter receptæ non sunt

sunt impugnandæ argumentis negativis.

Quinto, Historici cujusvis Ordinis, in rebus ad Ordinem suum spectantibus, maximè & præ ceteris sunt audiendi: quia nemo magis compertas habere potest res suæ Religionis, præsertim ad factū spectantes, quā ipsi.

Sexto, in rebus historicis, ad fidem aut Ecclesiam Catholicam spectantibus, fides adhibenda est potius scriptoribus probe Catholicis, quam Ethnicis, Iudæis, aut Hæreticis; utpote hac in re suspectis, & merito; cum similes ordinarie ex invidia, de fide Catholica & rebus ad illam spectantibus, pessime loqui & scribere soleant, nec non ejus mirabilia, miracula, & decora callide occultare vel maligne corrumpere.

102 Sed frustra ac veluti surdis ista occinis, Pater Reverende. Nemo historicus politior & sincerus Te audit, & merito quidem. Nam ut à quatuor primis Legibus incipiam, quid illæ sunt nisi epitome & quasi anacephalæosis eorum omnium, quæ in antecedentibus Præambulis insulse accumulasti? Porro cum ista Præambula diruta jam ac protrita jaceant, necesse est etiam regulas sive leges Præambulis istis innixas labi, ruere, atque concidere. Quam ob rem immorari in earum confutatione diutius, esset oleum & operam perdere. Neque vero Regula quinta universim admitti potest: quia, licet Historici cujusvis Ordinis melius possint scire Ordinis sui res, quæ suæ ætati proximæ sunt; tamen res quæ à sua ætate multis seculis disjunguntur, melius scire non possunt; nisi forte habeant in suo archivo aliqua antiqua & certa monumenta, quæ non habent alii. Talia monumenta si habeat Ordo Carmeliticus, quid cessat ea proferre? Posset profecto multum prodesse Reipublicæ litterariæ, non tantum in causa Eliana, verum etiam in Pythagorica: nam ignorant hodiedum Eruditi, quo seculo vixerit Pythagoras; quale fuerit illud quinquenne silentium, quod à suis auditoribus servari volebat; qualem μετεμψύχωσιν adstruxerit, physicamne, ut vulgus explicat, an moralem tantum, ut apud Fournirc in universæ Philosophiæ Synopsi putant Gregorius Nyssenus, Augustinus, & quidam ex illustrioribus Platonicis; cui ob inventas Propositiones 32 & 47 libr. 1. Euclidis, hecatomben immolaverit, Musisne an Deo vero; an etiam apud Carmelitas, sicut postea fecit, semper carnibus & fabis abstinuerit; quam mortem obierit idem Pythagoras, naturalemne an violentā; quare religiosissimi Carmelitæ non impediverint ejus apud Metapontinos ἀποθέωσιν; quare siverint ædes ejus pro templo ei consecrari, divinisque mortuum coli honoribus. Istæc, inquam, omnia & multa alia hujuscemodi ignorant de Pythagora Eruditi, quæ vestris ex monumentis discere gaudebunt. Sed talia monumenta in suo archivo non habent PP. Carmelitæ: alioqui ea protulisset P. Daniel à Virgine Maria in Carmelitano Speculo, ea protulisses P. Sebastiane.

103 Quamquam quid attinet hanc quintam Regulam pluribus impugnare? quia perspicax Lector satis videt, hanc Regulam abs Te ipso penitus debilitari atque infringi. Cum enim dicas Regula sequenti, in rebus historicis, ad fidem aut Ecclesiam Catholicam spectantibus, credendum esse potius scriptoribus Catholicis, quam Ethnicis, Judæis, aut Hæreticis, utpote in hac re suspectis; debes etiam constanter dicere, in rebus historicis, ad Carmelitanum Ordinem spectantibus, credendum esse potius scriptoribus aliis quam Carmelitis, utpote in hac re suspectis. Quia si, ut Tu dicis, Ethnici, Judæi, & Hæretici ordinarie ex invidia, de Fide Catholica & rebus ad illam spectantibus, pessime loqui & scribere soleant, nec non ejus mi-

mirabilia, miracula,& decora callide occultare, vel maligne corrumpere; an non quispiam merito suspicetur, Carmelitas, ex singulari quodam affectu, ne dicam cæco impetu, de Ordine suo & rebus ad illum spectantibus, optime loqui & scribere, nec non ejus mirabilia, miracula,& antiqua decora callide promulgare; vel, si non maligne, saltem ambitiose extollere? Quippe quemadmodum invidia multa mala, sic & benevolus affectus potest ac solet multa bona comminisci, vel saltem credere, juxta illud Poëtæ tragici.

—— *Quod nimis miseri volunt,*
Hoc facile credunt. ——

104 Non quidem existimo, Carmelitas omnes esse tam credulos: nam fieri non potest, ut inter tam multos non inveniantur eruditi aliqui, qui veritatem agnoscunt, videntque Ordinis sui monumenta plurimis esse fabulis referta, & illis accommodant id quod D. Augustinus lib. 18 de civit. cap. 38, de nescio quibus Adami, Enochi & Noëmi scriptis pronuntiavit: *ut in auctoritate non essent, nimia fecit antiquitas, propter quam videbantur esse suspecta, ne proferrentur falsa pro veris. Nam & proferuntur quædam, quæ ipsorum esse dicantur ab eis, qui pro suo sensu passim, quod volunt, credunt.* Sed Carmelitæ illi quid de Ordinis sui antiquitate sentiant, non audent palam scribere, quæ est altera Historicorum pestis. Qua de causa Tu, Pater Reverende, historico fixurus leges, posuisses in fronte hanc quam fert Lucianus, quamque Orthodoxi omnes approbant: *Μάλιςα δὲ καὶ περὶ τῶν πάντων ἐλεύθερος ἔςω τὴν γνώμην, καὶ ἀληθείας φίλος, καὶ μήτε φοβείσθω μηδένα, μηδὲ ἐλπιζέτω μηδέν. Historicus maxime & super omnia sit liber in pronuntianda sententia, veri amans, neminem metuat, speret nihil.* Quippe ut est apud eumdem Auctorem, debet Historicus speculo similem habere mentem; liquido nimirum & splendido, quodque accuratum centrum habeat; & quales rerum species ac formas receperit, easdem etiam tales spectandas præbeat. Talem vero mentem habere non potest ille, qui spe, metu, odio, amore, aliisque motionibus perturbatur: neque enim aqua vel limpidissima, si paulo fuerit turbatior, speculi naturam in reddendis fideliter rerum imaginibus imitari potest.

105 Itaque si ea esse debeat optimi Historici conditio, summæ dementiæ est, Historico, vera dicenti & non adulanti, succensere: hoc est enim perinde, acsi Thersites indignetur speculo, quod faciem suam non repræsentet formosam, similemque Æacidæ. PP. Carmelitæ viri sunt; atque adeo non debent imitari deformes mulierculas, quæ veracia & nescia adulari specula oderunt; mandantque pictoribus, ut se quam pulcherrimas pingant; ratæ melius habituram se faciem, si pictor & plurimum ruborem illinat, & pigmento multum candoris immisceat. Imitentur potius magnum Alexandrum, qui cum navigans in Hydaspi, accepisset ab Aristobulo librum, in quo Aristobulus singulare Alexandri & Pori certamen descripserat, assignatis illi falsò rebus quibusdam præclare gestis, factisque veritate majoribus; eum librum in aquas projecit, inquiens: Et Te, Aristobule, decebat eodem modo præcipitari, qui talia pro me singulari certamine pugnaveris, & elephantos sagittâ interfeceris. Præclara, inquies, & pathetica oratio. At quâ viâ, quâve ratione veraces Historicos à fallacibus distinguere atque internoscere valebimus? Leges, Rev. P. Professor, quibus Historici cujusque fides ac veritas exploretur, præscribit Canariensis Episcopus Melchior Ca-

nus, lib. 11. de locis Theologicis Cap. 9. Has ego, licet prolixissimas, ad tuam aliorumque Carmelitarum institutionem, huc transcribam; eoque libentius, quod in illis cernam confutari aliqua, quæ Tu Patri Papebrochio imperite objecisti. Sic igitur fatur.

106 „Prima lex ex hominum probi„tate integritateque sumetur; quæ omni„no res locum habet, cum quæ narrant „historici, ea vel ipsi se vidisse testantur, „vel ab his qui viderunt accepisse: qualia „sunt pleraque in epistolis Ambrosii, Cy„priani, Hieronymi, Augustini; in libris „quoque hujus de civitate Dei, in Dialo„gis Gregorii; breviter in omnibus fere „Doctorum Ecclesiæ probatissimorum „scriptis: in quibus mendacium suspicari, „quod ad memoriam sempiternam trans„ferre illi scribendo voluerint, piaculum „est. Magnis quippe præclarisque virtuti„bus viri sanctissimi atque optimi id con„sequi meruerunt, ut in rebus ejusmodi, „quas vel spectasse se, vel ab aliis fide di„gnis, qui spectarint, se audisse testati „sunt, fides omnino illis habeatur. Qua „in re Erasmus Roterodamus, aliiq; junio„res quidam, sæpe ac licenter errarunt. „Quid enim liberius, licentius, aut im„moderatius dici potuit, quam Hierony„mum, asserentem, Matthæi Euangelium „Hebraicum describendi siti copiam fuis„se, in eo virum gravissimum sanctissi„mumque mentiri? Jure itaque piis ho„minibus nimia hæc quorumdam junio„rum liberiorque licentia displicuit; jure „etiam in crimen vocata est.

107 „Hæc autem prima Lex in pro„fanis quoque auctoribus locum habet. „Quædam enim Julius Cæsar, quædam „Suetonius, quædam Cornelius Tacitus, „quædam Plutarchus, quædam Plinius „narrant, quæ auctores ipsi partim ocu„lis aspexerunt, partim acceperunt ab „his, qui ea præsentes aspexerant. In „hisce vero auctoribus, tametsi pietatem „absolutaque virtutis officia spectare non „licet; licet tamen probitatem quamdam „bonitatemque naturæ. Quidam enim eo„rum, aut veritatis amore inducti, aut in„genui pudoris verecundia, usque adeo à „mendacio abhorruerunt, ut jam puden„dum fortasse sit, Historicos Gentium „quosdam veraciores fuisse, quam nostros. „Dolenter hoc dico potius, quam contu„meliose; multò à Laërtio severius Vitas „Philosophorum scriptas, quam à Chri„stianis Vitas Sanctorum; longeque in„corruptius & integrius Suetonium, res „Cæsarum exposuisse, quam exposue„rint Catholici, non res dico Imperato„rum, sed Martyrum, Virginum & Con„fessorum. Illi enim in probis aut Philo„sophis aut Principibus nec vitia, nec suspi„ciones vitiorum tacent; in improbis vero „etiam colores virtutum produnt: no„stri autem plerique vel affectibus inser„viunt, vel de industria quoque ita mul„ta confingunt, ut eorum me nimirum „non solum pudeat, sed etiam tædeat. „Hos enim intelligo Ecclesiæ Christi cum „nihil utilitatis attulisse, tum incommoda„tionis plurimum.

108 „Nominibus parco, quoniam hu„jus loci judicium morum etiam est, & „non eruditionis tantum, in qua liberior „potest esse censura. Nam quæ morum „est, hæc debet profectò esse, & in vivos „cautior, & in mortuos reverentior. Cer„tum est autem, qui ficte & fallaciter „historiam ecclesiasticam scribunt, eos vi„ros bonos atque sinceros esse non posse; „totamque eorum narrationem inventam „esse, aut ad quæstum aut ad errorem; „quorum alterum fœdum est, alterum „perniciosũ. Justissima est Ludovici [Vives] que-

,, querelâ de historiis quibusdam in Eccle-
,, sia confictis. Prudenter ille sane ac gra-
,, viter illos arguit, qui pietatis loco du-
,, xerint mendacia pro religione fingere:
,, id quod & maxime periculosum est, &
,, minime necessarium: mendaci quippe
,, homini ne verum quidem credere sole-
,, mus. Quamobrem, qui falsis ac menda-
,, cibus scriptis mentes mortalium conci-
,, tare ad Divorum cultum voluêre, hi ni-
,, hil mihi aliud videntur egisse, quam ut
,, veris propter falsa adimatur fides, &
,, quæ severe ab auctoribus plane veraci-
,, bus edita sunt, ea etiam revocentur in
,, dubium.

109 ,, In Herodoti lucubratione, rebus
,, fictis & adumbratis quidem loci plu-
,, rimum fuit: verum in scriptione ipsa illa
,, præmonuit, non esse in eo libro histo-
,, riæ rationem ad vivum resecandam.
,, Musas videlicet inscripsit, quibus fabu-
,, læ interdum concessæ sunt, ut audien-
,, tium animos jucundius & suavius alle-
,, ctent, quod severitate narrationis non
,, perinde assequerentur. Xenophon, qui,
,, ut Fabius ait, magis inter Philosophos
,, quam Historicos reddendus est, optimi
,, & absolutissimi Principis formam in Cy-
,, ro perfectam conatur effingere: itaque
,, non est ab eo expectandum, qualisnam
,, Cyrus reverâ fuerit, Rex licet excel-
,, lens & eximius; sed qualis futurus sit in
,, Republica Imperator, si ad normam ex-
,, emplaris exactissimi componatur. At in
,, historia Christiana, quæ tota, ut dixi-
,, mus, non voluptate, sed veritate per-
,, penditur; quorsum attinet historiæ no-
,, men commentis fabulisque prætendere?
,, quasi vero sancti Dei homines nostris
,, mendaciis egeant, qui tam multa vera
,, pro Christo gesserunt, ut falsa, quan-
,, tumvis eruditæ simulationis artificio
,, composita, ut noxia non sint, quo-
,, niam inutilia sunt, tamen, tamquam igna-
,, vi milites, oneri sint magis quam au-
,, xilio.

110 ,, Heroum porro nostrorum res fe-
,, re gestæ, sicuti ego existimo, non so-
,, lum amplæ magnificæque fuerunt, ve-
,, rum multo etiam majores quam famâ
,, feruntur: neque eorum qui fecere vir-
,, tus tanta habenda est, quantum eam
,, verbis extollere potuerunt nostri: sed
,, tanta potius, ut & præclara ingenia re-
,, bus ipsis, & ingeniis præclaris verba
,, quoque defuerint. Sed dum quidam af-
,, fectui suo nimium indulgent, & ea
,, scribunt quæ animus scribentis dictat,
,, non veritas; tales Divos quandoque no-
,, bis exhibent, quales Divi ipsi, etsi
,, possent, esse tamen noluissent. Ecquis
,, enim credat, Divum Franciscum pedi-
,, culos semel excussos, in se ipsum so-
,, litum esse immittere? quod ad sanctita-
,, tem viri scriptor pertinere putavit. Equi-
,, dem non puto; qui paupertatem sciam
,, viro sanctissimo placuisse semper, sor-
,, des numquâm. Illud item quam ridicu-
,, lum? Diabolum, Dominico Patri no-
,, stro semel obstrepentem, à Divo esse
,, coactum ut lucernam haberet in mani-
,, bus; quoad illa absumpta, non mole-
,, stiam solum, sed incredibilem dolorem
,, etiam afferret.

111 ,, Non possunt hujusmodi exempla
,, numero comprehendi; sed in his paucis
,, pleraque alia intelligentur, quæ Divorum
,, clarissimorum historias abscurarunt.
,, Non autem decebat veras Sanctorum res
,, gestas falsis & commentitiis fabulis con-
,, taminari. Quæ causa Gelasio fuit, ut
,, hujus generis historias multas in Concilio
,, septuaginta Episcoporum reprobaret.
,, Ejus Pontificis verba sunt, legi cognos-
,, cique dignissima, & idcirco hic adscri-
,, benda. Gesta, inquit, Sanctorum Mar-

 ,, tyrum,

tyrum, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus & mirabilibus confessionum triumphis irradiant, quis ita esse Catholicorum dubitet: & majora eos in agonibus esse perpessos; nec suis viribus, sed Dei gratia & adjutorio universa tolerasse? Sed ideo, secundum auctoritatem antiquam vel consuetudinem, singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia eorum qui scripsere nomina penitus ignorantur, & ab infidelibus aut dicta superflue, aut minus apte quam rei ordo fuerit scripta esse putantur. Sicut cujusdam Quirici & Julittæ matris ejus: sicut Georgii aliorumque passiones hujusmodi, quæ ab hæreticis probantur conscriptæ: propter quod, ut dictum est, ne vel levis subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana Ecclesia non leguntur. Nos tamen, cum prædictâ Ecclesiâ omnes Martyres, & eorum gloriosos agones, qui Deo magis quam hominibus noti sunt, cum omni devotione veneramur. Item Vitas Patrum, Antonii, Pauli, Hilarionis, & omnium Eremitarum, quas tamen vir beatissimus scripsit Hieronymus, cum omni honore suscipimus. Item actus Beati Silvestri Apostolicæ Sedis Præsulis, licet ejus qui scripsit nomen ignoremus, à multis tamen in urbe Roma Catholicis legi cognovimus: & pro antiquo usu multæ hoc imitantur Ecclesiæ: item Scripta de inventione sanctæ crucis Dominicæ, & alia scripta de inventione Capitis beati Joannis Baptistæ, novellæ quidem revelationes sunt, & nonnulli eas Catholici legunt, sed cum hæc ad Catholicorum manus pervenerint, beati Pauli Apostoli sententia præcedat; Omnia probate, quod bonum est tenete.

112 ,, Hactenus Gelasius: quod si prophetias, quæ Numinis afflatu edi solent, Paulus docet, non spernendas quidem, sed explorandas tamen; ecquis nos accusare jam audebit, si historias humano sensu editas exploremus? Gelasius sane auctor est cum Concilio gravissimus, quod de prophetia ab Apostolo dictum est, hoc apte etiam in historiam quadrare. Jubet ergo imprimis Pontifex, ut eas historias nullo modo amplectamur, quæ sine certo auctoris nomine proferuntur: olent enim aut quæstuosorum hominum imposturam, aut (quod Gelasius ipse ait) hæreticorum fœtum. Quæ eadem omnino causa subest, ut historiæ illæ valde etiam suspiciosæ sint, quæ tametsi auctoris cujuspiam nomen præ se ferunt, sed quis ille qualisve sit, obscurum & incertum est. Cujusmodi ante hos paucos dies, quædam fabnlæ prodiere, quarum & auctores & loca adeo longo intervallo distant, ut, an mentiantur illi, non possit inveniri; an hæc sint, dubitari etiam possit. Sed bene habet, quod totum narrationis corpus commentitium apparet, ut, quod Hispanorum sermone teritur, id quoque in hac re facile probes, *de luengas vias, luengas mentiras*.

113 ,, Sed ad Gelasium redeamus: qui deinde illius erroris nos admonuit, in quo olim non vulgus solum, sed Gratianus etiam versatus est, ut librorum deceptus indicibus, crederet, omnia quæ Hieronymi & Augustini nominibus inscripta erant, Hieronymi & Augustini vere etiam esse. Sic librum qui de Vitis-patrum inscriptus est, Hieronymi nomine vulgus circumferebat; cum paucissimas tamen ille Patrum Vitas scripserit, quæ & hoc loco fere à Pontifice referuntur. Gelasii itaque testimonio eorum imprudentiam retundemus, qui harum rerum auctorem Hieronymum pervulgarunt,

„vulgarunt, quas nemo non rudis atque „elinguis ederet. Hujus generis fabula „etiam illa est, insulsa æque ac barbara, „de nativitate Sanctæ Mariæ, ad Chromatium & Heliodorum Episcopos. Hujus generis sunt alia multa, quæ & diligentissime & rectissime Erasmus refutavit. Illud etiam in his Gelasii verbis „equidem animadverto, novellas revelationes (sic enim vocat) nos admirari & „suspicere minime oportere. Jam enim „passim, non pro Ecclesiæ necessitate, „sed pro hominum affectu expromuntur: „adeo ut in Conceptionis causa utrimque, „si Superis placet, revelationes vel contrariæ proferantur: quæ res impiis quidem „non levem subsannandi occasionem præbent, piis vero lacrymandi. Contemnantur profecto necesse est Dei & dona & „miracula, si nostris aut opinionibus aut „affectibus inservierint. Ecclesiæ igitur „Christi hi vehementer incommodant, „qui res Divorum præclare gestas, non „se putant egregie expositurros, nisi eas „fictis & revelationibus & miraculis adornarint. Qua in re, nec Sanctæ Virgini, „nec Christo Domino, hominum impudentia perpercit; quin, quod in aliis „Divis factitavit idem quoque in Christi „& Matris historia scribenda faceret; & „pro humani ingenii levitate, multa vana „& ridicula comminisceretur.

114 „Cum Superioribus annis Tridentino Concilio interessem, è quibusdam audivi, Aloysium Lippomanum „Episcopum Veronensem huic malo mederi, historiâ de Vitis Sanctorum constanti ac gravi ratione edita: sed hanc „mihi adhuc videre non licuit, nec aliam „quamvis, quæ mihi quidem probari „possit, de his quæ venerunt iu manus. „Spissum sane erit opus, & operosum; „sed vehementer omnibus Christianis utile; si quis præstiterit dignum modo Divis, Ecclesia, Christo: id quod haud „dubie præstabit nemo, nisi vir probus, „integer, incorruptus; ut ne quid falsi „dicere audeat, ne quid veri non audeat; „ne qua suspicio gratiæ sit in scribendo, „ne qua simultatis. Quæ cum ad probitatis integritatisque officia pertinere notum sit, miror ab uno Suetonio servata „esse omnia, à plerisque nostris omnia „esse deserta. Qui autem res humanas à „Divis, quorum historias scribendas sumunt, alienas fore censent; hi Divos „ipsos ne homines quidem fuisse videntur „credere. Quanto sapientius Euangelistæ „faciunt, qui vel in ipsis Apostolis, quos „eramus vitæ totius exemplum habituri, „nec affectus naturæ imbecilliores, nec „casus etiam graviores dissimulant. Divina hæc sapientia quidem Euangelistarum fuit; sed bonitas quoque integritasque naturæ, ut nihil illis in scribenda „historia deesset, quod in historiæ lege „vel Ethnici requisiissent.

115 „Scriptoris autem probitas & integritas (nam hoc quæret aliquis) in his „qui olim fuerunt, licet aliquando in „scriptis ipsis eluceat, sed fama & gravi „atque frequenti præteritorum hominum „testimonio cognoscetur. Sunt enim, ut „dixi, in profanis auctoribus non pauci, quorum ingenuitas & verecundia sic „hominum sermone celebrata est, ut nemo illos unquam mendaces, & in fingendo impudentes existimaverit: quales sunt Cæsar, Valerius Maximus, Terentius Varro, Livius, Cornelius Tacitus, „Seneca, Ammianus Marcellinus, Eutropius, Flavius Vopiscus, Paulus Diaconus, „Lucius Florus, Polybius, Dionysius Halicarnassæus, Julius Capitolinus, Cornelius Nepos, Strabo, aliique plures. Latini præsertim auctores: nam Græco-

rum

„ rum fides majori ex parte fracta ac debilitata est. Religiosus est Thucydides, & (ut Josephus ait) inter omnes Græcos „ historicos imprimis scrupulosus. Appianus Alexandrinus, Græcus licet auctor, „ sed quoniam hesterna & civilia Romana „ bella memoriæ mandavit, in alienis rebus mendax non fuit; futurus in suis, si „ Græcorum morem & ingenium sequeretur: quorum jactantia ac vanitas impudentius est aucta, postquam certare „ cum Latinis de Imperio, de rebus gestis, „ de doctrinæ veritate inceperunt. Latii „ siquidem fulgor & gloria, Græciæ claritatem obscuravit, & adeo Græcorum „ perstrinxit oculos, ut vel Plutarchus, scriptor alioquo verax, in rebus Græcorum illustrandis & cæcutire & fingere „ interdum etiam videatur, quod tum in „ opere de vitis illustrium Græcorum & „ Romanorum, tum in parallelis, Ludovicus Vives animadvertit.

116 „ At vero in nostris, hoc est Ecclesiasticis, facilior est ratio virtutis & bonæ fidei cognoscendæ. Optimos enim „ quosque apud nos, non solum humanus „ sermo atque existimatio colit, verum „ etiam Ecclesiæ decretum in concilio Cælestium collocat. Hos itaque mendacii „ impudentiæque arguere, quemadmodum „ supra diximus, impietatis etiam, non „ modo temeritatis argumentum est. Cum „ his ego sanctis justisque viris Hegesippum, Paulum Orosium, aliosque nonnullos Ecclesiæ Historicos annumerandos censeo, qui à me brevitatis causa „ prætereuntur. Non enim hic bibliothecas excutimus, sed genera degustamus: „ ne quis negligentiæ nos insimulet, si ullos aut laudando aut vituperando transimus. Sed ais: Crispus Salustius, in perditis omnino moribus, veridicus historiæ „ scriptor est habitus. Sane quidem: at „ cum Salustium objicis, hominem objicis; in quo, si non honestatis pudor, at „ infamiæ ejus timor fuit, quam Romani „ cum primis declinarunt, ne mendaces, „ quemadmodum Græci, in historiis haberentur. Deinde non mihi Salustius „ videtur vitiis caruisse & gratiæ & simultatis. Certe cum de Cicerone scribit, „ multa silentio præterit; quæ libentissime in aliorum gratiam retulisset. Sed „ hæc duo vitia cum historicorum fere „ omnium communia sunt, tum quorumdam quasi propria: in quibus Paulus „ Jovius est, in quamlibet partem nimius, „ odio & amore, gratia & simultate; & „ quoniam pecuniam amabat, in historia „ quoque scribenda pecuniæ servus fuit. „ Postremo aliud est dicere, viros bonos „ veraces esse omnes; aliud, improbos „ omnes esse mendaces: illud nos diximus, „ hoc non diximus. Quamquam nescio „ quomodo fit, ut nusquam securus animus nisi in viri boni testimonio conquiescat. At officio veritas adeo connexa „ est, ut in homine vitioso esse illa fortasse possit, sed esse tamen credi vix „ possit. Quæ causa Chaldæis Ægyptiisque fuit, quamobrem non alios historiæ „ auctores approbarent, nisi qui sacerdotio fungerentur: quod sanctos religiososque viros mentituros esse nullo modo „ existimarent. Homo, inquiunt, ex Judæis „ quidam, Sacerdos venit; non decipiet nos. Verum de prima ad historiam „ dijudicandam regula hæc dicti sunt.

118 „ Lex vero secunda in historiæ judicio sanciatur, ut eos Historicos reliquis anteferamus, qui ingenii severitati quamdam prudentiam adjunxerunt, „ & ad eligendum & ad judicandum. Quæ „ lex in iis rebus locum habet, quas „ neque scriptores ipsi sunt intuiti, nec à „ viris fide dignis qui viderint audierunt.

Quo

„ Quo in genere est operæ pretium eorum levitatem recordari, qui muliercularum more, quod nimis miseri volunt hoc facile credunt. Nam & ætas nostra Sacerdotem vidit, cui persuasissimum esset, nihil omnino esse falsum, quod semel typis fuisset excusum: non enim, ut ajebat, tantum facinus Reipublicæ administros commissuros, ut non solum divulgari mendacia sinerent, sed suo etiam communirent privilegio, quo ista tutius mentes mortalium pervagarentur. Quo sanè argumento permotus, animum induxit credere, ab Amadiso & Clariano res eas fere gestas, quæ in eorum libris commentitiis referuntur. At vero quantum illa adversum Reipublicæ administros ratio valeat, non est hujus loci temporisque disserere. Certe hoc ego, pro me ipso & animi mei sensu ac dolore, pronuntio, magna Ecclesiæ calamitate atque pernicie id solum in libris vulgandis præcaveri, ne erroribus fidei adversis aspersi sint, ne sint moribus exitiales non item.

119 „ Nec de fabulis istis potissimum excrucior, quas modo dixi, quamvis ineruditis & nihil omnino conferentibus, non dico ad bene beateque vivendum, sed ne ad rectè quidem de rebus humanis sentiendum. Quid enim conferant meræ ac vanæ nugæ, ab hominibus otiosis fictæ, à corruptis ingeniis versatæ? Sed acerbissimus est dolor & vix omnino consolabilis, quod dum quidam, utinam tam prudenter quam ferventer! incommodum hoc rejicere ac devitare cupiunt, non pro fabulis veras & graves historias edunt, id quod esset plebi utilissimum; sed libros Mysteriorum Ecclesiæ plenos; à quibus arcendi profani erant; id quod est, mea quidem sententia, pestilentissimum; eo vero magis quo vulgus eos libellos securius legit, quia probatos videt, non modo à civili Magistratu, verum etiam ab iis, qui doctrinæ Censores sunt in Christi Republica definiti. Sed hæc aliàs: nunc quod instat agamus. Miseranda sane hominis ignorantia potius, quam ludenda: qui usque adeo aut bonus aut stultus erat, ut omni narrationi statim crederet, si modo esset litteris prodita. Verum invenias alios, non pari inscitia quidem, sed imprudentia pæne pari: qui veritatem rerum non inde petunt, ubi ea residere sit solita; sed ex iis, in quibus raro est eam invenire: nempe, ex dissipatis pervagatisque rumoribus: quæ res plerumque iis accidit, qui sunt inconstanti levique natura: nam homines graves atque severi, non solent inanem vulgi sermonem aucupari.

120 „ Quamquam negare non possimus, viros aliquando gravissimos, in Divorum præsertim prodigiis describendis, sparsos rumores, & excepisse, & scriptis etiam ad posteros retulisse. Qua in re ut mihi quidem videtur, aut nimium illi sibi, aut fidelium certe vulgo indulserunt; quod vulgus sentiebant, non tantum ea facile miracula credere, sed impense etiam flagitare. Itaque signa nonnulla & prodigia Sancti quoque memoriæ prodiderunt; non quo ea libenter credidissent, sed ne deesse fidelium votis viderentur. Id vero eo magis sibi licere existimarunt, quod intellexerunt auctoribus nobilissimis placuisse, veram historiæ legem esse, ea scribere quæ vulgo vera haberentur. Nec ego hic libri illius auctorem excuso, qui Speculum exemplorum inscribitur; nec historiæ etiam ejus, quæ Legenda aurea nominatur. In illo enim miraculorum monstra sæpius quam vera miracula legas: hanc homo

„ ſcripſit ferrei oris, plumbei cordis, ani-
„ mi certe parum ſeveri & prudentis. Veteres excuſo & ſanctos & eruditos viros, quorum & libros & nomina volentem adſcribere, pudor me ac religio vetaret, niſi contra vererer, ne mea hæc taciturnitas pleriſque cauſa eſſet, ut aut damnarent quæ non intelligerent, aut errore vario circum Sanctorum omnium hiſtorias vagarentur.

121 „ Atque Theologum etiam admonere operæ pretium eſt, ne id ſtatim illi perſuaſum ſit, omnia, quæ magni Auctores ſcripſerunt, undique eſſe perfecta. Nam & labuntur aliquando, ut ille ait; & oneri cedunt, & indulgent ingeniorum ſuorum voluptati, vulgoque (ut dixi) interdum etiam indulgent, nec ſemper intendunt animum, & nonnumquam fatigantur; adeo ut Ciceroni Demoſthenes dormitare, Horatio vero Homerus quandoque ipſe videatur. Summi enim ſunt; homines tamen. Quæ ego eadem de Beda atque Gregorio jure fortaſſe ac vere dicere poſſum: quorum ille in hiſtoria Anglorum, hic in Dialogis quædam miracula ſcribunt, vulgo jactata & credita; quæ hujus præſertim ſeculi Ariſtarchi incerta eſſe cenſebunt. Equidem hiſtorias illas probarem magis, ſi earum Auctores, juxta præfinitam normam, ſeveritati judicii curam in eligendo majorem adjunxiſſent. Sed quoniam modeſte & circumſpecto judicio de tantis viris pronuntiandum eſt, ne in his quidem duobus rejicienda ſunt plurima: pauca enim in eis poſſis arguere, quamvis hiſtoriam eccleſiaſticem revocare ad ſeveriora judicia contendas: ac, ſi neceſſe eſt in alteram peccare partem, omnia eorum probari legentibus, quam multa reprobari malo.

122 „ De Vincentio Bellovacenſi & Divo Antonio liberius judico; quorum uterque, non tam dedit operam ut res veras certaſque deſcriberet, quam ne nihil omnino præteriret, quod ſcriptum in ſchedulis quibuſlibet reperiretur: ita ad hiſtoriam unamquamque exiſtimandam; momentoque ſuo ponderandam, non artificum ſtaterâ, ſed ne populari quidem trutinâ uſi ſunt. Quamobrem, boni licet ac minimè fallaces viri, quia tamen nec auctores eos, à quibus ſuos exſcripſere libros, diligenter examinarunt, nec res juſtis libratas ponderibus memoriæ prodiderunt; apud criticos graves atque ſeveros auctoritate carent. Hiſtoricus autem, qui Theologiæ decreto probandus erit, nec omnes ſchedas lectione etiam indignas excutiet, nec anilibns fabulis accommodabit operam, nec prius lecta auditaque deſcribet quam ea prudenti accuratoque judicio expendat ac ſeligat. Sed in ſecundæ Regulæ explicationem diximus ſatis.

123 „ Tertia Regula ſit, ſi cui Hiſtorico auctoritatem Eccleſia tribuit, hic dubio procul dignus eſt, cui nos etiam auctoritatem adjungamus: contra vero, cui Eccleſia derogavit fidem, ei quoque nos fidem jure ac merito derogabimus. Gelaſius porro hiſtoriam de Vitis Antonii, Pauli, Hilarionis, ac ceterorum Eremitarum, quas tamen Hieronymus ſcripſit, cum omni honore ſuſcepit. Acta rurſum beati Silveſtri, licet non pari veneratione, ſed ſuſcepit tamen; collaudavit Oroſium; Euſebii Chronica, hoc eſt de temporibus, (quantum animi conjectura colligo) non rejecit: rejecit Itinerarii Clementis libros octo; Acta Andreæ, Philippi, Petri, Thomæ nominibus falſo edita; librum de infantia Salvatoris; alterum item de ejuſdem

„ dem nativitate ; librum Pastoris , Acta „ Theclæ & Pauli, quæ Epiphanius usurpat interdum ; revelationem Pauli ; librum qui Mariæ transitus inscribitur ; libellos de pœnitentia Adæ, Originis, Cypriani ; Epistolam Jesu ad Abagarum ; Passiones Georgii ac Quirici & Julittæ ; historiam demum Eusebii Pamphili : in qua refellenda Gelasius, magnâ, ut mihi quidem videtur, prudentiâ est usus. Nam quod Rhenanus dixit, verba hæc postrema, Gelasii non esse ; sed esse potius ab asino quopiam adjecta ; hoc insolenter, rustice, imperiteque dixit.

124 „ Principio quippe Pontifex ad „ hunc modum censuerat, Chronicon „ Eusebii Cæsariensis atq; ejusdem historiæ „ ecclesiasticæ libros, quamvis in primo „ narrationis suæ libro tepuerit, & in „ laudibus atque excusatione Origenis „ schismatici, unum conscripserit librum; „ propter rerum tamen singularem notitiam usquequaque non dicimus renuendos : postea vero sic censet. Historia Eusebii Pamphili apocrypha. Quæ „ duæ sententiæ, cum contrariæ non sunt, „ tum sunt etiam verissimæ, & nimis „ quam graviter ac severe latæ. Cur autem Gelasius historiam Eusebii apocrypham pronuntiarit, causæ sunt sane plures ac vehementes. Primum, in primo „ libro refert Eusebius epistolam Jesu ad „ Abagarum scriptam, quam Gelasius eâdem distinctione explodit. Fuit etiam „ altera causa Gelasio, quamobrem historiam Eusebii apocrypham definierit : „ quod multa ibi Clementis Alexandrini „ testimonio confirmentur, cujus opuscula eâdem distinctione apocrypha judicata sunt. Præterea & librum sextum „ Eusebius texuit in laudem & excusationē „ Origenis: cum autem & discipuli Origenis „ magnas in Ecclesia tragœdias excitassent; „ & Origenes ipse, tamquam schismaticus, „ deque fidei Catholicæ via sæpe deflectens, fuisset Ecclesiæ judicio condemnatus, jure illius historia refellitur ; qui „ Origenem non solum immodice prædicat, sed ad cælum, perinde ut si Pater „ esset Ecclesiæ, extollit.

125 Et postquam idem Canus pluribus ostendisset, Eusebium illum fuisse Arianæ hæreseos defensorem, sic prosequitur : *Merito ergo Gelasius Pontifex historiæ Eusebii Cæsareensis auctoritatem ademit:* sed audi, quid post multa subnectat Canus: „ Ad Eusebium revertamur, in „ cujus historia Ecclesiastica satis Gelasius „ ostendit, cetera sibi ac Concilio placuisse, „ dum quædam displicuisse commonuit. „ Itaque si fabulam Abagari laudesque „ Origenis ab Eusebio demeres, digna ejus „ historia esset, cui fides omnino haberetur; præsertim si in Ecclesiæ contra Arium „ pugna, non ab Ario, sed ab Ecclesia „ stetisset. Ac de ecclesiasticæ historiæ libris hactenus. Nam in Chronicis admiranda fuit hominis diligentia, magnus „ omnino labor, varia & pæne incredibilis lectio, ac grave prorsus in lectionis „ varietate judicium. Nec scio an quisquam „ alius inter Ecclesiæ sive Latinos sive „ Græcos auctores, quamvis summa vi, „ ope atque opera niteretur, præstantiora „ nobis posset temporum monumenta relinquere ; tametsi describentium incuriâ, „ adeo multis locis vitiata sunt, ut dici „ sine animi dolore non queat.

126 Denique totum Caput concludit Canus in hunc modum, „ Perspicua sunt „ hæc quidem & in vulgari prudentia posita. Nam in quibus animi quædam „ major vis acriorve in judicando prudentia est, ii sine hisce Regulis, exacuendo illam ingenii aciem, vera deligent „ rejicientque contraria. Mihi sane aliquando

 quando

„quando & verum ipsum in scribentis „sinceritate candoreque relucet, & mendacium contrà auctoris quidam angor & „calliditas patefaciunt. Sincera, mihi „crede, veritas est; & si animum repurgatum invenerit, ipsa per se recte influit. „Falsitas circuitiones quærit & anfractus, „seque verborum ambitu solicitè circumdat ac protegit. Atque etiam, cum in „historiæ ratione, quid quemque deceat „considero; facile intelligo, historicos „non solum falso, sed imprudenter res „quasdam memoriæ prodidisse. Quis enim „vel mediocriter prudens, ab Apostoli „Thomæ Joannisque Euangelistæ personâ „illa non videat abhorrere, quæ in re„bus eorum gestis referuntur? Ut aut ille, „injuriæ vindictam expetierit; aut hic „rupta veste, suumque ipsius caput tun„dens, equum acceperit; ex ecclesia, „quantum potuerit, properaverit; & se„nex adolescentem juveniliter fuerit inse„cutus. Non itaque prudentibus & in„geniosis judicandi præcepta diligenter „elaborata dedimus: sed, ut dicitur, crassa, „pinguique minerva, rudioribus. Nec vero „adeo stultus ego sum, ut existimem in „has formulas omnia historiæ judicia „conclusa & comprehensa; sed si quæ „fuerunt præscribendæ formulæ, hæ vi„dentur potissimum consentaneæ conve„nientesque fuisse. Hactenus Canus.

127 Cave tamen arbitreris, Rev. Pater, me ea omnia præstare tuerique velle. Leges omnes, quas hic sancivit universim admitto: quæ de auctoribus & quibusdam Sanctorum Vitis format judicia, non universim admitto; satis habens ex Cano ostendisse me, quam illiberaliter indocteque Tu Patrem Papebrochium egeris quasi summi criminis reum, quod Auctores, Judæos, Hæreticos, & Gentiles quandoque citaverit. Certe, Rev. Pater Professor, ille, quem ante laudavi, Ciampinus, in Examine libri Pontificalis pag. 102, Roma inspectante, citat Davidem Blondellum, eumque vocat *Maximum nostri temporis censorem*. S. Basilius, in homilia habita tempore famis & siccitatis, Josephum appellat *Auctorem gravem*. S. Hieronymus, ad Pammachium & Oceanum, *Ecclesiasticam*, inquit, *pulchre Eusebius historiam texuit; sed impietatis Arii apertissimus propugnator est*. Frustraneum est commemorare singulos; eo quod Pater Papebrochius, in Responsionis Articulo 24, id satis superque fecerit.

128 Quare venio ad Gentiles, qui quantopere Historiam Ecclesiasticam illustrent, docet Augustinus, lib. 2 de doctrina Christiana cap. 28, ajens: *Quidquid de ordine temporum transactorum indicat ea quæ appellatur Historia, plurimum nos adjuvat ad sanctos libros intelligendos, etiamsi præter Ecclesiam puerili eruditione discatur. Nam & per Olympiadas, & per Consulum nomina multa sæpe quæruntur à nobis: & ignorantia Consulatus, quo natus est Dominus, & quo passus est, nonnullos coëgit errare, ut putarent quadraginta sex annorum ætate passum esse Dominum: quia per tot annos ædificatum esse templum, dictum est à Iudæis, quod imaginem dominici corporis habebat. Et annorum quidem fere triginta baptizatum esse, retinemus auctoritate Euangelica; sed postea quot annos in hac vita egerit, quamquam textu ipso actionum ejus animadverti possit, tamen ne aliunde caligo dubitationis oriatur, de historia Gentium, collata cum Euangelio, liquidius certiusque colligitur.* Et ejusdem libri cap. 39. *In ceteris autem doctrinis, quæ apud Gentes inveniuntur, præter historiam rerum, vel præteriti temporis, vel præsentis, ad sensus corporis pertinentium, quibus etiam utilium artium corporalium experimenta & conjectura annumerantur, & præter rationem disputa-*

disputationis & numeri, nihil utile esse arbitror.

129 Sequenti Capite idem Augustinus perelegantur demonstrat, ab Ethnicis si quid bene dictum, in nostrum usum esse convertendum; & hoc esse quasi de Ægyptiorum spoliis excitare trophæum Deo viventi. Neque prætermittit exempla aliorum: *Nam*, inquit, *quid aliud fecerunt multi boni fideles nostri? Nonne aspicimus, quanto auro & argento & veste suffarcinatus exierit de Ægypto Cyprianus, doctor suavissimus & Martyr beatissimus? Quanto Lactantius? Quanto Victorinus? Optatus, Hilarius? (Ut de vivis taceam) quanto innumerabiles Græci? Quod prior ipse fidelissimus Dei famulus Moyses fecerat, de quo scriptum est, quod eruditus fuerit omni sapientia Ægyptiorum.* Imo vero Paulus ipse à citandis Gentilibus non abhorruit, nominatim ad Tit. 1. 12, ubi dicit, verum esse hoc Poëtæ Epimenidis, vel, ut alii volunt, Callimachi de Cretensibus testimonium:

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γαςέρες ἀργαί.

Cretenses, semper mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri.

Et unde Patres Carmelitæ hauserunt res à suo (si Superis placet) Pythagora præclare gestas, nisi ex scriptis Gentilium? Agnosce igitur, Rev. Pater, quam inique talium Auctorum appellationem P. Papebrochio exprobaveris; & fac ut cum viro optimo in gratiam quamprimum redeas.

130 Cum horum quinque Præambulorum examini finem imposuissem, rogatus fui ut pari trutinâ examinarem quoque Præambula Expostulationis Hispanicæ. Ergo continuo librum accipio in manus, explico, inspicio frontem: cumque in ipsa fronte legerem tres illos Carmelitanos pugiles, Joannem Gomez Barrientos, Petrum à Conceptione, & Angelum à Purificatione, totus cohorrui: etenim videbar mihi in illis tribus spectare quasi Hispanum illum Geryonem tricorperem, quem ab Hercule olim interfectum esse fabulantur. Quamobrem mihi veniebat in mentem exoptare clavam Herculeam, ad triplicem illum adversarium plane comminuendum. Ecce autem terror fuit plus quam Panicus, quia in suis Præambulis, quæ sunt numero sex, habent eadem fere quæ Tu; eamdem inter quæstionem juris & facti particularis confusionem, idem exemplum S. Caroli Borromæi, eosdem Juris textus, easdem Patrum auctoritates, eadem testimonia Theologorum, eosdem locos ex Imagine primi seculi; ex Theophilo Raynaudo, Bordono, & aliis; imo, ubi Tu male citas, male citant etiam illi. Quoniam igitur tanta est inter Præambula tuæ Exhibitionis & Expostulationis illorum consensio, hæc unà cum illis in hujus Examinis staterâ appensa censeri debent; & an non sis inventus minus habens, eruditus Lector dijudicet. Ego autem, Rev. Pater, obsecro Te, ut si quid Tibi videatur hic illic dictum duriusculè; irascare Tibi ipse, non mihi; quia adactus sum ea sæpe reponere, non quæ sunt mea, sed quæ sunt tua, & quæ mihi perquam invito ex contagiosa Exhibitionis Tuæ lectione adhæserunt. Usque adeo verum est illud quod est apud Ecclesiasticum 13. *Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea.* Quamquam quid opus est ista expurgatione? Cum nusquam Tibi impegerim dicam hæreseos; & cum Te habuerim multo clementius, magisque liberaliter, quam Tu habuisti P. Papebrochium. Non sum egressus extra modestiæ cancellos, quos mihi ipse jam

inde ab initio circumdederam, Ut ut est, tuo exemplo possum excusare omnia; etenim sicut Tu num. 76 protestaris Te, abstinere velle & præscindere ab omni censura, quam tamen inussisti persæpe; sic protestor & ego, me abstinere velle & præscindere ab omni mordaciore dicto. Quin (quod Tu protestatus non es) si quid hic animum tuum juste commoverit, id omnino erasum volo.

FINIS.

Approbatio Ordinarii.

Potest imprimi.

ANTONIUS HOEFSLAGH S. T. L.

Eccl. Cathedr. Can. Grad. Librorum Censor.

Antverpiæ, 1697, 23 *Decembris.*

SYNOPSIS
QUÆSTIONUM CURIOSARUM, HISTORICO-THEOLOGICARUM,

Tractatarum in Responsione ad Exhibitionem Errorum, P. Danieli Papebrochio S. J. imputatorum.

PRÆFATIO.

Contra Acta Sanctorum, ad Martium, Aprilem ac Majum spectantium, seu potius contra Notas & Commentaria, super ipsis elucubrata, & nomen meum *Danielis Papebrochii*, non quidem solius, solius tamen accusati, præferentia, anno 1683 intentata fuit Actio, sub titulo *Libelli supplicis*, Innocentio Papæ XI inscripti, ab adm. R. P. *Sebastiano à S. Paulo*, Veterum Carmelitarum tunc primum Provinciali in Belgio. Sed eâdem Actione, numquam rite ad Judicem appellatum deductâ, libellus, quantumvis studiose dispersus per manus, contemptus fuit ab accusato, de judiciis eruditorum suosque libros legentium securo, totis decem annis; cœptumque de Actis Sanctorum Maji opus ad finem sine perturbatione processit; donec præfatus P. Sebastianus, altera vice Provincialis, Actionis coram S. D. N. Innocentio XII resumendæ consilium sumpsit, edito ad ejus instructionem majori libro, quo non jam contra solam Ordinis Carmelitani historiam, de qua eatenus solum fuerat controversia, sed in aliis quoque infinitis capitibus gravissime & inexcusabiliter peccasse prætenditur reus.

Libro titulus est *Exhibitio Errorum*: & hi adeo late patent, ut universam fere Ecclesiasticam Historiam, cum seculis septemdecim Christi nativitatem prægressis, complecti videantur. Etenim pollicetur Actor demonstrative exhibere Errores, quos ego commiserim, *Contra Christi Domini paupertatem, ætatem, &c. Summorum Pontificum acta & gesta, bullas, brevia & decreta; Concilia; sacram Scripturam; Ecclesiæ Capitis primatum & unitatem; S. R. E. Cardinalium dignitatem & auctoritatem; Sanctos ipsos, eorumque cultum, reliquias, acta, & scripta; Indulgentiarum antiquitatem; Historias sacras, Breviaria, Missalia, Martyrologia, Kalendaria, receptasque in Ecclesia Traditiones; antiqua monumenta Regionum, Regnorum, Civitatum, omnium fere Ordinum; idque non nisi ex meris conjecturis, argutiis negativis, insolentibus censuris, satyris ac sarcasmis; cum ethnicis, hæresiarchis, hæreticis, aliisque auctoribus ab Ecclesia damnatis.*

Vides, credo, Lector, vel ex solo Titulo, quod liber, tam atrociter tamque

universaliter accusans prægrandes quatuordecim Tomos, quibus elucubrandis cœpi ego Daniel Papebrochius adhibere operam ab anno 1660, nequiverit refutari paucis articulatim & totus, sicut æqui & iniqui à me fieri postulabant, procedendo per singula Tituli tam verbosi capita. Imo vides, in refutandis universis haud paulo prolixiori opus fuisse discursu, quam fuerit ipsius Accusatoris, brevibus verbis graves sæpe materias delibantis, pro quarum pleniori cognitione non conveniebat dimittere, ad volumina accusata, omnes eos, qui vel ipsa non habent, vel non habent facultatem aut voluntatem comparandi perlegendique opus fere immensum. Quid? quod sæpe poscar rationem de rebus, vix à me obiter & ex occasione tactis inter Notas, ad alia prorsus argumenta; in quibus ut nihil peccatum ostenderem illarum inexpertis, fuit opus id de quo postulabar explicare distinctius. Ita sub manibus mihi crevit justum opus Responsionum, quarum Synopsim multi expetunt, sive ad eorum quæ legerint memoriam commodius recolendam, sive ad ea quæ lecturi sunt aptius intelligenda.

Hoc ergo nunc præsto paucis foliis, post Dedicatoriam Epistolam ante Articul. I ponendis, vel seorsim tenendis ei qui libros jam religatos habet. Quamvis autem ipsum opus procedat per *Accusationes* atque *Responsiones*, utor hic titulo *Quæstionum*, sub iisdem quibus illæ numeris procedentium, ut ab hac Synopsi ad illas facilis sit recursus. Causa cur id faciam est, quod animadvertam, disputationem de Origine & Antiquitate Carmelitarum, quarum vindiciis præcipue intendit Actor, mihi presse sequendus, adeo viluisse apud eruditos, ut dignam non credant, cui multum operæ chartæque impendatur. Quapropter omnino videtur expediens, ut etiam isti intelligant, ex occasione talis controversiæ, quam plurimas pertractari quæstiones, antea vel numquam vel non sic discussas: quod facio, *Responsionum* indice converso in elenchum *Quæstionum*, quibus subinde etiam addo aliquid elucidationis majoris, necdum antea datæ.

Plus aliquid quam ego hic faciam, cœpit jam inde à mense Junio anni 1696, & perrexit ac pergit quot mensibus facere, Mutinæ in Italia, eruditissimus P. Benedictus Bacchinus, Serenissimi Ducis Bibliothecarius auctor Italici eruditorum Diarii, ubi solius primi Articuli Synopsis, à pagina 150 prædicti anni, quatuor paginas implet, sic exordiens: *Tantum ubique murmur excitavit Decretum, in Hispania publicatum in præjudicium præclari operis de Actis Sanctorum, ac nominatim contra illius quatuordecim Tomos; adeoque publicæ sunt acerbæ censuræ, Patri Papebrochio per P. Sebastianum à S. Paulo impactæ, & ad has illius Responsiones ejusmodi; ut merito accusarer, nisi earumdem debitam notitiam infererem meis hisce foliis. Etenim Responsio, cujus hic proposui Titulum, in justum volumen deducta, tam multa eruditionis ecclesiasticæ puncta sub compendio colligit, ut operæ pretium existimaverim illius argumentum dividere per Diaria, quot mensibus proditura, quo melius satisfaciam litterariæ Reipublicæ. Itaque in præsentiarum referam Responsiones P. Papebrochii ab objectiones primæ classis, concernentes historiam vitæ Christi.*

Hoc ille facit clare ac brevi stylo, &, quod caput est, in solam veritatem intento, absque alio quocumque respectu, nec ullis meis præventus officiis, qui ex folio isto primum cœpi novisse hominem, professione Benedictinum, & qui (si P. Sebastiani accusationes valuissent aliquid) credere debuisset; alieno me à sua Religione animo, pessime de ea meritum. Quanto autem cum sensu Adversariorum meorum istiusmodi folia legantur jam pridem per omnes Italiæ civitates, quantamque operi nostro commenda-

tionem, declarationem innocentiæ, verecundiam accusatoribus ubique pariant, facile is intelligit, qui novit quanto cupidius ab hominibus, curiosis simul & occupatis, legantur istiusmodi breves Synopses, quam Dissertationes prolixiores; & quanto libentius Itali, etiam eruditi, sua lingua legant ac discant aliquid, quam Latina, minus inter ipsos familiari.

Sic igitur in breves pagellas quatuor contractus Articulus meus primus, cui ego viginti quatuor paginas impenderam, incredibilem cupiditatem reliquorum excitavit, fecitque ut Auctor ab eorum prosecutione non siverit se abduci, quantiscumque sollicitationibus, expostulationibus, ac minis tentatus à cœpto desistere. Tam laudabili constantiæ diligentiæque rependant Sancti, quam inde sua Acta accipiunt, claritatem, aliis quoque nationibus ad exemplum. Meo in hac Synopsi proposito sufficit, quam paucissimis lineis cognoscenda dedisse capita quæstionum, sicuti rogatus fui; quæ notitia in recudendo alias libro valeat pro eo, quem Parti 2 antehac subjeci Elencho Paragraphorum; opponatur autem illi Indici, quem P. Sebastianus præfixit Accusationum suarum libro, atque per suos copiosius spargi curavit, eo fine seorsim multiplicatum.

ARTICULUS I. ET XXV.

Circa Historiam Christi Domini.

QUÆSTIO I. Quomodo Christus pauperrime natus, pauperemque degens vitam, non tamen mendicam, nec absque aliquo temporali dominio & ejus libero usu degens secundum Theologos; dici possit, Euangelicam paupertatem tunc solum opere externo professus, quando eam verbo prædicabat. Ejus essentia in quo consistat docetur, & in quo sita hæresis Wicleffi, mendicitatem religiosam condemnantis; ubi etiam obiter agitur de paupertate Scholarium Societatis Jesu, rerum suarum dominium, sed impeditum, retinentium ad tempus.

II. In quam diversas sententias abeant sancti Patres & Historici circa numerum annorum vitæ Christi; aliis infra annos 33, aliis supra definientibus illum; S. Irenæo etiam credito ultra 40 annos excurrere, & saltem ad 37 procedente Natali Alexandro; cujus tamen sententiam, ut paradoxam, rejicit Papebrochius. Ut tamen de annis præcise 33 communior sensus Ecclesiæ esset, an ideo in eum qui dubitaret, recte jacietur illud Augustini, de praxi, non de speculatione loquentis? *Si quid tota per orbem frequentat Ecclesia . . . quin ita faciendum sit disputare, insolentissima insania est*; item illud Scoti, *Periculosum est errare circa illa, quæ non tantum ab Apostolis descendunt per scripta, sed etiam quæ per consuetudinem universalis Ecclesiæ tenenda sunt.*

III. Utrum dicere, quod *pia credulitas* fidelium adscribat S. Lucæ, tamquam pictori, imagines quasdam Christi ac Deiparæ, sit earum veritatem impugnare. Item, an omnis Credulitas, temeraria & erronea sit; aut culpabilis omnis Dubitatio, circa opiniones, vulgi credulitate diuturna stantes.

IV. Idemne sit, dubitare, an Christi facies vere fuerit impressa ei sudario, quod inde dictum sit *Veronica*, quasi *Vera icon*; & dubi-

tare; imo negare, cum Baronio aliisque, utrum revera fuerit istius nominis matrona aliqua, eaque Sancta? Alterutrum certe de pluribus aliis impune & prudenter controvertitur.

v. Quomodo, & an Romæ Columna (Christi dicta, eo quod ex ea concionatus putaretur) & quædam similia, remota ab ecclesiis sint; remanente eâ, ad quam Salvator creditur flagellatus; & Scalâ, per quam ascendit ad Litostroton Pilati.

vi. An censens, *parum apte*, id est, *in sensu minus communi & obvio*, dici Christum ea fecisse, quæ ex prævisis illius meritis facta sunt ante incarnationem; puta, quod Christus illuminavit Tobiam; sit impugnare eadem merita. Ubi de loco ex Epistola Judæ Apostoli, & veteri sequentiâ de Nomine Jesu, in nonnullis non magis apte compositâ, quam compositum est Responsorium Carmelitarum, quo dicitur, quod Deiparam

Proceres comitantur heriles,
Per quos Orbis, ovans Christo sub Principe, pollet.

vii. An quæ leguntur ex Breviario in Inventione S. Crucis, aliquid fidei conferant *novellæ* illi (ut Gelasius Papa vocat) *Relationi*, sive Legendæ, quæ in multis manuscriptis refertur; ita ut nefas sit Apocrypham appellare, ejusque multiplicem fabulositatem enucleatim demonstrare; nihil dubitando de iis quæ habet Breviarium pro isto festo.

viii. Quomodo Præputium Domini, Antverpiæ olim asservatum, credi possit huc fuisse missum seculo 12, ab Hierosolymitano postea Episcopo, Henrico Noesen, licet nullus eo nomine fuerit istius Ecclesiæ Patriarcha.

His septem Quæstionibus, Articulo primo deductis, apte subjicientur, quæ habentur deductæ Articulo xxv; ad finem autem libri fuerunt relatæ; quia primum ab Actore ejusque partiariis motæ, post editam Exhibitionem; spectant vero omnes ad Christum vel Parentes ejus; fueruntque vel maxime à Delatoribus Hispanis, coram S. Inquisitione, accusatæ. Scilicet hæ.

i. An SS. Joseph & Maria, voto perpetuæ castitatis obstricti, superveniente ex usu & Lege Judæorum necessitate improvisa contrahendi matrimonii; &, quod consequens erat, ob spem proventuri inde Messiæ, etiam consummandi; potuerint dubitare, num suo voto adhuc obligarentur; contraxerint tamen cum animo non consummandi, donec suam circa hoc voluntatem Deus specialius declararet: denique an hoc dicere idem sit, quod asserere, contraxisse illos cum animo consummandi. Certe absolutum votum utriusque ante nuptias, & posito dubio post nuptias sub conditione ratificatum, magis favet eximiæ eorum castitati, quam votum ab initio conditionatum, nisi aliter Deus disponeret, quale ponunt S. Thomas & Eugenius Papa. Et qui in genere dicit Judæos, in casu Legis, creditos vulgo fuisse graviter peccaturos in publicam honestatem, si sic contracto matrimonio non utentes, privarent majores suos successione tam illis optata, non adstruit obligationem in conscientia; & patitur exceptionem in aliquo singulari casu, qualis fuit beatissimæ Virginis Mariæ, tot modis privilegiatæ. Fusius hæc aliaque sequentia probat Apologia Hispanica P. Antonii Xaramilii, à Regio Senatu & Censore ordinario legitime probata.

ii. Quo fine à Spiritu sancto duplex Christi per Josephum Genealogia ita sit dictata Euangelistis, ut obscurata potius quam explicata, magnam Interpretibus facescat molestiam; & Euangeliorum fides non satis salvetur per distinctionem duplicis Lineæ, Naturalis ac Legalis, qua communiter usi

Patres

Patres & Interpretes; nisi utramque talem facias, ut eosdem majores omnes quos Josepho, Christo quoque adscribat, nullo abundante, nullo deficiente. Notatur autem hallucinatio Actoris circa adverbium *Temere*, quasi hoc semper *Temeritatem* notaret, contra quàm docet Grammaticorum optimorum usus.

III. Quam incertis sententiis varient Patres ac Theologi circa genitores Josephi, Heli & Jacob, uter eorum legalis, uter naturalis fuerit, & quantis rationibus suadeatur Jacob legalem, Heli fuisse naturalem, ab hoc ad Adam ascendendo juxta S. Ambrosium; & verbum *Genuit*, quo utitur Matthæus, indifferenter accipiendo, juxta Augustinum; prout ex Scriptura probatur faciendum, loco plus quam uno, legalem successionem pro naturali supponente. Proinde falso dicitur, tota Ecclesia contrarium sentire, & Matthæo lineam naturalem adscribere, Lucæ legalem. Illud autem prius vel ideo potius est tenendum: quia sic, & non aliàs, redditur ratio, cur in Genealogia, potius quam Joachim, ponatur Joseph, à suo legali patre nactus jus regni Davidici, quod in Christum, suum quoque filium legalem, transfunderet: & cur Lucas usque ad Adam ascendat ab Abrahã. Explicatur etiam clarius prophetia, de *commutatione Christi*, id est, translatione promissi Messiæ, à Salomonidis ad Nathanitas, indicata Psalmo 118, quam tempore captivitatis Judæis exprobrabant Gentiles, propter Jechoniam, Salomonidarum ultimum, sine liberis extinctum.

IV. An alio in gradu consanguinitatis, quam patrui & neptis, possit haberi perfecta Christi Genealogia: & qua lege matrimonia inter tales præscripta, atque jam inde ab Abraham & Sara cœpta, usque hodie inter Judæos frequententur; licet prohibita inter aviam & nepotem. Sic Caleb Othonieli fratri suo filiam Axam uxorem dedit; & fratris sui filiam Esther educabat sibi Mardochæus in conjugem futuram; unde intelligitur quædam tutelæ legalis & adoptionis species, per matrimonium inter tales firmatum, citra ullam incestus notam.

V. An abstrahendo à Lege (juxta quam contractum Josephum inter & Mariam conjugium, hujus alioqui unius filium naturalem Jesum) fecerit filium legalem Josephi, hic aliam relationem haberet ad ipsum Christum, quam vitrici ad privignum. Ubi ex occasione deteguntur plures calumniæ, ex truncatis aut male intellectis Papebrochii verbis deductæ; quæ accusandi ratio si toleretur, nihil in Scripturis aut Patribus sincerum fore, per exempla docetur.

VI. Quomodo intelligenda verba Lucæ, dicentis, quod *erat Jesus incipiens quasi annorum triginta*. Probatur scilicet ambiguus esse sensus particulæ *Quasi*, & ad excessum defectumque indifferens: vocem autem, *Incipiens* eo loco aptius referri ad Jesum, incipientem docere, quam ad annum trigesimum, juxta Card. Toletum & alios. Ubi si mente concipias Comma, aut verba sic ordines, *Incipiens Iesus, erat quasi annorum triginta*, nihil facies ab Interpretum consuetudine alienum, uti exemplis à Scriptura petitis ostenditur.

VII. Fuerintne Joseph & Maria infimæ nulliusque fortunæ, ut vult Lutherus; an solum tenuis pro sua nobili conditione; ita ut facultatulas nonnullas habuerint, ex quibus simul & manuum labore Christus vixerit usque ad annum 30. Recte tamen Virgo, in Purificatione sua, non obtulit Agnum; & Christus usque ad virilem ætatem bona cum ratione distulerit paupertatis Euangelicæ exemplum dare.

VIII. An Magi ab Herode incomitati dimissi Bethlemum sint, & mox infantes fuerint per subitam militum irruptionem occisi: vel potius hi per dolum comprehensi,

unumque in locum juxta Thecue deducti, ut clam mactarentur. Hac occasione primum ex S. Vincentio Ferrerio, tum ex S. Epiphanio deducuntur tempora gestaque, ab ortu Stellæ usque ad cædem infantium reditumque ex Ægypto; ita ut Christus fuerit die 40 præsentatus in templo delatusque in Nazareth, inde relatus Bethlemum, ubi exeunte secundo post ortum Stellæ anno adoratus fuerit à Magis, non in spelunca sua natali, sed in domo propria vel conducta; & inde mox deportatus in Ægyptum, vivente etiamnum Herode. Declaratur etiam quomodo ejus ætate titulus quidem *Regis* βασιλέως inferior erat titulo *Imperatoris* Αὐτοκράτορος; medio tamen ævo (quo scripta Acta S. Meletii) soli *Imperatores* dicebantur βασιλεῖς; ast *Reges*, Ῥῆγες: idque, ad diluendam calumniam Interpreti Actorum S. Meletii, ut falsario, ignoranter impactam.

IX. Utrum satis conformiter veritati & Euangelio, scriptores aliqui frondentem virgam, in manibus S. Josephi pingi solitam, referant ad miraculum, quo ille (prorsus ut olim Aaron) divinitus declaratus sit sponsus Mariæ; & non potius referri debeat virga illa ad allegoriam; ipsum vero miraculum ad fabulas, ad quas ipsum referunt Joannes Molanus & Theophilus Raynaudus, utpote conjunctum cum circumstantiis plane ineptissimis.

X. Quare Abulensis, multique recentiores Chronologi post eum, tenentes Christum revera crucifixum fuisse anno 33 vulgaris æræ, id factum unanimiter dicant die 3 Aprilis. Hoc ipsum quidam novo argumento confirmat, sumpto ex Regula, juxta quam Galilæi tunc Pascha immolaverint die Jovis; Judæis Feria 6 id facientibus; cum nullo ex proxime prægressis aut secutis annis, Galilæi Judæos in celebrando Paschate præcesserint, sed secuti sint. Patres quidem antiqui (quos secutus Henschenius) eam mortem retulerunt ad *Consulatum duorum geminorum*, id est annum vulgaris æræ 29 (unde sequeretur quadriennio, ante ejusdem Æræ initium, natum fuisse Christum, & ita propius accesserunt ad diem 25 Martii, passim notatum in Martyrologiis) sed cum ea chronotaxis nitatur inusitata quadam Epocha annorum Tiberii Cæsaris, quos omnes numerant ab obitu Augusti, illa autem inchoaret à communicato Provinciarum regimine, quasi tunc cœperit nominari Imperium ejus; Patres autem videantur annum baptismi cum anno mortis confudisse, huic adscribendo istius anni Consules, merito videmur ab illis hic recedere, quia sic salvatur usitatus noster modus numerandi annos Christi. Quod autem ad Josephum Historicum attinet, secundum quem prius obiisset Herodes quam Christus natus vulgo dicatur; ostenditur ille in Chronologia totaque Herodis tragœdia contrarius sibi ipsi, si non suppositius totus. Dies 25 Martii concurrens cum feria 6 Parasceves, qua Crucifixus sit Christus, in nulla omnino sententia salvari potest, quocumque anno is mortuus sit.

XI. An possit aliqua commoda ratione verificari, quod Christus aut Joannes Euangelista, à nonnullis Sanctis ac nominatim B. Gerardesca Pisana, dicantur visi in cælo aut in terra Missam facere, & Deipara communicare. Ita quidem magis ad litteram intelligi possunt verba quædam Christi, qui manet Sacerdos in æternum, de reali, licet magis mystico sacrificio, solam rationem memorialis, non etiam sacramenti habituro: nihil tamen horum asserit, Papebrochius. Rejiciens autem novellas quasdam de Cruce Caravacana, sub Missam cælitus allata, relationes, à Hieronymo Román de la Higuera pro vetustis suppositas, non

non infirmat ſacramentorum veritatem, ſed abominatur falſitatem auctoris, circa quem ſibi habet aſſentientem Cardinalem d'Aguirre, prolixe deteſtantem Hieronymi illius impoſturas.

XII. An ſatis Catholica ſit propoſitio, unde P. Sebaſtianus Exhibitionem orditur: *Fide divina certum eſt, ut patet ex ipſo Euangelio, Chriſtum viliſſimo in ſtabulo natum eſſe.* Nam Euangelium nuſquam meminit *Stabuli;* & cum ea voce utitur, intelligit *Diverſorium.* Patres autem de loco nativitatis diverſe loquuntur; omnium vero optime & maxime conformiter ad traditionem uſque hodie durantem, qui natum eſſe dicunt in ea ſpelunca, ſupra quam Helena, remoto Adonidis ſimulacro, baſilicam exſtruxit. Aſt in *Præſepio* locatus & inventus narratur infans, ideoque communiter dicitur *natus in ſtabulo*, latius ſcilicet ſumpto nomine, pro loco quocumque ſtabulandis jumentis apto. Sit ita ſane, minus propria tamen ea locutio eſt. Fortaſſis autem amplius aliquid indicant Angeli, cum infantem dicunt reperiendum in *Præſepio.* Nec enim videtur vagum aliquod & ruſticanæ cuicumque domui applicabile indicium Paſtoribus dari; ſed deſignari certus locus ipſiſque notiſſimus, proprio nomine *Præſepe* dictus. Tali intellectui favet etiam ratio reclinati in præſepio infantis ab Euangelio reddita; non quia deerat in diverſorio vas aliquod idoneum reponendo infanti, aut nullum illuc inferri commode poterat in caſu tam urgentis neceſſitatis; ſed quia *non erat eis locus in diverſorio*, ſatis ſecretus, & à ſtrepitu atque à turba vacuus, ubi vel partum virgo ederet, vel jam editum (nam & hoc indefinitum relinquit Euangeliſtæ brevitas) panniſque involutum, reclinaret ad quietem. Hoc autem poſito, credibile fieret, Speluncam illam nomen Præſepii accepiſſe à forma loculi, ibidem in petra excavati, qualem etiam nunc quoque iſtic videri narrant redeuntes inde peregrini. Fieri tamen etiam poteſt, ut S. Helena, ad diſtinctiorem memoriam ejus quod ibidem acciderat, in altari ipſius ſpeluncæ collocari juſſerit ligneum atque portabile præſepe, qualia ſæpe videmus in diverſoriis, quod Romam deinde tranſlatum ſit. Interim nihil horum, præter id quod Euangelium affirmat, recte & Catholice dicetur *Fide divina certum.* Accuſator vero, auſus impingere hæreſes innocenti, arguitur, primo quem figit paſſu, lapſus in foveam quam alteri parabat: pluries ſic deprehendendus fortaſſis, ſi liberet ejus verba ſingula revocare ad libellam Theologici examinis, præjudiciis Carmeliticis fideliorem.

ARTICULUS II.

Circa ſummos Pontifices.

QUÆSTIO I. Quandoquidem nunc conſtet, S. Petrum Romæ crucifixum fuiſſe anno 65 juxta vulgarem calculum; & cum 25 annis, Romanæ Cathedræ attribui ſolitis, conſiſtere nequeant ejuſdem antea acta in Syria; quæritur, an tempus illud, non melius reſtringatur ad 15, vel etiam 11 annos cum Firmiano Lactantio. Interim oſtenditur ad Petri injuriam non facere, quod negetur ante ætatem Conſtantini habuiſſe eccleſias ſuo nomini dicatas, aut quod dicatur Paulo ut

Coe-

Coepiscopo & Vicario usus, etiam juxta Matthiam Corona Carmelitam. Ubi obiter de Ordinationibus mense Decembri faciendis, & Episcopalibus in Dominica.

II. Quam nullius fidei sint Acta vulgata S. Silvestri, tamquam ex libris Eusebii, nihil tale habentibus, accepta ab auctore, multa quæ is non scripsit indicante, & veros ejus libros ignorante.

III. Utrum ex talium Actorum recentiorumque medii ævi auctorum fide, satis credibilis reddatur baptismus, Magno Constantino Romæ collatus per S. Silvestrum; contra Eusebium, describentem quomodo is celebratus sit apud Antiochiam sub extremo vitæ illius, cui antiquiores Græci Latinique consentiunt. Hos autem frustra nituntur conciliare cum prioribus aliqui, asserendo ab Arianis rebaptizatum sanctum Imperatorem. Ubi de Vita Constantini per Eusebium diu occulta, deque facilitate quorumdam veterum ad fabulosa scripta comminiscenda, etiam primis seculis.

IV. Diploma Donationis Constantinianæ, quàm nullius apud omnes eruditos sit fidei; licet eorum nemo dubitet, quin primus ille Christianus Imperator erga Ecclesiam, præsertim Romanam, liberalissimus fuerit. Illam Baronius figmentum esse dicit Joannis Diaconi seculo 12.

V. Quomodo jus eligendi Regis Romanorum, futurique Imperatoris, à Pontifice Romano fluxerit in Principes Germaniæ, ipsismet id agnoscentibus; licet nesciatur præcise, à quo, & utrum id factum sit per Bullam, quæ nulla nunc extat. Quomodo hic citatus Natalis Alexander, ejusque nunc prohibiti libri quidam.

VI. An Nicolao Papæ V Acta Sinuessanæ Synodi, pro suæ ætatis simplicitate alleganti, injuriam faciat, qui eadem, cum S. Augustino multisque nunc eruditis, etiam post Baronii titubationem, rejiciens, negaret S. Marcellinum Papam thurificasse idolis; & Pontificem, cujus prima Sedes dicitur à nemine judicari, in aliquo tamen casu, puta deviationis à fide (qualis iste Marcellini fuisset) subjiceret Ecclesiæ judicio, ex Canonico jure.

VII. An Amadeus Sabaudus, dictus in schismate Felix V, salva conscientia potuerit admittere Pontificatum, sibi à concilio Basiliensi impositum, vivente Eugenio IV, ipsumque ut Antipapam execrante, sed benignius postea locuto: quem Amedeum etiam Nicolaus V impense laudavit; & pro quo editam Apologiam, sub titulo *Amedei Pacifici*, citat Bzovius, probatamque attexit suis Annalibus Ecclesiasticis, Romæ excusis.

VIII. An sigillum Græcum, cum nomine ΣΕΡΓΙΟΥ, non potius adscribi debeat Patriarchæ Constantinopolitano Sergio hæretico, quam Romano ejusdem nominis Pontifici, cujus Latinum diversissimumque Sigillum, & aliis ejus ætatis conforme, habetur.

IX. Epistola Formosi Papæ ad Episcopos Angliæ, cur supposititia, vel saltem interpolata censeri debeat.

X. An Pontifici injuriam faciat Historicus, existimans se non obligari ad habendum pro vero aut falso, in pura facti quæstione, quidquid Romæ quomodocumque probatur aut improbatur; puta circa Cyriacum Papam Ursulanum, Anastasin Canonici Parisiensis, &c. Item qui sic relata ex aliena fide, negat inde plus acquirere certitudinis, quam habebant ex auctoritate primorum relatorum, vg. S. Cletum fuisse fundatorem Cruciferorum, S. Silvestrum quasdam Indulgentias instituisse, in Basilicis à se consecratis, uti referunt Gregorius XIV, & Bonifacius VIII: nam in talibus decipi posse & quandoque deceptos Pontifices, constat ipsorummet assertionibus; & infallibilitas

libilitas ipsorum solum spectat quæstiones fidei ac morum; ad quas reducitur Sanctorum Canonizatio & approbatio Ordinum Religiosorum.

XI. An Clemens X prudenter non egerit, Indulgentias sibi oblatas confirmando, citra operosam discussionem; itáque supplendo defectum, qui subesse poterat earum prætensæ antiquitati.

XII. Utrum Pontificiæ auctoritati detrahat, asserens, quod Alexander VII non fuerit allegaturus epistolam de Canonizatione S. Suiberti, neque Nicolaus V Acta Sinuessana; si ea tunc, ut nunc, examinata fuissent, & demonstrata supposititia.

XIII. An turpe sit scriptori allegasse aliquando Prophetias de Pontificibus, S. Malachiæ adscriptas, quas postea deprehenderit & demonstret esse fictitias.

XIV. An qui asserit posse Pontifices falli in quæstionibus puri facti, & quandoque falsos, imponat Apostolicæ Sedi, protestando quod eam agnoscat Magistrum veritatis, ejus judicio stare paratus. Multam autem differunt, nullius fidei esse, & aliquando errare circa rem, quam quis inculpabiliter ignorat; nec censura injuriosa est dicere, id quod jure negari a te credis, falsum esse, fabulam, imposturam; salva ejus reverentia, qui bona fide rem refert, ut accepit ab aliis.

XV. An vetus consuetudo ordinandi Episcopos in Dominica, olim tam rigide observata, ut Leo V negaverit ei *sui status firmitatem constare, qui tali die non fuerit ordinatus*, sit traditionis Apostolicæ, eaque recte sumatur pro Regula Pontificiæ Chronologiæ. Legem eam probat etiam Card. Norisius, Hist. Pelagianæ lib. 2 cap. 24.

XVI. An dicere quod Romanus Pontifex, in ferendo de preteritis testimonio, non prætendat auctoritatem humana majorem, sed tantum proportionatam scientiæ de iis habitæ, sit injuriosum.

XVII. An referre, quid de magnis Canonizationum sumptibus senserit Adrianus VI, privato tamen judicio suo, relato per ejus secretarium Ortizium, sit eosdem sumptus improbare.

XVIII. Utrum Innocentius III & Honorius III, reprobantes libellum sub nomine S. Joachimi Abbatis damnatum in Lateranensi (in quo calumniam passum fidenter asserit Theophilus Raynaudus) præjudicarint aliis ejus certis nec uspiam damnatis operibus, ac nominatim Psalterio catholicissime scripto; & quantum ejus causa discrepet à causa Jansenii Iprensis, quem nemo dubitat auctorem fuisse prætensi Augustini.

Ad hunc de Pontificibus Articulum, apte refertur *captiosa Collatio*, inter elogia ab ipsis Ordini Carmelitano data, & scommata, quibus eumdem dehonestasse fingitur Papebrochius, invidiosissimis parallelis 10 exposita & publicata, verisque Papebrochii sensis comparata, sub titulo Appendicis, ubi imprimis explicatur, quo sensu Sixtus IV vere potuerit scribere, Carmelitas *Sanctorum Prophetarum Eliæ, Elisæi & Enoch, nec non aliorum sanctorum Patrum, qui montem sanctum Carmeli juxta Eliæ fontem inhabitarunt, successione hereditatem, vel, successionem hereditariam tenere.*

ARTICULUS III.

De summorum Pontificum Bullis ac Litteris.

QUÆSTIO I. Utrum hæresim sapiat, quasdam ante Siricium Papam Decretales, diu habitas pro veris, judicare confictis seculo 9, cum Baronio aliisque eruditis; idque sit sentire cum Wicleffo, omnes universim Decretales contemnente. Quid in iis examinandis præstiterit David Blondellus Calvinista; cur fraudem diu agnoverit nemo.

II. Quid probabilitatis historiis conferat, quod in Pontificum Bullis, vel Lectionibus in ecclesia recitandis, referantur: & an eadem propterea sit omnium certitudo; v.g. quod S. Franc. Xaverius fuerit Jesuita, & S. Cletus Fundator Cruciferorum.

III. An ex prædictis aliisque similibus, vel ex suppressione Jesuitissarum per ipsosmet procurata, debeant sibi timere Jesuitæ, ne confirmatio Societatis ipsorum, aliaque pro illis Apostolica Privilegia, in dubium revocentur.

IV. An Bulla Sixti IV, mentionem faciens ecclesiæ Avenionensis, velut à S. Martha fundatæ, certam faciat ejusmodi traditionem, potius quam aliam de fundatore Pontis Avenionensis S. Benedictulo, tanto viciniorem nobis, similiaque testimonia habentem.

V. An Eugenio IV, sub annum 1438 asserenti, quod S. R. E. Cardinales præcedere debeant Episcopos, repugnet dicere, quod Romani Pontificis suffraganei septem, ante an 1118 necdum Cardinales, gradu tamen & auctoritate potiores censebantur; cum id de omnibus universim Episcopis pro eo tempore doceant eruditi, & ex Conciliorum Actis probetur.

VI. An recte dicatur Æneas Silvius, factus Papa Pius II, reprobasse suos omnes Dialogos, de argumento quocumque, etiam scriptos à jam Episcopo ac sene; quia reprobavit quosdam suos juveniles Dialogos, auctoritati Papæ supremæ contrarios?

VII. An Canonicis Aroasiensibus in Belgio, jam inde ab anno 1162 colentibus Translationem S. Monicæ ab Ostia ad eorum monasterium, unde primum cœptus est & propagatus illius ut Sanctæ cultus; nefas sit dubitare, utrum illius verum sit corpus, quod ab Ostiensi uno sene indicatum fuit, & inventum sine alia probatione; ideo quia id credidit Gregorius XIII, de Aroasiensium antiquiori possessione nihil sciens aut cogitans.

VIII. An credibile sit, corpora quædam, superiori seculo inventa Brixiæ, & ut SS. Martyrum transferri ac coli permissa, inventa fuisse cum nominibus & cognominibus recentioris usus, qualia iis ponit Guerini Cereti Chronica, ipsorummet Brixiensium confessione fabulosissima. Ubi de origine ejusmodi nominum & cognominum, antiquioribus ignotorum, & irrito conatu Abbatis Stellæ, pro eorumdem vetustate manutenenda, ab eruditioribus Italis improbato.

IX. An ante seculum XI monstrari possit nomini Pontificio additus in brevibus nominis numerus, puta *Alexander* III, VII, VIII. Ubi & de titulo, *Servus servorum Dei.*

X. Utrum credi possit genuina Sixti IV Bulla esse, in qua nominantur Pontifices *Honorius* IX ac X, & *Lucius* IV, qui nulli fue-

fuerunt: & quomodo eam Bullam contigerit in Annalibus Lezanæ, obiter tantum & alia de causa pervolutis, non inveniri.

XI. An Pontificem arguat imprudentiæ, qui dicit, quod confirmando Indulgentias, & defectus supplendo, non intendat affirmare vere datas olim fuisse; sed solum certos reddere fideles, quod ponendo actionem præscriptam, eas vere lucrari deinceps possint. Ubi ex occasione ostenditur, quam benevole Patres Carmelitæ tractent quoscumque sibi contradicentes.

XII. Utrum approbatio Officiorum ecclesiasticorum, obligans ad eorum usum, etiam imponat obligationem credendi facta iis narrata: & quo sensu dicatur *Conjunctorum idem esse judicium*; quomodo etiam patiatur Ecclesia examinari & disputari talium factorum veritatem.

XIII. An merito fides negetur *Joanni Phocæ*, in descriptione Terræ sanctæ, qualem vidit exeunte 12 seculo, circa initia Ordinis Carmelitici, ex revelatione Eliæ Prophetæ facta cuidam seni Monacho Sacerdoti, ex Calabria aut saltem trans-mare illuc advecto; idque quia Græcus est auctor, impressus apud typographum Acatholicum Amstelodami, sub nomine Catholici Coloniensis: cujus rei melior ratio redditur, quam cur Carmelita, historiæ Gaditanæ fabulosissimæ auctor, hanc fecerit ibidem à Judæis excudi, quibus ea historia mire favet. Ostenditur etiam in pronomine *Quidam*, quo utitur Joannes, Germanicum Monachi illius nomen memoria non recolens, nullum latere contemptum.

XIV. An Auctor iste, nihil alibi deprehensus scribere non pium & consentaneum veritati, comparari possit cum quodam *Ioannis Boulese* Parisiensis scripto, de Societatis Jesu origine à fugitivis Standonkanis Collegii Montis-acuti, ducenda, per evidentissimam & in singulis verbis patentem imposturam.

XV. An Bulla Sabbatina, Scriptoribus Carmelitis ad annum usque 1400 ignota, & *Ioanni XXII*, stylo ac forma reclamantibus adscripta, vera credi debeat, propter confirmationem nescio cujus ex quinque *Alexandris*, quorum nulli talis confirmatio convenit, quidquid ad excusandum obtendat Theophilus in Scapulari Stockiano: si tamen opus illius est, de quo, fidei Carmelitarum commisso, ipse in Syntagmate de libris suis queritur, quod in id *irruit Leo* (sunt qui suspicentur *Fr. Leonẽ Redonensem*, libris editis & edendis tunc notum) *à quo misere deformatum, ne dicam, discerptum dilaceratumque est*, recisis additisque & mutatis ipso inconsulto multis. Et ille quidem paulo pacatior promiserat amico suo, tunc ordinis Generali, vel ipsum primæ suæ formæ reddere, vel novum de eodem argumento tractatum cudere; sed cum id præstare non potuisset cæcitate & morte præventus, maluit Societas nostra libellum illum, nulla littera variata, recudere inter ejus opera, deinde simul edita, tomo 7, quam eo ut spurio prætermisso, talis omissionis invidiam in se trahere: mens tamen defuncti innotuit per Apopompæum, Societate ignorante, & cum rescivit dolente, editum; unde, descriptum locum mihi submisit P. Claudius Menestrier, vir etiam ipse tota Gallia concionando scribendoque notissimus, & adhuc vivens.

ARTICULUS IV.

Circa summorum Pontificum Decreta.

QUÆSTIO I. Quomodo, & ad quid obliget Instructio Clementis VIII ad Regulas Indicis librorum prohibitorum. Quid sit Propositio hæresim sapiens; qualis si esset omnis ea quæ fidelium communiori & vulgatæ opinioni aut sententiæ contradicit, deberet ea nota inuri etiam ipsis, quas censurari Sedes Apostolica vetat.

II. An contra eamdem Instructionem peccent epitheta eruditionis, diligentiæ aut fidelitatis, extra materiam fidei data scriptoribus hæreticis, eadem promeritis.

III. An injuriam Religiosis Ordinibus aut aliis Communitatibus vel Ecclesiæ faciat, qui cum Mabilione agnoscit, in antiquis diplomatis; vel cum Baronio, in Actis Sanctorum, multa esse sublestæ fidei, aut etiam plane fictitia; quique genuina nititur à suppositiis secernere, sincera ab interpolatis, vera & probabilia à falsis & improbabilibus.

IV. An famæ alienæ detrahat, qui incasu justæ defensionis narrat defectus aliorum, publica fama aut sententia notos, eoque peccet in dictam Instructionem.

V. Utrum annus impressionis, quem eadem Instructio jubet initio & fine librorum poni, non possit aliquando ex justa causa poni alio ac magis conspicuo loco & modo, saltem in aliquibus exemplaribus; uti factum in Propylæo Maji, post tres priores illius tomos imprimi cœpto, & completo post omnes septem excusos.

XI. An in Actis Sanctorum Papebrochianis asserta sint multa, nequaquam toleranda, & Alexandri VII decreto contraria.

VII. An capitale sit, habenti veniam legendi libros prohibitos, suam veram sententiam ex illis confirmare, cum aliqua auctoris laude & prohibitionis reverentia.

VIII. An errores historicos scriptorum alias probatorum notare inscitiæ, hallucinationis &c. sit contra Decretum Innocentii XI, prohibentis ne Theologi mutuas sententias afficiant aliqua censura scholastica.

ARTICULUS V.

Circa sacra Concilia.

UBi imprimis monetur Lector, facta cum dogmatibus non confundere, alias optimos, quosque Auctores vocaturus in suspicionem hæresis, cum Bordono, hanc notam impingente cuicumque, sustinenti propositionem negative oppositam factis relatis ab aliquo Concilio vel Breviario.

Quæstio I, II, III. An hæresim sapiat rejicere Concilium Sinuessanum, quo asseritur thurificatio Marcellini; eique acclamatum dicitur, *primam Sedem à nemine judicari.*

IV. An quia Natalis Alexandri selecta Historiæ capita, prohibita sunt, peccet qui cum illo tenet, Acta S. Silvestri esse apocrypha.

V. An

v. An Romanæ ac Viennensi Synodis repugnet dicere, quod de institutione Electorum Imperialium in Germania non extet Bulla Pontificia.

vi. An Romano sub Zacharia Concilio repugnet, cum Baronio fateri, quod appendicula Subscriptionum, Canonibus addita, sit valde mendosa in nominibus exprimendis.

vii. An Concilio Nicæno falsum adscribat Canonem, qui eum sumit ex interpretatione Rufini.

viii. An Concilio Romano, aliisque allegantibus libros de Hierarchia, contradicatis, qui negat hos esse Dionysii Areopagitæ, cum Petavio, Morino, Launoyo, idque propter evidentia minoris ætatis argumenta.

ix. An Concilium Florentinum, asserendo quod Romanus Pontifex sit successor S.Petri, neget quod sit etiam S.Pauli, quod eum esse docet Bellarminus.

x. An Nicænum II, pro cultu imaginum allegans Acta S.Procopii, intenderit, non solum ex iis probare talis cultus antiquum usum in Ecclesia; sed etiam ipsa confirmare ut certam historiam.

xi. An contra Tridentinum peccet, qui requisitum ab eo annum impressionis non ponit præcise in fronte libri; & qui Approbationem operis, in plura volumina divisi, non præponit libris singulis, sed soli primo; & qui locum Pauli de *Melotis & pellibus caprinis*, non intelligit ad mentem Carmelitarum de Monachis primi seculi.

ARTICULUS VI.

Circa sacras Scripturas.

QUÆSTIO I. An iis repugnet dicere, cum S.Antonino, primorum Carmelitarum cappam Barratam fuisse ex textura lanæ caprinæ; & utrum hoc sit affingere Eliæ vestitum mollem & delicatum, qualem Chytræus affinxit Baptistæ ex Camelotto.

ii. An quia ex Scripturis constat, aliquos in Carmelum ivisse ad Eliam & Elizeum causa devotionis, teneri debeat, montem eumdem à primis Christianis atque deinceps semper solitum similiter visitari, licet in nullo Hodœporicorum sacrorum scriptore, usque ad seculum 12, reperiatur nominatus inter loca sancta. Ubi de Epistola Balbini ad Antoninum, pro seculo 2 allegata ab unico auctore seculi 14, neque hactenus inventa.

iii. An qui negat titulum Doctoris, positum pro titulo promotionis Academicæ, usitatum fuisse primis seculis, uti usurpat fabulosus Auctor Martyrii Brixiensis, repugnet Paulo, *Doctores* in Ecclesia agnoscenti.

iv. An scripturis, nomina & cognomina habentibus, adversetur qui negat, primis seculis in usu fuisse ea, quæ nunc vigent apud Italos, nobilium familiarum cognomina: ubi ex occasione agitur de uxoribus Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum, ex horum titulo olim nuncupatis.

ARTICVLVS VII.

Circa Primatum & unitatem Capitis Ecclesiæ.

UBi prævie ostenditur, ex principiis, quibus abutuntur subinde hæretici, licite deduci consequentias Catholicas.

Quæstio I. An contra communem Ecclesiæ sensum dicatur Paulus quoque fuisse Episcopus Romanus, sicut dixerunt SS. Irenæus, Epiphanius, Gregorius, Bernardus, Goffredus Abbas, Bellarminus, Raynaudus &c. Et an id negent Doctores ac Theologi, qui solum Petrum dicunt fuisse Caput Ecclesiæ, & Vicarium Christi.

II. An Romani Pontifices, cum se dicunt aliquid facere ex *auctoritate SS. Apostolorum Petri & Pauli*, agnoscant se in ea, quatenus Episcopalis est, utrique, licet non eodem modo, successisse; sicut docet in peculiari & Romæ probatissimo opusculo, Petrus de Marca Archiep. Parisien. Et an talis doctrina sternat viam schismati; per limitationem hactenus inauditam.

III. An hæreticum sit dicere, Primatum Ecclesiæ, cum prærogativa supremi Capitis, annexum Apostolatui, id est, Apostolicæ, auctoritati Petri ab hoc in successores Pontifices Romanos fluere, idque ex jure divino; potius quam in Romanam Cathedram, quatenus ea accipitur simpliciter pro Episcopatu Romano. Interim, ostenditur Primatum istum non annecti Apostolatui Petri ut Apostolatus est, quæ ratio, fuit omnibus Apostolis communis, sed ut auctoritas Apostolica, cum jure eam in successores transferendi, quæ Petro soli data est à Christo.

IV An ex Canone Nicæno, prohibente plures fieri unius civitatis Episcopos, & ex Episcopis Ephesinis quos plures simul alloquitur Paulus, atque ex tribus pro Urbe Roma ordinatis à S. Petro, non possit saltem verosimiliter inferri, ante Nicænum aliquando sic plures unius loci fuisse Sacerdotes, non solum secundi ordinis, id est Presbyteros; sed etiam primi, id est Episcopos.

V. An qui admittit communem Petro & Paulo Episcopalem auctoritatem, sed subordinatam, conveniat cum hæresi Marci Antonii de Dominis, negantis supremátum Petri supra ceteros Apostolos, vel bicipitem Ecclesiam faciat cum eo, quem Petrus à Marca non sequitur, sed refutat.

ARTICVLVS VIII.

Circa Eminentiss. S. R. E. Cardinales.

QUÆSTIO I. Quid utilitatis capi possit ex historiis Interpontificiorum atque Conclavium, & cur eas vulgari nunc minus probetur. Narrare autem quid passa in iis aliquando sit Ecclesia per vim potestatis secularis, partem in Electione aliquando habentis vel sibi arrogantis (puta in promotione Benedicti IX, adhuc pueri & unde-

undequaque indigniſſimi) non detrahit aliquid Cardinalibus paucis illis, qui tunc fuere, & ſic electum toleravere, gravius ex ſchiſmate malum proſpicientes.

II An in tractanda Romanorum Pontificum Chronologia, & cum præfatione reverentiæ Cardinali Baronio ſemper habendæ, recedere ab eo & refutare errores, in quos per rerum obſcuritatem eſt lapſus, ſit eumdem irridere ac ludibrio exponere; & non potius illius bene cœpta promovere ac perficere.

III. An honori Card. Bellarmini, contra hæreticos pro Indulgentiis diſputantis, detrahat, qui dicit, eum leviter erravisſe in aſſignando initio earumdem, in favorem piorum locorum largiendarum, de quo non erat ei cum hæreticis quæſtio; ſed de poteſtate Eccleſiæ ad remittendas peccatorum pœnas, quam illi negant.

IV. An dignitati Cardinalium deroget, quod, cum nondum in ſuo ordine Epiſcopos haberent, dicantur inferiores fuiſſe gradu & auctoritate Epiſcopis ſuffraganeis Pontificis, Electioni ſolitis præſidere, & ante Cardinales ſubſcribere in Conciliis, prout Bellarminus & alii Doctores agnoſcunt.

ARTICULUS IX.

Circa ſacras Congregationes Cardinalium.

UBi notandum Romæ numerari viginti quinque ejuſmodi Congregationes; hic vero unam fere ſolam, quæ eſt de Ritibus, attingi ab Adverſario, poſt titulum tam univerſalem.

QUÆSTIO I. An S. Congregationi Rituum non impoſuerint, petentes communicari ſibi uſum quarumdam Lectionum de S Alberto Patriarcha Hieroſol. impreſſarum Mediolani an. 1666, tamquam conceſſarum à Pio V ante annos 80; eo titulo, quod hic, antequam Congregatio iſta inſtitueretur, generaliter permiſerit Canonicis Regularibus facere Officium de ſanctis ſui Ordinis, eiſque proprias Lectiones componere; quando ipſimet necdum ſciebant Albertum iſtum ſui Ordinis fuiſſe. Quid quod ſupplicantes illi, obtenta licentia uſuri, pro illis, quas fabuloſas eſſe ſciebant, alias ſuo arbitratu compoſuerint?

II. An Curia Romana nolit examinari ab hiſtoricis veritatem Lectionum, aut in Breviario exiſtentium, aut aliarum aliter legi permiſſarum à S. Congregatione Rituum. Hactenus certe non prohibuit de Actis ſanctorum Dionyſii, Magdalenæ &c. diſputare.

III. Quid olim Gavantus, unus ex Breviarii Clementino-Urbaniani recognitoribus; quid Card. Urſinus, nuper invento (ut putat) Beneventi, corpore S. Bartholomæi Apoſtoli, quod Romam tranſtuliſſe credebatur Otho Imp. fateantur de reformabilitate Lectionum Breviarii, & quatenus illæ probatæ cenſeri debeant.

IV. An Lectiones de ſanctis Carmelitanis adeo rigoroſe fuerint à S. Congregatione examinatæ, & quidem in judicio contradictorio, atque illi prætendunt; ac nominatim Lectiones de S. Alberto Patr. deque ſolenni Commemoratione B. Mariæ de monte Carmelo.

V. Quomodo S. Congregatio prohibuerit uſum Miſſarum, ut vulgo dicunt, Gregorianarum; eæque adhuc ab aliquibus ſuſci-

suscipiantur, curandæ.

VI. An dubium, motum circa prætensas ex Leonis IV supposititia Bulla Indulgentias, & quasdam Brixiensium Martyrum, ac S. Monicæ Reliquias, deroget auctoritati S. Congregationis, utrisque intendentis.

ARTICULUS X.

Circa cultum Sanctorum.

QUÆSTIO I. An dubius de veritate Historiæ cujusdam Euthymiacæ, à S. Joanne Damasceno allegatæ, dubiam faciat communem fidelium opinionem de corporea Assumptione Deiparæ, quando ne illi quidem censentur dubitare, qui agnoscunt, talem Assumptionem fuisse ab antiquioribus, puta SS. Hieronymo, Hildephonso, &c. non firmiter assertam. Ubi obiter de die & anno quo obiit Deipara; deque institutione festi quod 15 Augusti agitur.

II. An cultui Deiparæ detrahat, qui piæ fidelium credulitati adscribit venerationem quarumdam ejus imaginum, velut à S. Luca pictarum. Quis enim dixerit hoc esse de fide?

III. An scapulare Carmelitanum impugnet, qui dicit Launoyum dubitare de visione, quâ ipsum Deipara tradiderit B. Simoni Stock; magis quam qui diceret, Confessionem auricularem negari à Wicleffo; licet se paratum ostendat illam contra Launoyum tueri. Ubi addi posset, videri Carmelitas, propter ipsam visionem Scapulare illud, quo antea non utebantur, assumpsisse, paulo prius quam ex præcepto Honorii IV pallia alba pro barratis assumerent.

IV. An cum hæreticis faciat, eorumque errores sequatur, quisquis fatetur primis tribus seculis publicas nullas ædes Sanctis dicatas extitisse.

V. An cultum S. Josephi deterat, qui ratus aliquando, ipsum in Europam traductum à Carmelitis, post rem melius discussam fatetur, hos in eo non primos, sed posteriores Dominicanis & Franciscanis fuisse; Cultum vero illum multo prius in Orientali, quam Occidentali Ecclesia viguisse docet.

VI. Quidnam meritò dubitari debeat circa quorumdam Brixiensium corpora, Martyrum esse nunc credita.

VII. An meritò dubitetur de S. Veronicæ matronæ existentia; martyrio S. Secundi Abulensis Episcopi, nuper primum asserti ex figmentis Dextrinis; sanctitate Millehadi Sagiensis Episcopi, hactenus ignota; & S. Euellii, ex solis fabulosis Actis S. Torpetis noti; de Dominicæ Crucis indicio, Helenæ per Judæum quemdam dato, aliisque similibus. Ubi iterum prolixe exponitur sententia Card. Aguirre, pluriumque eruditiorum ac prudentiorum Hispanorum de Pseudo-chronicis, in Hispania confictis, & legitimo sanctorum cultui totique Historiæ Hispanicæ damnosissimis.

VIII. An credibile non sit, sanctos Spiridionem Cyprium, & Serapionem Antiochenum, quos scimus nec Monachos quidem fuisse; & sanctas Eupraxiam atque Euphrosynam, sanctimoniales in Ægypto; ideo cœptos à Carmelitis coli, quia eorum Reliquias in Syria seu Cypro acquisierint; sicut Canonici Regulares, aliquamdiu coluerunt plures, quorum antiquas ecclesias possidebant, S. Congregatione Rituum id permittente.

ART. XI.

ARTICULUS XI.

Circa Sanctorum Acta, subinde incerta.

QUÆSTIO I. An de Eliæ Prophetæ Actis credi debeat plus, quam quod refertur in Scripturis; ejusque genealogia & nativitatis miracula, à Pseudo-Epiphanio relata, contratria autem relatis à vero, ideo debeant incunctanter recipi, quia permittuntur à Carmelitis recitari. Ubi obiter de voto Castitatis, quo ipse se obstrinxisse non potuit, qui, juxta Rabbi Haccados, fratrem habebat conjugatum sine prole.

II. Quam diversa à vulgato de S. Veronica matrona sensu, in Gallias scripserit Urbanus IV, mittens eo ectypon Romani sudarii, quo tunc credebatur Christus in horto usus ad sudorem tergendum, *Veronica* dicto.

III. Cur ex novo Parisiensis Ecclesiæ Breviario expuncta sint, quæ de SS. Lazari, Marthæ & Magdalenæ in Galliam transitu legebantur, & adhuc leguntur in Romano.

IV. Quomodo & quanto jure de Parisiensi Apostolatu S. Dionysii Areopagitæ dubitent eruditiores Franci, antiquioribus duos Dionysios, imo & tres, Atheniensem, Corinthium atque Parisiensem distinguentibus, tam die cultus, quam genere mortis: ubi producitur Hadriani Valesii hac de quæstione erudita epistola. Accedit ipsiusmet Ecclesiæ Parisiensis judicium non solum in suo anni 1680 reformato Breviario expungens, ad diem 6 Octobris, quidquid Areopagitam Parisios adducebat; sed etiam anno 1697 ipsi peculiare Officium ac Missam ordinans, cum expressa mentione Capitis, *quod paulo* ante annum 1206 *à Balduino, primo Constantinopoli è Latinis Imperatore, Gallis datum, ad Longipontanum Cisterciensis Ordinis monasterium in diœcesi Suessionensi deportatum fuerat*; corpore jam olim Ratisbonam ex Græcia in Germaniam translato. Exemplum autem Parisiensis Ecclesiæ, in simili suorum Breviariorum reformatione, secutæ sunt aliæ per Gallias Ecclesiæ plures; dum interim Sandionysianum monasterium, Parisiensis Episcopi & corpus & caput habet: corpus item Dionysii Corinthii, ab Innocentio III illuc missum, ac si illud esset Areopagitæ, cum ea ætate nemo istum tertium ab Areopagita & Parisiensi sciret distinguere.

V. An Dionysius Parisiensis alia ex causa pingatur cum capite in manibus, quam ex qua sic pinguntur & sculpuntur in Gallia, passim omnes capite truncati Martyres; licet id vulgus intelligat de reali capitis gestatione post mortem; cujus tamen gestationis nulla fit mentio in vetustiori Legenda istius Sancti: quare etiam illa expuncta ex novo Breviario Parisiensi fuit.

VI. An sit verosimile, Basilidem, cujus Tacitus & Suetonius in Vespasiano conditiones exprimunt, tamquam Aruspicis, Magi, & Sacerdotis Serapidis; fuisse Christianum, veri Dei Sacerdotem, Ordinisque Generalem in Carmelo: & cur in talibus major fides detur antiquis, licet ethnicis, quam recentis ævi scriptoribus Christianis, de re antiqua sine veteri teste non audiendis.

VII. An nefas sit dicere, S. Silvestri Acta esse fabulosa.

VIII. Quomodo Vitam S. Telesphori Papæ, à Zegero Pauli Carmelita recens compositam, permiserit Bollandus, adhuc

tiro in opere, imprimis ad 5 Januarii:& quomodo idem Bollandus Ordinis prætensam antiquitatem, ab auctore isto operose assertam, perquam dubiam sibi esse declaraverit, in tomo 2; licet Henschenius maluisset eam quæstionem non tangi.

IX. An S.Georgii pugna cum Dracone, melius de vero, quam metaphorico, id est diabolo seu idololatria, intelligatur; quomodo intellexit Constantinus Imp. suis in statuis draconem habens pedibus substratum.

X. An non honorificum magis Sedi Romanæ sit, Marcellini Papæ lapsum à Donatistis confictum credere cum S.Augustino; quam eumdem sustinere, ex fictitiis Sinuessani Concilii Actis.

XI. Quam fabulose confinxerit Guerrinus Ceretus, Notarius Brixiensis, suam Martyrum Brixiensium Chronicam; & utrum ex ejus fide credibile fiat, Christianos Brixienses, seculo 2 pro fide sua sumpsisse arma contra Gentiles, & prælia cruenta commisisse; eorumque 3260 uno loco & die trucidatos atque combustos; eorumdemque sanguine olim tinctam arenam, coram aliquo Urbano Papa conversam in schedas, nominibus singulorum inscriptas; solita item mutari Christianis antiquis nomina in baptismo; aliaque similia, legenda ante Tomum 2 Aprilis, cum accurata singulorum refutatione; ut hic de familiis modernis taceam, quibus omnes & singuli isti prætensi Martyres adscribuntur.

XII. An sicuti multi Sancti in Martyrologio adscribuntur locis, non iis quibus vixere, sed ubi translatis corporibus coluntur; atque imprimis S. Joannes Calybita, Constantinopoli ad finem vitæ commoratus; sic non potuerit dubitari de S. Alexio, quem veteri Romæ sua Legenda, id est diu post composita, adscribit, an ad Novam; id est Constantinopolim ipse non spectet. Omnibus tamen denuo consideratis, solvuntur rationes, quæ olim suaserant, rem, veluti dubiam, discutiendam proponere eruditis Romanis.

XIII. Quo fundamento Abulenses in Hispania, suum S.Secundum, quem anno 1594 adhuc colebant ut Confessorem, credere cœperint fuisse Martyrem.

XIV. Quam manifestis figmentis, certissimæque Cæsarum historiæ, contrariis, scateat Passio S.Catharinæ, sicut Argentorum fuit integre impressa, alibi mutila; nihilque ei prosit *Maximinus* pro *Maxentio* positus in Breviario: Quid de ea Baronius & Molanus conjectent. Quod si conjecturis agendum sit, an non melius cogitaretur, Alexandrina Virgo, Romæ passa sub Maxentio, ab Arabibus Christianis transvecta & sepulta in monte Sinai, ubi inventum seculo 9 corpus, propter miracula frequentari cœpit; & nomen Martyris, toti aliàs antiquitati ignotæ, per Orientem & Occidentem celebrari. Ubi quæritur in Lati-[illegible] Legendæ auctorem; & Baptistæ Mantuani poëma, æque fabulosum delibatur. Eadem fere ratio est S.Barbaræ, cujus passio primum, post translatum Constantinopolim corpus, innotuit seculo 8; & cujus turris videri posset ex fabula Danaës mutuo sumpta, sicut S.Georgii draco ex fabula Andromedæ & Persei.

XV. Quomodo & quanto jure Bollandus refutaverit Acta S.Suiberti, primi Episcopi Ecclesiæ Mimigardifordensis, nunc Monasteriensis: ejusq; judicium probet Jo.Mabilio Benedictinus, nihil Benedictinos Werthinenses, auctores & assertores, moratus.

XVI. Quibus argumentis & auctoribus evincatur S.Felix II non fuisse capite plexus, sed morte naturali in suo prædiolo defunctus, post abdicationem; merito tamen eum coli cum titulo Martyris, æque ac alios plures, multa pro fide passos. Ubi detegitur inconcinnitas fabulosæ de eo narrationis in libro Pontificali, referente tamen

ex

ex coævo vera illius gesta, permixta gestis S. Liberii, in cujus miserè lapsi locum receptus ille fuerat, & à posteris quoque inter veros Pontifices semper numeratus est.

XVII. Juliani Apostatæ persecutio, quam fuerit à præcedentibus diversa; non ideo tamen dubitatur, quin verè Martyres fuerint, qui alio prætextu quam religionis, ab illo & sub illo, occidi jussi aut permissi sunt.

XVIII. Quam fabulosæ sint Acta S. Barbari Metone ex Peloponeso Venetias allati, relata à Petro de Natalibus.

XIX. Item Acta S. Quiriaci, qui fingitur Crucem Dominicam S. Helenæ indicasse, & Episcopus Hierosolymitanus factus, atque à Juliano Apostata crudeliter excarnificatus, occasione verosimiliter sumpta ex vero martyrio S. Judæ-Quiriaci, ultimi ex Judæis Episcopi, cujus, non illius corpus allatum Anconam in Italia sit.

XX. Quid de Passione S. Flaminæ Virg. Mart. in Gallia, ex Actis S. Julianæ Nicomediensis mutuo sumptâ, teneri per verosimiliorem conjecturam possit.

XXI. An S. Athanasius, apud Treviros ab Arianis tutissimus, sub Constantino juniore Imp. Catholico, ibidem in cisterna latuerit; quod ipse Trevirensium Annalium conditor Browerus, aliàs minime severus censor traditionum vulgarium, credidit sibi refutandum omnino esse.

XXII. Quanto jure negetur S. Juvenalis, Fossanensium in Pedemontio Patronus, cujus corpus apud eos est, fuisse Episcopus Narniensis in Umbria; ubi hujus corpus, adhuc recentius inventum & translatum, & certissimis documentis probatum habetur.

XXIII. An Acta SS. Alexandri & Antoninæ, non sint ex eorum genere, quæ multa, ex traditione diu post scripta & licentius exornata, habentur; sicut post Baronium docet Theodoricus Ruinart; genuina veterum Martyrum Acta uno, non magno, volumine complexus.

XXIV. Qualis fuerit Bos æneus, in quo obiit S. Pelagia V.M. quam fingitur Diocletiani filius (qualem nullum is habuit) adamasse, eâque à patre damnatâ mortem sibi concivisse. Ubi de duplici Bove æneo Constantinopoli fabricato, scilicet ingenti fornace, præfixum sibi caput taurinum, atque inde nomen habente, quorum unum conflavit Imp. Heraclius in stipendia militum.

XXV. Macarius Episcopus, cujus corpus Burdegalæ, in veteri Martyrologio dictus Episcopus Lugdunensis, & S. Martini discipulus creditus, rectiusne censeatur ad Lugdunum Convenarum, vulgo *Cominges*, Aquitaniæ proximum, quam ad multo remotiorem recentioremque in Francia Laudunensem Episcopatum pertinere, quod ii putant, qui credunt Lugdunum Segusianorum, vulgo *Lyons* pro *Laons*, Lugduno Clavato antiquis dicto, obrepsisse.

XXVI. Rectene censuerit Philippus Ferrarius, multa censura egere Passionem S. Innocentii, Cajetæ compositam, velut Martyris sub Licinio, personis, locis, temporibusque confusis; quem verosimilius sit, ex Africa à Wandalis relegatum istuc appulisse & obiisse, ideoque censeri Martyrem.

XXVII. An non potuerit S. Geruntio, sub Agathone Papa Ficoclensi Episcopo, relinqui titulus Martyris; licet à grassatoribus, prædæ, non fidei causa, occisus sit, cum Romam tenderet; non autem ab hæreticis, qui nulli tunc in Italia erant. Ubi de Legenda ejus, insulse consarcinata.

XXVIII. Quam fabulosa sint prolixissima Acta SS. Martyrum Leontinorum, Alphii, Cyrini, & Philadelphi, ab ipsomet Octavio Cajetano, Acta Sanctorum Siculorum

colligente, meritissime censura; & utrum ex talium fide recte colantur apud Leontinos plures alii, in iisdem Actis commemorati, atque ad illorum instantiam relati in in Romanum Martyrologium, absque alia de iis notitia; neque exhibitis originalibus Actis: quæ si exhibita fuissent, potuissent vel prima lectione movere suspicionem fictionis, & dubitationem de vera eorum existentia, salva fide de existentia ipsorum trium, aliunde probatorum. Ubi & de Topographia Sanctorum; cujus auctor Joannes Episcopus Cabillonensis seculo 15; sed quia nomen ejus scriptum erat per initialem ejus litteram I, visum Maurolyco est notare *Primum*: & quantis illa Topographia scateat mendis. Item de ordinatione Episcopali, per Angelos (ut fertur) collata S. Amphilochio Iconiensi, sed ex apocrypha hujus Vita.

XXIX. An relata de S. Bertholdo, primo credito Carmelitarum Priore, tam male cohæreant, ut merito dubitari possit, utrum in rerum natura vere fuerit eo nomine aliquis, prior Brocardo, cui fuerit data Regula; verusque & unicus Bertholdus, non fuerit tertius à Brocardo; is scilicet, sub quo cœpit Ordo migrare in Europam: ubi indicantur plures alii, simili antiquitatis majoris affectatione, ex una in duas personas distracti. Agitur etiam de aliqua S. Ignatii Vita per Nirembergium, correcto leviter titulo Romæ approbata, de qua ut penitus reprobata, Apologeticorum contra Jesuitas Auctor, incredibilia comminiscitur reprobatus ipsemet.

XXX. Quam merito Henschenius optare potuerit, ut ab antiquioribus confirmata habeantur, quæ de Brocardi successore Cyrillo narrant Palæonydorus & Bostius; tam memorabilia, ut si vere accidissent à coævis taceri non potuerint; adde, & tam contraria illius temporis certiori historiæ. Ubi expenditur falsum adversarii Axioma, *Quod semel placuit, postea displicere non potest*, Ordinis ipsius praxi in tradenda Theologia contrarium; & ostenditur iniquitas silentii indicendi reo, qui injuste damnatus defensionem offert; quam etiam diabolo, si se judicio sisteret, non negandam, jura clamant. Contingit autem facile ut, novo aliquo certoque monumento prodeunte, mutetur judicium de re quapiam; sicuti post editum librum Lactantii de mortibus persecutorum mutanda judicavi quædam ante statuta, de tempore quo passus S. Georgius; laudabili apud eruditos viros inconstantia, apud quos vituperabilis esset pertinacia in tuendis semel assertis.

XXXI. An ullo pacto sustineri possit, alterutram ex duabus Vitis S. Angeli Carmelitæ, scriptam fuisse ab itineris socio, martyrii teste, canonizationis in Hierosolymitana Synodo procuratore, ac deinde Patriarcha Enocho, qui demonstratur eo seculo nullus fuisse inter Latinos aut Græcos, Catholicos aut schismaticos; & si fuisset aliquis, non potuisset omnia contraria veritati, certiorique rerum, temporum ac personarum notitiæ, scribere: Item an ad Vitæ talis probationem conferat aliquid, quod unius exemplum reperiatur in Bibliotheca Vaticana, quodque inde sumptæ Lectiones fuerint Ordini permissæ, postquam scilicet de veritate martyrii & miraculorum Sancti, Leocatæ in Sicilia mortui, abundantissime constitit aliunde, quam ex Vita illa, de cujus sinceritate necdum dubitabatur, quia necdum contradictorie erat excussa.

XXXII. An expectans requisitam ex originali auctoris coævi manuscripto Vitam B. Simonis Stock, quæ dicebatur Burdegalæ servari, interimque differens agere de Scapulari ipsi per Deiparam commendato, alterutri detrahat quidpiam.

XXXIII. Utrum indubitanter recipi debeat Vita cujusdam prætensæ S. Angelæ Bohemæ, Bohemis ignotæ, ut filiæ æque ignoti

ignoti ipsorum Regis Raymundi; neque ab hac distingui possit B. Angela Schiattensis in Sicilia, ibidem dumtaxat nec alibi culta: sicut distinguitur S. Maxima Solitaria Forojuliensis in Gallia, ab ea quam scimus ex Africa pulsam à Wandalis, postea factam plurium virginum matrem, verosimiliter in ipsa quò reversa sit Africa.

XXXIV. An ii qui Vitas SS. Alberti Patriarchæ Legislatoris, & Petri Thomasii Confessoris Carmelitarum, scriptas à præcipuæ auctoritatis coævis, præferunt novellis Petri Saraceni in Menologio Carmelitico commentis, ipsas dubias reddunt; dum probant ex illis Petrum minus recte ut Martyrem coli, idque potius Alberto convenire; qui ob ignoratum antea mortis genus, adhuc colitur ut Confessor. In hoc autem Sancto, figmentis obscurando, intelligo Belgas quosdam voluisse palmam præripere Saraceno & Alegræo, comminiscendo, ipsum esse Petrum Eremitam, primum illum sacri Belli buccinatorem: qui suis in sancta Terra vindicanda frustratus conatibus, & ibi factus Carmelita, mutato nomine dictus sit Albertus; & ex Carmelo promotus ad Patriarchatum, Brocardo & sociis Regulam scripserit: quem Albertum interim constat Accone obiisse anno 1214, nec ante an. 1206 vidisse Terram-sanctam, Petrum vero seculo XI sæpius eo profectum, interfuisse capiendæ Jerusalem, Hujumque reversum obiisse 1115, centum annis ante Albertum: qua duarum personarum celebrium in unam conflatione, quid potest fingi portentosum magis?

XXXV. An vita S. Marci Atheniensis, similis Vitæ S. Pauli primi Eremitæ, sed pluribus paradoxis scatens, & ab ignotis relata, nec nisi in unico manuscripto reperta, non possit merito haberi de fictione suspecta tota, ideoque optari ut non fuerit, absque congrua censura, inserta Actis Sanctorum Martii.

XXXVI. An Acta S. Posthumii, sive Pachomii Junioris, inter Vitas Patrum à Rosweido relata, majorem fidem mereantur, quam ibidem relata Vita S. Macarii Romani, qui inventus sit apud Paradisum: ubi etiam merito displicet numerus quinquaginta millium Monachorum, quibus Pachomius iste præfuerit, à Lezana gratis mutatus in quinquaginta; & ratio redditur, cur ejusmodi apocrypha (ut sunt etiam SS. Eleutherii & Anthiæ) inter Acta sanctorum referantur, sed censurata; & Suarezii Benedictini judicium de opere Bollandiano profertur.

XXXVII. Quam merito Mabilio Benedictinus, æque ac Papebrochius, agnoscat Acta SS. Mauri & Placidi esse talia, ut prima quidem nequeant credi, sic à Fausto coævo scripta, atque à Bonifacio III approbata fuisse; & secunda, ut habentur à Joanne Diacono Cassinensi edita, sub nomine Gordiani socii, censenda sint esse conficta aut interpolata.

XXXVIII. An Erasmo Rotterodamio imputatam à Theophilo Raynaudo Dialecticam sequatur; qui quædam S. Canionis prorsus futilia Acta, ex stylo judicat recentioris esse figmenti; & sarcasmus iste non magis quadret in delatorem Epistolæ Cæsareæ, suspicantem ex stylo (qui scilicet similis sit stylo quo scriptum quoddam Motivum juris ejusque Appendix, Sebastiani à S. Paulo titulum præferentia) suspicantem inquam, esse, non Sebastiani Carmelitæ, quod ipsum valde insulsum foret, sed Conradi Janningi, Jesuitæ & hæretici.

XXXIX. Quasis censenda sit SS. Valentini & Damiani Passio sub Juliano, sic deducta, acsi hic aperte, & eodem plane quo Diocletianus modo, Christianos fuisset prosecutus, edictis & judiciis; & *Zappinam* in Latio *civitatem magnam* fingens, toti veteri ac novæ Geographiæ ignotam.

ARTICULUS XII.

Circa Sanctorum miracula & reliquias.

AN culpandus Historicus, magis quam Gemmarius, ut hic in gemmis, sic iste in historiis probandis attentus.

QUÆSTIO I. An citra calumniam accusetur aliquis, fabulosam censere inventionem S. Stephani, quam annue colit universa Ecclesia; eo quod fabulosam cum Baronio aliisque esse judicet aliam, ista priorem; in qua Sancti corpus, cum circumstantiis prorsus asystatis, Constantinopoli dicitur translatum Romam, ubi solum brachium esse prætenditur, & testimoniis irrefragabilibus probatur.

II. & III. Quæstiones, de corpore S. Monicæ & Martyribus Brixiensibus, solutionem ex præmissis habent.

IV. An Romanis apud Teresanas Viennenses Reliquiis quidquam detrahat, aut aliis alibi, qui dubitat, an ea omnia nomina sub quibus coluntur, vere eorumdem sint, quorum sunt corpora; certus aliunde, eorum quæ nunc ex cryptis extrahuntus, pleraque sine nominibus inveniri, & ad extrahentium vel accipientium arbitrium baptizari, ut loquuntur. Utrum etiam fiat universim ambiguus Reliquiarum cultus, ad veros Sanctos relatus, quia aliquando deprehenditur iis subesse error: & contrarium ostenditur argumento à simili, quo Comes de Souches, antea Lutheranus, ad cultum istum probandum fidemque Catholicam adductus fuit. Digna lectu est, & huc spectat Epistola *Eusebii Romani, ad Theophilũ Gallum, de cultu Sanctorũ ignotorum*, dissimulato Auctoris nomine edita Parisiis, initio hujus 1698.

ARTICULUS XIII.

Circa scripta & libros Sanctorum.

QUÆSTIO I. An mereatur hæreticis comparari, qui libros Dionysii negat esse Areopagitæ, quia seculo 5 primum prodierunt, cum variis notis ætatis haud multo antiquioris.

II. An qui eosdem libros laudat, ut *spiritu divino scriptos*, & suspicionem hæreseos ipsis ab alio impactam amolitur, non satis reverenter eos habeat.

III. An Josephi cujusdam Antiocheni libellus *de perfecta militia primitivæ Ecclesiæ*, allegatus à Philippo Riboto in speculo Carmelitano, & in Præfatione ante Ordinis Constitutiones impressa; omnibus vero ante seculum 14 ignotus; credi debeat ad seculum 2 pertinere, quia Possevinus Jesuita, alicubi inverit Josephi nomini adscriptum annum 130, pro 1300. Ubi quæritur de auctoritate & antiquitate Præfationis istius, quæ, quin sit saltem interpolata, negari nequit; attribuitur autem gratis Brocardo Priori, ex fide Balæi apostatæ Carmelitæ; cum nequidem aliqua ratione probetur, quod Brocardus ullas omnino Constitutiones scripserit; licet conceperit puncta quædam, unde Albertus Patriarcha formaret Regulam, à Fratribus, ad fontem Eliæ sub illius obedientia viventibus, observandam. Ubi iterum aliquid de Vita Telesphori, Bollando & Henschenio improbata,

post

post editum Januarium.

IV. Cui viris, eruditis & gravibus, nunc videatur symbolum, *Quicumque vult*, ignotum ante Hincmari Remensis tempora, non esse S. Athanasii Alexandrini, sed alterius multo Junioris, ac forte Sisebuti Monachi Benedictini, cui in nonnullis Mss. tribuitur; vel Vigilii Episcopi Tapsensis, suorum de Trinitate librorum synopsim exhibentis. Nam symbolum S. Athanasii, quod in aliquo Augustodunensi temporis incerti canone Clericis ediscendum præscribitur, una cum symbolo Apostolorum, debet intelligi esse symbolum Nicænum, Athanasio scribente compositum. Quæritur etiam an censura, merito lata contra Dissertationes Quenellii in opera Leonis, propter præjudicium S. Leoni, in favorem S. Hilarii, ab eo factum, attigerit sententiam ejus de symbolo *Quicumque*; ubi aliquid de controversia inter Leonem, ex una parte; & Hilarium, non usquequaque excusabilem, ex altera.

V. An Athanasii sit tractatus de Virginitate, stylo valde diverso à reliquis operibus scriptus: & an contemni semper possit ductum à stylo argumentum. Ubi etiam attingitur liber de Unitate & Trinitate Dei, Augustino à Lovaniensibus propter stylum abjudicatus.

VI. Quare liber Joannis Hierosolymitani *de Institutione Monachorum*, Bellarmino, Baronio, Brasichellensi sacri Palatii Magistro, Raynaudo, Labbeo, aliisque visus sit esse auctoris Latini & recentioris, non autem Joannis Patriarchæ, S. Hieronymo de hæresi suspecti, cui ejus infelix defensor Wasteliustam frustra conatus est ipsum vindicare, quam plurimos sermones S. Joanni Chrysostomo variisque Patribus subtractos, ex levissimis conjecturis. Ubi de nonnullis Carmelitis, eo libro paulo ante Ribotum usis, & Richardo Radulfi, Primate Armachano, in concione quadam, Lugduni apud Carmelitas habita; partem aliquam inde accipiente; ac nescio quam Paulini Regulam allegante, quam cum Basiliana observaverint olim Carmelitæ; nec non de Bibliotheca Patrum; cui ut talis liber ille inseritur æque temere, atque seculo 8 ibidem adscribitur Dacryanus, qui est Ven. Ludovici Blosii, nomen istud sibi hoc seculo assumentis, utilissimus liber.

VII. An S. Augustinus Regulam suam viris scripserit, aut solum paucis illis virginibus, quæ Hippone sub unius Presbyteri Præpositæque regimine vivebant; sicut, præter Bellarminum, Holstenium, aliosque, censent triplicis generis Augustiniani, ipsaque Regula clare demonstrat, multa mulieribus, nihil solis viris proprium habens. Neque hanc sententiam in Erasmo damnavit Sorbona; sed quod negaret institutos à S. Augustino Clericos vel Monachos, sub votis religiosis vixisse. Ubi de Codice, & de Concordia Regularum S. Benedicti Anianensis, qui primus Augustinianam Regulam viris aptavit, genere feminino in masculinum mutato, & quibusdam omissis. Item de Apologia Mag. Richardi Cœnomanni pro eadem Regula, evulgari permissâ; & de loco S. Bernardi, male allegato contra præfatorum sententiam.

VIII. An S. Augustini sit liber *de unitate Trinitatis contra Manichæos*, de quo dubitare Labbeum, & Euodio cuidam æque vetusto adscribere, Henschenius dicit, nihil ipse affirmans. Interim Augustini esse negant Bellarminus, Sirmundus, Benedictini S. Mauri Parisiis. Ubi iterum de censura Cæsareæ epistolæ ex stylo; & de obligatione censoris librorum, ne alienas à sua sententia reprobet, si aliunde probabiles sint.

IX. Utrum sermo Damasceni suspectus reddatur, ne alterius sit, quia dubitatur quæ sit Euthymiaca historia istic allegata;

&c.

& utrum, hac non recepta, propter circumstantias Aſſumptioni Marianæ affictas, reddatur dubia ipſa Aſſumptio.

x An faciat injuriam S.Epiphanio, qui rejicit librum *de vita & obitu Prophetarum*, quem indignum ipſo judicat Baronius, *propter ſexcentas mendaciorum nugas*. Harum ſpecimina aliquot putidiſſima adducuntur, ex elogiis Nathanis & Eliſei; & locus de Eliæ genealogia comparatur cum alio prorſus diverſo ex Panario, quem locum Petavius explicat: item de ſimili Pſeudo-Dorothei libro, alioque S.Iſidori, priores nimis facile ſecuti; denique de patria Eliæ, antiquis etiam Rabbinis dubia; deque ipſius Epiphanii vita apocrypha, Polybio fictitio adſcripta.

xi. An conſequens ſit, S.Bertham cum ſuis profeſſam Regulam Benedictinam, quia Monialibus ſuperinducti Monachi Benedictini, in ejus Vita fecerunt mentionem Regulæ ſuæ. Hac occaſione excuſatur hallucinatio quædam noſtra, circa eamdem Regulam, obiter nimis & titulatim dumtaxat luſtratam; & ex Mabilionis de Sancta ipſa ſilentio arguitur, eam alterius Profeſſionis fuiſſe; ac veroſimiliter S.Columbani, non invitis Benedictinis.

xii. An Regulam, à S.Alberto Carmelitis datam, contemnat is, qui dicit ipſam, licet perbrevem, ſufficientem fuiſſe eorum quibus ſcribebatur conditioni & numero; & ex ipſa colligit functiones, plures quam ea attingit, non fuiſſe tunc in Ordine iſto uſitatas: ſicuti ex Conſtitutionibus Societati ſcriptis à S. Ignatio, intelliguntur propria ei munia, & concluditur neque Chorum neque ſanctimonialium curam ad ipſam ſpectare ex ejus inſtituto. Ubi iterum de Jeſuitiſſis.

xiii. An credibile ſit Epiſtolam, ſub nomine S. Cyrilli alicubi præfixam Regulæ Albertinæ, illius eſſe; dum in eo aſſeritur Joanni Patriarchæ liber de inſtitutione Monachorum; & ſupponitur Regula necdum ab omnibus Carmelitis recepta, cum epiſtola ſcribebatur; ultro autem conceditur auctori Epiſtolæ, primos illos nullius obedientiæ adſtrictos, antea vixiſſe vagos circa montem, adeoque nec Religioſos fuiſſe.

xiv. Juréne querantur Carmelitæ, S. Angeli ſui Vitam non recipi ab Actorum collectoribus, ut ſcriptam à ſocio & coævo omniumque teſte oculato Enocho, poſtea Patriarcha: maxime poſtquam illi ipſam articulatim examinatam in Appendice ad Tomum 2 Maji, non quomodocumque reprobarunt, ſed addita conditione, quod ſi Carmelitæ è contrario poſſent eamdem ſic articulatim juſtificare, ſuſciperenturque æcumque eorum prætenſiones; ad quam conditionem hactenus nihil ipſi dederunt; ſolumque contra evidens Jacobi de Vitriaco teſtimonium, de fide Syro-Græcorum Epiſcoporum in ſchiſmate pertinaciũ, præſumi volunt, etiam poſt amiſſam Hieroſolymam totamque fere Syriam, fuiſſe illis Syro-Græcis Epiſcopus Romano-Catholicos (quorum unus fuerit Patriarcha Enoch) apud quos omnia Latino ritu agerentur: quorum neutrum vel per umbram probatur; uti nec infinita alia iſtius vitæ mendacia, certiori hiſtoriæ è diametro contraria. Ubi nonnulla de ſchiſmaticorum eodem tempore Patriarcharum ſucceſſione, poſt quos, non autem vivente Angelo, forte ſederint Nicodemus, Joannes, Enoch, alieno tempori, ritui, & communioni perperam adſcripti.

xv. Utrum citra calumniam dici quis poſſit Officium de Venerabili detrahere S.Thomæ, qui aliquando opinatus in iſto eſſe quædam ex priori Leodienſis Eccleſiæ Officio tranſcripta, integro commentariolo

lo idipsum retractat, cum summa Prædicatorum ipsorum satisfactione, litteris Provincialis eorumdem testata. Tum, an Doctori sancto nota aliqua inuratur, negando peritum fuisse Græcæ linguæ, eo tempore, quo illius studium in Italia prorsus jacebat. Ubi aliquid de Baronio, æque imperito illius linguæ; de Abbatis Joachimi libro, seu vero seu supposititio, per S. Thomam notato; de quibusdam ab eodem ex vulgari opinione creditis, deque Joanne hæretico Severiano, qui primus in Dionysii libros, recenter repertos, commentaria scripsisse invenitur.

ARTICULUS XIV.

Circa Indulgentiarum antiquitatem.

Ubi prævie exhibentur Decreta anni 1678, contra Indulgentias complures, fictas aut incertas; & anni 1696, contra alias recenter in Hispania suppositas Innocentio XI & XII. Exhibentur autem illa, ne scandalizetur quis, audiens de nonnullarum longe antiquiorum veritate dubitari, atque universim sustineri, usum concedendi aliquas in favorem locorum piorum, post seculum x incepisse, adeoque fictas esse, quæcumque prius datæ dicuntur: quæ tamen decursu temporis & tacito consensu Prælatorum, scientium nec contradicentium, factæ sint validæ, quoad usum & auxilium fidelium.

Quæstio I. An credibile sit, Leonem IV Papam, seculo 9, Carmelitarum ecclesias visitantibus aliquas statuisse Indulgentias; qui sua ipsius gesta, ut apud Anastasium Bibliothecarium leguntur, prolixissime describens, & quidquid unicuique Romanarum ecclesiarum contulit minutissime enumerans, tum etiam quæcumque fecit in urbis Leoninæ, & Centumcellensis, atque aliarum nonnullarum ecclesiarum dedicationibus, effusus ad augendam quoquomodo solennitatem, nullius uspiam Indulgentiæ meminit; ac ne quidem tunc impertitus est aliquam Christianis copiis, cum illis contra Saracenos pugnaturis benediceret. Tum Sixtinæ Bullæ, qua Carmeliticæ illæ confirmari dicuntur, suppositio demonstratur; & quidquid in defensionem adfert Exhibitor, refutatur. Ubi attingitur etiam Epistola quædam, Pelagio II ex judicio eruditorum supposita; item excommunicatio, à Gregorio VII contra Henricum fulminata; incuria Carmelitarum, in solicitandis olim pro S. Eliæ festo Indulgentiis, Pontificum denique seculo 13 parcitas in iis, quibus Canonizationes à se factas commendarunt.

II. Quid sit Indulgentia, juxta D. Thomam. An eâdem semper formâ dari solita. Quando & quam parce ea uti Pontifices cœperint in favorem piorum locorum. Ubi de Joannis Morini opere circa disciplinam in administratione pœnitentiæ, 13 primis seculis servatam; & distinguuntur gradus remissionis triplicis, per quos pœnitentialium Canonum rigor fuit successive laxatus, seculo 11, 12, & 13.

III. An S. Gregorius, quando Stationes Romæ ordinavit, eisdem adjunxerit Indulgentias, quales sec. 14 invenit Bonifacius VIII, sicut passim Scholastici crediderunt: & expenduntur auctoritates, ab iis adduci

duci solitæ, qui putant talium indulgentiarum initium multo altius evehi posse: demonstrataque illarum insufficientia, declaratur vis argumenti negativi, ex eo sumpti, quod non solum in tot Epistolis S. Gregorii ejusque prolixissima Vita, nullâ appareat earum mentio, sed nec nomen quidem Indulgentiæ, in toto Anastasio Bibliothecario, & Pontificiis Diurnis per 10 prima secula. Denique excutitur magna Tabula Lateranensis, ejusque exigua vetustas.

IV. An Sergius II, transferens ad Ecclesiam SS. Silvestri & Martini in Montibus eas Reliquias, quas Anastasius in Vita ejus recenset; addiderit Indulgentias, insuper designatas in lapide istic posito, & Anastasii textum multimodis vitiante, quoad nomina Sanctorum & loca unde sumptæ reliquiæ.

V. An S. Silvester in ecclesia S. Sebastiani dederit Indulgentias, notatas in lapide recentis scripturæ ac posituræ. Ubi de specie quadam Indulgentiæ monasticæ, pœnitentiarumque remissione per psalmos & scopas: item de recentiori quodam Neapolitano marmore, proponente velut antiquissimas Indulgentias 1060 dierum recitantibus Pater & Ave, licet ipse Salutationis Angelicæ ad orationem Dominicam jungendæ usus, antiquus non sit, uti docet Mabilio, initia & incrementa ipsius Salutationis historice explicans.

VI. Utrum Indiculus quarumdam Indulgentiarum Mediolani, collectus post an. 1581, tantam mereatur fidem, ut credi debeant Romani Pontifices, in ipsa sua Urbe tam parci, istic longe ampliores concessisse seculo XI & deinceps.

ARTICULUS XV.

Circa Historias sacras.

QUÆSTIO I. Utrum Carmelitarum ab Elia processionem, qualem prætendunt, Apostolica Sedes multoties approbaverit & confirmaverit.

II. Utrum ex Pontificum Bullis probari possit, Carmelitas plus participasse ab Elia quam locum solitudinis ab eo inhabitatæ; aut is ipsis Regulam aliquam scripto vel voce dederit.

III. An ex Joannis Phocæ Itinerario, sub an. 1193 scripto, congrue probetur Ordo Carmelitarum in Syria inchoatus seculo 12; & contra ipsum recte excipiatur, quia Amstelodami impressum fuit apud Joannem Blaeu, sub titulo Kalkovii Coloniensis. Ubi enervatur retorsio contra institutam à S. Ignatio Societatem, & exploditur nuperum figmentũ de eodem Sancto, quod initio conversionis, habitu Franciscano usus ac tertiam Regulam sit professus.

IV. Utrum sancti Patres afferant, in Lege veteri fuisse, votum aut etiam simplex propositum virginitatis perpetuæ; ex eorumque communi sententia, prima non fuerit Virgo Maria, non solum dignitate, sed etiam tempore, auctor talis voti. Ubi exploditur exemplaritas, quam secutus sit Elias & ceteri post ipsum Legis veteris Monachi; propter nubeculam, quam ipse vidit ascendentem ex mari, quæ creditur figura Deiparæ fuisse. Expenditur etiam sententia Suarezii, male in contrarium ipsi sensum detorta. Anastasii item Sinaitæ, & S. Methodii, quorum hic in antiquo ac

vero suo opere, negat ante Christum notum fuisse virginitatis pretium.

v. An sancti Patres, qui Eliam aliosque veteris Legis Monachos agnoscunt, intelligant tria vota Religiosa professos fuisse; & an frivola hoc loco distinctio sit inter simplices Solitarios & religiosos. Hujusmodi fuisse Eliam, negant qui Deiparæ tribuunt prærogativam, etiam temporis, in vovenda virginitate; neque probat accinctio lumborum currentis ante Achab; uti nec obedientiæ votum, voluntas (utique sua propria, non Domini sub obedientia mandantis) quæ quacumque fugientem ferebat. Ubi de Lumborum præcinctione, in Euangelio commendata, juxta S. Gregorium; non plus huc faciente, quam quod Jobum jubeat Deus lumbos præcingere, & Israëlitas comesturos Pascha. Solvuntur deinde argumenta ex D. Thoma, ad perfectam traditionem sui Deo faciendam vota requirentis; & ex ratione exemplaris, quale pro novi Testamenti Monachis ponitur Elias: rursumque stabilitur primatus Virginitatis Marianæ. Hinc transitur ad filios Prophetarum, neque primum institutorum ab Elia, neque magis religiosorum quam sint Clerici, in Seminariis diœcesanis tantisper cohabitantes, & communi mensa tectoque sub obedientia sui Præsidis utentes. Hinc venitur ad 5 Propositiones de hoc argumento, à sacra Inquisitione prius prohibitas, deinde permissas currere; & ad novas 17 à Rev. Galiano Hieronymianorum Generali Apostolicæ Sedi delatas, in quibus incredibiles prærogativæ supra novæ Legis Monachismum tribuuntur Veteri: circa quem librum notandum venit, eum, una cum Apologia ipsius Hispanica, prohiberi donec examinetur, per decretum Madriti publicatum 17 Junii 1697. Quid de hoc modo libros prohibendi, nulla reddita causa, judicaturus sit mundus, ego nescio. Errant qui putant, prohibitis, uti prohibentur, pari modo & eodem Decreto libris P. Sebastiani, absolutos se ab onere justificandi aut retractandi censuras, contra Acta Sanctorum latas. Denique in hoc Paragrapho etiam agitur de Eunuchis apud Isaiam 56. & apud Matthæum 19, nihil facientibus ad probandum religiosum Legis veteris Monachismum, juxta S. Epiphanium fuse explicatum, aliosque Patres & Theologos.

vi. An perfectus, id est cœnobiticus Monachatus, in Lege nova viguerit ante S. Pachomium, à S. Antonio ex eo laudatum, quod ipse primus eum instituerit, quando (juxta S. Hieronymum) Palæstina nec Monachos nec Monasteria adhuc noverat. Ubi de etymo vocis *Monachus*, & ea quæ inter primos Christianos Hierosolymis erat communione, Virginumque sacrarum primis collegiis.

vii. Quid de Essenis Palæstinis apud Solinum scripserit Claudius Salmasius, reditum ad Catholicos cogitans, & an veri fuerint Religiosi. Quid de Therapeutis Ægyptiis, Philo. Hos Christianos fuisse, à S. Marco institutos, non tamen in terminis tria vota professos, verosimilius videtur. Alios, adhuc seculo 12 perseverantes, nec Judæos quidem perfectos, multo minus Christianos ac Religiosos fuisse credimus: quos autem veros Religiosos, usque ad 12 seculum, Syria habuit, in schismate prolapsos in eoque pertinacissimos, indigenos putamus, per quos Carmelitæ, à Latinis & orthodoxis deducti, nitantur ad Eliam ascendere.

viii. An aliquid fidei mereatur relatio de Emerentiana, matre S. Annæ, ex consilio oraculi Carmelitici nupta Stolano; sicut ex libro S. Cyrilli, ut prætenditur, de ortu Virginis, Carmelitæ sustinent. Item quam longe aliam Deiparæ genealogiam texant Syro-Græci in Menæis; quæ tamen

ipsa etiam futilis est: ideoque Parisiis reprehensus fuit concionator, talia proferre ausus.

IX. An verosimile fit Deiparæ adhuc viventi ædificatum in Carmelo sacellum, & alterum mortuæ anno 83, ubi Agabus Propheta, optatis Mariæ nuptiis frustratus, Monachum induerit, & Vespasianus oraculum consuluerit; licet ibi nec simulacrum, nec templum, sed nudam loci religionem extitisse, Tacitus Suetoniusque affirment.

X. An ante tempora Constantini fuerint ædificata Deiparæ templa, Cæsaraugustæ, ad Columnam; Romæ, Trans-tiberim; in Gallia, apud Druides; Cranganore & Calecuti, ab uno ex tribus Magis ejusque Comite; Antaradi in Syria, à SS. Petro & Paulo: cum potius credi possit, tam antiquæ nuncupationis persuasio fundari in posterius mutata nomenclaturâ.

XI. An S. Petro adhuc viventi, & paulo post mortem, fuerint dedicatæ ecclesiæ, Treviris, à S. Materno; Antiochiæ, à Theophilo civitatis Principe; Alexandriæ, à S. Marco. Quæ ejus & Pauli Trophæa Romæ, ex Eusebio. Quales primi Ecclesiarum Romanarum seu Oratoriorum Tituli.

XII. An titulus Fratrum S. Mariæ de monte Carmelo, fuerit à tempore Apostolorum; an saltem ante datam ab Alberto Regulam, vel obitum Prioris Brocardi, cui illa data fuit.

XIII. An S. Fronto, in monte Nitriæ Solitarius, probetur circa an. 150 fuisse Pater 70 Fratrum, aut saltem ante S. Ammonem, Antonii coætaneum; idque ex fide appendiculæ cujusdam ad Vitam, undequaque vacillantis. Ubi de Vita S. Eudociæ, multis figmentis aspersa aut etiam gratis conficta tota, in gratiam Eudociæ Imperatricis; & de divitiis omnino regiis meretriculæ illi adscriptis, ejusque conversæ perfecto monachismo, pro ætate Trajani Imperatoris asserto.

XIV. An numerus 14 millium masculorum infantium, à bimatu & infra, apud Bethleem occisorum sub Herode, credibilis sit ex fide Menæorum, sub finem prioris seculi collectorum & Venetiis excusorum; licet in omnibus manuscriptis antiquis desit, & enormiter excedat numerum talium, in maxima aliqua civitate, puta Antverpiæ, inveniendorum. Ubi etiam exhibetur specimen fabulositatis neotericæ Græcorum, ex iisdem Menæis, de Danielis & sociorum martyrio atque anastasi.

XV. An viri candidati, qui finguntur Eliam infantem igne involvere & pascere visi, ut vera foret ejusmodi visio, intelligi debeant præsignasse instituendos ab illo Carmelitas, potius quam ejus progenitores generis Sacerdotalis: ubi de Sacerdotum Judaicorum veteris legis Ephod lineo; & Judæorum, qualis fuit Elias, quadratis, non rotundis palliis, qualibus induuntur Carmelitæ.

XVI. An Abbates monasteriorum, Eliæ dictorum, in Conciliis Constantinopolitanis, quibus nulli vel unus pro omnibus ex Terra-sancta adfuerunt, debeant censeri Carmelitæ fuisse: cum talis appellationis monasteria complura fuerint apud Græcos, & quidem Ordinis Basiliani varii etiam Sancti, sic appellati.

XVII. An ridiculum sit dicere cum S. Antonino, CARPITAS, id est antiqua pallia Carmelitarum, ex albo griseoque barrata, fuisse circulata, non autem virgata perpendiculariter. Ubi quæritur etymon vocum *Carpita*, *Barrata*, *Stripetitia*, *Stragulata*: & ex antiquis ipsorummet Conventuum Carmeliticorum picturis ostenditur, quam diversam ejusmodi palliorum ideam sibi ipsis formaverint, veteris formæ obliti; nec non in assignando illius aucto-

re & causa sic variegati coloris, verosimiliter à Mandyis seu Chlamydibus Episcopalibus sumpti. An autem, sicut veteres Carmelitæ Parisiis dicuntur *Billettæ*, verosimiliter à Scapularibus parvis quæ distribuebant; sic Leodii vocentur *Cannæ*, ab arundinibus insulare eorum monasterium cingentibus, ipsismet definiendum relinquitur.

XVIII. An pressura, quam in Asia atque Europa passa est à Saracenis Ecclesia, usque ad annum 1099, recte vocetur *persecutio Humari*, ejus qui sanctam civitatem ac reliquam deinde Syriam anno 637 occupavit, & qui cum Christianis benigne valde egit, imo etiam reverenter; sicut S. Theophanes testatur, & post eum Elmacenus Arabs, non dissimulans Principum suorū contra Christianos delicta. Ubi etiam de Humaro II, haud inpune contra eosdem commoto, & de Monachis quibusdam, per prædones vexatis aut trucidatis: qui non valde multi numerantur, & longe absunt ab incredibili illo centum ac decem millium numero, quos ex Carmelitis intra tempus illud passos, ad 14 Novembris commemorandos, ex Ordinis speculo proponit Corolla florum Carmeliticorum, ad usum menstruæ patronorum sortitionis edita Antverpiæ an. 1685; eâdem scilicet fide, qua ab Humaro in Syria dicuntur ferro & flamma vastata ejusdem Ordinis monasteriorum septem millia quingenta, in iisque numerati Monachi ad 180 millia apud Heroldum Hogstettensem, l. 5 Continuationis belli sacri cap. 3.

XIX. An, contra communem Florentinorum eruditorum sensum, credibile sit, Attestationem quamdam de veteri sacello, fugitivis ab Humari persecutione Carmelitis ædificato, sub annum 743, & quidem notatam per zyfras, vere scriptam à Thoma Episcopo Florentino; eoque, an ullus urbi tunc desolatæ fuerit, dubitabili. Ubi expenditur auctoritas Abbatis Ferdinandi Ughelli, & utriusque Ammirati, in historiis patriæ suæ versatissimorum, & agitur de potestativo pronomine *Nos*, & de formula *In perpetuum*, initio diplomatum insuetatis ea ætate, ac vitiosissimis subscriptionibus Romani Concilii, coram Zacharia Papa celebrati.

XX. Quomodo Canonici damnati resuscitatio coram S. Brunone, antehac in dubium revocata, antiquioribus & Sancti ætati proximis testimoniis nunc habeatur confirmata.

XXI. An contra Sanvicum, Carmeliticorum historicorum antiquissimum, asserentem, quod anno 1237 adhuc dubitabatur, liceretne Ordini extra terram sanctam habere conventus, probabile fieri possit, ex multo recentioribus, Carmelitas diu antea in Europa fuisse, non solum per Conventus, sed etiam per Provincias multiplicatos.

XXII. An ex Regula, soli *Brocardo & Fratribus ad fontem* inscripta, non recte inferatur, unicum, tunc cum ipsa dabatur, id est circa 1210, fuisse Ordinis conventum in Syria; & antiquiora illic eremitoria postea eidem se aggregasse ac subjecisse, eadem Regula vesteque barrata assumptis.

XXIII & XXIV. Quæstiones de Baptismo & Donatione Constantini, non merentur iterum nominari.

XXV. Licueritne Bollando, Carmelitis, veteres omnes toto Oriente Monachos suo Ordini adscribentibus, in tali hypothesi, quam eruditis valde dubiam esse fatetur, adjungere S. Jacobum pœnitentem, & quædam juxta Carmelum monasteria; & is, qui modeste jocatum ea in re asserit, ipsum dedecoret ut *Ioculatorem*; potius quam Nicolaus Antonii, eruditissimus auctor Bibliothecæ Hispanæ, tale quid circa Chronica

nica Dextrina ab eodem Bollando factum, vocans *laudabilem inconstantiam joco magis quam serio* præfati ad Januarium, se nolle in certamen cum bellicosa gente venire, eorum auctorum causa, quos tamen aperte ac pluries, in suorum librorum progressu, refutat.

XXVI. An Theodori Ducis ac Martyris pugna cum materiali Dracone, verosimilior sit quam Georgiana: imo an satis certum sit, talem Sanctum esse admittendum, diversum ab antiquitus noto Tirone, propter Acta tam manifeste apocrypha, cum Actis Tironis ferme convenientia, quoad personas & loca.

XXVII. An cultum S. Alberti, Patriarchæ Hierosolym. impugnet, qui ostendit Carmelitas, ipsi pluribus titulis obligatos, in eo cultu assumendo primos fuisse: quique eumdem Martyrem obiisse fatetur cum Lezano, juxta veram ejus Vitam; licet alii Carmelitæ, Vitâ hanc diu ignoratâ, colant ut Confessorem. Ubi de Constantino Ghinio, Albertum inter Sanctos Canonicos Regulares numerante, 124 annis prius, quam horum Congregatio Lateranensis, ejus Officium sibi ascisceret, fabulis inquinatum.

XXVIII. An Acta SS. Juliani & Basilissæ credi possint à testibus oculatis scripta, in quibus adeo multa sunt, prorsus cum verosimilitudine omni pugnantia, ut merito timendum sit, ne res tota, (quamvis S. Aldelmo aliisque multis probata) aliud non sint quam pium drama, Anthiochiæ Syriæ, non Antinoo Ægypti affictum, sub nominibus verorum olim Martyrum; quos conjuges fuisse, affirmari certo nequeat, nedum in conjugio virgines; & hanc Virginum 1000 Matrem, istum patrem 10 vel 12 mille Monachorum sub Diocletiano. Esto ea Acta admiserit Bollandus 9 Januarii, inter principia operis. Ubi obiter de Horarum Canonicarum partitione varia, ex Mabilione: quia inde patet, Auctoris Latini, non Græci aut Syri, figmentum istud esse.

XXIX. An laudem & historiam S. Ferdinandi Regis obfuscent, qui ultra genuina, antiqua, & prolixissima ac certissima Acta undique collecta, examinant posteriorum scriptorum additamenta quædam, minus certa. Ubi de libro, futili & ab Hispanis contempto, quem fama ad exteros detulit, sancti Regis tempore à Judæo quodam agrum fodiente repertum, cum prophetia, de ipso tunc reperiendo & Christo ex virgine nasrituro; qua occasione etiam agitur de libris ac laminis Granatensibus, prius magno molimine defensis & probatis, tamquam Apostolici temporis monumentis; Romæ autem postea examinatis & damnatis, ut quæ ad Mahometanam impietatem stabiliendam composita fuerint, ac fraude recentiori defossa.

Quæritur etiam quænam sit imago Mariana, quam S. Ferdinandus Rex, Hispalim obsidens, in extasi visitavit; & alia, quam triumphabundus invexit; ac tertia, Regum dicta: item de numero exiguo Militum, id est, Equitum, quos habebat initio obsidionis; & de cælesti voce, in ejus obitu (*ut fertur*) audita.

XXX. An allatæ per miraculum Crucis Caravacanæ fidem elevet, qui rei gestæ historiam ex antiquioribus sumens, refutat neotericorum falsi nominis commenta, circa tempus & Regem Caravacæ, sub quo Crux ab Angelis allata fuerit. Ubi exponitus prudentiorum Hispanorum, præsertim Card. Aguirrii, judicium, de pseudo chronicorum & monumentorum supposititionum consarcinatore infelici, Hieronymo Roman de la Higuera, per eumque decepto Roblesio, auctore novissimo recentioris Caravacanæ historiæ; majorem tamen fidem merito, in miraculis recentioris memoriæ referendis.

XXXI.

XXXI. Quanti ad historiam momenti sit severum diplomatum veterum examen; quamque utiliter Mabilio laboraverit, tenuiorem ac primum Papebrochii in re eatenus intentata conatum insigni volumine corrigens & perficiens. Quam etiam ingenue hoc Papebrochius agnoverit, & quanta cum satisfactione Benedictinorum, & eorum qui videri poterant aliqualiter læsi. Ubi de supposititio quodam Dagoberti diplomate, quod isti disquisitioni occasionem dedit, communi utriusque sententia confixo. Iterumq; agitur de cognominibus, medio ævo cœptis usurpari, ex Sirmondo.

XXXII. An monumentum Boppardiense Henrici Prioris, anno 1213 occisi, aliqua Carmelitani antiqui habitus, & non potius Benedictini lineamenta referat; & utrum verosimile non sit, ipsum conventum, ante incendium anni 1319, Benedictinorum fuisse, illuc Treviris adductorum ad ministerium nobilis Parthenonis, ibidem sub an. 1080 fundati. Ubi epitaphium Henrici Chronico-rhythmicum, gratis in favorem Carmeliticæ antiquitatis distortum, nativo suo sensu exponitur.

Item an non sit potius credendum Provinciali Carmelitæ, Romam scribenti, Ordinem suum Dinckelspulæ, in confiniis Sueciæ Franconiæq; admissum fuisse an. 1292. teste Lezana; & scriptoribus Germanicis apud Merianum, concorditer scribentibus, veterem istic conventum, ad quem paulatim accrevit oppidum, nunc civitas Imperialis, initium suum debere Monachis Herbipolitanis, Dinkelspula Augustam ad S. Afræ solitis commeare; an, inquam istis credendum non sit potius, quam hodiernis Carmelitis, persuasis locum ab initio suum fuisse, per imperitiam & monumentorum incendio consumptorum defectum. Ubi & redditur ratio, cur Abbatiæ & Prioratus veteres Benedictinorum potius in oppida creverint, quam aliorum, solitudinem magis ex professo sectantium, præsertim Carmelitarum, eremitoria & cœnobia.

ARTICULUS XVI.

Circa Chronologiam Carmelitarum.

DE hujus principio, ad 12 seculum referendo, quid sentiant eruditiores Franci, Cangius, Menagius, aliique; dum aliter facientes ridet facetus Apologus de Ordine Hospitalitatis, æque facile eodemque modo, quo Carmelitæ adscendunt ad Eliam, adducibili ad Abrahamum Patriarcham; modo inveniatur connexio inter illius institutorem verum Joannem de Deo, & Equestrem Ordinem Hospitaliorum S. Joannis; sicut nihilo minus quæritur, nec invenitur, connexio inter Bertholdum seu Brocardum, primum Latinorum Eremitarum in Carmelo Priorem, & Monachos Syro-Græcos, qui gratis supponuntur, antea ibidem fuisse, & ab Elia ad usque seculum 12 continuati. Hac autem continuatione posita, & quod idem fuerit Carmeliticus qui Propheticus Ordo, non apparet cur idem inchoandus sit ab Elia, potius quam à Moyse, aut etiam à Patriarcha Enoch ante diluvium.

Quæstio 1. Utrum Elias in monte Carmelo instituerit aliquem Ordinem religiosum; idque probetur, primo ex viris nivei habitus patri eius per visum oblatis, qui po-

tius majores ejus generis Sacerdotalis notassent. Secundo non probatur illud, ex modici temporis commoratione solitaria Eliæ ad torrentem Carith: quia ibi hominibus occultissimus, non potuit discipulos collegisse, indeque in Carmelum duxisse, à Carith immediate missus in Sareptam Sidoniorum. Non probatur id etiam ex filiis Prophetarum, vocantibus cum Dominum aut Patrem Elisei, ipsum vero Eliseum, tamquam Senem & Prophetam, nominantibus Patrem, & ut talem adorantibus. Non denique probatur assumptum, ex Sunamitidis in Neomeniis & Sabbatis excursione ad Carmelum. Additur hic deductio litis, inter Carmelitas & Basilianos agitatæ, super habitu & veteri pictura Eliæ, coram Archiepiscopo Messanensi, qui pro Basilianis sententiam tulit; & coram sacra Congregatione Rituum, quæ medium quid tenens, rubrum quidem pallium cum ejusdem coloris tiara abstulit; sed pelliceam tunicam rufam mutavit in albam, addita zona pellicea, & pallio flavo, nudis brachiis capiteque; nulli Ordini scilicet adscribendum Eliam censens, adeoque in ipsa radice succidens prætensam ab Elia successionem.

II. An Jonadab, filius Rechab, ac ceteri Rechabitæ, in disciplinam Elisei sint transgressi, itáque continuaverint Ordinem usque ad ætatem Jeremiæ Prophetæ, sic ut ipse Jonadab fuerit Ordinis Generalis, Officio ac titulo ignoto, non solum veteri Legi, sed etiam novæ, usque ad originem Cluniacensium, qui Monarchici regiminis formam induxerunt, pluribus Abbatiis ac Prioratibus sub obedientiam Cluniaci adductis. Utrum deinde ex loco Isaiæ 32, quem Interpretes de reditu Judæorum ex Babylonica captivitate intelligunt; probetur Carmelum, tempore captivitatis, constanter habitatum fuisse à Monachis veteris Testamenti; idque confirmari possit ex mora, quam in Carmelo fecit Pythagoras, agens ibi cum Spiritu. Sed quo? An non eo, qui ipsum docuit ritus & ceremonias idololatricas, per eumdē in Græcia constituendas. Non hoc fatebitur Auctor thesium, Biterris theologice propugnatarum, sed tota Gallia explosarum & Romæ prohibitarum. Agitur etiam de Essenis, & ad his multum diversis Assidæis, templi custodibus & bellatoribus, quorum duces Judas & Jonathas Machabæi, conjugati ambo, non virginitatem professi; uti nec Pharisæi, aliàs religiosiores Judæis reliquis, & Carmelitis apti dare Sanctos Nicodemum & Paulum.

III. An *viri* illi, ἄνδρες εὐλαβεῖς, *religiosi*, *discreti*, *honesti*, qui ex omni natione collecti Petrum in Pentecoste audierunt, quosque alloquens ait, *Vos estis filii Prophetarum*; & qui in Actis dicuntur, *Prophetæ*, *ab Hierosolymis* Anthiochiam missi; fuerint Esseni aut Assidæi, adeoque Carmelitæ; magis quam Ephesii, quos Apostolus salutans dicit, quod sint *superædificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum*. Ubi de perperam intellecto Eusebio, quasi dicat fuisse Antiochiæ *multos Prophetici Ordinis*; & quasi *Ordo* tunc diceretur pro communitate religiosa. Denique an primi in Hispania Episcopi fuerint Carmelitæ, illuc S. Jacobum secuti; & illorum istic potius quam aliorum Monachorum ibidem antiquitatem probet monachalis statunculus, effossus Hispali; aut eodem faciat S. Leocadia V. M. Matri Isabellæ de Jesu cum Scapulari apparens, ac docens absque eo se propositam inter Patronos urbis: quod eâdem scilicet fide asseritur, qua ejus vetus statua lapidea fingitur sculpta inveniri cum habitu Carmelitico; cujus ibi nec minimum apparet indicium. Ubi obiter etiam de Petro Eremita Huji, apud Regulares ab eo fundatos, expresso in alba chlamyde: item de Toletanæ urbis, à

Chri-

Christianis desertæ, à Mauris occupatæ, incolis residuis, Judæis, non Carmelitis; ac de monasterio S. Annæ in Jerusalem, quod non fuit Carmelitanarum Monialium, sed Nigrarum seu Benedictinarum juxta Vitriacum: quæ tamen omnia ad se trahunt Carmelitæ.

IV. An pro seculo 2 ipsis asserendo, faciat liber Josephi Antiocheni; S. Quadratus Apostolorum discipulus, Episcopus Atheniensis; S Eugenia, V.M. Romana, cujus fabulosa Acta ipsam fingunt in Ægypto sexum mentitam, factam Monachorum Abbatem; & coram Philippo patre, Prouinciæ istius Præside perpetuo, fidem confessa, ipsum dicitur convertisse; qui factus mox Episcopus Alexandriæ, contra istius Episcopatus diversissimam institutionem, ibidem Martyr obierit; filiâ cum matre sua Eunuchisque, Proto & Hyacintho, Romam regressâ, ibique facta Matre sacrarum multarum Virginum.

V. An pro 3 seculo, recte adducatur S. Dionysius Papa *ex Monacho*; S. Spiridion, Episcopus Trimethuntis, *ex Ordine Prophetico* apud Rufinum; ac denique S. Hilarion, primus in Palæstina Monachus.

VI. An pro seculo 4 quidquam faciant loca sancta, per S. Helenam ecclesiis ornata; quædam etiam in honorem Eliæ, sed nullum in Carmelo. An S. Romanus, Monachus & Martyr Antiochenus, ex Petro de Natalibus, fuerit Carmelita. An sermo quidam S. Macario, Antonii discipulo perperam, adscriptus, probet prætensam successionem.

VII. An pro seculo 5 Liber de Institutione Monachorum, nec non sanctæ Monachæ Euphrasia & Euphrosyna S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus, vel Abbates monasteriorum Eliæ in Synodo Constantinopolitana, aliquid eo faciant.

VIII. An pro seculo 6, S. Jacobus Pœnitens juxta Carmelum; aut Archimandritæ monasterii Eliæ Constantinopoli, aut liber de Eremitoriis antiquis Hispaniæ, Juliano Petri affictus, testimonium idoneum ferant pro Carmelitis.

IX. An S. Anastasius Persa fuerit Carmelita: & in Monasterio Carmeli *juxta Libanum* (sic enim fingitur) Mahomet, qui ex Arabia numquam extulit pedem; scripserit pactum immunitatis pro Christianis: quod eum Medinæ urbe sua natali fecisse, habet testamentum ejus, ut constat ex originali Ms. Regis Christianissimi, & ecgraphis impressis, nullam Carmeli facientibus mentionem: ut mirum sit, quis tam patens mendacium ausus sit proferre. Denique rursus agitur ex Morgado de Mariana statua, Hispali refossa inter jaciendum fundamenta ecclesiæ Carmeliticæ, deque ejus prætensa antiquitate; quæ, ut vera esset, nihil probaret pro Carmelitis.

X. An probetur, ex congruæ antiquitatis manuscriptis, Carmelitas fuisse Senis in Hetruria an. 797; Pisis autem an. 800, ex sepulturâ viri cujusdam pii & Deiparæ devoti; aut Drepani an. 730, ex statua Mariana illuc allata ex Cypro, & adscriptas habente notas istius anni, sed per zyfram, adeoque multis seculis postea additas.

XI. An pro seculo 9 Carmelitis asserendo, faciat antiqua apud Leontinos in Sicilia ecclesiæ Carmelitica trabs, cum notis anni 837, etiam in zyfra, & Indictionis XI male compositis inter se: item picti Romæ in ecclesia SS. Silvestri & Martini in Montibus Monachi, aut Indulgentiæ affictæ Leoni IV. Neutrum credidit Joannes Antonius Philippini, Prior Carmelitarum ibidem, in Restricto Historico rerum ad ecclesiam illam pertinentium, edito sub annum 16-9: nam in ipsa ad lectorem Præfatione pro magna antiquitate ponit, quod *illius ecclesiæ administrationem suscepit Ordo ab annis pluribus quam* 330, id est ab anno circiter 1300; & Cap. 13 agit de Leone, qui ecclesiam istam, à Sergio II restaurari cœptam, absolvit.

At-

Atque piâ totam picturâ ornavit honeste.
Cœnobiumque sacrum statuit, Monachosque locavit,
Qui Domino assiduas valeant persolvere laudes;

ut habent antiqui versus, istic hodiedum superstites. Addit & alia Philippinius quarti Leonis in istam ecclesiam beneficia; sed de Carmelitis aut Indulgentiis nihil; unde colligitur etiam illum lapidem, qui Sergii II Indulgentias inscriptas habens tam studiose nunc monstratur, ipsi quoque suspectum fuisse.

XII. An Perusinum Eremitorium credi possit ab anno 950 fuisse Carmelitarum, quia illius incolis anno 1034 permissum est alio migrare: & in antiqua illorum ædicula inveniuntur picti ipsi in habitu barrato. Item an Benedictus Papa V fuerit Carmelita; & quidem Martyr, quia sic fuit hoc seculo Antverpiæ sculptus: aut ad ipsum, Hamburgi in exilio defunctum vel aliquem omnino Pontificem Benedictum, spectet Epitaphium incerti temporis, in Vaticano repertum & à Poslevino sic relatum: *Hic jacet Benedictus, quem Carmelus genuit, Cassinus aluit, Vaticanus coronavit*, verosimiliter referibile ad aliquem ex Carmelitis laureatum Poëtam, cum pensione à Cassinensibus ei ad vitam solvenda, vel alia simili causa. Denique an Carmelita & Patriarcha Antiochenus fuerit S. Gerardus Sagredus, Venetus, Hungariæ Apostolus, & Episcopus Canadensis ac Martyr, qui numquam probabitur Europa egressus.

XIII. An idem S. Gerardus seculo XI in Germania fuerit, ibique persuaserit S. Henrico Imp. illuc advocare Carmelitas. An S. Bertholdus, eorum primus Prior futurus in Syria, eò comitatus sit Godefridum Bullonium; eodemque tempore floruerint ipsorum conventus Boppardiæ ad Rhenum, & Burdegalæ in Aquitania: ubi inscriptionum quarumdam prætensa antiquitas cogit exemplis nonnullis docere, quantum discrepet hodierna lingua Francica à veteri, multoque magis ab Aquitanica talis seculi; atque adeo quam inepti sint versus istic recentius sculpti, & imperite habiti pro antiquis, ad probandum ætatem Carmeli Burdegalensis: esto hujus fundatores fuerint ex familia Landensi; à qua sacellum olim fundatum sit, occasione duelli commissi pro liberanda civitate anno 1206, non 1100; & anno 1207 alio translatum, ac denique Carmelitis cessum sub generalatu B. Simonis Stock. Ubi de Gigantomachia, familiæ Landensi eadem occasione afficta, & ferreo collari in memoriam rei gestæ appenso apud Carmelitas; nec non de plurium nobilium vanitate, ab insigni aliqua fabula claritatem originis ducente, sicuti Comites, nunc Duces Clivenses, finguntur processisse ab Elia Neomagum appulso, ubi puellæ cuidam Beatrici conjunctus, præclaram illam stirpem reliquerit. Quæritur denique, an primi inter Britones & Scotos Monachi, quia Benedictinis priores, credendi sint fuisse Carmelitæ.

XIV. Quomodo Latinum S. Margaretæ monasterium in Carmelo, cesserit Fratribus, seculo 12 præcedenti ibi colligi cœptis auxilio Aymerici, Patriarchæ Antiocheni, exulis & Accone commorantis, non tamen Legati Apostolici, neque proprium jus aliquod ibi habentis; sed magnam in Hierosolymitano Patriarchatu, cui Amalricus præerat, auctoritatem.

Item an Dantiscanus conventus, juxta Lezanam acceptus circa an. 1348, efferri possit ad an. 1136, vi Instrumenti cujusdam Germanici, quod Subislaus, primus Pomeraniæ Dux Christianus, tunc signaverit; quodque Philippi Ducis Secretarii tres, ut sincerum laudaverunt anno 1656; cum nullus illo tempore fuerit Dux Subislaus

laus, ipsique Pomerani diu ante fuerint ad fidem conversi, ut ex ipsius gentis historicis melioribus probatur.

Quæritur denique, an Viennensis conventus exordium recte adscribatur Henrico primo, Duci Austriæ facto sub an. 1156, quia in ejus palatio conditus ille fuit; an potius Henrico, Rudolphi Habspurgici pronepoti, qui anno 1303 Majoribus succedens, palatium istud Carmelitis concesserit; ubi laudatur sinceritas Cuspiniani, corrigi petentis, si quid *ex instructione minus fida* (cujus & illud est) ipse scripserit an. 1527.

xv. An Jacobus de Vitriaco, in libro Historiæ Occidentalis sub an. 1220 scripto, enumerans omnes istius temporis in Europa Religiosos, absque ulla mentione Carmelitarum, quorum in Historia Orientali meminerat; nullam etiam fecerit mentionem Prædicatorum, quorum tamen, ut ab illo laudatorum, meminit Papebrochius, ideoque ut impostor traducitur. Ostenditur autem totum caput 27, *de nova Religione & Prædicatione Bononiensium Canonicorum*, ad illos spectare; qui necdum vulgo noti sub nomine *Prædicatorum*, sed confirmati ab Honorio III anno 1216 sub titulo *Canonici instituti*, à S. Dominico Bononiam recens adducti, vocabantur in Italia *novi Canonici Bononienses*; & à Vitriaco dicuntur *Prædicatorum Ordinem Ordini Canonicorum conjunxisse*, quatenus ad propriam sibi prædicationem adjungebant obligationem Chori, in quo Canonicorum obligatio consistit.

Item an conventus Coloniensis, ad tempora S. Ludovici, ex Syria redeuntis an. 1256, recte originem suam referens; credi debeat fundatus an. 1220, ex quadam vulgari Chronica, quæ requisita inveniri negatur, & fuit scripta post annum 1500, non sine figmentis evidentibus. Nec plus evincit Instrumentum, absq; data scriptum cum Ordo in Alemannia proprios suos Provinciales haberet, adeoque Engelbertus ibi nominatus fuerit, Falkenburgius, qui an. 1261 sedere cœpit, vel Markanus an. 1364 creatus, non autem Sanctus, ad 1219 pertinens.

Producitur etiam integer textus Sanwici de transmigratione ex Europa in Syriam, quam licitam fore decretum sit anno 1237. Nec obstat sacellum ac domus Ordini concessa Valencenis, anno 1235, juxta sincerum satis nec juste suspectabile Privilegium: quia agnoscit P. Daniel à Virgine Maria, domum istam solum receptam per modum hospitii, ad usum venientium pro colligendis in Terræ-sanctæ subsidium eleemosynis: quomodo etiam Episcopo Bethleemitico donata quædam inveniuntur in diœcesi Pisana jam inde ab anno 1186. Manet interim quod Valencenensis Conventus Iprensi & Brugensi, anno 1264 fundatis, posterior sit. Occasione vero Privilegii prænotati, illustrantur notæ aliquæ chronotacticæ circa tempus Paschale festumque Incarnationis subinde anticipandum: & prætensa Leodiensium pro anno 1229 antiquitas discutitur. Quæritur etiam an Carmelitæ an. 1480 prætendere potuerint Lauretanæ domus in Italia administrationem; quasi ipsam majores sui possederint in Syria: & agitur de litteris anno 1282 & 3 Accone datis, in favorem Carmelitarum ad Papam (qui male nominatur Martinus, pro Bonifacio) dolentium se in Concilio Lugdunensi anni 1274 non fuisse approbatos. Et quia in litteris illis dicitur eorum Ordo *in Terra-sancta subsidium institutus à tempore cujus non extat memoria*; indicatur quod Urbanus VIII declaravit id esse tempus 100 annorum, quod solum recte dici potuisse, breviter ac chronologice demonstratur. Quæri ibidem etiam potuisset, quomodo de confirmando Ordine dubitaverit Concilium Lugdunense, non dubitaverit autem de Ordinibus SS. Do-

Dominici & Francisci, adeo tunc recentibus; si Carmeliticus, tanto antiquior, tot habebat conventus in Europa longe prius quam illi, sicut Lezana aliique superius refutati prætendunt. Denique, quia capta à Turcis Accone Pallium Eliæ anno 1291 periisse dicitur, cujus nihilominus pars in Hispaniam jam olim delata fuerit; rogantur Patres Carmelitæ docere, cur Pallium Prophetæ quod ab ipsis pridem credebatur fuisse laneum, gestandum supra pelliceam tunicam griseam vel nigram; ipsi nunc converterint in albam Meloten, contra quam facit liber de institutione Monachorum.

XVI. Pro seculo 14 quæritur, qua fide in Bulla Sabbatina dicatur apparuisse Joanni Papæ Deipara *Virgo Carmelitana*, idq; intelligatur *in habitu Carmelitano*; & cur eadem, S. Petro Thomasio apparens, atque Eliam vocans *primum Ordinis Patronum*, fingatur eum nominasse *Institutorem*. An etiam multum ad rem faciat decretum Universitatis Oxoniensis anni 1374, Carmelitas vocantis *imitatores ac successores Eliæ*, quod sano sensu negaverit nemo. De libro Trithemii, ipsorum voluntati permisso, verosimiliter præsumitur, id factum eodem successu, quem habuit liber Theophili Raynaudi sic illis permissus. Quæritur etiam an damnatio Wicleffi in Constantiensi Concilio quidquam huc faciat, & Sorethi opinio in Constitutionibus anni 1454 ubi Brocardo adscribit earum Præfationem.

XVII. Rursum quæritur de fide Bullæ Sixto IV adscriptæ, quatenus Enochum annumerat Eliæ & Eliseo: nec non de testimoniis Werneri Rollevink, Dorlandi Carthusiani, Abbatis Trithemii, & Baptistæ Mantuani, seculo 15 scribentium.

XVIII. Pro seculo 16 attinguntur Officia quædam tunc concessa Ordini, & Sanctarum Teresiæ atque Magdalenæ de Pazzis testimonia. Pro seculo autem 17 expenditur Edictum Inquisitionis, anno 1639 quasdam assertiones Carmelitarum currere permittentis.

XIX. Qua fide oblatus sit Innocentio XI libellus supplex P. Sebastiani anno 1683, & quomodo Doctores quidam Lovanienses, Colonienses, Barcinonenses, & Cæsaraugustani Libellum istum probaverint, supposita citationum veritate, id est citra cognitionem causæ. Et hac occasione expenduntur sententiæ Academicorum Collegii Bononiensis, Ferrariensis, & Paduani pro vetustate Ordinis monastici. Cur autem non sint rogati Salmanticenses & Parisienses, ratio haud difficilis redditur.

ARTICULUS XVII.

Circa Breviaria & Missalia.

PRæmittitur aliquid de veteri particularium Ecclesiarum jure formandi & reformandi sibi Breviaria sua, quo jure etiamnum uti pergunt Ecclesiæ Gallicanæ: & ostenditur, quod Breviaria, vetustiora seculo 10 vel 11, nullas habuerint Sanctorum Historias seu Lectiones: hæ enim usque ad seculum 14 recitabantur ex grandibus Legendariis, per Cistercienses & Regulares Canonicos, juxta anni cursum digeri cœptis.

QUÆSTIO I. Quo jure & quanta cum prudentia Parisiensis Ecclesia reformaverit Breviarium suum, anno 1680; iterumque (ut

(ut nunc discimus) anno 1697. Quid in Hispanicis quibusdam, pseudo-Chronica secutis, desideretur, nominatim circa S. Orientium, creditum patrem S. Laurentii: & in Veneto, quoad S. Barbarum, ob hujus Legendam fabulosam, sumptam ex Petro de Natalibus; ac denique in Leontino, aucto ex similiter fabulosa Legenda SS. Alphii, Cyrini & Philadelphi.

II. An qui in talibus aliquid fabulositatis irrepsisse notat, recte dicatur, relatas in iis historias passim referre ad fabulas Æsopi.

III. An Missalibus æque ac Breviariis non potuerit irrepere aliquid correctione dignum. Ubi obiter de Ambrosiano hodierno; de Sequentiis nonnullis; & nomine *Cleti*, posito in Canone, non item *Anacleti*; quem eruditiores Franci putant à Cleto non esse distinguendum, contra aliorum communiorem sententiam, sed an ideo certiorem?

ARTICULUS XVIII.

Circa Martyrologia & Kalendaria.

UBi prævie discutitur locus Theophili Raynaudi, illa sic commendantis, ut non asserat mendis vacare; solumque velit agere causam eorum, qui in obsequio peste afflatorum vitam posuerunt, quosque Martyres censeri à fidelibus Martyrologium dicit: item quid inter Martyrologia & Kalendaria intersit.

QUÆSTIO I. Quid de Romani Martyrologii correctione, ex Hieronymiano aliisque similibus & Bollandianis Actis speranda, senserit Holstenius, in epistola ad Florentinium, Hieronymiani illustratorem: quæ epistola tota ponitur ad finem Articuli, sub titulo Appendicis, & varios primo statim die errores indicat, ex illis emendandos. Ubi de Baronio, tabulas ecclesiæ Brixiensis in suis ad Romanum Notis allegante, veteres, non novas; & Pontificalem Chronologiam in Lectionibus Breviarii, non semper feliciter, corrigente.

II. Quam exiguæ auctoritatis apud Francos nunc sit Gallicanum Martyrologium Saussaji, Theophilo Raynaudo & aliis, priusquam nossent, valde laudatum: pro quo rogatus auctor reddere rationem, numquam ausus est; & in quo notatos circa Carmelitarum historiam errores, cum excusare ipsi non possent, dissimulari petierunt Patres illi, ne ipsi per Saussaji latus peti viderentur: quod etiam ab Henschenio obtinuerunt; sed absque speratæ pacis fructu.

III. Quid tenendum de Brixiensi Martyrologio Fayni, quatenus ipsum auctum est ex Catalogo Martyrum ecclesiæ S. Afræ.

IV. Quid Bollandus in principio operis sui requisiverit in Martyrologio Franciscano Arturi à Monasterio, titulum BEATI quibuslibet utcumque laudatis addentis, eosque per anni dies pro suo beneplacito distribuentis; auctoris alioqui diligentis, & sæpe occasionem præbentis ad quærendam, & nonnumquam feliciter inveniendam veritatem. Ubi declaratur, quam indulgentes in hoc genere erga alios Ordines, sint Auctores Actorum; severi autem, erga illustres Societatis Jesu viros, etiam habentes inchoatum aliquem in suis locis cultum, ut sunt Petrus Canisius, Josephus Anchieta, Bernardinus Realinus &c. quos aliàs dignos commemorari, prætermittunt omnes, donec Ecclesia de illis definitive pronuntiarit. Et quia de Martyro-

tyrologio Hispanico Tamaji de Salazar tacuit Accusator; de hoc, quam futile sit totum docetur verbis Card. Aguirrii, operose ineptias ejus redarguentis.

ARTICVLVS XIX.

Circa receptas Ecclesiæ Traditiones.

QUanta vis sit argumenti negativi, in quæstionibus facti, etiam seculorum aliquot traditione nixi, ostenditur ex Baronio, Cyriacum Papam, Ursulanas secutum, exufflante, contra Traditionem Coloniensium, Legendam S. Ursulæ vulgatam sustinentium ut veram.

QUÆSTIO I. An sicut Traditiones divinæ & Apostolicæ recipiuntur citra controversiam; ita admittendæ sint omnes aliæ, nec subinde merito requiratur coævi Auctoris testimonium, & quando. Ubi expenditur liber Joan. Launoy hac de re, hactenus nullam censuram passus uspiam.

II. An cum hæreticis faciat is, qui ex justa ratione, dubitat de aliqua Traditione.

III. An Carmelitarum de sua ab Elia successione Traditio talis sit, ut nefas sit dubitare de ejus veritate.

IV. Quomodo populares quædam Traditiones, seculorum aliquot tolerantia confirmatæ, hoc eruditiori seculo prudenter rejiciantur; puta Antverpiensium de suo gigante, qui à jactis in Scaldim manibus, non soluto telonio præternavigantium, nomen loco fecerit. Handwerpen.

ARTICULUS XX.

Circa Revelationes, Visiones, & Apparitiones.

ACcusationibus circa has productis congrue refutandis, recuditur Parergon, tomo 3 Maji interpositum Actis S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, sub hoc titulo. *De Sanctarum extaticarum, secundum species naturaliter præhabitas durante raptu quandoque motarum, dictis factisque, ad historicarum quæstionũ definitionem non transferendis.* Ubi ex ipsarum mutuo sibi contradicentium dissensu, in numero clavorum, & modo quibus cruci affixus est Christus; item annorum quibus filio supervixit Maria, & de immaculata Conceptione, contra quædam verba, S. Catharinæ Senensi imputata, aliisque similibus exemplis variis, demonstratur necessitas eam regulam statuendi.

QUÆSTIO I. Cur visio Sabachi, de igneis pultibus & fasciis infantis Eliæ, non mereatur recipi.

II. Quomodo visio B. Simonis Stock, de habitu Ordinis ipsi oblato per Deiparam, possit contra Launoyum prudenter defendi, ex attestatione socii Swaningtoni, licet insigne Ordinis tunc adhuc esset Carpita seu Pallium barratum; itáque sustineri privilegium Scapularis, vulgo prædicari solitum, & sano sensu explicatum: maxime si præ-

ſumere liceat, ex hoc principio aſſumptum fuiſſe Scapulare à Carmelitis geſtandum, etiam ſub Carpita, quo illi antea omnino carebant.

III. An viſio, Joanni Papæ XXII adſcripta, in favorem geſtantium Scapulare ejuſque leges ſervantium, majorem fidem mereatur quam Bulla Sabbatina, cum qua traditur.

IV. An Viſio S. Petri Thomaſii, in qua perpetuitas Ordinis Carmelitici dicitur Eliæ appromiſſa à Chriſto in monte Thabor, aſſerta à Petri ſocio Joanne Hildeſienſi, non ſit credibilior; quam quod idem ſcribit, variegata pallia fuiſſe aſſumpta à diſcipulis Eliæ, eo quod hujus pallium, dum raperetus per ignem dimiſſum, complicatum ut erat, uſtulatum fuerit exterius, interius album manſerit.

V. An viſiones S. Angeli Martyris Carmelitæ, certiores ſint quam ejus Vita, Enocho ſocio per patentem impoſturam imputata.

VI. Quid dicendam de verbis SS. Tereſiæ & Magdalenæ de Pazzis, antiquitatem Ordinis commendantibus.

VII. Quid de vocibus Angelicis, relatis in S. Huberti Monachi, & S. Canionis Solitarii Vitis; nullius vel parvæ ætatis ac auctoritatis.

ARTICVLVS XXI.

Circa antiqua Regnorum ac Civitatum monumenta.

QUÆSTIO I. An traditio Romanorum, de baptizato apud ſe Conſtantino, ſit irrefragabilis.

II. Quam merito explodantur Chronica illa, quæ ſub antiquorum ſcriptorum nominibus produxit Higuera, plurimique ex Hiſpanis temere amplexi ut genuina, eruditorum paſſim omnium riſui ſeſe expoſuerunt, cultumque Sanctorum multimodis confuderunt. Dolent ſuper hoc Cardinalis Aguirrius, Nicolaus Antonii, Marchio Agropolitanus, & Hermenigildus à S. Paulo (multa idcirco paſſus, ſed eo maxime quia Carmelitis adverſabatur) Philippus Labbe, aliique: ex quibus Cardinalis inſtanter etiam remedium efficax poſtulat à ſanctæ fidei Quæſitoribus.

III. An Tractatus de Epiſcopis Mediolanenſibus, ex antiquioribus eorum Catalogis deductus ante 7 tomum Maji, ipſorum ſplendori ac nobilitati quidquam detrahat, in eo quod rejiciat cognomina ipſis recenti figmento adſcripta, nonnullaſque prorſus fabuloſas ſcripturas, de trium ſanctorum Magorum corporibus, illuc Conſtantinopoli allatis ab Euſtorgio I, quod potius Euſtorgio II tribueretur.

IV. An Francis gravem injuriam faciat, qui cum ipſiſmet diplomatum veritatem explorat, nec omnia putat indiſcriminatim recipienda.

V. An Capitulo Eccleſiæ Antverpienſis præjudicet, qui in illius litteris de Præputio Chriſti aliquid invenit congruæ explicationis indigum, ut veræ ſint; eamque primus profert.

VI. An injurioſum Neapolitanis ſit, quod aliquis fateatur, nonnullas Indulgentias dubias apud eos, æque ac apud alios, haberi; quoſdam etiam, in ejus quam S. Annæ matrem fuiſſe credunt, ſolicitando cultu, paulo minus diſcretos fuiſſe.

VII.

VII. An peccaverit Bollandus, optando ut Tamajus in Hispanico Martyrologio, & Cardosus in Hagiologio Lusitano, minus inhæserint figmentis Dextrinis; vel disputando de Reliquiis Brixiensibus & Calaritanis, de Siculorum in fabulas comminiscendas propensione, de Hibernorum nimia credulitate; qui, æque ac studiorum successores & socii, omnes & singulas nationes illustrarunt, producendis Sanctorum ad ipsas spectantium illustrissimis Actis.

VIII. Utrum Henschenius, daturus præclarissima & hactenus inedita S. Caroli Comitis Flandriæ Acta, à duobus coævis & plurium oculatis testibus scripta, injuriam Brugensibus eum colentibus fecerit, ex fide eorumdem Auctorum docendo, contra vulgares quasdam fabellas, prænobilem apud ipsos Stratianorum familiam, nullatenus ream fuisse indignissimæ necis, Bono Comiti illatæ, à posteris præpotentis cujusdam Erembaldi, ex fæce servilis conditionis prognati, & Stratianorum æmulis. Contrarium certe nunc plerique ea in urbe prudentiores & doctiores credunt; ut probant litteræ Abbatis Dunensis & D. Archidiaconi. Quæritur etiam an peccaverit Henschenius, professus abstinere suo in opere à tractandis Christi atque Deiparæ Reliquiis ac Miraculis, quando prætermisit prolixius agere de sacro Cruore, Brugis servato in ecclesia S. Basilii.

ARTICVLVS XXII.

Circa Ordinum Religiosorum Sanctos atque scriptores.

QUam magnifice de opere Bollandiano senserint scripserintque Patres Carmelitæ, antequam cœperunt desperare, quod ejus prosecutores induci possent ad probandas prætensiones eorum, qui alio studio aguntur quam veritatis; contra ac facit Societas Jesu, quæ non doluit, sed gratulata est Petro Possino, detegenti hallucinationem priorum scriptorum suorum circa ætatem S. Francisci Xaverii, decennio majorem creditam, quam nunc probant Xaverianæ domus monumenta, recens eruta; & quædam Chronologicæ rationes, antehac non animadversæ.

QUÆSTIO I. An Carmelitæ, professi Vitas genuinas duas sui S. Petri Thomasii, ab Henschenio erutas, esse *beneficium æterna Ordinis gratitudine dignum*, nec minus obligati Papebrochio, pro duplicibus Actis S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, Translatione & Miraculis S. Angeli Martyris, Vita B. Aloysii Rabatà, aliisque; imo etiam pro studio historiæ ipsorum à fabulis repurgandæ, congruas eis rependerint gratias, in tot famosis suis libellis, contra eumdem Papebrochium, atque in hac novissima Exhibitione errorum.

II. Quomodo iidem Auctores meriti sint de Monachorum omnium antiquorum Ordinibus, esto subinde coacti refutare figmenta nonnulla; quemadmodum liberrime fecit Angelus de Nuce, Cassinensis Abbas, in Notis ad Chronicon Casinense, detestans sui Laureti malam fidem in eodem procudendo.

III. An Augustinianis facta sit injuria, disputando de Regula, quibusnam scripta sit; & de corpore S. Monicæ, ubinam habeatur:

beatur: enumerantur autem Eremitarum Augustinianorum Sancti illic illustrati. Addi potuerant longe plures Canonicorum Regularium, Augustinianam Regulam profitentium, in tam variis lateque diffusis Congregationibus; qui Sancti simul omnes (nec enim Præmonstratenses ab eis separandi sunt, cum suo S. Norberto) integrum soli tomum conficerent. Cur autem horum nullam habuit rationem Exhibitor hoc §.3? An dubitabat, num satis secure posset etiam illos Augustiniano Ordini accensere? Atqui nemo ignorat, illos cum Eremitis de prioritate contendere, & potiores haberi velle.

IV. Quam nihil irreverenter de S. Thoma scribatur in Actis, ubi tam multa de eo, imo omnia primigenia, nec antea unquam impressa: quam ample in iisdem Actis agatur de Sanctis ejusdem Ordinis, de quo insignis locus Jacobi de Vitriaco hic reproducitur & defenditur.

V. Quam multi Franciscani Sancti, quantaque diligentia in Actis producantur, esto Martyrologium Arturi sequendum sibi Auctores non putent.

VI. Quantum obligatos se fateantur Patres Carthusiani, Minimi, & Cruciferi; Minimi autem maxime, pro tam operosis S. Francisci Paulani Actis, qualia ipsorum nemo produxerat, idque ex originalibus hactenus reconditis: quam item plene satisfactum sibi agnoscant circa ætatem sui Fundatoris, post aliquam, sed amicam, ac reverentiæ plenam, super eadem disceptationem.

VII. An Bollando Henschenius, & utrique injuriosus sit Papebrochius, decessorum defectus supplendo, vel etiam errata corrigendo, æque libere ac propria: qualem libertatem ut in Papebrochio amabat & fovebat Henschenius, sic etiam iste intendit teneri à successoribus; libenter cum Magistris suis agnoscens, opus se tractare, cui semper aliquid addi possit quod perfectius sit; imo etiam dubia aut falsa demonstrari, quæ olim pro veris certisque habuerunt. Ubi de prolixioribus ad omnes tomos Maji Appendicibus, post mortem Henschenii collectis colligendisque.

ARTICVLVS XXIII.

De variis gravibusque Papebrochio impactis criminibus.

QUÆSTIO I. An is *Sanctorum Acta passim per conjecturas invadat ac dilaceret*; qui, dum veritas certa latet, conjecturas verosimiles ut conjecturas proponit, paratus cedere melioribus, à quocumque adductis. Ubi de Tiaræ Pontificiæ origine: de quadam veteri pictura potius Sergii II, imo Leonis IV: quam S. Silvestri: *de numero, felicitatis nomine prædicando*, Sacerdotum ac Virginum inter liberos Sanctorum Basilii & Emmeliæ, alteroque ternario eorum, quibus matrimonium nihil obfuit ad perfectionem, juvenis autem præmortuus Naucratius, denarium omnibus notum complevit, sic ut ea definitio, non tam conjecturalis quam demonstrativa haberi debeat.

II. Quid ex Launoyo teneat Papebrochius circa argumenti negativi vim, non semper eamdem, sæpe magnam, aliquan-

do summam, sæpissime nullam, pro varietate casuum quibus adhibetur.

III. An Papebrochius technis, sutelis, & cavillis oppugnet Sanctorum Acta; imponatque Clementi X, pollicitus *Carmelitarum historiam dare ex Auctoribus* respective *coævis*; puta ex Joannis Phocæ Itinerario. Alberti Patriarchæ Regula, Vitriaci Historia, Swaningtoni scripto, Sanwici chronica, Pontificum primis pro Ordine Bullis, &c.

IV. Utrum Papebrochius, passim requirens auctores coævos, eosdem dum adferuntur à Carmelitis rejiciat, quando rejicit scripta, Josepho Antiocheno pro seculo 2, Joanni XXIV & Enocho Patriarchis pro seculo 4 & 13, Cyrillo Priori 3, aliisque similibus imputata.

V. An vitio verti scriptori religioso & sincero possit, quod propriis inventis præferat aliena, cum ea invenit meliora; item cum errata, si quæ commisit, retractat, ac supplet defectus ex post allatis monumentis; sicuti exemplo Baronii & aliorum fecit Papebrochius, tum alibi, tum maxime in 7 Tomis Maji hujusque Propylæo, intra annos 12, quibus illi sub prælo fuerunt successive editi; ac denique in Tomo ultimo copiose suppleti. Ubi ratio redditur Appendicum & correctionum quarumdam, ab Accusatore enormiter exaggeratarum.

VI. An inter tam multa (ut fingitur) correcta & retractata, aliquid alicujus consequentiæ sit, spectans historiam Carmelitanam, & quidem *ex crassa ignorantia*, erratum.

VII. An Papebrochius *promissiones*, *protestationes*, *& juramenta* sua violaverit, quibus Apostolicæ Sedis judicio se suaque subjicit: ubi de Alfonso Tostato Abulensi Episcopo, Defensorium earum propositionum scribente, quas Romæ censuratas libere & laudabiliter vindicavit, non ideo dictus inobediens Pontifici, sed ab eo probatus.

VII. An sacras historias impugnet Papebrochius, & quidem non rationibus & auctoritatibus, sed injuriosis satyris, sarcasmis, opprobriis & conviciis; & utrum talis accusatio non magis conveniat Auctori Exhibitionis, per omnes Articulos & Paragraphos falsæ, & sæpe etiam calumniosæ.

VII. An Papebrochius Auctorum à se citatorum textus, nominatim Vitriacensis, ubi de Prædicatoribus agere eum dicit, *falsificet alteretque*, ut eos torqueat ad suas conjecturas, *contra evidentem veritatem*, firmandas.

VIII. An sibi ipsi in multis turpiter contradicat, dum meliora ac veriora reperiens prioribus ea substitui jubet; semper paratus non magis docere quam discere.

IX. An & quid de Carmelitis ille queratur.

ARTICVLVS XXIV.

Circa Elenchum auctorum Ethnicorum, Saracenorum, Judæorum, Hæresiarcharum, Hæreticorum, aliorumque ab Ecclesia damnatorum, quos laudare & sequi arguitur Papebrochius.

QUÆSTIO I. Utrum nefas sit Tacitum, Suetonium, Dionem, in historia Cæsarea; Josephum, in Judaica; Elmacinum, in Saracenica consulere, & præferre contrariis recentiorum atque exterorum figmentis. Ubi de Josephi libris, Joanni Harduino fictionis suspectis, aut saltem ex judicio plurium interpolatis, circa Herodianæ familiæ historiam, Euangelicæ haud satis congruenter deductam.

II. An qui libros Abaillardi, Wicleffi, Lutheri, Calvini, aliorumque similium nusquam citavit, imo nec legit; si aliquid forte verum dicat, quod illi etiam dixerunt, possit citra calumniam accusari tamquam eos secutus.

III. An Joannes Heroldus Hochstettensis, continuator belli sacri, cujus Continuationis singulos libros Catholicis Prælatis dedicavit, semper cum laude etiam de religiosis mendicantibus locutus, sed in solis Carmelitis explodens enormem, quem fingebant sese in Syria habuisse, monasteriorum ac Fratrum numerum; an, inquam, Heroldus iste indignus sit qui citetur, tamquam *infestissimus Sedis Apostolicæ hostis*: esto juvenis, sub nomine Heroldi Acropolitani, scripserit Apologiam pro Erasmo, inter prohibitos relatam. Ubi obiter indicatur, quid vetus Chronica Mechliniensis habeat de initiis Carmelitarum.

IV. An capitale sit laudare & citare Claudii Salmasii Exercitationes Plinianas in Solinum; eæque comprehendantur censurâ, in alios ejus tractatus varios merito latâ. Ubi de Indice corrigendorum, quem promisit Clemens VIII, Brasichellensis sacri Palatii Magister inchoavit, sacra Congregatio Indicis recudi ac porro continuari noluit; non prohibens interim, quo minus utamur hæreticorum libris, extra materiam fidei de argumento indifferenti scriptis.

V. Utrum Joannis Marshami Præfatio in laudem monastici status & monasteriorum, ante Monasticum Anglicanum posita, vituperari mereatur, quia ab Acatholico scripta, & non potius ideo pluris æstimari. An ex eodem Monastico sumptum pro Carmelitis scriptum, recte allegetur ut vetustissimum, in quo citatur Januensis seculi 14 scriptor; & contemni debeat Benedictinus Anonymus, illo antiquior, ibidem ex eadem Cottoniana bibliotheca scribens de Carmelitis quædam, minus eis grata. Ubi expenditur Marshami prædicti prudens monitum, in rebus antiquis probandis tanto majorem cautelam requirentis, quanto majorem præferunt antiquitatem; æque ac in nummis, in quibus multi adulterini.

Exemplo datur is quem Miræus describit, Carmelitisque commodavit ut genuinum Alberti Patriarchæ, & faciens eum patria Ambianensem ac pronepotem Petri Eremitæ; utrumque falso; prout etiam falsa sunt reliquæ tesserariæ in scuto isto notæ, seculo 13 pro majori parte necdum usitatæ; universim autem necdum cœptæ Ecclesiasticis aptari, quod primus invenitur fecisse Martinus V. Ubi proponitur ex Ughello verius sigillum Hierosolymitani Alberti, quali etiam nunc isti Patriarchæ utuntur. Expenditur denique Gerardi Vossii in scriptoribus antiquis dijudicandis auctoritas, licet Acatholici, & in nonnullis suis opusculis censurati; sinceri tamen; ut probat ingenua ejus de Vitâ S. Antonii retractatio.

VI. An Papebrochius presse insistat vestigiis Erasmi Rotterodamii.

VII. An sequatur Marcum Antonium de Dominis, fœdum & relapsum Apostatam.

VII. An laudet ac sequatur opus Illustriss. Petri de Marca, ab Ecclesia damnatum, quia laudat ejus tractatum *de Primatu Petri*, Innocentio X acceptissimum.

VIII. An omnia fere Joannis Launoyi opuscula recte dicantur ab Ecclesia damnata, quando tertia eorum pars dumtaxat censuram meruit; idque post mortem auctoris, satagentibus ferme Carmelitis, quorum incurrerat odium, Bullæ sabbatinæ & Stockianæ visionis veritatem examinans.

IX An recte objiciantur Papebrochio Natalis Alexander, Paschalis Quenellius; Joachimus Abbas, licet Sanctus, & hujus defensor Gregorius de Lauro; Æneas Silvius, postea Pius II, aliique.

CONCLUSIO.

Habes, Lector, instructas contra me Accusationes omnes & singulas, in formam Quæstionum conversas, quas an merito vocaverim CURIOSAS, tunc melius judicabis, cum integras meas Responsiones legeris, quarum hic solum brevem Synopsim dare conatus sum. Quod si etiam ad manum tibi est ipsa EXHIBITIO quam refuto, & articulatim conferre singula singulis libuerit, sicut fecisse scio primos aliquos tam sacri quam civilis ordinis viros; testari cum illis poteris, nihil nec magnum nec parvum à me præteritum vel dissimulatum fuisse: quare iidem optabant & Accusationes & Responsiones, columnatim mutuo respicientes, imprimi, quod nunc quidem non est visum operæ pretium fore. Eo sane animo ad scribendum accesseram, ut sicubi meritò me reprehensum agnovissem, id statim & candide retractarem. In Præfatione tamen congruum censui, *non morari Te, Lector, longis Præambulis*, sicut fecerat Pater Sebastianus, *novam fortaßis criminandi ansam præbituris; sed mox in materiam ingredi.*

Adde quod Præambula illa etiam præfixa fuerint Expostulationi Hispanicæ, ad sacram Inquisitionem contra me delatæ, ideoque videbantur differri posse in illud tempus, quo Hispanis responderetur.

Ne tamen glorietur P. Sebastianus, quasi ista totius sui libri fundamenta inconcussa manserint, quia seorsim non fuerint ex professo & directe tractata; novus mihi nuper additus socius, P. Nicolaus Rayæus, sacræ Theologiæ antehac Professor, dictorum PRÆAMBULORUM EXAMEN JURIDICO-THEOLOGICUM elucubravit, sub iisdem quibus P. Sebastianus usus est titulis.

PRÆAMBULUM I.

Summorum Pontificum Bullis, aliisque Litteris Apostolicis, summa debetur à Catholicis deferentia, fides & observantia humana.

II. Piis Ecclesiæ historiis, divino Officio seu Breviario insertis, ab universis Catholicis debetur summa reverentia & fides humana.

III. Qui sacras historias à Sede Apostolica prævio examine approbatas explodit tamquam fabulas, injuriam eidem irrogat.

IV. Antiquæ historiæ, & traditiones communiter receptæ, non sunt impugnandæ argumentis negativis, sive ob defectum scriptorum coævorum.

V. Regulæ aliquot observandæ in colligendis & describendis Sanctorum actis & gestis.

Atque hæc, SYNOPSIS scilicet & EXAMEN, seorsim nunc edita, ut parti primæ Responsionum præmittenda, in nova ipsarum editione; nunc subjunguntur earumdem Parti tertiæ, cujus hæc est Idea.

ELUCIDATIO HISTORICA.

Actorum in controversia, super origine, successione, & historiis sacri Ord. B.M. de Monte Carmeli, inter quosdam illius & Societatis Iesu scriptores: quæ est pars tertia Responsionis ad Exhibitionem errorum, Danieli Papebrochio S.I.T. imputatorum ab A.R.P. Sebastiano à S. Paulo Veterum Carmelitarum in Flandrobelgica bis Provinciali.

INTRODUCTIO.

De occasione & necessitate hujus Elucidationis, natâ ex Libello supplici admodum R. P. Sebastiani à S. Paulo, Carmelitæ, ad Innocentium PP. XI fel. mem. invidiam scandalorum, à suis partiariis editorum & edendorum, detorquente in Scriptores Actorum.

CAPUT I. Quomodo circa caput totius Controversiæ, ab anno 1635, se gesserint Patres Bollandus & Henschenius, ac denique ab anno 1660 cum illis Papebrochius; usque ad editum anno 1669 Armamentarium Carmeliticum, quo illi nominatim provocabantur, ad rationem reddendam sui, studiose (ut dicebatur) affectati, de dicta controversia silentii vel obscuræ brevitatis.

II. Quomodo Papebrochius in Aprili, ad Acta S. Alberti Legislatoris, nihil ultimate definiens, sed solum ostendens, quam parum solidis meritoque suspectis fundamentis hactenus nitantur asserta RR. PP. Carmelitarum, conatus sit pro se suisque Magistris satisfacere, ad rectæ Rationis & Lectoris æqui tribunal, anno 1675.

III. Quam religiosis & honestis modis, ex una parte, apud solos eruditos & rerum historicarum peritos; quam vere turbulentis & indecoris, ex altera, apud imperitum vulgus, actum sit in processu controversiæ, eatenus dumtaxat litterariæ, & versantis circa quæstionem puri facti, nihil ad fidem aut mores spectantis.

IV. Papebrochius, in prima parte Maji, edita anno 1680, tuetur scripta sua in Aprili, contra auctorem secundi Armamentarii, vulgati anno 1677; & tunc & nunc paratus admittere successionem ab Elia, qualem Carmelitæ prætendunt, si ea possit aliunde probari vera, quam ex jam refutatis.

V. Post editam à Papebrochio primam partem Maji, varii variis locis Carmelitæ, causam ex mala pejorem faciunt, & ex concertatione litteraria actionem injuriarum, multiplicando libellos famosos, quorum conditiones, religiosis scriptoribus parum dignæ, expenduntur.

VI. De epistola Gallica eruditissimi

Cangii, latentis sub titulo Regii Consiliarii, & libellos quidem improbantis, silentium vero ad eosdem suadentis, inscriptâ amico suo D. Ant. Herouvallio, paris claritatis viro; deque publice convictis imposturis Carmelitarum Leodiensium, Herouvallii nomine, velut qui nusquam extaret, abusorum, contra eamdem Epistolam.

VII. RR. PP. Carmelitæ, jussi ex voluntate Romani Pontificis, sibi per circulares suorum Generalium declaratâ, cessare à libellis; pergunt, aliis nullo aut falso nomine editis, insultare Papebrochiano silentio.

VIII. Absoluto septem Tomis Majo sub annum 1688 (quorum septem Tomorum posteriores quatuor controversiam, satis ut videbatur ventilatam, non attingunt, & discrete tacent de libellis) collato plurium studio præparatur EXHIBITIO ERRORUM, colligenda ex totis 14 voluminibus, præferentibus Papebrochii nomen, non quidem solius, solius tamen accusandi: eaque prodit anno 1693, auctore eodem Adm. R. P. Sebastiano à S. Paulo, inscripta S. D. Innocentio Papæ XII. Anno autem 1695, clandestina machanatione inducitur Hispanica Inquisitio ad inexpectatam Tomorum 14 proscriptionem.

IX. Papebrochii Delatores conantur Decretum contra Acta Sanctorum, totius Christiani orbis stupore exceptum, variis & nihilo minus injuriosis modis palliare.

X. Epistolæ Augustissimi Imperatoris Leopoldi, in favorem Actorum, ad Romanum Pontificem & Catholicum Regem, variorumque Principum ac Præsulum, de publica operis utilitate, exploduntur, ut supposititiæ atque nullius ponderis: una etiam Cæsaris denuntiatur sacro Officio, ut hæretica & schismatica; alteri opponitur rescriptum, Pontificio nomini suppositum.

XI. Tandem cogitur Papebrochius anno 1696, publicâ Apologiâ edita, sua & Henschenii scripta, articulatim defendere, contra Exhibitorem. Defendens autem censuratos libros suos, Latine per se, Hispanice per alios, neutro idiomate recipitur in sacro Officio, prætextu Decreti cujusdam veteris, anno 1634 lati, contra libros & schedas quibus Religiosi quidam mutuo se insectabantur, quod Decretum in illum finem renovatur; jubeturque Papebrochius Censuras, operi suo inflictas, purgare Apologia secreta Hispanice: quod facere exorsus an. 1697 mense Martio, nullum toto anno responsum refert.

XII. Veteres injurias nova graviori obtegere nituntur RR. PP. Carmelitæ, supplicantes Regi Catholico, aliisque Principibus ac Prælatis, ut à Romano Pontifice postulent rigorosum præceptum perpetui silentii, imponendum omnibus, ipsorum ab Elia successionem minus probantibus; idque ante absolutionem librorum tam injuriose accusatorum, & abolitionem Censuræ Hispanicæ. Supplicationi isti occursum est supplicatione contraria, ubique probata, & sæpe ac variis linguis recusa. Interim quæritur, quale silentium Patres ist petant. An forte simile ei, ad quod obstringuntur quicumque non firmiter credunt beatissimam Dei genitricem Mariam esse sine labe originali conceptam, sic ut sustinere contrarium publice aut privatim ipsis non liceat; Immaculata vero Conceptio passim & ubique possit ut certò vera prædicari?

Potest Imprimi. Antv. 1697, 23 Dec.

ANTONIUS HOEPSLAGH S. T. L. *Eccl. Cathedr. Can. Grad. Librorum Censor.*

EXAMEN DIVINITATIS

Quam in Carmelo Vespasianus consuluit.

sive

C. SUETONII TRANQUILLI LOCUS

DE DEO CARMELO

Hispanice Explicatus per Excellentiss. Dominum

D. Gasparem de Mendoza, Ibañes de Segovia & Peralta,

Equitem Ordinis de Alcantara,

Marchionem Mondexarii, Comitem Tendiliæ,

& utroque titulo Magnatem Hispaniæ

nec non Marchionem Valhermosi & Agropolis,

Dominum Provinciæ Almogueræ, &c.

Interprete Daniele Papebrochio S. I. T.

eadem ex causa calumniam passo.

ANTVERPIÆ MDCXCVIII.

APUD VIDUAM ET HEREDES HENRICI THIEULLIER

LECTORI

Marchio Mondexarii & Comes Tendiliæ.

BRevi discursui non est opus prolixa præfatione: ne tamen in illum, quasi ex abrupto, impingat Lector, nihil præmonitus; & ut mos geratur receptæ passim inter scriptores consuetudini; satisfaciam scrupulo, ab iis forte movendo, qui hic desiderarent notitias plurium rerum, passim apud alios inveniendarum, & hujus Dissertationes scopo primario utcumque contrariarum. Cum enim ii, qui uno abhinc seculo, suppositios in Hispaniam Scriptores introducendo, omnibus placere sunt conati, id præcipuo egerint studio, ut conciliarent sibi eorum suffragia, quorum honori figmenta istæc servari videbantur; vix invenias aliquod tam absurdum commentum, illorum publicationem prægressum, quin ipsis inveniatur confirmatum amplificatumque. Verum quia nulla formari potest tam evidens convictio falsitatis; quæ possit ad veritatem contrariam amplectendam inducere animos, in illius defensionem stulta præoccupatione obfirmatos; decrevi inutilibus in præsentiarum contentionibus non implicare me; atque adeo ea quæ sic dicuntur, nec refutandi quidem causa attingere. Satis erit te scire, Lector omitti talia, non per ignorantiam, sed de industria; ne argumenti ineptitudo obscuret propositi thematis gravitatem & detrahat aliquid decori ipsius scribentis, liberi ab omni alio affectu, quam qui veritatem spectat, cuicumque appellenti animum ad commentandum unice spectandam. Vale.

FACULTAS PROVINCIALIS.

INfrascriptus Societatis *Jesu per Flandro-belgicam Præpositus Provincialis*, potestate mihi facta ab *Adm. R.P.N. Præposito Generali Thyrso Gonzalez*, & ex sententia trium nostræ Societatis Theologorum, qui infrascripta recognoverunt atque approbarunt; permitto ut imprimatur vulgeturque *Examen Divinitatis, quam in Carmelo Vespasianus consuluit, ex Hispanico Latine redditum à Daniele Papebrochio nostræ Societatis Theologo*, ad justam Excellentissimi Auctoris, eadem qua Interpres calumnia impetiti defensionem; in quorum fidem hasce manu mea subscriptas, & Officii sigillo munitas dedi, Brugis Flandrorum die XXIII Junii MDCXCVIII.

Locus † sigilli. LUDOVICUS HAVET.

APPROBATIO ORDINARII.

Imprimi poterit. Antverpiæ 1 Jun. 1698.

ANTONIUS HOEFSLACH C. G. L. C.

SUMMA PRIVILEGII REGII.

CUm *Dominus noster* CAROLUS II, *Dei Gratia Hispaniarum Indiarumque Rex Catholicus, atque Brabantiæ Dux, mihi* Danieli Papebrochio, *Societatis Jesu Sacerdoti, per litteras patentes, signatas* 1692, 23 *Februarii, concesserit Privilegium, cuicumque à me eligendo Typographo communicabile, pro imprimendis Actis Sanctorum, & quibuscumque eo spectantibus scriptis, permitto* Viduæ & Heredibus Henrici Thieullier, Typographi ac Bibliopolæ Antverpiensis, *ut possit imprimere ac distrahere* Dissertationem Excellentissimi Marchionis de Mondexar, super quodam Suetonii loco de Deo Carmelo, *à me Latine redditam ad ipsius Auctoris meamque ipsum secuti justam defensionem. Actum Antverpiæ die 12 Junii 1698.*

EXAMEN

EXAMEN DIVINITATIS
Quam in Carmelo Vespasianus consuluit.

Per Excellentissimum Dominum

Gasparem de Mendoza, Ibañes de Segovia & Peralta,
Equitem Ordinis de Alcantara,
Marchionem de Mondexar, Comitem Tendiliæ,
& utroque titulo ex Primatibus Hispaniæ;
nec non Marchionem de Valhermoso & Agropoli,
Dominum Provinciæ de Almoguera,
Toparcham oppidorum Corpæ, Meci, Fuentenobiliæ,
Loranciæ, Aunionis, Vianæ, &c.

Ex editione Hispalensi anni 1678.

PRÆFATIO INTERPRETIS D. P.

Confutatis quæ me meosque libros impetebant accusationibus, proximum est, ut causam quoque Amici agam, quem eidem mecum damnationi implicitum voluere Delatores anni 1691, dum parte 1 pag.41 sacro Tribunali mecum stitêre reum læsæ nationis Hispanicæ, quia mecum facit contra Haubertum Hispalensem; grande scilicet, ut ipsi volunt, gentis suæ decus; ut prudentiores Hispani censent, probrum ingens. Pugnare istic illi me dicunt *gladio Marchionis Agropolitani. Neque scimus*, inquiunt, *utrum major sit audacia, quod homo Francus* (qualem me fingunt) *eo stylo utatur contra scriptores Hispanos, quam quod Agropolitanus Marchio, homo mere laicus, scriptis suis ignorantia plenis, patriæ honorem prodat, favens auctori Franco, quem novit conductum ut scribat contra Hispaniam .... quod grave Marchionis illius delictum est, perduellionis etiam crimine exaggeratum; adeoque facit eum sacro Tribunali delatabilem, sicut eum delatamus in præsentiarum, una cum Papebrochio, ut eorumdem peccatorum complicem.* Excellentia personæ sic delatæ fecerit fortasse, ut nomini ejus præclaro parcitum fuerit in delationibus postea renovatis, quæ clandestinam operum meorum condemnationem extorserunt: eo tamen

men silentio non potest satis purgata censeri contumeliosa calumnia, publicis typis sparsa. Verum quando in eo aliud nil specificant Delatores, quam fidem Hauberto Hispalensi similibusque larvatis scriptoribus negatam; nolo ad alias Excellentissimi Scriptoris lucubrationes commendandas discurrere. Unum solum produco opusculum, & communi eruditis ubique lingua, ubique notum facere intendo. Etenim sicuti Delatores, dum aliud dolent, queruntur aliud; & unice contra me commoti propter revocatam in dubium Ordinis sui antiquitatem, prætexunt zelum Hispanæ gloriæ, quasi eam ego coner obscurare: sic eodem astu contra Marchionem mihi consentientem procedunt; eamdem quidem prætendentes causam, reapse vero stomachantes, quod suum Laurentium Angelum Espin, conatum Carmelo vindicare pro ætate Vespasiani decorem indebitum, fecerit obmutescere. Quod ut toti innotescat mundo, illum ipsum tractatum legendum sisto: ut vel sic cognoscatur, non tam quod ego fecerim recte talis viri sententiæ inhærendo circa istud argumentum; quam impudentia Delatorum, qui adeo eruditum Nobilem ausi sint accusare profundæ ignorantiæ, tantum quia mere laicus est: quasi scientiarum, etiam historicarum, clavis penes solum ordinem Ecclesiasticum sit: qui utinam sic esset contentus severiorum disciplinarum studiis, ut plerumque non despiceret politioris litteraturæ curam; sane nobilibus natalibus congruam; in quibus quantum Marchio, profecerit supra multos in genere suo, etiam Ecclesiasticos, ex hoc specimine disce, Lector erudite.

EXAMEN DIVINITATIS

Quam in Carmelo Vespasianus consuluit.

§. I. *Occasio hujus Discursus.*

PRodiit Cæsaraugustæ liber, sub nomine P. Mag. Fr. Laurentii Angeli Espin, Calceati Carmelitæ, viri venerabilis propter magnam ejus doctrinam, atque gradum quem tenet inter primores Arragonicæ Provinciæ. Inscriptus libro titulus, *Ruina idoli Carmelitici, quod somniavit Reverendiiss. P. Fr. Hermenigildus à S. Paulo*; quem ut legi, adeo graviter me perculit insolentia epigraphes, ut non potuerim ultra progredi patienter, offensus magis publico ejusmodi scandalo, quam propter injuriam, amico illi meo illatam; quamquam ea aliàs nequaquam videbatur homini convenire, sive propter virtutem passim notam, sive propter publicam ejus æstimationem apud omnes, qui eruditionem ejusdem & munera in Ordine suo gesta cognoscunt. Verum hæc omnia despexit Auctoris præsumptio, abutens ea facultate quæ scriptoribus datur, ad docendum, non vero ad scandalizandum; ad veritatem tuendam, non lædendam; fovendo odia illis ipsis mediis, quibus sopiri debuerant; & stylum cruentando convitiis, jam inde à titulo initium sumentibus; idque cum calumnia tam patente. Omittere proinde non possum, quin pa-

palam convitiantem redarguam, ut vel sic restringatur indulgentia nimia, per quam talia permittuntur prodire; delinquentibus in hoc præcipue Revisoribus, quibus committitur ut caveant ne scriptores, sententiarum invicem dissentientium discrepantias convertant in obstinatam alienationem voluntatum; & discursuum reciprocorum argumenta, in responsiones offensivas indecentis odii. Licitum cunctis est sua sensa expromere, & aliena opposita impugnare; sed moderate; ita ut prævaleat ratio, pro quacumque parte steterit; nec vincat præfidentia ejus qui maxime fuerit infrunitus. Etenim scripta ejusmodi, injuriosa & effrænia, uti nullam possunt utilitatem parere, ita suo vel auctori vel lectori pariunt necessariò scandalum; maxime quando tam is qui illam formant, quam contra quem formantur, ex conditione sui status deberent exempti esse à tam vitiosis impressionibus, & sua professione indignissimis.

§. II. *Intentio qua formatur hic Discursus.*

QUi nititur inducere alterum in sententiam suam, quantumcumque hæc notior & certa sit; numquam suum quod sperat assequetur intentum, si non satisfaciat ejus intellectui; sed jus sibi esse putet supra libertatem alienam, & hanc captivare velit in obsequium judicii sui. Neque enim omnes cedunt imperio rationis: & quod dumtaxat ex principiis naturalibus deducitur, numquam eam vim habet, ut evitare passim possit exceptiones omnes, quas objicient alii, aut quia ipsa principia non intelligunt; aut quia iisdem intelligendis non applicant animum. Quamquam autem hypothesis ista magis valere videatur in facultatibus aliis quam in historica, nequaquam à discursibus sed à facto pendente; ideoque magis consistente in auctoritate quam ratione; illius tamen principii observatio magni etiam hic momenti est, ut servetur moderatio, omnibus in genere professionibus conveniens, sive ad oppugnandam sive ad tuendã alteram contrariarum opinionum, quales non minus reperiuntur frequentes circa res antiquas, quam circa speculationes metaphysicas: quia eas sæpe confudit longinquitas temporis, & exigua referentium diligentia, atque eorum, qui propter utilitatem aliquam suam ipsas sustinent, nimia animositas. Accidit hoc in ea quam tractandam suscepimus quæstione; ipsam tamen sic tractare intendimus, ut lędere nequaquam velimus eos qui confusionẽ istam induxerunt, nihil minus curantes quam ut securos nos reddant de suæ opinionis evidentia tali, cui cedere debeant quicumque contrarium ante senserant. Equidem desidero veritatem attingere ac manifestam reddere; agnosco tamen, quod neque omnes eam quærant à proprii commodi respectu liberi; neque eamdem dum sibi contrariam vident, ut veritatem recipere velint. Itaque sufficiet mihi judicium eorum, qui neutri addicti parti discursum hunc legent; & à talibus gratanter feram corrigi, atque ingenue confitebor quidquid me fecerit à scopo intento deflectere.

§. III. *Totius Discursus argumentum.*

INsolentia tituli, quo prænotatur liber Patris Espin, prohibuit me, uti jam dixi, ne ultra pergerem ad cognoscenda reliqua, quæ promittit tam manifesta præsumptio.

Ut autem intelligatur, quam male fundata procedat ejus calumnia, satis habebo continere me intra ipsam Auctoris hypothesin, in titulo notatam, non excedendo limites verborum trium, quibus ipse se explicat, neque ad ulteriores quæstiones procedendo. Primum verbum, RUINA, anticipate canit triumphum de suo adversario, & notat gratis præsumptam evidentiam, in qua fundatur Auctoris securitas, convincendi falsitatis opiniones suæ contrarias, cum sui ipsius complacentia tam irregulari, quam incongrua est religiosæ modestiæ. Nec enim stylum exercet contra hæreticum aliquem, quo in casu Catholici animi zelus, & certitudo fidei quam quis defendit, excusare posset fervorem scribentis. Secunda pars tituli DE IDOLO CARMELI, detegit motam auctori bilem, quia P.Mag.Fr.Hermenigildus, casum in quo RR. Patres Carmelitæ fundant continuationem Eliani sui instituti, habeat pro superstitioso & profano: eodemque tempore ostendit, quod calamum suum moveat passio, non veritas; ipsumque dirigat respectus proprii interesse, non alieni profectus. Tertia clausula, quæ simul calumniam & præsumptionem complectitur, dicit, *quod ipsum somniavit Reverendiss. P. Fr. Hermenigildus à S. Paulo*: quæ propositio, præterquam quod dedeceat statum utriusque, manifeste est falsa. Non enim primus fuit Mag. Hermenigildus, qui sensum illum, quem Espinus improbat, dedit verbis Suetonii Tacitique, ad quos reducitur omnis notitia circa quam versatur disputatio. Nec sine temeritate potest appellari Somnium id, in quo consentiunt eruditiores quique in Europa: & qui litteraliter infertur ex verbis, quibus ambo isti scriptores utuntur, uti mox videbimus. Cum ergo tota hæc controversia versetur circa genuinum & proprium illorum intellectum, & hunc ego examinaverim multo prius quam dictus liber veniret in manus meas; merito miratus sum appellari Somnium, quod omnes ii tenent quorum interest nihil; & quod illud, velut proprium Hermenigildo, prætexatur insultui contra illum tam irregulariter faciendo; cum priusquam ille, tam multi quot infra videbimus, idem ipsum senserint. Notoriam ergo Tituli falsitatem evanescere faciam, sistendo in ipsis dictorum Scriptorum verbis, & demonstrando quod celeberrimi quiq; illorum interpretes non aliter ea intellexerint, quam intellexit Hermenigildus; absque ulla mentione ejus sensus, quem ipsis subesse prætendunt Patres Carmelitæ.

§. IV. *Verba Suetonii & Taciti.*

TOtius disputationis summa, atque hujus discursus argumentum reducitur ad intelligentiam loci unius, legendi apud Suetonium Tranquillum, in Vespasiano cap. 5: quem Ludovicus Vives (*a*) commendat ut diligentissimum maximeque severum inter Historicos Græcos ac Latinos. Hic solita sua brevitate, quam notat Flavius Vopiscus (*b*), agens de variis præsagiis oblatis Vespasiano, sub cujus imperio illum natum observat Gerardus Vossius (*c*) & Martinus Hamkius (*d*); agens, inquam, Suetonius de variis præsagiis, quibus Vespasianus ad spem imperii adipiscendi adductus fuit, ita scribit. *Apud Judæam, Carmeli Dei oraculum consulentem, ita confirmavere sortes, ut quidquid cogitaret volveretque animo, quantumlibet magnum, id esse eventurum pollicere-tur.* Sub hac præcisione refert Suetonius casum, qui est materia hujus discursus: movendo dubium in sui intelligentia, quale

se consueto sibi stylo etiam alibi movet. Ita Joannes Baptista Pius (*e*) dicit, quod proprium *Suetonio Tranquillo fuit amare brevitatem: quæ res multos in plerisque suspensos reddidit & ambiguos.* Eumdem casum magis specifice refert Cornelius Tacitus (*f*), similiter commemorans præsagia, spes Principis istius confirmantia, cum ita fatur. *Est Judæam inter Syriamque Carmelus, ita vocant Montem Deumque. Nec simulacrum Deo nec templum: ita tradidere majores aram tantum & reverentiam. Illic sacrificanti Vespasiano, cum spes occultas versaret animo, Basilides Sacerdos, inspectis identidem extis; Quidquid est, inquit, Vespasiane, quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliare servitia, datur tibi magna sedes, ingentes termini, multum hominum.* Quia tamen, idem, licet cum majori expressione, dicit, quod majori sub brevitate Suetonius; singula hujus verba expendemus, tamquam scriptoris vetustioris; conferendo illa, cum sibi correspondentibus verbis Taciti, ut simul & semel intelligatur utriusque sensus, & uniformiter stabiliatur quod ambo scripserunt.

(a) *lib. de traden. disciplinis.* (b) *in Firmico cap.* 1. (c) *lib.* 1 *de Historicis Lat. cap.* 51. (d) *de Scriptoribus Rom. cap.* 17, *art.* 1. (e) *Annotat. posterior. cap.* 24 (f) *lib.* 2 *Hist. cap.* 79.

§. V. *Casus, cujus Suetonius & Tacitus meminerunt, superstitiosus & profanus est.*

ANtequam ordiamur scriptorum istorum collationem instituere, ad eos certius securiusque intelligendos, suppono & probo, utrumque agere de facto ex se superstitioso ac profano, & nihil commune habente, sive cum Judaismo, sive cum Lege gratiæ. Nam, Balaam (*a*) loquens Balac Regi Moabitarum, *Non est augurium,* inquit, *in Jacob, nec divinatio in Israel:* pertinet autem ad classem auguriorum & divinationum id de quo loquimur; & hoc probant illi iidem qui ipsum narrant. Suetonius enim (*b*) prævenit dicens: *Post Neronem Galbamque, Othone atque Vitellio de Principatu contendentibus, in spem Imperii venit* (Vespasianus), *jam pridem sibi per hæc ostenta conceptam.* Expressius etiam dixit Dio Cassius (*c*), quod *Vespasiano, longo tempore ante, regnum multis prodigiis somniisque significatum est.* Magis tamen ad nostrum intentum Tacitus (*d*); *Occulta,* inquit, *lege fati, & ostentis ac responsis destinatum Vespasiano liberisque ejus Imperium, post fortunam, credidimus.* Quin etiam, prius quam lauro caput cingeret, hanc obventuram vulgaverat fama, testante eodem Tacito (*e*), quod *post Muciani orationem,* suadentis assumere Purpuram, *ceteri* Milites cœperunt *audentius circumsistere, hortari, responsa vatum ac siderum motus referre. Nec erat,* inquit, *intactus tali superstitione: ut qui mox rerum Dominus* &c. Adeo ut negari nequeat, quin prædictio de qua illi loquebantur, in ipsorummet eam referentium sensu, reponeretur in classe superstitiosarum, non solum propter id quod continebat, & qualitatem auctorum ejus memoriam conservantium; sed etiam propter personam de qua agitur, æque idololatra ac gentili ut illi. Proinde aliud inde non potest elici, nisi contrarium evidentissime pateat ex Auctoribus æqualis fidei & antiquitatis: tales autem non sunt dubii quidam, incerti & apocryphi, quos nec nominare quidem possumus absque injuria veritatis.

(a) *Numer.* 15 ℣. 23. (b) *in Vespas. cap.* 4. (c) *in Epitap. pag.* 317. (d) *lib.* 2. (e) *lib.* 2 *Hist. cap.* 74.

§. VI. *Tres Carmeli in Palæstina: quis eorum à Suetonio indicetur.*

STabilitâ jam satis præmissâ hypothesi, pergo verbatim explicare Suetonii locum, cujus initium: APUD JUDÆAM: per quam specificationem cavetur æquivocatio, ex eo aliàs nascitura, quod in Palæstinâ fuerint hujus nominis loca tria, omnia sic dicta ab eximia fertilitate & abundantia soli: unde fit ut idem nomen etiam in Scripturis usurpetur pro quocumque loco amœno ac fertili; quemadmodum notare est apud Isaiam (*a*) & Jeremiam (*b*), prophetantes contra Moab, secundum Interpretes post S. Hieronymum, qui (*c*) id primus observavit. Quia in tribu Juda civitas una erat, *Carmel* nuncupata; sic enim vocem istam Hebræi efferunt in libro Josue: & hæc civitas, ipsius S. Hieronymi ætate, dicebatur *Carmulis*, atque Romano tenebatur præsidio, ut idem asserit (*e*): quamvis Wolfgangus Wassenburgius (*f*) prætendat ipsam à Septuaginta Interpretibus distinguendam nomine *Cheirmel*; quod merito repudiat Andreas Masius (*g*), pro *Chiermel* substituens *Chermel*, quemadmodum scribitur in editionibus Vatabli, Morini & Ariæ Montani. Idem nomen insuper conservatur in duobus Montibus; quorum primus est situs in Judæa, in parte Australi Montis Seir, juxta Chebron in deserto Maon, ubi greges suos pascebat impius ac stultus Nabal (*h*). Alius autem sub nomine *Carmel*, notissimus etiam est, cujus meminerunt Scylax Caryandensis (*i*), Strabo (*k*), Ptolomæus (*l*), Hermolaus Byzantinus (*m*), & Plinius (*n*): qui mons à Syris & Arabibus hodie dicitur *Carmel*, uti demonstrat Jacobus Golius (*o*); ipsumque describit Joannes Phocæ (*p*) dicens; *Jugatur mons, ab ipso maris sinu, qui circa Ptolomaidem & Caipham incurvatur, initium ducens & ad Galilææ fines perveniens*, ideoque ad ipsum distinguendum ab illo cujus supra meminimis (*q*), cognominatur *Carmel Hajammah*, id est, *Carmelus ad mare*: apud Septuaginta vero est Καρμῆλος κατὰ θάλασσαν; & in nostra vulgata *Carmelus Maris*. De hoc autem loqui Suetonium distinctius intelligitur ex Tacito, dicente, *est Judæam inter Syriamque Carmelus*: quamvis enim junctus esset Judææ, cujus provinciæ ipsam prior attribuit; situs tamen erat extra hanc, sicut animadvertit Theodorus Marsilius (*r*), signanter dicens, quod esset *apud Judæam potius quam in Iudæa*; & differentiam probans ex verbis Taciti; sicut etiam observat Marcellus Donatus in eumdem locum Suetonii.

(a) *Cap.* 10 ℣. 10 (b) *cap.* 48 ℣. 73. (c) *super cap.* 16 *Isaiæ.* (d) *cap.* 15 ℣. 55. (e) *de locis Hebraicis* (f) *in Descript. Terræ-sanctæ* (g) *in Annot. ad textum gr. Josue pag.* 144. (h) *lib.* 1 *Reg. cap.* 15 ℣. 12. (i) *in Periplo pag.* 40. (k) *lib.* 16 *pag.* 758. (l) *lib.* 15 *cap.* 15. (m) *de Urbibus pag.* 159. (n) *lib.* 5 *cap.* 19. (o) *in Notis ad Alfergonum pag.* 130. (p) *de locis inter Antioch. & Jerus. cap.* 31. (q) *Josue* 19 ℣. 26. (r) *in Sueton. pag.* 29.

§. VII. *Quod mons Carmelus, pro Deo cultus fuerit.*

CErti de situ loci cujus meminit Suetonius, transimus ad ejus verba immediate sequentia, quæ sunt, CARMELI DEI. Deum verum qui adorabatur in Car-

Carmelo hic notari, omnino volunt Carmelitæ, & verba Taciti in eum sensum nituntur violenter trahere. Dum autem hic volunt Deũ verũ intelligi, se fundant in eo, quod Carmeli nomine etiam ipse verus Deus significetur apud Prophetas Isaiam (*a*) Micheam (*b*); ubi opponitur secura Hebraismi religio & mystica circumcisio confusæ cæcitati in Gentilismo, secundum Hieronymum (*c*). Verumtamen Deus Carmelus, superstitiosus ac falsus, cultus à Gentilibus sub proprio ipsius montis nomine, hic expressissime agnoscitur à Tacita, dicente; *Ita vocant Montem Deumque:* unde constat quod Gentiles, inter alias suas vanissimas Deitates, numerabant *Deum Carmelum*, ut intra videbimus; & quod ad hunc accurrerit Vespasianus sacrificaturus. Atque hoc sensu nomen istud usurpat Theodorus Marsilius (*d*), ubi civitatis memoriam faciens, ab ea distinguit *Carmeli Dei commentum paganicum*: uti etiam Lelius Giraldus (*e*), Guillielmus Stuchius (*f*), Philippus Beroaldus (*g*), Joannes Seldenus (*h*), Gerardus Vossius (*i*), Joannes Petrus Crescentius (*k*), & Andreas Beterus (*l*): adeo ut negari non possit, quin hic sit communis omnium eruditorum in Europa sensus. Unde cognoscitur evidenter, non fuisse primum Hermenigildum, qui ipsum introduxit; & quod nulla certior calumnia fingi queat, quam quæ id appellat ipsius Somnium, utendo voce tam indecente, ad significandam opinionem adeo receptam, impugnatamque ut talem ab ipsismet Carmelitis, qualis est Fr. Franciscus Bonæ-spei (num. 858 Armamentarii) respondens præcitato Crescentio, qui primus argumentum formavit ab Hermenigildo resumptum.

(a) *Cap.* 32 ℣. 15. (b) *cap.* 7 ℣. 14. (c) *in istos textus.* (d) *in Sueton.* (e) *in Hist. Deorum Syntagm.* 1 *pag.* 61. (f) *de Sacrif. gentil. fol.* 25. (g) *in Sueton.* (h) *de Diis Syris Synt.* 1 *cap.* 5 *pag.* 165. (i) *lib.* 2 *de Idolol. cap.* 62 (k) *Præsidii Rom. lib.* 1 *narrat.* 14 (l) *Supplem. Seldeni pag.* 91.

§. VIII. *Gentilitas assueta Jovi Montes consecrare.*

QUod Carmelus fuerit pro Deo habitus, confirmat cæcæ Gentilitatis facilitas ad hujus appellationis honorem rei cuicumque tribuendum: & eam expressam volens Prudentius noster, (*a*) ita canit:

> *Quidquid humus, quidquid pelagus mirabile gignit*
> *Induxere Deos: colles, freta, flumina, flammas.*

Hinc nihil profanos apud Auctores notius, quam honores divini Montibus tributi: eoque alludit Rabbi Moyses Maimonides, (*b*) cum scribit, quod *Gentiles venerantur Montes:* & Scylax (*c*) Montem Tyro proximum vocat Ὄρος θεῦ πρόσωπον, *Mons Dei facies*. Talis autem superstitio adeo fuit usitata & communis, ut observata inveniatur etiam apud maxime incultas ac barbaras nationes. Atque ita loquens Strabo de Getis (*d*), deque eorum Deo Zamolxi, quem dicunt in asperrimo monte reductum vixisse: *Montem quoque putaverunt*, inquit, *sacrum: itaque appellabatur nomen ei, ut & flumini præterlabenti cognomen daret*. Quin & simplices nudique Americani eamdem consuetudinem tenent, sicut affirmat Josephus Acosta, apud Dionysium Vossium (*e*), dicens: *Ejus opinionis reliquias arguunt Americanorum mores, quos Acosta ait* (*f*) *ipsos Montes, & quidquid communem naturæ ordinem*

dinem egreditur, venerari solitos. Non tamen vagus fuit istiusmodi cultus, sed ad Jovem determinatus, sicut sentit Maximus Tyrius (*g*) dicens; *Nec Jovem quidem immunem honoris hujus primi habuere mortalium: culmina montium illius sunt, Olympi & Idæ, ut siquis præterea montium cælo proximus est*. Et consequenter ad hanc superstitionem Herodotus respiciens(*h*), scribit de Persis, *Solent, editissimis montium conscensis, Jovi hostias immolare*. Ex quibus cum adeo clare constet, quod montes venerabantur Ethnici, veluti consecratos Jovi; verosimillimum fit, idem evenisse Carmelo.

(a) *Lib. 1 contra Symmach. ℣. 297.* (b) *in Zepher Kam cap. 8 §. 1.* (c) *in Periplo cap. 40.* (d) *lib. 7 pag. 298.* (e) *In Notis ad Maimon. de Idol. cap. 1, §. 2.* (f) *de procuranda Indorum salute lib. 5 cap. 9.* (g) *Dissert. 38 pag. 378.* (h) *lib. 1 cap. 131.*

§. IX. *Quod Carmelus fuerit Iovi sacer.*

EXplicationem Suetonio datam, quod scilicet mons Carmelus fuerit Jovi sacer, confirmavit, multo prius quam ille scriberet, Scylax Caryandensis, secundus inter hujus nominis scriptores, qui floruit tempore Darii Nothi Persarum Regis, annis quingentis ante Christum; idemque citatus ab Aristotele, sicut observat antiquus illius Græcus Scholiastes Apollonius Rhodius; & magna cum accuratione notat Gerardus Joannes Vossius: unde eum meritissime antiquum vocant Strabo (*b*), & Stephanus de Urbibus (*c*). Iste in descriptione Terræ (*pag.* 40), consueta sibi brevitate, maritima prosequens littora, ab Ægypto in Palæstinam, Καρμῆλος, inquit, Ὄρος ἱερὸν Διός. *Carmelus mons delubrum Jovis*; significans fuisse Jovi consecratum: & juxta hunc sensum Aristophanes in Pluto (*d*) dicit de Peninsula quadam, Ἱερὸν ἐστὶ τοῦ Πλούτου πάλαι, *Plutoni ab olim sacrum est*: unde Græcus illius Scholiastes (*pag.* 92), Ἱερὸν λέγουσι πᾶν ἀνατιθέμενον τοῖς θεοῖς: *Hieron dicitur omne quod Diis est consecratum*: sic ut ipsimet Divinitati pro templo mons esse censeretur. Ea propter Maximus Tyrius (*e*) inquit, *Mons Cappadocibus, & Deus, & jus-jurandum, & statua*: & Vossius (*f*) in explicatione Scyllacis dicit: *Significat Montem & Deum esse: nullum enim in eo templum, ut Tacitus indicat; sed mons Carmelus quasi templum erat numinis, imo & corpus ejus: nam Carmelus Deus constabat genio loci & vasto montis corpore*; ita ut nequeat clarius exprimi superstitiosus situs loci, quem Vespasianus adiit, confirmaturus spes suas; nec potest certius confirmari idololatria ibidem solita exerceri.

(a) *De Hist. Græcis lib. 1 cap. 19.* (b) *lib. 25.* (c) *verbo Karyanda.* (d) *Act. 4 scen. 3.* (e) *Dissert. 58 pag. 358.* (f) *de Idolol. lib. 2 cap. 29.*

§. X. *Defectus simulacri non probat cultum veri Dei.*

QUi veritatem divini in Carmelo oraculi nituntur sustinere, utuntur circumstantia quam addidit Tacitus, omisit Suetonius; notans quod ibi *nec simulacrum* erat *Deo, aut templum*: & *sic tradideret majores aram tantum & reverentiam*: unde inferunt, quod ibidem usque ad Vespasiani ætatem servabatur continuata successio discipulorum Eliæ, retinentium

tium veri Dei cultum. Sed hoc conjunctum invenitur cum absurditate notabili, & grandi ignorantia antiquorum scriptorum, qui certos nos faciunt, quod Gentilium templa diu caruerint simulacris. Itaque licet Herodotus (*a*) dicat, Ægyptios *primos diis aras & simulacra & delubra statuisse*; notat tamen Lucianus (*de Dea Syria*) quod *antiquitus quidem, etiam apud Ægyptios, templa sine simulacris erant*: quia, sicut Tertullianus (*b*) scribit, *Idolum aliquando retro non erat: priusquam hujus monstri artifices ebullissent, sola templa & vacuæ ædes erant*: & hoc ipsum eadem convincenti ratione probat Eusebius Cæsareensis (*c*) dicens, *Primos illos quidem & vetustissimos homines, nihil vel in templis extruendis, vel in erigendis simulacris operæ ac studii posuisse; cum necdum sic pingendi, cælandi, statuas efficiendi, ac ne domos quidem tectaque ædificandi artes inventæ ac constitutæ essent*. Hinc factum, ut multæ nationes conservarent primævam consuetudinem, non admittendi simulacra nec templa: idemque S. Augustinus (*d*) confirmat testimonio Varronis, ut qui *dicit, etiam antiquos Romanos, plusquam annos centum & septuaginta, Deos sine simulacro coluisse*: & Tertullianus (*e*) consequenter ait; *Etsi à Numâ concepta est curiositas superstitiosa, nondum tamen aut simulacris aut templis res divina apud Romanos constabat*. Bardesanes Babylonius, qui florebat tempore Alexandri Severi (sicut refert Porphyrius de abstinentia animalium, verbis ab Eusebio transcriptis) (*f*) Bardesanes, inquam, Babylonius asserit, quod *apud Seras lex est, qua cædes, scortatio, furtum, & simulacrorum cultus omnis prohibetur*: & de Brachmanibus similiter ait, quod *tam majorum quam legum traditione, ab omni cæde cultuque simulacrorum abstinent*. Inde lux affulget hisce Taciti verbis; *sic tradidere majores*, significantibus venerationem Dei Carmeli constitisse sine templo & simulacro: quodque ea ibi recepta non fuerint eadem ex causa, ex qua ipsa nec Seres nec Brachmanes receperunt, videlicet *majorum traditione*. Quin & de Germanis (*g*) dicit idem Tacitus, quod *nec cohiberi parietibus Deos, nec in ullam humani oris speciem assimilari ex magnitudine cælestium arbitrabantur*: quod etiam observatum fuit in celebri templo nostri Herculis Gaditani, teste Silio Italico per hosce versus (*h*).

Sed nulla effigies simulacraque nota Deorum,
Majestate locum & sacro implevere timore.

(a) *Lib.2 cap.4.* (b) *de Idolol.cap.5.* (c) *de Præpar.Euang.lib.1 cap.9 pag.29.* (d) *de Civit.Dei lib.4 cap.31.* (e) *in Apolog.cap.25.* (f) *de Præp. lib.6 cap.10 pag274.* (g) *in Vita Agricolæ cap.9* (h) *lib.3.*

§. XI. *Ara in Carmelo prohibet, ne istic credatur fuisse cultus veri Dei.*

INter alia veteris Legis præcepta etiam hoc fuit, ne professores ejus sibi erigerent Titulos, Altaria vel Aras, ut patet ex Levitici XXVI ℣. 26. *Non facietis vobis idolum, & sculptile, neque Titulos erigetis*. Quamquam enim vox Hebræa *Matzebah* magis proprie significet *Statuam* (quomodo vocem illam Deuteronomii XVI ℣. 22 traducit vulgata; & utrobique Septuaginta reddunt στήλην, prout etiam Geneseos XIX ℣. 26 uxor Loth facta dicitur στήλη ἁλός, *Statua salis*, non *columna*) communis tamen Hebræorum est sensus, sub ea prohibitione contineri quamcumque *Aram* vel *Altare*. Ita Moyses Mamonides (*a*): *Interdictum in Lege erat opus ideo constructum, ut publicus ad illud*

 fieret

fieret conventus, idque etiam si fuerit veri Numinis cultus gratia: quod etiam confirmant, Levi-ben-Gerson (*b*), Moyses Malchmonides, Gerundensis (*c*), & Sepher Siphra (*d*); sequentibus eos Interpretibus nostris, cum quibus Joannes Seldenus (*e*), explicans utrumque Scripturæ supracitatæ locum: *Neque, dum* Statuam *vertitur, inquit, id quod vulgo* Statua *denotat, id est figuram humanam significat; sed, ut volunt Magistri, qualecumque opus; velut etiam Altare, seu id genus aliud, ideo constructum erectumque (ultro scilicet, neque ex mandatis de Tabernaculo aut Templo erigendo ornandoque) & conventus publicos ad sacra illic peragenda qualiacumque, etiamsi vero Deo fierent.* Atque ex tali hypothesi facile intelligitur locus ille 3 Regum (*f*), qui tantum Interpretes torsit, explicare nitentium in quo situm esset peccatum Salomonis, qui *Dilexit Dominum & ambulavit in præceptis David patris sui, excepto quod in excelsis immolabat & accendebat thymiamata.* Quia vox Hebræa *Bamoth*, per quam istic notatur sacrificii locus, æquivalet vocibus *Ara*, *Altare*; itáque refertur Numer. XXXIII ℣ 51, ubi Deus mandat Moysi ut dicat populo: *Quando transieritis Iordanem intrantes terram Chanan, disperdite cunctos habitatores terræ illius, confringite titulos, & statuas comminuite, atque omnia excelsa vastate*, ubi pro Græco στήλας, Hebraicæ legitur *Mascheistam*, quasi diceret *Picturas eorum*; unde consequitur non admittendas *Aras* vel *Altaria.* In eodem autem sensu vox eadem sumitur 3 Regum XI ℣.7, ubi in textu Hebraico legitur; *Tunc ædificavit Salomon excelsum ipsi Chamos, abominationi Moab*: (Vulgata, *Idolo Moab* vertit) & Septuaginta reddunt ὑψηλὸν, *Excelsum.* Voci tamen *Bamath* magis proprie respondet vox *Altare*, in quo sensu Hebræam vocem sumi etiam animadvertit Franciscus Vatablus (*g*). *In excelso. Sic vocat Scriptura locos eminentes & nemorosos, quos diis suis consecrabant idololatræ.* Neque illos tantum, sed quemadmodum affirmat Stephanus Menochius (*h*), *Primo in montibus extrui cœpta sunt excelsa, & inde nomen habuerunt: postea vero porrecta est vocabuli significatio, ut etiam ea templa vel fana significaret, in quibus eo ritu quo in excelsis sacrificaretur.* Id autem probat ex illo Hieremiæ VII ℣.32 *Ædificaverunt excelsa Topheth, quæ est in valle filiorum Ennon.* Atque ex his omnibus deducitur, peccatum Salomonis in eo situm fuisse, quod sacrificaret in in Ara profana atque prohibita: ideoque laudi vertitur Ezechiæ Regi (*i*) quod *ipse dissipavit excelsa*, & similiter (*k*) de Josia dicitur, quod *Aruspices* ab eo deletos, *posuerant Reges Iuda ad sacrificandum in excelsis per civitates Juda in circuitu Jerusalem.* Ita porro illustratur difficillimus alias locus Ecclesiastici XLIX ℣. 5. *Præter David & Ezechiam & Josiam omnes peccatum commiserunt*; peccatum videlicet idololatriæ, quæ per antonomasiam in sacris litteris appellatur peccatum, secundum Hieremiam & Oseam (*l*): unde mox eodem Ecclesiastici loco sequitur; *Nam reliquerunt Legem Altissimi, & contempserunt timorem Dei.* Ex eoque ipso loco intelligitur evidenter, per *Excelsa* denotari *Aras*, prout etiam Gaspar Sanchez observat (*m*), dicens: *In excelsis autem non solum montes intelligo, & editum locum; sed etiam Altaria: quæ, juxta sui nominis notionem, aliquid significant altum; sicut vox Græca βωμός, collem significat & altare.* Cum igitur hujusmodi excelsorum altaria prohibita essent, etiam ad sacrificandum vero Deo; manet evidenter demonstratum assumptum, quo dixi, Aram illam, quam in Carmelo Vespasianus reperit, excludere ab eo loco veram

ram religionem; & eam quæ istic exercebatur, superstitiosam atque idololatricam fuisse. Neque solum Hebræis erant tales Aræ prohibitæ, sed etiam Christianis, sicut constat ex quadam lege Valentiniani Imperatoris, ad Hypatium Italiæ Præfectum data anno CCCLXXXII (*n*): *Christianorum, ad aras & templa migrantium, negatâ testandi licentiâ, vindicamus admissum*: quæ lex consonat legi præcedenti Theodosii Magni, directæ eodem anno ad Postumium Præfectum Prætorii in Oriente, contra eos *qui Christiani & Catechumeni, tantum venerabili religione neglecta, ad Aras & templa transierint*. Ad quem locum notat Gotofredus (*o*): *Ad aras & templa transire hac lege & lege proxima, dicitur pro, Ad superstitionem gentilitiam transire. Nempe duo hæc præcipua superstitionis gentilitiæ symbola & sacramenta fuerunt.* (*p*.)

(a) *In Halach Albedazara cap.6.* (b) *in Levit. cap.26* ℣.1. (c) *In Deuteron. cap.16* ℣.22. (d) *col.121.* (e) *de jure natur. lib.2 cap.2.* (f) 3 *Regum*, 3 ℣.3. (g) *Numer. cap.22* ℣.41. (h) *lib.2 Rep. Hebr. cap.7.* (i) 4 *Reg.18* ℣.4. (k) *cap.23* ℣.5. (l) *cap.1* ℣.8 & *cap.8* ℣.11. (m) 3 *Reg.cap.3 n.20.* (n) *Cod.Theodos.lib.16 tit.7 de Apostatis l.3.* (o) *tom.6 pag.204.*

(*p*) INTERP. Objiciet huic doctrinæ aliquis, quod Elias 3 Reg. 18 ℣.30, eliciturus ignem de cælo in Carmelo, *curavit altare Domini, quod destructum fuerat*; & mox, *ædificavit de lapidibus 12 altare in nomine Domini*. Noster autem Cornelius à Lapide censet, primi æque ac secundi altaris in Carmelo auctorem fuisse Eliam, ut saltem ibi populum colligeret ad cultum exhibendum Deo vero, dum ille scilicet prohibebatur à Regibus suis adscendere in Hierusalem, secundum Dei præceptum. Sed dum considero locum in quo Elias habitavit, sex omnino leucis distare à supercilio montis, in quo utraq; ara stetit; cogor credere, alio fine erectam fuisse utramque; & primam quidem ut esset simplex memoriale divini cultus (sicut illa quam Josuæ XXII erexerunt sibi in ripa Jordanis filii Ruben & Gad cum dimidia tribu Manasse) secundam, ad unicum & nunquam ante vel post exercitum ibi actum offerendi sacrificii, in illa cum Sacerdotibus Baal conflictatione: quæ ipsa tamen ara, mortuis Elia & Eliseo Israëlitisque in captivitatem traductis, initium & occasio fuerit gentilibus, in eorum locum substitutis, cultus ac venerationis idololatricæ & usque ad Vespasianum durantis, de qua infra §. 15.

§. XII. *Apollonii Collatii supposititia antiquitas, & futilitas consequentiæ in eo fundatæ.*

METhodus quam tenemus, reducit nos ad Suetonium ejusque verba, immediate sequentia, ORACULUM CONSULENTEM: quibus ad suum intentum utens Daniel à Virgine Maria (*a*) *Casaubonus*, inquit, *in Animadversionibus ad lib. 8 Suetonii, adducto veteri Poëta Christiano, Petro Apollonio Collatio, in secundo Excidii Hierosolymitani, insinuat, lectorem Christianum, Christiano illa intellectu accipere debere. Verba autem ipsius sunt:*

Vulsa solo frondesque novas inducta cypressus,
Nunc habet illa fidem, Matathiademque locutum
Vera tibi Vatem, & Carmeli oracula, disces.

ubi Basilidem vocare videtur Vatem Matathiadem, *velut habentem Matathiæ, Principis ac Sacerdotis Judæorum, civis etiam oppidi*

pidi Modin ad pedem Montis Carmeli, fidem & zelum, atque insuper donum prophetiæ. Verba P. Danielis volui proferre integra, ut constet de exigua cum qua procedit fide, dum Casaubono attribuit id quod hic non dixit, neque dicere potuit absque notabili absurditate; quandoquidem ad locum Suetonii, quem explicamus, solum addit pag. 210, nudos versus Collatii, non specificando quis ille sit, sed solum transcribendo, secundum editiones omnes verba hæc,

——— *& Corneli oracula disces:*

atque monendo, legendum videri,

——— *& Carmeli oracula disces.*

Desinat ergo P. Daniel jactare se auctoritate Casauboni, affingendo ei quod non dicit; & emendationem, quam is textui Collatii adhibet, usurpare pro certo illius Poëtæ testimonio: quandoquidem nomen *Cornelii*, & non *Carmeli*, inveniatur, non solum in prima Collatii editione, quam Parisiis curavit Joannes Gagneus an. 1516, sed etiam in correctiore Plantiniana, quæ cum brevibus Adriani vander Bruch Notis prodiit, quæque ipsa eadem inserta est magnæ Bibliothecæ Patrum Margarini Bignii. Quantum ad tertiam P. Danielis hypothesin attinet, qua præsumitur Collatius, tamquam antiquus & Christianus, intellexisse oraculum veri Dei; necessarium est transcribere Gasparis Baertii, toties contrarium evincentis propria verba, mire ad nostrum institutum facientia (b): *Illa*, inquit, *nimis Ethnica sunt, neque ita scripsisset vetus quispiam Christianus Vates:*

Nostra fides alios populos atque altera regna
Inveniet, rituque novo meliora dabuntur
Thura focis, aliis melius celebrabimus aris.

Potius Christus Patrem tot Oraculorum admonere dicendus erat, quibus, rapta populo improbo & refractario, Euangelii annuntiatio gentibus sponderetur: quorum vel princeps est Isaias. INVENIET, *palantis & incerti est:* MELIORA, *&*, RITU NOVO, *prorsus sunt absona:* THURA *vero sermoni filii Dei plane adversa; cum & contra fidem Christianam idola colere*, THURIFICARE, *dixerint veteres Scriptores:* ARÆ *vero novo fœdere prorsus sublate sunt.* Atque hinc constat levitas argumenti inde sumpti, & quam contrarium illud sit stylo Auctoris, eâ quam sibi arrogat licentiâ manifestantis, longe posteriorem se esse iis quæ ipsi assignantur temporibus. Hoc tamen sentientes recentiores aliquos cum allegasset Baertius; *Tales*, inquit, *nobis antiquum Poëtam ex recentioris memoriæ laudando citandoque facere voluerunt; suo quidem pro se quisque errore non excusabiles.* Gerardus autem Vossius (c); *Amplius dico*, inquit, *putare me, vixisse eum* (Apollonium Collatium) *anno* 1490 *ac deinceps. Aliud enim mihi persuadere non possum, quam esse hunc eumdem, ac ille Fastorum conditor, de quo Cæsar Scaliger lib. 6 Poëtices ita loquitur:* Apollonius Collatius Fastos edidit, in quibus pietatem laudes: frigidiusculus tamen Poëta est, & cum discedit ab Elegia, etiam infelix. *Agit autem de Apollonio inter eos, qui vixere non multo ante vel post annum millesimum quingentesimum.* (d)

(a) *Vinea Carmeli part.* 3 *cap.* 16 *num.* 358. (b) *Adversf. lib.* 25 *cap.* 27. (c) *de Hist. Lat. lib.* 3 *pag.* 811.

(d) INTERP. *Hic notaverim, eumdem P. Danielem à Virgine Maria, in pracit. Vinea Carmeli pag.* 771 *&* 772, *proferre excerpta ea fabulosissimo illo Itinerario, quod ego ante tom. 2 Maji proposui, cum alio Joannis Phoca comparandum; ipse vero acceptat tamquam scriptum à S. Antonino Martyre Placentino, tempore Diocletiani, de quo Molanus ad* 13 *No-*

Novembris? cum sit figmentum recens, eoque posterius tempore, quo extrema ultra Romam Italia cœpit Regnum *appellari. Sic bono illi viro satis fuit aliquid alicunde arripere, quantumcumque alias supposititium, quod ab imperitis crederetur antiquum, dummodo contineret quidpiam pro se faciens.*

§. XIII. *Non convenit Collatio intellectus, quem ei Carmelitæ dant.*

EX falsis antecedentibus non potest educi secura consequentia; neque demonstrari, quod qui argumentum Christianum tractat tamquam Gentilis, explicet tamquam Christianus aliud ex natura sua Gentilitium; admittendo veluti securam correctionem Casauboni: Nequaquam tamen admittit illam Petrus Crescentius (*a*), sed ipsum locum Suetonii ex Collatio corrigens, apud illum legi jubet, *Cornelii Dei*, non *Carmeli Dei*: (*b*) variat quoque Crescentius in nomine Vatis, *Amathaidem* legens pro *Mathatiadem*. Sed recipiatur Casauboni sententia, & corrigatur ex Suetonio Collatius; quid inde ducit P. Daniel, quo probet à Poëta designari Basilidem, ut Sacerdotem istius oraculi? Quæ enim inter utrumq; nomen convenientia est, non dico vocis, sed vel significationis? Unum Hebraicum est, significans à *Deo datum*; Græcum alterum, *Regium* quid connotans; sicut animadvertit Suidas & observat Scapula. Quapropter ex natura rei aptius fuisset Basilidem concipere Sacerdotē Græcum, nisi aliunde constaret fuisse Ægyptium, uti apparebit infra; utravis autem gente extraneus ille fuerit à statu veri Religiosi Eliani (cui innectere ipsum Carmelitæ volunt) sicut evidenter convincitur ex idololatrica ejus & magica professione.

(a) *In Præsidio Rom. lib. 1, narrat. 4 n. 33.*

(b) INTERP. *Displicet merito hæc Petri Crescentii conjectura, nullius antiqui scriptoris, qui* Cornelii Dei *meminerit, auctoritati innixa; cum è converso tot alii persuadeant,* Carmelum Deum *dictum fuisse.*

§. XIV. *Explicantur verba Apollonii Collatii.*

INtroducit Petrus Apollonius Collatius varios, qui Vespasianum acclamaverunt Imperatorem: inter quos Cerealis quinti Ordinis Præfectus, ejusque in Judaico bello minister. Idem ipse hic est, cujus meminit Hegesippus (*a*), estque in Romana historia celebratissimus cum prænomine *Petilii Cerealis*, ad distinctionem viri alterius Consularis *Anicii Cerealis*. Prioris etiam meminit Tacitus (*b*), eumque Joannes Glandorpius (*c*) dicit fuisse Vespasiani consanguineum: sæpius autem recurrit in eodem met Tacito (*d*), nec non apud Josephum (*e*) illius mentio. Hunc ergo Cerealem ita loqui facit ad Vespasianum Collatius (*f*).

—— Privato nomine non jam
Appellande mihi. Quid justa munera sortis
Dissimulas, Cæsar? Dominum te maximus orbis
Et tua te poscit probitas, conspectaque virtus,
Ac summo laudata Jovi. Petit ille jugales
In sua templa tuos, Tarpejaque limina pandit.
Vulsa solo, frondesque novas inducta cypressus
Nunc habet illa fidem: Matathiademque locutum
Vera tibi vatem, & Carmeli oracula, disces.

Considerans igitur, quod hæc sit oratio hominis idololatræ, undenam elicies, ipsam

ſam non reſpondere ejus qui eamdem pronuntiat religioni? Cum enim Veſpaſiano dixiſſet, quod non debeat occultare Majeſtatem Imperialem, ad quam invitabatur à Jove; diſcurſum ſuum comprobat tribus felicibus præſagiis; videlicet cypreſſi in quodam illius prædio repente ſiccatæ atque exciſæ, & deinde refloreſcentis: prout referunt Suetonius (*g*) & Tacitus (*h*), licet cum aliqua varietate, quam indicat Collatius utroſque colligens ac dicens.

Vulſa ſolo, frondeſque novas inducta Cypreſſus
Nunc habet illa fidem. ——

Alterum præſagium ſumptum erat ex Joſepho Judæo, quem cum captivum haberet Veſpaſianus, huic ille ejuſque liberis prædixit Imperium; ſicuti ſcribit, non ſolum ipſemet (*i*), ſed etiam Suetonius (*k*) & Xyphilinus; & cujus etiam Collatius meminerat lib. 2 dicens:

—— *Nec me tibi vana referre,*
Crede, metu. Calet hic divino ſpiritus igne,
Inſtinctuque Dei loquitur. Capitolia ſcandes
Victor, & auguſtum nomen ſedemque tenebis.
Poſt varios rerum motus, ter Curia Regni
Mutatura gradum, tantum te Cæſare ſidet;
Pace fruens; natuſque patris ſuccedet habenis.

Joſephum autem fuiſſe Mathatiæ filium, cum aſſerat variis locis ipſe, & confirmet S. Hieronymus (*m*); nemini dubium eſſe poteſt, quin hic ſit à Collatio indicatus *Matathiades*, Veſpaſiano *vera locutus Vates*. Atque ita ſolum reſtant *Carmeli oracula*, ſecundum Caſauboni correctionem, accepta ex Suetonio, ad quæ Collatius alluſerit, ipſamet illius formalia verba tranſcribens; quibus proinde alius ſenſus ſubeſſe nequit, quam quo ea ſcripſit Suetonius. Neque huc quidquam facit, quod Chriſtianus ſit auctor, qui ea facit à Gentili proferri, alloquente ducem æque idololatram: inde enim exurgit animadverſio Patris Couteteau (*n*), cujus ex Tacito verba Gallica Latine reddam. *Poſt hanc orationem* (Muciani) *circumſtantes omnes, conjectis in Veſpaſianum oculis, compulerunt eum acceptare Imperium, commemorando ei oracula aſpectuſque aſtrorum, promittentes ipſi illius poſſeſſionem. Et habebat Veſpaſianus animum ſuperſtitioſum, qui ſe patiebatur ejuſmodi vanitatibus vinci.*

(a) *De Excid. Hieroſol. lib.* 3 *cap.* 14. (b) *lib.* 16 *Annal. cap.* 17. (c) *in Onomaſt. Rom. pag.* 672. (d) *lib.* 4 *Ann. cap.* 32 *&* 33. *item lib.* 3 *Hiſt. cap.* 59, 78, 79, *& lib.* 4 *cap.* 68 *ac* 71, *& in Vita Agric. cap.* 8 *atque* 17. (e) *de bello Jud. lib.* 7 *cap.* 23 *pag.* 975. (f) *lib.* 3 *de bello Hieroſol.* (g) *In Veſp. cap.* 1. (h) *Ann. lib.* 2 *cap.* 28 (i) *de bello lib.* 3 *cap.* 14. (k) *ubi ſupra* (l) *in Veſpaſ.* (m) *de Script. eccleſ. cap.* 13. (n) *Hiſt. Rom. lib.* 6 *pag.* 158.

XV. *Origo ſuperſtitioſæ venerationis, Carmelo delatæ.*

NUlla inter eruditos omnium ſeculorum ſcriptores certior & receptior theſis eſt, quam quod Gentiles perverterint notitias, ex libris Canonicis acceptas, transferendo eas ad falſas ſuas deitates. Id autem clare deducitur ex libro 1 Machabæorum (*a*), ubi dicitur de Judæis, quod *expanderunt libros legis, de quibus ſcrutabantur Gentes ſimilitudinem ſimulacrorum ſuorum*. In quam ſententiam fuſe diſcurrunt Joannes Druſius & Cornelius à Lapide; ceteris autem brevius diſtinctiuſque Eduardus Dichinſonus, in Diatriba cui titulus *Delphi Phœnicizantes* cap. 6, apte ad noſtrum intentum ſic ſcribens: *Hinc enim ad Deorum ſuorum cultum, nomina, religione ac antiquitate ſacrata, deſumpſerunt*

pserunt: hinc dies festos, ritus, ceremonias, nec non res gestas plerasque delibarunt. Non igitur cuiquam videatur peregrinum, si dicamus quod veneratio licita, qua montem Carmelum prosequebantur fideles Israelitæ tempore Eliæ & Elisei, propter eorum in ipso commorationem, & miracula istic per ipsos facta; transierit in superstitiosum cultum, quo Gentiles eumdem montem profanarunt. Ita Theodorus Marsilius (b); *Carmeli*, inquit, *Dei commentum paganicum, natum inde, quod in Carmelo sedes olim Eliæ & Eliseo & filiis Prophetarum fuit, ut patet in litteris sacris.* Joannes Vossius (c) expressius etiam istud docet; *Verosimile*, inquiens, *est hanc opinionem* (de loci scilicet divinitate) *paulatim irrepsisse ex eo, quod Elias Thesbites hic habitarit.* Postea vero, relatis eventibus eo loci memorabilibus ex Scriptura, hæc addit: *Quia igitur tanti viri hunc locum elegerunt ad incolendum, sacraque præstanda; eo diu ille pro sacro habitus, gratioremque in eo fore Numini cultum* crediderunt. Ad hujus autem rei probationem adducit idem Vossius exemplum *Elagabali*, notæ apud Emesam in Syria Apamææ deitatis, de qua antea egerat (d): & post varios super nominis ratione discursus; *Sed præterea*, inquit, *Gebel Arabicum nomen Montem notat; ut Elagabalus signet Deum Montem, sive Deum Montis, in quo ædes illius foret: unde & symbolum ejus erat lapis ingens, montis in modum fastigiatim assurgens. Nempe uti nomine Dei Carmeli, Suetonio in Vespasiano cap. 5, non montem intelligo, sed numen, cujus in monte eo delubrum foret.* Ubi quamvis auctor videatur se opponere Tacito, quatenus hic negat in Carmelo fuisse aut simulacrum aut templum, sed dicit quod ipse mons colebatur pro Deo; non id tamen Vossius intendit, sed simpliciter intendit notare originem venerationis; itaque subjungit quod, hac temporis decursu perversâ, *tandem tamen ipse Carmelus habitus pro Deo* sit. Simile exemplum nobis offertur in *Beelphegor*, in eadem Palæstinæ provincia, deitate æque superstitiosâ, observata à Joanne Seldeno cum ait; *Mons in regione Moabitarum Pehor erat, ubi Baal (nisi fallor) & delubro & sacris honorabatur: sic enim dicitur Numer. cap.* XV *Moses*, Et assumpsit Balac Balaam in summitate montis Peor (siue Phegor) qui respicit faciem deserti Jesimon. *Montium summitates ante alia loca divinis rebus olim destinatas, non est cur adjungerem: id pueri sciunt. Hinc etiam dictum Beelphegor vult Theodoretus ad Psalmum* CV *aliique: & Suidas ad verbum* BEELPHEGOR: *Beel est Saturnus, Phegor in quo colebatur, unde Belphegor.* Eadem fere habet in vocabulis BEEL & PHEGOR; moxque concludit ad nostrum intentum Seldenus; *Ut enim Jupiter Olympius, Mercurius Syrenius, & Deus ille sortium Carmelus apud Suetonium in Vespasiano, à montibus appellati; ita Baal seu Belus noster, quem Jovem seu Belum Phegorium licet vocare*; ac si diceret, quod eodem modo posset nominari, *Jupiter Carmelus*; quia (ut jam vidimus) sub eo nomine colebatur, quandoquidem montes omnes ipsi censebantur sacri; ac nominatim iste, postquam veneratio religiosa, quam ipsi conciliaverant miracula ibidem per Eliam & Eliseum patrata, abierat in superstitionem idololatricam. (f).

(a) *Cap.*2 ℣.48. (b) *in Exposit. ejusdem loci Sueton.* (c) *lib.*2 *de idolol. cap.* 62 (d) *cap.*5 *ejusd. libri.* (e) *Syntagm.*1 *de Diis Syris cap.*4.

(f) INTERP. *Superstitioni autem tali (ut supra ad §.* XI *notavi) occasionem dederit ipsa Ara, ex* 12 *lapidibus istic erecta ab Elia, ibidemque remanserit post Israëlitarum transmigrationem: quæ quidem Ara adhuc stetisse po-*

potuit tempore Vespasiani. Nec est cur iidem lapides, à Christianis demoliti, dispersique circa ipsum in quo aram composuerant locum, non possint ibidem perstitisse usque in hodiernum diem. Nam Antonius Gonzales Minorita Belga, qui anno 1665 Terram-sanctam lustravit, & lingua nostra prolixe descripsit; in loco sacrificii Eliani, ad quem difficillimus ascensus est, adhuc monstrari scribit 12 lapides, quibusdam Hebraicis characteribus inscriptos, ex quibus vulgus credit aram Eliæ constitisse.

§. XVI. *Tempore Pythagoræ colebatur superstitiose Carmelus.*

JAm supra docuimus, ex Scylace Caryandensi, annis quadringentis ante Christum florente, Carmelum Jovi consecratum: & hoc respectu illic hæsisse Pythagoram, intelligitur ex Jamblicho (a), cujus verba Græca ita vertit Joannes Arcerius: *Porro negligenter parumque solicite, ab Ægyptiis quibusdam nautis, opportunissime in littora, quæ subsunt Carmelo Phœniciæ monti, appellentibus, transvectus fuit Pythagoras; ubi solus in templo plerumque degebat.* Videbitur hic Jamblichus supponere Templum aliquod ibi fuisse, contra quam affirmat Tacitus. Sed errorem potius notaverim interpretis, κατὰ τὸ ἱερὸν vertentis, *in templo*; cum reddi potuisset ac debuisset, *in loco sacro*. Similem æquivocationem pertulit textus Joannis Phocæ (*b*), quem de Carmelo loquentem Leo Allatius sic Latine reddidit: *Erat eo loci antiquitus Monasterium magnum, ut structurarum vestigia ad hæc usque tempora commonstrant:* quia vox Græca Μονὴ, quam *Monasterium* vertit Allatius, generice significat quamvis *Mansionem*. Hoc observans Daniel Papebrochius (*c*), *Cogor*, inquit, *vehementer dubitare, utrum rudera ista τῆς μονῆς, de quibus loquitur Joannes Phocæ, vere alicujus monasterii fuerint, & non potius reliquiæ habitationis illius (utrumque enim significat vox Μονὴ, ducta à Verbo Μένω Maneo) quæ occasione profani Oraculi, quod istic Vespasiani ævo consulebatur, olim fuerit excitata.* Suspicatur ergo Papebrochius, eo loci (id est juxta fontem Eliæ, in declivio ejus montis, in cujus vertice sex inde leucis remoto stabat vel steterat ara Eliæ) suspicatur, inquam, Papebrochius, eo loci fuisse habitationem Sacerdotum, per quos oraculum consulebatur, vel diversorium responsi petendi causa illuc tendentium; positum, ut loquitur Joannes, *in extrema parte jugi quæ mare respicit.* Nam quod locus ille habitatus fuerit tempore Pythagoræ, apparet ex Jamblicho, verbis præmissis immediate subjungente hæc; *Homines autem loci illius benigne ipsum, datis dexteris, exceperunt.* Unde rursus intelligitur de hoc loco intellectum verbum κατὰ τὸ ἱερὸν, non debere necessario reddi *templum*, sed conditionem loci sacri, in quo Pythagoras ἐμόναζε τὰ πολλὰ, *ut plurimum morabatur solitarius.* Hæc enim circumstantia solitudinis non facile verificari potest de templo, à Sacerdotibus & accurrentibus frequentato. Itaque judico, locum à Jamblicho designatum per verba κατὰ τὸ ἱερὸν, sic intelligi debere, uti ipsemet Carmelus fuerit sacer, imo Deus habitus tempore Pythagoræ; qui floruit Olympiade XLVIII ante Christi nativitatem annis DXLIII; ex hoc enim cœpit celebrari Pythagoras, ut qui tunc concurrerit ad ludos Olympicos: sicut observat Diogenes Laërtius, nixus testimonio Phavorini, Eratostenem allegantis. Sententiam porro nostram confirmat, quod sciamus Pythagoram fuisse celeberrimum Magum, sicut refert Plutarchus

tarchus (*e*); idemque cognoſcitur ex Timone Satyrico Græco, per Laërtium allegato, & ſic Latine reddito: *Pythagoramque ex magia inclitum*. Etenim, eruditus vir Janus Jacobus Boiſardus (*f*), de eodem Pythagora loquens, affirmat quod *Magi, qui cultui Deorum vacant, preces illis & ſacrificia offerunt, & à ſe ſolis exaudiri perſuaſum habent; quos etiam ignem, terram, & aquam eſſe arbitrantur: ſtatuas & ſimulacra averſantur: improbant eos qui ſtulte Deos mares ac feminas dicunt*. Neque abſurdum fuerit cogitare, quod ipſe Pythagoras, ex hypotheſi quod Carmelus eſſet Jovi ſacer, auctor fuerit ſuperſtitionis ibi exercendæ. Nam, teſte S. Epiphanio, (*g*) iſtic ubi de hoc Philoſopho ejuſque dogmatibus agit, *Deum eſſe corporeum aſſerit, videlicet cælum*: & Herodotus (*h*) dicit, quod Perſæ moris habent, *editiſſimis quibuſque conſcenſis montibus Jovi hoſtias immolare, omnem gyrum cæli Jovem appellantes*. Magis autem ad noſtrum intentum Strabo (*i*), quaſi montem Carmelum deſcriberet; *Perſæ*, inquit, *nec ſtatuas, nec aras erigunt, ſacrificant in loco excelſo: cælum Jovem putant*. Quin autem hujuſmodi ritum à Perſis didiciſſe Pythagoras potuerit, dubitaverit nemo, qui largas ejus peregrinationes, ſuperſtitioſum ingenium, profeſſionem magicam conſideraverit, Diogene Laërtio in ejus vita diſertius aſſerente, quod *omnibus ſacris tum Græcis, tum Barbaris eſt initiatus*.

(a) *In Vita Pythag. cap.* 3. (b) *de locis ſanctis à Jeruſalem uſque Antiochiam cap.* 31. (c) *de Actis SS. tom.* 2 *April. pag.* 782. (d) *lib.* 8 *in Pythag.* (e) *lib.* 24 *cap.* 27, *& lib.* 30. *cap.* 1. (f) *de Divin. & Mag. præſtigiis pag.* 296. (g) *lib.* 1 *adv. hæreſes, her.* 5 *pag.* 14. (h) *in Clio, id eſt lib.* 1, *cap.* 31. (i) *lib.* 15 *Geograp. pag.* 732.

§. XVII. *Pythagoras fuit ex ſuperſtitioſioribus quos habuit Gentiliſmus.*

Ex eo quod Jamblichus narret in Carmelo fuiſſe Pythagoram, quamvis abſque definitione temporis quo ille iſtic permanſit, prætendunt aliqui confirmare ſucceſſionem vitæ ſolitariæ, iſtic ab Elia inſtitutæ, numerando Pythagoram inter perſonas illuſtriores ſui Ordinis: ad quod eis viam ſtraviſſe videtur Clemens Alexandrinus (*a*) affirmando ipſum circumciſum fuiſſe; & S. Ambroſius (*b*), originem illi à Judæis tribuens. Hinc nebulæ exiſtunt, niſi diſſipentur obſcuraturæ totum noſtrum diſcurſum. Ut igitur hic locus illuſtretur quantum poteſt, ſcito, Ambroſium dumtaxat dicere, quod *ex populo Judæorum (ut plerique arbitrantur) genus deduxerit Pythagoras*: ubi videtur eos reſpicere, qui origine Tyrium aut Phœnicem fuiſſe dicunt, ſicut ex teſtimonio Neantis Cyziceni aſſerit Clemens Alexandrinus (*c*), & Theodoretus (*d*), atque Cleantes Stoicus, apud Porphyrium (*e*). Quamquam enim Lucas Holſtenius (*f*) dubitet, ſintne unus vel duo *Neantes* & *Cleanthes*, propter nominum ſimilitudinem: diſtinguit tamen eos Voſſius (*g*). Eſt autem adeo certus apud omnes ſitus Tyri in Phœnicia, ut Græci, nomine iſtius provinciæ, inhærentes Interpretibus LXX, complexi fuerint Chananæam à Judæis inhabitatam. Abſque tali autem notitia impoſſibile eſt, verificare aliquatenus ſententiam ab Ambroſio relatam, & conciliare cum tot aliorum veterum conſenſu, allegato in vitis Pythagoræ per Laërtium & Porphyrium, quorum ultimus ſcribit ſic; *Ipſum porro*

Pythagoram, & Aristoxenus, & Aristarchus & Theopompus Tyrrhenum ajunt fuisse: at Neanthes Tyrium eum vocat. Lucius Pythagoricus Tyrrhenum fuisse contendit, ex auctoritate Theonis Grammatici apud Plutarchum (*h*): apud Lucianum vero (*i*) percunctanti Mercurio cujas esset, *Ex Samo* respondet Pythagoras: quo respiciens Ovidius

Vir fuit hic, inquit, *ortu Samius.* ———

Porro secundum hos Cæsareensis Eusebius, agens de Philosophis Græcis eorumque origine & antiquitate (*l*); *Horum Princeps*, inquit, *Pythagoras, Pherecydis ante discipulus, Samius, ut nonnulli volunt; vel, ut aliis placet, Tuscus erat; nec desunt qui Tyrium fuisse dicant.* Per hæc omnia fit, ut non solum dubia saltem sit origo Pythagoræ Hebraica; sed, etiamsi certa foret, parum admodum conduceret ad religionem illius comprobandam: quandoquidem tam manifeste constet de gravissimis ejus erroribus; explicandis, mox atque expediverimus nos ab ejus circumcisione, ex Clemente Alexandrino asserta, ut induci possit in Elianam familiam: non animadvertentibus iis qui id conantur suadere, quod circumcisionem susceperit, ut capacem se redderet percipiendis Ægyptiorum mysteriis, qui omnes circumcidebantur, teste Herodoto (*m*), quod etiam notat Origenes (*n*). Audiamus Clementem Alexandrinum; *Thales*, inquit, *cum esset Phœnix genere, etiam Ægyptiorum prophetis congressus esse dicitur; sicut etiam Pythagoras cum iis ipsis, propter quos etiam fuit circumcisus, ut adyta ingrediens, Ægyptiorum mysticam disceret Philosophiam.* Atqui hoc ipsum est, quod testimonio Antonii Diogenis, Alexandri Magni tempore florentis (*o*) ait Porphyrius (*p*); *Pythagoras*, inquiens, *ad Ægyptios quoque & Arabes, Chaldæos & Hebræos accessit: apud quos & somniorum interpretandorum scientiæ accuratissime operam dedit; tum divinatione quæ fit thure, primus ipse usus est: & in Ægypto quidem cum Sacerdotibus vixit, & sapientiam ac linguam Ægyptiorum perdidicit.* Cum nationibus autem tam variis versatus Pythagoras, omnium vanissimas superstitiones collegit, ac studiose prosemінavit. Itaque de eo loquens Isocrates (*q*), *cum in Ægyptum*, inquit, *profectus illorum disciplinæ se tradidisset; tum reliquam philosophiam primus in Græciam intulit, tum sacrificiorum & consecrationum in templis magis quam ceteri studium habuit.* Hinc porro processerunt ipsius multi magnique errores, ex iisque pœnitentia Augustini, quod ipsum laudasset (*r*), adeo ut id sibi necessario putarit retractandum (*s*) his verbis: *Nec illud placet, quod Pythagoræ Philosopho tantum laudis dedi, ut qui hanc legit, vel audit, possit putare, me credidisse, nullos errores in Pythagorica esse doctrina; cum sint plures, iidemque capitales.* Præcipuus unus maximeque ridiculus, ideoque tantopere explosus à Luciano (*t*), est transmigratio animarum in alia corpora, etiam diversarum specierum, quam Græci Μετεμψύχωσιν & Μετενσωμάτωσιν, & Παλιγγενεσίαν appellant, quod ultimum *Regenerationem* sonat. Huc alludens Tertullianus (*u*), illam nominat *Recidivatum animæ* eamdemque his verbis condemnat: *Si vero Samius Sophista Platoni auctor est de animarum recidivatu, volubili semper, ex alternâ mortuorum atque vivorum suffectione; certe iste Pythagoras, etsi bonus cetera, tamen ut hanc sententiam adstrueret, non turpi modò, verumtamen temerario mendacio incubuit.* Quia vero longum nimis foret adducere loca omnia Sanctorum Patrum, exaggeratis terminis eam amentiam detestantium explodentiumve; placet suavius ex more sonantem Ovidium audire.

Om-

Omnia mutantur : nihil interit : errat, & illinc
Huc venit, huc illinc ; & quoslibet occupat artus
Spiritus ; éque feris humana in corpora transit,
Inque feras noster ; nec tempore deperit ullo.
Utque novis facilis signatur cera figuris,
Nec manet ut fuerat, nec formas servat easdem;
Sed tamen ipsa eadem est : animam sic semper eamdem
Esse, sed in varias doceo migrare figuras.

Pro ceteris ad alios me refero, ex quibus præcipue nominandi occurrunt; inter Græcos, Tatianus (x), S. Irenæus (y), Clemens Alexandrinus (z), Origenes (α), Chrysostomus (β), Cyrillus (γ), Theodoretus (δ); inter Latinos Tertullianus (ε), Lactantius Firmianus (ς), Ambrosius (ζ), Hieronymus (η), Augustinus (ϑ): quorum admonitu docti Carmelitæ nolent, credo, posthac inter suos numerare tantum Idololatram, ad comprobandum veri Dei cultum in Carmelo, Monte diabolici Jovis venerationi consecrato à cæca gentilitate.

(a) 1. *Strom. pag.* 302. (b) *lib.* 1. *Epistolarum Ep.* 6. (c) 1 *Stromat. pag.* 11. (d) *Therapeuticon lib.* 1 *pag.* 7 & 11. (f) *in Vita Pytag. pag.* 1. (f) *in Observat. ad Porph. pag.* 95. (g) *lib.* 5 de *Histor. Gr. cap.* 15 *pag.* 99. (h) *lib.* 8 *Sympos. qu.* 7 & 8 *pag.* 717. (i) *in Dial. cui titulus Auctio Vitarum pag.* 188. (k) *l.* 5 *Metamorph.* ỽ. 60. (l) *lib.* 10 *de Præpar. Euang. cap.* 4 *pag.* 470. (m) *in Euterpe seu lib.* 2 *cap.* 36 & 104. (n) *lib.* 2 *Comm. in Ep. Pauli ad Rom.* (o) *apud Photium Cod.* 166 *pag.* 365. (p) *pag.* 8. (q) *in Busir. pag.* 227. (r) *lib* 2 *de Ordine.* (s) *lib* 1 *retractat.* (t) *in Somnio seu Gallo per totum.* (u) *lib. de resurrect. carnis cap.* 1, 18 & 30; & *lib. de Anima cap.* 14 *vel.* 48.)u) *lib.* 5 *Metamorph.* ỽ. 165. (x) *Orat. adv. gentes.* (y) *lib.* 1 *cap.* 20 & 24. (z) *lib.* 4 *Strom.* (α) *contra Celsum lib.* 1. (β) *Hom.* 1 *in Joan.* (γ) *lib.* 7 *contra Julian.* (δ) *In compend. fabul. heretic.* & *in Epit. Decret. divin.* (ε) *de Anima cap.* 28, 31, & 32, & *in Apologet. cap.* 28, & *de Resurrect. carnis cap.* 1. (ς) *lib.* 3 *cap.* 18 & 19, & *lib.* 7 *cap.* 22. (ζ) *de bono mortis cap.* 10. (η) *adv. Rufinum* (ϑ) *lib.* 10 *de civ. Dei cap.* 30.

XVIII. *Quid apud Suetonium signent Sortes.*

UNica quæ dubium in Suetonio movere potest clausula, hæc est : ITA CONFIRMAVERE SORTES : quia visa est aliquibus, verosimiliter minus versatis in notitia antiquitatis, contradicere Tacito, oraculum datum dicenti, INSPECTIS IDENTIDEM EXTIS, ejus scilicet quod immolatum fuerat animalis; cum ipsorum judicio *Aruspicina* multum differat à *Sortilegio*. Itaque ad dispungendnm hunc scrupulum, quo tam irrationabiliter prætendunt utrique scriptori fidem derogare suam, quoad circumstantias ab utroque signatas, quia putant diversas divinationis species eas esse, quæ de uno ab illis descripto casu simul nequeant verificari : ad hunc, inquam scrupulum removendum, diligentius excutienda est sententia Suetonii, ut appareat ei non contradicere Tacitum; primum comprobando quod præcipui Commentatores illius verba intellexerunt prout sonant. Agmen ducat Philippus Beroaldus (*a*) dicens, *In Carmelo monte à Carmelo Deo, Sortes datas esse, testis est Orosius, qui ait; Sortes Carmeli prætendisse, exortos à Judæa, rerum potituros* : ad quod videtur alludere Seldenus (*b*), quando agens de falsis diis, qui-

bus Gentilitas eadem dedit quæ montibus erant nomina, ceteris Carmelum accenset his verbis (c); *Et Deus ille Sortium Carmelus, apud Suetonium in Vespasiano.* Similiter locutus Theodorus Marsilius (d), explicando originem oraculi de quo sermo est, addit: *Hinc itaque introductum Carmeli Dei oraculum, & Sortes in monte Carmelo, de quibus Suetonius & Paulus Orosius.*

(a) *In Suet. pag.* 854. (b) *de Diis Syris Synt.* 1. *cap.* 5 *pag.* 163. (c) *in Sueton. pag.* 29.

§. XIX. *Locus quidam Orosii explicatur.*

DEclaraturus Paulus Orosius (*a*) causas, excidium Hierosolymitanum prægressas; *Judæi*, inquit, *post Passionem Christi, destituti in totum gratia Dei, cum omnibus undique malis circumvenirentur, quibusdam in Carmelo monte seducti Sortibus, quæ portenderent, exortos à Judæa Duces rerum potituros fore, prædictumque ad se trahentes, in rebellionem exarserunt; extinctisque Romanis præsidiis, Legatum quoque, subsidium Syriæ ferentem, rapta aquila & cæsis copiis fugaverunt.* Locum hunc integre transcribere volui, ut certius constaret Orosium alludere ad verba Suetonii, atque confundere cum alio diverso casu consultationem oraculi in Carmelo, & referre ad Judæos, quod erat intelligendum de Vespasiano. Dixerat autem antea Suetonius (*b*): *Percrebuerat Oriente toto vetus & constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore Judæâ profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano, quantum eventu postea patuit prædictum, Judæi ad se trahentes, rebellarunt, cæso quoque proposito. Legatum insuper Syriæ Consularem, suppetias ferentem, rapta aquila, fugaverunt.* Hinc constat diversissimum hoc esse oraculú ab eo responso, quod postea accepit Vespasianus in Carmelo, quodque majori cum expressione ita enuntiat Cornelius Tacitus (*c*) *Pluribus persuasio inerat, antiquis litteris Sacerdotum contineri, eo ipso tempore fore, ut valesceret Oriens, profectique Judæa rerum potirentur: quæ ambages Vespasianum ac Titum prædixerant. Sed vulgus, more humanæ cupidinis, sibi tantam fatorum magnitudinem interpretati, ne adversis quidem ad vera mutabantur.* Hoc vero ut omnes cognoscant magis fuisse antiquum, & ut tale descriptum in ecclesiasticis Sacerdotum Hebræorum libris, quos Josephus per abusum appellat sacros, ipsum audiamus. Exponit is motivas causas rebellionis Judaicæ (*d*); *&, quod maxime eos ad bellum excitaverat*, inquit, *responsum erat ambignum, itidem in sacris litteris inventum; quid eo tempore quidam esset ex eorum finibus, orbis habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multique sapientes interpretatione decepti sunt.* Sed, quod nihil tale haberetur in Canonicis libris, neque ad eos ulla ratione pertineret oraculum istud, satis clare significavit Hegesippus (*e*), referens ipsos Josephi terminos, eo quo intelligendi sunt sensu, hoc modo: *Inter quæ illud præcellentissimum, quod in litteris æque vetustis, quas sacras vocabant, manebat impressum; quod secundum illud tempus futurus esset vir, qui de regione eorum imperium assumeret in orbem terrarum. Quæ res eos in tanto furore posuit, ut sibi non solum libertatem, sed etiam regnum pollicerentur.* Atque hinc constat quam diversum fuerit istud oraculum, ab eo quod Vespasianus in Carmelo accepit: & quoniam

ca.

ea confudit Orosius, auctoritas ejus fervire nequit ad certo intelligendum, quem investigamus Suetonii sensum.

(a) *Lib. 7 cap. 9.* (b) *Sueton. cap. 4.* (c) *lib. 5 annal. cap. 15.* (d) *lib. 7 de bello cap. 14.* (e) *de excid. Jeros. l. 5 cap. 44.*

§. XX. *Sensus Oraculi, quod cum Carmelitico Orosius confudit.*

NOtitia ejus de quo loquimur Vaticinii, quamvis reducatur ad auctoritatem Josephi, ex quo ipsam sumpsisse potuerunt Tacitus & Suetonius, tamquam inter Orientales constanter ac publice receptam, fuit veluti certa à Christianis Scriptoribus assumpta, qui illud intellexerunt, non de Judæis (ut visum est Josepho) sed de Christo Domino nostro, nato in Judæa, & universi Rege. Hoc testatur & profert Eusebius Cæsareensis (*a*), post relata Josephi verba sic progrediens: *Verum Vespasianus non totum orbem terrarum, sed Romanum dumtaxat imperium obtinuit. Rectius ergo id referatur ad Christum, cui dictum est à Patre, Postula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ; & per cujus Apostolos, circa idem tempus, in omnem terram exierat sonus, & ad fines orbis terrarum verba pervenerant.* Ab Eusebio rem eamdem sumpsit, qui sub nomine Hegesippi scripsit historiam belli Judaici & desolationem civitatis Jerusalem. Quamvis enim Trithemius (*b*), & Ludovicus Vives (*c*) crediderint ipsum eumdem esse, cujus meminerunt Eusebius (*d*), Hieronymus, (*e*), & Photius (*f*); constat tamen auctorem istius historiæ floruisse post tempora Constantini Magni, quandoquidem meminit (*g*) urbis Constantinopolitanæ Idcirco ipsum librum S. Ambrosio adscribunt post alios Fridericus Gronovius (*h*) & Philippus Labbe (*i*). Indubitabile autem est, quin sit Josepho posterior, ut qui eum presse sequitur, sicut Durantius Caselius (*k*) observavit. Ille autem, (*l*) post recitatum de quo egimus oraculum, sic loquitur: *Id alii ad Vespasianum referendum putarunt; prudentiores, ad Dominum Jesum, qui de regione eorum* (nempe Judæa) *in terris secundum carnem genitus ex Maria, regnum suum per universa terrarum spatia diffudit.* Joannes Zonaras, qui historiam suam finit in anno MCXVIII cum morte Alexii Comneni Imperatoris, cujus tempore florebat, notat quod ejusdem oraculi mentionem faciat Appianus Alexandrinus: ipse vero Zonaras eamdem expositionem alibi (*m*) replicat, sic scribens: *Josephus enim, ut ipse narrat, cum in sacris litteris oraculum reperisset, fore ut quidam ex Judæa orbi terrarum imperaret; id oraculum ob Romanorum seditiones & Imperatorum frequentes mutationes ad Vespasianum retulit, eique vaticinatus est Imperium. Ejus oraculi meminit etiam Appianus historiæ Romanæ lib.* XXII. *Rectius autem ac verissime id oraculum de Servatore humani generis Domino Iesu Christo intelligitur. Neque enim toti terrarum orbi Vespasianus imperavit, sed Romanis provinciis dumtaxat, extra quas multa alia regna fuerunt: at Dominus toti orbi dominatus est, cui à Patre dictum, est, Pete à me* &c. Eadem habet, verbotenus fere describens Eusebium, licet eum non citet, Joannes Sarisberiensis (*n*), qui Episcopus Carnotensis in Francia obiit anno MCLXXVII: nam, ipso sub auctoritate Josephi relato, addit: *Idem Historiographus Vespasianum declarare suspicatur. Sed Vespasianus non aliis quam illis solis gentibus, quæ Romano Imperio videbantur subjectæ, dominatus est. Unde justius ad Christum hæc* re-

responsa, ad quem dixit Pater, Pete à me &c. Ex quibus omnibus sequitur, verum oraculum, quod male intellectum Judæos decepit, non solum esse distinctum à superstitioso edito in Carmelo, quod Vespasianus consuluit, sed etiam antiquius; licet utrumque male confundat Orosius, sicut Theodorus Marsilius animadvertens (o); *Fallitur*, inquit, *Paulus Orosius, qui hunc ex Carmeli montis Sortibus rumorem ortum putarit; ea re deceptus, quod de Vespasiani felicitate Sortes Carmeli montis prædixere.* Sic autem demonstrata æquivocatione, ad quam impegit Orosius, recidunt omnia in auctoritatem Suetonii, à qua nobis fas non erit recedere, nisi Taciti verba aliam magis regularem expositionem exigant; quod pergimus indagare.

(a) *Lib.* 3 *Hist. eccl. cap.* 8. (b) *de Script. eccl.* (c) *lib. de trad. discipl.* (d) *lib.* 2 *hist. eccl. cap.* 22 *& postea passim.* (e) *in Catal. Script. cap.* 22. (f) *in Biblioth. Cod.* 232. (g) *lib.* 3 *cap.* 5. (h) *in Monobiblo.* (i) *Dissert. Script. eccl. pag.* 420. (k) *lib.* 1 *var. lect. cap.* 15. (l) *lib* 5. *cap.* 4 *col.* 47. (m) *tom.* 1 *Annal. pag.* 193. (n) *lib.* 2 *de nugis curial. cap.* 4. (o) *in Sueton. pag.* 19.

XXI. *Suetonius in expressione oraculi vocabulo Sortium usus est.*

INter superstitiones varias quibus Gentilismum infatuavit dæmon, non minima fuit celebritas Sortium, per quas ambigua & fallacia responsa dabat, quemadmodum fatetur Cicero, de earumdem origine sic loquens (*a*). *Quid enim*, inquit, *Sors est? Idem propemodum quod micare, quod talos jacere, quod tesseras, quibus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. Tota res est inventa fallaciis, aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem.* Exponit deinde originem Sortium Prænestinarum in templo Fortunæ, de quibus Valerius Maximus (*b*) narrat, quod *Luctatius, qui primum Punicum bellum confecit, à Senatu prohibitus est, Sortes Fortunæ Prænestinæ adire: auspiciis enim patriis, non alienigenis, rempublicam administrari oportere, judicabant.* In eumdem sensum Propertius (*c*), Cynthiæ persuasurus ne Româ egrediatur,

Nam quid Prænestæ dubias, ô Cynthia, Sorteis;
Quid petis Ææi mœnia Telegoni?

Earumdem Sortium meminit Suetonius in Tiberio & Dominitiano; rursumque in Tiberio (*e*) meminit Sortium Patavinarum in templo Geryonis, quas Imperator consuluit priusquam in Illyricum transiret; quarum à nemine alio invenitur facta memoria, sicut animadvertunt Beroaldus, Torrentius, Casaubonus in Suetonium. Usus autem hic sine dubio est ubique Sortium nomine, ad significandum responsum oraculo redditum: idemque facit loquens de templo Fortunæ in civitate Antii, cujus meminit hisce verbis Macrobius (*f*): *Videmus apud Antium promoveri simulacra Fortunarum ad danda responsa.* Falsa enim istius Deitatis responsa Suetonius appellavit *Sortes*, ut notat Levinus Torrentius (*g*): & adductis præcitatis Macrobii verbis, *Quæ responsa* inquit, *Sortes Antiatinas vocat Suetonius in Cajo cap.* 57. Eodemque respicere Martialem censent Interpretes sui, cum (*h*) Domitiano adulans dicit;

Seu tua veridicæ discunt responsa Sorores:

sic dictæ, quia tam Antii, quam Præneste duæ Fortunæ colebantur, quod & Statius (*i*) observavit. Cum igitur Suetonius dixit, quod Vespasianum *confirmavere Sortes*; nihil aliud intelligit, quam Dei Carmeli oraculum quod ille consuluerat.

In

In eamdem significationem vox eadem reperitur apud alios quoque Scriptores: quos inter celeberrimum locum offert Valerius Maximus (*k*), agens de extrema capiendi Vejos desperatione apud Romanos; & narrans, quomodo, *ejus rei explorandæ gratia, legati ad Delphicum oraculum missi, retulerunt, præcipi Sortibus, ut aquam lacus ejus emissam per agros diffunderent*: ubi nullum est dubium, quin Sortium nomine intelligatur responsum oraculi; sicut nec dubitavit intelligere Livius (*l*) cum dixit: *Jam Romani, desperata ope humana, fata & deos spectabant; cum legati ab Delphis venerunt, Sortem oraculi afferentes, congruentem responso captivi Vatis*. Sicut & Tibullus (*m*), ex judicio Scaligeri intellexit eo nomine Sibyllinos libros; ita canens;

Quodque Albuna sacras Tiberis per flumina, Sortes
Portarit, sicco pertuleritque sinu.

Similiter & Euripides (*n*) usus est voce Græco κλῆρον, ad significandum libros tabulasque quibus auguria inscribebantur; apud quem Latine redditum sic loquitur Tiresias;

Sortesque mihi serva virginea manu,
Quas accepi scrutatus avium auguria,
Sacratis in Thacis, ubi vaticinari soleo.

& Statius, cum ait (*o*):

Quod ni templa darent alias Tyrinthia Sortes,
Et Prænestinæ poterant migrare Sorores.

Gevartius & Bernartius prætendunt ex hoc loco probare Prænestinas Sortes fuisse Tibur ad templum Herculis Tyrinthii translatas, ubi Sibyllæ Tiburtinæ oraculum: quod licet rejiciat novissimus Statii commentator Emericus Cruccejus, *per* SORTES tamen χρησμοὺς, inquit, *& vaticinia Albunæ, cum Sabellico exponere non dubitem*: Nemo autem aptius dubium omne tollit, & Tacitum cum Suetonio conciliat, quam Tibullus (*p*) hisce versibus:

Tu procul eventura vides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati conscia portet avis;
Tuque regis Sortes: per te præsentit Aruspex,
Lubrica signavit cum Deus exta notis.

id ipsum scilicet indicans, quod apud Suetonium dicitur, *inspectis identidem extis*: quare Achilles Statius in Tibullum sine hæsitatione definit quod, *Sortes oracula sunt*. Ex quibus omnibus convincitur, Suetonium, explicantem sese per vocem *Sortes*, quodcumque & quomodocumque elicitum responsum significare volentem, nihil repugnare Tacito, magis specifice notantem exta. Hoc vero animadvertens Petrus Crescentius, (*q*) post relatam ex eodem Suetonio consultationem Vespasiani, factam Alexandriæ in templo Serapidis; *Ecce*, inquit, *ubique idola, superstitiones, falsa oracula quæ consulebat Vespasianus; etiam quando Suetonius nomine Sortium simpliciter oraculum intellexisset*; sicuti *Valerius Maximus, cum dixit quod oraculum petens Appius Romanus, Antistitem Delphicæ Cortinæ in intimam sacri specus partem coëgit, unde certæ consulentibus petuntur Sortes*: & Silius Italicus;

Heu frustra reditum Sortes tibi sæpe locutas,
Mentitumque Jovem.

Quibus duobus locis hic uti volui, ne Crescentium sua frustrarer diligentia: quamquam Valerii testimonium tantam habeat energiam, quantam important verba immediate sequentia (*r*); *Igitur impulsu concepti numinis instincta virgo, horrendo sono vocis, Appio inter obscuras ambages fata cecinit.*

(a) *Lib.* 2 *de divinat. cap.* 40. (b) *lib.* 1 *cap.* 3. (c) *lib.* 2 *Eleg.* 32. (d) *cap.* 63 & 15. (e) *cap.* 14. (f) *lib.* 3 *Saturnal. cap.* 23. (g) *in Horat. lib.* 1 *ode* 35. (h) *lib.* 5 *Epigr.* (i) *lib.* 1 *Silv.* (k) *lib.* 1 *cap.* 6 *n.* 3. (l) *lib.* 1

cap.

cap. 16. (m) *lib.* 2 *El.* 5. (n) *in Phœnissis Act.* 3. (o) *lib.* 1 *Silv. in Tiburt.* (p) *ubi supra.* (q) *Prosid. Rom. lib.* 1, *narrat.* 4 *num.* 33. (r) *lib.* 1 *cap.* 6 *num.* 10.

§. XXII. *Quis fuerit Basilides, qui pro Vespasiano victimam in Carmelo obtulit.*

LIcet Suetonius non explicet nomen ministri, quo mediante Vespasianus in Carmelo confirmavit spes suas; ipsum tamen supplet Tacitus hisce verbis: *Basilides Sacerdos, inspectis identidem extis, Quidquid est, inquit, &c.* qua notitia prælucente, ipsum faciunt Carmelitæ, Presbyterum & Generalem sui Ordinis. Ita Franciscus Bonæ-spei, (*a*) allegans notam quamdam ad Vitam S. Telesphori (*b*). *Agunt de Basilide, Vespasiani coætaneo, Presbytero & Ordinis hujus Rectore, seu Abbate Montis Carmeli, inter alios Didacus de Coria* (*c*), *& fuse Petrus Thomas de Sarracenis* (*d*); nihil scilicet ab isto suo conceptu dimoti, quod Tacitus (*e*) illum describit, ut Ægyptium & idolorum Sacerdotem. Hic de Vespasiano & Basilide sic loquitur: *Arceri templo cunctos jubet; atque ingressus intentusque numini, respexit pone tergum ex primoribus Ægyptiorum, nomine Basilidem, quem procul Alexandria plurium dierum itinere, & ægro corpore detineri, haud ignorabat.* Ut autem comprobet phantasticam eam apparitionem fuisse, mox addit: *Percunctatur Sacerdotes, num illo die Basilides in templum ivisset? percunctatur alios, num in urbe visus sit? deniq; missis equitibus explorat, illo temporis momento octaginta millibus passuũ abfuisse.* Ex quibus verbis Philippus Beroaldus, Justus Lipsius, Theodorus Marsilius, & Isaacus Casaubonus duo inferunt. Primum, quod iste Sacerdos Basilides idem fuerit, qui sacrificium obtulit in Carmelo: alterum, quod per oscitantiam librariorum inducta in Suetonium vox *libertus*, in omnibus quæ hodie reperiuntur exemplaribus, cum idem eventus ita legitur: *Hic* (Vespasianus) *cum de firmitate Imperii capturus auspicium, ædes Serapidis summotis omnibus solus intrasset, ac propitiato multum Deo tandem se convertisset; verbenas, coronasque & panificia (ut istic assolet) Basilides libertus obtulisse est visus: quem neque admissum à quoquam, & jam pridem propter nervorum valetudinem vix ingredi, longeque abesse constabat.* In hujus explicationem sufficiet transcribere verba Lævini Torrentii, eadem fere quoad substantiam, quibus alii præcitati utuntur: *Atqui Tacitus Basilidem hunc ex Primoribus Ægyptiorum, & quidem Sacerdotem fuisse narrat. Et alioqui, non nomine tantum, quod Regale est, sed in specie ipsa ac functione Sacerdotis, Imperii omen est. Accedit quoque quod Carmeli, sive Montis sive Dei, (de quo ante) Sacerdotem, Basilidem vocet; eumdem nimirum qui in Serapidis templo apparuit; siquidem tunc longe eum abfuisse narrat Suetonius; quibus adductus rationibus, dictionem* LIBERTUS, *à grammatico alioqui pari imperitia atque impudentia adscriptam, amovendam censeo.* Tertium quoque ex dictis intelligitur, quam scilicet alienus idem Basilides fuerit ab instituto Religionis Carmeliticæ, tum sua origine, tum professione Sacerdotii idololatrici in templo Serapidis; absque eo quod aliquid huc faciat titulus *Liberti*, contra Suetonii mentem perperam intrusus ejus textui (*f*).

(a) *Armam. Carm. parte* 1 *num.* 796.

(b) INTERP. *Zegeri Pauli, cujus ea Vita & Notæ sunt, perperam allegatæ tamquam essent Bollandi, eo quod hic illas permiserit inseri principio sui operis, necdum satis cognita auctoris levitate ad quidlibet in sui Ordinis*

nis favorem ista occasione consarcinandum, nobisque supponendum, nisi cautiores fuissemus exinde.

(c) *Lib. 7 cap. 3 per totum* (d) *in Menolog. parte 1 fol. 77 usque ad 82.* (e) *lib. 4 Hist. cap. 82.*

(f) INTERP. *Equidem existimo non intrusam hanc vocem, sed corruptam à librariis unius litteræ mutatione, legique posse* liberius; *adeo ut admirationi fuerit Vespasiano, non solum quod istic appareret Basilides; sed etiam quod videretur* liberius *res eo spectantes* obtulisse ei, *quam dignitas Romani Ducis, per se agere istic omnia volentis, pati videbatur. Ceterum quod ex* Ægyptiorum Primoribus *dicatur fuisse Basilides, scio non multũ movebit Carmelitas, solitos magis cruda digerere, & fabulas fabulis palliare. Quis enim prohibebit eos dicere, eos ibi Ægyptios intelligi, quos S. Marcus Essenos reperit, in Ægypto natos atque ex veteri instituto Monachos, fecitque Christianos, præficiens illis ex suis discipulis unum,* Enoch ab Amathim, *alio nomine dictum* Basilidem; *quem proinde quædam Collatii manuscripta, Crescentio visa, rectius appellaverint* Amathiadem *à patria ad Jordanem sita, aliis* Amatha; *quam* Mathatiadem, *Machabaæ gentis in Modin protopatre. Sed gratis conficta, gratis etiam explodentur.*

§. XXIII. *Responsum Carmelitici oraculi confirmavit cetera superstitiosa præsagia, quæ Vespasianum stimulabant.*

NUllius Romani Principis tot supersunt superstitiosæ memoriæ, ante vel post Imperium, quam Vespasiani, toto animo intenti observationi auguriorum, & inspectioni extorum ex Aruspicum disciplina; nec non fortuitorum casuum considerationi & somniorum sortiumque consultationi; volvendo & conferendo inter se varia atque ambigua Sortium responsa, prout colligitur ex relatis à Suetonio, Tacito, Dione Cassio; ideoque merito scripsit Nicolaus Coeffeteau, quod *Vespasianus habebat animum superstitiosum, & facilem vinci per istiusmodi vanitates,* aliis super alias confirmantibus spem majoris semper majorisque fortunæ, ipsoque successu hanc probante; & accedente ad extremum oraculo, *Ut quidquid cogitaret volveretque animo, quantumcumque magnum, id esse perventurum polliceretur.* Nec alio spectabant tot tamque operosæ consultationes, etiam in Carmelo; ubi Basilides ei dixit: *Quidquid est, Vespasiane, quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliare servitia; datur tibi magna sedes, ingentes termini, multum hominum.* Quod responsum solum servivit confirmandis prioribus, quas vel superstitiosa ejus levitas observarat, vel ambitio subornaverat; omnes autem cæcæ gentilitati tam proprias, quam alienas à quacumque vera religione. Proinde nulla potest concipi propositio magis absurda, & Christianis auribus peregrina, quam quæ affirmat, verum istud fuisse oraculum, elicitum à Sacerdote Christiano (quales illa supponit Vespasiani ætate fuisse in Carmelo) atque divinitus suggestum in favorem impii atque sacrilegi idololatræ; ad confirmandum tot imposturas, quot ipsum sibi pertinaciter obstrictum tenebat dæmon. Nec enim ex ulla parte considerari res illa potest, quin in oculos currant circumstantiæ superstitiosæ, ipsum profanũ esse arguentes, sic ut merito mirandum sit, inventos Catholicos, qui tam notoriam absurditatem sustinerent; nisi excuset inadvertentia ejus, qui citra considerationem

omnium præmissorum primus illam excogitavit & credidit.

§. XXIV. *Termini quibus responsum exprimitur vix possunt magis superstitiosi concipi.*

QUamvis non esset tam efficax hactenus deductum argumentum, quam est impossibile probari & confirmari à Deo fraudulentas dæmonum versutias; termini tamen ipsi, quibus rem actam exprimunt Suetonius Tacitusq; convincunt illicitam fuisse actionem. Ac primo supponit illa cruentũ sacrificium; rem, in lege quidem naturæ atque in Mosaica carnalibus adhuc nimium hominibus permissam; in nova tamen lege Gratiæ, sub qua factam esse oportet, omnino vetitam; imo ex natura sua adeo absonam visam nonnullis, ut Pythagoras eam plane prohibuerit, & Porphyrius, æque gentilis sed multo posterior Philosophus (*a*) de ea sic scripserit. *Quod vero non diis, sed malis geniis cruentas adhibuerint victimas, intelligunt ii, qui in universo duas naturas agnoscunt, quod est valde confirmatum*: & ideo Constantinus Imperator ipsas absolute prohibens anno CCCXLI, lege ad Maldavium Vice-Præfecto Prætorii data (*b*), *Insaniam* merito appellavit; *Cesset superstitio, sacrificiorum aboleatur insania*. Quid autem insanum magis, quam quod id factum sit, ut factum dicit Tacitus, *inspectis identidem extis*. Superstitio hæc quam Græci Ἡπατοσκοπίαν nominabant, & *abusus idololatricus*, sicut eam appellat Steuchius (*c*), & minutim describunt Seneca (*d*) atque Lucanus (*e*), frequentissima Romanis fuit, & varias sortiebatur denominationes, secundum varietatem signorum notatorum in extis animalium mactatorum, priusquam vitales spiritus omnino deficerent, dum Aruspex, sicut solita sibi energia verborum scribit Arnobius (*f*) contrectaret *ex residuo spiritu exhalantia adhuc corda, tremebundasque palpitantes in visceribus venas*; atque juxta Silium Italicum (*g*).

Fugientem animam properatis consulit extis.

sive ut Virgilus cecinit; (*h*).

——*pecudumque reclusis*
Pectoribus inhians, spirantia consulit exta.

Ea quæ ad nostrum intentum spectant, Latini nuncupabant *Exta regalia*; Festo (*i*) docente, quod *Regalia exta appellantur, quæ potentibus* (nec enim *petentibus* legendum puto) *insperatũ honorem pollicentur*, qualis fuit quem isto medio ambiebat Vespasianus. Hæc quin fuerint per Legem scriptam ab initio prohibita, nemo dubitabit, qui recordabitur in Deuteronomio caveri; (k) *Quando ingressus fueris terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, cave ne imitari velis abominationes illarum gentium, nec inveniatur in te qui lustret filium suum aut filiam suam ducens per ignem; aut qui Ariolos sciscitetur, & observes somnia atque auguria; nec sit Maleficus, nec Incantator, nec qui Pythones consulat nec Divinos, aut quærat à mortuis veritatem: omnia enim hæc abominatur Dominus, & propter hujusmodi scelera delebit eos in introitu tuo*. Hinc colligitur, quod si inter ceteras abominationes, propter quas Chananæos disperdidit, etiam fuit Aruspicina; impossibile sit ut eam Deus approbaverit in gratiam Vespasiani. Ideo Theodosius Magnus, in celebri illa Constantinopoli promulgatâ lege, cujus meminit Baronius, (*l*) & in Codicem relatâ (*m*) severe vetuit, *Nequis mortalium faciendi sacrificii ita sumat audaciam, ut inspectione jecoris extorumque præsagio, vanæ spem promissionis accipiat; vel, quod deterius est, futura sub execrabili consultatione cognoscat.*

(a) *Lib.*

(a) *Lib. de Abstin. pag. 219: quæ auctoritas ut commodius atque ad mentem D. Marchionis aptius inducatur, priores duas lineas extendi in plures, cum ille simpliciter scripsisset,* sacrificium cruentum *esse* rem, à vera divinitate alienam, sicut inter gentiles agnovit Pythagoras. (b) *Cod. Theodos. lib. 16, tit. 10 de Pagan. sacrificiis l. 2.* (c) *de Sacrif. gentil. fol. 118.* (d) *in Oedipo ℣. 305.* (e) *lib. 1.* (f) *lib. 7.* (g) *lib. 1.* (h) *lib. 4 ℣. 63.* (i) *pag. 204.* (k) *cap. 16 ℣. 9.* (l) *an. 585 num. 57.* (m) *lib. 16 tit. 10. l. 9.*

§. XXV. *Quam irregulare sit supponere verum oraculum in favorem Vespasiani editum.*

NIhilo minor inconvenientia est in qualitate personæ, cui prætenditur datū oraculi veri, liciti, ac certi responsum, ex tot adjunctis probatæ hactenus superstitiosæ; quam personā David præsignatam reliquit abominabili nomine *Apri de Silva*, cum ultimam populi ruinam sic prædixit (*a*): *Exterminavit eam aper de Silva, & singularis ferus depastus est illam:* P. Fr. Thomas de Malvenda (*b*) *per Aprum,* inquit, *Vespasianum, per singularem ferum Titum ejus filium Romanos Imperatores S. Augustinus, Cassiodorus, Strabo, Petrus Lombardus & alii intellexere:* & alibi (*c*) addit quod fuerit *uterque typus Antichristi.* Potest ergo idem Vespasianus existimari apud Danielem (*d*) *Bestia quarta terribilis,* juxta sensum Hebræorum, de qua Cornelius à Lapide. *Hanc,* inquit, *bestiam volunt fuisse Aprum illum Psal. 79, quo prædici putant excidium Judææ per Romanos sub Vespasiano; ut ipse sit Aper, Silva autem sit Roma, quam ante conversionem ad Christum recte S. Leo* (*e*) *vocat silvam frementium bestiarum.* Alii ipsum volunt fuisse *Abominationem desolationis*, intentatam à Daniele Propheta, qua de prolixe disserit Cornelius à Lapide & cujus meminit Christus apud Matthæum, Marcum & Lucam (*g*). Quamvis enim Titus Hierosolymam destruxerit, id fecit tamen de mandato patris sui Vespasiani, qui in Sibyllinis versibus (*h*) nuncupatur *Cæsor piorum.* Cum enim ibi dictum esset quod

——— *tres Reges alterna cæde peribunt;*

(scilicet Galba, Otto, & Vitellius) additur:

Hinc veniet quidam magnus, cæsorque piorum,
Quem nota perspicue decies septena docebit;

signando nomen ejus ænigmatice per numerum, sicut signatur nomen Antichristi (*i*) in Apocalypsi. Quamquam autem Sibyllinos libros, non esse antiquos illos, quorum veteres meminerunt; sed suppositos post ea quæ narrant facta, teneat Casaubonus (*k*) cum ait: *Si tamen illa vaticinia sunt, & non magis, post exortos eos Imperatores, ut est verosimile conscripta;* affirmant tamen & confirmant impietatem Vespasiani, quemadmodum observat Malvenda (*l*), & execrationem illius apud antiquos Christianos, quibus opus istud adscribitur; quandoquidem eum designarint nomine *Cæsoris piorum*, veluti alludentes ad textum S. Marci (*m*), *Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet.* Hanc enim completam fuisse secundo anno Vespasiani notavit Eusebius Cæsareensis (*n*) relatis Euangelistæ verbis subjungens: *Et hæc quidē anno secundo Principatus Vespasiani Augusti adhunc modum gesta sunt, juxta Servatoris nostri vaticinium.* Atque ita eumdem locum etiam intelligunt S. Joannes Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, S. Thomas (*o*), S. Augustinus (*p*), Victor Antiochenus (*q*), Nicephorus Calixtus (*r*), & alii recentiores multi, inter quos videri potest Baronius (*s*); itáque scri-

scribit Malvenda (t) *Tribulationem hanc, seu pressuram, sive afflictionem magnam, illa intelligi à Domino, quā in excidio Hierosolymitano per Vespasianū & Titum Principes Judæi pertulerunt, non pauci existimant.* Talis ergo fuit Imperator, in cujus favorem Deus confirmasset spem adipiscensi Imperii, diabolicis fraudibus ingestam & nutritā. Atqui vel hoc solū posset rē incredibilem facere, independenter ab ipsa natura responsi, tot modis profani & illiciti, quod tam fidenter nituntur aliqui venditare pro religioso atque sancto; cum interim si animum reflectas ad personam ejus qui ipsum dari curavit, vix aliud invenias vel inter ipsos Gentiles magis de superstitione notatum. Si porro ad argumentum consultationis respicias; invenies totum reduci ad ambitiosum desiderium dilatandi temporale dominium, hominis Ecclesiæ inimici. Si deinde ad modum quo procuratum fuit attendas; intelliges præcise directum ad confirmationem tot profanorum augurioram, somniorum scelestorum, divinationum falsarum, diabolicorum extispiciorum quæ præcesserunt. Si inspicias locum in quo datum fuit oraculum; agnosces, illum quidem olim sanctum fuisse & religiosum; sed tunc profanum & sacrilego Jovis Carmeli cultu execrabilem. Denique ipsi termini, quibus illud conceptum legitur apud antiquos scriptores, qui ejus notitiam posteritati consignarunt, idololatricos omnes esse agnosces. Ex quo igitur capite desinet talis actio censeri illicita? Discutiat hoc apud se quantacumque passione abreptus quis: nam qui animo ad capiendam veritatem, undecumque ea steterit, magis indifferenti sunt; eos credo plene convincendos, expensis hypothesibus quibus nitimur; interim ad eas examinandas transeo, quibus contra nitentes stari volunt.

(a) *Psal.* 79 ℣. 15. (b) *lib.* 5 *de Antichr. cap.* 24. (c) *lib.* 9 *cap.* 32. (d) *Cap.* 7, ℣. 7. (e) *Serm. de S. Petro.* (f) *Cap.* 9 ℣. 27. (g) *cap.* 24 ℣. 15, *Cap.* 13 ℣. 14, *Cap.* 21 ℣. 20. (h) *lib.* 5 *pag.* 302. (i) *Apocal.* 13 ℣. 17. (k) *in Exercit. sacris num.* 10 *pag.* 51. (l) *lib.* 9 *de Antichr. cap.* 25. (m) *cap.* 24 ℣. 21. (n) *lib.* 3. *Hist. eccl. cap.* 7. (o) *Comm. in eumdem locum* (p) *Ep.* 80 *ad Hesych.* (q) *in Marcum cap.* 13 ℣. 12 (r) *Niceph. Calixtus lib.* 3 *Hist. eccl. cap.* 8 (s) 73. (t) *ubi supra lib.* 9 *cap.* 6.

§. XXVI. *Hypotheses in quibus nonnulli nituntur fundare veritatem oraculi Carmelitani.*

EQuidem non ignoro, haud defuisse qui veritatem prætensam voluerint haberi certam minimeque suspectabilem de vitio pravæ religionis. Ast hoc fecerunt absque ulla hypothesi, cui cum aliqua verosimilitudine inniti possit opinio, tam contraria ei quam ipsi illius scriptores ingerunt. Quia tamen intentum meum non est discutere omnia istæc litigiosa principia, quæ ponunt Carmelitæ ad stabiliendam suam ab Elia successionem, usque ad ea in quibus versamur tempora numquam interruptam (quo tota tendit illorum præsumptio) mihi in præsentiarum sufficiet, *vulgatæ, mendacio probabili, opinioni accommodare fidem*; juxta sententiam Anciæ Valeriani Pythagorici, relatam à Livio; & quæ nobis adversantur dissolvere mediis magis suavibus. Omisso igitur examine testimoniorum, quæ allegat P. Daniel à Virgine Maria, num. 356; solum dico, omnia esse Palæonydoro posteriora: & quod nemo eum sequatur, majori nixus fundamento, quam illius conjecturâ, ductâ ex principiis tam incertis, & tam solido ratiocinio per alios eversis. Producam ta-

tamen verba Marcelli Donati, quia ipsis P. Daniel usus non est, licet multum ad rem ejus facerent. Iste igitur in suis supra Tacitum Scholiis perveniens ad locũ quo de agimus, colligit quidquid in Scripturis legitur de Carmelo, atque mox addit: *Ex his mihi conjici posse videtur, Deum, quem Carmeli dicit Tacitus, fuisse Deum qui sine fine vivit & regnat, cui Hebræi illo in monte sacrificium offerebant; eumque ibidem venerabantur, aram & reverentiam habentes, minime vero templum: hoc enim solum in Hierusalem, Innominatum vero: quia non erat illi particulare nomen, ut ceteris diis gentiũ, Basilidem autem Sacerdotem eum, de quo paulo post Tacitus, Hebræum fuisse conjicio: quia Suetonius ea de re verba faciens, meminit Josephi cujusdam captivi Hebræi, Vespasiano ea felicia vaticinati, & ob id vinculis soluti.* Hactenus Donatus: cujus conjectura quam longe absit à verisimilitudine ut appareat clarius, verba ejus in tres partes dividam.

§. XXVII. *Non erat Hebræis licitum extra Templum offerre sacrificia.*

JAm vidimus illicitum Hebræis fuisse erigere aras & altaria, quacumque in regione, etiam respectu veri Dei: nunc apparebit, quod ratio Deum movens ad id prohibendum, fuerit ipsamet, ob quam prohibuit alterum extra Tabernaculum, cujus loco postea Templum successit; idque sub pœna non leviori quam mortis. Constat hoc ex libris Levitici (*a*), & Deuteronomii (*b*), in quorum postremo dicitur. *Non poteris immolare Phase in qualibet urbium tuarum, quas Dominus Deus tuus daturus est tibi: sed in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen ejus.* Hoc autem præceptum non limitari ad Phase, sed comprehendere quodcumque aliud sacrificii genus concors est sententia Interpretum, tam Hebræorum quam Christianorum. Hinc Joannes Stephanus Menochius (*c*) *Licebat ergo*, inquit, *tantummodo sacrificia offerre in loco quem elegisset Deus, & in quo Tabernaculum suum, & Sanctuarium aut Templum esse voluisset*. Atque ad hujus definitionis comprobationem allegat Rabbinos in suis præceptis negativis, quorum in ordine centesimum octogesimum septimum sit: *Non esse mactanda vel sacrificanda sacra extra atrium*. In collectione Rabbi Levi Barcellonitæ, quam publicavit Joannes Henricus Hottingenus (*d*) eâdem formâ qua ipsa allegat Genebrardus (*e*), ipsemet Rabbi Levi præcepti istius hanc reddit rationem: *Quia Deus benedictus Israëlitis certum assignavit locum, ut illic sacrificia sua offerrent, & corda sua ad ipsum disponerent. Et quia beneficio fixi loci, majestatis & reverentiæ, qua cor hominibus imbuitur, anima bona redditur, corda molliuntur, & humiliantur, ad recipiendum ibi regnum cæleste perfectum: interdixit propterea Deus benedictus nobis, ne sacrificiorum opus alibi faciamus, quam illo in loco, ut ita expiatio perfecta reddatur.* Quibus verbis evidenter dissolvitur hypothesis contraria, quæ præsumit, Hebræis licitum fuisse habere aras ad sacrificandum. Hanc vero prohibitionem non dissolvit id quod præoccupando istam objectionem assumit Donatus de Saüle, qui *primo libro Regum parta victoria de Amalec, veniens in Carmelum erexit sibi fornicem triumphalem, & obtulit holocaustum Domino, de initiis prædarum quas attulerunt ex Amalec.* Nam, præterquam quod Deus actum illum condemnavit, dicens Samueli (*f*); *Pœnitet quod constituerim Saul Regem, quia dereliquit me, & verba mea opere non implevit;* oblatio holocausti non fuit facta in Carmelo, sed in Galgalis;

galis; constatque apud omnes interpretes id quod ait Jacobus Bonfrerius (*g*), *extra hunc locum, omnino immolare nefas tunc fuisse absque Dei peculiari dispensatione.* Quid quod ea hypothesis etiam ex altero latere claudicet, quatenus prætenditur, post abolitionem veteris Legis licitum fuisse cruentum sacrificium: hoc enim nisi supponas, ruit tota Donati conjectura. Quamvis enim ejusmodi consuetudo initio sui fuisset licita; superstitiosa tamen & profana erat, quando in Palæstinam venit Vespasianus: neque justificare illam potest celebritas loci, vel exemplum Eliani sacrificii (*h*), oblati, sicut Abulensis notat, *ex dispensatione divina.* (*i*)

(a) *Cap.* 17 ℣. 3. (b) *Cap.* 12 ℣. 5 *&* 6, *&* *Cap.* 16 ℣. 5. (c) *lib.* 2 *de rep. Hebr. cap.* 7. (d) *pag.* 274. (e) *pag.* 89 *&* 90 *Cathalogi.* (f) *Reg. cap.* 15 ℣. 11. (g) *in caput* 17 *Deuteron.* ℣. 8, (h) 3 *Reg.* 18.

(i) INTERP. *Ejusmodi dispensatio manifestius etiam apparet in facto Samuelis, Davidem Regem uncturi, Reg.* 16 ℣. 2: *ibi enim expresse illi imperat Deus,* Vitulum de armento tolles in manu tua, & dices *Bethleemitis, interrogaturis ad quid veniret?* ad immolandum Domino veni: & vocabis Isai ad victimam. *Plura exempla colligere pronum est: potius hic observaverim à vastata Amalecitide redeunti Sauli in terram Juda, transeundum fuisse* Carmelum, *non illum Eliæ, quam longa est Terra sancta inde dissitum; sed Nabali, unde porro itum in Galgala, in confiniis Judæ & Benjamin: adeo ut vehementer errent, qui primam Eliæ aram volunt Sauli adscribere.*

§. XXVIII. *Non deerat Carmelo Deo nomen; neque si defuisset, ideo probaretur esse Deus verus.*

Alteram hoc Donati assumptum, æque est ruinosum, & prima sui parte refutatur ex Tacito, ad nomen Carmeli addente, *ita vocant Montem Deumque.* Non igitur censeri potest inter Ἀγνώστους, quos Latini *Ignotos Innominatosque* dixissent, & quorum cultui initium dedisse fertur Epimenides Cretensis, erecta ipsis Athenis Ara, cujus in Actis meminit Paulus. Athanasius Kircherus, (*a*) Ludovicum Vives secutus (*b*), vult ipsas esse aras, quas Diogenes Laërtius vocat βωμοὺς ἀνωνύμους, *Aras Anonymas*, de quibus & Pausanias (*c*), post descriptam Athenis Aram Jovis Olympii; *Prope ipsam est*, inquit, *ignotorum Deorum altare*, Πρὸς αὐτὸ δὲ ἐστιν ἀγνώστων θεῶν βωμός; Huc vero respiciens etiam Philostratus, (*d*), inducit Apollonium sic loquentem: *Præclarum est & modestiæ majoris indicium de diis bene loqui, Athenis præsertim, ubi etiam ignotis diis aræ sunt constitutæ:* quod innuit Hieronymus (*e*) dicens: *Inscriptio autem aræ, non ita erat ut Paulus asseruit, Ignoto Deo; sed ita,* Diis Asiæ & Europæ & Africæ, Diis ignotis & peregrinis. *Verum quia Paulus non pluribus Diis indigebat ignotis, sed uno tantum ignoto Deo, singulari verbo usus est; ut doceret illum suum esse Deum, quem Athenienses in Aræ titulo prænotassent; & recte eum scientes colere debere, quem ignorantes venerabantur, & nescire non poterant.* Concludo igitur, quod ignoratio nominis, non abolet suspicionem superstitionis, quam vel inde infert Tertullianus (*f*) dicens. *Invenio plane ignotis Diis Aras prostitutas: sed Attica*

ta Idololatria est: idque confirmatur ex Herodoto (*g*) cum ait, *Nulli Deorum nomen aut cognomen imponebant* (Pelasgi) *quippe quod nondum audissent*. Strabo quoque asserit (*h*) *Celtiberos & qui ad Septemtrionem eorum sunt vicini, innominatum quemdam Deum, noctu in plenilunio ante portas, cum totis familiis choreas ducendo, totamque noctem festam agendo, venerari*. Tam igitur inconsultum est ex defectu nominis arguere veram divinitatem; quam est certum ex Suetonio Tacitoque, eum quem consuluit Vespasianus, nominatum fuisse *Carmelum*.

(a) *Syntagm. de orig. Idolol. Ægypto cap.* 2. (b) *Comm. ad Augustini 7 de civit. cap.* 17. (c) *lib.* 1 *Æliac. pag.* 314. (d) *lib.* 6 *cap.* 2 *de Vita Apollonii.* (e) *in Ep. ad Tit. fol.* 155 *col.* 2. (f) *contra Marcion. cap.* 9. (g) *in Euterpseu lib.* 2 *cap.* 52. (h) *lib* 3 *pag.* 164.

§. XXIX. *Sacerdos Basilides erat natione Ægyptius, & nomen ejus Græcum.*

TErtius & ultimus hic scopulus est, in quem Donatus impegit, cum ait: *Basilidem autem Sacerdotem, eum de quo paulo post Tacitus, Hebræum fuisse conjicio; quia Suetonius ea de re verba faciens, meminit Josephi cujusdam captivi Hebræi, Vespasiano ea felicia nuntiantis, ob id vinculis soluti*. Verba Suetonii, ad quæ respicit Donatus, hæc sunt. *Et unus ex nobilibus captivis Josephus, cum conjiceretur in vincula, constantissime asseveravit, fore ut ab eo brevi solveretur, verum jam Imperatore*. Ubi neque de libertate tunc data loquitur, neque ea data est immediate post prænuntiationem istam, sicut innuere videtur Donatus: nam ipsemet Josephus ait, quod, *hisce dictis Vespasianus statim quidem fidem non habere videbatur, eaque Josephum existimabat salutis gratia comminisci*. Certum est autem quod hic captivus mansit plusquam duobus annis: ceperant enim illum Romani mox ut Jotapata, quam Josephus strenue propugnaverat, obtenta fuit I Julii; imperante Nerone annum XIII, qui fuit Christi LXVII; & Josephus vinculis dumtaxat solutus est, postquam Vespasianus esset acclamatus Imperator, biennio post III Julii anni nostri LXIX. Tunc siquidem *recordatus* Vespasianus (sicut ipsemet Josephus narrat) *signa alia* (*multa enim sibi contigerant Imperium præmonstrantia*) *& Josephi dicta, quibus eum Nerone vivo ausus fuerat appellare Imperatorem, admirabatur virum, qui adhuc habebatur in vinculis; advocatoque Muciano, cum amicis & rectoribus aliis, primum quam strenuus fuisset Josephus, quantumque in Jotapatenis expugnandis propter eum laborasset, exponit; deinde vaticinationes ejus, quas ipse quidem timoris causa suspicaretur esse figmenta, tempus autem divinas fuisse, & rerum exitus probavisset. Tuncque, inhonestum esse ait, ut qui sibi augurasset Imperium, vocisque Dei minister ac nuntius extitisset, adhuc captivi loco haberetur, fortunamque sustineret adversam; vocatumque ad se Josephum solvi jubet*. Locum hunc, licet prolixum, descripsi integrum, ut clarius intelligatur, quam male formatas hypotheses sequatur Donatus, nihilo felicior in consecutionibus inde deductis. Nam ut Hebræum faciat Basilidem Sacerdotem, prætendit ipsum fuisse Josephum. Verum, sive unum ab altero pendeat, sive non; constat ex Tacito, Sacerdotem, de quo agitur, fuisse è *Primoribus Ægyptiorum nomine Basilidem*, & quidem Sacerdotem Serapidis, uti Interpretes conficiunt, ex immediate sequenti clausula; *Percunctatus Sacerdotes,*

num illo die Basilides in templum ivisset. Tam notoriæ circumstantiæ etiam hoc contra Donatum accedit, quod Princeps *tunc divinam speciem ac vim ex nomine Basilidis interpretatus est*: sicut enim Vincentius Lupanus animadvertit, *Is mos erat veterum, ut quoties aliquid ex sententia proveniret, se omen accipere dicerent; ut hic Vespasianus ex nomine Basilidis, se futurum Imperatorem: nam Basilides* idem Græce est, quod Latine *Regalis*, Eapropter Beroaldus (*b*) *Nomen hoc omen regni & principatus fecit Vespasiano*: βασιλεὺς *enim* Rex *significatur; unde* Basilidis *nomen pro omine Imperii Vespasianus accepit*. Quibus omnibus ex causis tandem concluditur, impossibile esse, ut minister responsi in Carmelo accepti fuerit Hebræus, repugnante nomine, quia Græcum est; & nativitate cujus locus, Ægyptus & Metropolis Alexandria ubi vulgaris erat linguæ Græcæ usus; ac Denique professione, per quam erat Sacerdotio Serapidis adstrictus, & ut talis se obtulit Vespasiano, *multiplici omine* (ut notat Marsilius in Suetonium) *primum ipso Basilidis nomine, dein quia Sacerdos Dei Carmeli, cujus Sortibus confirmatum jam Vespasiano Imperium: præterea quia divinitus offert.* Omnia autem per ministrum idololatram acta, excludunt apparentiam qualemcumque sanioris religionis.

(a) *Lib. 3 belli Jud. cap. 14 pag. 854.*
(b) *in Suet. lib. 8 cap. 7 Pag. 850.*

§. XXX. *Falsitas aut veritas oraculi in Carmelo, neque præjudicat, neque favet prætensioni Carmelitarum.*

Quemadmodum solent, qui multum desiderant aliquid confirmare, citra cunctationem admittere, tamquam res certas, quascumque ad probationem visas conducere; unde iis accidit implicare se multis ut vera sustinendis, quæ potius quam confirment infirmant assumptum, dum illi existimant, præcipuum suum, quodque eos maxime angit assumptum impugnari, quoties impugnatur una ex male assumptis probationibus. Et hinc contingit sæpe, fidem, quæ aliàs ei esset ut probabili danda, in periculum adduci propter infirmitatē probationis. Cum igitur scopus meus non fuerit examinare probabilitatē, quam habet Monachatus antiquus in Carmelo, jam inde ab Elia cœptus; satis habuero demonstrasse; quod in tali quæstione nihil præjudicet falsitas & superstitio oraculi Carmelitici, in superioribus manifestata; sicuti neque ejus veritas si subsisteret, firmaret quod jam tum fuerit verus in Carmelo Monachatus. Quod autem oraculum revera diabolicū fuerit, ita summatim probatur. Ingressus est Palæstinam Vespasianus, de mandato Neronis anno Imperii ejus XII, qui respondet LXXII Æræ Christianæ; quo tempore jam desierat licita esse religio Judaica, adeoque & cessabant vera ejus oracula: nam sicuti scribit Paulus Orosius (*a*) *Judæi post Passionem Christi* erant *destituti in totum Gratia Dei*: Christianis autem prohibita erant omnia genera sacrificiorum cruentorum, quale fuit istud, sub quo Basilides *inspectis identidem extis*, sicut specialiter notat Tacitus, suam Vespasiano felicitatem prædixit: quare nec potuit administrari per religiosos veros, neque ad Carmelitas Elianos si qui fuerint, ejusmodi actio pertinere. Quod autem ejusdem oraculi supposita pietas, tum loci, tum ministri nihil faciat ad hunc & illud Carmelitis adscribendum, videtur agnoscere præcitatus Donatus. Licet

enim

enim sine scrupulo Basilidem fecerit Sacerdotem Hebræum; non dubitavit tamen dicere, quod *Deiparam virginem de Monte Carmelo coluit Carmelitani Monachi, quorum primus institutor fuit Angelus, nobilibus Hierosolymitanis ortus parentibus, qui temporibus S. Francisci & Dominici floruit, illius, Seraphici Ordinis hujus, Prædicatorum primi Institutoris* (b). Hoc autem dicendo, manifeste declarat, quod istud oraculum, licet verum fuisset, non credebat ad Ordinem talem pertinere. Prætensam autem Ordinis illius antiquitatem non infirmari demonstrata oraculi istius superstitiosate, manifestum reddit continuata notitia grandium civitatum, minorum locorum, solitariorumque recessuum in ipso Carmelo monte, & circum illum, in quibus eodem tempore servatæ fuerunt religionis diversæ, veræ ac falsæ; sic ut per existentiam unius, non possit comprobari exclusio alterius pro eodem tempore. Constat enim quod tempore Philonis & Josephi, ad quod spectat successus de quo controvertitur, & multo post usque ad Theodosium magnum, servabatur Judaismus, non solum Romæ trans Tiberim, ubi Judæos vivere permisit Augustus, sed etiam inter Parthos, Medos, Elamitas & Mesopotanios; in Cappadocia quoque, Ponto, Asia, Phrygia, Pamphilia, Arabia, Ægypto, Libya, Cyrenaica & Creta, ubi Gentilibus permixti degebant Judæi sub illorum dominatu, sicut asserit Philo (c). Similiter autem, post Euangelium à Christo promulgatum, vigebat toto in orbe plus minusve permissa lex Christiana, ab Apostolis prædicata; *in omnem* enim *terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum*, sicuti prophetaverat David (d), & Paulus explicuit (e); confirmata glorioso tot Martyrum sanguine, primo Christi seculo per omnes Romani Imperii provincias effuso, inter persecutiones inimicorum idololatrarum; quorum superstitio usque ad Theodosium Magnum sic perstitit, ut plerisque in locis tres simul religiones exercerentur; vera nostra, sed cum variis per tempora hæreseon erroribus conflictata jam inde à suo principio; Gentilica, eaque communior; atque Judaica. Adeo ut, sicut dixi, non possit ullum formari argumentum pro una earum, ut præ reliquis atque ad aliarum exclusionem exercita in aliquo peculiari loco. Hinc autem fit necessario consequens, ut possibile fuerit eodem in monte Carmelo à Gentilibus numen habere credito, fuisse Jovi dedicatam Aram pro iisdem Gentilibus, sub nomine ipsius montis, cujus oraculum ab illis frequentebatur & Vespasianus consuluerit; & nihilominus in ea spelunca, quæ hodiedum nomen Eliæ retinet, exstitisse ejus ibidem aliquos successiores veri Dei cultores. Hæc conclusio, si, quam est certa pro parte prima, tam etiam certo probari posset pro secunda; ii quorum interest hanc sustinere, nihil egerent illo quem examinavimus successu, ad ipsam stabiliendam; quandoquidem is nullo ex capite præjudicare possit principali ipsorum intento. Etenim in locis, multo minus extensis, quam extendebatur Mons ille, necesse erat mixtim habitare diversarum religionum homines, idque per plures consequenter ætates; sicut hodiedum permixtæ manent vera ac falsa, in Europa, Asia, Africa atque America; absque eo quod notitia unius, una quavis in parte mundi existentis, impediat quo minus istic vigere credatur etiam alia. Hic igitur concludemus Discursum, præsentem, contenti demon-

 strasse

ſtraſſe quàm univerſim receptà ubique inter eruditos opinio ſit, quod Oraculum, à Veſpaſiano conſultum, fuerit profanum & idololatricum, abſque eo quod alia opinio poſſit erui ex Suetonio Tacitoque, à quibus unis antiquitus accepimus rei iſtius notitiam. Item quod horum ſententiam ſecutus Fr. Hermenigildus à S. Paulo, non poteſt abſque impoſtura & contumelia dici, *ſomniaſſe* primus *idolum Carmeli*, loquendo cum tam multis ſcriptoribus ipſum antegreſſis. Iterum autem iterumque proteſtor, quod in hoc tractatu nemini voluerim injuriam facere; aut opinioni meæ plus certitudinis arrogare, quam evincant probationes hactenus deductæ.

(a) *Lib 7 cap. 2 pag. 529.*

(b) INTERP. *Fuit* Marcellus Donatus, *origine Florentinus*, Ponzani Comes, ex Ord. Equeſtri S. Stephani, *vir pius & eruditus, ſub initium hujus ſeculi defunctus, cujus* in Latinos Romanæ Hiſtoriæ ſcriptores Scholia *jam prælo ſubjici cœpta, vulganda dedit an.* 1603. *Venetiis, conſanguineus ejus* Federicus Donatus: *quem fuiſſe Carmelitis ignotum, quo minus eo in rem ſuam uterentur, quam Caſaubono Calviniſtæ ſimplici in Collatium conjectura*, Carmeli *nomen pro* Cornelii *ſuggerente, quis credat? Sed qui mihi magno probro ducunt Tacito Suetonioque cum turba eruditorum credere, contra Palæomydorum ſuum, ejuſque ſequaces; Donatum, quia in hac ultima clauſula ſibi non placet ſupprimere malunt, quam iſtic ubi favet eo uti. Ego hallucinationes Donati non probo: ſed ex his ipſis diſco in rem meam, quam parum conſtans fides fuerit antiquitatis Carmeliticæ. Interim eâdem incuriâ, qua duo oracula in unum conflavit Donatus, & Joſephum confudit cum Baſilide, etiam* S. Angelum *Martyrem, vulgo creditum Hieroſolymis natum, confudit cum* S. Alberto, Patriarcha *quidem* Hieroſolymitano, *ſed in Lombardia nato, à variis autem credito Inſtitutore Carmelitarum, quia primam eis Regulam ſcripſit, cum qua tranſierunt in Europam, paulo poſt mortem S. Angeli, obitam in Sicilia.*

(c) In Legat. ad Cajum. (d) *Pſ.* 18 ℣. 5.

(e) *Ad Rom.* 10 ℣. 18.

INTERPRES.

PRoteſtante, *ut vidimus Excellentiſſimo ſcriptore, ego quoque proteſtor, nolle me ultra mentem auctoris hunc diſcurſum extendi, ſicut & proteſtatus jam pridem ſum, quando eo uti cœpi, in Parergo I. ad Epiſcoporum Hieroſolymitanorum hiſtoriam, rurſumque in Reſponſione ad art.* 15. *num.* 161. *Hac vero illius diſcurſus interpretatione nihil aliud intendi (præter refutationem erroris, mihi ſæpius obtruſi pro ſolido Carmelitanæ antiquitatis documento) quam obolere notam ignorantiæ, Excellentiſſimo auctori impactæ ab hominibus ignorantiſſimis rerum, quarum ipſi Judices eſſe prætendunt tam arroganter; ut etiam jus ſibi eſſe velint ad ſacrum Inquiſitionis tribunal deferendi eos, quos ſibi non inveniri conſentientes indigniſſime ferunt. Quin & perduellionis crimen incurriſſe volunt, ſiquis Hiſpanus non cæco impetu arripiat figmenta quævis, ad gentis honorem facere eis viſa. Aliam longe Marchionis mentem, verarum, aut ſaltem veroſimilium patriæ laudum ſtudioſiſſimam, oſtendit Tractatus, quarto poſt precedentem anno editus Cæſarauguſtæ,* 1682 *ſub hoc titulo.* Prædicatio S. Jacobi in Hiſpania, confirmata contra ſcrupulos P. Chriſtiani Lupi, & propugnata contra argumenta P. Natalis Alexandri. *Hic ille non utitur auctoritatibus pſeudo-Chronicorum Higuerianorum, quas Diſſertationum eccleſiaſticarum Tomo integro feliciter expunxerat an.* 1671 *eadem opera vindicans antiquorum Hiſpaniæ*

Tute-

Tutelarium honorem contra figmenta novitia, discursu praeambulo anni 1666 explosa: sed ostendit talibus nequaquam egere constantissimam Ecclesiarum Hispanicarum de ea Praedicatione traditionem. Et quia huic in dubium revocandae occasionem dedit Relatio quaedam Actorum in Concilio Lateranensi anno MCC, *inter Rudericum Toletanum & Bracarensem Archiepiscopos, super Primatu concurrentium, sumpta ex quodam Ecclesiae Toletanae manuscripto, & edita à Garcia Loaisa inter Concilia Hispaniae pag. 287: tam solide probat illius Relationis, innumeris erroribus scatentis & undequaque chimaricae suppositionem, ut consummatissimam auctoris eruditionem probare vel eo solo possint etiam illi, quibus forte in aliis minus fuerit factum satis. Est ergo de patria optime meritus, funditus auferendo illo tam gravi offendiculo, subtractoque omni positivo argumento, quo alias probaretur, dubium istud non admodum recens esse inter eruditos; sed antiquum inter ipsosmet Hispanos ab annis ad minimum quingentis. Utinam pulcherrima istac opera Latinitate donata, ab ipsomet auctore vel ab alio, exteris quoque nationibus aliquando communia fiant, meliores de eruditione Hispanorum sensus inspiratura; quam movent ii, qui dum Gentis historiam commentis suis ornare se putant, ridiculam aliis reddunt simulque nationem suam. Excellentissimus Auctor, factus duplici titulo Grandis Hispaniae, infra dignitatem suam esse putavit, lucubrationibus praedictis duabus apponere Censoris Ecclesiastici Regiique judicia, quae si requisivisset, aut habita apponere voluisset, legeremus ea haud minus praeclara, quam quae sunt praefixa Dissertationibus ecclesiasticis. Ego hic finio, & volentibus cum ipso vel mecum disputare posthac, dico, quod S. Augustinus Gaudentio sub finem libri contra eum scripti:* Si respondere cogitas, noli causam relinquere, ac in supervacaneis evagari. Ea quæ dicta sunt intuere; ad ea quæ dicta sunt, non fallaciter eludendo, sed rationabiliter disceptando, responde.

FINIS.

APOLOGIA PRO VERITATE

Contra varias impoſturas
& accuſationes publicas,

Hiſpanice vulgatas adverſus perſonam & libros

P. DANIELIS PAPEBROCHII

Ipſumque Societatis Ieſu Inſtitutum.

AUCT. P. ANTONIO XARAMILIO

Olim Sacræ Theologiæ Cathedratico, tunc Procuratore generali Provinciarum Indicarum, & nunc S. Officii Qualificatore;

imprimi permiſſa à Regio Status Senatu, & ab Ordinario Inquiſitore Madritenſi;

Dedicata

SUPREMO S. INQUISITIONIS GENERALIS CONSILIO,

Latine autem reddita à P. Petro Cant, omnibus præfatæ Societatis Ieſu Theologis.

ANTVERPIÆ MDCXCVIII.
APUD VIDUAM ET HEREDES HENRICI THIEULLIER.

SUPREMO CONSILIO S. GENERALIS INQUISITIONIS.

AD conſpectum errorum enormium, quos P. Danieli Papebrochio adſcribunt chartæ Auctorum, partim publicè nominatorum partim anonymorum, perculſa Societas Ieſu, in hiſce Hiſpaniarum regnis, ingenti torquebatur dolore, non tam quia videbat filiorum ſuorum unum accuſatum; quam quia accuſatio erat circa ſpeciales caſus ad fidem Catholicam pertinentes, neque habebat libros Papebrochii, ad conferendum cum ipſis propoſitiones in crimen adductas. Accedebat ad incrementum ſolicitudinis, quod cum criminationes illæ ſpecialiter tangerent Chriſti Domini noſtri hiſtoriam, ſanctiſſimæ Matris ejus ſanctique Joſephi matrimonium, Eccleſiæ Sacramenta, Euangeliſtas divinitus inſpiratos, aliaque præcipua quædam capita, interrogationibus identidem repetitis fatigabatur, etiam ab iis, qui ſibi non poterant perſuadere, tam horribilia dictu auditque potuiſſe à Papebrochio dimanare. Sic afflictæ Societati remedium providit Celſitudo veſtra, quando ipſi, prohibitos libros inſpiciendos petenti, eoſdem indulſit benignitas & juſtitia veſtra. Beneficium hoc fuit & eſt ejuſmodi, ut eo ſeſe in perpetuum obſtrictam Celſitudini veſtræ gratanter agnoſcat Religio mea. Cum autem ex obedientia P. Thyrſo Gonzalez Societatis Præpoſito Generali, atque Provinciali & Viceprovinciali hujus Toletanæ Provinciæ debita; mihi demandatum fuerit Apologiam texere; etiam me credidi indiſpenſabiliter obligatum ad eamdem veſtræ Celſitudini conſecrandam, ut beneficium, cum humili confeſſione & recognitione agnitum, redeat in fontem unde profluxit, dum bono-

rum acceptorum torrens naturam imitatur aquarum, de quibus Scriptura dicit (Eccles.1.7) *Ad locum unde exeunt flumina revertuntur*. Itaque si in hac Apologia subinde ostendatur P. Papebrochius non dixisse, quod illi imputatur, aliàs plane contrarium pronuntiasse, quandoque truncatas exhiberi ejus clausulas cum præjudicio notabili sensus; aut denique gravissimorum catholicissimorumque Doctorum sententias esse secutus, quæ in solo ipso accusantur, atque exhinc illi proveniat restauratio aliqua æstimationis ablatæ, totum id erit beneficium Celsitudinis vestræ, consequens ad restitutionem Tomorum quatuordecim, huic Imperiali Collegio ablatorum: quia aliàs fuisset impossibile verificare ea puncta, de quibus tam multi cupiunt discere veritatem. Recurrit igitur Defensio hæc ad Celsitudinem Vestram, veluti rivulus ad immensum mare, unde processit; & quia loco supra citato animadverti jubet Spiritus sanctus, flumina redire ad mare, *ut iterum fluant*; vivit Societas cum spe bona, infundendam se novorum beneficiorum torrente, quando allata fuerit quæ expectatur plenior accuratiorque Responsio Papebrochii, ac præsentata Celsitudini vestræ; cui Catholici omnes vovemus à Deo felicitatem diuturnam, ut fidei puritas conservetur impendio vigiliarum vestrarum.

LECT.

LECTORI
DANIEL PAPEBROCHIUS S. I. T.

QUam religiose, solide, legitimeque composita & impressa Apologia hæc fuerit, servatis omnibus juris utriusque apicibus, si non satis videor declaravisse, Articulo XXV num. 19 meæ Responsionis ad Exhibitionem errorum male prætensorum, productis Censorum, Ecclesiastici atque Civilis, Approbationibus; expressius id feci in Elucidatione Actorum circa Controversiam Carmeliticam num. 416: neque hic dissimulavi, quo astu & prætextu intercepta sint centena aliquot ejusdem Apologiæ exemplaria, prius quam eis adderentur Prolegomena, Madriti, ubi prodituris liber erat, excusa. Non etiam tacui, quomodo ipse Auctor initio malis verbis exceptus, atque Collegium pro custodia habere jussus; sed mox Inquisitori supremo purgatus, non solum libertati restitutus sit, sed etiam honorifico titulo Qualificatoris ornatus. Hac enim ratione (ut mihi scribit insignis quidam sancti istius Tribunalis minister, ex longa multorum annorum scientia) hac, inquam, ratione solet Inquisitio restituere in integrum eos, quibus aliqua occasione nocuit; & tantumdem etiam me sperare jubent, qui stylum norunt, cum fuerit causa librorum meorum legitime recognita.

Quod autem pro his impressa Apologia præsens, æque ac meæ pro iisdem Responsiones, maneant ad illud usque tempus sequestratæ in Hispania, non ideo fit, quia in iis deprehensum sit aliquid dignum censura (necdum enim examen ullum ibidem subierunt, fortassis nec delatæ eo à quoquam sunt) sed quia placuerat summo Inquisitori, die XI immediate præcedentis Junii, publicare Edictum, quo *omnes tomi, libri, & chartæ, qui & quæ pertinent ad controversias pendentes inter Ordines Carmelitarum & Societatis Iesu, atque ex tali motivo publicati aut publicandi......* declarantur *suspensi dumtaxat, donec post morosam cognitionem causæ ea sumatur resolutio, quæ maxime congrua erit & conformis justitiæ.* Hoc Edictum si novit adm. Rev. P. Sebastianus à S. Paulo (quomodo autem potuit illud ignorasse, in quo sui omnes libri sigillatim ac nominatim suspenduntur, tam hic Latine, quam ibi Hispanice impressi contra me) Si, inquam, novit ejusmodi Edictum; qua conscientia potuit me criminari apud suos, quos audio illud in vulgus spargere, quasi utens libro P. Xaramilii, *caute siluerim, librum istum à sacra Inquisitione damnatum?* An ergo idem ipsi est *damnari* librum, id est censura aliqua Theologica notari, ideoque prohiberi; & simpliciter *suspendi, donec causa cognoscatur?* & si, propter generalem illam complexionem, quam dixi, damnatus censeri debet liber Xaramilii, & damnabilis ego quia libro usus sim, nullibi nominatim prohibito; quanto magis censeri debebunt damnati ipsiusmet libri, præfato edicto sigillatim prohibiti in Hispania; ipseque damnabilior, in eorumdem defensionem, pridem promissam, sub titulo *Memorialis pro sacrosancta Sede Apostolica,*

lica, grande (ut ab anno præcedenti jactatur) volumen habens, jam tum excusum, sed causis quibusdam necdum propalandis suppressum hactenus?

Ego de eo quod nescio, pronuntio nihil; nihil contra ipsum polliceor; merito tamen suspicor, aliud non futurum quam recoctam centies cramben: & si quid in mysterioso illo libro habet ex Hispanicis Delationibus atque ex falso dictâ *Veritatis voce* compilatum, id prius quam in lucem prodeat suffocandum confido, per hanc Apologiam, eo fine Latine redditam. Utinam ausim etiam sperare, in seipsum regressurum auctorem, ut salubriter compunctus desinat cum pertinacia tueri imposturas & calumnias suas, neque novis additis eas velit palliare, ut faciunt ii, de quibus vulgo dicitur, quod *convincere eos, facile; convertere, difficillimum sit*. Habet enim professio historica suos etiam (absit verbo invidia) quasi hæreticos, nullis quantumvis evidentibus convictionibus cessuros; sed quidlibet facturos potius, quam ut fateantur, in suis quibus se niti dicunt traditionibus aliquid irrepsisse erroris, quod sapientior posteritas merito possit atque debeat abdicare. Hoc autem vitio non solus laborat ipse; sed ii passim omnes, qui pro Eliana, qualem sibi imaginantur, ab annis bis mille septingentis successione, existimant, veluti pro aris ac focis, pugnandum esse; quandoque etiam contra suum ipsorum, quam non audent profiteri, sententiam. Pertinaciæ talis recens satis, & anno 1673 posterius, exemplum dat nobis, Mag. Raymundus Lumbier, prolixe audiendus cap. 19 hujus Apologiæ num. 187 & seqq. Hic cum de suo Magistro Arana dixisset, quod *Legis antiquæ Religiosa vota*, per Decretum sacræ Inquisitionis proscripta, paulo ante vel postquam ille obiit, *numquam dimisisset, etiamsi vita ponenda idcirco fuisset; & summum quod ab eo poterat obtineri fuerit, ut saltem taceret*; non audens ipse Fr. Raymundus Decreto adhuc vigenti contraire; volens tamen primatum Eliæ, in votis talibus nuncupandis, quacumque ratione tenere; nomine Aranæ, in Indice primæ partis Summulæ Moralis ab illo relictæ, excogitavit Professionem, ab Elia tempore novæ Legis emissam in monte Thabor vel in Paradiso. Quam insulsissimam fictionem agnitamq; ut talem, isto postea metu respectuque solutus, per Decretum anni 1673, quo sententia de istis votis, sub quadam modificatione, denuo permittitur currere; retractat in grandiori sua duorum Tomorum Summa Morali, nescio quo præcipite anno edita, ne is cui ipsam affinxerat Arana, vacillasse unquam videatur, & interposito etiam bis juramento, profitetur suum unius id fuisse inventum, præter Auctoris mentem insertum Indici: non quia existimaverit Eliam revera in monte Thabor, vel in Paradiso vota Religiosa professum; sed quia crediderit unicum id esse ac plausibile remedium, quo Eliæ primatus supra ceteros homines in ejusmodi votis (Deiparam excipit) saltem sub Lege nova sustineri possit, casu quo pergeret Inquisitio ea vota Legi veteri denegare.

FACULTAS
R. PATRIS PROVINCIALIS
SOCIETATIS IESU FLANDROBELGICÆ.

Cum Apologia pro Veritate contra varias imposturas & publicas accusationes, *Hispanice composita à R. P. Antonio Xaramilio, S. I. Theologo, Provinciæ Toletanæ Patres edi posse probaverint, atque ad ejus impressionem plenissime consenserint Regius Madriti Senatus Statuum, atque Ordinarius ibidem Inquisitor simul & Vicarius civitatis; Ego quoque Societatis ejusdem per Flandrobelgicam Provincialis infrascriptus, ex potestate mihi facta ab adm. Rev. P. N. Generali Præposito P. Thyrso Gonzalez, eamdem Apologiam, à nostro pariter P. Petro Cant Latine redditam, ad necessariam Papebrochiani operis defensionem, edendam censeo; facultatemque ejus imprimendi ac distribuendi concedo* Viduæ & Heredibus Henrici Thieullier, quondam Typographi ac Bibliopolæ Antverpiensis, *juxta Privilegium Regium, eisdem à P. Daniele Papebrochio communicandum. In quorum fidem hasce manu mea subscriptas & officii sigillo munitas dedi Antverpiæ,* XXI *Martii,* MDCLXXXXVIII.

Locus † sigilli

LUDOVICUS HAVET.

SUM-

SUMMA PRIVILEGII REGII.

CUm Dominus noster CAROLVS II, Dei Gratia Hispaniarum Indiarumque Rex Catholicus, atque Brabantiæ Dux, mihi *Danieli Papebrochio*, Societatis Iesu Sacerdoti, per litteras patentes, signatas 1692, 23 Februarii, concesserit Privilegium, cuicumque à me eligendo Typographo communicabile, pro imprimendis *Actis Sanctorum*, & quibuscumque eo spectantibus scriptis, permitto *Viduæ & Heredibus Henrici Thieullier, Typographi ac Bibliopolæ Antverpiensis*, ut imprimere soli ac distrahere possint *P. Antonii Xaramilii Apologiam*, pro Actis præfatis, contra Hispanicas accusationes, Madriti Hispanica lingua editam, & à P. Petro Cant Latine redditam. Actum in Domo nostra Professa, die 31 Martii 1698.

APPROBATIO ORDINARII.

Potest imprimi.

Antverpiæ 1697, 23 Decembris.

ANTONIUS HOEFSLACH
C. G. L. C.

LECT,

LECTORI BENEVOLO INTERPRES.

Patere ut in ipso hujus opellæ limine licentiam à Te impetrem quatuor in rebus, pro Tuo majori commodo discedendi à forma impressionis Hispanicæ.

I *Ut Latinos Auctorum citandorum locos, quos, more nunc Hispanice scribentibus usitatiori, in margines Xaramilius retulit, ad ipsum versionis meæ contextum reducam, mutata cum opus fuerit leviter Castellana phrasi, ut commoda sit eorumdem & adscititiarū auctoritatum connexio.*

II *Ut ea libri hujus loca transiliam, quæ P. Daniel Papebrochius, hinc accepta Latine transtulit in secundam suæ Responsionis Partem (hæc enim dum componebatur simul & imprimebatur, allatus liber Antverpiam est) vel etiam in Elucidationem Actorum circa Carmeliticam controversiam; ubi de eodem hoc libro agitur Capite XI post medium.*

III *Ut dum id facio, aut aliud quidpiam Versioni huic, apud nos in Belgio imprimendæ, ut minus necessarium transilio; ne id ignorans amittas filum continuandi operis, permittas nonnumquam interloqui me, verbis, sub nota* Int. *id est* Interpres, *distinguendis à contextu Auctoris. Ne autem difficilis cuiquam reddatur alterutrius idiomatis citatio, si sub numeris, propter omissiones prædictas diversis, versio decurrat; iidem qui in Hispanico etiam in Latino servabuntur; prosiliendo v.g. à num. 16 Prolegomenorum ad num. 29, propter intermedios aliò traductos, neque hic frustra repetendos.*

IV *Denique ut attentio legentis distrahatur quam minime potest; breviarias notas Librorum, Capitum, Paragraphorum &c. quas una cum ipsis Latinis Auctorum verbis in marginem rejicit Xaramilius, quasque ab his jam in textum relatis separari non convenit in præsenti editione, margines puros requirente inclusi ipsas hisce signis (...) & charactere Italico, ut vocant distinguam.*

E.C. Augustinus (*lib. 3 de civ. cap. 4*) sic in rem nostram ratiocinatur: *Quiscumque &c.*

De quatuor istis punctis præmonitus Lector, scito, quod præmissam Dedicatoriam, *sequitur* Facultas Societatis, *signata à Provinciæ Toletanæ Vice-provinciali,* Francisco de Morejon, *ex judicio gravium atque eruditorum in illa Patrum, Madriti 22 Januarii 1697. Facultati isti succedit.*

APPROBATIO

Quam ex commissione D. Licentiati Don Alfonsi Portillo & Cardos, Cantoris insignis Collegiatæ Talaveranæ, Inquisitoris ordinarii, Vicarii civitatis Madritensis & districtus illius, scripsit R.P F. Raphael à S. Joanne, Magister Generalis Ordinis Discalceatorum sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum.

„ De mandato Dominationis vestræ vidi „ & legi hunc librum, inscriptum Apologia pro Veritate &c: positaque in „ ejus lectione omni ea attentione, quam „ exigebant argumenti gravitas & circum„stantiæ temporis, nihil inveni in eo, quod „ aliqua ratione contrarietur sanctæ fidei „ Catholicæ; aut bonis sanctisque moribus „ quos illa docet; nihil etiam contra De„creta sanctæ ac generalis Inquisitionis; „ quin potius multa reperio in ipso Aucto„re admiratione digna. Ostendit enim sese „ hoc in opere consummatum Theolo„gum, perquam versatum in sacris Scri„pturis, in lectione & doctrina Sanctorum „ Patrum, in notitia historiarum ecclesiasti„carum; quodq; veluti Magister perfectus „ comprehendat delationes & contradi„ctiones, oppositas libris & doctrinæ „ Reverendissimi P. Danielis Papebrochii, „ scriptoris ex eadem Societate Jesu: re„spondens eis cum tanta evidentia & „ claritate, quantam inveniet quisquis „ librum hunc leget pacato animo, cu„pidoque cognoscendæ veritatis; quæ „ contradictiones non metuit, sed timet „ occultari: quia occultata non spirat; reve„lata autem vitam & spiritum aufert men-

dacio.

„ dacio. *Congruit* etiam *veritati ridere, quia* „ *lætans; de æmulis suis ludere, quia secura* „ *est*, ut loquitur Tertullianus (*contra Va-* „ *lentinianos cap.* 6) nam, *Magna*, inquit „ (*lib. 7 de Trinitate*) S. Hilarius *Veritatis* „ *vis est, quæ cum per se intelligi non possit, per* „ *ea tantum quæ ei adversantur elucet; ut in* „ *natura immobilis manens, firmitatem naturæ* „ *suæ quotidie acquirat, dum atteritur*, odo- „ riferis scilicet herbis in hoc similis.

„ Stylus gravis ac modestus est; & quan- „ tum materia patitur, temperatus; quia „ sancti Patris & doctoris Augustini sen- „ tentia (*lib. 5 civ. Dei cap.* 15) jubet ut *te-* „ *gmina & acceptoria dealbationes auferan-* „ *tur à rebus, & sincero inspiciantur examine*, „ quo *res cum re*, sicut idem (*lib. de utilita-* „ *te credendi cap.* 1) loquitur, *ratio cum ra-* „ *tione confligat*. Si ad hanc S. Augustini in- „ structionem componerentur omnia scri- „ ta & libri auctorum, tam nominatorum „ quam anonymorum, qui in rempubli- „ cam Christianam inducuntur vulgan- „ turque; nihil opus esset apologiis atque „ defensoriis. Sed quia multiplex in hoc „ defectus est, multi etiam se inveniunt „ obligatos, ad tuitionem veritatis scripto „ exponendam, sive suâ propriâ sive suo- „ rum causâ: quemadmodum hujus operis „ Auctor obligatum se sensit, nisi id face- „ ret ipsemet culpâ non cariturus. Nam, „ sicut (*Cap. non in inferenda.* 23 *q.* 3.) di- „ citur: *Non in inferenda, sed in depellend* „ *injuria, lex virtutis est: qui enim non re-* „ *pellit à socio injuriam, si potest; tam est in* „ *vitio, quam ille qui facit.* Quapropter ju- „ dico, quod Tua Dominatio secure pos- „ sit dare licentiam & facultatem, quam „ petit hujus operis Auctor, ut prælo de- „ tur prodeatque in lucem liber suus, ad „ errorem multorum auferendum, quot- „ quot in præjudicium veritatis, hoc li- „ bro declaratæ, contraria abstraxit per- „ suasio. Ita sentio, salvo &c. in hoc Con- „ ventu Discalceatorum sanctissimæ Tri- „ nitatis civitatis Madritensis, Redem- „ ptionis captivorum, die 24 Januarii, 1697.

INT. *Sequitur Licentia Ordinarii, tali judi- cio innixa, & signata die 25 Januarii, subscri- bente* Licentiato D. Alfonso Portillo y Cardos, *& paulo inferius*, de mandato illius, *subsignante*, Dominico de Garcia. *Præmissæ Approbationi si- milis est alia Doctoris Pulgarii, à Regio Consi- lio ad ejusdem libri examen deputati, cujus con- textum vide sis in Papebrochiana Responsione Art. 25 n. 21 & 22. Deinde Rex consueta aliis formula & conditionibus*, Madriti 12 mensis Maji 1697 *impressionem permittit*, LOCO REGIS *sub- signante*, de mandato Regis Domini nostri, D. Francisco Nicolao de Castro. ERRATA *corri- genda indicante* Licentiato D. Simone Josepho de Olivares y Balcaza. TAXA *definita* Madriti, 13 Maji 1697, *per* Don Didacum Guerra de Noriega, Secretarium regium & Scribam in Camera Consilii, *quæ omnia hujus loci non sunt. Pergo igitur ad Prolegomena, in quibus primum est hæc valde notabilis*

AD LECTOREM PRÆFATIO.

1 VOlant per Hispaniam totam, imo per universum mundum, variæ chartæ typis excusæ, contra P. Danielem Papebrochium, eo fine, ut infatigabilis ille Scriptor, cum sociis suis atque Societate tota, referant ea laborum suorum stipendia, quæ ad communem horrorem ciendum conferri solent in reos certo convictos abominabilium delictorum.

2 Intentio hæc specialiter elucet in scripto quodam, cui titulus, *Vox veritatis, in quam hac, repressa diu & suppressa reli- gioso silentio, erumpit ex desiderio eructandi sensum suum in animos Catholicos simplicesque.*

3 Auctoribus hujus similiumque scri-

ptorum

ptorum debet prudentia & commiseratio Christiana officium expendendi tria, haud ita facile conciliabilia inter se. Primum est confidentia illorum, secundum timiditas, tertium securitas. Animositatem notare est, in eo quod dicit Auctor, & in modo quo id dicit; timiditatem, in celando nomine ne cognoscatur, quasi semet ipsum suspectum habeat, sui sibi commissi conscius; ac denique securitatem, qua suæ illudit conscientiæ, quasi in eo agendi modo non periclitaretur æternitas.

4 Confidentia quidlibet asserendi, sive (ut magis proprie loquar) fingendi, ea est, ut Papebrochius & Societas de hoc aliisque suis adversariis possint dicere, quod S. Thomas (*Opusc.* 19 *cap.* 22) ait. *Non sunt contenti qualibet mala confingere, sed gravissima, quibus eos suspectos reddant, & hominum societate indignos, & omnibus odiosos; & ut eos sua detractione plenius opprimant, eis imponunt mala illa, quæ in Ecclesia pessima inveniri possunt*. Grande solatium Societati, quod iisdem, quibus Magni S. Dominici navicula olim, concutiatur turbinibus. Isto modo fingit Anonymus, negari à Papebrochio paupertatem Christi usque ad annum trigesimum; auferri & destrui Ecclesiæ Sacramenta; Euangelistas accusari ignorantiæ, ut qui circa Christi genealogiam erraverint; Virginis Dominæ nostræ atque castissimi ejus sponsi Josephi puritatem dubiam blasphemando reddi; ipsumque appellando Scriptorem *audacem, blasphemum, Hollandum, inverecundum*, traducit eum velut quemdam Lutherum, Calvinum, aut pessimum per omnia hæreticum quemlibet.

5 Huic præfidentiæ in fingendo accedunt aliæ perquam notabiles circumstantiæ, atque imprimis exclamationes, quantum potest validæ, & concitandis contra Papebrochium Hispanis efficaces. Sed *bene habet*, inquit (*lib.* 1 *adversus Ruffinum*) Hieronymus, *quod malitia non habet tantas vires quantos conatus: perierat innocentia, si semper nequitiæ juncta esset potentia, & totum quidquid cupit calumnia, prævaleret*. Clamat Anonymus; &, quoniam Vocis officium assumpsit, vociferatur stentoriè, atque aërem concutit suis lamentis: quæ ad hoc solum servierunt, ut innumerabiles viri docti, prudentes, & timorati, intra extraque Religiosorum claustra, existiment non esse possibile, ut Papebrochius scriperit tales, quales ei imputantur blasphemias; & qui legerunt, rapiantur in stuporem quasi extaticum, capere non valentes, qua ratione homo Christianus potuerit prælo subjicere testificationes tam falsas, idque circa puncta tam gravia.

6 Alia circumstantia, qua præfidentiam corroborat Anonymus, apparet fol. XI, ubi intrepide mundum totum evocans ad judicandum de Papebrochio; *Convertere*, inquit, *ad legendas Propositiones Papebrochianas, quas hunc in finem expresse transcripsi*: atque mox prosequens; *Nec mihi credas*, inquit: *scrutare Propositiones ipsius Papebrochii, invenies que verificatos errores etiam longe plures, quam ego hic exponam*. Agite: sequamur hoc consilium, videamusque utrum Anonymus suo se hic laqueo non irretiverit, itáque infatuaverit Achitophelis consilium Deus; & utrum ipsimet dictamen suum morale non fuerit id, quod Goliatho gladius suus, & Amano patibulum. Cujus autem tunc erunt, qui monstrabuntur, errores? in quem recident declamationes? quis erit adversarius Jonathæ, cujus sagitta nunquam rediit retrorsum?

7 A Papebrochio transit præfidentia ad Societatem, & instructa armis Clementis Scoti apostatæ, (*Fol.* 12 *verso &* 13)

13) asserit illius statutum unum esse, & reapse in praxim deduci, *inimicos suos declarare Papam, aliosque Principes Ecclesiasticos & seculares*; atque secundum aliud Statutum, etiam suum, *Machinari mortem etiam ipsismet sociis, æque ac extraneis, non approbantibus quæ in ipsa fiunt, vel contra receptas in ipsa opiniones scribentibus.*

8 Nec minus admirabile est quod idem Anonymus affirmat, mox à publicato contra Papebrochium Decreto, convocasse Societatem in hoc Collegium Imperiale *Lusitanos, Catalanos, Arragonios, Valentinenses, Bæticos, & quotquot alios in Hispania habet secreti sui regiminis conscios, ad declarandam illis suam publicam oppositionem contra illud; atque omni possibili modo curandum dejectionem ac destructionem ejus, quam sacrum fidei Tribunal habet, auctoritatis; intendendo contra ejus Judices atque Ministros vires suas omnes, & intentando injurias, itaque implendo Statutum octavum ac decimum nonum*: quæ ipse ait Clementem Scotum Societati asserere. Tam lamentabilis cæcitas nullum à nobis amplius responsum in præsentiarum meretur, nisi ut ipsi æque ac isti Clementi dicamus cum S. Thoma, (*Opusc. pro Relig. in fine*) quod eos *divino judicio reservamus, cum eorum nequitia possit omnibus esse manifesta, ex his quæ corde suo nequissima protulerunt*. Postea ex Eminentissimo Palavicino & Theophilo Raynaudo discet Anonymus, quis fuerit iste Scotus; multique ex sanctis Viris ac Patribus eumdem docebunt, ipsius confusionem & Societatis gloriam esse, insultum quem isti in ipsam fecerunt.

9 Induitur etiam Anonymus armis Petri Aurelii, ad impetendos aliquos ex Societate, usque eo ut dicat, scripsisse contra *Credo* seu fidei Symbolum: quod æque certum est, ac verum est Societatis esse Statuta, quorum meminit Scotus præfatus. Petrus Aurelius, fictum est nomen & larva, sub qua latuit Joannes Vergerius. Hic qualis sit, si velit Anonymus etiam sub nomine Petri Aurelii discere, legat Epistolam 4 Balsaci pag. 2, legat variis partibus Theophilum Raynaudum, legat litteras encyclicas Prælatorum Parisiensium diversorum, contra omnes contumelias quas Aurelius jacit in Societatem; legat Decretum, quo Romæ damnatum est ejus opus; denique legat Propositiones infra referendas, quibus Aurelius impugnat Religiosos Ordines, excludendo eos ab ecclesiastica hierarchia. Cumque ista omnia legerit, consideret, quam vim habere possint citata ex talibus Auctoribus loca.

10 Quis scit, an ex prædictorum conscientia non processerit timiditas, quæ calamum Anonymi in diversa egit? Verum timiditas illa non debuisset suadere, ut nomen suum occultaret; sed ne ea publicaret quorum verecundaretur auctor haberi. Et siquidem ei non placebat agnosci, saltem usus fuisset ea veracitate, modestia, & soliditate rationum, quæ facerent solum ad propositum impugnandi Papebrochium, non quidem absque ea energia quam patitur & requirit apologeticus stylus; absque eo tamen excessu passionum, qui posset præsumi esse causa motiva nominis occultandi.

11 Solvat hanc difficultatem Anonymus. Numquid non convocat in sua Charta omnes fideles ad defendendum, virtutem Christi, Euangelium ejus & Sacramenta, puritatem Deiparæ sponsique ejus? Certum est quod id faciat. An poterat justior aliqua esse causa manifestandi sui, majorque necessitas procurrendi imo provolandi ad martyrium, & justitiam causæ suo sanguine purpurandi? Non poterat omnino justior esse ulla.

Igi-

Igitur si hoc intendit Anonymus, vultque ut alii se declarent, cur ipse se occultat? Cogitet in suo isto latibulo, ne forte ipsum comprehendat divinum istud Christi oraculum, *qui male agit odit lucem*. Audiat etiam istud S. Gregorii (*lib. 5. Epist. 30*) dicentis. *Quisquis veraciter loquitur, semetipsum innotescere non debet formidare: oportet ut publice exeat; & quæcumque in contestatione sua loqui præsumpsit, ostendat*. Nihil horum facit Anonymus, quemadmodum hæc Apologia monstrabit; sed absque fundamento attribuit tam Papebrochio quam Societati horrenda probra. Quid ergo nos vult de se præsumere? Ipse in chartæ suæ titulo indicat, Vocis suæ propositum esse, *in animos Catholicos atque simplices eructare* seu *evomere*.

Int. *Utrumque istud & hoc ultimum potius, id est* stomachum gravatum levare *significat vox Hispanica*, Desahogar. *Quid autem eructabit illa, seu evomet istæc falsi nominis Veritas? nisi bilem qua turget, & maledicta cruda ac fatida in animos & aures simpliciorum Catholicorum, quod in simili causa haud inepte Papebrochius dixit*, evomere spumam suæ rabiei.

Verum sicuti difficulter fieri potest, ut Catholici omnes solum sint simplices uti columbæ, & non etiam aliqui prudentes ut serpentes; qui non credant certa mala ex incerto ignotorum testium dicto; ita ægre potest contingere, ut aliquis dum fatetur quod solum se cupiat vomendo seu ructando exonerare, velit publice sciri esse auctor pudendi vomitus sive eructationis. Verba ipsius Anonymi sunt; sola retorsio, mea; sumpta scilicet ex propria ejus confessione. Nec sane justum est, ut ipsi, quia se abscondit, liceat sine fine convitiari Societati, & non liceat ejusdem Societatis filio, ex ipsis convitiis sumere occasionem redarguendi convitiantem; quemadmodum fecerunt innumerabiles Sancti, ac nominatim SS. Thomas & Bonaventura, in suorum quisque Ordinum defensionem.

12 Interim profiteor, non ideo solum me scribere, ut Anonymum redarguam atque erroris convincam; sed etiam ut experiar, utrum convictus & ratione & rerum gestarum evidentia, possit apprehendere periculum suum, & digne apprehensum vitare. Impugnabo eum, non quomodo meretur Satyricus ejus stylus, & fatuus fervor: sed, quemadmodum docet S. Hieronymus (*lib. 3 contra Ruff.*) considerando, *Non quid mereatur, sed quid me deceat*. Quod si Anonymus inter hæc subinde putet convitium sibi dictum, id ego non dixerim, sed ratio: tali enim casu, ut ait (*in Præfat. ad tom. 1 Annal.*) Card. Baronius, *humanissime tecum agimus; ut plane rem tibi potius, ipsam inquam veritatem, tibi intelligas adversari, quam hominem*.

13 Itaque cum Charta, sæpe dicta & dicenda, appellari se velit *Vocem Veritatis*; intendo Apologiam hanc sic disponere, ut varias alias Propositiones Anonymi impugnando, pariter demonstrem, quod in *Voce Veritatis* solummodo *Vox*, non *Veritas* legatur, circa omnia crimina & errores, quos P. Papebrochio Societatiq; imponit. Hoc autem ut palam fiat commodius ordinatiusque, in duas classes partiar imposturas Anonymi. In prima ponentur Propositiones, Papebrochio temere imputatæ, & quas ipse revera scribit; *ut*, quemadmodum S. Basilius ad Cæsareenses (*Epist. 75* scribit) *ex collatione eorum quæ ab utrisque partibus dicuntur, veritas elucescat*. Hac occasione cogar aliquando declinare ad Accusationes impressas adm. RR. Patrum Magistrorum Carmeli Calceati & Discalceati, quorum in ipsis nomina exprimuntur, eadem quæ P. Beltran expressit in Memoriali seu Libello supplici, quem

Regi Domino nostro obtulit 6 Aprilis 1696. Id autem faciam cum eo omni respectu & honore, qui debetur ipsorum personis, & clarissimis quas profitentur Religionibus. Manifestus est eorum error, qui existimant disputationes Christianorum cogere ad dicteria injuriasque; quodque, dum intellectus in suo discursu discrepant, rumpenda sit unio & vinculum voluntatum.

14 In secunda Classe digeremus ea quæ Anonymus imputat Societati, sive ex suo solius arbitrio, sive ex auctoritate associatorum sibi Petri Aurelii & Clementis Scoti; eumque convincam, ista omnia dici dumtaxat, non probari: quodque, cum sit materia tam gravis, & Anonymi judicio repugnent tam multi viri docti, nullaque passione acti & Deum timentes, quos causa Papebrochii nullatenus tangit, necessario debeat aliquando in seipsum converti, si salvus esse velit.

15 Verumtamen prius quam ingrediar in propositam materiam, protestor, quod & in his jam dictis, & in post dicendis, non intendam defendere, nedum cum obstinatione sustinere quidquam eorum, quæ sacrum Tribunal condemnaverit in operibus P. Papebrochii; vel negare, quod in vasta illa mole tot voluminum de Actis Sanctorum, ipse, tamquam homo, parum quid vel multum erraverit, in punctis quibusdam particularibus, quæ sacri Officii edictum invidualiter non exprimit. Solum probare volo, quod in punctis ab Anonymo specificatis, nihil eorum reperiatur, quæ ipse imputat Papebrochio; submittendo totum hoc scriptum sententiam, & personam meam correctioni sanctæ Matris Ecclesiæ.

16 Interp. *Hic finem præfandi facturus erat Auctor; cum prodierunt Edicta Sacri Officii duo, quorum causa necessarium judicavit reddere rationem, cur hanc Apologiam contra Anonymum publicare voluerit, etiam postquam illius* Vox *prohibita est audiri: quam* Animadversionem *(sic enim Auctor appellat) totam inseruit Papebrochius Capiti XI Elucidationis historicæ Actorum in controversia Carmelitica, à num. 420 usque ad num. 429. Quapropter, dimissis istis, transeo ad alia quædam, ipsi Animadversioni subjuncta, & digna visa quæ ante omnia cognoscerentur. Sunt autem Litteræ* Provinciales, Revelatio supposititia contra Societatem Jesu, Theatrum Jesuiticum, & quod contra hoc Theatrum fecit dixitque Illustrissimus D. Episcopus Malacensis; atque Edictum Excellentiss. D. Inquisitoris Generalis: *de quibus post numeros 13, hic præteritos, sic scribit Auctor.*

17 Denique quemadmodum hic in Hispania prohibita est *Vox Veritatis*, sic Alexander Papa VII anno 1657 prohibuerat Litteras, Provinciales dictas, contra Societatem Jesu, quæ etiam Aquis-sextiis in Gallia carnificis manu publice fuerant combustæ. Prohibuerat autem illas Litteras prænominatus Pontifex legi, quacumque lingua eæ vel jam extarent traductæ, vel impostèrum traducerentur. Tali tamen prohibitione non obstante, ab adversariis Societatis curatum est, ut in idioma Hispanicum verterentur: unde necessarium fuit, ut ipsas sub die 9 Junii 1693 denuo condemnaret sacra Inquisitio Madriti; declarando, quod in iis contineretur doctrina hæretica, seditiosa, erronea, scandalosa &c. Obligavit tamen traductio illa Societatem Hispanicam ut Litteris illis, quamvis damnatis, responderet, detegendo insignes falsitates & errores ipsis inspersos. Cur igitur nefas idem facere contra *Vocem Veritatis*, licet prohibitam in Hispania.

18 Præterea bene nota est prohibitio, per quam Illustriss. D. Don Didacus Arce-Reynoso, prohibuit librum cui titulus *Theatrum Jesuiticum*: fuit nihilominus qui auderet vulgare contra Societatem Chartam volantem, prætexens esse revelationem S. Hildegardis, monensque lectorem,

rem, quod ipſam acceperit ex prædicto *Theatro Jeſuitico:* & quia,in ſuis ſupra ipſam gloſſis, voluit Auctor iſtius Chartæ, maledicentiæ ſuæ implicare Illuſtriſſ. D. Epiſcopum Balbaſtrenſem, D. Fr. Hieronymum de la Nuza Ordinis S. Dominici, noluit id pati ejuſdem ſancti Patriarchæ filius, adm. R. P. Mag. Fr. Hieronymus Fuſer, Confeſſarius ipſius D. Epiſcopi; ſed in hujus à ſe ſcripta Vita (*lib.* 3 *cap.* 13 *num.* 10) poſtquam explicuiſſet, quam devote ſua Illuſtriſſima Dominatio affecta fuerit erga S. Ignatium de Loyola, S. Franciſcum Xaverium,& S. Franciſcum de Borgia, veluti ſuos ſpeciales Patronos, addit ſequentia.

19. „ Non dimittam occaſionem,quam „ mihi præbet id quod jam referam, ad „ eximendum errori eos, quos per manifeſtam Apoſtolici hujus viri contumeliam, conati ſunt ei adoptare quamdam, „ non minus fatuam, quam malignam interpretationem,quæ clam diſcurrit per „ manus, velut aptata prophetiæ S. Hildegardis, Abbatiſſæ Monacharum Benedictinarum in quodam Germaniæ ſuperioris monaſterio; eſtque procul dubio „ excogitata his temporibus contra ſacram „ Societatis Jeſu Religionem: quandoquidem ex ipſamet conſtet de ejus falſitate, „ & de impietate,per quã Auctor talis tamque ſcandaloſæ præſumptionis eamdem „ voluit applicare illuſtri iſti Religioni. Etenim in tomo 15 Bibliothecæ veterum „ Patrum impreſſionis Colonienſis, ubi referuntur iſtius Sanctæ Revelationes, illa „ non invenitur; neque hæ ullam ſtyli ſimilitudinem habent, cum iſta quæ ſub „ illius Sanctæ titulo, & ſub nomine tam „ gravis Interpretis, qualis fuit Epiſcopus „ Balbaſtrenſis, auſa eſt prodire in publicam lucem. Sed neque revelatio noviter „ inventa, quam adfert Bzovius in proſecutione Annalium Baronii (*tomo* 15 *pag.* „ 409 *editionis Colonienſis*) poteſt ullo „ modo aptari Societati Jeſu: quanto minus illa, cujus Auctor addendo clauſulas ſibi placitas, & pro genuino textu „ dando ſuam malignam paraphraſim, eidem voluit conciliare auctoritatem,præfixo nomine tam docti ac venerabilis „ Scriptoris. Igitur ut huic calumniæ reſpondeam, neque ignoretur qualem de „ eximia Societatis Jeſu ſanctitate opinionem habuerit iſte Dei ſervus; omiſſis „ multis quibus uti poteram argumentis, „ tamquam domeſticus teſtis; reſpondebo id tantum, quod ſufficiet ad confuſionem ejus, qui tam falſum teſtimonium dedit; & ad inſtructionem eorum, qui ipſum necdum ſciunt contemnere ut tale.

20. „ Tomo 4 Homiliarum,in ea quæ „ eſt 44 de converſione boni Latronis, ſuper hæc verba ex Cap. 7 Sapientiæ, *Contra malum, bonum eſt; & contra mortem, vita: & ſic intuere in omni opere Altiſſimi, unum contra unum, & unum contra duo;* oſtendens Orator,quod non patiatur „ Dei Sapientia vinci ſe per malitiam Satanæ; poſtquam id probavit multis miriſque eventis, in Eccleſia Dei per omnia ſecula ſucceſſive notatis;ſic loquitur. „ Ad eumdem modum notat Genebrardus, quod anno 1521, quando ſacrilegus Lutherus in Diæta Wormatienſi „ cœpit declarare perfidas ſuas hæreſes; „ contra Eccleſiam Catholicam, contra „ uſum Sacramentorum, ac ſpecialiter „ contra Sedem Apoſtolicam poteſtatemque Romani Pontificis, Chriſti vicem „ in terra gerentis & ſucceſſoris Apoſtoli „ Petri; præordinavit Deus glorioſum „ ſanctum Patrem Ignatium de Loyola; qui eodem ipſo anno, præventus viſione glorioſi Apoſtoli Petri, & aliis ex or-

„ ordine apparitionibus supremæ Cælo-
„ rum Reginæ dignatus; dimissa munda-
„ na militia, Christo se militem consecra-
„ vit. Tunc scilicet cœpit in eo Dominus
„ excitare viva desideria servitii sui, unde
„ processit fundatio sacri Ordinis Societa-
„ tis Jesu: quæ est una florentiorum Re-
„ ligionum quas habuit vel habet Eccle-
„ sia, cum singulari cura promovendi
„ usum Sacramentorum, & defendendi
„ auctoritatem Apostolicæ Sedis atque
„ Romani Pontificis. Videtur autem quod
„ eodem ipso tempore timere sibimet Sa-
„ thanas cœpit, quandoquidem momen-
„ to illo, quo iste personam suam ad Chri-
„ sti militiam obtulit, auditus est fragor
„ tota domo ubi erat, tantus acsi funditus
„ subverteretur; & cubiculum in quo ora-
„ bat tam horrendum tremuit, ut vitrea
„ fenestra ejus in frusta abierit. Atque ex
„ his puto satis refutatam manere calum-
„ niam interpretationis malignæ, quam
„ persuadere nituntur esse fœtum Episco-
„ pi nostri Balbastrensis.„

21 Hæc omnia habet Historicus prælaudatus, cujus verba serviunt, non solum expugnandæ Carthæ illi qua prædicta revelatio continetur; sed etiam, ut nos doceat locum dare Veritati, ut in publicum prodire possit, contra imposturas ex libris prohibitis sumptas.

22 Verum his non fuit contenta pervicacia, neque satis habuit Chartæ famosæ auctor referre prædicta, ut revelationem S. Hildegardis; sed animadvertere lectorem jubet, quod eam acceperit, non solum ex Theatro Jesuitico, verum etiam ex quodam Capitulo Generali Ordinis S. Dominici: unde apparet, ejus qui tales chartas sparsit, intentum fuisse, ut duas sacras Religiones contra se mutuo concitaret. Verum Societas Jesu curavit eximere mundo ejusmodi errorem, qualibet occasione protestando, credere se id esse falsissimum mendacium, ac prorsus indignum maturitate, zelo, ac spiritu tam gravis Senatus, qualem in Ecclesia Dei repræsentat Capitulum Generale Ordinis adeo illustris: quodque impostura tam horribilis solum potuit processisse ab animo inquieto ac studioso seminandorum zizaniorum: quem Deus in hoc mundo castigavit contemptu, quo ambæ Religiones & quicumque viri prudentes aspexerunt illam chimæram, quem deinde in altera vita manet severior pœna, nisi hanc præveniat rite pœnitendo.

23 Voluit etiam impostoris nequitia idem Theatrum Jesuiticum ostentare ui fœtum Illustrissimi D. Alphonsi de S. Thoma, Episcopi Malacensis: qui ad ejus conspectum exhorrescens, prælo dedit *Querimoniam Catholicam*, eamque Innocentio XI dedicavit, supplicans, ut dignetur flammis addicere, tam scripta illa contra Societatem, quam eorum auctores; & quasi in transitu dissolvit innumeras calumnias, quibus ista Religio undique impetitur. Et hoc etiam probat, quod ipsa debeat per filios suos satagere, pro sua incolumitate, tam graviter periclitante.

INTERP. *Finiturus hæc Prolegomena Auctor noster, loquitur de Decreto, quo præsens Generalis Inquisitor renovavit, anno* 1696, *die* 19 *Octobris, duo suorum Decessorum Decreta, prohibentia omnes chartas & libros, quibus mutuum honorem aliqui Religiosi olim proscindebant; ostenditque, Decretis illis insistentem sese texere præsentem Apologiam; quam non licitam dumtaxat esse, sed necessariam demonstrat, iis verbis quæ ipse Papebrochius Latine reddidit præfato Cap. XI num.* 445 *atque deinceps, usque ad* 451, *quæ istic legi possunt.*

CLASSIS PRIMA
VARIARUM IMPOSTURARUM
In hoc opere convincendarum.

Impostura contra P. Danielem Papebrochium.

CAPUT PRIMUM.

De paupertate Christi Domini nostri.

ANonymus pag. 2. ait: quod asserat Papebrochius, *Christum redemptorem nostrum, non exercuisse virtutem paupertatis usque ad annum trigesimum*; & immediate post, statim insultat illi hoc modo: *Quid igitur straminula præsepis? quid nativitas in stabulo? quid pulli columbarum, quos Maria ut pauper defectu agni in sua Purificatione obtulit pro sanctissimo suo filio?*

Ista propositio nullibi extat in aliquo opere P. Papebrochii. Mera fictio est & impostura; quâ Anonymus truncatis illius verbis, & omissis aliquot valde substantialibus lineis, subvertit totum sensum, ut odium illi pariat.

2 In Propylæo namque (*pag. 40 num. 51*) sic habet Papebrochius. *Itaque divino potius consilio quàm parentum paupertate natus in stabulo Christus, receptum mox aliqua in domo reperit, ubi inveniretur à Magis; dicique potest, ipsummet Christum Euangelicam paupertatem tum primum professum opere, quando eam cœpit docere verbo; & à vocatis ad suum discipulatum exigere, ut venderent quæ habebant, darentque pauperibus: quod consilium mox amplexa Deipara sit, oblatis ultro eleëmosynis deinceps victura cum filio.*

3 Ex his verbis perspicuum fit, non agere Papebrochium de qualicumque paupertate, sed de Euangelicâ, quæ ab aliis multum distinguitur. Anonymus suffuratur illi hanc vocem *Euangelica*, aitque, solum agere de paupertate; quod omnino falsum est.

4 Agens Papebrochius de solâ paupertate Euangelicâ, agit, sicut omnes orthodoxi, de paupertate, quæ ut minimum excludat liberum usum alicujus rei: Anonymus autem, agens solum de paupertate nullo addito, agit de paupertate, quæ, quantumvis extrema, admittat usum ejusmodi. Et hæc quoque in accusando falsa est dissimulatio.

5 Papebrochius utens hac voce, *Euangelica*, addensque ut possessa vendantur, dentur pauperibus, vivaturque ex eleëmosynis, quas alii voluntarie dederint; loquitur de ista Euangelica paupertate, quæ non solum excludat liberum usum eorum quæ percipiuntur; verum etiam, quando so-

solennis est, dominium proprietatis in particulari. Idcirco Papebrochius usus est verbis, *Profiteri*, *Professus*: atque in eo inducit Christum, tamquam institutorem practicum istius quod verbo docebat; istius nempe status, quem per solennem professionem amplexuri erant pauperes Euangelici, qui neque in particulari rem habent propriam, nec heredes in particulari possunt institui. Anonymus tollit iterum Papebrochio vocabulum *Professus*; &, omissis reliquis circumstantiis, solum loquitur de quadam paupertate, quæ talis dominii & juris hereditarii capax sit. Et hæc in accusando cavillatio est, & perversa falsitas.

6 Dicit aliquis, Fratres Reformationis Theresianæ non sunt Carmelitæ Calceati. Occurrit alter, & suppressâ voce, *Calceati*, accusat illum, quod Discalceatos neget esse Carmelitas: clamabunt universi, accusationem istam esse maligne furacem, quoad dimidiatam formulam. Ad rem præsentem applicet sibi Anonymus sententiam, dum Papebrochio suffuratur vocem *Euangelica*, illique relinquit solum vocabulum *Paupertas*. Restituat ablatum; & videbit illico, Papebrochio competere thesaurum Euangelii, sibi vero inopiam & paupertatem veritatis.

7 Papebrochius, tametsi in allegato textu agat de paupertate Euangelicâ, quam in adultâ ætate Christus exercuit: hunc tamen adhuc existenten in sua pueritia depingit paupertatis amantem adeo, ut, quod natus sit in derelicto stabulo, non id consideret velut effectum principalem, à paupertate S. Josephi & Mariæ provenientem; sed velut consilium, providentiam & electionem ipsius Christi: *divino potius consilio, quàm parentum pauPertate natus in stabulo Christus*. Anonymus (quasi nihil horum dixisset Papebrochius, imò quasi ea negasset) arguit illum super stabulo & paleis, quas tamen expresse profitetur idem Papebrochius. Hinc apparet, Anonymum neque videre neque legere quæ extant in Papebrochio; at in imaginatione solum sua ea legere, quæ optat accusare. Utinam, cum aliæ paleæ occæcent oculos, hujus sacrati præsepis paleæ illuminent oculos Anonymi; atque excutiatur inde crassa trabs, quâ impeditus ipse, vel non videt quæ expresse & formaliter dicit Papebrochius; vel, si videt, datâ operâ supprimit, & imponit illi contrarium sensum.

8 A præsepi & paleis digreditur ad columbas, quas pro Filio suo in die Purificationis obtulit Virgo, & sic ait: *Hoc totum falsum est in sensu Papebrochii*. Non esse falsum saltem id quod attinet ad præsepe vel stabulum, vidimus jam. Quod oblationem columbarum, & non agni, spectat, multa possem afferre ex interpretibus: sed ut evidentius calumnia pateat audiat Anonymus.

9 Nullibi agit Papebrochius de die Purificationis, nec tractat quæstionem de oblatione, quam eo die fecerit Beata Virgo: nullibi saltem ego potui deprehendere. Et cum ea quæstio propriè pertineat ad diem 2 Februarii, à P. Godefrido Henschenio solitâ eruditione pridem tractata, nihil, quod adderet, habuit Papebrochius. Quomodo igitur, cum Papebrochius eam rem ne verbo quidem attigerit, audet dicere Anonymus, in sententia Papebrochii falsum esse, quod Virgo obtulerit columbas?

10. Et quamvis Papebrochius tractasset hoc punctum, dixissetque, quod B. Virgo poterat emisse agnum, si voluisset; non ideo debebat illi Anonymus imponere falsitatem, quam illi tribuit, quasi negaret oblationem columbarum. Abulensis in

(in Lev.cap.12 q. 29) sic ait: *sciendum autem, quod Domina nostra in Purificatione suâ, quando obtulit Redemptorem in templo, obtulit par turturum, ut habetur Luc. 2. Hoc autem factum dicitur à Doctoribus sanctis, quia Domina nostra erat pauper, & non habebat unde offerret agnum anniculum. Sed hoc non valde videtur stare; nam etsi B.Virgo propter paupertatem fecerat, non quidem est dicendum, quòd fecerat pro paupertate, tamquam ad istam oblationem impotens esset; sed fecit propter paupertatem, id est, ut demonstraret se diligere paupertatem &c. Nam quòd ipsa potuerit offerre agnum anniculum, satis constat, quia dedit quinque siclos in redemptionem pro Salvatore nostro, sicut pro aliis primogenitis dabatur.*

11 Silveira Carmelita *(tom. 1. lib. 2. q. 14. nu. 57)* dicit, beatam Virginem in die Purificationis *elegisse pauperum oblationem*: quod autem electio est, non est absoluta necessitas, quæ impotentem redderet, quò minus posset agnum emere; dicente præsertim eodem Carmelitâ: *Virgo amplam ex suis parentibus hereditatem habuit*, ibidem *(qu. 15. num. 58.)* Et, dum idem Auctor advertit, B.Virginem munera à Magis oblata distribuisse pauperibus, non advertit, similiter distribuisse bona sibi à parentibus suis relicta; adeoque videtur ille sentire, quòd haberet B.Virgo, unde sibi posset agnum comparare.

12 Canus *(lib. 11 de locis cap. 5)* agens de donis, quæ Magi obtulerunt, ait: *Quidam liberalitatem ac beneficentiam Virginis animadvertunt, quæ brevi aurum acceptum in pauperes erogarit: alii prudentiam, quòd viaticum paraverit in Ægyptum: sunt qui modestiam advertant: atque hæc ratio videtur mihi sanctissimè & providentissimè constituta. Non decebat enim, ut, quæ pauper erat, ea divitum oblationem subitò inferres. Ab omni fastu & ostentatione erat Virgo aliena, nec mutare conditionem illi erat animus, quam sciebat Dei filio placuisse.* Hic manifestè supponit judiciosus auctor ille, non absolutâ necessitate factum esse, quòd B.Virgo non obtulerit agnum, sed factum per illius prudentiam, modestiam, humilitatem, & amorem paupertatis. Idem approbat Lorinus *(in Caput 12 Levit. versu 8.)*

13 Vociferetur nunc Anonymus, & concitet populum adversus Abulensem, Silveiram Carmelitam, Canum, Lorinum, & alios qui citari possent; & clamet, illos negare præsepe, paleas, & oblationem columbarum. Hoc si non audeat facere (uti procul dubio non audebit, cum Auctores illi tam dilucidè dicant vel supponant, B.Virginem potuisse agnum comparare) suam ipse conscientiam consulat, interrogetque, quâ fiduciâ ausus sit id exequi contra Papebrochium, qui clarè agnoscit præsepe & stramina; de columbarum verò oblatione ne verbo quidem facit mentionem.

14 Quod Christus Dominus noster, antequam à discipulis suis exigeret paupertatem propriè Euangelicam, habuerit aliquarum rerum proprium dominium, & usum liberum, probat Illustrissimus D. Caramuel *(Theol. Regul. lib.3 disp.19 art.3 n. 228.)* sic scribens: *Assero primò, Christum Dominum aliquo tempore habuisse proprium aliquarum rerum dominium, etiam in particulari: decebat enim, ut Christus, qui commune omnium erat exemplar & doctor, omnibus exemplum præberet, & his qui perfectam, & his qui minus rigidam profiterentur paupertatem. Et si à nobis inquiras, quodnam hoc fuerit tempus, quo Christus proprium rerum dominium habuit: respondeo, fuisse tempus immediatè baptismum subsequens: illo enim nullos habuit discipulos, quibuscum in communi viveret: & dum aliquos cœpit habere,*

re, non statim ita ei à principio adhæserunt, ut efficerent unum quasi corpus politicum, quod capax esset dominii communis: at subinde Christus, quæ sibi donabantur ad victum & vestitum, reverà possidebat, & proprium eorum habebat dominium liberumque eorum usum; neque id est contra perfectionem Christi, qui pro temporis opportunitate non debuit aut potuit alium vivendi modum observare.

15 Hoc idem sentit eximius doctor P. Franc. Suarez. (*tom.2 q.40 disp. 28 Sect.2 art. 3.*) citatque Papam Joannem XXII. Subscribit Tannerus (*tom.4 disp. 2 de Myst. Vitæ Christ. q. 2 dub. 4 num.* 105). Eminentissimus Capisuccus (*Controv.* 19. §. 6) sic ait: *Ante baptismum vixit* (Christus) *ex bonis parentum, & quamvis bonorum immobilium videatur non habuisse dominium; mobilium tamen habuisse, probabile est.*

16 Excellentiss. Dominus F. Joannes Thomas de Rocaberti, Inquisitor Generalis (*de Rom. Pont. in fide constantia lib.* 4. *Apolog. cap.* 4. §. 11. *per totum*) probat non posse Christo denegari dominium proprietatis & liberum usum aliquarum rerum; & tali dominio ac usui non obstare unionem cum naturâ divinâ; nec dominium infusum, quod omnium rerum habuit ab instanti suæ conceptionis; nec paupertatem, quam ipse Christus exercuit; nec abdicationem, quam circa dominium suum fecerit; *nec tandem ratione alicujus paupertatis & abdicationis dominii*; nec votum paupertatis, citato ad hoc S. Antonino Florentino, qui fatetur Christum tunc non dum emisisse tale votum. Denique dicit idem Rocaberti, ad denegandum ejusmodi dominium, non esse recurrendum ad S. Josephum, qui tamquam pater adoptivus habuisset dominium eorum quæ Christo dabantur: quia non fuit ille pater adoptivus Christi eâ formâ, quâ jura loquuntur de adoptante & adoptato. Eminentissimus Cajetanus, (*super Matthæi cap.* 5) dicit de Christo: *nihil habuit proprium, præter vestes, ex quo cœpit prædicare.* Hoc ipsum dicit Papebrochius, & quidem sine eâ exceptione, quam fecit Cajetanus. Nihilominus, post concessum Christo ejusmodi dominium proprietatis & liberum aliquarum rerum usum, nec Papa Joannes XXII, nec Card. Capisuccus, nec Dominus Inquisitor supremus, nec illustrissimus Caramuel, nec sapientissimus Suarez, nec Theologus & Controversista Tannerus, nec celebris Cajetanus, Christo denegant paupertatem; aut solitudinem præsepis aut paleas, aut columbarum oblationem, quam velut pauper fecit B. Virgo. Dicat nunc ergo Anonymus, quâ ratione imponit Papebrochio, quòd omnia ista neget, dum sentit & dicit idem, quod tuentur tot Theologi altioris classis?

17 Si tunc illè non legerit ad accusandum, accusationem illius comitatur cæcitas, quæ petit ut aperiantur oculi. Si legerit autem & intellexerit, jam constabit, accusationem malignè cusam esse per imposturam & calumniam. Si legerit, sed non intellexerit, nec perceperit notabile discrimen, quod est inter paupertatem absolutè dictam sine addito, & paupertatem rigidè Euangelicam; statuat æquus judex, an justum sit, ut Anonymus præmium ferat suæ non intelligentiæ, Papebrochius autem luat pœnam.

18 Quodvis trium horum extremorum, *cæcitas, malitia, non intelligentia* molestum accidit Anonymo: & quod videtur minus molestum (nempe *non intelligentia* vel inadvertentia) curam illi relinquit dispiciendi, an hæc fuerit ea, quam Theologi vocant vincibilem: quia cum hac consistit imaginatio, quâ quis cre-

credit, obsequium Deo se præstare in eo, quo vel maxime illum offendit.

19 Ceterum Anonymus videtur circa dicta sua velle quamvis dubitationem removeri, & omnibus persuadere, ut tamquam certum habeant, quod ipse contra Papebrochium allegat: nam verso folio 11 hæc effutit: *Nolite mihi credere; clamate, quærite Propositiones Papebrochii, & verificatos invenietis illius errores, plures etiam quàm quos ego exhibeo: oculis ipsi vestris illos inspicite, examinate vestris discursibus: nec clamoribus credite, quibus defensores queruntur, dictiones suas esse truncatas. Decipiunt; fideliter namque ex ipsius tomis extractæ sunt Propositiones alicujus momenti; ut enim breviter proponantur, non est exscribendus totus Papebrochius.* Anonymi voto satisfactum jam est; jam Societas Jesu clamavit pro recuperandis libris; jam illos concessit Sacrum Tribunal; jam in illis quæsitæ sunt Propositiones quas Anonymus accusat: & hujus verbis cum verbis Papebrochii collatis, invenimus in solis illis duobus, *paupertas Euangelica*, sensum mutilatum esse, omissâ voce *Euangelica*; invenimus, omissum esse τὸ *professus*; invenimus, omissam esse sesquilineam, quâ Papebrochius vim exhibet amoris, quo erga paupertatem afficiebatur Christus, eligens nasci in stabulo; invenimus, pro pauculis istis tamque brevibus terminis, & in causâ accusationis adeo substantialibus, minimè opus fuisse transcribere totum Papebrochium; invenimus, per pauculas istas omissas voces, in fumum abire accusationem totam, & doctores gravissimos sentire cum Papebrochio; invenimus, quod Anonymus, dum asserit, *fideliter extractas esse Propositiones alicujus momenti*, palam faciat, omissâ voce *Euangelica*, nullum notabile discrimen se facere inter *paupertatem Euangelicam* & *paupertatem* solitariè sumptum; invenimus denique, dum dicit, *Nolite mihi credere*, nullum illi creditum dandum esse in eo quod hîc in particulari accusat: nam verborum utriusque, (id est, accusantis & accusati) inter se collatorum ineluctabilis tenor evidenter convincit, Anonymum esse truncatorem.

20 Quale verò nefas sit, accusationis causâ, alterius verba detruncare, audire potest ex Vigilio Papa (*lib.4 contra Eutychetem*) sic monente: *Inhonesto uteris officio: Religiosis callide insidiaris, ut superiora demendo & sequentia non addendo, ita media eligas, ut verba sententiis exuens, de eorum nuditate pro arbitrio ludas. Redde igitur suis omnia locis, & propria sententiis indumenta restituas; & noli insidiosis fraudibus calumnias innectere: & quod ad demonstrationem utrarumque dictum est Naturarum, ad dualitatem non referas Personarum.*

21 Anonymus etiam Cassianum (*contra Nestorium lib.7 de Incarn.cap.14*) audiat: *Cum id truncatum poneret, quod integrum scriptum est, non vidit, reseratâ sacri voluminis serie, redargui imprudens atque apertum posse mendacium. O stulta blasphemi amentia! quæ dum ipsa non videt quid sequi debeat, etiam illud non sapuit, quid legi possit. Quasi vero quia sibi auferebat intelligentiam, auferre posset omnibus lectionem; aut ideo perdituri omnes ad lectionem oculos capitis sui essent, quia ipse jam mentis oculos perdidisset. Audi ergo, quod furatus es; audi plena & integra, quæ debilia ac truncata posuisti.* Doctrinam hanc cum debitâ proportione applicet Anonymus terminis Papebrochii, à se partim truncatis, partim omissis; invenietque, quod harum vocum veritas probet, suam vocem non esse *Veritatis*.

CAPUT SECUNDUM.

Digressio ad Delationes.

22 REv.PP.Magistri Carmelitæ, Fr. Sebastianus à S.Paulo, Fr. Joannes Gomez Barrientos, Fr. Joseph de Jesu Maria, & Fr. Didacus de Jesu; primus in Exhibitione errorum (*artic.* 11 §.1) & alii in Delatione impressâ 14 Febr.1691 (*à fol.*8.§.2.*per totum*) accusant Papebrochium super illo eodem puncto paupertatis Christi. Et res sane mira est, quod, cum sæpius agant absolute de paupertate, mentionem numquam faciant de libero usu & dominio proprietatis, quocum consistit paupertas etiam extrema, absque eo quod sit rigide Euangelica, ut jam vidimus. Atque adeo ad omnes, quotquot contra Papebrochium allegant auctoritates, respondetur per ea quæ allegata sunt ab auctoritate Papæ Joannis XXII, S.Antonini de Florentia, & aliorum Auctorum supra citatorum. Majorem etiam admirationem movent Propositiones, quas in dicta Delatione tribuunt Papebrochio, uti & certi quidam modi easdem impugnandi.

Impostura prima.

23 VErso fol.8 col. 2. affirmant, quod scribat Papebrochius, *totus dedignatus super paupertate Jesu*, *Mariæ & Josephi*. Respondeo, quâ facilitate id asseritur, eâdem negari. Afferatur vel unum saltem leve indicium, unde deprehendatur iste Jesuita fastidire vel dedignari talem paupertatem. Nihil aliud id est, quàm pingere pro lubitu: inter pictum autem & verum interest multum.

Impostura II.

24 VErso fol.9. (*col.*2.) sic ajunt: *Prætendit Papebrochius*, *Mariæ & Josepho neutiquam defuturum diversorium*, *si vacasset aliquod; ad illud namque solvendum*, *quantocumque etiam pretio*, *satis illis superque nummorum fuisse.*

Nullam talem propositionem habet Papebrochius, nec ullibi affatim pecuniarum tribuit *cælestibus* illis *sponsis*, nedum pro *quantocumque pretio*. Ostendant, si possint, locum, ubi Papebrochius id dicat: id enim oneris incumbit accusantibus, sub pœnâ, si non ostenderint, amittendi fidem. Quod ille dicit in apparatu suo ad Chronologiam Pontificum fol.27. est id quod sequitur: *Neque absonum videatur*, *quod familiæ Christi facultatulas aliquas (licet non magnas, nec tanto generi pares) præsumam fuisse.* Ubi est hîc illud, *satis superque nummorum* ad solvendum? ubi illud, *quantocumque etiam pretio*? Magis ad rem pro tali solutione faciebat *ampla hereditas*, ut habet Silveira Carmelita, citatus num. 53. Hoc tamen non obstante nec PP.Delatoribus, nec ulli alteri occurrit imaginari, quod Silveira tali familiæ tribuerit satis superque pecuniarum, ad emendum quantocumque pretio.

Impostura III.

25 FOl.11 (*col.*2) ajunt de Papebrochio, *Tantam paupertatem in Jesu*, *Maria & Josepho non potest ferre; conaturque omni arte & omni viâ possibili eam ab illis amovere*,

re, introducens divitias indignas familiâ Jesu. Clausulæ istæ, & singulæ seorsim, & omnes simul sumptæ, negantur, absque ullo periculo, ne vel unica sola reperiatur in Papebrochio. In quo tomo illius legitur illud, *Non posse ferre?* in quo illud, *Omni arte & omni viâ:* non qualitercumque, sed *quâ potest*, contra paupertatem Christi ejusque parentum? *Facultates aliquas* dixit Papebrochius: hoccine tantam vociferationum procellam meretur? Laudat ille admirabilem artem divini consilii, quo unigenitus æterni Patris filius in stabulo nasci decrevit, & in præsepi collocari: hoccine vim est facere & omni arte impugnare eam paupertatem, quam laudat?

26 Sacratissima, & Jesu admodum proxima fuit familia SS. Joachimi & Annæ parentũ Mariæ. Heroica & nobilissima sanctitas regnavit in illâ pluribus titulis. Auctores sunt gravissimi, qui asserunt, ex tribus redditŭum suorum portionibus duas dedisse Templo & Pauperibus, tertiâ sibi retentâ. Nunc ad rem nostram. Summa bonorum, quorum redditus poterant in tres portiones dividi, nonne talis erit, ut mereantur plus quàm *Facultatulæ* vocari? Sic omnino videtur. Totius redditŭum istorum summæ numquid heres fuit Maria sanctissima, filia parentum suorum unica? Quis negabit? Et unde, vel ex qua Definitione, Concilio, Historiâ, vel Ecclesiæ Doctore constat, ante Christi baptismum B. Virginem bonis istis suis ita euangelice renuntiasse, ut nullum eorum haberet liberum usum & dominium proprium? Mihi quidem (fateor) non constat id ex ullo allatorum titulo: & juxta variorum circa istos redditus auctorum opinionem, videtur necessarium, ut (cum ex una parte certissime constet, B. Virginem illorum heredem fuisse, & ex alterâ non constet de dictâ renuntiatione) conce-dantur B. Virgini eadem illa bona, quæ parentes sui possidebant. Nam, dum hi absque injuriâ suæ filiæ sanctissimæ duas partes erogabant in eleemosynas, pro familiâ suâ reservantes tertiam; cur de B. Virgine (dum de ipsius renuntiatione proprie Euangelicâ non constat) dici non poterit, quod non solum sequens, sed superans etiam sanctissimorum parentum suorum exemplum, tales tantasque eleemosynas dederit, ut sibi suæque familiæ solum reservaverit eam tenuitatem, quam significant duo illa vocabula *Facultatulas aliquas*, quas solum illi tribuit Papebrochius.

27 Doctissimus Canus, notans, quod post Purificationem advertit Sanctus Lucas, S. Josephum & Mariam rediisse in civitatem suam Nazareth, *lib.* 11 *de loc. cap.* 5 dicit. *Non ait; in Betlehem, sed in Nazareth. Cur autem Betlehem reverterentur, ubi adeo nihil habebant supplectilis, ut Virgini, ad reclinandum infantem, non alius, quam præsepe, locus fuerit in diversorio?* ubi manifeste sentit Auctor ille, quod in Nazareth Maria & Josephus non tam pauperes essent in exteriori, sicut erant in Betlehem; & quod in Nazareth haberent aliquid proprium, quo commodius infanti assisterent.

28 Peto nunc, rectene faceret, qui auditis his Cani verbis (*cur reverterentur in Betlehem, ubi nihil possidebant, nec præter præsepe invenerant quidquam?*) clamaret contra Canum; eique imponeret, quod in illius sententiâ Jesus, Maria & Josephi iverint in Nazareth, fugientes mortificationem, humilitatem, & paupertatem præsepis Betleemitici? Æquumne foret, Auctorem istum accusare, quod in tam sacrâ familiâ ferre non posset contemptum & abnegationem bonorum temporalium? Et; dum ibidem non necessitati paupertatis, sed Virginis modestiæ adscribit, quod

non agnum, sed solum columbas obtulerit; gratumne Deo foret, de doctissimo illo Dominicano, atque etiam de Abulensi & aliis asserere, quod *omni arte & omni viâ possibili* virtutem paupertatis conentur à dignissimâ illâ familiâ removere? Certum est quod non. Quomodo igitur rectum, æquum, & Deo gratum erit, similia seu eadem tam absolute pronuntiari de Papebrochio?

Impostura IV.

29 Folio 10 agentes de Jesu & Maria in oblatione Magorum, ajunt, quod Papebrochius *illos faciat esse amantes, gratiosos, & ludibundos circa aurum.* Et paulò antè quod *infans Jesus, in brachiis Mariæ, aurum, quod Magi offerebant, valde suavibus ocellis intueretur; & extensa tenellulâ manu festive luderet eum pecuniâ & divitiis.* O quantum potest animus, accusandi pruritu semel præoccupatus! Quod de Deo infante scribit Papebrochius, est id quod sequitur: *In gremio Matris ludens, adeoque pro captu illius ætatulæ aptus ad hospites peregrinos blando risu excipiendos, oblataque munera parvularum manuum injectu jucunde palpanda.* Formalia sunt illa verba Papebrochii (*ad Chron. Rom. fol. 27. num. 9.*)

30 Ubinam hic est indigna illa phrasis, quâ accusatur ille, Jesum & Mariam vocare *ludiones seu ludibundos circa aurum*: Quod Jesus in tenerâ illâ ætate, & in sinu matris moveret manulas suas cum eâ gratiâ & lepore, quo solent istius ætatis infantes alii, secretissima divinæ providentiæ fuit dispensatio, quâ voluit in illâ etiam occasione se gerere more aliorum infantium; quod absque ullâ imperfectione potuit facere. Hæc hilaritas pueris adeo innata, & in devotissimis picturis adeo vivis coloribus passim repræsentata, ut fieri ne potest, ut tribus gravibus Carmelitis ansam dederit, interpretandi Jesum & Mariam ut *ludiones*? Papebrochius solum tangit hilaritatem infantis: Delatores transiliunt ad Mariam, eumque imaginantur ut ludicram? Papebrochius loquitur de donis Magorum in genere, nec ea specificat: Delatores solum & determinate loquuntur de auro. Papebrochius nullum verbum Latinum habet quod Hispanice significet pecuniam: Delatores eum accusant, quod Jesum introducat ludentem cum pecuniâ. Non dicit Papebrochius universaliter, quod infans Deus tetigerit omnia oblata munera, sed solum oblata munera. Atqui hoc sufficientissime verificaretur, tangendo solum Thus & Myrrham. Nunc quando pietas doctorum Contemplantium exigeret, ut hac occasione manus istius Infantis Dei contemplarentur positas super Myrrham, quam distillabant illius labores (*manus meæ distillaverunt Myrrham*) & positas super Thus, quod symbolum est orationum Sanctorum, quorum animæ in parvulis istis manibus erant (*justorum animæ in manu Dei sunt*) ecce longe diversa nobis offertur contemplatio; accusatio scilicet, quâ Jesum & Mariam interpretantur pro ludiis seu ludionibus circa pecuniam. Hujus erroris culpam quis habet? Non textus Papebrochii, qui hoc non dicit; ergo culpanda solum est glossa accusatorum, id ita maligne fingentium. Pergamus ulterius.

31 Dato etiam, quod Papebrochius in particulari & determinate dixisset, infantem Deum hilariter oblatum aurum aspexisse & verò contrectasse; quid Delatores ista suâ accusatione prætendunt? An forte, quod Deus infans non æstimaverit charitatem & munificentiam, quâ oblatis suis muneribus Magi, suam ei servitutem exhibebant cum adoratione? Nequa-

quaquam: quia non cadit id in viros tam ſapientes. An prætendunt, quod, ſuppoſitâ jam infantis æſtimatione, non debuerit hæc demonſtrari cum gaudio? Neque hoc. Si namque, juxta divum Paulum, Deus amat eum qui dat & offert hilariter, quamvis ſit aurum (*hilarem enim datorem diligit Deus*) cur non hilarem ſe exhibeat ille amor, & gaudeat de obſequiis ſibi delatis per illa munera? Nonne ſacer textus ait: *Reſpexit Dominus ad Abel & ad munera ejus.* Gen.4.verſ.4. Si namque Dei oculi non ſunt minus puri nec minus grati, quam ſint ſuæ manus; cur hæ non recipiant attrectentque, eâdem quâ illi hilaritate? Dimidium chlamydis S.Martinus Chriſto dedit in paupere; nonne intuitus eſt ipſum, & attrectavit hilariter idem Chriſtus jam glorioſus? Ita eſt omnino: nam nocte ſequenti apparuit illi Chriſtus,eo veſtitus, & his utens verbis; *Martinus Catechumenus hâc me veſte contexit.* Et fuit hæc vox inſtar tubæ, qua Dei Filius mundo palam faceret, ſatisfactionem ſuam & gaudium, quod ei attulerat iſtud obſequium.

32 Quid igitur,Patres Reverendiſſimi? Quod in his & aliis innumeris caſibus referri poſſet ex S.Scripturâ & hiſtoriis feciſſe Deus, cur, dum infans factus eſt, facere non potuiſſet in caſu adeo admirando & tantæ teneritudinis, quantæ fuit Magorum adoratio? Quid igitur eſt quod hic accuſatis? Non ſane æſtimationem obſequii; non etiam demonſtrationem hilarioris vultus, non attrectationem munerum. Quid ergo accuſatis? & quo vergit illud, quod Jeſum & Mariam nomine Papebrochii deſcribitis velut ridiculos ſeu ludiones in auro? Ego certe non capio. Verba, quibus Latine Papebrochius utitur, ſunt, *ludens in gremio Matris*. Atqui id ipſum de ſe ait divina Sapientia intuitu ſuarum creaturarum, *ludens in orbe terrarum*. Hoc ipſum etiam univerſalis Eccleſia applicat Matri Dei: nullus tamen hactenus inventus eſt Interpres, qui Hiſpanice auſus ſit ſive divinæ Sapientiæ, ſive ſanctiſſime Virgini epithetum dare *juguetona*, id eſt ridicule ludentis. Solum hoc invenire eſt apud Delatores Papebrochii. Hujus ergo clauſulas alias quibus coloribus depingant illi, pronum eſt ſuſpicari; proinde caute legendæ ſunt eorumdem accuſationes, earumque formulæ diligenter excutiendæ.

Argumentum notabile.

33 VErſo fol. 9. (*col.* 1.) arguunt, quod, ſi vera foret ſententia Papebrochii, *ſequeretur etiam, neminem laudabiliter facturum, qui ante ætatis annum trigeſimum eligeret obſervantiam Conſiliorum evangelicorum .... Et eos, qui ea amplectuntur ad annum decimum ſextum eſſe, in eis ſaltem virtutibus, Chriſto hujuſque Matre perfectiores.* Ejuſmodi arguendi modum non crederem potuiſſe viro docto incidere,niſi impreſſum viderē. Reverendiſſ. Patres Magiſtri, opera Dei mirabilia ſunt,non ſolum quoad ſemetipſa,verū etiam quoad tempus,quo Deus illa exequitur. Sic quoad Incarnationem advertit Apoſtolus Paulus,primò veniſſe plenitudinem temporis, ex æterno concilio deſtinati: *Quando venit plenitudo temporis, miſit Deus Filium ſuum*, &c. Antequam ea plenitudo temporis adveniret, an ignorabat Deus, quanti momenti eſſet diviniſſimum illud opus? an non noverat, quantis malis involutus & à quibus liberandus erat mundus? Horum nihil latebat Deum. An fortè amor illi defuit & deſiderium conferendi nobis tale beneficium? Nefas ſit hoc dicere. Cur igitur non citius illud executus eſt? Auctoritas nec in cælo nec in terrâ ſatis ampla eſt, quâ

D liceat

liceat talem interrogationem Deo proponere. Nobis satis esse debet, venerari altitudinem divitiarum sapientiæ ejus, & investigabiles vias ejus, ut Apostolus monet.

34 Quæro nunc. Quia exhortatur nos Christus, ut perfecti simus, sicut Pater suus perfectus est, benefaciendo invicem; an hinc rectè inferetur, quòd is, qui oblatâ occasione obsequium præstandi Deo & benefaciendi proximo (licet ad id strictè non obligetur) statim sine morâ in ipso temporis instanti rem exequitur; an is, inquam, non laudabiliter faciet, ideo solum, quia Deus Pater per tot secula distulit Incarnationem? Id nemo dixerit. Idem ego dico, de eo quod arguitur in delatione.

35 Similiter post Incarnationem Filii Dei, operibus ejusdem Dei hominis destinata erat plenitudo temporis, quoad annum, mensem, diem, horam & instans. Et quamvis ab ipso primo purissimæ suæ conceptionis instanti paratissimus erat agere jam tum & pati, quidquid deinde egit & passus est pro æterni Patris sui gloriâ & salute nostrâ; habuit nihilominus unumquodque illius opus designatam sibi horam & tempus, quo in actum prodiret. Ad miraculum nuptiarum dixit, quod nondum venisset hora sua. Ad miraculum miraculorum, de transubstantiatione panis in corpus suum, dixit, quod illud desiderio desideraverit; de ineffabili suâ passione quâ nos redemit, dixit, quod haberet baptizari baptismo, & coarctaretur, donec veniret hora patiendi. Aliæ quoque Christi actiones, ut sunt, quando audivit Doctores in templo, eosque interrogavit; quando homines signis externis & sensibilibus vocavit, alios ad pœnitentiam suorum peccatorum, alios ad statum perfectiorem, & sic de innumeris aliis suis actionibus, an non habebant illæ omnes statutum sibi certumque tempus?

Redargutio supradicti argumenti.

36 AD eum modum poterit Catholicus quispiam sic rectè arguere: Petrus v. g. adolescens annorum non nisi quatuordecim, nullam negligit occasionem exhortandi homines ad omnem virtutem; alios à lascivia, suis consiliis abducit: persuadet aliis ut fiant Religiosi; denique, dum major charitas non est, quàm ut quis animam suam ponat pro proximis suis, in eâ teneriori ætate, nullo quamvis titulo obstrictus, obtulit & dedit se in obsequium peste infectorum, nec voluit ab eis divelli, solum ut cum vitæ suæ dispendio facilius illi salvarentur: & eodem fervore properavit ad martyrium liber volensque, clarâ voce fidem suam protestatus, etiam non rogatus, nec ulla tormenti quæstione adactus; atque ita ad annum ætatis suæ decimum quintum animas quàm plurimas Deo lucratus, animam suam pro eis posuit. Ergo Petrus in his virtutibus, adeo maturè exercitus, perfectior fuit Christo; utpote qui anno ætatis suæ solum trigesimo, tamquam Magister, publice cœpit eas manifestare mundo. Pessima sanè consequentia, & in fide detestabilis; attamen ex modo & formâ, quâ Delatores arguunt Papebrochium, rectè illata.

37 In opera externa profluit omnis sua perfectio & meritum ab actibus internis, & à dignitate quam coram Deo habet is qui ea exequitur. Cum verò quovis & omni tempore interioritas Christi ejusque dignitas fuerit talis, qualem numquam habuerunt, habent, aut habebunt, aut habere possunt homines, quantumvis maturè cœperint esse tales; hinc est, quòd nullo casu possit aliquis in perfectione cum Christo comparari.

38

38 Rev. P.Fr.Sebastianus à S. Paulo, loco jam citato, arguit Papebrochium eâ ratione, quâ Waldensis Wiclefistas, & Canisius Erasmum aliosque Sectarios, objectâ omnibus istis hæreticis, paupertate præsepis. Respondeo, admodum malè applicari hoc argumentum contra eum, qui laudat Redemptoris nostri amorem erga paupertatem, electo pro meliori cuna præsepi; uti laudat Papebrochius. Error vigesimus tertius Wiclefi circa paupertatem extat in Concilio Constantiensi expressus his verbis: *Religiosi tenentur victum quærere labore manuum suarum, & non mendicando*. Et hic decimus nonus; *Qui Religiosis dat eleëmosynam, eo ipso quo dat, manet excommunicatus*. Dicebat etiam Lutherus apud à Castro (*l.* 10 *adversus hæreses verbo Mendicitas*;) mendicationem esse lege prohibitam. An horum aliquid dicit Papebrochius? Minimè sanè: laudat potius ac multis locis exaggerat contrarium. Quorsum ergo objicitur illi tale argumentum?

39 Non est hîc omittenda quædam reflexio. Ipse P. Fr.Sebastianus (*ubi suprà nu.* 16.) allegat Canisium, sic arguentem adversus Erasmum: *Theologum hîc debuerat ostendere se Erasmus, & non attribuere casui sed dispositioni divini consilii, quòd pauper venerit Messias, & in laboribus à juventute suâ*. Papebrochius autem quid dicit? *Divino potius consilio, quàm parentum paupertate, natus in stabulo Christus*. Tantumdem acsi diceret: Pauperes fuerunt Maria & Joseph; & multò indigentiores circa humana media, quando peregrinabantur, & quando erant in Betlehem, quàm quando morabantur in domo suâ Nazarenâ. Verum etiam est, quòd diversorium quæsierint & non invenerint; & quamvis (humanitus loquendo) casualitas videatur fuisse, quod cum partu concurrerit edictum Imperatoris, cujus occasione cælestes sponsi moti se dederint in viam, quæsierint domum, & non inventa compulsi sint confugere ad stabulum, ubi Redemptor natus est; nihil horum (inquit Papebrochius) volo attribuere casui, sed *divino potius consilio*. Theologum igitur se hîc ostendit Papebrochius cum Canisio; & tum hic tum ille per illud *divino consilio* evertit Erasmi errorem.

40 Loco citato videtur Rev. P.Fr.Sebastianus velle, quòd Christus mendicaverit. De hoc puncto nihil in particulari aut asserit aut negat Papebrochius; sed id absolutè negant Cajetanus (*in Matth. cap.* 5,) Medina (*in* 3 *part. D. Thomæ q.* 40 *art.* 3) Castro (*loco jam citato*) & Caramuel, sententiam oppositam vocans probabilem: tenet etiam pro probabili, quòd mendicaverit numquam (*Theol. reg. disp.* 19. *art.* 3. *num.* 231.) Omisso igitur Papebrochio, Rev. P.Sebastianus convertat suam accusationem contra duos doctos illos Dominicanos, contra Franciscanum, insignem illum hæreticorum impugnatorem, & contra eruditissimum illum Præsulem. Advertat interim, quòd mendicatio non excludat absolutè proprietatem & usum liberum eorum, quæ quis mendicando percepit, uti excludit paupertas strictè Euangelica.

CAPUT TERTIUM.

De Matrimonio S. Josephi & B. Mariæ Virginis.

41 FOl. 2. sic ait Anonymus: *Nonne Censurâ dignum est, quod Papebrochius dicit Tomo 3. Martii, scilicet, Mariam Dei genitricem & sponsum suum Josephum inter se contraxisse matrimonium animo procreandi & gignendi proles? item, Mariam sanctissimam suumque sanctissimum sponsum gravissimè peccaturos, nisi contraherent animo consummandi matrimonium? item, Mariam sanctissimam & suum sanctissimum, sponsum simul cohabitantes incursuros periculum incontinentiæ; ideoque difficilem illis fuisse observantiam voti Virginitatis; atque adeo meritò posse judicari, quòd Maria & Josephus, quando votum emiserunt, noluerint ad illud se obstringere.*

42 In horrida hac accusatione non est verbum, quod salvâ veritate adscribatur Papebrochio. Et, nisi persuasum haberem, animum passione semel præoccupatū tenebras pati inter ipsa lumina quæ agnoscit, mereretur Anonymus responsum audire eâ energiâ ac vivacitate rationis, quâ D. Augustinus (*lib.* 2.) Juliano respondit in hæc verba: *Haccine monstra cogitationum ascendunt in cor tuum, & non elidunt frontem tuam?* & (*lib.* 4) contra eumdem, *Frons eorum non est frons.*

Frontem omnino videtur hîc exuisse Anonymus, nec illi suffecit animus, dum talia effutiit contra Papebrochium: ideo libello suo præfigit hunc titulum, *Vox veritatis*, cum verius sit *Vox calumniarum & falsitatum*. Et est hoc propriè, quod dixit Hilarius Diaconus (*in* 1 *Cor.* 14) apud Ambrosium: *Omnis impostura tenebras petit, & falsa pro veris ostendit*. Addit ibidem Hilarius: *Ideo apud nos nihil abditè, nihil sub velamine, sed simpliciter laudatur Deus.*

43 Si Anonymus noster sanctam illam simplicitatem sectaretur dumtaxat, in tuenda & extollendâ puritate Josephi & Mariæ, adversus eum, quem putat eamdem negare, vel extenuare, vel aliqua in parte lædere; securissimus poterat apertam frontem ostendere, cujusvis oculis videndam. At quia Papebrochius extollit perpetuam & virginalem puritatem, quam duo illi divini Sponsi Deo cum voto consecrarunt ante & post matrimonium; insuperq; proponit sub dubio singularem quamdam oblationem ad majorem ipsorum honorem; quis dubitat, quin Anonymo quærenda fuerint velamina, latibula, & tenebræ, pro monstrosis enormitatibus, quas Papebrochio affingit?

44 Pergamus igitur & videamus tomum 3 Martii, conferamusque verba cum verbis; ut orbi palam fiat, uter hominis Christiani officio defuerit; Papebrochiusne, dum divinorum Sponsorum puritatem extollit? an Anonymus, dum turpes adeo illi errores imponit?

45 Ait igitur Anonymus, Papebrochium affirmare contra puritatem Josephi & Mariæ id quod relatum est num. 41.

46 Papebrochius (*tom.* 3 *Martii fol.* 10 *num.* 25) sic ait: *Qui non nisi duplici necessitate atque officio, tum obedientiæ, tum caritatis adductus, vim attulit quamdum concepto prius ac religione voti firmato proposito, virginitatis ad extremum spiritum non solum servandæ, sed etiam profitendæ; eatenus scilicet,*

ut Virginem in domum suam sustineret accipere, sponsaliaque & nuptias cum eâ celebrare; ad conjunctionem carnalem, nisi expressius juberet Deus, numquam processuras, ob simile B. Virginis votum, eidem fortasse divinitus revelatum. Hæc sunt Papebrochii formalia verba; quæ quamquam per se sola imposturæ convincant Anonymum, non tamen prætereunda sunt sine aliquâ reflexione.

47 I. Cum duplex sit modus Virginitatis, corporis unus, alter animæ, uterque æstimabilis; multoque magis secundus quam primus; unum & alterum adscribit Papebrochius S. Josepho, quem scilicet vocat Virginem, quæ nomenclatio ut minimum importat Virginitatem corporalem: animum deinde illius statuit obfirmatissimum in proposito abstinendi etiam ab eo quod aliis causâ matrimonii foret licitum.

48 II. Quia Virginitas offerri Deo & servari potest pro tempore solum limitato, absque animo sic perseverandi ad vitæ finem; Papebrochius exprimit in S. Josepho animum, propositum, imo votum *Virginitatis servandæ ad extremum spiritum*, quo anima à corpore separatur; atque adeo facit illum Virginem perpetuum quoad corpus & animam. Iterumque (*fol.* 14 *num.* 44) pergit idem inculcare his verbis; *Virginem autem non quomodocumque, sed deliberato animi in vitam omnem consequentem proposito, voti religione firmato.* Et ante (*fol.* 6 *num.* 10.) dixerat: *Placet autem imprimis illud de Virginitate assertum, Latinorum Patrum totiusque Ecclesiæ Occidentalis sensui accommodum.* Illud autem assertum erat de Virginitate S. Josephi. Et, quia Græci aliqui dixerunt, quod, antequam contraheret cum B. Virgine, aliam uxorem habuisset & ex eâ filios, dicit ibidem; *Ratio refugit, ne non omnino puras manus Virgineo Christi corpori tractando attulerit.* Apage, exclamat Papebrochius; horret Christianus animus vel cogitare, manus, non ex toto puras, fuisse destinatas ad contrectandum virgineum Christi corpus: ubi Papebrochius S. Josepho, putativo Christi patre, indignam judicat, non solum qualemcumque voluptatem illicitam; sed ne illam quidem, quæ ratione matrimonii alteri cuivis conjugato licita fuisset, adeoque nec consensum in illam. Ecce quæ species istius animi, quem cælesti Mariæ desponsationi imponit Anonymus, quando id vel audire intuitu alterius mulieris exhorrescit Papebrochius.

49 III. Notanda sunt illa verba, *Non solum servandæ, sed etiam profitendæ*; & illa, *Vim attulit quamdam.* Animus Josephi erat, ait Papebrochius, non servandi solum, sed etiam profitendi perpetuam Virginitatem. Et vel eo ipso, quo distinctionem facit inter *servare* & *profiteri*, majori energiâ ad altiorem gradum evehit puritatem S. Josephi; hoc est, ad quamdam animi irrevocabilem stabilitatem, à qua ex obligatione electi status, nec vellet, nec licite posset recedere; & quamvis, ut legi morem gereret, contraxerit; in eo ipso tamen vim quamdam passus est, *Vim attulit quamdam*; ut verificari possit de S. Josepho, quod Abulensis (*in Matth. c.* 1.4.3.) dixit de B. Virgine, *Si ipsa permitteretur libertati suæ, numquam contraxisset.*

50 IV. Cum matrimonium non contrahatur nisi volendo, illud velle S. Josephi explicat Papebrochius per quoddam velle, quod non fuit solum velle, sed sufferre & quodammodo habere patientiam cum statu matrimonii, *Sustineret accipere*, ob id quod matrimonium per se sonat; & ob potestatem ac dominium quod consorti communicat, qui antecedenter Deo se consecraverat per votum perpetuæ Virginitatis: id autem totum indicat animum valde remotum & aversum ab usu matrimonii.

51 v. Ut magis erubescat Anonymus, orbique clarius innotescat ejus calumnia, attentam aurem meretur Papebrochius ad ea verba, quibus S. Josephum, eo tempore, quo se B. Virgini tradebat in sponsum, eamque in sponsam suam recipiebat vicissim, tam Virginem facit & corpore & animâ, ut firmus illi semper steterit animus servandi virginalem puritatem, dum Deus manifesto præcepto contrarium non mandaret. Verba illius sunt; *Sponsaliaque & nuptias cum eâ celebrare, ad conjunctionem carnalem, nisi expressius juberet Deus, numquam processuras.* Doctor Angelicus (3. *p. q.* 28. *art.* 4. *ad* 1.) dicit, votum Virginitatis in B. Virgine non fuisse absolutum, sed sub hac conditione, *Si Deo placeret.* Terminus *Placeret* minus significat, quam terminus *Juberet*: ille per se significat solum Dei beneplacitum, præscindendo à præcepto quod obliget; hic vero præceptum significat. Illo usus est D. Thomas, agens de B. Virgine; hoc utitur Papebrochius, de S. Josepho agens: illo usus est D. Thomas ad explicandam voti, quod emisit B. Virgo, qualitatem; Papebrochius, supposito jam S. Josephi voto absoluto, utitur voce *præcepti*, ad explicandum modum, quo celebravit contractum matrimonialem: nec contentus voce præcepti vel mandati, addit vocem, *expressius*; volens per eam significare, quod divina contra suum votum dispositio deberet S. Josepho constare, non taliter qualiter, sed per præceptum, quod, utpote expressum, dubitationem non admitteret de Dei in illo casu ordinatione.

52 Redeat nunc Anonymus in se, dispiciatque quâ fretus conscientiâ audeat mundo persuadere animum, quem nomine Papebrochii attribuit S. Josepho; cum, quod D. Thomas deducit in laudem virginalis puritatis Mariæ, id applicet Papebrochius S. Josepho, & terminis quidem latinis tanto rigidioribus, quantum differt inter τὸ *Si Deo placeret*, & τὸ *Nisi expressius juberet Deus*; & in circumstantiis temporis tam differentibus, quantum tempus vovendi differebat à tempore contrahendi matrimonium. Non eo hæc dixi, quo mihi imaginer, nedum persuadeam, Papebrochium extulisse aut melius explicuisse puritatem S. Josephi, quam D. Thomas explicuerit puritatem B. Virginis; sed ut ad solem Angelici Doctoris clarius elucescat cavillatio & calumnia nostri Anonymi: dum enim per votum conditionatum D. Thomæ nec minimus quidem imperfectionis nævus cadat in puritatem B. Virginis, non potest quoque cadere per votum absolutum Papebrochii; & per expressum præceptum, unde S. Josephus tempore nuptias celebrandi pendebat, nisi expressius juberet Deus. Sed nec Papebrochius, nec quis alius admiretur, inventum esse Anonymum, qui odium illi & horrorem nitatur conciliare; cum non defuerint recertiores aliqui, qui testante Eminentissimo Capisucco (*controv.* 4. §. 6.) formidarent Angelicam illius amplecti doctrinam, quam in hac materia tenet: *Nimis* (inquit doctus Cardinalis) *formidant recentiores aliqui hanc Divi Thomæ sententiam amplecti.*

53 vi. Papebrochius (*eodem tom.* 3 *Martii fol.* 15. §. 8.) sic ait: *Nunc ad se nos vocat virginalis conjugii obses annulus.* Notentur hæc verba: *Virginale conjugium*; quibus innuit, quod, sicut in aliis conjugiis per usum corporis ac carnis, mutuumque in id consensum, procurant conjuges hanc ipsam unionem; ita, in hoc cælesti conjugio, unum eumdemque spiritum Virginitatis firmaverunt Josephus & Maria, per nionem animorum in eo consentientium, ut victimæ puritatis perseverarent, donec viverent. Atque ita (*fol.* 5 *num.* 4) duodecim ho-

honores S. Josephi enumerans Papebrochius, ait quartum esse, qui significatur his verbis : *Sponsa igitur erat & Virgo, & consentiente sponso perpetuæ Virginitatis propositum observabat*. Si in eo consentiebat Josephus, quomodo consentiret, animumve haberet in eo, quod Anonymus affingit per calumniam Papebrochio?

54 Ne autem replicet Anonymus, verba pro quarto illo honore citata esse Magistri Petri Juliani, vel Petri de Alliaco Proëpiscopi Cameracensis; audiat, quid post enumeratos omnes 12 honores (*numeris* 4, 5, 6, & 7.) dicat Papebrochius super octavo. *Porro, ut omnia, quæ sunt ex Euangeliis in principio deducta, certissima sunt; ita & quæ subjunximus ex Alliaco consona, extra omnem falsitatis suspicionem manent*. Iterumque (*num.7.ex jam citatis*) dicit : *Qui omnes S. Josephi honores cum fructus fuerint Virginalis conjugii*, &c. Cum igitur quartus fuerit, quod Maria Dei mater suam servaverit virginalem puritatem consentiente S. Josepho; hujus Sancti, quando contraxit, animus fuerit juxta Papebrochium, in se & in suâ Sponsâ Mariâ perpetuo servare corporis & animi illibatam Virginitatem.

55 Dicat nunc Anonymus, cum hactenus dicta sint ea quæ sentit Papebrochius, atque hic insuper se opponat manifeste, non solum qualicumque culpæ contra puritatem, verum etiam qualicumque matrimoniali licentiæ, quæ opponatur virginali integritati; quomodo absque periculo naufragii sui spiritualis ausus est diffamare Papebrochium per ea, quæ ipsius nomine impressit; scilicet S. Josephi animum fuisse, consummare matrimonium, aliàs graviter peccaturum fuisse? Cum autem quæ in favorem perpetuæ Virginitatis allata sunt, sint ipsius ipsissimi Papebrochii, & in illius tomo 3 Martii legenda extent, quâ fronte, quâ conscientia, quâ divinæ legis reverentiâ, quo timore violandi octavum Decalogi præceptum, audet lectorem remittere ad eumdem illum tomum tertium Martii, ubi omnia inveniuntur iis opposita, quæ Anonymus fingit?

56 Quia igitur non legitur in Papebrochio, id quod Anonymus buccinat suâ prætensæ veritatis voce; ob oculos illi ponam, quod in D. Gregorio, (*lib. 23. in cap. 33. Job.*) legitur : *Heliu, dum cum austeritate studuit increpare quæ dicta sunt, mentiens addidit quæ non sunt. Qui enim semper increpare appetunt, & numquam favere; multa plerumque increpando mentiuntur. Nam ut arguere doctè videantur, fingunt nonnumquam, quæ redarguant*. Videat hîc Anonymus, an in suum accusandi pruritum rectè cadat, quod magnus ille Pontifex dixit de Heliu, in mendacium lapso ex nimiâ Jobum accusandi libidine. Atque videat etiam, an, cum sua verba adeo contraria sint verbis Papebrochii, sitque sua accusatio adeo acerba; videat, inquam, an non inciderit in hoc malum quod exaggerat S. Gregorius. Si inciderit autem, oculos aperiat, ut videat aliquantò longius; non enim est circa materiam levem fictio ista : & si per illam prætendit concitare populos adversus Papebrochium, prius illi considerandum est, an non contra se concitabit furorem Dei.

57 A S. Josepho transeamus ad B. Virginem, ac videamus, quid de eâ dicat Papebrochius (*eodem to. 3. Martii fol. 14. nu. 44.*) Præter jam allata habet hæc verba : *de Maria, quin similis voti vinculo ipsam se obstrinxerit, nemo nunc dubitat, nisi qui pariter & Ecclesiæ Catholicæ & castitatis hostem se profiteatur. Quo enim alio illa spectat plena admirationis interrogatio? Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?*

ſco : Ubi, cum utriuſque votum, id eſt, Joſephi & Mariæ, adeo utrobique ſimile ſibi ſit, ſervatâ debitâ ſanctitatis proportione, affirmat Papebrochius idem de ſponſo, quod de ſponſâ addens; niſi quis hoſtis ſit & caſtitatis & Eccleſiæ Catholicæ, non poſſe Mariæ adſcribi indignum animum utendi matrimonio, quem illi nomine Papebrochii affingit Anonymus.

58 Cum eorum, quæ allata ſunt, certitudo pateat ad oculum manifeſtè, non capit ſe Chriſtianus animus, nec ſatis admirari poteſt Anonymi cæcitatem, circa ea, quæ dixit de Papebrochio. Putaverit ille procul dubio, ſacrum Tribunal tomos non redditurum ad juſtam defenſionem; &, cum paſſim nos invitaret, ad legendum 3 tomum Martii, pro faciendâ fide ſuis illis impietatibus quas finxit; crediderit, nullam fore viam aut modum tomum illum aſſequendi, adeoque nec legendi pro examinandâ veritate. At mirum quantum deceptus eſt! Non enim æquitas ſancti Officii regi ſe patitur illis principiis, quæ cæco impetu ſequitur ille in ſuâ accuſatione. Et cum ea, quæ ſomniat, adeo ſint oppoſita iis, quæ ſcribit Papebrochius, ut Catholicus, extollendo perpetuam atque virginalem Mariæ puritatem ; providebit indubiè Deus, ut adhuc in hac vita, pro tolerantiâ tam enormium falſorumque teſtimoniorum, ſuo fruatur præmio Papebrochius ; Anonymus autem (ſi non publicè, privatim ſaltem in ſeipſo) ſalutarem patiatur conſcientiæ ſuæ confuſionem, agnoſcatque ſe impoſtorem, atque ea emendet quæ per orbem divulgavit.

CAPUT QUARTUM.

Digreſſio ad alia diverſa ſcripta.

59 ANonymus nullo utitur argumento, quo probet id quod Papebrochio attribuit contra puritatem Joſephi & Mariæ; utitur ſolùm generalibus terminis, quibus lectorem remittit ad to. 3. Martii. Reſpondebo nihilominus ad omnia argumenta, quæ allegantur à RR. PP. Carmelitis, Fr. Joanne Gomez Barrientos. Fr. Joſepho de Jeſu Maria, Fr. Didaco de Jeſu, & Fr. Sebaſtiano à S. Paulo; tres quidem primi in Delatione 14. Febr. 1671. impreſſâ (*parte 2. à fol. 4*) ultimus verò in Appendice ſuâ *ad Motivum Juris* Hiſpanicè traductum, uti & in *Exhibitione errorũ* (*à fol.* 44.) Utrumque ſcriptum paſſim volitat, traductum & impreſſum Hiſpali, ſub nomine D. Danielis à S. Petro.

Argumentum I.

60 FOl. 4. verſo tres primi Delatores dicunt, quod *Papebrochius, agens de Joſepho & Maria, dicat, dubitare ſe, an votum emiſerint ante nuptias; & ait, propoſitionem iſtam parum decoram videri admirabili Virginis Sanctiſſimæ puritati; id namque perinde eſt,* inquit, *ac dicere, nec B. Virginem, nec S. Joſephum ante nuptias eâ virtute fuiſſe ornatos in gradu heroico, in quo votum illam inſtituit* &c. Hæc omnia ſunt Delatorum formalia verba.

61 Reſpondeo, ea omnia falſo imponi Papebrochio, & in eis videri Delatores imperioſè magis quàm rationabiliter arguere. Suimet ſuarumque accuſationum ipſi obliviſcuntur ; contradicunt etiam

Rev. P. Fr. Sebastiano à S. Paulo: atque ita solenne & authenticum dant testimonium, quòd non videantur ante oculos habere præsentia, quæ tamen suis ipsi oculis legunt. Appello hîc universum orbem, ut hujus veritatis sit ipse quoque & testis & judex.

62 Suimet illi obliviscuntur: nam (*fol. 4 & 5*) in citato loco accusant Papebrochium, quasi dubitet, an prædictum Virginitatis votum, quod contractum ex necessitate matrimonium præcessit, non invalidaretur per dictam necessitatem, quæ subsecuta est: talis autem Papebrochii dubitatio & Delatorum accusatio evidenter supponit, votum antecedenter extitisse, de cujus valore dubitaretur postea.

63 Contradicunt etiam Rev. P. Sebastiano à S. Paulo, qui (*fol.* 43 *num.* 80) de Papebrochio sic ait: *Agens de contractu conjugali S. Josephi cum B. Virgine Maria, disputansque, quomodo potuerint contrahere matrimonium, cum tenerentur absoluto voto Virginitatis* &c. Et paucis pòst lineis fatetur repetitis vicibus, ac Papebrochio concedit ipsemet votum absolutum ante matrimonium.

64 Apertum denique dant testimonium Delatores coram universis, non videre se, quæ oculis ipsi suis usurpant leguntque: quia iis ipsis locis, quæ citant, (*id est fol.* 10 *n.* 25) Papebrochius sic scribit: *Conjugium tali voto posterius*. Et in Margine: *Non obstante castitatis voto, nuptiæ fuerunt utrimque necessariæ. Et* (*fol.* 14 *num.* 44) dicit, quod, Josephum fuisse in proposito præconcepto Virginitatis servandæ voti religione firmatum, *sit perquam credibile ex illo tam constanti tot annorum cœlibatu*. Est autem perspicuum, quòd, si cœlibatus præcesserit matrimonium, præcesserit etiam votum ex ipso cœlibatus inferendum. In margine *Joseph & Maria ante nuptias virgines ex voto* fuerunt. Et (*fol.* 15 *nu.* 46) *dubitasse* dicuntur sanctissimi Joseph & Maria tempore contrahendi, *num adhuc obligarentur*, voto scilicet præterito; quod (ut est in margine) tali casu *potest solutum videri*. Denique num. 47, *Nullus dubito, quin prius emissum votum uterque renovarint*.

65 Hîc universis patentes fiunt septem Papebrochii clausulæ, quibus ille expressè & formaliter toties affirmat, votum fuisse ante matrimonium, atque hoc fuisse posterius: nec est Latina phrasis, qua non utatur, ut semper idem affirmet. Et quamvis hi termini, *Posterius*, *Ante*, & *Prius*, adeo sint expressivi; Delatores tamen publicis typis quaquaversum sparsis asserunt, Papebrochium dubitare, an votum fuerit ante matrimonium; ac resolvere, quòd Josephus & Maria Virgines fuerint sine Voto. Quis hîc non horreat enormitatem ejusmodi calumniarum? Res hæc jam non dependet à discursu, sed ab ipso facto, & à verborum cum verbis collatione: eâ namque viâ convincuntur evidentissimè Delatores, quòd Hispanicè reddant verba in oppositũ prorsus sensum, quàm quo Latinè ea scribit Papebrochius; voluntque id, quod prius est, esse posterius; &, quod est ante, esse postea.

66 Quis non agnoscat hîc secretum aliquem divinæ providentiæ tractum, quâ, dum Delatores nituntur in Papebrochio errores retegere ac manifestare, rem longè diversam retegit ac manifestat Deus? Et, si in libellis per orbem sparsis, quorum auctores cogniti sunt, adeo hallucinatur prætensa Veritas, quanto magis in illis hallucinabitur, quorum auctores sine nomine latitant, ut veritatem oppugnent tutius. Delatoribus igitur per ipsa sua verba de falsitate convictis, lectori meritò libebit hîc exclamare cum S. Augustino,

gustino, & præsenti casui applicare ipsius sententiæ energiam (*lib. 11 contra Faustum cap. 2*) *Sic manifestâ veritate isti præfocantur, ut obsessi dilucidis verbis .... exitum in eis fallaciæ suæ reperire non possint.* Dilucida nempe sunt Papebrochii verba, quibus fatetur agnoscitque, virgines cum voto fuisse Josephum & Mariam, & illud Virginitatis votum fuisse ante matrimonium; cum oppositum illi imponant Delatores.

67 Si, quæ relata sunt hactenus, admirationem movebunt, majorem etiam movebit occasio, quam Delatores videntur arripuisse, ad dictum voti dubium Papebrochio adscribendum. Audiamus hunc (*fol. 14 num. 44*) sic scribentem: *unum non æquè inter Catholicos Scriptores convenit; posteriusne nuptiis votum istud, an prius fuerit. Nec potest in alterutram partem dici quidquam, à revelatione divinâ abstrahendo, nisi per conjecturam aliquali congruentiâ nixam, quod ferè ex cujusque genio & ingenio pendet. Immeritò tamen verentur nonnulli, ne fortè non subsliterit matrimonialis contractus, tam contrariam usui suo obligationem subsequens: quasi conjugum in mutua corpora potestas non possit separari ab usu istius potestatis; cum pecuniarum dominium videamus in iis etiam Religiosis subsistere, qui earum usu sibi per votum paupertatis interdixêre; eoque non obstante illud ab iisdem etiam de novo acquiri.*

68 Ex his apertè patet, Papebrochium referre dubia quæ controvertuntur inter Catholicos super præcedentiâ voti; hâc tamen non moveri, quò minus eodem voto non obstante potuisset postea contrahi matrimonium. Si, quia quis præcisè aliorum refert dubia, non possit se illorum sententiis opponere, idem Delatores dicant de Suaresio (*tom. 2 in 3 par. q. 28 art. 4 sect. 2*) de Abulensi (*in cap. 1 Matt. q. 30*), & de aliis multis, qui aliorum sententias referunt. Accusent Suaresium, quòd citet Sotum, qui negat, votum fuisse anterius; atque Durandum, qui id relinquit in dubio. Accusent Abulensem, quòd alleget Auctores alios, ejusdem cum Soto sententiæ: videantque an etiam accusari vel notari mereatur Euangelista S. Lucas, quando Act. 17 recenset varias Areopagensium opiniones super resurrectione mortuorum. *Quidam quidem* (inquit) *irridebant; quidam verò dixerunt, Audiemus te de hoc iterum ... quidam verò viri adhærentes ei crediderunt.* Certum est fore ut horum neminem audeant accusare, propter aliorum dubia & opiniones quas illi referunt: solum id audent in Papebrochium; imponentes velut ut suum, quod ex aliis refert, quamvis ipsum impugnet. Optio potius videtur ea esse accusantium, quàm culpa accusati.

Argumentum II.

69 Cum dixerit Papebrochius, necessitatem fuisse ex lege ortam, quâ Josephus & Maria obligarentur inire matrimonium; ajunt Delatores verso folio 4: *Hæc est necessitas à Papebrochio conficta, & suffulta à Luthero, qui in suo Epithalamio dicit; Moyses omnibus Judæis imposuit præceptum nubendi, sic ut in veteri Testamento nullo modo cuipiam licitum fuerit carere sponsâ.* Et fol. 5 sic prosequuntur: *Et, uti diximus, præceptum istud invênit Martinus Lutherus, licet postea dixerit, illud non invenisse se in sacris litteris; uti notat idem Cardinalis* (Bellarminus) *sed solum hausisse ex deliriis Rabbinorum.*

70 Respondeo, quòd PP. Delatores parum distinctè procedant in hoc argumento; & verâ lege omissâ, recurrant ad eam, quam finxit Lutherus, ut Papebrochium scilicet adducant in majorem in-

invidiam. Quod in suo Epithalamio Lutherus dicit, est; *quòd Moyses legem tulerit, non uni alicui aut pluribus, sed omnibus omnino Judeis ducendi uxorem; ita ut in veteri Testamento contrarium numquam esset licitum. Moyses* (referunt PP.Delatores) *præcepit omnibus Judæis matrimonium, ita ut nullo modo licuerit in veteri Testimonio carere uxore.* Notetur illud *Omnibus*, &c, *Nullo modo.* Assignent nunc Delatores librum, folium & numerum, ubi Papebrochius habeat istam Propositionem: fietque perspicuum, in omnibus his subesse duas imposturas: quarum una est, fictio Lutheri; altera, quâ Papebrochius accusatur idem dixisse.

71 Præterquam quòd multi iique graves auctores tueantur præceptum matrimonii in Lege veteri, uti postea videbimus in tractatu de voto Virginitatis in eâdem lege; horum tamen nullus ait, *nullo modo licitum fuisse carere Uxore:* quia in illâ communi lege dispensavit Deus cum aliquibus. Jeremiæ sane mandavit his verbis, *Non accipies uxorem* (cap. 16 ℣. 2) Eliæ & aliis quibusdam inspiravit amorem Virginitatis. Et verò, uti in quinto Decalogi præcepto, *Non occides*, excipiuntur casus aliquot particulares, in quibus Deus, supremus vitæ nostræ dominus, inspiravit vel etiam mandavit oppositum (uti patet in Abrahamo respectu filii sui Isaaci, pro cujus sacrificio ensem jam jam vibrabat; & in S. Apolloniâ, quæ divino spiritu acta conjecit ipsa se in ardentem rogum) sic etiam in Auctorum illorun sententiâ non obstat commune illius temporis præceptum & lex, quò minus casus aliqui particulares excipiantur: nullus tamen est, qui eâ de causâ illos vocaverit Lutheranos, vel deliros Rabbinos. Sed admiratione majori dignum est, quòd Papebrochius pro assumpto suo probando nec indigeat communi illo præcepto, nec illâ Auctorum opinione: sufficit illi lex alia ex sacro codice deprompta.

72 Lex igitur, ad quam Papebrochius (*fol.* 10 *num.* 22) alludit, ea est, quam ex occasione filiarum Salphaad imposuit Deus, promulgavitque Moyses *Cap.* 36, quod in libro Numerorum ultimum est. Audiant, simulque videant Patres Delatores, non esse unum idemque, quod talem legem non invenerint legerintve, & quòd ea in sacris litteris non extet: advertant quoque, solidioribus fundamentis opus sibi fuisse, ut Auctorem apprimè Catholicum collocarent in classe Lutheranorum & fatuorum Rabinorum.

73 Ex occasione, quâ dictæ filiæ Salphaad Moysi proposuerunt, ne possessiones suæ confunderentur, statuit Deus hanc legem specialem. *Omnes viri ducent uxores de Tribu & cognatione suâ, & cunctæ feminæ de eâdem Tribu maritos accipient, ut hereditas permaneat in familiis, nec sibi misceantur Tribus; sed ita maneant, ut à Domino separatæ sunt.* Et licet (*vers.* 6 *ejusdem ultimi capitis Numerorum*) videatur lex illa solis filiabus Salphaad imposita fuisse; non tamen ita est; sed ex illarum occasione lata lex est, & in illas & in universum populum Israël, prout advertere est in ultimo versu ejusdem capitis, qui sic habet. *Hæc sunt mandata, quæ mandavit Dominus per manum Moysi ad filios Israël.* Non est Interpres, qui de impositione istius legis dubitet.

74 Quòd hac ipsâ lege obligati matrimonium contraxerint Maria & Josephus, non est (quod sciam) auctor Catholicus qui neget. Abulensis (*in hoc Caput qu.* 6) ait, feminas, sive heredes essent sive non essent, fuisse hac lege obstrictas, quæ similem quoque obligationem refundebat in viros: *& sic* (inquit) *necesse est dici:* quia hic opinandi modus, licet ad litteram

ram multum legi congruat, congruit etiam multò magis modo, quo Orthodoxi explicant illud S. Mathæi, *Joseph virum Mariæ*.

75 Lira (*in Matth.*) dicit. *Beata autem Virgo Maria fuit unica Joachim Patri: & ideo ex lege cogebatur viro suæ Tribus nubere.* Notetur τὸ *Cogebatur*, quod significat necessitatem; item τὸ *Ex lege*, quod indicat, eam necessitatem ex lege fuisse natam.

76 Estius (*in Cap.* 1 *Matt. v.*16) *debuit* (inquit) *Maria, quia fratres non habebat, nubere viro, non solum ex eâdem Tribu, sed etiam cognatione; ne possessio nimium distraheretur, idque secundum Legem Numerorum ultimo.* Idem Lira, ubi supra; idem quoque sentit Menochius (*in* 1. *Matth.*)

77 Maldonatus (*in cap.* 1 *Matth. v.*16) ait, quò melius explicentur verba Euangelii, advertendum esse (quod tamen multi interpretes non faciunt, contenti solùm Josephum & Mariam adscribere eidem Tribui, suppressâ mentione de eâdem familiâ) quod, quando Euangelium suum scripsit S. Matthæus, adeo vulgariter notum fuerit, utrumque sponsum ejusdem familiæ fuisse, ut minime necesse fuerit id in Euangelio exprimere. Concludit denique his verbis. *Illud etiam addo, existimare me, beatam Virginem Joseph, tamquam omnium maxime propinquo, non solum sponte, verum etiam necessitate legis traditam fuisse. Credo enim, legem illam Numerorum 36.* ℣. 7. *non solum de eâdem Tribu, sed etiam de eâdem familiâ intelligi debere; ut cum mulier aliqua paternæ hereditatis sola heres esset, non posset nisi ejusdem familiæ viro, & quidem propinquissimo nubere. Adducor autem ratione legis; quæ propterea prohibebat extra propriam Tribum nubere, ne hereditates, quæ Dei arbitrio inter eas Tribus æqualiter fuerant distributæ (Jos.* 19) *perturbarentur. At eadem ratio in singulis familiis locum habebat, quæ in eâdem quoq; Tribu æquales terræ portiones acceperant; hoc enim est, quod tam sæpe dicitur Josue* 10. Per cognationes suas. *Certe Hilarius in Matth.* 1, *Mariam ex Lege Joseph nupsisse, affirmat. Et Eucher. q.*2. *in Matt. & Theophyl. & Euthym. in comm. Legem non de eâdem tantum familiâ interpretantur. Sed quid opus est conjecturis aut textibus, cum Scriptura ipsa utrumque doceat? Sic enim est Hebraice: Omnis filia heres hereditatis ex Tribubus filiorum Israel, uni ex familia Tribus patris sui erit in uxorem, ut possideant filii Israël unusquisque hereditatem Patrum suorum.* Hactenus Maldonatus.

78 Hujus ejusdem sententiæ sunt, apud Lorinum (*in c. Num.* 36. *à vers.* 6.) Hugo, Burgensis, Cajetanus, Petrus Vincentius de Marcilla, Oleaster, Vatablus, Cornelius, Mariana, Sa, Barradius, Vincentius Regius, Salianus, Toletus, Suarez, Serarius, Petrus Morales, Bellarminus, Gretserus, Canisius, Magillanes, & Canus; qui omnes asserunt, ex necessitate dictæ legis nupsisse Mariam; & ex illis aliqui intelligunt de tali lege, quæ agit de sponso recipiendo, non ex eâdem solum Tribu, sed etiam ex eâdem familia.

79 Redeo nunc ad RR. PP. Delatores, quæroque ex illis, an illa nubendi necessitas, in dicto Numerorum capite adeo dilucide expressa, & quam Auctores adeo graves applicant B. Virgini; an, inquam, sit necessitas à Papebrochio conficta? Iterumque quæro, an mutuata sit à Luthero, aut à deliriis Rabbinorum? Si ajunt, fateantur id publice cum individuis suis circumstantiis; probentque, cur reliquos Auctores à censura dimittat ut Catholicos, & solum accusent Papebrochium. Si negant autem, uti non possunt non negare, quid facient seu potius quid facere debebunt de Papebrochio; quem publicis suis Delationibus denigrarunt tamquam Lutheri sequacem,

quacem, aut hominem, qui non alio nixus fundamento quàm Rabbinorum delirio, asserat, B.Virginem nupsisse Josepho ex necessitate legis?

80 At, si Papebrochium parum curabunt, quid facient de P.Mag.F.Ambrosio Spiera Carmelitano, qui in Flore Sapientiæ (*Ser.32 consid.2 concl.1 vers.1 fol.221*) idem ait, quod Papebrochius? Ejus formalia verba sunt hæc. *Respondent Theologi ut Damascenus, Hugo, & alii, quod cogebatur ex Lege Virgo unum ex Tribu suâ virum accipere: unde Lex volebat, quòd, quando vir discederet sine masculis, relictis filiabus, ne hereditas in aliam Tribum descenderet, quòd unus ex eâdem Tribu unam illarum uxorem acciperet. Cum ergo Joachim Pater Virginis, & Anna ejus gloriosa Mater, alium filium vel filiam non haberent; ad Virginem tota transibit hereditas; & quia Joseph erat de eâdem Tribu proximior Virgini, quodammodo coactus est eam accipere in uxorem.* Videant nunc Patres Delatores, an S.Joannes Damascenus, Hugo, suus ille Carmelita, aliique quos citat, Scripturas stultè interpretentur cum Rabbinis, & hæretice cum Luthero.

Argumentum III.

81 REv. P.Fr. Sebastianus à S.Paulo, Hispanicè traductus per D.Danielem à S.Petro, (*fol.verso 23 à num. 80*) impugnat sententiam, quæ tenet, B.Virginem S.Josepho nupsisse ex necessitate legis: atque inter cetera argumenta (quibus postea satisfaciam) utitur sequenti: *In sententiâ* (inquit) *Patrum, Theologorum, & Expositorum non est invenire, quòd in lege scriptâ extaret obligatio contrahendi matrimonium, nisi casum exceperis, quem exprimit caput 25. Deuteronomii. Is casus est, quod, quando, qui conjugatus fuerat, absque liberis mortuus fuerit, obligaretur is, qui cognatione proximus erat, viduam ducere in uxorem. Atque casus hîc admodum diversus est ab eo, quem fingit Papebrochius, uti cap. 23. Exodi, & 7. Deuteronomii, ubi dicitur: Non erit apud te sterilis utriusque sexus.* Cum autem Sanctiss. Virgo non nupserit alteri sponso, qui frater fuisset S.Josephi; quo mortuo hic obligaretur in uxorem ducere eamdem B.Virginem, & tali supposito viduam; hinc est; quod, cum matrimonium illud non fuerit initum ex vi & necessitate prædictæ legis, non extiterit alia lex nisi quam fingit Papebrochius.

82 O verè notabile argumentum! cui modò non respondeo, pro Papebrochio ab illi impositâ fictione vindicando; sed respondeo, pro vindicandâ S.Scripturæ veritate, pro sanâ doctrinâ ac pietate Patrum & Expositorum, quos Rev. P.Fr. Sebastianus videtur rejicere sine fundamento. Quid sibi vult tam rotunda & generalis assertio, quòd nec Patres, nec Theologi, nec Expositores legem aliam in lege scriptâ inveniant aut obligationem ducendi uxorem, nisi eam quæ exhibetur cap. 25. Deuter. ubi frater defuncti obligatur ducere viduam? Nonne igitur Deus citato jam cap. 36 Numerorum, per Moysen clarè clamat his vocibus: *Omnes viri ducent uxores de Tribu & cognatione suâ; & cunctæ feminæ de eâdem Tribu maritos accipient?* Res est certissima. Mandatum hoc nonne Deus Legem vocât, per seipsum promulgatam filiabus Salphaadi: *Hæc lex super filiabus Salphaad à Domino promulgata est?* Nemo Catholicus dubitaverit. A filiabus Salphaadi nonne Deus ibidem eamdem legem extendit ad populum Israëliticum? *Hæc sunt mandata atque judicia, quæ mandavit Deus per manum Moysi ad filios Israël?* Non est qui neget. Quomodo igitur Rev. P.Fr.Sebastianus fronte tam apertâ audet negare,

quod expressè Deus affirmat? Vel agnoscit ille pro lege divinâ, quam Deus ut talem promulgat, vel non agnoscit. Si non agnoscit, Deo non credit: si agnoscit, dicat igitur cur ea lex, divina cum sit, ad matrimonium non obligaret in eâ formâ, quam ut talis intimabat. Nonne res est stupenda, quòd, ut affricetur Papebrochio id quod non dicit, opus fuerit negare id quod dicit sacra Scriptura? Quis hîc ille est qui fingit? Papebrochiusne, qui veram Scripturam allegat, an Rev. P. Fr. Sebastianus, qui eamdem negat extare?

83 Quæro desuper: lex citata cap. 25. Deuteron. nonne determinatè obligabat ducere viduam, & talem viduam, quæ non haberet prolem? Indubitata res est: quia determinatè alloquitur fratrem sponsi qui decesserit sine liberis: *Quando habitaverint* (inquit textus vers. 5) *fratres simul, & unus ex eis absque liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nubet alteri; sed accipiet eam frater ejus, & suscitabit semen fratris sui*. Lex autem Num. 36 agitne determinatè de viduis & talibus viduis? Nullo modo. Igitur in lege scriptâ, lex una valde distincta est ab alia. Ulterius urgeo. Uti in illâ lege Deuteromii dicitur, *Accipiet eam frater ejus*; numquid etiam in alterâ Numerorum dicitur, *Ducent uxores? Maritos accipient*? Sic habetur in uno & in altero capite. Explicet hîc igitur Rev. P. Fr. Sebastianus, quâ ratione in uno casu τὸ *accipiet* sit lex, quæ in conscientiâ obliget ad matrimonium; in altero verò τὸ *accipient* lex non sit, quæ ad idem obliget? Væ Papebrochio! quantum vapularet, si ex ejus calamo tantumdem effluxisset!

82 Animadversione quoque dignum est, quòd, cum dicta lex Deuteromii determinatè agat de fratre mariti defuncti, Rev. P. Fr. Sebastianus, in Hispanicâ versione, non attingat umquam vocabulum *Frater*, sed pro eo substituat semper *vicinior parens* seu cognatus, qui teneretur ducere viduam. Vox *frater* parentelam significat limitatam, qualis est fratrum, quorum unusquisque, deficiente natu majore qui se præcesserat, tenebatur viduam defuncti fratris ducere in uxorem. Vox autem *vicinior parens* universalior est, extenditurque ad varios gradus consanguinitatis, non adeo strictos ut est gradus fratris: atque adeo deficiente fratre primo-genito vicinior parens erat secundo-genitus; hoc est reliquis deficientibus fratribus, vicinior parens erat nepos, hoc sublato cognatus germanus &c. Hinc videtur inferri, quòd, si defuncto nullus superesset frater, superesset tamen nepos, cognatus germanus, vel alter aliquis consanguineus masculus; horum aliquis, juxta R. P. Fr. Sebastianum, vi legis eamdem habuisset obligationem accipiendi viduam, quam haberet defuncti frater, si is extaret. Consequentia hæc est legitima, sed ejus doctrina admodum periculosa; inducit enim obligationem conscientiæ ad matrimonia legis antiquæ in iis casibus, quos ipsa lex non exprimit.

85 Præterea, Calvinus in hunc locum, per vocabulum *fratris* intelligit cognatos defuncti, prout refert & impugnat Cornelius à Lapide (*in hunc eumdem locum Deuteronomii cap. 25.*) Et quamvis Calvinus erraverit opinando, in eâ lege vocabulo *fratris* non intelligi propriè fratrem quà talem; error tamen illius non solum in eo fuit quod negavit, verum in eo quòd per τὸ *fratrem* interpretatus sit defuncti cognatos. Subintrat hîc Cornelius, aitque loco citato. *Hîc cognati nulla fit mentio; semperque ingeminatur nomen Fratris: hinc Abulensis. Cajet. & alii passim, fratrem*

trem hîc propriè dictum accipiunt; itáque interpretati sunt Hebræi prisci, (ut patet Matth. 22 25 Mar. 12 20 Gen. 38 8 & 11 ...) Hinc sequitur, legem hanc tantum obligare fratres defuncti, non cognatos.

86 Et paullò post addit idem Cornelius: *Reliqui ergo cognati quique Ordine suo post fratres, jus quidem propinquitatis habebant ad uxorem defuncti, & consequenter ad ejus hereditatem; sed si nollent eam ducere, vellentque cedere hereditate, non notabantur infamiâ hujus legis, uti patet Ruth. 46; uxor verò defuncti tenebatur nubere non alteri quàm fratri aut cognato mariti sui defuncti, si is eam ducere vellet. Ita Abulensis.* Hactenus Cornelius.

87 Inde formatur hoc argumentum: Si frater defuncti mariti nolebat viduam ducere, prout in Deuteronomio mandabat Deus, poterat juxta legem dicta vidua illum exuere calceo, & in faciem spuere, dicendo (Deuter. 25 ℣. 9) *Sic fiet homini, qui non ædificat domum fratris sui: & vocabitur nomen illius in Israël Domus discalceati:* ubi notabatur infamiâ dignus, propter infractam legem, quæ mandabat talem viduam ducere. An fortè vicinior cognatus, qui defuncti frater non esset, merebatur istam infamiam si viduam nollet ducere, sed mallet jus illud eam ducendi alteri cedere? Minimè certè; talem nequaquam merebatur pœnam. Sic Ruth. cap. 4 legitur, quòd, cum maritus Ruth Moabitidis mortuus esset, vicinior defuncti cognatus noluerit illam ducere; sed jure, quod ratione cognationis habebat, cesserit Boozo, locumque dederit illam ducendi. *Tu*, inquiens, *meo utere privilegio, quo me libenter carere profiteor.* Non tamen legitur ullâ pœnâ vel infamiâ notatus propter cessionem suam fuisse; nec ullibi lex aut obligatio ducendi viduam legitur, propter quam ea cessio illicita foret. Quando igitur vi legis Deuter. 25 expressæ, Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo per defuncti fratrem intelligit parentem proximiorem ejusdem defuncti, inducit legem quam Deus non tulit: eamdem namque obligationem conscientiæ ad matrimonium, quam statuit respectu fratris, extendit etiam ad proximiorem cognatum qui frater non sit; omnesque objicit eidem opprobrio & infamiæ; quod falsissimum est.

88 Videat nunc Rev. P. Sebastianus, uter sacræ Scripturæ adversetur magis, ideoque magis mereatur solitas suas exclamationes:

89 Ab illâ transeamus ad Patres, Theologos, & Expositores, in quorum sensu ait ipse Rev. P. Fr. Sebastianus: *In Lege scriptâ non reperietur obligatio ad matrimonium, nisi casu, qui exprimitur Deuter. 25.* Quonam cogitatione suâ abreptus erat Rev. Pater, quando eam Propositionem impressam edidit sparsitque per orbem? Theologus certè & Expositor bene illustris est P. Lorinus. Is (*in cap. 36. Numerorum à versu 6 usque ad* 10) agit de lege, quæ (ut suprà dixi) ex occasione filiarum Salphaadi lata est populo Israël; ubi sic ait. *Oritur quæstio, an de omnibus feminis lex intelligenda sit, ut oportuerit omnes nubere viris Tribus suæ, vicissimque viros ducere dumtaxat feminas ex suâmet Tribu. Affirmat Lyranus & Abulensis, excipientes Levitas; vel ob dignitatem Tribûs Levi; vel quia non habebant hereditatem in Chanaan, quæ ad alias Tribus distrahi posset per connubia. Videntur idem sentire Græci, ut Origenes, Severus, citati in catena Græcâ; Theodoretus, Procopius, Isidorus Pelusiota. Idem asserunt non pauci, qui ex Geneologia viri, uxoris quoque genus cognosci dicunt; ac proinde Mariæ ex Genealogiâ Josephi: quòd nempe uxor ex alienâ Tribu duci non posset. Ad*

hunc

hunc modum in Matth. c. 1 *philosophantur Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, Hilarius, Hieronymus; praeterea Epiphanius, Eusebius, Nicephorus, Damascenus, Ambrosius & Beda; rursum Eucherius, Anselmus, Beda, Druthmarus; item Gratianus cum Glossa. Adhaec Joannes Bonifacius noster, citans Emissenum: & innuere videtur Pineda; & hoc loco apertius Seraphinus Capponus; Sigonius etiam in librum* 1 *Historiae Sulpicii; Feuardentius.*

90 Immediate pòst citat idem Lorinus alios 23 Auctores, suntque ii, quos suprà citavimus num. 78, qui considerantes legem in quantum agit de feminis, eam non intelligunt obsolutè de omnibus, at de illis solum feminis, quae ob defectum fratris succedebant in hereditatem suorum patrum: de talibus autem feminis, ajunt, quòd per legem obligabantur nubere viris suae Tribus. Ita ut laudati Auctores omnes in hoc consentientes, quòd lex mandaret matrimonium; in eo solum differant, quòd velint alii, legem generaliter intelligi de feminis, sive heredes illae essent, sive non essent; alii verò, obligationem nubendi limitent ad solas eas, quae heredes essent.

Animadversio.

91 SI in solo uno Interprete Lorino, & sub eodem paragrapho inveniuntur Auctores ultra quinquaginta, qui in Cap. 36 agnoscant legem, quâ Deus praescribebat nuptias, nulla factâ mentione de viduis aut sponsorum defunctorum fratribus: & inter doctos Auctores, praeter sanctos Doctores Ecclesiae, Chrysostomum, Hilarium, Hieronymum, Epiphanium, Damascenum, Ambrosium & Anselmum, inveniantur etiam alii gravissimi sapientissimique Patres, Theologi & Expositores; non capio, quomodo quove nixus fundamento dicat Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo, quòd *in sensu Patrum, Theologorum, & Expositorum in Lege scriptâ non reperietur obligatio ad matrimonium, nisi casu qui exprimetur Deut.* 25. Id enim perinde videtur esse, ac velle nobis omnibus oculos eruere ne videamus; ex supposito quòd praefatos Auctores non possit ille non comprehendere sub classe Patrum, Theologorum, & Expositorum.

92 Et quamvis sua Paternitas ex gravissimis Doctoribus jam audierit, B. Virginem à S. Josepho ductam fuisse in virtute dictae legis; audiat id quoque ex praefato Lorino, id sic asserente. *Mariam Joseph duxit legis necessitate.* Iterumque audiat ex Card. Toleto, qui de Mariâ agens ait. *Erat igitur* (B. Virgo) *heres domûs ac possessionis, eâque de causâ tradenda erat juxta praeceptum Domini viro ejusdem Tribûs, nempe Juda.*

93 Atque iterum audiat eximium Doctorem Suarez (*To.* 2 *in* 3 *p. dis.* 2 *sect.* 3) ubi cum communi Patrum sic loquitur. *Quia explicatâ origine Ioseph, consequenter constabat, Virginem esse ex eâdem Tribu, quia lege latâ Num. ultimo, feminas necessarium erat, viris ex eâdem Tribu in matrimonium dari. Ita Chrysost. Hom.* 2 *in Matth. Hieron. Anselmus, Theophyl. Euthym. & alii in cap.* 1 *Matth.* Et exempla quaedam in contrarium adducta dissolvit idem Suarez, cum communi multorum Auctorum sententium, dictam legem intelligendam esse de filiabus heredibus respectu virorum suae familiae; concluditque, S. Josephum fuisse de familiâ B. Virginis parentem proximiorem. At Abulensis argumentis respondet aliâ viâ, supponens, in casibus quibusdam particularibus suppetiisse causas, in quibus & propter quas isti legi non contraveniretur. Et (*quaest.* 8 *supra dictam legem*) clarè enuntiat, Judaeos

dæos illam semper, uti leges alias, servasse. Hactenus adductis coronidem denique imponat auctoritas Hieronymi, qui, ut in exponendâ Scripturâ sacrâ Doctor Maximus est, de S.Josepho (*In cap. 1 Matth.*) ita scribiti. *Ex lege eam accipere cogebatur:*

94 Reverendissime Pater, an S.Hieronymus, reliquiq; Doctores hanc legem, & ex hac ortam necessitatẽ matrimonii suxerunt ex ineptis Rabbinorum somniis aut ex hæresi Lutheranâ? Negabis, scio: fateatur igitur eruditus Carmelita, cum tam facilè deceptus fuerit, ratus scilicet, non exstare talem legem quæ revera exstat; ratus item, non esse Patrem, Theologum, Expositorem qui eam agnoscat, dum tot tantique jam sunt recensiti; ratus etiam, legem Deuteronomii extendendam esse ad parentem proximiorem, dum Deus exprimit dumtaxat defuncti fratrem, non item cognatos alios; fateatur, inquam, sua Paternitas, non fore magnopere mirum, dum in hoc puncto errorem tam gravem passus est, si similem quoque passus fuerit in tot aliis, de quibus accusat Papebrochium.

Argumentum IV.

95 REv. P.Fr.Sebastianus à S. Paulo loco citato (*fol.44 num. 85*) sic arguit: *B.Virgo vel prævidit istam nubendi necessitatem, vel non. Si prævidit: non igitur fuit illa improvisa, uti vult Papebrochius, dicens:* Necessitas inciderit improvisa. *Si non prævidit; facit Papebrochius Virginem ignorantem circa id quod lex mandabat, aut saltem inadvertentem quoad tempus emittendi votum; quod totum est absurdum.*

96 Respondeo retorquendo argumentum in P.Sebastianum. Vel Virgo sciebat vota, quæ consistebant cum lege antiquâ, vel non: si ait, nescivisse; facit ergo Virginem similiter ignorantem: si ait, scivisse; sit iterum hoc enthymema: Cum antiquâ lege vel erant compatibilia vota castitatis, vel non: si non; nemo ergo in illâ lege fecit votum castitatis absolutum: si erant autem compatibilia, ideoque tot personæ tam unius quam alterius sexus tamquam Religiosi & Religiosæ emisere castitatis absolutum votum; cur B.Virgini non concedit Fr.Sebastianus à principio votum Virginitatis absolutum, sed solum conditionatum cum S.Thoma aliisque multis? Quandoquidem vero affirmant Delatores (*verso fol.9 in delatione anni 1691*) tot adolescentes virginesque teneras, etiam ante ætatis annum 16, absolutè amplexatos fuisse consilia Euangelica; fierine potest, ut sola B.Virgo non amplecteretur absolutum votum Castitatis?

97 Hoc ego claritatis causâ explicatius urgeo. Status Religiosus non subsistit cum votis solum conditionatis, sed absoluta requirit, Paupertatis, Obedientiæ & Castitatis: & in Lege antiquâ Rev. P.Fr.Sebastianus vult multos Religiosos Religiosasque extitisse. Hîc nascitur difficultas: In Lege antiquâ, & eo tempore quo florebant tot Religiosæ, vel poterant absque legis infractione virgines illæ offerre Deo absolutum votum Castitatis, vel non poterant: si non poterant; quâ ratione igitur tale votum emittebant? Necessariò videtur hîc respondendum, vel imprudens fuisse votum, vel ad illud emittendum aliquam virginibus istis affulsisse specialem notitiam aut Dei revelationem; quam quis capiat concessam fuisse à principio tot millibus virginum; uni autem soli, quæ omnibus illis simul sumptis longè antecellebat, fuisse denegatam? Si respondetur, quòd res esset notoria, ideoque tale votum absolutum licitè emitterent: cur igitur B.Virgo non

emiserit à principio & cum tali notitia simile votum absolutum? Num, quia, juxta D.Thomam (ut postea dicetur) dubitabat, an in statu virginitatis esset permansura? Quod tot aliæ Religiosæ constanter & indubitatè sciebant, legem scilicet absoluto voto non obstare, id sola ignoraret ea Virgo, quæ omnibus illis longe sanctior, sapientior, in sacris Scripturis versatior, & à Deo illustratior erat? Si autem non ignorabat, cur virginibus aliis ad absolutum castitatis votum se determinantibus, non ad idem se determinaverit fons ipse puritatis? Si verò ignorabat; ergo B.Virgini tribuitur aliqua ignorantia, quâ non laboraverint ceteræ Religiosæ; ac proinde casus foret & novitas illi improvisa: scire nempe, quòd, quando aliæ à tenerâ suâ pueritia votum castitatis absolutum emiserant in lege antiquâ, id sibi quoque licitum esset. Videat nunc R. P. Fr. Sebastianus, an hoc totum sit absurdum.

98 Respondeo igitur ad argumentum, & dico; B.Virginem prævidisse legem, quam retulimus ex libro Numerorum: & eo non obstante, non prævidisse absolutam necessitatem nubendi: quia poterat Deus illam celare, num sanctissimis suis parentibus prolem masculam vel filium aliquem concederet, qui deinde ex eâdem Tribu ductâ uxore, stabiliret in eâdem familiâ hereditatem, prout in dictâ lege Deus mandabat. Poterat item celare, num ipsa vivens perveniret ad annos nubiles. Eo autem casu, quo exstaret vir masculus, & ipsa vivens non attingeret nubilitatis annos, uti nulla esset absoluta nubendi necessitas, sic potuit B.Virgo prævidisse legem, non prævisâ tali necessitate. Potuit ergo tali casu votum castitatis absolutum fuisse; nec enim obstat conditio voventi intrinsecùs imbibita, quin vovens, ad Dei voluntatem semper paratus sit; ut communiter Doctores docent.

99 Insuper respondeo, quòd Deus ipse legis auctor, respectu filiarum quæ unicæ & heredes essent, inspiraverit efficacissimè B.Virgini, ut non obstante communi lege, votum Virginitatis faceret absolutum; quo facto, juxta S.Anselmum (*lib. de Excell.Virg.cap.*4) ipsam, *legem superavit*. Ita tamen potuit Deus intellectum B.Virginis illuminare, ut, dum illa cognosceret non obesse legem quò minus in talibus circumstantiis emitteret votum, non intelligeret etiam, an Deo placitum esset, ut postea aliud faceret. Et quidem hic modus, quo Deus internum sanctissimæ suæ Matris regebat spiritum, admodum conformis est humilitati ac merito ejusdem B.Virginis, atque doctrinæ S.Augustini, S.Bonaventuræ, S.Thomæ, Arnoldi Carnotensis, & Cardin. Capisucchi, quos citabimus postea in responsione ad aliud argumentum.

100 Juxta dicta, nulla est difficultas in eo quòd Virgo prævisâ lege votum emiserit, quamvis non prævideret actualem necessitatem nubendi postea, dictæque legi se subdendi. Deinde votum Virginitatis, quod D.Thomas aliique statuunt conditionatum, tale non fuit, quasi statim ac emissum fuit, non obligaret; aut quasi B.Virgo conditionis adimpletionem expectaret, priusquam obligationem suam agnosceret; sed tale, ut illico intelligeret, esse se obstrictam dictâ obligatione quam Deus illi inspiraverat, donec ipse non significaret contrarium. Sic Doctorem Angelicum explicant multi Interpretes, & inter eos P.Suarez (*to.* 2 *in* 3 *par. disp.* 6 *sect.* 2). Juxta hanc doctrinam perspicuum est, quòd currente statim voti obligatione, nondum sciret B.Virgo, quid Deus deinceps de eâ disponeret:

poneret: & eo non obstante erat illi firmus & absolutus animus servandi Virginitatem, donec illi revelaret Deus, quod tunc voluerat illam latere. Ergo, sicut ex hoc nullum sequitur inconveniens, sic nec ex eo quod dicit Papebrochius.

Argumentum V.

101 REv. PP. Delatores (*sua Delationis parte 2 fol. 2*) & Fr. Sebastianus à S. Paulo (*fol. 46 num. 96*) quoad substantian sic arguunt. Papebrochius ait, quòd propter improvisam necessitatem legis, vi cujus Maria & Josephus contraxerunt matrimonium, potuerint dubitare, an obligatione voti, quod emiserant prius, deinceps liberi essent, nec ne. Atqui hoc inter Catholicos doceri non potest; aliàs namque dici etiam posset, quod parens in Regiæ domus successione proximior, licet castitatis voto ligatus esset, uxorem posset ducere, ne successio deficeret, absque aliâ dispensatione vel causâ, quàm quòd defectum successionis non prævidisset dum votum emittebat. Atqui hoc docet in terminis Papebrochius: ergo illius doctrina non est apud Catholicos tolerabilis. Ad hæc si Maria & Josephus in dictis circumstantiis dubitassent de sui voti validitate, accurrissent ad summum Sacerdotem pro dubii sui decisione.

102 Respondeo 1. Papebrochius nec ait, nec negat id quod Delatores illi imponunt circa istas dubitationes: quia aliud est, quod ille asserit & tenet, ut sententiam propriam; aliud, quod proponit, ut meram suspicionem. Quod ut sententiam propriam tenet, id ipsum est, quod tenet etiam integra cohors Sapientissimorum Patrum ac Doctorum, quòd nempe Josephus & Maria ante matrimonium emiserint absolutum votum Castitatis; quòd uterque per revelationem divinam mutua ista vota cognoverit; & quòd, contrahentes matrimonium, reciprocè sibi tradiderint potestatem & dominium, sed impeditum, pro usu matrimonii, quem dicta potestas ex se respicit; quòd etiam contractum matrimonialem dicta vota antecesserint in præfatâ formâ, non esse impedimentum quod dictum contractum invalidet. Et quamvis dicat, necessitatem fuisse improvisam; explicans tamen id quod ut sententiam suam tuetur, nullo verbo facit mentionem istius dubii; uti videre est in illius tomo 3. Martii (*fol. 10 num. 25 & fol. 14 num. 44.*)

103 Ubinam, quæso, de dubitationibus, istic loquitur Papebrochius? Videbit id lector num. 46, ubi sic habet. *Cur ego verear cogitationem quamdam meam, utriusque honori non parum fortè conducturam aperire, faterique, suspicari me, rebus sic constitutis, reverà & ex ipsâ naturâ obligationis, simul cum tali voto vix aut ne vix quidem consistentis, potiorique debito prævalente, solutum fuisse eâ religione utrumque; aut saltem meritò dubitasse, num adhuc obligarentur.* Sunt hæc Papebrochii formalia verba. Super his quæro ex Delatoribus, quid significet hic terminus, *Fateor, suspicari me?* Theologi sunt Delatores; atque adeo, uti noverint magnum discrimen, quod intercedit inter alicujus rei affirmationem & ejusdem negationem; sic etiam noverint, non idem esse *Suspicari*, atque *Enuntiare* rem aliquam, seu absolutè affirmare. Tò *suspicari* præcisè non includit in se judicium, quo quis absolutè seu affirmet seu neget id quod suspicatur; sed solum indicat vacillationem quamdam intellectus, num res, quam suspicatur, sic se habeat, nec ne. *Enuntiare* autem, sive affirmativè sive negativè, importat positivum & absolutum rei alicujus assensum

vel dissensum. Igitur, cum Papebrochius (ut jam vidimus) non utatur alio termino nisi *suspicari* se; apertissimè patet, quòd RR. PP. Delatores pro firmâ asseveratione id illi imposuerint, quod, (utpote tantum mera suspicio) neque est affirmatio neque negatio. Proinde, loquendo in rigore scholastico, ruit hoc illorum argumentum, officitque veritati: quia scilicet Delatores nixi sunt magis in eo, quod ipsi non notarunt nec distinxerunt, quàm in eo quod Papebrochius exprimit per solam suspicionem. Confirmatur. Quia, cum num. 46 cœpisset solam suam suspicionem manifestare, concludit num. 47 dicens: *Quæ si ita fuerint* &c. Stylus hic conditionatus, non est absolutè proferentis sententiam suam, sed solum dubitationem suam exhibentis, aliis relictâ decisione. Hinc apparet insufficientia argumenti.

104 Respondeo 2. Bene facerent RR. PP. Accusatores, si consideratius loquerentur, nec adeo præcipitanter de classe Catholicorum excluderent eum, qui, intuitu præfatæ legis ac necessitatis nubendi, dixit, potuisse Josephum & Mariam de voti sui valore dubitare. Audiant igitur pro intemperantiæ remedio illustres Expositores Doctoresque, quibus quà talibus veneratio debetur.

105 Abulensis (*in c. 1 Matth. quæst. 30*) ait. *Considerandum ulterius, quòd, dato quòd vovisset determinatè Domina nostra Virginitatem ante desponsationem, non teneiat simpliciter illud votum; quia quocumque die constaret patri suo de illo, poterat irritare illud, si ipso die vellet irritare.* Et qua ratione irritaret illud S. Joachimus? Respondet idem Abulensis: *Si pater suus jubebat filiam suam nubere.* Iterumque dicit: *Domina nostra ex mandato parentum non solum erat absoluta à voto; sed etiam tenebatur contrahere.* Et inferius sic pergit dicens: *Manifestum est, quòd votum irritatum est, etiamsi esset simpliciter factum, cum parentes tradiderint eam viro ... licet ipsa teneret semper propositum suum, scilicet quòd illud servaret quantum posset, nisi cum Deus aliter videretur disponere.*

106 Quæro nunc ex RR. Patribus. Si S. Joachimus, dum B. Virgini mandasset ut nuberet, irritasset illius votum cum auctoritate legis; cur B. Virgo, dum idem mandabat illi Deus, *à divinâ revelatione abstrahendo*, ut advertit Papebrochius (*num. 44 & num. 46*) spectatâ præcisé naturâ voti & legis in se; cur, inquam, B. Virgo non poterat dubitare, an tali voto obligaretur? An fortè certior erat auctoritas nuptias imperantis S. Joachimi ad votum irritandum, quàm easdem imperantis Dei, ad dubitandum, saltem num Deo placeret?

107 Abulensis (*in citatâ qu.*) resolvit expressè, quod solum sub dubio proponit Papebrochius & suspicaciter. Posito igitur quòd Josephus & Maria contraxerint cum mutui voti revelatione, sic ait, ubi suprà. *Ad salvandum istam positionem dicere possemus; quòd fuit certificata Virgo quòd Joseph habebat simile propositum, & nunquam peteret ab eâ debitum; & tamen, quia non fuit certificata, an Deo placeret, quòd aliquo tempore carnaliter convenirent, vel semper sic manerent, potuit dubitare, quando dixit ei Angelus, quòd conciperet.* En tibi votum absolutum; en matrimonium absque voti impedimento contractum, propter divinam mutui voti revelationem; en reciprocam de perpetuâ suâ securitate certitudinem, quâ alteri de alterius animo constabat: his non obstantibus, quia celaverat illos Deus, quid posset determinare, dubitabant, an præfatum votum relinqueret illis Deus liberum. Quare

re ergo in iis circumſtantiis, in quibus loquitur Papebrochius, ſpectatâ ſolum voti & Legis naturâ, & nullâ mediante revelatione, non poterant dubitare, num lex ſuperior cui ſuberant & vero ſubeſſe debebant, eos liberaret ab obligatione iſtius legis, quam ipſi ſibi pro arbitratu per votum impoſuerant? Simili dubitatione poſita, nihil opus eſt concipere, quaſi in his cæleſtibus ſponſis ex ſua parte vacillaret animus ſervandi id quod obtulerant: ſed quod dubitarent, num forte Deus per aliam providentiam diſponeret de contrario. Hoc negaverit nemo; multo minus erit qui accuſaverit. Juxta hæc ergo quid accuſatur in Papebrochio?

108 Audierunt Abulenſem RR. PP. Accuſatores; audiant etiam Arnoldum Carnotenſem (*de laudibus Mariæ.*) In magnâ Bibliothecâ antiquorũ Patrũ impreſsâ Coloniæ Agrippinæ anno 1618. (*Tom.12 par.2 fol. 436. col. 2. litt. G.*) ſic loquitur venerabilis ille Pater. *Inventa eſt Virgo ab Angelo in Nazareth ſolitaria, ſeorſum à turbis, vacans procul dubio meditationibus ſanctis; credo, ſecum pertractans, quomodo ſine offenſione legis maneret in propoſito Caſtitatis; quia hanc elegerat, hanc devoverat, & integritatem carnis & ſpiritus apud ſe Domino conſecrarat. Stabat in adverſo lex, urgebat ad conjugium Moyſes, qui maledictum intentans ſterilibus, ſemen & ſobolem à filiis Iſrael exigebat. Nullum de Virginibus à Domino datum erat præceptum; ſed nec erat Apoſtolus, qui daret conſilium. Acceperat tamen hoc ipſum à Deo per Spiritum ſanctum familiare mandatum, non ex reſponſo Angelico, ſed ex inſpiratione ſecretâ, quæ ei & affectum Virginitatis intimaverat, & uſque ad neceſſitatem voti purum deſiderium alligaverat: quis tamen rei exitus futurus eſſet, nondum erat intimatum divinitus; ſed hujuſmodi acceſſionibus gradatim ſibi officinam purgatiſſimam aptabat Spiritus ſanctus. Ob hoc eam æſtimo elegiſſe ſolitudinem ſegregatam, ut diebus & noctibus in hujus controverſiæ anguſtiis congruis ſe rationibus muniret, quibus & ſtare ſibi poſſet optata virginitas, nec tamen quaſi in contemptum ſui legis indignaretur auctoritas. Hoc enim (ut diximus) id eſt conjugium, ad propagandum populum Dei, ita lex ab omnibus indifferenter exigebat, ut nec ſummos Sacerdotes pateretur immunes: quia neceſſe erat, filium patri defuncto ſtatim ſubſtitui, nec alium quemquam in ordinem Pontificalem aſſumi. Ideoque propter ſucceſſoris neceſſitatem oportebat eos miſceri conjugibus, ut eſſent parati filii, ſtatim cum pater obiiſſet, conſecratione patratâ, ad continuationis incenſum accedere; & intra Sancta, mane & veſpere, ſecundum ritum Legis, omni die inferre: tantaque erat hujus rei neceſſitas, ut, cum immundis & contaminatis concubitu, ex aliarum Tribuum cujuſcumque officii perſonis, nullus ad Sancta pateret acceſſus; ſolam Summi Pontificis perſonam, propter hanc impoſſibilitatem, ab hoc miniſterio lex non excluderet: licet & à quibuſdam ita accipiatur, ut noctibus propter incenſum matutinum uxores non tangerent; & ab illâ horâ, ſi hoc egiſſent, uſque ad veſperam manerent immundi: quâ horâ purificati, lege non temeratâ, ex ordine miniſtrarent. His difficultatibus vallata, quia humani conſilii ratio non occurrebat, quâ & decretum & votum pariter convenirent, cauſam ſuam Domino commendabat; & meditationibus & ſanctis orationibus vacant, de cælo expectabat conſilium, ubi ſpiritu & mente converſationem ſibi parabat, ubi cælebs animus medullitus inhærebat.* Huc uſque doctiſſimus ille Pater.

109 Cujus clauſulis non omnibus indiget Papebrochius pro re præſenti; ſed in earum pleriſque videre eſt, admodum ad vivum expreſſas dubitationes & luctam, quæ divinâ diſpoſitione exercebant ſanctiſſimam Virginem; conflictum, quem

suum votum & Moyses excitabant; recursum ad Deum, quo B.Virgo se roborabat; venerationem erga legem, quæ faciebat illam solicitam; propensionem, desiderium, amorem & firmissimum propositum servandi perpetuam Virginitatem; ac divinum denique oraculum, quo Deus causam istam decidit. Quid hîc invenitur, quod sit contra fidem Catholicam? Quis vel atomus aut nævus deprehenditur adversus candorem & puritatem Mariæ? Quis hactenus prodiit, qui in Arnoldo Carnotensi doctrinam hanc nausearet? Omnino nemo: solum in Papebrochio nauseant illam R.R.PP. Accusatores: sed veniet fortassis dies, quo disponat aliquando Deus, ut, ubi fornax officium suum peregerit, appareat, scoriam & paleas non hæsisse, in eo quod Papebrochius scripsit de Josepho & Mariâ; sed in illo, qui falsis imposturis illum turpiter denigravit.

110 Illas ipsas dubitantis Virginis auxietates, & Dei se coram illâ occultantis subtractionem supponunt, S. Augustinus, citatus à Magistro sententiarum (*in 4 d. 30*) S. Thomas, (*3 p. qu. 28 art. 4;*) S. Bonaventura, *in 4 sent. dist. 28 quæst. 6*) Hugo Victorinus (*de Mariæ Virginitate perpetuâ, cap. 1;*) Card. Capisucchus, (*controv. 14 §. 6 in fine*) aliique Auctores multi; quorum alii sub conditione, nisi Deus aliud juberet; alii cum expressione totam se committendi arbitrio voluntatis divinæ, eadem vel æquivalentia dubia movent, quæ Papebrochius: nec tamen aut hic aut isti dubitant unquam de firmitate animi, quâ sibi B. Virgo constabat, ut sic semper permaneret.

111 Audiamus & Card. Cupisucchum, qui (*loco citato*) sic ait. *Et licet B. Virgo, ex speciali inspiratione Spiritus sancti, antequam desponsaretur, propositum de servandâ Virginitate conceperit; non ideo tamen ei debita fuit revelatio, quòd Deus vellet ejus Virginitatem conservare; & propositum Virginitatis servandæ, deo gratum fore. Congruebat enim maximæ perfectioni ejus, quæ in Matrem Dei electa fuerat, ut in virtute humilitatis, quæ reliquarum virtutum fundamentum est, suaviter à Spiritu sancto conservaretur, & indies augeretur; quod optimè fiebat, eum ejus mens, de divinâ voluntate solicita, quoad conservandam usque ad extremum vitæ virginitatem, à Deo non statim edoceretur. Sic enim humiliter Deo subjecta, & totaliter è Dei voluntate pendens, & ad Deum continua suspiria & preces fundens, suaviter in perfectâ humilitate servabatur, cum promptâ ad obediendum in omnibus Deo voluntate. Et quia B. Virgo ex divinâ inspiratione propositum Virginitatis assumpserat, & specialissimam Spiritûs sancti curam de suâ vitâ & operibus continuo fuerat experta; sibi polliceri facilè poterat, eodem Spiritu sancto duce, inspirationem de Virginitate servandâ, & Divinam voluntatem ei aliquando circa hoc manifestandam.*

112 An idcirco dicet fortassis aliquis Eminentissimum Capisucchum ignorantiam tribuere B. Virgini, quia non statim sciverit, quid de illâ Deus disponeret? Absit: nam illud non scire non est ignorantia, quæ sonet imperfectionem; sed effectus ex eo natus, quòd Deus, propter supremum suum Dominium & altissimos fines, voluerit illud latêre. Atque hoc ipsum nec aliud vult Papebrochius, quando nubendi necessitatem vocat improvisam.

113 Quod attinet ad casum in hoc quinto argumento adductum suprà, de successione domûs Regiæ; respondeo absolutè negando sequelam: quia hactenus non constat de expressâ Dei lege, quâ jubeat, ut proximus defuncti Regis parens uxorem ducat, etsi castitatis voto obstrictus sit. Cum autem talis lex nulla extet,

ſſet, quâ ratione vel viâ excuſabitur votum? Afferat Rev. P.Fr.Sebaſtianus expreſſam Dei Legem, quæ ejuſmodi conjugia mandet; tali caſu concedam ego, votum, futurâ contrahendi neceſſitate non prævisâ, non ſubſiſtere: quia Lex univerſalis à Superiore lata, qualis Deus eſt, prævalet particulari, qualem per votum talis parens impoſuit ipſe ſibi. An hoc negabit Fr.Sebaſtianus? Aperiat ergo ſuum ſenſum ſuper Caſtitatis voto, quod in antiquâ Lege feciſſet aliquis non prævisâ morte fratris ſui, qui ſine liberis reliquiſſet uxorem ſuam; quæ vi legis cap.25. Deuteronomii latæ in maritum poſtularet ejus fratrem. Si dixerit, eo caſu legem non prævalere voto; ergo negat jam obligationem legis, contra id quod aſſerit (*fol.55 num.82*). Si dixerit, obligare legem; ergo votum erat invalidum.

114 Audit Rev. ſua Paternitas caſum in ſacra Scripturâ expreſſum, & ſuper eo Abulenſem. Jurarunt filii Iſraël (*Iudic. cap.21 & ultimo*) non ſe daturos in ſponſas filias ſuas filiis Benjamin; his nihilominus nupſerunt quadringentæ virgines. Quæritur hîc, an peccaverint contra ſuum juramentum? Huic difficultati duas præter alias dat ſolutiones Abulenſis (*in cap.36 Numer. quæſt.8.*) Prima eſt, quòd *ſupervenerat neceſſitas magna, propter quam diſpenſandum eſſet in lege* &c. Neceſſitas erat propter periculum, ne extingueretur Tribus Benjamin, ob plurimos, qui ex eâ in bello occubuerant.

115 Altera ſolutio magis adhuc facit ad rem noſtram: Quæritur enim, an, quando jurarunt, hunc caſum præviderint, necne? Si non præviderint, erat (inquit) *certiſſimè* juramentum illud diſpenſabile: *ſecus autem, ſi juraviſſent multo tempore antè, non attendentes ad iſtum caſum; nam tunc certiſſimè crederem, quod eſſet diſpenſabile.* Non minus obligat votum quàm juramentum: ſi igitur pro juramento datur neceſſitas, quæ non prævisa, ſed poſtmodum superveniens, illud ſolvat certiſſimè; cur non dubitabitur, ſaltem reſpectu voti, facti in ſimili neceſſitate?

116 Quod urget idem argumentum; quare B.Virgo, ſi dubitabat, non conſuluerit ſummum Sacerdotem; qui ut legitimus judex dubium decideret? Reſpondeo, B.Virgini opus non fuiſſe iſto recurſu ad Pontificem; quia non dubitavit, an in illis circumſtantiis nubendum ſibi eſſet nec ne; nec dubitavit in ſuo ſponſo de animo illius ſervandi Virginitatem; nec vel in minimo ſpes ipſius defecit, quin firmiſſimè crederet fore ut Deus ſibi concederet, quod magis illi placitum eſſet. Hoc argumentum poterat Rev. P.Fr.Sebaſtianus etiam objeciſſe S.Thomæ aliiſque, qui concedunt dumtaxat votum conditionatum, quod ex una parte erat obligatorium, ex alterâ conſiſtebat cum dubio, an Deo gratum eſſet ſi ſtatum ſervaret Virginitatis.

117 Præterea, dato etiam caſu, quòd Virgo conſuluiſſet Sacerdotem: ſi hic reſponderet, ſervandum eſſe votum, non tantum non utendo matrimonio, ſed etiam nec nubendo; eſſet illud reſponſum admodum difforme diſpoſitioni, quam Deus ob altiſſimos fines circa tale matrimonium ſtatuerat. Si reſponderet, votum non obligare, atque adeo debere nubere, non ideo tamen Maria & Joſephus dimitterent animum ſervandi Virginitatem, utpote cujus votum alter alteri jam antè communicaverat: Si reſolveret, ut contraherent quidem, ſed matrimonio non uterentur; aliud occurrebat inconveniens, ſcilicet, quòd Sacerdos & populus, videntes poſtea maniſeſtam Virginis fœcunditatem, haberent illam pro voti prævaricatrice,

varicatrice, cum Matris & Filii infamiâ; quorum honori prospexit Deus, hominibus passim opinantibus, esse filium legitimum & naturalem Josephi; quia noluit Deus ante definitum tempus omni passim populo revelare mysterium admirandæ suæ Incarnationis. Hinc intelliget Rev. sua Paternitas, satisfactum esse quæstioni, quam (*fol.*45 *num.* 93) movet super fundamento, quo nixus Papebrochius suspicionem proponit super istis dubiis; & quamvis sua Paternitas dicat, nullo niti; fallitur tamen; quia, quod dicit, non probat.

118 Et notanda hîc est singularis quædam Theologia, quæ an tuta sit, judicabunt alii. Ait nempe Rev. sua Paternitas, dubitare de valore eâ formâ quâ jam dictum est, *est contra naturam voti Castitatis perpetuæ*. Reverendissime Pater, intrinseca voti constitutio & essentia manet semper eadem, sive pro eo tempore quo fit ipsum votum; sive pro eo quod post factum sequitur; estque semper talis, ut obliget, nisi altior potestas occurrens impediat: & quando ea occurrit, votum subinde suspenditur; subinde verò annullatur; nec votum dabitur, in cujus essentiâ id intrinsecè non sit imbibitum. Sed an obstat fortassis, quo minus votum fuerit absolutum & castitatis perpetuæ, quia oblato deinceps casu obnoxium erat periculo, ne Lex superior illud irritaret? Non assignabitur Theologus, qui sic loquatur: id enim perinde foret, ac ipsi Deo tollere suam potestatem; qui per Legatum suam potest efficere, ut quis statum eligat contrarium isti, quem per votum perpetuitatis obtulerat. Contrarium tenere, foret evertere doctrinam Patrum, & Theologorum, quos suprà adduximus, aliorumque plurium, quæ (concesso B. Virgini, etiam ante matrimonium, voto Castitatis absoluto) eidem nihilominus concedunt locum dubitandi, num fortè Deus aliud deinceps disponeret. Contrarium, perinde foret ac negare, quòd in veteri Testamento posset ulla virgo, sub patriâ potestate constituta, facere votum Castitatis perpetuæ; quia obnoxia erat periculo, ne id resciens pater suus ex auctoritate Legis illud irritaret, si irritare vellet ipso die, quo rescivit.

119 Pater reverendissime. Qui vovet castitatem perpetuam, solum ad hoc astringitur, ut ne (quantum in se est) velit obligationem istius voti à se removere, nec voluntariè facti voti ipsum pœniteat, sed promissum constanter nitatur servare: impedimenta tamen extrinseca (quæ in suâ non sunt potestate, & ob altiorem auctoritatem impediunt voti executionem) nihil obstant, quo minus votum, quando emissum fuit, esset perpetuum quoad illius animum, qui tali voto voluit se obligare. Audi Card. Capisucchum, (*Contr.* 15 §. 6) & in eo auctores reliquos; *Perfectio autem voti* (inquit) *tota consistit in hoc, quod est voventem perpetuo se obligare ad aliquid, quoad ipsum attinet; hac enim ratione votum habet firmare ac obligare voventem: non enim vovens tenetur extrinseca impedimenta removere, quæ executionem voti possunt impedire, & in voventis potestate non manent.* Hæc est doctrina communis; & quæ huic opposita est, voto detrahit nomen virtutis, illudque collocat inter vitia: quia tali casu votum esset firmus animus exequendi id quod vovit, quamvis etiam Deus mandaret contrarium; quod sane virtus non esset, sed positiva & aperta inobedientia, excutiendo scilicet jugum quod legitimus Superior imponit.

Argumentum VI.

120 Rev. P. Sebastianus (*num.* 97) imponit capiti P. Papebrochii hæc verba,

ba, tamquam sua. *Quia inter conjugatos propter familiarem usum, ordinarie subest periculum incontinentiæ, idcirco adeo difficilis reddebatur observantia voti Castitatis, ut merito judicari possit, Mariam & Josephum noluisse in ejusmodi casu se obstringere ad servandam Virginitatem, quando illam vovebant.* Refert deinde Latina verba Papebrochii, concluditque per miras exclamationes in hunc modum. *In hunc usque diem nemo Catholicus dixit umquam, quod in Mariâ Sanctissimâ, propter familiarem usum, fuerit periculum incontinentiæ. Quid? Periculum impuritatis in fonte ipsius puritatis? Periculum in conversatione Reginæ cæli, quale solet subesse in aliis hujus seculi mulieribus! Solus hoc excogitavit Papebrochius.*

121 Respondeo, solos esse duos, Rev. P. Fr. Sebastianum à S.Paulo scilicet & Anonymum in sua *Voce* prætensæ *Veritatis*, qui involarit in famam Papebrochii super hoc casu particulari; vitiantes ipsius clausulas dupliciter; primo, truncando illius verba; deinde, doctrinam generalem transferendo ad casum particularem, quem ipse excipit.

122 Coram omnibus pateant huc translata omnia illius verba, ut simul pateant vitia, quorum Accusatores sunt rei. Tomo 3 Martii (*fol.* 15. *circa medium numeri* 46. & *ex parte num.* 47.) cum egisset de dubio quod circa votum poterat esse, attentâ solum voti & legis naturâ, sic ait. *Dixi*, Ex ipsâ utriusque obligationis naturâ: *quia adimplendæ legis à Deo latæ necessitas, in quam aliquis nullâ suâ voluntate inducitur, quâcumque arbitrariâ, qualis est voti, obligatione potior est antiquiorque: concipi autem ea vix potest, sic ut ad solas nuptias contrahendas, non item ad consummandas, haberet obnoxios: cum finis legis* (is erat, conservare & promovere hereditatem in familiis, eo modo quo Deus disposuerat) *secundum naturæ ordinarium cursum non potuerit absque corporum commixtione obtineri. Et quamvis non nisi ad contractum nuptialem obligasset; hoc ipso, propter periculum incontinentiæ, quod subesse ordinarie solet in tam familiari, quem iste contractus affert, usu, prioris voti observatio tam difficilis reddebatur, ut merito censeri possit ad ejusmodi casum nemo se voluisse obstringere, cum simpliciter Castitatem vovebat.*

123 An in his verbis clausula est aliqua, ex qua aliam possis quam generalem doctrinam elicere? Omnino nulla: Imo sunt nonnullæ, quæ generalitatem istam manifeste probent; ut sunt τὸ *Aliquis*, τὸ *Nemo*, τὸ *Secundum naturæ ordinarium cursum*, denique τὸ *Subesse ordinarie solet*. In his omnibus agitne forte Papebrochius determinate de Maria & Josepho, prout accusatur à Fr. Sebastiano, & ab Anonymo? Minime. An in præfatis verbis vestigium latet aliquod, unde Papebrochius arguatur dictum incontinentiæ periculum aptasse non jam dico, determinate Josepho & Mariæ, sed vel ulli alteri determinate personæ? Nequaquam; quia agit solum de eo quod ordinarie solet contingere. Ulterius quæro, an in citato textu nullas habeat clausulas Papebrochius, quibus ab ordinario isto periculo, & se continendi difficultate, eximat Mariam & Josephum? Habet omnino; & dilucidas quidem. Habetne etiam verba, ex quibus de aliis, generaliter loquendo, præsumi possit, non fuisse illorum animos, ut in casu tam duro se per votum obstringerent? habetne, inquam, verba, quibus contrarium asserat de cælestibus nostris sponsis? Habet enimvero, & quidem meridie clariora; nec ipse in culpâ est, cur ea noluerint Accusatores videre. Immediate namque, nullâ factâ interruptione, post citata verba sic prosequitur (*num.* 47.) Papebrochius *Prætereamus expedito sibi per ejusmodi dispensationem utendi matrimonii jure Sponsi nostri cede-*

re & vellent & possent, quantum quidem erat ex parte suâ. Et immediate ante citatam jam doctrinam generalem circa naturam Voti & Legis, (*num.* 46.) dixerat, *Celebratum* (inter Josephum & Mariam) *per verba de præsenti contractum, eâ mente, ut ipso illius usu tantisper abstinerent, dum propitiato per bona opera ac preces Deo, certius aliquod divinæ voluntatis indicium obtinere mererentur.*

124 Ex dictis nonne Rev. P. Fr. Sebastianus & Anonymus agnoscunt adhuc animum Divinorum istorum Sponsorum; propositumq; firmissimum permanendi in sua Virginitate? Item quod Papebrochius periculum incontinentiæ & difficultatem servandæ castitatis statuat solum in eo, quod inter conjuges ordinarie contingit, propter tantam familiaritatem, quantam secum trahit status conjugalis? Quod per τὸ *Vellent cedere* suo jure, quantum erat ex parte suâ, idque ex amore Castitatis, significet Papebrochius animum servandi votum, quod ante fecerant? Nonne vident, quod per τὸ, *Et possent cedere*, explicet facilitatem per specialissimas Dei gratias servandi id, quod aliis ob earum defectum difficile esset? Nonne vident, quomodo non solum potuerint & voluerint, sed de facto contractum matrimonialem celebraverint purissimo animo, ac determinato ad sic semper perseverandum, donec aliud Deus disponeret?

125 Quis igitur, Reverendissime Pater, tuus est ille Papebrochium accusandi modus? Quâ conscientiâ id illi adscribis, quod non dicit? & quâ fide, quod dicit, taces? Applicas commune particulari? & id, quod de ordinarie contingentibus est, casui adeo singulariter speciali? quâ denique fiduciâ periculum incontinentiæ à vasis fragilibus transfers in eam, quam Deus nobis proposuit in exemplum & normam Virginum & Conjugatarum, inauditum superaddens miraculum, quo eadem femina, & Virgo & Sponsa esset, eadem mater & Virgo? Dicat nunc Reverendissimus Pater, uter in mundi theatro majorem mereatur admirationem? Papebrochiusne, qui, quando opinatur, Josepho & Mariæ ante nuptias concedit absolutum perpetuæ Castitatis votum; & hoc non obstare matrimonio quo celebrato steterit adhuc eadem voti obligatio, nisi Deus expresse jubeat contrarium? Papebrochiusne (iterum dico) qui, quando suspicatur solum de irritatione voti, sponsis tamen istis eumdem concedit Virginalem animum, absque ullâ circa ejusdem custodiam hallucinatione, & absque umbrâ alicujus vel levissimi periculi? an Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo admirationem istam merebitur, qui calcatis omnibus, intrepide per orbem buccinat, quod juxta Papebrochium noluerint Maria & Josephus obstringere se servando voto, si casus eveniret de improvisâ Matrimonii necessitate; & quod in familiari cum B. Virgine conversatione subesset periculum incontinentiæ? Quomodo periculum tale in talibus personis potest agnoscere is, qui de iisdem (*Tom.* 3 *Martii fol.* 5 *num.* 4.) sic ait, *Sponsa igitur erat & Virgo; & consentiente Sponso perpetuæ Virginitatis propositum observabat.* Quâ ratione potuit tale periculum Papebrochius concedere, cum eam ipsam observantiam & perpetuæ Virginitatis honorem, habeat pro fructu Virginalis istius matrimonii, cum ait, quod *omnes S. Josephi honores, fructus fuerint Virginalis Conjugii*? Quomodo denique Papebrochius concedat tale periculum, aut vel minimam suspicionem, qui asserit quod, *extra omnem falsitatis suspicionem manent*, scilicet Maria & Josephus?

126 Reverendissime Pater, materiâ hâc

nec

nec est gravior nec sacratior alia. Si execrabile scandalum foret, in Papebrochio similes propositiones extare; adverto scandalum non minus detestabile esse, quod unus Provincialis Carmelita eas illi affingat. Illud *Væ*, quod Christus intentavit adversus scandala, non intentavit in eum, qui calumnias & falsas imposturas patitur; sed in eum, qui dum horridas fœditates imponit alteri, populos commovet & mundum implet turbulento strepitu. *Væ mundo à scandalis: verumtamen væ homini illi, per quem scandalum venit.*

127 Detur hoc Reverendissimo Patri, quod gens rustica & illitterata persuasa fuerit, Papebrochium adversus Mariam & Josephum tam horrida scripsisse; detur etiam, idem genti mediocriter litteratæ fuisse persuasum; at ubi, discussâ nebulâ erumpens lux veritatis, sole clarius manifestaverit, non esse Papebrochii eas propositiones, quæ ipsi imputantur, quantum tunc tandem mirabitur, imo stupebit Orbis? Quas non ab imo pectore exclamationes depromet viri docti, sapientes, veritatis amantes; viri denique, qui divinâ luce instructi norunt penetrare atque pro merito exaggerare enormitatem, quam in tali materiâ secum trahunt publicæ imposturæ? Expendat hoc, perpendatque attente Reverendissimus Pater in spirituali suo recessu; & non negabit, me vera loqui.

128 Idem rogatum velim Anonymum nostrum; ac præterea, cum glorietur, esse se Præconem & Vocem veritatis, ut sibi præsentem statuat Papebrochium, & verbis Augustini, cum justa acrimonia, dicentem sibi id, quod olim sanctissimus Doctor dixit Juliano (*lib.4. cap.8*). *Tu autem*, Anonyme, *vir honestus & verax* (Vox veritatis) *abstulisti verba quæ dixi, & dixisti quod ipse finxisti: redde verba mea, & evanescet calumnia tua.*

Argumentum VII.

129 IDem Rev. P. Fr. Sebastianus (*fol.45. num.94.*) arguit in hunc modum: *De lege, quæ obligabat ad nuptias, ait Papebrochius, vix posse concipi, obligasse ad matrimonium dumtaxat, & non ad usum ejusdem; nam juxta ordinarium naturæ cursum, non poterat Legis finis obtineri absque dicto usu: atqui Mariam & Josephum subdit Papebrochius obligationi contrahendi matrimonium: ergo subdit eosdem obligationi illud consummandi.* Vix crederem, esse hoc argumentum Rev. P. Sebastiani, nisi publicis typis editum viderem.

130 Respondeo 1. Hoc argumentum non militat contra assertionem & sententiam Papebrochii; hic namque, cum aliis sanctis Patribus Doctoribusque, verbo respondet, quod, cum in matrimonio res admodum distinctæ & separabiles sint, usus & potestas seu jus ad usum, in hanc ultimam solum Maria & Josephus consenserint, tradentes sibi invicem dictam potestatem radicalem; non qualemcumque, sed impeditam per antecedens utriusque votum absolutum Virginitatis, idque cum usus ipsius displicentiâ positivâ, ac tantâ, ut, nisi expresse divinum præceptum accederet, in illum nequaquam consentiret.

131 Respondeo 2. Etiam in eo, quod suspicatur Papebrochius, oblitus est Rev. P. Sebastianus terminorum, quos in proprio suo argumento includit, & quibus argumentum dissolvitur. Oblitus est namque termini *τὸ Vix*, iterumque alterius termini *τὸ Secundum ordinarium naturæ cursum.* Et cum horum non meminerit, non meminit etiam, quod contra illud *Vix*, & contra, *Ipsum naturæ cursum*, poterat excipere & triumphare imperium superioris gratiæ & providentia extraordinaria, quâ matrimonium istud Deus disponebat.

 Quem-

Quemadmodum autem istius providentiæ pars una erat, ut Christus nasceretur ex nuptâ Mariâ Virgine, in quo victus succubuit naturæ cursus: similiter disposuit, ut etiam, casu quo dubia esset obligatio voti, constans firmissimusque sibi constaret animus idem, quo votum emiserant. Atque hæc est singularis cælestium Sponsorum gloria, quod quoad animum æqualiter manerent Virgines, sive quando votum illos obligabat, sive quando lex videri poterat valorem voti sustulisse. Atque adeo dum Judæi reliqui nuptias avide expetebant, si forte per naturalem suum fructum propius accederent ad Messiam; è contrario Maria & Josephus adeo erant puritati dediti, adeo anxii de Virginitate suâ perpetuâ; ut hujus amore, dato etiam casu quod votum suum non subsisteret, propiori isti ad Messiam accessui renuntiaverint. Atque in tam inauditæ Virginitatis hujus præmium (inquit Papebrochius) constituit illis Deus eam ipsam, cui renuntiabant, dare gloriam; quippe legitimum ac verum Mariæ filium & putativum Josephi, concessit esse Messiam.

132 Reverendissime Pater, totum hoc habet Papebrochius dicto suo (*tom. 3 fol. 15 num. 46 & 47.*) Ibi videre est animum quo contraxerunt; uti jam suprà retulimus num. 123 hujus nostræ Apologiæ. Ibi videre est cessionem juris, quod contractus per se tribuit. Ibi videre est orationes & preces, quibus explorabant voluntatem divinam. Ibi videre est, quomodo Deus manifestarit, quid sibi placeret. Ibi videre est, quomodo in virtute hujus manifestationis antiquum votum renovaverint. Ibi denique palàm fiet, quomodo juxta Papebrochium, ante, in, & post nuptias, non aliud occurrerit vel intercesserit nisi votum Virginitatis; animus Virginitatis, & renovatio ejusdem voti; quamvis etiam per ejusmodi Virginitatem spoliarent se privilegio, citius in familiam ac domum suam introducendi Messiam. Specialis Papebrochii laus est, quòd, juxta ideam suam de S. Josepho, cum proportione dici possit, quod dicitur de ejusdem Sponsa; *Quomodo fiet istud, quoniam mulierem non cognosco?* Et post hæc omnia tam ardens est ad accusandum Papebrochium quorumdam prurigo, & Anonymi cujusdam tam arrogans audacia, ut illi imponere non horruerint tam scandalosa dogmata! *Væ homini illi* (ait Christus) *per quem scandalum venit.*

Argumentum VIII.

133 IDem Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo (*fol. 44 num. 90*) refert hæc Latina verba Papebrochii. *Credebatur æstimatione communi, in legem & publicam honestatem peccaturus gravissimè, qui vel mortuo fratri suscitare semen, viduâ illius ductâ; vel hæredem parentibus unicam agnatus proximus ducere noluisset uxorem; vicissimque talis vel puella vel vidua, quæ noluisset ejusmodi nuptiis consentire, vel nuptiis sic legitimè contractis uti ad liberos ex se gignendos.* Quam versionem Hispanicam (putas lector) dabit verbis illis Latinis Rev. noster Fr. Sebastianus, traductus per D. Danielem à S. Petro? Non aliam certè, quàm quâ Lutheranum vult facere Papebrochius. Audiamus Reverendissimum. *Erat*, inquit, *dictamen apud illum populum commune, quod gravissimè peccaret contra leges & bonum publicum* (Nota) *qui non contraheret matrimonium, sive vir ille foret sive mulier, & post contractum eo non uteretur ad gignendos filios: ergo Elias, Elisæus, Jeremias non contrahendo, uti non contraxerunt, peccarunt gravissimè in sententiâ Papebrochii. Iudicetur hìc, an in eo conveniat cum sententiâ Lutheri.* Hactenus doctus Carmelita.

134 Re-

134 Respondeo. Ruit hoc argumentum & imposturæ convincitur, solâ fideli versione duplicis clausulæ Latinæ in Hispanicam. Peccatum statuit Papebrochius in duobus solum determinatis casibus; quorum unus est in defuncti fratre, qui viduam noluerit in uxorem ducere, & *mortuo fratri suscitare semen*: alter in *agnato proximo*, qui *heredem parentibus unicam ducere noluisset uxorem*: atque idem est de tali vidua, & tali herede respectu virorum, quos lex designat. Atqui, cum sub isto genere personarum determinatarum non omnes reliquæ comprehendantur (quis enim dixerit, viros omnes fuisse defunctorum fratres, aut omnes feminas fuisse heredes parentibus unicas?) quid fecit hîc Rev. P.Fr.Sebastianus? Id nempe, quod sensum habet dumtaxat particularem & restringentem, traduxit ad sensum universalem & illimitatum. Talem traducendi modum ars nulla docet; talem accusandi & publice denigrandi artem nulla permittit Theologia, multoque minus ea quæ rigidior & tutior vocatur.

Argumentum IX.

PAtres Delatores (*in delatione citatâ jam fol. 6*) arguunt per errorem, aliquatenus præcedenti similem, dixisse Papebrochium, quòd, quamvis Josephus & Maria, quantum erat ex parte Virginalis utriusque animi, possent & vellent cedere (uti cesserunt de facto) jure utendi Matrimonio; *non tamen videantur absque gravi scelere potuisse Majores suos (eos saltem, quibus alia nulla esset posteritas, quales Joachimus & probabiliter etiam Heli fuerunt, fortasse etiam multo plures) incomparabili illâ & inæstimabili fraudare gloriâ, quam erant æternam intes Beatos consecuturi, si repromissionis series per ipsos esset propagata.* Duas Notas faciunt RR. Patres isti Carmelitæ super dictâ clausulâ Latinâ Papebrochii.

136 Prima Nota est, quòd suo nomine absolutè dicat, *commissuros gravissimum scelus*, fraudando Majores suos dictâ gloriâ. Respondeo, istud gravissimum scelus, quod Hispanicè Accusatores ajunt assertivè dici, Latinè non inveniri in Papebrochio. Hic non dicit, quòd *committerent peccatum*, sed quod videbantur commissuri. *Non tamen videntur absque gravi scelere potuisse*. Atqui inter *existere* rem aliquam absolute, & *videri existere*, magnum intercedit discrimen. Super veritatibus Catholicæ fidei innumeras Quæstiones instituit D.Thomas, incipitque dicens, *Videtur quod non*. Quæro; an rectè faceret, qui diceret, quòd Doctor Angelicus in principio dictarum Quæstionum respondeat, negando absolutè tales veritates; postea verò easdem retractet, per τὸ *Sed contra*, vel τὸ *Respondeo dicendum*, tenens sententiam contrariam? Certe non faceret recte: quia post Quæstionis propositionem, infra hæc verba, *Videtur quod non*, ponit quidquid apparenter adversus tales veritates objici potest vel difficultatem pati. Idem prorsus accidit Papebrochio in præsenti casu, ubi exaggerat expenditque difficultates, quæ contra subsistentiam voti possent objici.

137 Agnoscent hoc clarius RR. Patres in his D.Thomæ verbis (3 *par. qu.* 28 *art.* 4.) *Videbatur*, inquit, *esse lege prohibitum, non dare operam ad relinquendum semen super terram; ideo non simpliciter Virginitatem vovit Dei Genitrix, sed sub conditione, si Deo placeret.* Hæc sancti Doctoris verba, Patres mei, quomodo vertenda sunt? An asserendo absolute prohibitum fuisse, nuptias non celebrare? an vero non plus affirmando, quam, quod videbatur id esse prohibitum? Si primum; hac solâ clausulâ eversus jacet totus antiquæ Legis Monac-

chatus: si posterius; omnino cum Suarezio in locum citatum dicendum erit; *Nihil simpliciter affirmat, sed dicit ita apparere potuisse* &c. Et, ut verum fateamur, non erat profecto apparentia ista tam levis, ut talis intellectus (qualis erat Mariæ) in lege versatissimus, non comprimeret fervoré voluntatis, ne illico prorumperet in Virginitatis votum absolutum, sufficiente solum conditionato; quantumvis Reverendissimi Patres absolutum concedant tot feminis, quot eo tempore volunt fuisse Religiosas. Hanc ipsam igitur interpretationem, cum dent sancto Thomæ; energiam seu vim, quam hujusmodi clausulæ, τὸ *Videbatur*, tribuunt respectu Mariæ; tribuant quoque clausulæ Papebrochii, τὸ *Videntur*, quâ nec quidquam affirmat nec opinatur, sed solum suspicatur.

138 Altera Nota, quam faciunt super præfatâ Papebrochii clausula, est; quod, *si verum foret, quod in eâ dicit, & de gloria essentiali ageret, sequeretur, omnes Christi Progenitores, quos S.Lucas & S.Matthæus referunt, salvos fuisse, quod falsum est.* Respondeo, non agere Papebrochium de tali gloriâ essentiali; nam, ut Theologus, novit, in quo illa consistat. Facit solum mentionem æternæ gloriæ, cujus nomen etiam accidentali potest applicari; cujus ipse Deus per obsequia nostra capax est, & Apostoli per conversionem infidelium, atque Religionum Fundatores per filios, quos Deo pariunt sanctitate doctrinâque illustres.

139 Nec etiam agit Papebrochius de omnibus Christi Progenitoribus, per propositionem universalem, sed solum per indefinitam; & hanc quidem restringit ad eos quibus alia nulla esset posteritas, assignans *S.Joachimum & probabiliter etiam Heli*, & sub particulâ dubitantis *multo plures.* Quod totum in præfatâ suorum verborum clausulâ Papebrochius includit parenthesi: at Patres Accusatores in sua Delatione omiserunt parenthesim istam integram, uti videre est folio 6, & usi sunt termino universali τὸ *Omnes*, quo Papebrochius non utitur.

Argumentum X.

140 IIdem Patres Carmelitæ, fol.4. præfatæ Delationis, sic arguunt: Papebrochius Tomo 3. Martii (*fol.*14 *col.*1.§.7.) ponit hunc titulum: *Sanctorum Christi parentum desponsatio & continentiæ votum.* Qui utitur illo termino *Continentiæ* ad explicandam Virginalem Mariæ puritatem, tribuit B.Virgini virtutem admodum accisam, vel quiddam quod virtute minus sit: ergo Papebrochius non loquitur ut Theologus: & verso folio concludunt, terminum, *Continentiæ votum*, non casu fuisse positum in titulo dicti Paragraphi; sed cum multo artificio nota digno.

141 Respondeo, divinam Providentiam permisisse hunc arguendi modum; quo scilicet orbi clarius innotescat modus accusandi Papebrochium, dum huic attribuunt artes & versutias contra Dei Matrem ejusque puritatem. Hugo Victorinus, loco supra citato (*num.*110) sic interrogat. *Quare nubere voluit, postquam continentiam voverat?* & statim in cursu totius capitis, votum istud Continentiæ, vocat modo votum Virginitatis, modo propositum ejusdem. S.Augustinus (*Epist.*143) dicit, *De ipsâ continentiâ Virginali*, in qua continentiam Virginalem vocat Virginitatem, quam virgo Demetrias Deo consecrarat. Card.Capisucchus (*Controv.* 16. *q. unica ante* §.1.) ait: *Virgo sanctissima significat* (Angelo) *impedimentum se habere, quo minus filium concipere & parere possit; impedimentum autem illud aliud esse non potuit quàm votum Continentiæ.* Venerabilis Petrus Cluniacensis,

niacensis, exhortans neptes suas ad perseverandum in felici statu Virginitatis, quam voverant, sic ait: *Vos estis, quæ vovetis & redditis Domino Deo vestro vota perpetuæ continentiæ.* Spiritus sanctus per os Salomonis (*Sap.8.v.21*) ait: *Non possem esse continens nisi Deus det.* Cornelius hic interpretatur dicens; *Continens idem est quod castus*; citatque Glossam, Dionysium, Holcot, Hugonem Etherianum, & Tertullianum. Lorinus ait, juxta communem Latinorum sensum, per *Continentem* intelligi hoc loco *Castum*.

142 Reverendissimi PP. Delatores, citati Interpretes & præcipue sanctus Spiritus, suntne juxta vos locuti ut parum Theologi? S. Augustinus aliique Doctores, parumne honorifice de B. Virgine Maria locuti sunt, dum de ea scribentes usi sunt vocabulo *Continentiæ*? Fuitne illud eorumdem inventum, aut versutum artificium, notâ dignum? Ibitis inficias; scio. Cur ergo id asseritis de Papebrochio? Si nomen *Continentiæ* terminus est genericus, cujus significatum possit contrahi ad virtutem castitatis, iterumque sub hâc limitari possit ad solam castitatem conjugalem, & ad solam quoque virginalem; unde divinastis, RR. Patres, Papebrochium non intellexisse continentiam in hoc ultimo sensu, dum loquitur de Josepho & Mariâ? Sanctus Augustinus certe, (*libro de continentia cap.1*) sensum illum applicat & uni & alteri castitati, citans textum Sapientiæ suprâ allegatum. Sed invenitur solutio apud ipsos Delatores; *Quamquam* (inquiunt) *appareat, quid velit dicere P. Papebrochius.* Videtis ergo, Patres mei, & prævidetis, quid ille velit dicere: nec negare potestis, quod in toto Paragrapho isto semper utatur termino, *Votum virginitatis*; nihilominus accusatis illum, contra id ipsum quod fatemini vos videre: & dum intelligitis, quid velit dicere, definitis in eo ipso versutiam esse & insigne artificium notâ dignum. Nescio an hoc non sit id, quod notavit S. Bernardus in altero, cui dixit: *Noli, quod intelligis, in aliud vertere.*

Argumentum XI.

143 REv. Patres Fr. Sebastianus (*fol.42 num. 76, & 77,*) Fr. Joannes Gomez Barrientos; Fr. Petrus à Conceptione, & Fr. Angelus à Purificatione (*in Delatione Madriti impressâ anno 1694 fol.13.*) agunt de Virgâ S. Josephi; & quia Papebrochius ait, ex quorumdam Orientalium scriptis apocryphis haustum esse, quod vulgo narratur de virgâ in aliarum præsentia florescente; nec id intelligit de facto & materialiter, uti historia sonat, sed in sensu solum mystico & significativo; mira quædam in illum congerunt: quem nempe describunt ut auctorem, cujus causa Ecclesiasticorum rituum amantissimus quisque possit Ecclesiam ipsam irridere atque contemnere, utpote quæ publicæ venerationi exponat apocrypha & ficta prodigia.

144 Progrediuntur ulterius (*in dictâ delatione anni 1694*) sic dicentes; *In 3 Præambulo vidimus venerationem traditionibus sacris debitam, & fidem quam eædem merentur: vellemus autem scire, quibus Auctor iste nitatur fundamentis, ut traditionem tantopere celebratam rejiciat ut apocrypham.* At si dictum Præambulum attendatur totum, non agit de traditionibus aliis, quam quas Divus Basilius vult haberi tamquam vivum Euangelium; quarum vel unam negare, juxta Hosium Episcopum, perinde est ac negare Euangelium totum; de iis, inquam, traditionibus, quas negare secundum Originem, hæreticum est: & inter alios citant Theophilum Raynaudum, qui contra Joannem Launoyum ait,

Cal-

Calvinistarum esse axioma, negare traditiones, ideo solum, quia non sunt scriptæ.

145 Ex his omnibus infertur, juxta RR. PP. Delatores, historiam & traditionem de Virgâ S. Josephi adeo esse certam, ut in dubium revocari non possit, nisi simul abnegetur Catholica fides, & occasio detur Ecclesiam irridendi; & juxta Rev. P. Fr. Sebastianum, nisi oppugnetur ac vulneretur ipsa Ecclesia.

146 In affirmationibus adeo absolutis lentiori pede procedendum erat; quia tantum peccat, qui nimium affirmat absolutè, quàm qui minus. In Veritatibus fidei, sicut nec apex unus tolli potest, ita nec addi ei, quod Ecclesia credendum proponit. Unum & alterum vetat Joannes Apoc. 22 vers. 18 & 19. Quod autem ad historiam Virgæ pertinet, primum probatos audiamus auctores, tum inspiciamus rationes.

INTERP. *Hic porro pergit Auctor producere optimorum Scriptorum, tam Theologorum quam Historicorum sententias, rejicientium ut fabulam miraculum virgæ, & ipsam unde hausta scripturam inter apocryphas referentium: quæ omnia cum Latine reddita legantur §. 9 Articuli 25 in Responsione, istic require & transiliendo numeros 19 inter medios mecum procede ad sequens.*

Argumentum XII *& ultimum.*

167 Pater Fr. Sebastians à S. Paulo (*fol.* 45 *num.* 89) & PP. Delatores (*anno* 1691 *fol.* 4) referunt hanc Propositionem Papebrochii (*tom.* 3 *Martii fol.* 14 *num.* 45.) *Quia tamen consecrata Deo per votum Virginitas, res fuit ante Christum tam insolita, ut nullâ lege vel exemplo cujusquam quidquam inter judæos circa ipsam videamus fuisse constitutum.* Eorum primus P. Sebastianus ait, talem propositionem idem ferè esse, quod dixit Lutherus, scilicet: *In veteri Testamento nullo modo licitum fuisse, carere uxore*; arguitque cum Bellarmino: *si ita est, quomodo Elias, Elisæus, Ieremias & Ioannes Baptista caruerunt uxoribus?* Mirabilia sunt Dei profundissimaque judicia, quibus permittit, ut tamquam Lutheranus traducatur vir apprimè Catholicus; idque intendatur probari per argumenta verè debilia pro uno assumpto, licet robusta sint pro altero. Arguit rectissimè Bellarminus; quia, qui negat, in veteri Testamento fuisse licitum carere uxore, convincitur exemplis eorum, qui in eodem non duxerunt uxores. Sed qui agit de Virginitate cum voto, quis hactenus eum impugnavit hac forma? *Petrus, Franciscus, Antonius non habuerunt uxores proprias; Ergo fuerunt Virgines cum voto.* Dialecticus quisque mediocris negabit promptissimè consequentiam: etenim (etiam in Lege gratiæ, ubi habemus consilia Euangelica & millena exempla Virginum ex voto) plurimi obierunt cœlibes & numquam conjugati; non ideo tamen certò asserimus, fuisse Virgines, nedum ex voto: quia cœlibatus non infert Virginitatem, multò minus Virginitatem ex voto: de hac autem, Rev. Pater, agit Papebrochius: ergo argumentum tuum, quod præcisè, respicit carentiam sponsæ, nec est contra Papebrochium, nec probat Virginitatem illorum Sanctorum, quæ per alia solidiora principia probari debet, & votum illorum magis convincentia.

168 Instant pariter omnes & P. Sebastianus & PP. Delatores, ajuntque, præfatam Papebrochii Propositionem militare adversus antiquum Monachatum; & Sacrum Tribunal, Decreto anni 1639, qualificare & approbare, quòd in Lege scriptâ extiterint vota Castitatis & Virginitatis perpetuæ & verus Monachatus.

169 Respondeo, Quòd (postquam idem Tribunal condemnavit anno 1636

Hi-

Historiam propheticam, RR. PP.Carmelitæ Discalceati instituerunt de novo suam supplicationem ac defensionem super eo, quòd in Lege scriptâ extiterint vota virginalis Castitatis, Obedientiæ perpetuæ & voluntariæ Paupertatis, ac verus Monachatus) Domini Inquisitores circa has Propositiones dixerint, *Currant impressæ in formâ sicuti sunt, & imprimi possint de novo.* Sunt formalia verba Decreti, quod sacrum Tribunal expedivit 9 Decembris anni 1639.

170 Salvâ pace vestrâ, RR. Patres, quæro; quid hisce verbis mandat sacrum Officium? Respondebunt omnes, unum hîc mandari, permitti alterum: Permittitur, ut possint imprimi & impressæ currere; mandatur autem, saltem per consequentiam, ut nemo illas audeat censurare censuris spectantibus ad sacrum Officium: sed non mandatur aut prohibetur, ne quis sequatur opinionem contrariam; non item, ne quis illas impugnet; non etiam, ne impugnatio ista scripto fiat: non mandatur populo Christiano, ut positivè velut rem certam affirmet, in Lege veteri Monachatum cum talibus votis extitisse. Horum nihil mandatur; ac consequenter, consideratis sacri Officii decretis aliis, non prohibetur, quò minus quis contrariam opinionem sequatur, modò non censuret alteram.

171 Ad hoc probandum affatim suppetunt exempla. Primum sit, habita Romæ celebris illa controversia eorum, qui contra Scientiam mediam tuebantur Prædeterminationem physicam. Res hinc & inde fortissimè ventilata est: & mandavit tandem Papa, ut utraque opinio posset currere ac defendi, tamquam probabilis; eâ tamen lege, ne pars alterutra alteram censuraret. Quæro, an vi istius mandati seu decreti tenerentur PP. Dominicani sequi Scientiam mediam, aut PP. Societatis Prædeterminationem physicam? Minime. Estne fidelibus integrum, utramvis ex duabus illis opinionem sequi? Maxime. Peccabitne in Papale decretum, qui alterutrius opinionem impugnaverit, abstinendo tamen à censuris? Nequaquam. Eccur ergo PP. Delatores tamquam condemnari dignum accusant eum, qui sequitur & tuetur contrarium ejus, quod sacrum Tribunal dumtaxat permisit currere? Quis dixit, solam unam permissionem inducere obligationem sequendi id quod permittitur? Quodque plus est, quis dixit, alicujus opinionis meram permissionem idem esse atque condemnationem contrariæ?

172 Ad hoc primum exemplorum posset alterum addi de P. Stephano Fagundez; cujus quamdam Propositionem Domini Inquisitores condemnaverant primum, deinde, auditâ defensione, absolverunt permiseruntque currere; & sic de multis propositionibus aliis aliorum Auctorum, de quibus idem dici potest. Si autem non ita id intelligendum volunt PP. Carmelitæ, sed eo ipso, quo propositio vel opinio aliqua accusata liberatur à censurâ, manere prohibitam vel damnatam illi oppositam, non graventur notare inconvenientia seu incommoda, quæ inde sequuntur, & sequenti Capite distinctius explicantur.

CAPUT QUINTUM.

Proponuntur inconvenientia ex inde sequentia, quod simplex alicujus opinionis permissio censeatur contrariæ condemnatio.

INCONVENIENS I.

173 QUi tenent votum Virginitatis in Lege veteri, consequenter tenent ac tuentur, ante Dei Matrem fuisse, qui cum præcedentiâ temporis conceperint dictum Virginitatis votum. Hoc autem negant Sancti & Doctores pene innumeri. Solus P. Sherlogus Societatis Jesu in Cantica (*Vestigat. 20 sec. 2*) enumerat ultra septuaginta Auctores nobilissimos, sapientissimos, & pientissimos; atque inter eos S. Epiphanium, S. Augustinum, S. Hieronymum, S. Ambrosium, S. Joannem Damascenum, S. Bernardum, & S. Ildephonsum. De S. Thomâ mentionem faciemus seorsim.

174 Non omnium hîc possum verba referre; referam tamen quædam quorumdam insigniter sanctorum; ut per transennam pateat, quâ specie veri in Delationibus suis dicant PP. Carmelitæ de Patribus Ecclesiæ, *ferè omnes in eo conspirare*, nempe, quod *votum Virginitatis in veteri Testamento extiterit*.

175 S. Bernardus (*Homiliâ 3 super Missus est*) sic ait: *ô Virgo prudens, ô Virgo devota, quis te docuit, Deo placere Virginitatem? Quæ lex? quæ justitia? quæ pagina veteris Testamenti vel præcipit, vel consulit, vel hortatur in carne non carnaliter vivere, & in terris angelicam ducere vitam? Ubi legeras, laudatos esse qui se castraverunt propter regnum cælorum?* & paulo post. *Tu verò, non dicam præceptum, sed nec consilium, nec exemplum* &c. Sed dic age, gloriose Sancte, numquid ergo præcessit justitia, id est, virtus tot tantorumque Religiosorum utriusque sexus in suis conventibus; & adeo quidem laudatorum, eo quod per votum Virginitatis, propter regnum cælorum Deo oblatæ, superaverint ipsam Legem? Non, inquit idem Sanctus. Invenio quidem in veteri Lege viros feminasque sanctitate præfulgentes, qui possint in exemplum statui, & magnis encomiis præbere materiem; at qui in exemplum adducatur pro offerendo voto Virginitatis, neque in Lege invenio, neque in homine, neque in monasteriis. Hoc privilegium reservabatur soli Mariæ.

176 S. Joannes Chrysostomus in hâc materiâ extendit se admodum fuse. Homiliâ 9. de Pœnitentia explicat defectum voti seu professionis Virginitatis per hoc, quod huic non posset se quispiam voto illigare. *Talis enim* (inquit) *virginitas est, ut eam potuerit nemo veterum conservare.... Gravis enim erat virginitatis professio., ut hac nemo se religaret. .... Nemo igitur veterum poterat virginitatem tenere.* Idem Sanctus (*libro de virginitate qui reperitur, modo in tomo 5, modo in 6.*) *Judæi* (inquit) *virginitatis laudem aspernantur .... Contrà verò Gentes admiratione virginitatis obstupescunt, quam tamen sola colit Ecclesia.* Idem iterum (*cap. 13*) *Virginitas in veteri Testamento res perspicua non erat: nec enim solum reliqua multitudo, sed & Levitæ & Sacerdotes, atque adeo summus ille Pontifex magni nuptias æstimabant.* Hujus Doctoris terminis in unum collectis expensisque, quis negabit, in ejusdem sententiâ hujus voti primatum, non

non quoad dignitatem solum, sed etiam quoad tempus deberi B. Mariæ Virgini?

177 S. Albertus Magnus (*in Mariali pag.9.*) dicit: *usque ad Mariam Virginem Virginitas maledicta fuit: hæc autem* (Maria) *opprobrium Virginitatis abstulit.*

178 Iterum S. Bernardus, agens de voce turturis, tamquam præcone Castitatis (*Serm. 59. in Cant.*) *Tunc ait voci illi tempus fuisse tunc dicas, cum sub maledicto omnis jacebat sterilis in Israël; cum Patriarchæ ipsi simul plures haberent uxores; cum frater fratris sine liberis defuncti semen suscitare ex lege compellebatur? At ubi insonuit ex ore cælestis Turturis commendatio illa Spadonum, qui se castraverunt propter regnum Dei: & iterum alterius cujusdam castissimi Turturis consilium de virginibus ubique invaluit, tunc primum dici veraciter potuit, quia vox Turturis audita est in terrâ nostra.* Idem sentiunt S. Ambrosius (*Serm.6. in Psal.118, & in libr. de Isaac: cap. 4.*) S. Augustinus (*homil:33*) S. Hieron (*lib. contra Jovin.*). Ex his clare patet, Virginitatem Deo oblatam, in Israel agnitam non fuisse, nedum voto firmatam; & fuisse reservatam Legi gratiæ.

179 Abulensis (*in l.4 Reg.cap.18.q. 19*) sic habet. *Non fuit aliqua, quæ emisisset votum Virginitatis propter Deum, ante Dominam nostram.* Legatur Canisius (*l.2. de Deipara c.14*) ubi ait: *Consentienter atque constanter judicant Patres Ecclesiæ, adeoque ex ipsis Euangelii verbis demonstrant, Mariam ex voto Virginem, adeoque voventium primam extitisse.* Legatur quoque doctissimus Cartagena (*tom. 1 p. 1 hom. 5 de arcan. Deip.*) qui idem, quod Canisius, dicit; refertque nominatim Patres & Ecclesiæ Doctores, qui Deiparæ concedunt Virginitatis ex voto primatum, etiam quoad præcedentiam temporis.

Animadversio.

160 EX dictis oritur notatu dignissima Consideratio; nempe, quod, si, quia Sacrum Tribunal permisit defendi, in veteri Lege extitisse votum Virginitatis, velint Delatores inde concludere, damnatam esse opinionem, distinctissime concedentium Deiparæ quoad dignitatem & tempus primatum hujus voti; volent tandem etiam deleri, non jam solas Propositiones, verum Tractatus integros tot Sanctorum Patrum ac Doctorum illustrium, expurgarique & corrigi eorum libros, ideo solum, quia ardentissimâ devotione & solidissimis argumentis propugnant singularem istam Mariæ gloriam. Atque idem volent fieri de libris innumeris sapientissimorum Doctorum, qui in unaquaque Religione tuentur & illustrant eumdem primatum voti Virginitatis in Mariâ quoad tempus. Hoc autem non videntur Delatores posse prætendere. Conquiescant igitur, sinantque, ut suam quisque opinionem absque censurâ amplectatur, solidis nixam fundamentis neque mereatur Papebrochius id, quod merita non est illustrissima Doctorum, idem quod ille, negantium legio.

INCONVENIENS II.

181 PAter Fr. Sebastianus à S. Paulo (*fol. 44. num. 86*) ait; circa votum Virginitatis in Deiparâ certum esse, non fuisse illud nisi conditionatum; cum tamen aliunde dicant PP. Carmelitæ, illud fuisse in exemplum aliis Virginibus, quæ in Lege veteri faciebant votum Virginitatis. Hinc alia nascitur difficultas. Nã supposito quod B. Virgo à principio votum emiserit dumtaxat conditionatum, post matrimonium autem initum converterit illud in absolutum; quæritur, utrum ex duobus illis votis Deus proposuerit in exemplum Vir-

 ginibus

ginibns voventibus in Lege veteri? Si dixerint, quod votum dumtaxat conditionatum: quomodo potuit illud in exemplum proponi pro tot absolutis votis? Si dixerint, quod absolutum: cur non idem ipsi Deiparæ proposuit Deus, ut quæ futura esset Mater Messiæ, faceret simile votum absolutum, & à principio offerret absolute istud sui sacrificium? Si autem unum & alterum votum proponebatur filiabus Israël, ut Virgines essent ex voto majoris perfectionis; cur non & id ipsum proponebatur B. Virgini? Responsum non dabit sive P. Sebastianus, sive quis alius Carmelita, quod non retorqueatur, probando, B. Virginem vel ab initio fecisse votum Virginitatis absolutum; vel Virginitatis vota, si quæ fuerint in antiquo Testamento, fuisse conditionata. Non enim apparet, unde fiat, ut aliis personis (quantumvis sanctis, attamen B. Virgini in sanctitate longe inferioribus) absolutum votum non fuerit difficile; fuerit autem B. Virgini, quæ ceteras omnes in omni virtutum genere facilitate superabat in immensum. Vi hujus & similium discursuum victi Auctores varii, negant antiqua illa vota; nec tamen accusantur tamquam refractarii adversus decreta S. Officii. Cur igitur non idem concedatur Papebrochio?

INCONVENIENS III.
Circa Doctrinam Divi Thomæ.

182 NOn consideremus votum conditionatum, quod juxta D. Thomam ab initio fecit B. Virgo; sed rationem, ob quam Sanctus ille censuit non fuisse votum absolutum. Hic (*in 3 par. q. 28. art. 4*) sic ait: *Quia tempore Legis oportebat generationi insistere tam mulieres quam viros (quia secundum carnis originem cultus Dei propagabatur, antequam ex illo populo Christus nasceretur) Mater Dei non creditur, antequam desponsaretur Joseph, absolute Virginitatem vovisse; sed licet eam in desiderio habuerit, super hoc tamen voluntatem suam divino commisit arbitrio.*

183 Et in responsione ad 1 Argumentum sic iterum ait ibid. *Ad primum dicendum, quod videbatur lege prohibitum, non dare operam ad relinquendum semen super terram; ideo non simpliciter Virginitatem vovit Dei genitrix, sed sub conditione, si Deo placeret.* Sed quid ais, ô Doctor, puritate tua vere Angelice? Fierine potest, ut ratio, quæ sapit adeo carnem & sanguinem, atque per se tantopere adversatur virginitati, prout indicant tua illa verba (*quia oportebat generationi insistere*, & *quia videbatur lege esse prohibitum, non dare operam ad relinquendum semen super terram*) fierine potest, inquam, ut talis tamque carnalis ratio ei, quæ virginali puritate excedebat ipsos Angelos, fuerit causa motiva non emittendi votum istius puritatis absolutum? An ea ratio, cujus objectum virginalis animus semper refugit, animum Mariæ potuit suspendere, quo minus id absolute voveret, quod habebat in desiderio? fierine potest, ut antiqua Lex tam ab omnibus Virginibus sub absoluto voto destituta esset, ut etiam diceres videri in ea prohibitum esse non accipere conjuges, & post acceptos non dare operam procreandis filiis? Præterea an hoc ipsum intelligebat Maria, eratque ejusdem opinionis; & propterea abstinebat ab emittendo voto absoluto?

184 Sed dic, quæso, sapientissime Doctor; an non in Lege veteri extabant monasteria Religiosorum utriusque sexus, iique omnes obstricti erant absoluto voto Castitatis, & quamplurimi etiam Virginitatis? Non hoc ait sanctus Doctor; nec dicit invenisse se alicubi talia absoluti

voti Virginalis exempla;potius tam multa dicit in contrarium, ut Virginitas eo tempore videri possit prohibita. Hoc est quod invenit in sacris Litteris;& volentem in Deiparâ sustinere virginalem puritatem, non qualemcumque sed voto firmatam, absterruit, quod antiqua Lex non ferret virtutem illam sub absoluto voto. Invenit præterea, adeo tunc temporis stabilita fuisse connubia, ut ipsa Mater Dei non potuerit se determinare ad vovendum absolute Virginitatem; quia non habebat clare perspectum, an ipse Deus (qui per fructum aliorum connubiorum suum propagabat cultum) idem de se disponeret.

185 Alter nunc, D. Thomâ major, prodeat Theologus; prodeat alter Deiparâ Virgine perspicacior, meliusque intelligens Legis antiquæ, quoad qualitatem ac statum votorum sub eadem Lege; quin etiam, si ad divinas revelationes recurrere lubet, prodeat persona altera, quæ Mariâ fuerit illustratior. Non prodibit certe, qui possit illi in his præferri, imo nec æquiparari. Dixit nihilominus ea, quæ jam vidimus, Doctor Angelicus: juxta quem, propter conditionē illius temporis & propter Legem, Mater Dei non concepit à principio absolutum Virginitatis votum, nec ad hoc habuit revelationem. Et, quod minus non est, idem Doctor (*in 4. Sent. dis. 3. q. 2. art. 1. quæstiunc. 1.*) sic ait. *Ad primum dicendum, quod Beata Virgo fuit confinium veteris & novæ Legis, sicut aurora diei & noctis; & ideo votum ejus sapuit novam Legem in quantum Virginitatem vovit, & Veterem in quantum conditionem apposuit.* En tibi, quis modus persuadendi, quod hic Doctor in veteri Lege, non unam aut alteram personam agnoverit, quæ ex speciali revelatione Virginitatem potuerit vovisse; sed agnoverit etiam integra monasteria, quorum subditi ex eâdem revelatione tale votum & talem vitæ statum professi fuissent?

186 Jure tam gravi tantique momenti tria nobis ob oculos ponenda sunt. I. Revelatio, quam habuere veteres. II. Cur, cum illis ea concessa fuerit, non etiam B. Virgini eamdem concesserit Deus, ut ipsius votum à principio absolutum fuisset? III. Quomodo, cum status castitatis & virginitatis, quæ in tot monasteriis ex voto colebatur, notorie publicus esset, Diva Virgo nihilominus dubitarit, juxta S. Thomam, num sibi divinitus prohibitum esset, non dare operam ad augendum Dei cultum per carnalem propagationem? *Non dare operam ad relinquendum semen super terram?* præsertim cum fidus Legis interpres sit communis usus, qui in tot monasteriis vigebat, etiam apud personas sanctitate non minus quam doctrinâ conspicuas?

187 Si Scholam S. P. Dominici lubet perambulare, inveniemus non paucos ex illâ Scholares, ita sentire. Imprimis Rev. P. Fr. Joannes à Ponte (*in Convenientiâ ambarum Monarchiarum l. 4. c. 8. §. 7.*) super verbo VIDEBATUR, quo utitur D. Thomas, ad significandum, videri prohibitam Virginitatem, sic ait. *Non utitur Angelicus Doctor verbo* VIDEBATUR, *quasi dubitasset de doctrinâ (præcepti scilicet) quam tradebat; sed loquitur more suo eâ modestiâ & humilitate animi, quâ res hujusmodi agere solebat.* Et (*lib. 2. cap. 23. §. 1.*) eruditissime probat, in Lege veteri, juxta D. Thomam, præceptum extitisse matrimonii, & per hoc procreandi liberos.

288 Eminentissimus Cajetanus (*in 3. par. q. 28. art. 4. ad 1.*) sic habet *B. Virgo ante desponsationem, non simpliciter, sed sub conditione Virginitatem vovit. Probatur: Quia Virginitas tunc erat prohibita à Lege, & desiderata à personâ B. Virginis: & quia prohibita, non simpliciter vovit; & quia desiderata, vovit*

vit sub conditione, si Deo placeret. Cajetanum sequuntur S. Antoninus, Palacios, Medina, Paludanus, & Capreolus; qui omnes cum Patribus Suarez, Vasquez, Canisio, aliisque multis senitunt, ex mente D. Thomæ, præceptum fuisse matrimonii.

189 Pro eodem matrimonii præcepto in illâ Lege citat etiam Sherlogus (*tom. 2. in Canticum Anteloq. 7. sect. 12. subject. 1.*) Richardum de Mediavilla, Thomam Argentinensem, Durandum, Gabrielem, Henricum à Gandavo. Favet expressè S. Bonaventura (*in 4. dist. 33. q. 2*) sic dicens: *Secundum tempus Legis status Continentiæ conjugalis omnino præfertur, & status Virginitatis prohibetur; & sterilis maledicitur & in contumelia habetur: secundum statum Gratiæ, ubi non requiritur fœcunditas ventris, sed sanctitas & incorruptio & puritas mentis, Virginitas præfertur Continentiæ conjugali.*

190 Papa Sixtus III, agens de matrimoniis Israëlitarum (*lib. de Castitate*) sic ait; *Tam illi contemptores tunc temporis fuissent, quam nos, si continentes volumus nuptias expetere.* Videtur ergo sanctus ille Pontifex parem culpam tribuere utrique, & ei, qui in lege Gratiæ sub statu continentiæ Sacerdotalis vellet uxorem ducere; & qui in Lege veteri nollet: quod in illâ Lege arguit manifestè præceptum matrimonii.

191 S. Augustinus (*tom. 6 lib. de sanctâ Virginitate cap. 4*) agens de voto Virginitatis Deiparæ, ait: *Hoc Israëlitarum mores adhuc recusabant.* Quousque autem votum hoc recusabant? Id etiam idem explicat (*ibidem cap. 9*) dicens *venturo, in carnem Christo ipsum genus carnis in amplâ quâdam & propheticâ gente* (non tantum conveniens, sed) *necessarium fuit*, ad usum matrimonii; idque non tantum apud vulgus, verum etiam apud *Prophetas* necessarium fuit, propter adventum Christi quem exspectabant: & eo quidem rigore necessarium fuit, ut Guilielmus Parvus (*in Cantic. cap. 3 ℣. 6*) dicat. *Da mihi unam vel unum illius temporis, qui titulo Virginitatis effulserit. Denique Hieremias de servandâ virginitate præceptum Dei habuit .... atque hinc præsumitur, quòd, si qui alii eo tempore Virginitatem servaverunt, præceptum Domini super hoc similiter habuerunt.* Hinc magna nascitur difficultas pro astruendis in tanto numero tot Virginibus, Deo per votum desponsis, totque Religiosarum in illâ Lege monasteriis.

192 Eminentissimus Cajetanus (*Cap. 7 Epist. 1 ad Cor.*) ait. *Apposuit hæc* (Apostolus Paulus) *quoniam adversus veteris Legis morem, consilium erat prolaturus: in veteri siquidem Lege omnes debebant contrahere.* Idem dixit Arnoldus Carnotensis suprà citatus (*num.* 108) ubi vidimus, quod Lex ne summos quidem Sacerdotes liberaret à matrimonio. Soncinas loquens de B. Virgine (*in 4 dist. 30 concl. 3*) sic ait. *Quod autem erat prohibitum pro tunc, noluit vovere simpliciter, sed sub conditione, dubitans an deberet.* Magister Michaël Palacios, magni nominis Theologus (*Tom. 2 in 4 sent. dist. 30 disp. 1*) sic habet: *Siquidem non latebat Virginem, à Deo esse mandatum, Non erit sterilis inter vos omnis sexus. Quorsum ergo se obstrinxisset voto sterilitatis, quale est votum Virginitatis.*

193 Fundamenta, quibus præfati Auctores nixi tuentur præceptum matrimonii pro Lege antiquâ, hîc in synopsim contracta aut potius insinuata, sunt sequentia. Primum est cap. 7 ℣. 14 Deut. ubi Deus dicit. *Non erit apud te sterilis utriusque sexus, tam in hominibus quàm in gregibus tuis.* Quamvis animalia bruta præcepti essent incapacia; quia horum intuitu erat quasi sola benedictio, illorum verò erat præceptum. Explicantque se au-

auctores illi per varios loquendi modos ac textus sacræ Scripturæ; absque eo tamen, quòd propter generalem phrasim, quâ (*Gen.*3 ℣. 20) Eva vocatur *Mater cunctorum viventium*, etiam mater sit brutorum; uti nec his etiam annuntiandum sit Euangelium, eò quòd Marci ultimo (℣. 15) dicatur, *Prædicate Euangelium omni creaturæ*. Nec etiam obstat, quòd sterilitas non sit res libera; solius quippe Dei est, conjugatis filios concedere & negare: at verò res libera erat sterilitas, nolendo contrahere. Quemadmodum autem hominibus liberum erat, alia Dei præcepta vel observare vel transgredi; sic quoque libera erat hoc modo sterilitas.

194 Alterum fundamentum est Exodi caput 23 (℣. 26.) *Non erit infœcunda nec sterilis in terrâ tuâ*. Septuaginta habent: *Non erit qui non generet, nec sterilis super terrâ tuâ*. Cum autem id intelligi non possit de generatione illicitâ, evidens est, 70 Interpretes agere de matrimonio. Certè Auctores sunt isti bene classici. Nec valet effugium, rem tamquam certam affirmando, solum esse promissionem: quia S. Augustinus (*lib.* 4 *contra Faustum cap.* 3) S. Hieronymus (*Epist.* 22 *ad Eustochium de custodiâ virginitatis in cap.* 14 *&* 46. *Isaiæ, contra Helvidium circa finem, & libro* 2 *contra Jovin.*) cum aliis Patribus citant ista verba, tamquam à Moyse dicta: *quia dixit Moyses: Maledictus qui non suscitaverit filios in Israël*: ubi per modum proverbii usitati in Israël, alludunt ad binos textus Exodi & Deuteronomii jam citatos.

195 Tertium & fortissimum argumentum deducunt ex necessitate multiplicandi humanum genus, non qualitercumque, sed Dei cultum propagandi per generationem carnalem. Atque, quemadmodum in Lege naturali, nondum satis multiplicato mundo, obtinebat præceptum matrimonii; ita quoque in Lege scriptâ, nondum sufficienter propagato cultu divino. Unum & alterum tenet sanctus Thomas (*in* 4 *dist.* 33 *qu.* 3 *art.* 2 *ad* 2). Quæro nunc: Quis securos vel certos nos faciet, cultum illum usque in adventum Christi ita fuisse propagatum, prout Deus volebat? Sane nemo. Etenim ipsa Dei Mater, juxta D. Thomam, determinari non potuit ad faciendum votum Virginitatis absolutum, sed solum sub conditione; quia ante Messiam natum erat conveniens vel necessarium, insistere generationi carnali ad augendum Dei cultum. Verba S. Thomæ citata sunt supra num. 182.

196 Quartum fundamentum nititur polygamiâ seu uxorum pluralitate, in Lege veteri dispensativè permissâ, ad augendum divinum cultum. Sic sentiunt S. Bonaventura (*in* 4 *dist.* 33 *art.* 1 *q.* 2 *est.* 3) Cornejus Carmelita (*tom.* 2 *in* 3 *par. tract.* 6 *de Matrimonio disp.* 1 *dub.* 4) & Joannes Bacon, princeps Scolasticorum Carmelitiorum (*in* 4 *qu.* 27 *art.* 3.) Quæro nunc, si tempore Moysis, Davidis, Salomonis, Eliæ, filiorumque Prophetarum sufficienter propagatus fuisset Dei cultus, an non inveheretur Deus in polygamiam æquè ac in alia vitia solebat invehi per Prophetarum aliquem? Videtur certum: quia cessante illâ causâ (ut notant Theologi omnes vel penè omnes, *in* 4 *dist.* 33) cessare debebat polygamia, & unâ solâ uxore quisque contentus esse. Vide Sotum (*ibi q.* 2 *art.* 2 §. *Secundò ad id.*) Et si Deus, propagato tunc temporis sufficienter tali cultu, dispensabat nihilominus in pluralitate mulierum; quomodo eodem tempore conventibus integris inspiraret Virginitatem?

197 Quintum fundamentum eruitur ex S. Joanne Chrysostomo (*Tom.* 5 *de Virginitate*). Theodorico (*in Epitome Divin. Decret. lib.* 5 *tit. de Matrim.*) Abulensi (*q.* 4.

in 30 Numer.) Arnoldo aliisque jam citatis pro matrimonii Lege, quæ nec Levitas ab illo excipiebat, nec Prophetas, imò nec summos Sacerdotes. Si quos Deus per votum Virginitatis sibi vendicatos vellet potius quàm eos qui sibi deserviebant in Altari, loco utique qui majorem deposcit puritatem; si voluit Deus, ut in Israël innumeri viri & mulieres in monasteriis gloriarentur non solum de castitate, sed de virginitate quoque; quî fieri posset, ut juxta præfatos Doctores non inveniremus frequentissima, publica & certissima ejusdem virginitatis exempla in populi saltem Primatibus, Deoque proximioribus ac magis immediatis?

198 Denique arguentes magis contra votum virginitatis, quàm faventes præcepto matrimonii, docent, votum semper esse & esse debere *de meliori bono*; &, quamvis Virginitas in se spectata sit indubitanter excellentior Matrimonio; attamen in Lege veteri Matrimonium præferri Virginitati, prout expressè docent S. Thomas & S. Bonaventura: Prior (*in 4 dist.* 30 *q.* 2 *art.* 1) sic ait: *Virginitas, quamvis in se optima, tamen pro tempore illo ei Matrimonium præferebatur, propter expectationem benedicti seminis, per viam generationis venturi.* Alter (*in 4 dist.* 33 *q.* 2 *art.* 2) sic: *Secundum Legis statum continentia conjugalis omnino præfertur, & status virginitatis prohibetur.* Quæ omnia sonant præceptum Matrimonii; & probant quod difficile fuerit votum Virginitatis: quia, quod in se melius est, non erat melius spectatis circumstantiis temporis.

199 His omnibus præmissis, quæro demum, RR. Patres Delatores; an, quia à sacro Tribunali obtinuistis permissionem sustinendi votum Virginitatis pro tempore antiquæ Legis; an, inquam, idcirco intentabitis aut prætendetis, ut in S. Thoma, S. Antonino, S. Bonaventurâ, S. Sixto Papâ, S. Augustino, aliisque nobilissimis Interpretibus corrigantur aut radantur ea omnia, quæ ex illis jam allata sunt; & habeantur pro doctrinâ jam nunc damnata? Absit, inquietis, ut quid tale cogitemus, nedum intentemus. Sinite ergo Papebrochium, ut ipse quoque defendat sequaturque, non dico jam, præceptum illud generale contrahendi matrimonium, idque in eâ latitudine & rigore, quem vidimus in citatis Auctoribus, sed Legem, Numerorum cap. 36 expressam. Nec est, cur prætendatis ejusdem condemnationem, idcirco solum, quòd dicat, Virginitatem ex voto fuisse rem ante Christum adeo insolitam, ut nec à Lege, nec ab exemplo Judæorum probari possit. Notate autem, quòd hoc ipsum dicat sub termino *Videamus*; quasi dicat, non erat Virginitas ex voto in veteri Testamento res tam conspicua, ut sunt ea quæ oculis conspicimus ipsi nostris. Nec est, cur illum velitis tantopere reum facere in eo, quòd dicat, Virginitatem in illo tempore parvi æstimatam fuisse: nam in allatis suprà, aliisque quamplurimis textibus, qui afferri possent ex sanctis Patribus ac Doctoribus, vidimus, omni sterili in Israël inuri notam maledictionis.

INCONVENIENS IV.

200 QUemadmodum sacrum Tribunal permisit, ut votum Virginitatis tempore Legis veteris defenderetur; sic permisit etiam defendi Monachatum cum votis substantialibus Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ, quamquam non cum eâ solennitate, perfectione & potestate Clavium, quâ nunc in Lege Gratiæ. Hoc non obstante, Eminentissimus Capisucchus (*contr.* 6 §. 2) contrarium tuetur cum S. Thoma, Bellarmino, Valencia,

Matthæo Galenio, Basilio à Leone, Soto, Medina, Canisio, Suarez, Vasquez, & illustrissimo Araujo; aitque esse communem Theologorum.

201 Sapientissimus P. Fr. Franciscus Bivarius, Ordinis Cisterciensis (*Tom.* 1 *de antiquo Monachatu, impresso anno* 1662, *per tota quindecim capita libri* 1) assumptum hoc tractat cum magnâ rerum notitiâ & eruditione. Et examine per otium instituto super his, quæ dicuntur de Elia & Eliseo, de Rechabitis, Essenis, Pharisæis, Scribis, Nazaræis & Natinæis, concludit (*cap.*15) nullo modo aut viâ in antiquo Testamento extitisse perfectionem Statûs Monastici; additque dicens: *Et quamquam gratis omnino Eliæ & Eliseo concederemus, quod castitatem suam & vitæ monasticæ institutum voto firmavissent, adhuc tamen iis votis minime Religiosi status vera membra forent reputandi.* Ait præterea, quod in lege Moysis nulla esset potestas promulgandi statum Religiosum ante Christum. De Prophetis, de illorum filiis, Rechabitis, aliisque, dicit ibidem hæc verba: *Illis status Religiosi perseverantia, & votorum emissio deerat.* Vide caput 15.

202 Æquumne foret, ut ratione solius præfatæ permissionis, à sancto Officio datæ, diceremus, in citatis Auctoribus omnibus suam esse damnatam opinionem, esse quoque damnatam in aliis pæne innumeris, tum Ecclesiæ Patribus, tum Interpretibus, qui clarissimis & formalibus terminis asserunt, Religiosum statum cum votis Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ primum cœptum esse cum Lege gratiæ, & non ante? Certè non foret æquum. Abundet igitur in suo quisque sensu juxta monitum S. Pauli; deturque locus, ut, salvâ Christianâ pace, Doctores suam, quam habent pro verâ, tueantur opinionem; dum eam, quam permittit S. Officium, non censurant.

INCONVENIENS V.

Ex sacris litteris & sanctis Patribus.

203 Qui Monachatum in Lege veteri cum votis substantialibus Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ tuentur, ajunt, eos, qui votis illis se obstringebant, illustratos à Deo fuisse, anticipate prævidentes venturum Messiam pauperem, virginem, & obedientem; & tamquam Institutorem illius status, in quo dictæ virtutes per votum Deo offeruntur. Et juxta doctrinam hanc, quâ nititur totus antiquus ille Monachatus, necessario dicendum est, Judæos (generaliter loquendo & cum universali illâ extensione, quam arguunt publica Religiosorum & Religiosarum monasteria) expectasse Messiam, non ut temporalem Regem, cum fastu & magnificentiâ; sed ut spiritualem Regem, cum contemptu rerum apparentium; intelligendo medullam & interiorem spiritum latere sub cortice & sub litterâ sacræ Scripturæ.

204 Verum necesse est, ut exhibeantur, si non multi, pauci saltem Interpretes, qui affirment probentque solide, Judæos expectasse Christum pauperem. S. Hieronymus (*in cap.*60. *Isaiæ*) ob mentionē divitiarum, inundationem Carmeſorum, Magorum prostrationem ad pedes Messiæ, & ingentis splendoris apparatum, ait, Judæos non percepisse spiritum, sub verborum istorum magnificentiâ latentem. Insignis Carmelita Fr. Antonius Marianus, post multos allegatos textus (*de Consonantia Scripturæ & Prophetarum lib.*1.§. *vaticinia &c.*) sic ait: *Existimaverunt Judæi, Regem & cetera quæ ventura esse prædixerunt Prophetæ per Christum, carnalia ac terrena, non spiritualia ac cælestia fore; mordicus tenentes Scripturarum intelligentiam ad corticem*

Litteræ. Ne longior sim, supersedeo à citandis textibus variorum Patrum, qui asserunt, quod Judæi, Pontifices, Sacerdotes, Levitæ & Scribæ de Christi primo adventu intellexerint, quod intellexêre Prophetæ de secundo, qui plenus erit Majestate.

205 Si de Discipulis, qui immediate ipsum audiebant Christum, ait Lucas, c. 24, *Nos autem sperabamus, quia ipse* (Christus) *erat redempturus Israël*, intelligentes non redemptionem totius mundi, quam jam de facto per mortem suam fecerat; sed imaginantes sibi redemptionem à servitute & jugo Romanorum, prout explicant varii Patres & Expositores; si ipsi Apostoli Act. 1. quærunt à Christo, *Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israël?* id intelligentes de regno temporali, & quidem (ut notat S. Chrysostomus) postquam à Christo edocti essent, esse se Filium Dei; fore ut tertiâ die resurgeret à mortuis; fore ut inde venturus esset judicare vivos & mortuos, & ipsi quoque secum judices essent: si hæc omnia (inquam) contigerunt ipsis Discipulis atque Apostolis, qui cum Christo vivebant, conversabanturque, audiebant verba illius, & erant singulariter ab ipso electi in amicos & filios Sponsi, atque in columnas & firmamentum Ecclesiæ, in Lege novâ; nec tamen tunc capiebant, quæ docebantur à Christo: quid putabimus in Lege veteri contigisse generaliter Judæis? Attamen, hisce non obstantibus nec attentis, volunt absolute Delatores, ut omni rejecto dubio, & contrarium opinandi sublatâ libertate, firmiter credamus, Judæos rem hanc intellexisse melius; atque innumeros viros mulieresque per vota Religionis illico consecutos esse, quod non nisi tarde consequi meruerunt Apostoli; & velum Moysis, quod per statum istius Legis communiter omnibus obtegebat frontes, ex speciali Dei privilegio retectum tunc fuisse in tot millibus; mansisse autem expassum, ita ut erat, ob oculos eorum, qui in ipsâ personâ Christi habebant præ se Euangelium.

206 S. Augustinus (*lib.* 17. *de Civit. cap.* 18.) sic ait: *Judæi autem Christum, quem sperant, moriturum esse non sperant; ideo quem Lex & Prophetæ annuntiaverunt, nostrum* (intellige, Christianorum) *esse non putant.* Et vero ait Euangelium, quod illi sic clamarent: *Nos audivimus ex Lege, quod Christus manet in æternum.* Hi & innumeri textus alii, qui allegari possent, à Judæis carnaliter intellecti, non arguunt sensum & spiritum Euangelicum ante ipsum Euangelium; sed arguunt potius caliginem mentis, velo Moysis obnubilatæ: nã, ut (2. *Cor.* 3. *v.* 15) ait Apostolus, *usque in hodierum diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum.* Et res est mirabilis, quod inter tot monasteria Religiosorum utriusque sexus, præsertim virorum, quibus aptius convenit docendi munus, Judæi seculares, temporali suâ decepti intelligentiâ, non agnoscerent verum Christi Regnum, à quo intelligendo tam erant alieni. Et si id edocebantur quidem, sed edocti non admittebant nisi tamquam falsum dogma in suâ lege; mirum (inquam) est, quod doctorum illud genus non curaverint penitus extingui, propter falsam sectam, quam ex erronea imaginatione credebant introduci.

207 Propter hactenus dicta defendunt probantque ex sacra Scriptura ac sanctis Patribus quamplurimi, in antiqua Lege non extitisse talia vota, quæ prævisa, intellecta, & ad imitationem assumpta fuissent, ex eo quod Christus Dominus erat ea docturus. Voluntne ergo PP. Delatores, propter dictam permissionem sacri Tribunalis, damnatam esse talem opinionem

&

& citatos textus S.Hieronymi, S.Augustini, Fr.Antonii Romani Carmelitæ, aliorumque nec legi posse, nec citari, nec aliter intelligi Monachatus patroni? Hoc velle, foret sane multum. Satis sit igitur, suam quemque sequi opinionem bene fundatam, dummodo à censuris abstineat in alios ferendis, donec de contrario disponat legitima auctoritas.

INCONVENIENS VI.

Ex eo, quod aliqui Carmelitæ docent.

208 Rev. admodum P.Fr. Franciscus de S.Mariâ, Carmelita Discalceatus, & Ordinis sui Historicus Generalis (*in Chronicæ suæ Tomo 2 Madriti impresso an.1655 lib.7.cap.46.*) ventilat dubia, quæ in conventu Madriti agitata fuêre, inter RR.PP. Provincialem & definitores super qualitate Breviarii; volentibus unis, ut omisso antiquo Ordinis Carmelitani Breviario assumeretur Romanum; contrarium verò volentibus aliis: evicerunt autem primi. Rationem reddit domesticus ille Historicus sequentibus verbis.

209 *Primo* (inquit) *Generales Ordinis adeo faciles fuerant in permittendo cuique impressionem novi Breviarii, ut magnam in Officio recitando introduxerint confusionem, magnamque Rubricarum cum Rubricis oppositionem. Testis sum ego, quod, cum Vallisoleti illo anno Novitius essem, viderim Breviaria quædam, ab aliis adeo diversa, ut in Choro non esset possibile, servare unius ad alterum consonantiam. Confusione sane quæ considerari facile potest. Secundo: quia hinc factum est, ut obliterata fuerit memoria seu notitia veri Breviarii Hierosolymitani, quod venerabantur antiqui: & hinc Defensores Carmelitani defendebant id quod ignorabant, nec sciebant, quod aut quale esset. Tertio. Quia Ecclesia Romana in Concilio Tridentino (attentâ magnâ Breviariorum, Missalium & Martyrologiorum varietate per Ecclesiam diffusâ, cum non exiguâ Historicæ veritatis jacturâ) ordinavit, ut reducerentur omnia ad unũ sub antiquo nomine seu titulo Romani: æquum sane erat ut Ordo, velut Ecclesiæ Romanæ tot titulis alumnus, illi se conformaret, dimitteretq; apparentias Antiquitatis; quæ nullæ sunt cum eas confuderint extinxerintque ipsimet Ordinis Generales.*

210 Liber hic vagatur per omnium manus. Auctor illius, Historicam professus, fatetur quæ vidimus, scilicet, periisse Breviarium Hierosolymitanum; confusionem ex varietate rubricarum ortam in Choro; consequentias, quas eliciebant Religiosi aliqui, tuendo id quod ignorabant; antiquitatem, quam tuebantur, verè non esse talem, sed meram umbram sine corpore, & sine subsistentiâ ullâ; ipsos Ordinis Generales illam extinxisse. Quæro nunc: si liber iste impressus est anno 1655, quis Historicorum ex tunc hucusque, vel ex quo Auctor Vallisoleti Novitius fuit, subsistentiam illam resuscitavit jam extinctam? Quænam sunt monumenta, quorum virtute novam vitam ac spiritum recuperaverit? quænam illa antiquitas, quam Auctor fatetur esse meram umbram sine corpore, & quæ exinde in hunc diem receperit extincti corporis subsistentiam? Si igitur Auctor aliquis, & domesticus quidem, permittitur sic sentire, sic scribere, & prælo divulgare hoc suum de Antiquitate judicium; quidni permittantur & alii (licet non sub similibus terminis) negare illam eamdem antiquitatem?

211 Rev. P.Fr.Ludovicus à S.Jacobo (*apud Papebrochium, ante vitam S.Ludovici de Rabatâ*) Patri Henschenio (*num.14 & 15*) sic loquitur: *Ut intelligas, quàm longè alterius mentis sim; en, Bibliotheca Carmelitana, opus jam ferè paratum prælo, quod ab Alberto Legislatore nostro exordior: quæcumque*

cumque illo & Bertholdo primo Priore antiquiora esse prætenduntur, non sunt nisi somnia nostrorum. Hic facilè est intelligere, duos illos Auctores, uti fratres germani sunt quoad Ordinem, ita quoque fuisse non solum quoad mentem, verum etiam quoad phrases, quibus eam explicant, unus vocabulo *Somniorum*, alter *Apparentiarum*. Illorum tamen neuter (quod quidem sciamus) accusatur; neutrius opinio habetur pro condemnatâ. Et primo quidem, post permissionem à sacro Tribunali datam anno 1639, fecit Ordo potestatem dictas apparentias post 16 annorum decursum mandandi prælo, solum Papebrochium volunt infausto sidere natum esse.

212 Rev. P. Coria Carmelita. (*Elucidarii sui lib. 1 cap. 10*) sic loquitur. *Et sine dubio ita res se habebat: sancti enim Prophetæ à teneris annis ingrediebantur Religionem Propheticam, ut Deo inservirent; vel, cum ætatem habebant, ut adimplerent vota Nazaræorum. Cum ... hi sancti Prophetæ nulla vota emitterent perpetuæ Religionis, ... in confesso est apud omnes scriptores, omnes Religiosos Essenos, qui ipsissimi sunt, votum emittere conditionatum solitos: illud autem erat, se, quamdiu in Religione degerent, servaturos Superiorem jussa & regulas: quare cum tempus votorum implevissent, qui vitam Religiosam in perpetuum non promittebant, & qui nec in eâ se victuros vovebant, è Religione ad sæculum redibant, & uxores ducebant, pro solo suæ voluntatis arbitrio & ductu*. En tibi, juxta doctum illum Carmelitam, egregium specimen Religionis, ex quâ *pro solo suæ voluntatis arbitrio & ductu* liberè ad seculum redibant quæsituri mulieres: quas in uxores ducerent! Si hoc dicit Magister Ordinis; cur alii rigidum illum & substantialem Monachatum, cum absolutis suis votis, atque inter hæc perpetuæ castitatis, negare non poterunt?

213 Idem Magister Coria (*citato libro cap. 7*) agens de Eliæ tempore & votis Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ, præter dicta addit. *Quæ an ipsi tunc voverent necne, nec colligitur quidem ex divinis Litteris*.

214 Insignis ille Thomas Waldensis (*Tom. 1 l. 3 art. 2 cap. 17*) agens de Elia & S. Joanne Baptistâ, sic ait: *Quamvis non vovebant vocaliter aliquam Regulam charitatis, habebant tamen Dei instinctum, qui immobiles faciebat eorum affectus conversos in Deum; & ille æquivalet voto*. Religio rigidè substantialis & externè visibilis, non solum sine voto externo, sed absque ullo voto, & solus instinctus, qui voto æquivaleat, non est persuasu facilis; quia si Religio habebat statum visibilem, & Lex non prohibebat, per votum sensibiliter manifestatum sequi regulam aliquam Caritatis; cur sapientissimus ille Carmelita non audet sanctissimo suo Patri Eliæ tale votum concedere? Idem Auctor (*ibid. cap. 1*) sic habet. *Tria vota in omni Religioso perfecto moderno, scilicet, Obedientiam, Paupertatem & Castitatem: quæ quamvis sint jam essentialiter requisita in omni Religione perfecta; non sic tamen antiquitus, cum Religio infans erat*. Hîc satis clarè patet, quòd Auctor iste infantiam Religionis antiquæ opponat Religionibus modernis in statu Gratiæ; quia in his talia vota sunt de essentiâ, non erant autem in illâ: atque adeo videtur Monachatum antiquum sub votis substantialibus hujus temporis, omnino negare.

215 Cyrillus, Monachus Carmelita (*citatus à Cartagena lib. 18 Hom. 2 object. 7*) dicit, quòd Prælato suo tamquam Patri obedirent Monachi; *non tamen*, inquit, *se alicui voto speciali obligarant, donec prædictus Patriarcha Aymericus omnes primò ad hoc adstrinxit*. Si ad id usque temporis in Carmelitis

melitis non erat votum obedientiæ, quantò minus in Lege antiqua? Tanti roboris est hæc ratio apud Cartagenam cum Baronio, ut concludat, veram esse hujus Cardinalis sententiam, opinantis, Religionem Carmeliticam ortum suum cepisse primum tempore Aymerici, id est, anno 1181.

Interp. *Negat quidem Papebrochius Cyrillum hic citatum eum esse, qui proximus à S. Brocardo Ordinem in Carmelo rexit, fere usque ad initium cœptæ migrationis in Europam: imo demonstrat, auctoris esse, qui vixerit aliquamdiu post habitus mutationem, an. 1287 inductam. Dubitat etiam idem Papebrochius, sitne genuinus fœtus Ioannis de Cartagena Homilia illa, seu potius prolixus ac bipartitus Tractatus de laudibus Carmelitarum, an solummodo adoptivus; qualis est Præfatio ante Origines Teresanarum, Miræo adscripta; eo quod & stylus & forma & mensura enormiter discrepent à certis indubitabilis Cartagenæ Homiliis, quæ non nisi paucas paginas implent singulæ. Quidquid tamen istorum sit, ex dictis apparet, utriusque scripti Auctores nondum in hanc quæ nunc obtruditur adductos fuisse sententiam; acque etiam multos Carmelitas ad initium nostri seculi (primus enim Cartagenæ tomus Romæ prodiit anno 1611, & alii successive usque ad 1617, quando Neapoli obiit) apparet, inquam, Carmelitas, tam Epistolæ Auctorem seculo 14; quam eos qui adeo nuper vel composuerunt opus illud; Cartagenæ commodandum; vel ipsimet compositurо materiam suggesserunt, uti Armacano atque Trithemio fecere, in ea tunc fuisse opinione, quæ nunc in Papebrochio tam præfidenter impugnatur, & pæne ut hæretica traducitur. Interim cum Papebrochio sentiunt plures alii eruditi Carmelitæ mox referēdi; & librum Ioanni Hierosolymitano suppositum, quo præcipue nititur opinio illa, libere repudiant ut supposititium.*

216 Beauxamus, doctissimus Carmelita (*Tomo* 1. *Harmon. Euang. de Annunt. factâ per Gabrielem*) dicit cum Petro Gallatino: *Causa, quare Messias non magis acceleravit adventus sui tempus, fuit conscientiarum virginum Judaicarum corruptio; quæ omnes fere vel per conjuges vel per alios deflorari cupiebant. At sola Virgo Maria inter ceteras omnes Virginitatem perpetuò se servaturam proposuit.* His verbis, una eademque operâ, Auctor ille Carmelita, & primatum Virginitatis quoad tempus concedit Deiparæ, & consequenter videtur monasteria negare, ubi Virgines in antiquâ Lege virtutem istam vovissent.

217 Poëta celeber & Carmelita Fr. Joannes Baptista Mantuanus, de diebus sacris, ait; quòd virgines Judææ, ubi ad ætatem pervenissent aptam matrimonio, ex templo ducerentur ad domum suorum parentum ad nubendum; perinde ac mercimonia, quæ ad emporium aliquod, portum vel forum mittuntur, ut vendantur. Sic enim canit Poëta ille.

—— —— Ubi nubendi accesserat ætas,
Sicut ad emporium merces, ad tecta parentum
Ducebantur, ubi fierent connubia more
Legitimo; genus unde novum, nova surgeret ætas.

Et id quidem properanter prout ille in suâ Parthenicâ Marianâ describit his his versibus.

Mox ubi vestitum primâ lanugine tempus
Venerat, in thalamos ibant, hymenæaque tecta:
Conjunctæque viris proli indulgere solebant.

Nec vel unum versum est reperire, quo Auctor ille faciat mentionem de virginitate ex voto.

218 P. Mag. Fr. Ferdinandus Suarez (*in Historiâ Antonianâ*) statuit annum 1200. pro principio Ordinis Carmelitici.

219 P. Fr. Hieronymus à S. Josepho, in Historiâ suâ Carmeliticâ (*Tom.* 1. *num.* 4. *Procemii*) sic ait: *Ubicumque agentes de Lege antiquâ usi fuerimus vocabulo* Religionis *vel* status Religiosi, *nolumus intelligi statum aliquem Religionis absolute perfectæ, quæ tunc extiterit.* Deinde (*Cap.* 3) Ab exordio mundi assignat aliquos, qui se vocaverint *Religiosos*; non propter vota, sed propter singularia obsequia; uti erant Seth

Caynan, Enoch, Noë, Heber, Abraham & Isaac, Nazaræi & Cinæi, usque ad Josue & Samuelem. (*Cap.* 2) Eliam vocat Fundatorem & Reformatorem Religionis, sed absque votis. Denique (*Cap.*3) solum Christum facit Auctorem cum votis. Cum quâ doctrinâ difficulter componitur Monachatus cum votis substantialibus Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ.

220 P.Fr.Josephus à Jesu Maria (*de excellentiâ Castitatis Tom.*1.*cap.*2 *per totum*) in gyrum percurso mundi globo, monasteria quærens castorum sive virorum sive mulierum; & eorum factâ mentione, quæ in omnibus ferme nationibus observaverat circa virtutem istam, ne verbo quidem meminit monasteriorum, in quibus viri aut mulieres virtutem illam antiquitus profiterentur ex voto. Et lib. 3. (*Cap.* 1. *num.*3.) sic ait: *Virginitas in veteri Lege parum nota fuit*. Additque hanc rationem; *quia* (inquit) *necesse erat, ut per matrimonium multiplicarentur homines, essentque qui Deum adorarent illique servirent*. Et paulo post *virtus ista tempore antiquæ Legis nondum descenderat in terram.* Et iterum (*l.*2.*c.*9.*n.*3.) *Deus* (inquit) *virtutem illam per tot secula occultam habuit coram hominibus, ut eam mundo omnium prima manifestaret sua Mater.* Si tot Monasteria publica extitissent, ubi viguisset virtutis istius professio: Deusque revelasset quod post tot secula sua sanctissima Mater datura erat illius exemplum; parum cum vero quadraret, quidquid Discalceatus hic Carmelita narrando refert.

221 Denique notatu digna sunt verba, quibus sancta Mater Theresia Monialibus suis specificat dies Communionis Regulæ suæ capite 1. prout refert P. Fr. Hieronymus l.4.c.8.*Communio* (inquit sancta Fundatrix) *erit singulis diebus Dominicis & Festis, & in festivitatibus D.N.Jesu Christi ac B.Mariæ Virginis; item Patris nostri S.Alberti, S.Josephi, & aliis diebus, quibus Confessario visum fuerit juxta devotionem ac spiritum Sororum, cum facultate Matris Priorissæ.* Mirum videri possit, pro discretione & prudentiâ tam illustris Sanctimonialis, quod in diebus tam specialibus (quales pro sua quâque religione sunt dies Communionis ex Regulâ) mirum, inquam, quod non meminerit sancti Prophetæ Eliæ, dum hoc eodem loco S.Alberto tribuit titulum & nomen Patris. Sed, ut redeamus ad citatos auctores Carmelitas, videtur negari non posse aut dubitari, quin eorum dicta militent adversus antiquum Monachatum cum votis substantialibus. Nullam tamen querelam contra illos instituunt PP.Carmelitæ, nec eorumdem propositiones habent pro damnatis, aut damnari vel eradi dignis. Privilegio igitur, quo intra Carmelum suum fruuntur Carmelitæ Auctores ad sic opinandum & ad sic scribendum, fruatur quoque Papebrochius quamvis Jesuita.

INCONVENIENS VII.
Circa librum Joannis Hierosolymitani.

222 NEgari non potest, quin antiquo Monachatui magnam difficultatem, imo ferum bellum moveant ii, qui affirmant, librum *de Institutione Monachorum ad Caprasium* non esse Joannis Hierosolymitani; & solido carere fundamento, quidquid ibi de Carmelitis dicitur. Audiamus super hoc auctores non vulgares.

223 Emin.Card.Baronius Tom. 6 An. 444. Has illi dat proprietates, sic scribens. *Sane quidem respuimus, atque exsufflamus figmentum illud incerto auctore proditum, Chronicon nimirum, quod extasse fingunt apud quemdam Franciæ Regem; quo tradunt eumdem S. Cyrillum Alexandrinum Episcopum* Mo-

Monachum fuisse montis Carmeli: cui quidem assertioni Trithemius leviter nimis fidem præstitit. Unde hæc, quæso incerto auctori, si qui certi atque probati sunt auctores ejusdem Cyrilli æquales, ejusdemque res gestas quam diligenter prosecuti, hæc nescientes, obruta silentio reliquerunt? vel quæ apud ejus temporis Scriptores mentio de culto Carmelo à vitæ monasticæ Professoribus? Etenim cum apud Hieronymum, Palladium, Euagrium, Cassianum, Theodoretum, Cyrillum Monachum, & alios seculi hujus scriptores mentio sit de Monachis in Palæstinâ degentibus, nusquam penitus apud eos de Monachis Carmelitis. Facessat igitur ejusmodi de Monachismo Cyrilli in Carmelo fabella; sicut illa huic haud impar, quâ traditur & Joannes Hierosolymorum Episcopus, Origenista, fuisse etiam Monachus Carmelita: sicut enim hæc leviter effinguntur, ita facilè refelluntur. Flagrans quidem cupido nobilitatis avitæ cogit interdum homines delirare. Hæc Baronius.

224 Emin. Cardinalis Bona in Elencho & Crisi quam facit de auctoribus fol. 25 suffragatur Baronio dicens *Joanni Episcopo Hierosolymorum adscriptus liber* DE INSTITUTIONE MONACHORUM *ab aliquo Carmelitâ confictus, ut censet Baronius ad annum* 444. Et idem Cardinalis fol. 26. ait de Trithemio *Joannes Trithemius, vir doctus & pius auctor, sed in historiâ non satis accuratus.*

225 Card. Bellarminus sic scribit. *Tribuitur Joanni Hierosolymitano liber ad Caprasium* DE INSTITUTIONE MONACHI; *sed hic liber scriptus videtur ab aliquo longe posteriori; siquidem eo in libro dicit auctor, se esse Ordinis Carmelitani, & describit habitum Carmelitarum; at illis temporibus nomen Carmelitarum Religiosorum erat plane inauditum .... Adde quod stylus est hominis latini & temporum posteriorum.*

226 Card. Capisucchus sentit cum Baronio & Bellarmino; ac dicit, non esse librum auctoritatis, nec eum admittit pro vero Monachatu, sed pro improprio tantum, in quantum absque votis degebant in aliquâ solitudine.

227 Rev. P. Fr. Joannes Maria Brasichellensis, ex ordine S. Dominici & Magister Sacri Palatii, (*Tomo* I. *Indicis expurgatorii*) sic habet: *liber ipse vacillare deprehenditur, cum multa de Monachis Carmelitis primis Ecclesiæ temporibus jam vigentibus, prodat. Denique stylus ipse totus Latinus; multa, sine majorum auctoritate & fide ambiguâ huic operi inserta, satis arguunt alium Auctorem quàm Joannem, & quidem recentiorem.* Et concludit illi non deberi sinceram atque integram fidem.

228 Eruditissimus Philippus Labbeus idem sentit quod præcedentes auctores. Quia verò consideratis tot libris (quorum auctores latent, & inserti inveniuntur operibus aliorum coævorum, sicut attribuitur liber ad Caprasium Joanni Jerosolymitano) Labbeus (*de scrip. Eccl. Tom.* 1) sic concludit: *Quid verò, si decem, si viginti, si triginta sint aut plura ejusmodi rejecta diverso stylo, tempore locoque educta, omnia nihilominus Joanni Hierosolymitano, tamquam omnium orphanorum parenti, aut curatori adscribenda? Adeo plerumque occæcat homines sui suorumque nimius amor, aut scribendi ingentia librorum volumina non satis moderatum cacoëthes.*

229 Ludovicus Morerius, Presbyter & Theologiæ Doctor in Dictionario suo Historico Gallicè impresso anno 1697 tomo 2 agens de operibus, quæ Fr. Petrus Wastelius Carmelita fecit imprimi Tomis duobus sub nomine Joannis Patriarchæ Hierosolymitani XLIV, *Primus eorum librorum est*, inquit *liber* de *Institutione primorum Monachorum veteris testamenti, de quo rident docti; uti & de eo quod ibi dicatur idem Joannes fuisse Religiosus Carmelita:* citat-

que

que Baronium, Bellarminum & alios multos. Pater Joannes Mabillon, Ordinis S.Benedicti de Congregatione S.Mauri, celeber Scriptor, tractatu de studiis Monasticis editione 2 impresso Bruxellis anno 1192, in catalogo Scriptorum sic ait. *Omitto hic Pseudo-Ioannis Hierosolymitani opera.*

230 Cum hac censurâ multum consonant Tomi, 1 & 5 Bibliothecæ Maximæ, quæ impressa est anno 1677. Tomus 1 sic habet: *Quem quidem librum putat se Ioanni Hierosolymitano vindicasse Petrus Wastelius Ordinis Carmelitarum; sed extra suum Ordinem plures probationum suarum nactus est adversarios, quàm suffragatores.* Tomus 5 ponit censuram Braschellensis num. 227 verbotenus relatam.

231 Rev. P.M.Fr.Franciscus Bivarius, (*de Monachatu veteri lib. 1 cap. 15 num. 5*) sic habet. *Cum liber is* (qui tribuitur Joanni Hierosolymitano) *à multis flocci habeatur, cogor ejus doctrinis neq; inniti, neq; affici: quid autem de ipso sentiam, operæ pretium tibi, lector, aperire duxi. Persuasum habeo, minimè Ioannis illius opus esse, sed auctoris multò recentioris.* Atque id probat iis argumentis, quæ breviter solum hic insinuabo. *Primum* est, quòd perpetuò utatur Vulgatâ; Joannes autem Hierosolymitanus, cum scripserit Græcè, numquam eâ sit usus; uti nec ulli alii, qui eâ linguâ scripsere: solumque usus est 70 Interpretibus. S.Hieronimus Epist. 62 innuit, quòd solum sequeretur Codices Hebraicos; & pro verbis illis sancti Judæ Apostoli, dicentis: *vinculis æternis sub caligine reservavit*, citat Joannem Jerosolymitanum sic vertentem, *vinculis æternis in tenebris custodivit.*

232 *Secundum.* Octingentis annis post mortem Joannis, id est, usque ad annum Christi 1200, nemo antiquorum istius libri meminit: &, dum S.Hieronymus Epist. 89 dicit præfatum Joannem scripsisse in caput 2 Epistolæ ad Galatas, ne verbo quidem mentionem facit istius libri.

233 *Tertium.* Joannes Hierosolymitanus cap. 29. Regulæ, septem lineas scribit super Eliâ, Eliseo, Joanne & Elizabethâ: quæ formalissimè reperiuntur in Epistolâ 82 S.Ambrosii ad Vercellenses. Hanc Epistolam Baronius Tomo 4 probat scriptam fuisse à S.Ambrosio anno 283; Joannem verò Jerosolymitanum adiisse suum Episcopatum anno dumtaxat 387: ubi id etiam idem probat.

INTERP. *Papebrochius* (in Hist. Chronol. Epp. Hierosl) *initium istius Joannis differt usque ad an.* 289.

234 *Quartum.* Joannes Hierosolymitanus *usque ad nauseam* (sic loquitur Bivarius) utitur hac phrasi: *Hujus nostræ Religionis.* Modus ille loquendi non erat in usu, nisi multo tempore post præfatum Joannem; prout in Commentariis ad Chronicon Marci Maximi ipse probat.

INTERP. *Apocryphis illis quidem, æque ac Chronica Dextri. &c. sed apud Carmelitas auctoritatis maximæ, dum ipsis favent.*

235 *Quintum* Joannes Hierosolymitanus hanc vocem *Carith* interpretatur *Charitatem:* hoc autem probat, auctorem libri esse Latinum; quia Græcus (qualis erat Joannes) probè noverat, quod vox *Dilectio*, significet gratiam; vox autem *Carith* Hebraicè sonat *Concisionem* vel *Exterminationem.*

236 *Ultimum* est, quod idem P.Magister Bivarius notet, in præfato libro multa esse apocrypha, & quædam etiam sacræ Scripturæ opposita; item Auctorem parum eruditum esse, & in rebus Prophetarum parum versatum; tum etiam quædam verba, in Matrem Dei parum reverenter ab eodem prolata.

237 De-

237 Denique longum esset referre, quæ S. Antoninus de Florentiâ, Petrus Maturus, Sabellicus, Volaterranus, Gordonus, Hieronymus Roman, Illescas, aliique innumeri dicunt de exordio Ordinis Carmelitani, libro Joannis Jerosolymitani penitus opposita.

238 Nihilominus Sacrum Inquisitionis Tribunal, quod Patribus Carmelitis suam permittit defendere antiquitatem, neminem præfatorum Auctorum condemnat, aut mandat expurgari, aut ex eorum libris deleri ea quæ sunt ejusdem Tribunalis permissioni contraria: quia sola & nuda permissio, non infert ex se obligationem ea sequendi quæ permittuntur. Non ergo Papebrochius tam acrem, qualem PP. Carmelitæ ei imponunt, meretur accusationem, idcirco quod præcise sequatur contrarium: multoque minus meretur hoc solo titulo tam indebite comparari Hæreticis. An forte Catholici non sunt supra nominati Cardinales & Auctores? Si Catholici sunt, & non pauci quidem ex illis Hæreticorũ mallei, ignorare non poterant, quanta Pontificibus horumq; Bullis deberetur reverentia; probe noverant robur & vim traditionum, auctoritatem Historiarum quas Breviarium continet, & quis antiquis Auctoribus deberetur honor: scripserunt tamen ea, quæ jam vidimus circa antiquitatem Ordinis Carmelitani; nec in eo signum offensionis dedit unquam Ecclesia. Quorsum igitur tantus armorum apparatus dirigitur in unum solum Papebrochium? quorsum tot impressi sine nomine sparsique libelli, atque passim importune intrusi in aliorum domos ac familias, in conventus, monasteria, vicos, pagos atque civitates; idque in eum finem, ut Papebrochius passim haberetur pro Hæretico, atque Societas Jesu pro Religione, quæ illius hæresi patrocinetur?

239 Nihil opus habet Carmelitana Religio suorum affectibus aut passionibus defendi per talia media; præsertim quando defensio solum concernit tempus, quo fundatur Antiquitas. Audiant Anonymi Rev. P. M. Fr. Valerium Ximenez de Embun Carmelitam, qui non de qualicumque, sed de excessivâ defensione, qualis est, de quâ hîc agitur (*parte 1. de stimulo Devotionis cum Ordine Carmelitano cap. 1. §3 tit. 4.*) sic ait: *Materia est admodum odiosa & parum proficua; multumque dedecet Professionem Monasticam; nec recordantur istius sententiæ Domini;* Novissimi erunt primi, & primi novissimi. *Considero, quod Dei servos non conveniat altercari de tempore; suspicionem de se movet, quòd parvam curam gerat pro æternitate, qui se fatigat pro tempore.*

240 Admirabilis est hæc sententia, dignaque quæ illustretur sequenti exemplo. Apud universalem Ecclesiam incomparabiliter pluris est ineffabile istud & sacrosanctum mysterium Incarnationis Filii Dei, quam antiquitas Ordinis Carmelitani. Quis Catholicus hoc inficiabitur? Nihilominus, dum in hoc mysterio ejusque fide unanimes essent Catholici, multum tamen inter se alii ab aliis discrepabant circa annos, qui à creatione Mundi effluxerant ad ipsam usque Incarnationem; aliis plures, pauciores aliis assignantibus; & consequenter majorem alii, alii minorem antiquitatem adscribebant mysterii executioni, respectu habito ad primum orbis conditi diem. Quæro: an, qui majorem tribuebant, tamquam impios aut temerarios accusabant eos, qui dabant minorem, adeoque à prioribus dissentiebant? Aliquisne inventus est Anonymus, qui eo titulo spargeret libellos diffamatorios? Non sane. Nihil horum quisquam vidit unquam; solus Papebrochius immersum se vidit oppressumque similibus libel-

lis. Quare autem? Non aliâ de causâ, quam, quia ingentem Auctorum classem secutus, non tot antiquitatis annos adscribit Ordini Carmelitarum, quot hi vellent. Justissima sunt & rectissima judicia Dei; qui solus novit, cur talia permittat, & inter ea abominabilem istam fœditatem, quâ Anonymus quidam finxit, impressitque Breve, nomine Summi Pontificis, contra Papebrochium hujusque Religionem. Facti enormitas superat omnem eloquentiam; proinde satius est, admirationem Christianam omnem reponere in spem divinæ Providentiæ.

CAPUT SEXTUM.

De Genealogia Christi, quam referunt S. Lucas & S. Matthæus.

241 NOn desinet sæpe sæpius Lectori occurrere materies admirationis, propter facilitatem, quâ non desinunt Accusatores miras imposturas fabricare in tergum & famam Papebrochii. Vidimus jam, quas & quales in illum cuderint adversus Paupertatem Christi, & adversus puritatem S. Josephi ac B. V. Mariæ; & hoc quidem adeo inverecunde, ut non dubitaverint accusationem suam provehere, dicentes; Legem & necessitatem illam, quam cum sacrâ Scripturâ & sanctis Ecclesiæ Patribus pro cælesti illo matrimonio allegat Papebrochius, esse confictam à Luthero & delirantibus Rabbinis. Videamus modo, quid illi imputent adversus Euangelistas.

Impostura 1.

242 ANonymus in suâ *Voce* prætensæ *Veritatis fol.* 2. sic ait: *An non censurâ dignum est, quod dicat Papebrochius, Sanctos Euangelistas Matthæum & Lucam, velut ignorantes, in Euangelio confudisse Genealogiam Christi? quod dicat, errasse ab ipso principio in eâ referenda?* Respondeo: Anonymus fingit, imponit, & impressit id, quod Papebrochius non dixit. Evolvantur omnes ejus & singuli Tomi; non invenies clausulam vel unam, ubi extet infernalis illa blasphemia, quâ Sancti Euangelistæ qualificentur *velut ignorantes*, vel dicantur *erravisse in Christi Genealogiâ*. Et si forte convinceretur sic deliquisse Papebrochius, non censuram dumtaxat, sed rogum & flammas mereretur Inquisitionis. Videat Anonymus, quid ergo merebitur ipse, qui in caput probi Catholici cudit fingitque tales blasphemias?

243 Instat Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo Hispanice traductus (*fol.* 43. *num.* 77) sic arguens: Papebrochius affirmat, S. Lucam & S. Matthęum obscurissimam reddidisse Christi Genealogiam: atqui obscurissimam reddere, unum idemque est, atque illam confundere, & in illa errare: ergo qui fatetur in ea obscuritatem, fatetur etiam confusionem & errorem. Proferantur ipsius P. Fr. Sebastiani formalia verba: alioquin argumentum vix haberetur pro suo. Citato itaque loco admirabilem hanc clausulam tribuit Papebrochio, dicens: *Addit quod veritatem hanc tam notam reddiderint obscurissimam, imo confuderint, & erraverint (nam sunt ista Synonyma) SS. Euangelistæ Lucas & Matthæus (in Propyl. fol.* 32. *n.* 22. *& tom.* 3. *Martii fol.* 9. *n.* 22.)

244 Respondeo. Verum est, affirmare Papebrochium, quod illi duo Euangelistæ Genealogiam Christi *maxime obscuram fecerunt.*

verunt : sed omnino nego, in Sacris Litteris idem esse *Obscurare*, atque *Confundere & Errare.* Magnus sane casus, in quo versamur! Singularis certe confessio qua mundus intelligat, eum, qui ambit ac gloriatur errores Papebrochii manifestare, palam fateri, erroneum esse, quod obscuritas adscribatur Scriptoribus Canonicis; & quod in his obscuritas idem sit, quod error. Scrutemur tantisper labyrinthum, qua se ista involvit vix evolvenda accusatio.

245 *Danieli*, inquit Deus, *Tu autem claude sermones, & signa librum usque ad tempus statutum : plurimi pertransibunt, & multiplex erit scientia.* (*Dan.c.*12. *v.* 4.) Et vere obscurum adeo erat, quod Daniel scripserat signaveratque, ut ipse Propheta rogaret Angelum : *Usquequo finis horum mirabilium?* & quod inter alia respondit Angelus, hoc fuit: erit *in tempus, & tempora, & dimidium temporis.* Quæ omnia verba sunt obscurissima.

246 S. Joannes Euangelista, (*Apoc.*5,) Ostendit nobis librum scriptum intus & foris, signatum sigillis septem, & adeo sibi suoque intellectui obscurum, ut fleret Sanctus Apostolus; quoniam nemo poterat, neque in terrâ, neque subtus terram aperire librum, neque respicere illum, nedum characteres legere qui foris extabant. Angelus quidem eâ libri obscuritate adeo exultabat, ut exclamaret: *Quis est dignus aperire librum & solvere signacula ejus?* Et vero Apocalypsis tota adeo est profunda atque obscura, ut S. Hieronymus dicat: *Tot habet sacramenta, quot verba .... in verbis singulis multiplices latent intelligentiæ.* Hujus & aliorum sacræ Scripturæ locorũ obscuritatem altius explicat Salmeron (*Prologem.*2.) *Audeo profecto asserere, nullum extare librum, humanâ diligentiâ & industriâ elaboratum, etiam si ipse Heraclitus producatur, cujus librum judicavit Socrates Delio natatore indigere propter difficultatem: etiamsi ipse proferatur Aristoteles, qui propter affectatam obscuritatem omnium ingeniorum carnifex est judicatus; qui cum sacris Litteris, in his quæ profunditatem faciunt, merito conferri possit.*

247 Christus (*Luc.*2.*vers.*49) ad Josephum & Mariam; *Quid est* (inquiebat) *quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse?* Sunt ista clarissima verba; &, quamvis ea clarissime quoque audierunt Josephus & Maria, ait nihilominus Euangelista : *Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos.* Idipsum etiam accidit Apostolis, de quibus dicit S. Lucas (*cap.*18 ℣.34) quod ea, quæ ex ore Christi audiebant, non intelligerent: *Nihil horum* (inquit) *intellexerunt, & erat verbum istud absconditum ab eis.* Alias clamabant ad Jesum, dicentes: *Domine, edissere nobis hanc parabolam.* Et S. Matthæus (*c.*13 *vers.*35.) dicit, quod obscurum & absconditum esset, quod Dei Filius loquebatur in parabolis. *Aperiam in parabolis os meum; eructabo abscondita à constitutione mundi.*

248 S. Petrus (*Epist.*2.*cap.ult.*) dicit, in in Epistolis S. Pauli, sapientissime quamvis scriptis, quædam tamen inveniri, *difficilia intellectu.* Hæc autem difficultas nascitur ex magna obscuritate, qua quibusdam in locis, dirigente Spiritu sancto, Divus Paulus utitur.

249 Res foret sine fine, si sanctorum Patrum, Doctorumque Ecclesiæ adducerentur huc clausulæ & phrases, quibus explicant & divinarum Litterarum obscuritatem, & rationes cur Deus eas voluerit obscuras esse. Divus Augustinus (*l.*11.*Civ.c.*19.) sic ait : *Divini sermonis obscuritas ad hoc utilis est, quod plures sententias veritatis parit.* Iterumque (*in Ps.*74.) *Quia sic se habet obscuritas Scripturarum, difficile*

est, ut unum pariant intellectum. Rursus (*Epist.* 59.) ad Paulinum. *Utile est, ut de obscuritatibus divinarum Scripturarum, quas exercitationis nostræ causâ Deus esse voluit, multæ inveniantur Sententiæ.* Et S.Gregorius (*in 3. Ezech.*) *Plerumque* (inquit) *in sacro eloquio aliquid obscure dicitur, ut, dispensante mirabiliter Deo, multipliciter exponatur.* Idem ait D.Thomas (*1.p.q.1.art.9. ad 2.*) Denique tot exortæ controversiæ unorum cum aliis, S.Cypriani cum Cornelio Papâ, Origenis cum Africano, S.Joannis Chrysostomi cum Theophilo Alexandrino, S.Epiphanii cum Joanne Hierosolymitano, Ruffini cum S.Hieronymo, hujus cum S.Augustino, & hujus quoque cum Simpliciano, Prospero, Hilario; Gregorii cum Eutychio Episcopo Constantinopolitano, aliæque plurimorum controversiæ, unde exortæ sunt, nisi occasione obscuritatis, propter quam unis eisdemque verbis, rem unam uni, alii aliam intelligebant?

250 Hoc ipsum contingit circa modum, quo loquuntur de Genealogia Christi. De eâ tractans S.Ambrosius (*in 3. Lucæ*) eloquenter pro more suo, *in abruptum* (inquit) *disputationis venimus; hæremus in vado, & quodam veritatis naufragio fluctuamus.* O miserum Papebrochium! si illis terminis fuisset usus, quibus utitur S.Ambrosius, solum propter difficultatem & obsuritatem, quam Jechonias offert in genealogiâ Christi; quæ tanta est, ut terminis adhuc fortioribus explicationis causâ utatur sanctus Doctor, ut postea videbimus.

251 Canus (*de loc. lib. 2*) ob solam obscuritatem, quam nomen *Caynan* apud Interpretes peperit, à S.Lucâ in Genealogiam suam insertum, declarandi difficultatem explicat notabili hac periphrasi. *Quid ergo*, inquiens, *facturi sumus, qui (ut in proverbio est) Lupum utraque aure tenemus? Si enim veteris Instrumenti versionem, qua Ecclesia utitur, asserere & vindicare nitimur; arguimus non solum 70 Interpretes commenti frigidissimi, sed apertissimi etiam erroris Euangelistam: sin Lucam defendere tuerique volumus, versionem Scripturæ sacræ, Ecclesiæ usu decretoque probatam, improbamus.*

Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim. An P.Fr.Sebastiano obscuritas non videtur esse in Genealogia Christi ea difficultas, quæ similibus proponitur terminis?

252 Quid autem dicam de Generationibus, quæ in præfatâ Genealogiâ prætermittuntur? Quid de diversitate viarum, quas Interpretes inierunt ad solvendam illam difficultatem? Quid de varietate nominum, quæ uni eidemque personæ tribuerunt alii, alii noluerunt admittere? Quid de multiplici sententiam suam defendendi modo, apud eos etiam, qui quoad eumdem sensum aliàs inter se conveniunt?

253 Hoc omne est, quod Papebrochius obscuritatem vocat, nec qualemcumque, sed à Spiritu sancto directam. Audiamus ejus verba, ut calumnia obmutescat Tom. 3 Martii (*fol. 9 §. 4 num. 22. Et Propyl. fol. 31 num. 22*) sic ait: *Spiritus sancti œconomia est, inspergere res credendas dubitandi causis, ut trans obtentum velum nitens penetransque credulitas, non ignavâ victoria præmium auferat. Id cum in loco & tempore nati ex divinâ promissione Messiæ, tum maximè in ejus Genealogia licet cernere.* Et ibid. num. 23. *Hoc verò, tamquam vulgò tunc notum, in populari conscientiâ tunc relinquentes, scriptis suis intexere divinitus prohibiti sunt Euangelistæ; in quo scrutando posterorum conflictaretur diligentia, fides exerceretur.* Hactenus iisdem verbis loquitur Papebrochius, quibus S.Augustinus.

S.Gre-

S.Gregorius, S.Ambrosius, S.Thomas, aliique Sancti ponderant obscuritatem sacræ Scripturæ. Qui, si non errarunt, illam agnoscentes, nec idcirco errasse dixerunt Euangelicos scriptores; agnoscat Rev. P.Fr.Sebastianus, errorem in illo esse, qui eumdem imputat Papebrochio.

254 Sciendum autem est, non stetisse Papebrochium in obscuritate, quam recognoscit in Genealogiâ Christi: ultra progreditur, & dicit (*ibid. fol.* 12 *num.* 38) de S.Matthæo Euangelistâ hæc formalia verba. *Talium ergo tabularum fide probaturus Matthæus, Christum, qui se Messiam dixisset probassetque tantâ signorum evidentiâ, id ipsum habere, quod illi potissimum expectabant & requirebant, veram ac legitimam à Davide successionem; id quod intendebat, est perfectissimè assecutus, omnes Judaici juris apices spiritu dirigente observans.*

255 De Euangelistâ Luca dicit (*num.* 28) illum in Christi Genealogiâ secutum esse ordinem naturalem; in Josepho verò solum servasse ordinem legalem: *nec potest alius ullus gradus assignari, in quo Legis, non Naturæ rationem habuerit Lucas.* Etenim, cum Joseph realiter non esset pater Christi, nati solum ex Mariâ per virtutem Spiritus sancti, fieri omnino non poterat, ut in hoc gradu servaretur naturæ ordo, ut fit in aliis, qui nascuntur ex viro & muliere.

256 His omnibus perspectis, quis non agnoscat, revereaturque singularem Dei providentiam, in eo quod ultro fatetur Papebrochius, & in eo quod huic affingit accusatio publica? Hæc eum per orbem passim buccinat tamquam scriptorem, qui asserat, Euangelistas fuisse ignorantes; Papebrochius è contra dicit, eorum calamos à Spiritu sancto fuisse directos. Accusatio illi imputat, quòd in Genealogiâ erraverint Euangelistæ; Papebrochius verò scribit, S.Matthæum *perfectissimè* assecutum esse suum intentum, ne apice quidem omisso; S.Lucam autem (cui ordinem naturalem attribuit) eumdem servasse non interruptè ad usque Adamum; solum ab hoc ordine excludit, velut Catholicus, S.Josephum, utpote qui non erat Christi Pater naturalis, illumque relinquit in ordine legali. Et post hæc omnia, omni conatu contendunt Adversarii inducere populos, ut credant, Euangelistas, in sententiâ Papebrochii, errasse, velut ignorantes. O judiciorum Dei abyssus multa! & quàm investigabiles sunt viæ ejus!

Impostura II.

257 INstant P.Fr.Sebastianus (*fol.* 43 *num.* 77) & PP.Delatores (*fol.* 16) hoc argumento. Papebrochius supponit, Euangelistas voluisse & verò conatos esse Genealogiam Christi declarare: Atqui dicere, quod volendo non potuerint illam explanare, blasphemia est contra Spiritum sanctum: Ergo, si potuerint id quod voluerunt, non obscurarunt Genealogiam; nisi *solus Papebrochius declaraverit id, quod Spiritui sancto non incidit dictare.*

258 Respendeo, instantiam hanc esse novam imposturam, ortam ex vitiosâ traductione linguæ Hispanicæ, non correspondente Latinæ phrasi Papebrochii. Nullibi namque dicit ille, Euangelistas obscuravisse idipsum quod voluerunt clarè demonstrare; sed quod videbantur velle facere. En ipsa ejus verba formalia. *Tum maximè* (inquit) *obscurum fecerunt Euangelistæ Lucas atque Matthæus, cum expansâ generationum serie, & quasi tabularum fide, eamdem videbantur clarè demonstratam voluisse proponere.* Quod uni alicui videatur alter rem aliquam velle & intendere, non est

idem, atque quòd hic alter eam velit & intendat: Ad primum sufficit quævis apparentia, quâ, qui eam percipit, præsumat de alterius intento. Ad secundum autem requiritur, ut verè, reipsâ, & de facto intentum existat.

259 *Et ipse finxit se longius ire* (*Luc.* 24 ℣. 28.) Solum unum Christi signum discipulis euntibus in Emmaus satis fuit, ut illis Christus videretur velle longius discedere ultra castellum; non ideo tamen habuit Christus intentum & voluntatem discedendi. Idem Dominus noster hominibus videbatur verus & naturalis filius esse Josephi, *putabatur*, non tamen is erat, qui videbatur. S. Augustinus (*lib.* 2. *de Cons. Euang.*) dicit: *Sancto Matthæo videtur repugnare quod ait Lucas*. Sed nec est repugnantia, quæ esse videtur, nec per τὸ *videtur* affirmat illam D. Augustinus. Sic in casu nostro: dum enim videmus, S. Matthæum per tot generationes ascendere usque ad Abraham; S. Lucam etiam usque ad Adamum, unus & alter per tam numerosam seriem poterat nobis videri Genealogiam Christi, non tantum voluisse probare, verum etiam evidenter demonstrare: & hoc est illud Papebrochii, *Videbantur clare demonstratam voluisse proponere*. Sed contra id, quod in exteriori cortice juxta litteram potuit nobis videri, calamos Euangelistarum direxit Deus; ut adeo, pro demonstrationibus ac evidentiis, profundissimas difficultates invenerint Interpretes. Hæc est illa obscuritas atque necessitas orandi Deum pro lumine, quam sancti Patres exaggerant; absque eo, quod in Euangelistis fuerit voluntas vel intentum clare demonstrandi, cujus tamen fuit apparentia. Si RR. PP. Accusatores judicant, τὸ *videri velle* idem esse, quod *velle* absolute; & si, quando construunt duas illas voces Latinas, *videbantur voluisse*, Hispanice vertunt *voluerunt*, culpam imputent vitiosæ versioni Hispanicæ, non autem Latino sermoni Papebrochii. Hic loquendi modus est apud sanctos Patres & Expositores usitatissimus, ad explicandas difficultates S. Scripturæ, & ostendendum discrimen, quod est inter solum *videri*, & reipsâ vere *esse*.

Impostura III.

260 Delatores (*fol.* 14 *parte* 1 *delationis suæ anno* 1691) sic ajunt, *non invenietur unus aliquis Sanctus Pater vel Expositor Catholicus, qui S. Josepho dederit titulum Vitrici respectu Christi*. Et super hoc titulo magnas prosequuntur accusationes ac exaggerationes.

261 Respondeo, hanc quoque imposturam natam esse ex malâ versione Latini textus Papebrochii in Hispanicum. Hic, expensâ communi difficultate explicandi Genealogiam Christi per Josephum, (*tom.* 3 *Martii fol.* 9. §. 4. *num.* 22.) sic ait. *Quid est hoc, quod genus Josephi nobis explicent? Cum Josephus, abstrahendo à lege, & præcise spectatus ut Mariæ Sponsus, erga Christum, solius Mariæ filium, habuerit sese sicut Vitricus ad Privignum*. Non dicit Papebrochius, fuisse *Vitricum*, sed *sicut Vitricum*. Nec comparationem hanc instituit absolute; sed solo casu, præscindendo à lege, quo S. Josephus non consideraretur ut consanguineus Mariæ, sed solum ut ejus Sponsus absque ullâ cognatione. Sub hac autem hypothesi seu conditione certum est, quod, sicut illius genealogia, qui respectu alterius est solum vitricus, nihil facit ad probandam genealogiam privigni; sic etiam, si S. Josephus nullam haberet cognationem cum B. Virgine Mariâ, ratione cujus lex illum compulisset ad matrimonium; tali (inquam) casu certum est, quod solum referre genealogiam Josephi ad probandum Christum, perinde foret ac referre genealogiam vitrici

est ad probandum privignum suum. Hoc est quod ait Papebrochius, & hæc est comparatio, quâ utitur ad proponendam difficultatem, & illico dissolvendam; uti ipsam ibidem dissolvit, S. Josephum constituens consanguineum B. Virgini valde vicinum; simulque probans, illud esse efficacissimum medium, ad Christi Genealogiam declarandam per Josephum.

262 Si Delatores in accusatione suâ omittunt particulam *sicut*, in quâ consistit comparatio; si omittunt hanc quoque clausulam *abstrahendo à lege*, quod in hoc casu idem est, atque abstrahere ab omni cognatione: insuper si ignaros se simulant axiomatis quo vulgo dicitur, *omnis comparatio claudicat*; si nesciunt, comparationem quoad aliquid, non egere omnimodâ paritate quoad omnia extrema; imo hoc ipso, quo comparatio est, nec debere nec posse proprie identificari cum extremo comparato; quam, quæso, culpam habet Papebrochius, quod contra se formentur accusationes, dum contrarium supponit? quam culpam habet, quod, dum B. Virginem constituit neptem S. Josephi, accusent illum Delatores, quasi cognationem omnem negaret; & quasi absolute affirmaret, S. Josephum fuisse solum Vitricum Christi? Quæ denique culpa residet in Papebrochio, quod ipsius rationem dubitandi accusent, tamquam si foret opinio & sententia propria? His omnibus vitiis laborat Delatio citato loco.

Impostura IV.

263 Hæc impostura fœda, imo horribilis est, tum propter infidam traductionem textus Papebrochiani, tum propter inversum ejusdem sensum. Papebrochius sic habet, ubi supra: *Quam autem certum est, Avos, Proavosque Vitricorum nullo prorsus modo ad Genealogias Privignorum pertinere; tam certum esse debet eos, qui vel à Luca vel à Matthæo numerarentur solius Josephi, non etiam Mariæ Progenitores, ad id quod ipso titulo Matthæus manifeste, Lucas implicite totius operis instituto promittit, Generationem videlicet Jesu Christi, facturos omnino nihil.* Hæc verba Papebrochii Hispanice sic vertunt Delatores: *Quam certum est, Avos & Proavos Vitricorum nullo modo pertinere ad Genealogiam Privignorum vel Filiastrorum; tam certum debet esse, quod illi Progenitores, qui fuissent nominati per S. Lucam, vel per S. Matthæum, sunt solum Progenitores sancti Josephi & non Mariæ. Quod nihil faceret ad describendam Genealogiam Christi, quod erat institutum manifestum S. Matthæi, & implicitum S. Lucæ.*

264 Notentur illa verba *sunt solum Progenitores S. Josephi & non Mariæ.* Non est in textu Papebrochii vox Latina, cui correspondeant illa verba Traductoris. Delatores imponunt ei affirmativam absolutam, ubi loquitur ille solum sub conditione. Deinde imponunt illi orationem perfectam & finitam, interpungentes illam per rotundum punctum; ubi, ad finiendam illam, absque istâ interpunctione sequuntur apud Papebrochium adhuc aliquot lineæ. Deinde Hispanice ponunt verbum in præsenti (ut Grammatici vocant) Indicativi modi, quod Papebrochius habet in præterito imperfecto Subjunctivi. Ponunt denique τὸ *sunt* in præsenti, cui correspondens verbum nullum extat in textu Papebrochii. Ut verbo absolvam; quod ille dicit, est: quod ii quos S. Lucas & S. Matthæus numerarent ut Progenitores solius Josephi, & non etiam Mariæ, nihil ad rem facerent pro Genealogiâ Christi. Est autem hæc certissima veritas. Dicere, *quos numerarent*, non est dicere, *quos numerant.* Et dicere, *quos S. Lucas & S. Matthæus numerarent ut Progenitores solius Josephi, & non etiam Ma-*

riæ, non est affirmare, *quod sint tantum Progenitores Josephi & non Mariæ.* Si igitur accusatio incurrit in omnia hæc vitia, atque insuper pro conclusione Papebrochii accipit rationem dubitandi, quam mox dissolvit; quid criminis subesse potest in accusato? Clarius id apparebit in sequenti impostura.

INT. *Hæc cum gravissima sit* (*imponit enim Papebrochio quod asseruerit*, *quod* sequendo communem explicationem quæ datur Euangelistis, datur etiam occasio inimicis veritatis, vel redarguendi Euangelistas ut mendaces, vel fidem nostram ut falsam; *placuit accusato totam illius evictionem transferre in* §. 5. *Art.*25.*à num.*83: *cui etiam à num.* 91 *adjungit hinc sumptam redargutionem Imposturæ* 6 *quasi dixerit* Sanctos Patres in *explicanda Genealogia Christi*, nihil effecisse. *Ac rursum à num.* 93 *Imposturam* 7 *expendit verbis Xaramilii usque ad num.*101, *qua accusatur cum Luthero dixisse*, *quod* Sanctorum Patrum nemo Genealogiam Christi explicuit. *Itaque his omissis transeo ad sequentem.*

Impostura VIII.

294 ANonymus fol.2 sic habet: *Censuräne dignum est, quod Papebrochius dicat, sanctos Ecclesiæ Patres esse quosdam temerarios ... sequendo Julium Africanum?* Respondeo, censurâ dignissimum fore, si quid tale diceret; sed nihil ejusmodi contra sanctos Patres scripsit Papebrochius; ac proinde redire temeritas ista poterit in caput talem calumniam imponentis.

295 Instant RR.PP. Fr. Joannes Gomez Barrientos Carmelita Calceatus, Fr. Petrus à Conceptione & Fr. Angelus à Purificatione Carmelitæ Discalceati (*verso fol.*19.*suæ Delationis*, *quam contra Propylæum impresserunt Madriti anno* 1692) & ajunt; Papebrochius dixit, *Plerique eorum temere Africanum secuti.* Atqui hoc est, Sanctos Patres & Interpretes vocare temerarios: ergo Papebrochius censura dignus est.

296 Respondeo, verum esse, quod Papebrochius habeat propositionem hanc Latinam: *Plerique eorum temere Africanum secuti*: per illud *temere* intelligendo *frequenter*, *passim*, *fere in omnibus*, *facile*. Nam si Dictionaria consulimus, inveniemus, quod *τὸ temere* recipiat diversas significationes. Vide Calepinum octo linguarum, illustratum per Joannem Passeratium; & inter alia invenies idem significare ac *fere*, *facile*. Legantur Laurentius Valla (*de lingua lat. Eleg. lib.*2.*cap.* 49.) Nicolaus Perottus (*in Cornucop. ling. lat. col.*651.) Livius, Quintilianus, Suetonius, aliique multi; & deprehendes, quod id, quod Hispani in suâ linguâ volunt exprimere per hanc vocem *quasi*, exprimunt in suâ Latini æqualiter & eleganter per *τὸ fere* & per *temere.* Et adeo verum id est, ut citati Valla & Perottus affirment, *pro* FERE *accipi* TEMERE *apud omnes post Ciceronem natos.*

297 Subintrat nunc ratiocinium admodum efficax. Papebrochius non utitur nomine adjectivo *Temerarii*, nec etiam adverbio *Temerarie*: solum utitur voce *Temere*, quæ admittit significationes jam dictas in sensu sano, vero, favorabili, nec sanctis Patribus ullâ ratione injurioso: unde nunc Delatores conficient sensum, in quo Papebrochius illo utitur, non alium esse quàm sinistrum & malum? Ecce obtestatur hîc, ad æquos judices conversus Papebrochius, in hunc modum: Quando jura sunt dubia vel obscura, ajunt leges, esse favendum reo. Casus in quo nunc versor, satis superque liquidus est: stant à me auctores Latini, iique elegantissimi. Qui dicit, plerosque Patrum ferè in omnibus auctorem aliquem secutos esse super certo aliquo puncto; eo ipso, quo dicit, *Fere in omnibus*, excipit aliquid, in quo illum secuti non sunt: exceptio hæc verbis meis exprimitur formaliter, quibus adverto,

non

non fuisse secutos Africanum in unione duarum linearum præfatæ Genealogiæ: *Temerè Africanum secuti, à quo alioqui in utriusque lineæ conjunctione desciscunt.* Particula *Alioqui* est exceptiva; denotatque id, quod eximitur à τὸ *ferè in omnibus*, in quibus illum secuti sunt: ergo, nisi accusaverint Latinos omnes post Ciceronem huc usque natos, nulla causa est, cur me accusent quod illos imiter: & si pro illis τὸ *Temerè* admittitur in sensu jam dicto; cur non & pro me admittitur qui Latinè scribo, & eo quidem scribo stylo, quem ipsi Delatores (*fol.* 15 *verso*) qualificant tamquam *compositum, comptum, phrasibus adornatum, & velut Magistri qui alios eumdem docuerit?*

298 Rem elucidabunt S. Augustinus, & S. Hieronymus. Latinum verbum *Persequor* vulgo & proprie significat eam persecutionem, qua dæmon persequitur hominem, qua hostis hostem: significat quoque ire in sequelam alterius; & metaphoricè, allegare & citare textus unos post alios. S. Augustinus, postquam Cresconium Grammaticum variis sacræ Scripturæ textibus convicisset, (*lib.* 2 *cap.* 22 *contra Cresc.*) sic concludit. *Et alia multa divina testimonia, quæ persequi longum est: si tamen non mihi propter hoc verbũ calumniaris, ut quoniam dixi* * PERSEQUI LONGUM EST, *persecutorem me divinorum testimoniorum esse criminetis:* Hoc sanctus Doctor suspicabatur, ne suus accusator verba sua verteret in deteriorem sensum. Et hoc est, quod in præsenti casu evenit Papebrochio. Sed neque S. Augustinus persecutor fuit sacrorum Textuum; neque Papebrochius sanctos Patres vocat *Temerarios.*

299 S. Hieronymus (*Epist.* 89 *ad S. Augustinum*) ait se respondere, *non maturitate scribentis, sed dictantis temeritate.* Eo non obstante ostendit ibi idem Sanctus, quam bene se ad respondendum præmunierit. *Nostra armatura* (inquit) *Christus est, & Apostoli Pauli institutio ... Induti loricam justitiæ ... galeam salutis ... & gladium Spiritus.* Sed dic, Doctor Maxime: quid *Temeritas* habet commune cum Christo, cum Apostolo suo, cum justitiâ, cum fide, cum gladio Spiritus? Arma Dei sunt ista, quæ destruunt vitia, & inter hæc ipsam temeritatem, quæ sane vitiosissima est; & ideo censetur eorum telorum unum, quod dæmonium subministrat: quomodo ergo respondes, te scribere *Temeritate dictantis?*

300 Fuit S. Hieronymus purissime Latinus, noveratque probe significata *Temeritatis*: quamvis enim significet audaciam quamdam, quâ quis aliquid ultra vires vel ultro decorum intentet aggredi, significat insuper *Facilitatem, defectum considerationis seu examinis*, & alia ejusmodi. Non in primo significato usus est illâ voce *Temeritas* S. Hieronymus, sed in secundo; innuens, quam scriberet festinanter, ob epistolæ suæ latorem, qui *pene in procinctu* stabat ad discessum; ideoque cogebatur tumultuario respondere sermone, nullo satis sibi relicto otio ad responsionis suæ examen. *Temeritatem* igitur hic opponit Sanctus tranquillæ considerationi, quam maturitas solet impendere rebus, antequam scribantur expendendis; *Non maturitate scribentis, sed dictantis temeritate.* Quod autem dicitur de substantivo *Temeritas*, dicatur idem de adverbio *Temerè*, quod utique inde derivatur. Præter Auctores citatos consulatur Lexicon Rev. P. M. Fr. Didaci Ximenez ex Ordine S. Dominici: adnotetur etiam, quod Julius Africanus fateatur ipse, se dubitare (uti postea videbimus) num certum id sit, quod super Genealogiâ scripsit ad Aristidem. Et dum ipse rem non satis examinavit; quid mi-

rum est, idem dici de aliis, qui illum in historiâ circa punctum aliquod particulare sunt secuti? &, ut idem dicat Papebrochius, quid mirum, quod utatur stylo S. Hieronymi & aliorum? Non semper Latinæ voces eodem sensu accipiendæ sunt, quo Hispanæ; alioquin nullum inter utramque linguam discrimen intercederet, nec liber ullus foret tutus.

Impostura IX.

301 REv. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo, non contentus accusasse Papebrochium, quasi Sanctos Patres vocaret *Temerarios*; altius etiam in accusando assurgit, affirmans (*fol.* 45) dixisse Papebrochium, *quod omnes præter unum se essent quidam temerarii.* Sed hoc qui probas, mi P. Sebastiane? Non alio argumento, quam jam allato & refutato ob illa illius verba: *plerique eorum temere Africanum secuti*, ubi hic legitur universalis illa vox *Omnis*? Nullibi. Ubi illud *Præter se*? Nullibi. Quænam ista est fingendi libertas? Eâdem quoque libertate (quâ adverbium *Temerè* restringis ad unum solum sensum, eumque deteriorem) hujus sensus malignitatem extendis ad *omnes.* Vide, num talis accusatio partus sit rationis, an meri arbitrii; ut stet pro solâ ratione voluntas.

Impostura X.

302 IN Delatione anni 1691 (*fol.* 17. *verso*) sic ajunt: *P. Papebrochius ridet Sanctos Patres, quod in hoc puncto Genealogiæ locuti sint absque ratione, & Scripturis sacris nullo modo conformes fuerint.* Eadem accusatio habetur in Delatione anni 1692 (*fol.* 11) & apud P. Fr. Sebastianum (fol. 45.)

303 Respondeo, omnes hasce accusationes esse manifestas imposturas. Solum ait Papebrochius, quod, *qui S. Matthæo adscribunt ordinem naturalem, S. Lucæ verò legalem, nec rationi, nec Scripturis sacris satis conformiter videantur adscripsisse* eum ipsis. Qui dicit, *non videntur*, non dicit absolute; & qui dicit, *non satis conformiter*, supponit, aliquã subesse conformitatem, licet non eam omnem quam optaret. Hoc & nihil plus est, quod dicit Papebrochius & quod silentio involvunt Delatores. Probent nunc, si possunt, hoc esse censura dignum; & id, quod apud Latinos solum est, *non videri satis conforme rationi & Scripturis*, apud Hispanos idem esse, atque rationi & Scripturis absolute adversari, & nullam subesse conformitatem. Salomonem & Heli æternum salvos esse, & S. Joannem Evangelistam etiamnum vivere, Sanctorum Patrum alii ajunt, negant alii: atque tam illi quam isti sententiam quisque suam stabiliunt variis sacræ Scripturæ textibus; idemque fit in aliis punctis, quæ non sunt de fide, pene innumeris. Si quærimus ex unis Auctoribus, cur sequantur Patres ajentes: respondebunt utrique, quia sibi videntur rationi & Scripturis esse conformiores, quam alii quos non sequuntur, & in quibus non inveniunt tam sufficientem conformitatem. Atqui *hanc non tam sufficientem conformitatem* nemo accusat, tamquam nullam, aut tamquam alienam à ratione. Cur ergo solus Papebrochius rapitur ad infamiam censuræ?

304 De quâdam interpretatione, quam in Caput 3 Canticorum dat ingens Doctorum numerus, ait Gislerius, *eam sibi nullo pacto probandam videri*: Sane plus est dicere, *Nullo pacto*, quàm *Non satis conformiter*: illud nullam admittit conformitatem, hoc vero ut minimum aliquam. Nulla conformitas Gislerii non movet nec offendit nostros Delatores; aliqua (quamvis non tam sufficiens visa sit Papebrochio) impellit eosdem Delatores ad accusandum, quasi accusato visa fuisset nulla conformitas. Patientia.

Im-

Impostura XI.

Contra Baronium.

305 ANtequam transeam ad ultimam accusationem super Christi Genealogiâ, referam alteram miram constructionē Hispanicam, ut appareat, quod quanta vis in præcedentibus illata fuit Latino stylo Papebrochii adversus Sanctos; non minor fuerit eidem illata adversus Emin. Baronium. In Delatione anni 1691 (*fol.* 21) citant hæc verba Papebrochii super quodam Chronologiæ puncto. *Cum jam inter eruditos satis ubique conveniret de insufficientiâ Baronianæ sententiæ.* Quomodo hoc Latinum putes Delatores traducere? Audiamus. *Quando jam* (inquiunt) *satis constabat de insufficientiâ Baronii.* Super hac insufficientiâ fabricant accusationem terribilem; sed quæ ex solâ veritate Grammaticali evanescat. Papebrochius non agit de *insufficientiâ Baronii*, sed dumtaxat *Baronianæ sententiæ.* Prima insufficientia est ipsius personæ, altera solum suæ opinionis. Prima Auctorem deprimit, eumque collocat in classe nihil vel parum intelligentium: altera, personam relinquens in suâ supremæ æstimationis sphærâ, solum dicit, quod illius argumenta, in tali particulari casu, apud eruditos non satis probare credantur intentum: neque per hoc infertur Auctori injuria. Idipsum quippe inter Auctores summæ venerationis videmus contingere frequentissime, ut in quibusdam casibus particularibus deseratur eorum opinio, utpote firmis argumentis minus fundata.

306 Quis tam insolens, tam vecors est, ut audeat dicere, *insufficientem* fuisse S. Augustinum? Certe nemo, nemo. Edidit tamen Sanctus ille duos libros Retractationum; non titulo solum humilitatis, sed ipsissimæ veritatis, quâ sibi persuadebat, sufficiente soliditate caruisse rationes, quæ olim se moverant. De his porro retractatis rationibus vere dici potest, quod insufficientes essent ad probandum tunc sibi propositum intentum; nec tamen quispiam tam amens erit, qui ipsum Augustinum indigitet *Insufficientem.* Nolo hîc ejusdem sancti Doctoris aliorumque casus & auctoritates allegare; quia res ipsa, quam dico, per se loquitur. Iidem Delatores (*fol.* 21) fatentur, nil mirum fore, si Baronius *quandoque pateretur aliquem lapsum calami.* Sed eo casu dato, quæro an Delatores illius rationem sequerentur, tamquam sufficientem in eo, in quo judicant errasse calamum ejus? An sufficientiam ejus agnoscant in eo, quod ad annum 444 scripsit de libro Joannis Jerosolymitani, ut supra retulimus (*num.* 223)? quod item ad annum 1181. Tomo 12. scripsit de principio Sacratæ Religionis Carmelitanæ? Si ajunt; non mirentur ergo, quod alii quoque, ejus sufficientiâ freti, ipsum sequantur; & eâdem operâ vitabuntur incommoda non pauca. Si negant autem: videant, cui insufficientiam istam adscriptam velint; ipsine Baronio, an soli illius sententiæ? Hoc ultimum dicent indubiè. Idem ergo dicant etiam de Papebrochio: & ex semetipsis discant illum tractare benignius, atque leges Latinæ traductionis servare fidelius; nec ipsi personæ adscribere, quod dicitur dumtaxat de unâ aliquâ sententiâ particulari.

Accusatio ultima.

Super Genealogia Christi.

INT. *Etiam hic locus usque ad num.* 341 *jam totus Latine legitus in Responsione ad Articul.* 15 *§.* 3. *à numero istic* 35 *usque ad finem & num.* 69.

CAPUT SEPTIMUM.

Super Breviariis & Martyrologiis Romanis.

341 ANonymus (*fol.* 2) dicit: *An non censurâ dignum est, quòd Papebrochius dicat, in Breviariis & Martyrologiis Romanis occurrere passim errores ac falsitates, ideoque nullum illis deberi creditum?*

342 Respondeo, Papebrochium, siquam talem propositionem protulisset, fore reum temeritatis: Anonymus autem nec citat tomum, nec folium, nec locum, ubi quid tale proferat; proinde negatur quod ille imputat Papebrochio. Dum Latina hujus verba non produxerit Anonymus, sciat, sibi inustam adhærere notam Impostoris. Tueri quædam puncta, illis quæ Breviarium continet opposita, putat fortassis Anonymus idem esse, atque Breviarium contemnere, auctoritatem illi detrahere, & omni prorsus fide indignum censere. Atque idem intelligo de Martyrologiis Romanis. At fallitur vehementer; & vel nesciens suâ se accusatione extendit ultrà quam vellet. Attendat ad mox dicenda, & ad animadversionem, quæ super iis omnibus dabitur sub finem.

343 In antiquis impressionibus Romani Martyrologii, 26 Septembris, legitur Eusebius fuisse Papa sex annis, uno mense & tribus diebus. Evicit contrarium Baronius (*A.* 311 *num.* 40) ejus Pontificatui concedens solum duos annos, & menses aliquot, non amplius. Atque ita in sequentibus impressionibus sublati sunt anni illi superflui.

342 Idem Martyrologium, primâ Julii, mentionem faciebat sancti Proculi Episcopi Bononiensis. At Baronius (*ad annum* 303 *num.* 122) probat, dumtaxat fuisse martyrem; & per errorem in Romanum Martyrologium irrepsisse nomen Episcopi.

345 Idem Martyrologium 2 Julii dicit, S.Photinum ejusque socios passos esse Martyrium tempore Antonini & Lucii Veri. Sed Theophilus Raynaudus (*Tract. de Martyr. Lugdunensibus Prolegom.* 3) probat, pridem ante martyrium istorum Sanctorum mortuum fuisse Lucium.

346 Idem iterum 9 Decembris Martyrem vocat sanctum Restitutum, Episcopum Carthaginensem. Quo probetur, non fuisse Martyrem, allegatur eum Possidio S.Augustinus; qui in Sermone, quem habuit super eodem Sancto, nullam de illius martyrio fecerit mentionem. Et Pontius Diaconus in Vitâ S.Cypriani, affirmat, ante hunc eumdem S.Cyprianum, nullum Episcopum Carthaginensem fuisse Martyrem; cum certum vel probabilissimum sit, S.Restitutum fuisse ante annum trecentesimum; & usque in id tempus post sanctum Cyprianum, nullos extitisse Episcopos Carthaginenses, nisi Lucianum & Mensurium. Si quis autem dixerit, S.Restitutum fuisse Martyrem, prius tempore quam S.Cyprianum, opponit se Baronius (*Tom.* 2 *ad annum* 303 *num* 73) dicens, quòd nomen Martyris in S.Restituto non aliud significet, quam tormenta passum fuisse propter Christum, non autem profudisse vitam, prout profudit S.Cypianus: *Sic vocatum esse Martyrem* (inquit Baronius citato loco) *ut de multis*

tis

nis aliis accidit, quòd Christi nominis causâ tormenta passus sit; non autem, quòd martyrio vitam finierit, ut S.Cyprianus, qui percussus gladio martyrium consummavit.

347 In Nativitate Christi Martyrologium Romanum sequitur Chronologiam 70 Interpretum; quam tamen deseruerunt Auctores eruditissimi & ipse cum illis.

348 S.Saturninum, Apostolum Tolosanum, collocat inter Martyres tempore Decii: & hoc patitur difficultates aliquas; quia in suismet Actis dicitur, fuisse discipulus S.Petri, adeoque non potuisset pervenire ad tempora Decii. Vide Petrum de Alloix in notis ad vitam S.Dionisii cap. 10; Et pro similibus aliis casibus Philippum Ferrarium, & Rev. P.Mag. Franciscum Combefis ex Ordine S.Dominici (*in Notis ad Acta Anonymi apud Nicaam num. 6*).

349 Breviarium Romanum 26 Aprilis dicit, sanctum Marcellinum Papam deorum simulacris thus adolevisse, & mox in Concilio Sinuessano egisse pœnitentiam, & publicam sceleris sui confessionem fecisse. Huic facto multum repugnat Papebrochius; nec satis capit, quòd unus Papa peccaverit contra fidem, vel solo signo exteriori: denegat quoque auctoritatem Concilio Sinuessano, quod proinde vocat fictitium. Ob hanc causam quid credet Lector adversus illum opponi à Delatoribus suis? RR. PP.Fr.Joannes Gomez Barrientos, Fr.Petrus à Conceptione, & Fr. Angelus à Purificatione (*in suâ Delatione Madriti impressâ anno* 1692 *pag.* 24) accusant illum, quòd in eo sequatur hæreticos Magdeburgenses & novatores quosdam Allemaniæ; quòd hæresim redoleat, quicumque auctoritatem derogaverit Concilio ab Ecclesiâ approbato; denique quòd nihil esse possit arrogantius, nihil temerarium magis, quàm fabulosa vocare Acta, quibus utitur Ecclesia in Breviarii Lectionibus.

350 Pro refutatione dictarum accusationum non opus est citare multos auctores. Instar multorum sit Excellentis. Dominus Inquisitor hodie Generalis, Fr. Joannes Thomas de Rocabertii: præter alios quos ipse citat (*tractatu de Rom. Pont. infra. const. lib. 2. Apol. cap.* 14) Quominus S Marcellinus tale nefas commiserit, citat ipse pro suâ sententiâ Eusebium Cæsareensem, Theodoretum, Nicephorum, S.Augustinum, qui Marcellini lapsum adscribit calumniæ & fictioni hæreticorum Donatistarum; præterea Eminent. Cardinales Bellarminum, Lauream, Aguirre & Perronium; item Christianum Lupum & Theophilum Raynaudum; qui omnes historiam illam, ex illo Concilio deductam, habent pro fabulâ. Et quidem notandum est quòd Bellarminus, qui prius sentiebat cum eo, quod habet Breviarium, postea sententiam suam retractaverit. Pagius quoque ex Ordine S.Francisci, doctus ac celeber horum temporum Chronologus, Acta dicti Concilii reponit inter fabulas: aitque, ex multis argumentis, quæ id probent, non nisi valde pauca adduci à Barbnio; & his quidem paucis non responderi, nisi *languidè satis & parum efficaciter.*

351 Argumenta sunt fortissima: ea constringam in compendium. Primum sit: Nullus Historiographus, sive ecclesiasticus sive profanus, ullibi meminit civitatis Sinuessanæ nec Cryptæ Cleopenensis, ubi Concilium istud dicitur fuisse celebratum. Ad hoc autem respondere, mutata esse nomina & loca; perinde id est, juxta dictum Dom. Inquisitorem Generalem (*num.* 2801) ac similem videri aruspici divinatori.

352 Alterum; S.Augustinus impropera-

 bat

bat Donatistis, similem lapsum ab ipsis esse confictum; inque faciem clamabat, id eos non posse probare, *nec tenuiter* quidem. Si autem tale Concilium, talis lapsus, talis pœnitentia publica extitisset unquam, nonne ipsi Donatistæ S. Augustino allegassent pro illis testimonia irrefragabilia?

353 Tertium. De judicio Concilii admissus est adversus Marcellinum testis quidam, notæ tam infimæ, qualis est notorius adulter. Hoc certè dissonantissimum est, & quàm maximè alienum à stylo reliquorum Conciliorum, & ab Ecclesiæ praxi: nec adversus supremam ac sacrosanctam dignitatem Papæ videtur posse locum habere talis testis, nisi in fictione id ita narrantium.

354 Quartum. Quâ specie veri dicitur, quod coram Concilio sanctus Papa obstinate delictum vellet negare, quod dicitur commisisse coram universâ civitate & innumero populo, qui in talibus circumstantiis dicitur confluxisse?

355 Quintum. Concilium dicit, quod in templo Deæ Vestæ sacrificaverit Herculi, Jovi, & Saturno; cum tamen, juxta antiquarios omnes, cuique Deo in suo cujusque templo sacrificia offerrentur.

356 Sextum. Dicit Concilium, Diocletianum in Persiâ resciviisse pœnitentiam Marcellini; cum Diocletianus (ex concessione etiam Baronii) in Persiâ non fuerit.

357 Septimum. Una ex terribilioribus persecutionibus adversus Ecclesiam fuit ea, quam instituit Diocletianus, exquisitissimè ubivis locorum perquiri jussis Christianis, ut vel Christo renuntiarent vel morerentur. Qui ergo fieri potuit, ut tam turbulento tempore clanculum convenissent trecenti Episcopi cum suo quisque Socio; & in tanto numero personarum omnes evasissent eorum manus, qui turmatim & summâ rabie se perquirebant? Constantinus Imperator omni suo conatu & auctoritate ægre junxit Episcopos paulo plures pro Concilio Nycæno, quod tantopere expetiverat. Et quæ, quæso, crypta vel subterranea specus tam est capax, quæ capiat trecentos Episcopos in formâ Concilii? Tribus primis sæculis Ecclesiæ ajunt Historiographi non fuisse coactum Concilium generale, propter persecutionum impedimenta: atque adeo non videtur credibile, quod Sinuessano Concilio locum reliquerit persecutio Diocletiani, quæ fuit una ex crudelioribus.

358 Octavum. Concilium totum unâ voce clamavit, ut Marcellinus suo se ore, non Concilii judicio judicaret; nam primam Sedem à nemine judicari: aderant tamen septuaginta & duo testes, qui Papam de delicto suo convincerent. Quorsum autem testibus indigebat Concilium, quod nec vellet nec posset judex esse, sed ipsius accusati judicio debebat se conformare?

359 Nonum. Ait Concilium, ad templum magnam confluxisse Christianorum multitudinem; ut, cum Marcellinum sacrificantem vidissent, facti testes postmodum essent. Sed nec persecutio permittebat tam publicum tot Christianorum concursum; nec his licitum erat sacrificio Idololatrarum interesse; prout exaggerat Tertullianus (*lib. de Spectaculis cap*, 13.)

260 Decimum. Istius Concilii Episcopi sunt incogniti; & ignoratur, quarum partium vel locorum fuerint Episcopi: quod certè alienum est à stylo Conciliorum & à Decretis Actorum suorum.

361 Hisce argumentis & auctoritate Doctorum supra citatorum fretus præfatus Dominus Inquisitor Generalis, affirmat, Concilii Sinuessani Acta esse conficta: &, quod ad Breviarium, ac Martyrologium Romana, quin & ad Ponficale

le S. Damasi attinet, respondet (*num. 2932*) in hæc verba. *Respondeo tamen primò: esto, Breviarii, Martyrologiique auctoritas in cujuslibet facti censurâ ac sententiâ magna gravisque sit; necesse tamen esse, ut animadvertamus, nullatenus Ecclesiam nobis historias factaque in illis enarrata, ut tamquam Evangelio credamus, proponere: solum ergo Ecclesia à nobis exigit, ut hujusce historiis fidem adhibeamus eâ ratione, quâ fides hujusmodi factis adhibenda sit.* Hanc in rem citat Baronium; & vult ut intelligamus, illas nobis ab Ecclesia proponi juxta Gelasium Papam tamquam dignas examinari, appendique in illa bilance Apostolicâ, *Omnia probate; quod bonum est, tenete.*

362 Idem D. Inquisitor Generalis iterum (*sequenti num. 2933*) sic prosequitur. *Ecclesiam in Sanctorum factis historialibus, sicut & in his quæ ad illorum attinent cultum, sequi quod communiter receptum est, quodque ad probabilem opinionem gravissimorum auctorum innixam judicio sufficit; quin hinc deducatur, non posse nos oppositum probabiliter opinari: cum Ecclesia ea, quæ in Sanctorum Actis continentur, tamquam fide certa & infallibili actu credenda (ut cum Baronio diximus) non proponat.* Exemplum eam in rem adducit ex die 19 Septembris, quo Ecclesia in suis Lectionibus utitur commentario S. Hilarii, ubi Nicolaum vocat falsum Prophetam: *Et falsi Prophetæ erunt* (inquit) *ut Nicolaus, unus ex septem Diaconibus, fuit.* Contrarium sentiunt S. Ignatius Martyr, Clemens Alexandrinus, Eusebius, Theodoretus, S. Victorianus Episcopus & Martyr, & Baronius; qui citat Hippolytum & Dorotheum. Eâdem ratione allegari posset clausula, quam Ecclesia sustulit 30 die Aprilis; quâ S. Catharina Senensis dicebatur orta ex nobilissimâ familiâ Benincasiâ & Burgensi; cujus clausulæ loco legitur nunc, *piis orta parentibus.*

Animadversio.

363 VElim nunc vos interrogare, Reveren. Patres, & te quoque Fr. Sebastiane à S. Paulo, quem hîc conceptum formatis de Eminentissimis Cardinalibus, de Domino Inquisitore Generali, aliisque suprà citatis Auctoribus? An juxta vos secuti sunt hæreticos Magdeburgenses? an Novatores Allemaniæ? an illorum doctrina redolet hæresim? suntne Breviarii & Martyrologii contemptores; in opinione suâ arrogantes ac temerarii? Admodum superflua (scio) est interrogatio mea; siquidem certum est, in summâ apud vos veneratione ac æstimatione hujusmodi Auctores eorumque doctrinam haberi. Cur ergo Papebrochium, qui idem, quod illi, iisdemque nixus quibus illi, fundamentis sentit; cur (inquam) tam acerbis illum insectamini infamiæ notis? Res verè ad stuporem mira est, quòd una eademque sententia eisdem fulta rationibus, suscipiatur, probetur, laudeturque ab eruditione & doctrinâ in unis Auctoribus; in alio verò velitis, vos Delatores, eamdem redolere hæresim, arrogantiam & temeritatem. Libramentum istud est humani arbitrii, cui subesse solet pondus & pondus, abominabile coram Deo, cujus pondus unum solum est.

364 Quæro insuper; antequam dictæ correctiones fierent, an Breviarium & Martyrologium non erant apud Romanos ejusdem auctoritatis & æstimationis? Erant omnino. An, quando Ecclesia illa correxit, ideo contempsit? Absit. An, antequam correctio mandaretur executioni, Baronius aliique non senserunt, scripseruntque contrarium ejus quod scriptum erat; absque diminutione tamen honoris Ecclesiæ debiti? Maximè. An forte defi-

nitum

nitum est, correctionem jam factam fuisse omnino postremam;nec futuram deinceps alterã,quia jam nec minimus apex amplius inveniatur qui corrigi possit?Nequaquam. Quorsum ergo tot clamores strepitusque de Novatoribus ac Hæreticis contra Papebrochium? An quia cum talibus tantisque Auctoribus hinc inde recedit ab aliquo puncto historiali, quod continetur in Breviario & Martyrologio? Certe jure longe majori potest clamare Papebrochius, & obstupescere mundus, super sequentibus in hac eâdem materiâ imposturis.

Impostura I.

365 AJunt Delatores (*fol. 24 delationis anni 1692.*) Papebrochium, ad neganda Acta Concilii Sinuessani, uti ratione schismaticâ, hâc scilicet: *quia in illis falso dicitur, nullo casu posse Papam judicari ab aliquo.* Adversus hanc Propositionem variè & mirè exclamat P. Fr. Sebastianus à S.Paulo, sive Latinè, sive traductus Hispanice; & dicit, eam esse contra Pontifices, Silvestrum, Gelasium, Nicolaum I, & contra communem Fidelium.

366 Respondeo. Imo contra Pontifices, contra communem Fidelium,& contra justitiam, quam universa Ecclesia Catholica nobis inculcat, est; quod quis præsumat truncare atque adulterare, in suis clausulis Auctores, quo eos accuset, & tamquam abominabiles inducat in omnium odium. Hoc hîc agitur in præsenti casu, ubi pernicioso ausu suffurantur Papebrochio sua verba;& pro doctrinâ,quam ille tenet approbatam à Pontificibus,Conciliis, & à jure Canonico, obtrudunt in caput ejus aliam admodum odiosam; quæ retecta non alium magis feriet, quam fictionis suæ artificem.

367 Papebrochius (*in Conat. Chronic. hist. pag. 43. num. 8.*) sic habet. „Ego Romanæ Ecclesiæ prærogativis additum „potius aliquid, si possit, quàm detractum velim; illam tamen, quâ hic prætenditur prima Sedes non judicari à quoquam, eo acceptam sensu, quasi persona Pontificis, qua homo singularis est, „nullius judicio subjaceret, non modo „falsa est, sed ab ipsâmet Ecclesia positive rejectâ in Canone, *Si Papa* (*Dist. 40*) „sumpto ex verbis S.Bonifacii Moguntini Archiepiscopi & Martyris: ubi statuitur, ut Papa judicetur à nemine, *nisi* „*fuerit à fide devius.* Hinc manifeste patet Propositionem Papebrochii non esse hanc *falso dicitur, nullo casu Papam posse judicari ab aliquo*;sed hanc *Jus statuit, ut Papa judicetur à nemine, nisi fuerit à fide devius.* Hæc doctrina non solum extat in citatis Canone & distinctione;sed etiam in Concilio quinto sub Symmacho,in Concilio Octavo Generali (*Act. 7*) item in Sermone secundo Innocentii III de consecratione Pontificis.Et quoniam P.Fr.Sebastianus aliâ occasione contra Papebrochium utitur Epistolâ 3 Anacleti, & 2 Eusebii, in illis ipsis inveniet approbatam hanc eamdem doctrinam.

368 Igitur juxta dicta, Delatores omnes Papebrochio suffurati sunt unicum casum, qui apud ipsum suo & aliis citatis locis excipitur; illumque traducunt velut Auctorem, qui Summum Pontificem generaliter subjiciat alieno judicio; nullâ prorsus alterius rei mentione vel distinctione factâ. Atqui intelligat sciatque universus orbis, falsum id esse: & Papebrochium, dum agit de Pontifice (quà singularis homo est, & solo casu quo deficeret à Fide) sentire cum Conciliis, nec nisi ipsum cum jure Canonico,& citatis Papis, posse subjacere alicujus judicio; Delatores autem, dum totum hoc silent, non fideliter illius verba retulisse: sed dirigente P.Fr.Sebastiano hæc alia substituisse:

In

In Actis Synodi planè fabulosis falsò asseritur, nullo casu Papam à quoquam judicandum: quæ verba in contextu Papebrochii non extant. Quæ sanè in accusando & in pervertendis accusati clausulis licentia plus nimia est, imputando illi, quòd generaliter vel indefinitè dicat, quod solum dicit, de uno solo casu particulari.

369 Dicant nunc Delatores, estne schismaticum, estne sentire contra Pontifices & contra communem Fidelium id, quod cum Papis & Conciliis in jure Canonico docet ipsa Ecclesia? Certum est, quòd non. Atqui hoc solum affirmat Papebrochius. Tenentur ergo respondere Delatores, quâ ratione tamquam schismaticam censurent sententiam Papebrochii, non autem sacrosanctos ipsos fontes, unde eam hausit. Atque interim, dum responsionem quæsierint, videant, an non sibi cum accusatione suâ suoque argumento continget, quod doctissimus Carmelita Waldensis (*tom.*1.*lib.*1.*cap.*28) exaggerat; *luctantur cum accusatione & argumento suo, sicut Jacob cum Angelo; quousque emarcuerit nervus argumenti in accusatione, & suâ ipsorum jacturâ succumbant.*

Impostura 11.

370 Super casu S.Marcellini Delatores contra Papebrochium (*eodem fol.* 24.) ajunt: *Detur, Domine, sententiam, quam tenet iste Auctor, esse utcumque probabilem; sed nonne summa istius ingenii infelicitas est, quod semper magis illi placeant dogmata hæreticorum, quam Patrum ac Doctorum Ecclesiæ, præsertim in materiâ tam sacrosanctâ?*

371 Notet Christianus Deumq; timens lector illud adverbium, *Semper*. Non semel iterumve, sed *Semper* magis placere &c. At illud *Semper* quomodo probant Delatores? Non allegat (inquiunt) Papebrochius argumenta alia, quàm quæ quondam allegabat Natalis Alexander, auctor ab Ecclesiâ damnatus. Siccine probatur illud horribile *Semper?* Ergone Natalis Alexander hæreticus ab Ecclesiâ declaratus est? An damnare opus aliquod, forte idem est, atque damnare ejusdem Auctorem? Certe non. Doctrina Jansenii damnata est in quinque Propositionibus; non tamen personam Auctoris damnavit Ecclesia. Ad libros damnandos sufficiunt errores in fide materiales, absque eo quod, qui illos committit, erret in eâ formaliter. Quomodo RR.Patres tractatis hunc P.Magistrum Natalem Alexandrum ut hæreticum? quomodo, dum de hæreticis agitis, hujus Auctoris facitis mentionem; & eo quidem modo; ut, qui minus adverterit animum, credat illum recenseri in classe hæreticorum?

372 Forsan quia pro insufficientiâ Baronii, ut supra vidimus (*num.*305) reputastis insufficientiam cujusdam sententiæ ipsius vel fundamenti particularis, ideo reputatis etiam pro condemnatione Auctoris, condemnationem ipsius operis: & sic illustrissimum quoque Archiepiscopum Parisiensem Petrum à Marca numeratis inter Auctores condemnatos, & repetitis quidem vicibus. Præterea Papebrochius, (*à paginâ* 42 *per decem numeros*) allegat gravissimas rationes contra subsistentiam istius Sinuessani Concilii: fatetur autem (*num.*11) quod, postquam usque ad annum 1678 insudasset scrutandis commentariis super S.Marcellino, ad manus suas pervenerint tandem opera Natalis Alexandri: & certum est, quod jam ante scripserat, quidquid substantiale scripsit contra Acta istius Concilii: deinde ex dicto Natali adjecit aliquas circumstantias, prius à se dissimulatas. Ergo antecedenter & independenter à Natali Alexandro invenit rationes & argumenta ad impugnanda Acta jam dicta.

 373 Sed,

373 Sed, ut revertamur ad illud *Semper*; fierine potest, ut Papebrochio magis *Semper* placeant sententiæ hæreticorum, quam Patrum Doctorumque Ecclesiæ; quia contra Acta Concilii Sinuessani allegat rationes Natalis Alexandri? An Papebrochius non sequitur S. Augustinum, Ecclesiæ magnum lumen & malleum hæreticorum? An non eamdem sequuntur sententiam Bellarminus, Laurea, Aguirre, Perronius, aliique, atque cum his Dominus Inquisitor Generalis? Inter hos omnes nonne distributus cernitur idem rationum argumentorumque cumulus, ac ferme totus collectus in uno jam laudato Inquisitore Generali? Est hoc certum. Quænam igitur ista tanta libertas, tanta audacia est, ut Accusatores Accusatum hæreticis accenseant, propter eam sententiam eaque fundamenta, quam & quæ sequuntur tales tantique viri? Si non tam cæco impetu procederent Accusatores, adverterent, non Papebrochium feriri solum, sed gravissimos insuper Auctores, quos citavimus, & quos illi minime ferire vellent: adverterent, rationem semper per se stare unam eamdemque, & suum secum pretium semper circumferre. Sed dicite, RR. PP. Delatores, quis vobis dixit, quod, quando prohibita fuerunt opera Natalis Alexandri, damnata fuerint singularia ejusdem argumenta contra Acta Concilii Sinuessani? Omnino nemo. Quomodo igitur censuratis illa ut schismatica? Quomodo non advertitis, præcipue hanc vestram accusationem formari super truncatâ & adulteratâ formulâ, quam jam notavimus? Et post hæc omnia prælo publico divulgatis contra Papebrochium, quod illi magis *Semper* placeant sententiæ hæreticorum, quam Patrum & Ecclesiæ Doctorum? An modus ille accusandi, eodemque simul tempore publice censurandi, licitus & tolerabilis sit, judicent alii.

374 Non omittam hîc, unde colligatur, quid de Papebrochio sentiat Inquisitor Generalis. Dum hujus scopus in tribus suis tomis erat, propugnare auctoritatem Sedis Apostolicæ & fidei puritatem, quam summi Pontifices constanter tenuere; citat ille repetitis vicibus, in omnibus illis tomis, *Papebrochium*, quem sæpius etiam appellat *virum eruditum*, confirmando per illum suas sententias. Non bene componitur hoc cum eo, quod Delatores volunt, Papebrochio magis *Semper* placere sententias hæreticorum, quàm Patrum Doctorumque Ecclesiæ: componitur autem optimè cum eo, quod sciatur esse mera calumnia & licentiosa personarum exceptio; quâ fit, ut in unius ejusdemque opinionis defensione Auctores sui, vel laudentur, vel saltem non accusentur; dum solus accusatur Papebrochius.

Impostura III.

375 Citato loco immediatè præcedenti sic prosequuntur Delatores. *Et sciens* (Papebrochius) *quòd nebulas istas jam dissipassent Binius & Baronius, horum rationes dissimulat, quasi ignarus*.

376 Error est manifestus: Numeris 4 & 13 meminit argumenti Baroniani, illudque solvit, satisfaciens objectis de Breviario, Nicolao Papâ I, Concilio Romano, & causâ Polieronii, hominis imaginarii, qui numquam fuerit in hoc mundo, ipso judice Baronio.

377 Præterea quid sibi vult, *Nebularum* nomen datum opinioni, quam tuentur S. Augustinus & gravissimi Auctores alii? Ulterius: dicere, quod *nebulas istas jam dissipassent Binius & Baronius*, est innuere singularia quædam & nova lumina inauditæ super hoc puncto doctrinæ; quorum

rum beneficio hæc adeo serenata fuerit, ut jam nemo de eâ posset dubitare. Sed hoc quoque falsum est: nam Dominus Inquisitor Generalis suo tomo primo, edito Anno 1691, sequitur eamdem contra Binium & Baronium opinionem, quam Papebrochius tenet. Nec erit factu facile, ut ex duobus illis Auctoribus afferatur argumentum, cui solidè non respondeatur ex iis, quæ scribit Papebrochius, omissâ mentione Natalis. Si lubet experiri, prodeat tale argumentum.

378 Quin Binius, in suis Notis ad Sinuessanum Concilium, laudat potius Auctores contrariæ sententiæ, sic dicens: *Quamquam virorum doctissimorum plurimi hæc Acta* (Concilii Sinuessani) *spuria & nullius ponderis esse, validis sanè argumentis probare conati sunt*. Si sic loquitur Binius de Auctoribus suæ opinioni contrariis, multum abest, ut eorum argumenta haberet pro *nebulis* vel tenebris, eorumque Auctores pro suspectis de hæresi. Ad binas Notas ejusdem Binii & Baronii respondet Inquisitor Generalis (*Numeris* 2801 *&* 2804) breviter his voculis. *Divinare videtur*, *Libere dicetur*: & ad reliquas satisfacit respondetque in formâ. Ubinam sunt ergo illæ nebulæ, quæ (quamquam dissipatæ) tantopere offuscent Papebrochium ejusque auctoritatem totam evanescere faciant.

CAPUT OCTAVUM.

De Accusationibus in genere.

379 ANonymus fol. 2 sic blaterat. *Dignumne censurâ non est; quòd Papebrochius de sanctissimis Religionibus, ferè omnibus, multa absurda & falsa dicat, unas explodendo & deprimendo alias, ac si Claviculæ cymbali organici forent; transponendo Sanctos, corpora dividendo, tollendo & statuendo Reliquiis suam venerationem, prout præsumptæ ipsius auctoritati lubet; quasi ipse solus auctoritatem haberet æterni Patris in cælis, contra sanctum Patrem in terris?*

380 Anonymus hîc oblitus est sui, & ejus quod verso fol. 11 dicit his verbis; *Mea vox .... non est vox, quæ loquatur confusè*, vel in genere. Aliud tamen non agit in totâ hac accusatione, nisi loqui confusè & aërem verberare. Nihil specificat, individuum casum proponit nullum, nullum citat locum; ac proinde, quantâ libertate effutit omnia, tantâ facilitate omnia negantur. Quare nec merentur laborem, qui nos fatiget inquirendo, aut divinando potius, quid invidualiter accusatum velit Anonymus, qui (ut propriis ejus vocibus utar) contra se & contra Delatores claviculas movet, & angitur non raro in voluntariis transpositionibus; deprimendo Papebrochium, quia opinionem sequitur Auctorum, quos ipsimet attollunt; errorem imaginarium transferendo in solum Papebrochium, dum non errant alii eamdem opinionem sequentes, & cetera hujusmodi.

CAPUT NONUM.

De imagine Mariana Hispali, Regum dicta.

381 PRosequitur Anonymus fol. 2. *Dignumne censurâ non est, quod dicat Papebrochius, sanctam imaginem Dominæ Nostræ, Regum dictam (quæ colitur Hispali, apparuitque sancto Regi Domino Ferdinando, cum traditione quod manibus Angelorum sit facta) non esse æstimandam, uti nec traditiones alias; proinde non esse fidem adhibendam id narrantibus?*

382 Ei, qui fictè accusat, & omnem metum posuit, ne apertè mendax deprehendatur, nulla fides debetur. Papebrochius (*Tomo* 7 *Maji fol.* 355 *num.* 123) notat æquivocationem quinti testis, qui in processu Neapolitano vocat imaginem pictam, quæ tamen est sculpta; eamque collocat sub Altare, cum sit supra illud; & (*numero sequenti*) monet, æquivocationem forsan ortam esse ex alterâ miraculosâ imagine, quæ in ultimo sacello ad latus dexterum picta cernitur, non in tabulâ, sed in pariete. Idem (*num.* 124 *immediatè*) prosequitur in hæc verba: *ut verò ipsa statua, quæ verè est & dicitur Regum, credi possit Angelicis manibus fabricata, videtur opus esse plurium concordi testimonio; quod cum desit, deest quoque idoneum argumentum fidei miraculo adhibendæ.*

383 Sic habet Papebrochius, tamquam vir intelligens, qui in Historicis noverit distinguere pietatem à rigidâ veritate. Habuit ille materialia Hispali, Neapoli, & aliunde ad se transmissa. Attentè pervolvit omnia, & omnibus usus est tam accuratè, ut non facilè reperiendus sit Annalista, qui accuratius, extensius, magis ad rem, & meliori methodo, quoad Actorum digestionem, Chronologiam, Genealogiam, Auctores antiquos & modernos; qui (inquam) melius & copiosius describat nobilitatem, potentiam, magnificentiam, pugnas, victorias, debellatos hostes, subactas provincias, miracula, & præsertim istius sancti Regis singularia erga B. Virginem obsequia, ac B. Virginis vicissim erga sanctum suum famulum specialissimos favores; additis etiam iconibus, quò altius legentium animis imprimerentur heroica sancti Regis facta. Et quoniam adeo celebres sunt imagines Virginis, tam ea quæ Regum dicitur, quam aliæ antiquæ in Patriarchali Ecclesiâ Hispalensi, eas quoque in iconibus curavit exprimi.

384 Dicat nunc Anonymus: Si inter antiquitatis monumenta, reliquaque instrumenta aliunde ad se transmissa, non invenit concors illud plurium testimonium, ut antiquo miraculo plena fides adhibeatur, quam in eo culpam habet Papebrochius? Qui (*à folio* 280 *usque ad* 414) tam copiosè, tamque piè excurrit in prodigia hujus sancti Regis, & in miracula, quibus eumdem B. Virgo nobilitavit; cur taceret de Angelorum fabricâ quoad ejus imaginem? Non eam absolutè negat; sed sub uno *videtur* explicat suum sensum de plurium concordi testimonio. Hoc non defuisse, sed à Papebrochio scienter volenterque occultatum fuisse, si efficaciter Anonymus probaverit, tunc agnoscam accusationis justitiam, & iniquam Papebrochii malignitatem fatebor.

385 Di-

385 Dicat insuper Anonymus; ubinam in Papebrochio, dum agit de imagine Dominæ nostræ Regum, dictæ inveniuntur illæ phrases, *non esse æstimandam, uti nec alias traditiones*; quibus in suâ ille utitur accusatione? Ne verbum quidem Latinum istiusmodi extat in accusato: solum Hispanicè sic effert fictiones istas *Vox* prætensæ *veritatis*, ut innocenti conciliet magis odium apud Hispanos, præsertim apud Hispalenses, Parthenophilos si qui alii. Videamus imposturam alteram.

CAPUT DECIMUM.

Super Cruce Caravacanâ.

386 PRosequitur *fol.* 2 Anonymus *Dignumne non est censurâ, quòd Papebrochius dicat; quidquid Hispani narrant de Sanctâ Cruce Caravacanâ, falsum, apocryphum, fabulosum esse; idque cum tot Nationis nostræ injuriis, ut non sint ad numerum facilè reducenda. Legatur Tomus ejus septimus Maji pag.* 392.

387 Verè prodigii genus est, tam cæca in accusando libido, & tanta in accusante famæ propriæ prodigalitas, ut omni exutus pudore æneam frontem videatur induisse Anonymus; quippe qui scire poterat, de falsitate publicè se infallibiliter convictum iri. Attendat lector ad sequentia.

388 Primò. Eo ipso loco, quem Anonymus citat, vocat Papebrochius celeberrimum illud miraculum, quo Deus per Sanctam Crucem Caravacanam illustravit Hispaniam: *Illud in Hispaniâ totâ celeberrimum miraculum, quo allata fuisse creditur Crux Caravacana.* Et eodem loco sic prosequitur: *Decrevi in fine libri argumentum istud prolixius extendere, traductis in linguam Latinam miraculis, quibus Crucem istam Sanctam, non Hispanis dumtaxat, sed omnibus toto orbe Catholicis voluit commendatam Deus.*

389 Secundò. Per totum caput 1 (*à fol.* 393) agit de miraculosâ apparitione; dicitque eam contigisse anno 1227; atque adeo sanctæ Crucis antiquitati tribuit 150 annos plures; quam cum suis sequacibus tribuat auctor Higuera, qui volunt eam apparitionem contigisse anno 1377.

390 Tertiò. Capp. 2. 3. & 4 (*à fol.* 396 *usque ad fol.* 405) refert stupenda miracula; quibus Crux Caravacana sanavit infirmos, subvenit periclitantibus, liberavit captivos, mortuos revocavit ad vitam; claudis reddidit gressum, luxatis usum manuum, cæcis visum, opportuna monita desolatis, pluviam tempore siccitatis, aliaque hujusmodi prodigia.

391 Quartò. Hæc omnia refert Papebrochius ex auctoribus Hispanis, quales sunt Oncala & Robles; & ex testibus, Notariis ac Judicibus Hispanis, quorum mandato sumptæ sunt informationes & expedita testimonia. Agit quoque cap. 4 de aliis minoribus Crucibus, quæ, ex solo cum præcipuâ Caravacanâ contactu, per Christianum orbem patravere mirabilia.

392 Et post hæc omnia inventus sit Anonymus, qui effronter ausus sit dicere, Papebrochium *habere pro falso, apocrypho & fabuloso, quidquid Hispani narrant de Sanctâ Cruce Caravacanâ!* Qui palpabilibus adeo fictionibus intentaverit concitare populos contra hunc Jesuitam, quasi hic certissime omnem fidem denegaret istius

miraculosæ Crucis magnitudini & patratis per eam prodigiis; quique his non contentus ambiat, ut præconium suarum falsitatum transeat habeaturque *pro voce Veritatis!* Quid ni exclamem hic cum S. Augustino (*lib. 2 contra Faust. capite 2.*) in hæc verba: *O vocem à veritate fugacem, in amentiâ pertinacem! usque adeo invicta sunt* (testimonia) *quæ adversus vos de divinis codicibus proferuntur; ut non sit aliud quod dicatis, nisi eos esse falsatos.*

393 Quod historias Hieronymi Román de la Higuera & Michaëlis de Luna dicat Papebrochius immixtas esse multis fabulis, pœnitensque revocet quod Higueram prius fuerit secutus, nullam in eo facit injuriam Sanctæ Cruci Caravacanæ; quandoquidem miracula per eam obtenta laudat, extollit, illustrat; imo ad majorem ejusdem Crucis venerationem atque Hispaniarum gloriam tribuit illi antiquitatis annos centum & quinquaginta plures, quos Higuera tollit; quem ille, ex Chronologico suo annorum computu & eruditissimis auctoribus, urget adeo stringitque, ut non facile ostendi possit, esse falsa, quæ contra illum notat Papebrochius. Michaëli quoque de Luna fidem non adhibet quoad traductionem characterum Arabicorum ob plures rationes, quas ibi allegat, & ob duo decreta Inquisitionis Romanæ edita contra laminas Granatenses, traductas per eumdem.

394 Sciat Anonymus, in Euangeliis, ab Ecclesiâ damnatis velut apocryphis, fieri mentionem Christi, B. Mariæ, miraculorum utriusque &c; non ideo tamen damnatum esse id, quod de eodem Christo, eâdem B. Virgine, eorumque miraculis narrant nobis quatuor vera Euangelia; sed illâ prohibitione potius factum esse, ut à frumento scoria, falsum separaretur à vero. Eodem modo procedit (debitâ proportione servatâ) humanum judicium sub certâ crisi, quâ Historiographi unas historias magni æstimant, alias non magni: & quamvis in illis, quas non æstimant, mentio fiat personarum aliquarum & certorum quorumdam casuum, ad hos tamen & illas non extenditur ista non æstimatio, sed ad ea dumtaxat, quæ in dictis historiis narrantur absque fundamento. Atqui hoc ipsum est, quod facit in Higuerâ & Lunâ censurandis Papebrochius, aliud nihil.

395 Hinc manifeste patet, accusationem Anonymi continere duas falsitates perquam fœdas. *Prima* est, quâ dicit, Papebrochium pro falso habere, quidquid Hispani narrant de sancta Cruce Caravacanâ: nam ex Oncalâ, Roblesio, & Hispanorum testimoniis habet ille, quæ circa S. Crucem ejusque miracula encomiastice laudat & extollit. *Altera*, quâ dicitur, injuriam inferre nationi Hispanæ: est enim & hoc falsissimum. Nam minor æstimatio duarum historiarum particularium, quas duo auctores individui ediderunt, non afficit totam eorum nationem, nec huic injuriam facit ullam. Et vero prudentior est Hispana natio, quam ut famam suam & fidem credat dependere ab uno Higuera aut altero de Luna. Fuit iste Higuera coætaneus Marianæ Hispano; qui, cum accuratissimus fuerit, pro historiâ suâ concinnandâ, indagator auctorum & archivorum, nullibi tamen illum citat, ne quidem nomine tenus. Hispani quoque sunt, & eruditissimi quidem, Excellentiss. D. Marchio Agropolensis, & D. Nicolaus Antonius; sed illos præstat adire & videre, quid de Higuera dicant, quam hîc referre. Ibi quoque videbitur, quid sentiant de Juliano, Luitprando, Maximo, & aliis; de quibus eruditorum judicium referam postea. Certè res Hispanicas magni faciunt: & huic earum æstimationi neutiquam opponitur indagatio & assecutio veritatis.

CAP. XI.

CAPUT UNDECIMUM.

De Ecclesiæ Sacramentis.

INT. *Primos hujus Capitis numeros usque ad 401 reperiet Lector redditos Latine, sub eodem fere titulo in Responsione Papebrochii Art.25 §.11 num.186,187 & 188, cum quæsivisset, an eruditissimi, quos citaverat, Cardinales; item Nicolaus Antonii & Joannes Bollandus laudatus à Delatoribus, negent Ecclesiæ Sacramenta, quia Chronica Maximi, Luitprandi, Hauberti non recipiunt*, Spectatum admissi risum teneatis amici, *inquit: & post citata num. 402 verba Philippi Labbe de Luitprando, sic progreditur Xaramilius noster.*

403 Plures etiam possem hîc allegare; sed, ut non est mea mens suadere, ut talia Chronica quis sequatur vel rejiciat; at probare, non solum Papebrochium illa impugnare, citandis illis supersedeo. Satis mihi est, ex Anonymo id unum quærere, cur putet, solum Papebrochium, quia illos non, recipit, invadendum & accusandum esse velut destructorem Sacramentorum? Alterum tamen non tacebo (quandoquidem Auberti jam mentio facta est) magni namque documenti res est, ut clarius intelligatur, quousque pertingat nimius accusandi ardor, & inflexibilis rigor, quo Delatores oppressum vellent Papebrochium.

404 Admodum RR. PP. Fr. Joannes Gomez Barrientos, Fr. Didacus à Jesu, & Fr. Joannes à Jesu Mariâ (*in suâ Delatione Madriti impressâ an. 1691 part. 2 fol. 41*) sic ajunt: *Aubertus Miræus Hispalensis, est auctor Hispanus, Monachus Benedictinus, & summæ auctoritatis, inter Historicos Hispaniæ apprimè notus*, Persequuntur deinde, Papebrochium, vocitantes Gallum; mox, tamquam dicti Auberti Miræi impugnatorem, accusant illum proscinduntque iis terminis, quos justa causa vetat huc tranferri. Qui hoc legerit in Delatione, adeo authenticatâ atque subscriptâ à tribus viris sapientibus, inter quos est Historiographus Generalis; putabit indubiè, dictum Aubertum esse eum, quem ibi describunt; & eâ fiducia facile narrabit, aliis atque aliis; atque ita natum est fieri, ut citetur quoque in aliorum scriptis eâdem formâ, quâ citatur ibi in Delatione. Sed en tibi detectus error.

405 Aubertus Miræus non est Hispalensis, sed Belga; non est Monachus Benedictinus, sed Proto-notarius Romanæ Ecclesiæ; non Religiosus, sed Decanus Antverpiæ. Aubertus Monachus Benedictinus, quem nobis proponit Magister Argaiz [si fuit unquam in rerum natura] floruit, juxta eumdem anno 877, tempore Regis Alphonsi tertii. Aubertus Miræus concinnavit suam Bibliothecam tempore Regis Philippi Quarti, eamque dedicavit Comiti-Duci. Aubertus Monachus, quem defendit Argaiz, scripsit suum Chronicum in duas dumtaxat divisum partes. Aubertus Miræus, præter Bibliothecam, composuit multos Tomos. Si tam manifestus error, qualis hic est, potuit in tales viros cadere, ut æquivocatione decepti confuderint Auctorum duorum personas, scripta, status & ætates; si (inquam) fieri potest, ut tam manifestus error fidem inveniat apud multos lectores, qui percurrendo legunt sine examine; si dein datâ fide, lectores iidem falsitatē ejusmodi allegent, tamquam puram veritatem; ac denique ex tali errore, veluti pacificâ temporis transcursi possessione munito, excitarentur disputationes in partem utramque; cur, quæso, idem

idem aut simile quid non potuit contingere auctoribus istis, Higueræ, Lunæ, Juliano, Dextro, Luitprando, adversus quos allegant alii & Auctores doctissimos, & robustissima argumenta? Hoc autem semel posito, deberetne post aliquot seculorum lapsum, per quæ adolevisset hujus erroris robur fidesque, objici illum im-impugnanti, quod destruat Hispaniæ traditiones, & in his Sacramenta Ecclesiæ?

406 Quod nomine Galli baptizetur Papebrochius, nihili facio, ideoque negligo respondere. Alio loco, qui postea citabitur, *Vox veritatis* vocat eum *effrontem Hollandum*. Fieri potest, ut alio die aliam regionem pro patriâ assignet ipsi Anonymus, prout sua sibi dictaverit intemperies. Interim tali cive gaudet Antverpia, vera sua patria; dum ipse ad alteram adspirat beatiorem, quæ est Patria Sanctorum; quos pro virili conatur illustrare, & quorum intercessione præmium expectat vigiliarum laborumque, per vitam ferme totam illis impensorum.

CAPUT DUODECIMUM.

Super Sanctis Ordinum S. Francisci & S. Augustini.

407 PRosequitur Anonymus fol. 2 dicens: *De Sacratissimâ Religione S. Francisci ait, ejus Martyrologia esse apocrypha, & aliquos, qui in eâ coluntur, Sanctos suppositititios esse.* Hoc est garrire ut garriatur; & accusationes in aëre formare. Si in iis, quæ Anonymus profert, *Vox suæ veritatis* toties convicta fuit de gravibus ac enormibus imposturis; quomodo sperat invenire fidem, quando nihil specificando *Vox* ejus dumtaxat est generica & confusa? Citet determinate locum, cum auctoris verbis formalibus, & tunc in eâdem formâ dabitur illi responsum. Idem dico de alterâ accusatione, sic intorta, *De ordine S. Augustini ait* (Papebrochius) *quod ex magnâ levitate tribuat cultum quibusdam Sanctis; movetque illi litem circa reliquias Sanctæ Monicæ.*

408 Hujus accusationis genericum contemnitur, quia genericum est, & nascitur ex *Voce*, quæ *Veritatem* hactenus assecuta numquam est; cujus tamen titulo prætendit gloriari. Transeamus ad eam, quæ sola nominatim adducitur ad probationem plurium, estque Divi Augustini mater.

De Sancta Monica.

409 ANonymus hîc usus est proculdubio accusatione P. Sebastiani à S. Paulo, cum magno artificio & criticandi pruritu, posito in Exhibitione *Art.* 3 §. 7 & *Art.* 12 §. 2. Quartâ Maji Tomo 1) hujusdem mensis, & in Appendice suâ (*pag.* 79 & 793;) item Tomo 7 Maji (*pag.* 580 & 282) mentionem facit Papebrochius de Sanctâ Monicâ, & duabus sacrati ejus corporis translationibus: unâ, quæ Ostiâ dicitur ad Aroasiense Belgii monasterium facta fuisse, anno 1162; alterâ, quæ ab eâdem Ostiâ Romam, anno 1430. *Primam* describit idem qui eam fecit, estq; Walterus Prior Canonicorum Regularium, scribens, non ea quæ ex aliis audivit, sed quæ ipse vidit, manibus contrectavit, & executus est. Præter hoc habet hæc historia tres alias insuper notabiles circumstantias. Una est, quod cum eâ concordet Martyrologium Ecclesiæ Aroasiensis,

siensis, ubi sic habetur: *Decimotertio Kalendas Maji. Translatio Corporis Sanctissimæ Monicæ ab Ostiâ Tiberina in hanc Dei & S. Nicolai Ecclesiam, manu Domini Walteri Prioris Arroasiæ, anno Domini* 1162.

410 Altera circumstantia hujus Historiæ Aroasiensis est, quod à multis annis illa legatur Romæ, nec inter tot eruditos criticosque viros, qui ibidem florent, nullus umquam illam accusaverit vel etiam qualificaverit illam, tamquam vel fabulosam vel exiguæ auctoritatis. Tertia circumstantia est, quod ne ipse quidem P. Fr. Sebastianus à S. Paulo ausus est vel verbo mutire adversus dictam Historiam & antiquum Martyrologium Aroasiæ; cum illud ipsius accusationi prorsus contrarium sit. *Ab hac primâ Translatione*, inquit (*Comment. præv. num.* 3) Papebrochius, *initium sumpsit totus S. Monicæ cultus, ignotus antiquioribus Martyrologiis omnibus; & ab Aroasiensibus ad ceteros Regulares Canonicos per Belgium, Galliam, & Germaniam; inde etiam ad Eremitas Augustinianos, ac denique ad Ecclesiam universam transfusus est.*

411 Secunda translatio S. Monicæ, & ab eâdem Ostiâ Romam, facta est 9 Aprilis anno 1430, sicut habet Romanum Martyrologium: ejusque meminerunt Martinus V, & Gregorius XIII. Destructa jacebat tunc temporis Ostia (prout refert idem Martinus V) & adeo destituta à rerum notitia, ut solus vir quidam senex eam habuerit, à suo antecessore acceptam tali conditione, ut successori suo indicaret locum, ubi credebatur servari sacrum Corpus. Notandum est autem, tantam veteris temporis confusionem ab annis 268 ibi invaluisse, ut, quando Ostiam pervenit Walterus, *S. Monicæ* tribueretur quoque nomen *Sanctæ Primæ*, uti advertit Historia Aroasiensis; corpus autem Sanctæ Primæ fuit illud (prout opinatur Papebrochius) quod Anno 1260 inventum est Ostiæ, atque intra eamdem Ostiam translatum ad templum sanctæ Aureæ, sub cujus arca depositum fuit: & in hoc ipso loco ait Martinus V, inventum fuisse Corpus Sanctæ Monicæ, quod Ostia translatum est Romam anno 1430.

412 Itaque, temporum ordine resumpto, anno 1162 Walterus Ostiam venit; adjunctâque notâ, quòd S. Monicam confunderent cum nomine *S. Primæ*, thesaurum quæsivit, invenit, & secum ipse transtulit Aroasiam; ubi colitur ut verum corpus *Sanctæ Monicæ*, & ut tale celebrabatur in Ecclesiis Belgicis Ordinis Canonici.

413 Nonaginta & octo post annis (tot scilicet ab anno 1162 usque ad 1260 numerantur intermedii) Ostiæ inventum est corpus cujusdam Sanctæ, quod tamquã corpus S. Monicæ collocatum erat sub arcâ sanctæ Aureæ. Huc subintrat Papebrochius, dicens: illud corpus videri *Sanctæ Primæ*; si *Sanctæ Monicæ* corpus jam pridem ab annis 98 quiescebat colebaturque Aroasiæ: quod autem ab Ostiensibus tunc vocaretur Monica, factum fuisse ex antiquo abusu, quo Prima & Monica credebantur esse duo unius personæ nomina, Græcum unum, Latinum alterum.

414 Post annos 160 (qui intercedunt ab anno 1260 usque ad 1430) Petrus Episcopus Alectensis, & Papæ Confessarius, nomine Reverendissimi Generalis suique Ordinis, à Martino V petiit facultatem, corpus S. Monicæ (quod adhuc putabatur esse Ostiæ) transferendi Romam; & obtinuit. Igitur de sub Arcâ Sanctæ Aureæ, extractum est sanctum quod ibi erat corpus, translatumque Romam. Si hac facultate auditâ, obviam ivisset vel opposuisset se Aroasia, imò Belgium totum, sub hac supplicatione; *Sanctissime Pater, verum sanctæ Monicæ*

corpus Belgarum est Thesaurus, ab annis jam ducentis sexaginta & octo; quod Walterus Aroasiæ Prior quæsivit & invenit Ostiæ, curavitque distingui à corpore sanctæ Primæ; & cum facultate Sedis Apostolicæ tota hæc Ecclesia Translationem istam tamquam Monicæ celebrat. Si (inquam) talis vel similis denuntiatio tunc oblata fuisset Vicario Christi; nonne mandasset hic novum examen institui, & diligentissimè in rem inquiri, pro quæstionis decisione? Videtur indubitabile quod id mandasset. Sed non legitur similis denuntiatio ad suam Sanctitatum fuisse delata; sive quia Aroasiensibus tam procul positis nihil innotuit de supplicatione Petri Episcopi, eo tempore quo facta illa fuit; sive quia, dum gaudebant pacificâ tanti boni possessione, maluerunt à litigitatione desistere.

415 Certum est interim, Romam gloriari corpore S. Monicæ; certum est etiam ecclesiam Aroasiensem eamdem quoq; sibi gloriam vindicare. Utrimque loquuntur Martyrologia de Translatione S. Monicæ, tamquam de re sibi propriâ. Ambas Translationes refert & veneratur Papebrochius; quamvis magis faveat Aroasiensi propter allata jam fundamenta, innumeros in eo secutus auctores; qui 268 annis prius, quam Petrus Episcopus fecit Translationem Romanam, celebrabant jam factam in Belgium; aliique multi, qui idem sentiunt sentientque, dum Ecclesia contrarium non declaraverit. In his omnibus quid, quæso, criminis latet vel detegitur? quis reverentiæ defectus erga Sedem Apostolicam, & quis venerationis erga sanctam illam Reliquiam?

Qualitas hujus accusationis.

416 EX dictis facilè quilibet deprehendet, quã exigua cautelâ proponat accusationem R. P. Sebastianus. Inducit Papebrochium, factâ mentione Martini V, Gregorii XIII, & Martyrologii Romani, à quibus celebratur sanctæ Monicæ Translatio Romam; de historiâ autem Walteri, & antiquâ per tot annos possessione Aroasiensium, verbum nullum. Numquid tamen eam Papebrochius refert? Ita est. Ejusdem historiæ adductæ circumstantiæ nonne sunt gravissimi ponderis? Ita videtur. Attamen, ut Papebrochius habeatur pro auctore, qui parvi faciat Pontifices eorumque Bullas; & qui Ordini S. Augustini litem moveat super Reliquiis S. Monicæ; videbat P. Fr. Sebastianus, multum ad intentum suum facere, si non unam alteramve accusati clausulam truncaret, sed integram etiam historiam silentio premeret; remque eo colore pingeret, quem Lector abominaretur. Sed sufferat tantisper Papebrochius, & patientiam nitatur imitari eorum Sanctorum, quos piè ac sanctè voluit illustrare; dabit Deus his quoque finem.

Impostura.

417 NOn etiam sufficit Rev. P. Fr. Sebastiano, id tacuisse, quod Papebrochius dicit; ulterius progreditur, & imponit illi quod non dixit. Nam (*Art. 3 §. 7 citato num.* 41.) Litterâ cursivâ, quasi textus esset Papebrochii, sic ait: *Papebrochius, juxta aliquod novum criterium, neque Henschenio neque ulli priorum animadversum, absque ullâ prorsus ratione & fundamento* &c. „non habet pro re certa, corpus „esse S. Monicæ illud, quod Romam trans„latum est.„ Novam illam criterii speciem attribuere Papebrochio, & quidem cum distinctione cursivi characteris, idem est, atque hominem jactabundum depingere, qui glorietur, nemini id unquam oblatum fuisse, quod sibi. Sed talia verba non est invenire in Papebrochio. Deinde fal-

falsum est, quod procedat absque ulla prorsus ratione & fundamento; siquidem pro se habet Historiam, Ecclesiam, Martyrologium & communem sensum Aroasiensium, hactenus non censurata omnia.

418 Satis nota est controversia inter Italiam & Galliam super corpore Sancti Benedicti. Unum regnum & alterum sibi thesaurum istum vendicat, gloriaturque apud se depositum honorari: utrimque allegantur pro eodem Bullæ, & urgentissimæ quidem. An ideo alterutra pars accusabit alteram, tamquam Paparum contemptricem, tacitis fundamentis, quibus pars unaquæque nititur? Non sane. Aliàs namque allegarentur, simulque pateret accusationis subdola fraudulentia. Rev. P. Fr. Sebastianus maturius suam expendat accusationem, silentiumque fundamentorum. Papebrochii: sic fortè fiet, ut mutet sententiam, & cum illo manere malit medius inter utrosque.

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

Super S. Secundo Episcopo Abulensi.

419 PRosequitur Anonymus (*fol. 2*) & ait contra Papebrochium: *quod Ecclesia Abulensis non habeat fundamentum nec rationem aliquam colendi Sanctum Secundum tamquam Martyrem.* Horum verborum formalitatem non invenio in Papebrochio: hic dicit, neminem antiquorum Sanctum Secundum vocasse Martyrem; & dixisse solum, quod *Abulæ quievit.* Historiam super illius inventione, quæ contigit anno 1519 refert fidelissime (*Tom. 1. Maji à paginâ 170*) & in totâ illâ apparent indicia multa Episcopi, at nullum Martyris. Citat etiam (*Pag. 172*) Bullam Leonis X, quâ ad suam Sanctitatem dicuntur Episcopus & Canonici scripsisse: *quod corpus Sancti Secundi Episcopi & Confessoris ... in quodam antiquissimo tumulo ... cum iisdem, quibus ibidem sepultum extiterat, nuper repertum fuerit vestimentis.* Post Translationem: *Toto octiduo Missa & Officium ex usu Romanæ Ecclesiæ recitabantur, sicut de Pontifice Confessore.* Ita recitari mandarat Pontifex; quod non fecisset, si Episcopus Abulensis cum suo Capitulo, vestigium aliquod martyrii exhibuisset.

420 Quod autem aut quale fundamentum, vel novam notitiam repræsentaverint Supplicantes pro obtinendo Officio de Martyre, hoc ignorat Papebrochius: & quia eo tempore cœpit vigere Chronicum sub nomine Luitprandi, ibique Martyr vocatur; suspicatur Papebrochius, quod eo solo titulo facta sit supplicatio. Si autem ita fuerit, necesse est, ut eadem suspicio, quæ militat contra Luitprandum, militet quoque contra illum titulum; & eum asserentibus onus incumbet producendi & justificandi aliud aliquod vetus instrumentum, unde postmodum constiterit de martyrio; cujus nullam antea notitiam habuerint sive Episcopus sive Canonici.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

De SS. Martyribus Cæsaraugustanis.

421 EOdem folio immediate contra Papebrochium prosequitur Anonymus, dicens: *Tantumdem dicit de Sanctis Martyribus civitatis Cæsaraugustanæ*; scilicet, quod hæc quoque nullum habeat fundamentum illos colendi tamquam Martyres. Sed hæc accusatio non specificat casum aliquem particularem; proinde neque nos laborabimus (cum Anonymus non nisi generice accuset, ejusque *Vox* solum sonet in aëre) quærendo per quatuordecim Tomos, vel per modum Arioli divinando, quid tandem illud sit, quod intendit accusare. Sufficiat modo scire, quod ei, qui in specificatis suis accusationibus convincitur à veritate recedere, non accrescat auctoritas, qua in genericis ac indeterminatis criminationibus suis fidem sibi conciliet, in judicio contradictorio acceptabilem.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

Super libris S. Dionysii Areopagitæ.

422 ITerum (*eodem fol.* 2) sic prosequitur Anonymus: *De S. Dionysio ait, fabulosum esse, credere, suos esse libros, quos scripsit* DE COELESTI HIERARCHIA *&c. Sed non glorietur Papebrochius, quasi ipse sit omnium primus, qui id dixerit: ante illum namque dixerunt idem prius Erasmus, Lutherus, & hæretici omnes; & eodem quidem dixerunt animo, quo dicit Papebrochius; is fuit & est, ut impugnetur antiquitas Monachorum. Videat Bellarminum, & clare cognoscet, quinam sui sint Magistri.*

423 O quam clare cognoscitur Anonymus scribere ad concitandum populum! Multa fingit; perverse judicat de intentione proximi; atque opponit se non sine gravi irreverentiâ gravissimo cœtui, plurimorum & Catholicissimorum scriptorum, non absque magna contra illum irreverentia.

Impostura I.

424 FIngit primò, Papebrochium dicere, quòd fabulosum sit, credere, libros istos esse S. Dionysii. Quod (*Tom* 3 *Maii die* 14) dicit in marginali notâ, est, quòd Areopagita non sit eorum auctor: *Dionysius de Hierarchiâ non est Areopagita.* Hoc solum dicere, non est dicere, fabulosam esse opinionem contrariam.

Impostura II.

425 FIngit 2. vel supponit, Papebrochium gloriari, quòd oppositam sententiam vocarit fabulosam. In Papebrochio nullum extat vestigium ejusmodi gloriationis, nec ulla clausula quæ eam redoleat. Si extat autem, proferatur.

Impostura III.

426 Fingit Hæreticos omnes negavisse, dictos libros esse Dionysii Areopagitæ. Hoc est falsissimum: Hæretici siquidem, & insigniter Hæretici fuere Severiani; hi autem asserebant, esse Dionysii; & allegantes ex ejusdem Sancti libris varios textus, contestabantur adversus Catholicos: prout videre est in Collatione cum illis habitâ anno 533, quæ refertur Tomo 4 Conciliorum à Labbeo illustratorum (*columnâ* 1763) & Tom. 11 Editionis Regiæ (*Parisiis pag.* 142:) ubi etiam videre est, unum ex argumentis, quibus in eâ Collatione refutabantur ac concludebantur Hæretici, fuisse, quo negabantur tales libri esse S. Dionysii. Atque adeo Patres istius cœtus Anonymus vocat (licet incogitanter) Hæreticos, ne parcat scilicet Papebrochio. Quid non potest cæca criminandi passio!

Impostura IV.

427 Fingit, Hæreticos & Papebrochium sub eâdem intentione negavisse, dictos libros esse S. Dionysii. Falsum est. Hæretici negant, quia abominantur Hierarchiam Ecclesiasticam, nec ferunt comparari cælesti: Papebrochius veneratur unam & alteram, & illustrat utramque Hierarchiam; faceturque, loco & Tomo Maji citatis, *divino spiritu scriptos* esse dictos libros. Verumtamen, tamquam Catholicus Historiographus, satagit veritatis; nititurque indagare tempus, quo sint illi scripti. Hæretici è contra libros istos, & quidquid in illis continetur in favorem Religiosi status, execrantur adeo, ut Lutherus & Wicleffus aperte enuntiaverint suum sensum his verbis. *Credimus, Religiones omnes ad unam in Ecclesiâ, à Diabolo fuisse introductas*. Tale tamque blasphemum delirium non legitur in Papebrochio. Quin potius convellit & omnino prosternit hic deliros illos hæreticos; quando sanctos Religionum Fundatores, eorumque præclaros alumnos magnopere laudat illustratque; & adorat divinam providentiam, quâ factum est, ut in subsidium & ornamentum Ecclesiæ tales prodirent Religiones. Quid ergo somniabat Anonymus, dum similia scribebat?

Impostura V.

428 Fingit 5, Papebrochium, ut negaret S. Dionysium auctorem esse dictorum librorum, non alios habuisse magistros quam Hæreticos. Valde rotunda & audax est ista criminatio; nec alteri propria quam ei qui garrit, nec lectis, nec visis auctoribus, dum nec ipse se videri sinit. Magistri Papebrochii fuêre Origenes, Eusebius Cæsareensis, S. Hieronymus, & Gennadius, non loquendo sed tacendo; qui cum adeo exacti fuerint in celebrandâ scriptorum Ecclesiasticorum memoriâ, ne verbo quidem mentionem faciunt istorum librorum, dum tamen faciunt aliorum Auctorum minoris momenti, expressis eorum nominibus.

429 Card. Bellarminus, libro de scriptoribus Ecclesiasticis, quamvis libros illos adscribat isti Sancto; fatetur tamen, quòd *ante S. Gregorium Romanum, nemo horum operum, nomine S. Dionysii Areopagitæ, meminerit*. Inter duos illos Sanctos non pauciora transierunt quàm quatuor secula. Posset igitur hîc jure merito Papebrochius allegare pro se, quod Canus (*lib.* 11 *de loc. cap.* 5) pro Cardinale Cajetano, qui simili argumento negativo negat lepram Constantini: *Habet hic scriptores omnes veteres ejus ætatis qui tacuerunt; non omissuri, si scivissent; scituri omnino rem, si fuisset.*

Ego verò sic sentio, posse Papebrochium dicere similiter: *Silentium quatuor seculorum & celebrium omnium scriptorum: qui eo tempore extiterunt, habeo pro me: nam si scivissent, S. Dionysium auctorem fuisse istorum librorum, non id tacuissent; scivissent autem, si verè auctor fuisset.*

430 Tantam vim habet hoc argumentum, ut in Collatione (*num.* 426) jam citatâ, surrexerit quidam Episcopus nomine Hypatius, & hæreticos Severianos arguerit hac formâ: *Illa testimonia, quæ vos Dionysii Areopagitæ esse dicitis, unde potestis ostendere vera esse, sicut suspicamini? Si enim ejus erant, non potuissent latêre B. Cyrillum. Quid enim de B. Cyrillo dico? quando & B. Athanasius, si pro certo scivisset ejus fuisse, ante omnia in Nyceno Concilio de consubstantiali Trinitate eadem testimonia protulisset, adversus Arii diversæ substantiæ blasphemias. Si autem nullus ex antiquis recordatus est ea; unde scitis, quia sunt ejus?* Ad alia argumenta conati sunt respondere Severiani; ad hoc autem tacentes prorsus obmutuerunt. Et contemnet deinceps Anonymus argumenta negativa Papebrochii? Præscribat igitur nobis regulam, quâ dignoscamus, quandonam urgeant, & quando non: & postquam diu multumque illi quærendæ insudaverit, deprehendet tandem, quòd in rebus historialibus multum polleat silentium Auctorum gravium, diligentium, eruditorum, & coævorum, aut vicinorum saltem ei tempori de quo agitur.

431 Advertat etiam Anonymus, quod, quamvis argumentum, quo Episcopus iste Catholicus usus est, sit negativum, illo tamen usus sit coram reliquis Catholicis, in quorum præsentiâ & quorum causam defendebat; atque adeo quod Papebrochius pro se Auctores habeat Catholicos eosque gravissimos, qui scilicet digni habiti sunt adversus hæreticos publica disputatione fidem tueri, & positive asserebant, non esse libros S. Dionysii Areopagitæ. Advertat insuper, quod sub finem istius Collationis (*in dicto Tomo* 11. *editionis Parisiensis pag.* 159) ponatur Nota; quâ dicitur, in eâ contra Severianos Collatione, propter allegata effectum esse, *ut omnes Sacerdotes Orientis cum Romanâ Ecclesiâ unirentur: quod factum est hac Collatione Catholicorum cum Severianis in Oriente habitâ.* Est autem plusquam certum, talem unionem non sequi ex dogmatibus hæreticorum, sed divisiones potius & schismata contra inconsutilem Christi tunicam. Aperiat hic oculos Anonymus, discatque, Scriptoris Catholici magistros posse esse eos, qui hæreticos convincunt, atque erraticas oves reducunt ad ovile Romanum.

432 Philippus Labbeus (*de Scriptor. Eccl. & in Appendice*) ait Scriptores, sive Catholicos sive Acatholicos, nunc suppeditare copiosam materiam disputandi, an dicti libri sint S. Dionysii Areopagitæ necne; & an eorum auctor vixerit ante, an post Concilium Chalcedonense. Inter illos autem qui negant, dubitant vel innuunt, non esse Areopagitæ, citat Aubertinum, Antonium Faventinum, Theodorum Gaza, Laurentium Valla, Cælium Rhodiginum, Roffensem, Card. Cajetanum, Sixtum Senensem, Sirmondum, Petavium, doctissimum ac Illustriss. Isaacum Habertum Episcopum Vabrensem: quibus addi possunt Guilielmus Grocinus, Andreas Rosende, & Christianus Lupus, qui negant; Fratres item Sammarthani, Franciscus Combefis Dominicanus; Labbeus & Brietius, qui dubitant; prout refert Excellentiss. Dominus Marchio de Mondejar (*Dissert.* 4. *pag.* 450.) Negat quoque dubius in Bibliothecâ suâ Ecclesiasticâ, & sapientissimus Joannes Morinus ex Congregatione

gatione Oratorii (*cap.* 5 *&* 6) probatque late & erudite, non posse libros istos attribui S.Dionysio Areopagitæ.

433 Rationes, quibus dicti Auctores nituntur, sunt plures; at mens mihi modo non est illos sequi vel impugnare, sed ostendere dumtaxat, Papebrochium, in eo quod dicit, non procedere leviter, sed suffultum auctoribus & rationibus; quæ videri possunt apud illos, ac præsertim apud Sirmondum, Labbeum & Morinum: non omittam tamen aliquas insinuare ex Chronologiâ deductas. Ex hac nituntur probare, mortuum fuisse Timotheum, cui, dum viveret, ajunt eosdem libros dedicatos esse. Allegant ad hoc Epistolam S.Ignatii Martyris, ad Romanos scriptam circa annum undecimum Trajani, qui annus est 108 Christi: & scriptores veteres ferè omnes tuentur, S. Dionysium Areopagitam diem suum obiisse tempore Domitiani. Dicta opera impugnant Millenariorum errorem, qui tempore illius S.Dionysii nondum innotuerat. Ait auctor, præsentem se astitisse morienti B.Virgini; opponunt alii, quod nondum conversus esset. Citat Apocalypsim, tamquam Scripturam certo Canonicam; ait autem S. Hieronymus (*Epist.* 129 *ad Dardanum*) tunc temporis, ut talem, nondum fuisse receptam à Græcis, occasione Chiliastarum, qui libri tam sacri sensum torquentes, nitebantur ejus adminiculo errorem suum defendere.

434 Valde appositè tractat etiam de baptismo puerorum, tamquam de re cui nulla subsit dubitatio; non exigua tamen illa extitit juxta Tertullianum & S.Cyprianum, donec rem definivit Concilium Carthaginense anno 252. Denique super eodem baptismo sic loquitur: *Circa hoc punctum dicimus id, quod nostri Sancti Pontifices, ex antiquâ traditione mysticè edocti ad nos usque transmiserunt*. Quinam isti fuerunt Pontifices? Quænam traditio super baptismo per Christum instituto potuit antiqua esse respectu Apostolorum, quibus S.Dionysius Areopagita fuit contemporaneus? Et quinam fuerunt antiqui illi, qui ex unâ parte præcesserunt Areopagitam, fueruntque instructi ab aliis anterioribus; & ex altera fuerint tam antiqui, ut antiquitas ista verificari potuerit, non solum respectu S.Dionysii Areopagitæ, sed respectu quoque dictorum Pontificum? Hoc sonat ut minimum aliquot secula; quod non bene componitur cum eo, quod S. Dionysius iste coævus fuerit Apostolis, sicut certo fuit.

435 Auctores allati & factæ super iis reflexiones sint, pro responso ad accusationem Delationis anni 1691 (2 *parte fol.* 50.) Et eâdem operâ facile advertet prudens Lector, quid causæ sit, cur RR.Patres Accusatores solum citent Vallam, Scaligerum, Erasmum, Lutherum & Calvinum pro opinione Papebrochii; & non etiam citent insignes Auctores alios jam allatos; & cur nullam faciant mentionem istius Collationis, in qua Catholici Severianos oppugnarunt conviceruntque. Advertet etiam pro Christiana sua prudentia, quisquis est veritatis amans, non esse perinde, quod opinio vel dictamen aliquod sit ejus qui est hæreticus; ac quod ipsa ejus opinio sit etiam necessario hæretica, nec possit in eodem sensu cum Catholicis convenire. Hæresis in eo consistit, quod opponatur fidei; at non in eo, in quo eidem non opponitur. Sic in multis punctis Philosophicis, Moralibus, Theologicis, & Historiis sacris conveniũt Catholici & Hæretici; nec vitio vertitur illis, quod hi in similibus punctis idem cum illis sentiant. Heterodoxi sanè plurimi credunt, dari divinarum Personarum Trinitatem; earum

unam

unam assumpsisse naturam humanam; dari prædestinationem; peccata, horumque remissionem; & sic in punctis aliis. An Orthodoxis non licebit, idem quod hæretici credere? Imò credendi incumbit sæpe indispensabilis obligatio. Discrimen in eo versatur, quod Hæretici non credunt fide divinâ, quâ credunt Catholici: illi dilabuntur in plures errores, quibus adhærent cum pertinacia; nec iis credendis subdere se volunt, quæ credenda proponit nostra Mater Ecclesia; uti in omnibus ei se subdunt Catholici.

436 Quod autem omnibus Orthodoxis, in rebus etiam fidei, permittitur sine nota; cur id sine reprehensione non permittatur Papebrochio in rebus etiamnum controversis? Ubinam enim definitum est, vel quod irrefragabile adducitur fundamentum, ut tamquam articulus fidei credatur, S. Dionysium Areopagitam auctorem esse istorum librorum? Neutrum probant Delatores: horum tamen accusatio intrepidè involvit Papebrochium, associatque eum Calvino & Luthero, & sub eadem quidem intentione. O rem periculi plenam! Attendite vobis, PP. Delatores. Non est ille accusandi modus, qui in partem vestram trahat sententiam divini judicis.

CAPUT DECIMUM-SEXTUM.

Super Ecclesiâ bicipite, Baptismo Constantini, & Actis S. Sylvestri.

437 PRosequitur Anonymus (*fol. 2.*) dicens: *Omitto Ecclesiam bicipitem, baptismum Constantini, & Acta S. Sylvestri, quæ Papebrochius negat cum insigni Ecclesiæ injuriâ: illud dissimulanter jam tetigit in suo Memoriali Antonius Beltran, arrepto titione dumtaxat quâ parte non urebat.*

438 Cespitabit hic quilibet, & incidet in quamdam inconsequentiam, deficientem Anonymi memoriam, & quamdam dubitationem.

Anonymi inconsequentia.

439 HÆc in eo vertitur; quod, si Memoriale tribus illis, & quidem gravissimis punctis omnino non facit satis, Anonymus non afferat aliquid, quo accusationem suam magis justificet, roboretve; dum in aliis punctis, quæ nec ad rem, nec ad causam Papebrochii faciunt, adeo late se diffundit, ut filum discursus sui amittat, & extra assumptum ac causam procul evagetur. Fol. 1. dicit, quod Memoriale non tangat doctrinas Papebrochii, nisi *earum speciem quamdam venialem*. Speciesne venialis est, in Ecclesiâ agnosci duo capita? Papebrochium se opponere sacræ Scripturæ? negare Euangelium S. Lucæ, traditiones Ecclesiæ, & Inventionem S. Crucis? Nonne præter alia habentur hæc etiam puncta in Memoriali? Habentur omnino. Nonne acriter accusata sunt à Delatoribus? Certum est, quod acerrime. Quî fit igitur, ut, quæ tam gravia visa sunt in accusationibus, post data ad illas responsa, facta sint solum venialia? Peregrina & sane periculosa Theologia videtur, quâ unus idemque error à culpâ gravi transfertur ad levem. Error doctrinalis manet in seipso semper idem & invariabilis.

Memoria deficiens in Anonymo.

440 DEficientia ista patet manifeste ex eo, quod cum Anonymus eodem folio promisisset his claris terminis, parenthesi inclusis [*uti postea videbimus*] se nobis exhibiturum species quasdam veniales dicti Memorialis; ipse (an ex fragilitate, an sua electione, nescio) sui penitus oblitus est: nam in libello suo toto, ne verbo quidem respondet vel ad unum punctum ex promissis. Attendat Lector, ut vel inde investiget, quo quis scribat animo.

441 Memoriale Domino nostro Regi supplicat, ut ne, post condemnatos in Hispania tomos Papebrochii, imponatur ei silentium, quod RR. PP. Generales Carmeli tum Calceati tum Discalceati petierunt. Hanc in rem allegat jus naturale, ac jus rigidum justitiæ, quæ ambo petunt ut accusatus audiatur pro sui defensione, ac dandâ quam potuerit satisfactione: rem enim esse admodum sensibilem, in re doctrinali notari censuris datis 14. Novembris anni 1695. Ostendit insuper, hanc supplicationem non esse iniquam aut vitiosam, sed ipsius justitiæ praxi prorsus conformem. Quid ad hæc *Vox Veritatis*? An ad ea respondet, impugnat, refutat? Ne per umbram quidem.

442 Idem Memoriale allegat casus & textus varios ex historiis sancti Officii atque juris Canonici, in quibus sententiæ sunt revocatæ; innocentes declarati, qui fuerant ante condemnati; libri, qui prohibiti fuerant, in integrum restituti & permissi currere: inter alia allegat Historiam Propheticam, ab Inquisitione damnatam anno 1636. RR. PP. Carmelitæ non approbarunt in causâ silentium, quod petebant imponi Papebrochio, arguentes justitiæ disparitatem. An ad hoc respondet *Vox Veritatis*? Nec verbo hiscit.

443 Allegat insuper dictum Memoriale, ad Societatem Jesu minime spectare, quid in suis scriptis opinetur Papebrochius; neque an in iis erraverit necne; nec etiam ad illam spectare, descendatne Ordo Carmelitanus, an non descendat à S. Prophetâ Eliâ: quod ad Societatem posset spectare, illud esse, ut procuret pro subdito suo ordinem servari justitiæ: Papebrochium ad imitationem quorumdam Sanctorum paratum esse retractare, quin & vulcano vorandum tradere, quidquid non potuerit ad satisfactionem probare. An ad hoc saltem respondet *Vox veritatis*, vel probat, hunc allegandi modum esse vitiosum? De his non curat Anonymus: assumptum suum deserit: Papebrochium tractat ut hæreticum, & Societatem ferit imposturis, quas referemus in secundâ Classe hujus Apologiæ. Unde, à quo Sancto, vel ex quo sacræ Scripturæ libro didicit Anonymus istum modum respondendi per silentium?

444 Exponit idem Memoriale, quomodo RR. PP. Carmelitæ attribuant errores, non solum materiales, sed etiam formales contra fidem, asserentes, quod eadem intentio idemque spiritus Lutheri rexerit Papebrochii calamum, *in omnibus quæcumque scripsit; & quod sciens volensque scripserit contra Deum & contra animam suam; & quod vix sit reperire doctrinam moderni hæretici, quam non fulciat, tametsi sciat ab Ecclesia esse damnatam.* Super hoc insinuat Memoriale, quærens quâ salutis securitate sic tractetur Scriptor Catholicus. Exponit etiam, talem loquendi modum dissimulari non posse, quin sic loquentes cogantur ad probationem eorum quæ dicunt; vel si non probaverint, ad retractationem. Deinde statuit, post tales tantasque imposturas indispensabiliter cogi Papebrochium ad sui defensionem, & reddendum coram uni-

verso mundo doctrinæ suæ rationem. An ad hoc respondet *Vox veritatis*? Nullo modo.

445 Propylæum Papebrochii accusant Delatores, quod impressum illis visum sit absque debita licentia, cum tamen secundæ Parti præmissa legatur licentia cum omnibus requisitis. Hanc ipsam accusationem cum suis exaggerationibus verius retorquet Memoriale in ipsorum Delationes, absque licentia impressas. At *Vox veritatis* surdã se simulat, nec ad hoc verbo respõdet.

446 Recitat Memoriale sententias & dicta variorum celebrium Auctorum, idem dicentium quod Papebrochius de antiquitate Ordinis Carmelitani; qui tamen propterea non fuerunt accusati nec male habiti; & dicit, nescire se unde procedat inæqualitas. Ad hanc justicandum ista *Vox Veritatis* nullam allegat rationem.

447 Insistit & exhibet Memoriale varios auctores Societatis, qui faverunt desiderio Carmelitarum, & quorum multi super votis antiquæ Religionis substantialibus digni sunt legi, & citantur in Memoriali (*fol.* 19.): atque post varias ponderationes inculcat, nec dictam Antiquitatem, nec opinionem Papebrochii aliorumve idem sentientium, spectare ad Societatem: interim *Vox Veritatis* loquitur ac si contrarium usurparet Societas. Hoc autem est novum assumptum fingere quod impugnet, & alio divertere ut evadat.

448 Arguit Memoriale, silentium à RR. Generalibus Carmelitis petitum, petendique motivum, nullo modo quadrare cum eo, quòd in Hispaniâ aliisque Regnis eodem tempore publicarentur Delationes impressæ; nec cum eo, quòd Edictum S. Officii in Belgio Religiosi Carmelitæ imprimerent quatuor linguis: quia hoc est velle, ut Papebrochius accusetur, non privatim solum coram S. Officio, verùm etiam publicè coram universo mundo; atque ut, dum Carmelitæ adminiculo talium libellorum ac foliorum incessanter Actores sunt aguntque rem suam, exigere ne Reus verbo mutiat, sed obmutescat, cum summâ suâ infamiâ. Silentium profecto admodum alienum ab omni justitiæ regulâ, à praxi Ecclesiæ, & à cunctis Tribunalibus. *Vox Veritatis* horum argumentorum robori se subducit, quæritque per aliam viam effugium.

449 Refert denique Memoriale acres accusationes, quas Delatores instituunt super Magis, super textum Lucæ, loco baptismi Constantini Magni, Inventione S. Crucis, Ecclesiâ bicipite, super concurrentiâ in eodem die Epiphaniæ, Baptismi Christi, & Nuptiarum in Cana. Exprimit imposturas Papebrochio affictas; auctores quoque eidem faventes; & verba ejus ab Accusatoribus truncata. Ad hæc omnia quid respondet *Vox Veritatis*? Nihil omnino. Hisce punctis non immiscet se Anonymus, nec laborat ostendere, num vera sint an falsa, contentus genericè solum dicere, esse species veniales; nec videt, in eo se contradicere Delatoribus, qui eadem accusant tamquam gravissima. Istam venialitatem promittit se ostensurum, at mox obliviscitur: ac tandem his omnibus omissis, recurrit ad Carmeli antiquitatem, quam Memoriale non impugnat; quæritque subsidium in Petro Aurelio & Clemente Scoto: & dicit alia quædam, quæ, præterquam quod falsa sunt, sunt etiam valde aliena à causâ petiti silentii, & per Memoriale refutati.

450 Contra Anonymum meritò hîc dixero, quod S. Augustinus (*lib. 3 contra Maximinum*) ait: *Quid tibi visum est tam multa dicere; & pro causâ, quæ inter nos agitur, nihil dicere? quasi hoc sit respondere posse; quod tacere non posse?*

Du-

Dubium super eo quod dicit Anonymus.

451 DUbium in eo consistit, quòd, cum Anonymus utatur comparatione titionis, non assignet partem quâ titio urat; quando in dictis tribus punctis dicit de P. Antonio Beltran, quòd titionem acceperit, quâ parte non urebat. Super hoc discurramus breviter.

Ecclesia biceps.

452 QUod ad Ecclesiam bicipitem attinet, dubitari non potest, quin Delatores truncaverint & ex mediâ constructione subduxerint illa verba Papebrochii; *Et hoc quidem jure divino penes unum solum necessariò statui, Catholicorum omnium est consensus.* Quibus verbis fatetur Papebrochius, Catholicum non esse, quisquis statuit duo capita; & ad ea statuenda nullam in terris dari potestatem contra jus divinum. Clausulam istam, pro quæstione Ecclesiæ bicipitis adeo substantialem, & quæ hæreticos eam tenentes prorsus evertit, sustulerunt PP. Delatores. An hac parte fortè urit titio?

453 Non dixit Papebrochius, Paulum *propriè*, sed *rectè* dici posse Episcopum Romanum. Inter utrumque illud adverbium magna est differentia; quippe pro verificatione istius *Rectè*, sufficit gravissimorum Doctorum sensus, quo S. Paulum passim vocant Romanum Episcopum, S. Petro subordinatum, qui solus fuit Ecclesiæ caput. At significatio adverbii *Propriè* sensum adstringit arctius, ut scilicet intelligatur Episcopus Romanus absque subordinatione ad alterum, prout nemini subordinatur summus Pontifex: atque hoc est, quod negat Papebrochius, nempe Paulum *propriè* dici posse Romanum Episcopum; & contra sentientium opinionem habet pro *somnio & blasphemiâ*. *Rectè* dicitur Christus *Ovis*, *Leo*, *Petra*, *Vitis* &c. quia ad hoc sufficit comparatio & similitudo: at dicere, ista omnia Christo convenire *proprie*, error foret intolerabilis; quia sic illi attribueretur natura modò insensibilis, modò irrationalis. Quid hîc egit Rev. P. F. Sebastianus à S. Paulo (*Exhibit. err. art.* 7 §. 5 *num.* 40)? Ut accusationi suæ plus roboris daret, fingit, quòd Papebrochius dicat, *Paulum* RECTE *seu* PROPRIE *dici posse Episcopum Romanum cum Petro fuisse.* τὸ *Rectè* est Papebrochii, τὸ *Proprie* additamentum est Fr. Sebastiani. An hac parte urit titio?

454 Sapientissimus Dominicus Soto ex Ordine S. Dominici (*lib.* 10 *de Just. & Jur. q.* 3 *Art.* 1 *post med.*) citans Theodoretum & S. Epiphanium, sic ait de S. Petro: *Quia necessarium erat illi, ut velut Apostolus per varias Ecclesias discurreret, substituit sibi seu suo loco reliquit Episcopum Romanum, non qui Papa esset, sed auxiliaris ejus Vicarius.* En tibi titulus Episcopi Romani concessus ei, qui non erat Papa, uti S. Petrus, sed ejus dumtaxat Vicarius. Nemo tamen accusavit propterea Sotum, aut verborum ejus sensum contorsit, ut accusari dignum faceret.

455 Rev. P. M. Fr. Mathias Corona Carmelita (*lib. de potest. infall. S. Petri cap.* 3 §. 15 *pag.* 12) in illa verba S. Epiphanii, *Romæ fuerunt primi Petrus & Paulus Apostoli, iidem ac Episcopi*: Hæresi 27 sic ait: *Non significant* (illa verba) *Petrum & Paulum fuisse non tantum Apostolos, sed etiam Episcopos Romæ, hâc particulâ sumptâ in genitivo possessionis; sed sumptâ pro* IN ROMA: *quia certum est, Paulum commoratum fuisse Romæ, & fuisse Episcopum dum ibi existeret, non illius Civitatis, sed alterius. Vel dici potest, etiam priori sensu, Paulum fuisse Episcopum Romæ; quia commune fuit Apostolis, ut totius Orbis Episcopi & Pastores dici*

possent habitualiter & in actu primo, non in actu secundo seu exercito; vel dici possunt Episcopi & Pastores cum subordinatione ad Petrum, ut primarium Pastorem & Episcopum. Hoc ultimum est, quod dicit Papebrochius, relinquens soli Petro prærogativam supremi Capitis, Paulo subordinationem; & contrà sentientibus adscribens *somnium, blasphemiam, infractionem juris divini, & oppositionem contra unanimem omnium Catholicorum consensum.* An hîc urit titio?

456 Gregorius VII in Concilio Romano vocat Romam specialem Ecclesiam Petri & Pauli, eorumque Sedem vocat Thronum: *Ad vestram specialem Ecclesiam redii .... in Throno vestro valde indignus sum collocatus.* S. Leo Papa (*Serm. de natal. Apost.*) vocat illos non solum Patres, sed & Pastores Romæ. *Hi sunt Patres tui, Roma, verique Pastores.* Adrianus I (*Epist. ad Constantin. & Irenem*) vocat Sedes Petri & Pauli, Sedem Romanam, *Sedes illorum.* Idipsum dicunt S. Gregorius Papa (*ante lib. 1 moral.*) S. Bernardus (*Epist. 242.*) Card. Gofredus (*lib. 1. Epist. 7.*) Bellarminus (*lib. 3. de Rom. Pontif. cap. 2.*) aliique multi (quos brevitatis causa omitto) concedentes semper Petro, quod concedit Papebrochius. Nullus ex tot Papis, Sanctis & Cardinalibus notatus est: notandus est solus Papebrochius. An hîc urit titio?

457 Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo (*art. 7. §. 5 num. 38. & 39.*) concedit sensum, quo possit vocari *Paulus Episcopus Romanus*; videns scilicet auctores innumeros, qui, rejecto duplici Ecclesiæ capite velut somnio, utuntur isto stylo. Quæro, rectusne sit ille sensus, an non? Si non, ergo teneri non potest: si autem rectus, ille est, quem habet Papebrochius. Cur igitur in hoc, & non in illo urit titio?

458 Histor a Prophetica, impressa anno 1641 *cap.* 38 *num.* 4) præterquam quod Eliam faciat *Summum Pontificem decem Tribuum*, hæc addit verba: *Persuasum habeo, eumdem ipsum rediturum in mundum; quia præter temporum correspondentiam divini istius Viri, Summus Romanus Pontifex in angulo delitescet adeo, & persecutiones patietur, ut necesse futurum sit, illi dare tam magnum Substitutum.* Notabile sane dictum pro Primatu solius Petri & unitate Capitis Ecclesiæ! Eliam facit in Lege veteri *Summum Pontificem decem Tribuum*; persuasum habet, idem fore in Lege gratiæ, quando sanctus Propheta redibit in mundum; quare ergo, ipsum se corrigens, ait; futurum Substitutum Romani Pontificis? Ex duobus his dictis utrum credemus? Si in utraque Lege idem est futurus: ergo, cum dicat, in Lege veteri fuisse, non Substitutum, sed *summum Pontificem decem Tribuum*; similiter in Lege gratiæ erit, non Substitutus, sed summus Pontifex; idque Romano vivente, licet delitescente in angulorum aliquo; adeoque erunt duo Capita. Si non est futurus summus Pontifex; ergo non erit idem in Lege gratiæ, quod fuit in Lege veteri.

459 Pergamus porro. Ibidem (*numero* 7) concedit Eliæ *judicaturam universalem omnium temporum; cujus sententiæ erunt, declarare puram & bonam Religionem, eamque distinguere à falsâ; approbare veras traditiones; investigare, quænam sint Scripturæ legitimæ; canonizare eos, qui vere Sancti sunt & Deo fruuntur.*

460 Juxta hæc ergo adscribitur S. Prophetæ Eliæ auctoritas judicis infallibilis super sacrâ Scripturâ, potestas declarandi articulos fidei, definiendi qui libri sint admittendi pro Canonicis, & canonizandi Sanctos; & hæc quidem vivente summo Poncifice Romano. Hæc autem omnia nonne proprie spectant ad Petrum, ejus Sedem & successores? Sic fides nos docet, & sic credimus. At juxta Historiam Propheticam,

pheticam, quo tempore latebit in angulo summus Pontifex, non ita proprie spectabunt ea ad solum Petrum ejusque Sedem, ut non eadem agat Elias. Tali vero casu quid faciemus de argumentis omnibus & decretis, pro & contra Ecclesiam bicipitem agitatis? Num forte sub finem mundi naturam suam mutabit Ecclesia Christi? Nonne Apostolus Paulus (*Eph.* 4.) monet, hujus corporis mystici compositionem duraturam usque ad consummationem mundi? Volunt nihilominus, Eliam absque ullo bicipitis periculo exerciturum prædicta omnia. An tale quid Papebrochio unquam incidit cogitare? An hic urit titio?

461 Præterea quænam providentia, quæ cura Deo relinquitur circa principale Ecclesiæ suæ membrum, quod est caput; dum illud adeo timidum delitescit, suumque officium inerter adeo deserit; tunc (quando maximè erit opus) manens absque exercitio propriarum functionum ad se pertinentium, sic ut omnia per alium cogendus sit exequi; & ipsas fidei veritates definire debeat Elias immediatè, non jam ut persona vel Sanctus particularis, sed ut auctoritatem habens tamquam Vicarius & Substitutus, qui repræsentet Vicarium ipsius Christi? Non terrebitur, nec retrocedet Elias propter persecutionem; Fideles reliqui attentam aurem dabunt & fidem definitionibus Eliæ; atque hoc totum fiet in virtute robusti Spiritus, quem Deus diffundet per reliqua Ecclesiæ suæ membra: solum latebit visibile ejusdem caput, absconditum in angulo, & quasi factum invisibile; dum solus reget Elias, & per se definiet omnia! Super hoc dicat, quidquid voluerit Historia Prophetica: non est illa liber Canonicus, in cujus obsequium captivandus sit intellectus, ut, quidquid illa dicit, firmiter & absque hæsitatione credatur.

462 Nullum adducetur argumentum contra Papebrochii opinionem, qua Paulum vocat Episcopum Romanum Petro subjectum, quod ex Pontificibus, Sanctis, Cardinalibus, aliisque auctoribus classicis illico non solvatur retorqueaturque in Delatores, ac illos convincat; & adminiculo quidem illorum dumtaxat verborum, quæ Accusatores truncarunt, & textui Papebrochiano suffurati sunt. Quid igitur fiet per illa auctoris verba, quibus disertissimè asserit unitatem & Primatum S. Petri? Tantum abest ille, ut Paulum cum Petro parem faciat, ac utrique eamdem potestatem & jurisdictionem tribuat; ut eos, qui sic sentiunt, delirè somniantes vocet aut potius blasphemantes.

Baptismus Constantini.

463 ANonymus dicit, *Papebrochium negare baptismum Constantini & Acta S. Silvestri.* Baptismum non negat, imo supponit ut certum; disputat solum de baptismi loco, quem negat fuisse Romam, in eo secutus Sanctos Hieronymum, Ambrosium, Athanasium, trecentos Episcopos Catholicos Concilii Ariminensis, Eusebium Episcopum Cæsareensem in Palæstinâ, Socratem, Sozomenum, Theodoretum, Gelasium Cyzicenum, Episcopum item Cæsareensem, & Collectorem Actorum Concilii Nicæni, Cardinalem Perronium, Cuspinianum, Lambecium, Pagium, Valesium, & Petavium. Hic asserit, idem sentire atque tueri plerosque antiquos, quibus consonant alii recentiores.

464 Non igitur extravagans videatur Anonymo ea opinio, quæ insistit vestigiis trium Ecclesiæ Doctorum, & hos inter Doctoris maximi S. Hieronymi; ea, quam deinde tot celeberrimi Auctores illustrarunt, non solum eruditione Theologicâ, verum etiam Historicâ, Chronologicâ &

Dogmatica. Discat etiam Anonymus eo modo accusationem suam & iis verbis instituere, quæ incautum Lectorem non inducant in errorem; ut id, quod de baptismi loco sub dubio controvertitur, intelligat controverti de ipso baptismo; atque adeo tenere Papebrochium, Constantinum non fuisse baptizatum. Cicero pro Archia refert, quæ contentio extiterit inter varias nationes super patriâ celeberrimi Homeri. *Homerum* (inquit) *Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vindicant, Smyrnæi verò suum esse confirmant.* Unaquæque harum nationum Homeri patriam sibi vendicabat, denegabat alteri: nulla negabat, Homerum extitisse, sed existentiâ personæ suppositâ, contendebat de ejusdem patriâ. Hoc idem facit Papebrochius circa baptismum Constantini: baptismum supponit, de baptismi loco disputat; & post historiarum diligens examen, computationem temporum, expensasque rationes varias, sequitur opinionem quæ tenet, baptismi locum fuisse Nicomediam vel circa eam, non autem Romam, cum auctoribus jam citatis.

Impostura.

465 Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo (*Exhib. err. art.* 2 §. 3) dicit duo; primum est, Papebrochium fabulosum vocare baptismum Constantini, collatum à S. Silvestro; alterum, non solum vocare, sed etiam *explodere tamquam fabulam*. Horum terminorum nullus reperitur in Papebrochio: & magnum intervallum est, inter opinionem aliquam non sequi, & eam vocare fabulam atque ut talem contemnere. Sed de Papebrochio loquens Accusator, parum curat advertere animum ad id quod loquitur.

Acta S. Silvestri.

466 Loco citato dicit Anonymus, *Papebrochium dicta Acta negare, cum gravissimâ Ecclesiæ injuriâ.* Quòd illorum auctoritati non fidat, conceditur: quòd id faciat cum injuriâ Ecclesiæ, negatur, propter sequentia fundamenta.

Fundamentum 1 ab auctoritate.

466 Nec etiam fidunt istis Actis eruditissimi Scriptores varii; ut sunt, Pagius in suâ crisi super Annalibus Baronii (*ad Ann.* 315 *num.* 5 & *Ann.* 324 *num.* 4) Cangius (*in notis ad Zonar. pag.* 28 *num.* 2.) Canus (*lib.* 11 *cap.* 5 *fol.* 348) sic loquens, *Lepra Constantinum laborasse, apud idoneos Auctores nusquam legi, sed ejus nominis alium cognomento Copronymum: unde fortassis ambiguitate vocis error inductus. Nisi rumor iste de lepra ortus videre possit, quòd Byzantio ad aquas calidas valetudinis gratiâ eum egressum ferunt . . . quamvis, ut dixi, lepræ Constantinianæ testis gravis & probatus ex veteribus nemo est. Itaque si negemus, nec Pontificum nec Historicorum auctoritatem labefacimus.*

468 Eminentiss. Cajetanus (*in* 3 *p. q.* 69 *art* 8) negat quoque illud quod de leprâ fertur; aitque, *nullius auctoritate constare*; & historiam, quâ illa narratur, *non esse assertivè probandam*: & contra lepram citat S. Ambrosium.

469 Negant itidem Ludovicus Vives, & Andreas Alciatus citati à Cano, ubi suprà. Platina, in Vitâ Marci Papæ, sic ait: *Quòd verò in lepram inciderit (ut vulgò dicitur) baptismoque mundatus sit, confictâ prius de sanguine infantum, nescio quâ fabulâ, nullo modo credo.*

470 Eminentiss. Baronius (*ad annum* 315 *num.* 17) de Actis S. Silvestri dicit: *non in omnibus vera esse, quæ hodie extant, nimirum deturpata compluribus (ut vidimus) quæ aliunde irrepserunt, mendaciis.* Fatetur ergo Cardinalis ille, istis Actis subesse non solum *mendacia*, sed etiam *complura*.

At

At hæc fuisse intrusa, non autem genuina & ipsis Actis propria atque annata, magnam patitur difficultatem; tum quia in antiquissimis manuscriptis exemplaribus omnibus inveniuntur eadem mendacia, prout Papebrochius notat; tum quia pro tali assertione probandâ, necesse erat, unum aliquod saltem exhibere exemplum certum atque indubitatum, quo verum discernatur à falso. Tale autem exemplum ubi est? quis exhibet?

471 Goffridus Viterbiensis (*Chronic. part.* 16) qui floruit seculo duodecimo, sic habet. *Quod autem de leprâ legitur, videtur apocryphum; quia in nullis libris authenticis, neque in Chronicis legitur.*

472 Illustriss. Carolus Felix de Mata Episcopus S.Severi, Tomo de Sanctorum Canonizatione Romæ impresso anno 1678 (*par.* 4 *cap.* 24 *num.* 43) respondet ad id, quod Breviarium dicit de baptismo Imperatoris Constantini, citatque genericis terminis Auctores, qui sentiunt oppositum: & doctrinæ suæ rationem numero sequenti affert his formalibus verbis. *Quia, utcumque sit, certum est quòd Romana Ecclesia hujusmodi Historias, licet ex his Lectiones Breviarii antiquitus desumptæ fuerint, non tamquam inconcussè veras, & quasi de fide credendas canonizat; ut patet ex reformatione Breviarii sub Clemente VIII, in qua secundæ Lectiones, quas nunc habemus ex historiis Sanctorum, recognitæ fuerunt à doctissimis & omni virtute præditis Cardinalibus Bellarmino & Baronio, qui rejecerunt ea omnia, quæ jure merito revocari poterant in dubium* &c.

473 Papebrochius (*part.* 1 *Conat. Chron. Hist. pag.* 212) ponit formalia verba, quæ ad se scripsit Claudius Castellanus, Vir eruditissimus & Canonicus Metropolitanæ Parisiensis, referens judicium Cardinalis Bona; *Si Cardinalis Bona* (inquit) *vixisset, jam fortè haberemus Breviarium Romanum in multis reformatum; hoc enim maximè cordi habebat, & aliquando mecum deambulans per hortum monasterii S.Bernardi ad Thermas dixit, insupportabiles sibi esse Lectiones pro festo S.Silvestri. Cumque reponerem: Si Constantinus Romæ baptizatus non est, cur appellatur communiter Baptisterium Constantini? Respondit: Quia ipsum construi fecit; quemadmodum ob eamdem causam Basilica Lateranensis Constantiniana dicitur.*

Impostura.

474 REv. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo (*Exhibit. err. art.* 2. §. 2 *num.* 17) accusat Papebrochium, quod *audeat insuper blasphemare*; atque imponit illi dictum Eminentissimi Card. Bona, scilicet *insupportabiles esse Lectiones pro festo S.Silvestri.* Non hoc dixit Papebrochius, sed simpliciter retulit; non auctor est, sed merus relator ejus, quod dixit Cardinalis. Si hoc non est, quid tandem erit imponere? Si hanc non licet imposturam vocare, dicat P.Fr.Sebastianus quidquid dixerit, à quavis censurâ liber evadet, hâc solum ratione, quia ipse dixit. Videat præterea Fr. Sebastianus, an Cardinalis tam doctus tamque pius, sit blasphemus? ô quot & quantos viros incogitanter etiâm perstringit cæca accusatio, modo accusetur & censuretur Papebrochius!

475 S.Cyrillus Alexandrinus (*lib.* 7 *contra Julianum*) refert, quod dictus Julianus Apostata Christianis in faciem irrisorie exprobraret, dicens: *& leprosi quidem lepram non adimit* (baptismus) .... *adulteria vero, & rapinas, & omnia omnino peccata eximet?* Ad hoc argumentum quid respondit Sanctus Fidei defensor? An forte reposuit id quod narratur de Constantino, per baptismum à leprâ mundato? Nihil minus. Constantinus erat Juliani Socer; miraculum, si quod accidit, erat admodum

dum recens; nam anni dumtaxat 26 effluxerunt à Constantino usque ad obitum Juliani, & aliquanto pauciores usque ad irrisoriam illam exprobrationem. Miraculum præter dicta oportebat cum omnibus suis circumstantiis universim notissimum esse, propter personam Imperatoris, propter sanguineum infantium balneum jam destinatum; propter congratulationes denique innumerorum, quæ tali casu non poterant non fieri; propter liberatos à cultro filios & à luctu parentes.

476 Quis autem his positis hæreat ambiguus circa duo? Primum quod Julianus (quamvis Apostata) ausus esset negare miraculum adeo manifestum, & omnium oculis patentissimum; & tunc temporis præsertim negare, quando quæstionem istam agitabat; cum periculo, ne & ipse deprehenderetur ut mendax, & Christiani confirmarentur magis in baptismi veritate, quam ille impugnabat: vidissent namque in Constantino completum esse, quod Apostata negabat. Alterum, quod S. Cyrillus non redargueret illum perquam fortiter, suâ illi in faciem objectâ cæcitate, dicendo; *Juliane, serve nequam & obstinate Apostata; ex ore tuo te judico; tuis te verbis convinco: memento Soceri tui Constantini, cujus cineres etiamnum calent. Imperator hic fuit infectus leprâ, quam baptismus sustulit: ergo, si in eo consistit virtus tollendi lepram corporalem; virtutem tollendi spiritualem quoque culparum lepram, eidem baptismo ne detraxeris, cum miraculum teneas intra tuos ipse domesticos lares.* Per hanc S. Cyrilli correctionem, quantus pudor, quantus dolor subiisset animum Juliani; & quantum gaudium Catholicorum, quantusque triumphus Fidei!

477 Saltem Venerabilis Beda (*lib. 3. Comment. in Marci* XI) impugnans Gentiles (qui asserebant, in Ecclesiâ non inveniri perfectam fidem; cum Catholicorum nemo ex uno loco in alium transtulisset montem aliquem, juxta Christi promissionem) refutat illos adducto exemplo montis, quem de loco suo transtulit S. Gregorius Thaumaturgus, ac jussit ad tantum spatium retrocedere, quantum suffecit ad ædificandũ ibidem templum. Concludens autem Beda ait; id, quod tunc contigit, potuisse sæpe & nunc posse contingere, si id aliqua occasio exigeret: quia idem semper manet meritum fidei, eademque Dei potentia. Ad convincendum tamen Julianum S. Cyrillus non allegat miraculum mundatæ lepræ in Constantino; solum ait, baptismum potuisse quoque mundare lepram, si Deus voluisset, aut in istum finem instituisset illum Christus. Silentium igitur talis tamque sancti Auctoris, & tali casu, auctoritas est & argumentum (licet negativum) admodum tamen favens pro eo, quod dicit Papebrochius.

Animadversio.

478 DE Eminentissimis Card. Cajetano, Bona; de Pagio, Cangio, Cano, Vives, Alciato, Platina, Goffrido negari non potest quin viri fuerint doctissimi; quin item in oculos incurrisset illico miraculum Constantini, ad obstruendum os Juliani, quo tamen S. Cyrillus usus non est. Nec in hunc Sanctum cadere potuit ignorantia casus, adeo rari ac celebris; nec ipsum voluntas deficere, referendi simile miraculum, quod Julianus negabat. Non etiam potest dici, citatos Auctores suis scriptis impetere voluisse auctoritatem Ecclesiæ; nec Baronium injurium illi fuisse, dum notat, Acta S. Silvestri compluribus deturpata esse mendaciis. Quod igitur ad auctoritatem extrinsecam attinet, illam in citatis Auctoribus habet abunde pro se Papebrochius, ad illam dictis Actis denegandam, desumptâ ex Baronio no-

nota mendaciorum, ne iisdem fideret; accedente præsertim S. Ambrosio, qui lepram illam rotunde negat. Ostendat nunc Anonymus, quomodo, inter tot ac tantos viros, reus sit & accusatione dignus solus Papebrochius?

Fundamentum II à ratione.

479 Ajunt dicta Acta, Constantinum prius Christianum fuisse quam fuerit sua mater Helena. Hoc falsum est: quia curavit illa Constantinum filium suum à teneris annis educare in omni pietate. Et S. Paulinus in epistolâ ad Severum ait: quod *Princeps esse Principibus Christianis, non magis suâ, quam matris Helenæ fide meruerit.* Et quomodo Gentilis esset illa mater, quæ tunc domi habebat neptem suam Constantiam, quæ & ipsa imbuta erat pietate Christianâ?

480 Ajunt eadem Acta, Helenam anno 315 fuisse in Oriente cum Constantio & Constante jam Imperatoribus; quod Baronius ad eumdem annum (*num.* 13) vocat *deforme mendacium*: quoniam Constantius fuit declaratus Cæsar decem pòst annis, & Constans viginti.

481 Isacharem, vel (ut alii volunt) Isacum, vocant dicta Acta summum Judææ Pontificem; cum post destructionem Hierosolymorum tempore Titi, nullus deinceps fuerit creatus Pontifex; ut late & erudite probat S. Epiphanius (*Hær.* 70.)

482 In dictorum Actorum præfatione dicitur illorum auctor fuisse Eusebius: atqui hoc repugnat Gelasio Papæ, qui in Decreto suo dicit auctorem ignorari.

483 Ajunt quoque, S. Silvestrum sustulisse jejunium Sabbathinum. Ad hoc Baronius (*ibid. num.* 15) exclamat. *Quid enim hoc mendacius effingi potest?* &c, ratione observantiæ, quam hac in parte Summi Pontifices contra Græcos semper tenuere.

484 Ajunt etiam instituisse S. Silvestrum, ut prima hebdomadæ dies vocaretur Dominica; cum tamen nomen illud in usu esset jam tum tempore Apostolorum: ideoque Baronius (*sequenti numero* 16) vocat illud *portentosum mendacium.*

485 Videatur denique Labbeus Tom. I Concil. (*Col.* 1491) ubi recolit alia mendacia varia, quæ brevitatis ergo hic omittuntur. Transeamus ad argumenta R.P. Provincialis Flandrici.

CAPUT DECIMUMSEPTIMUM.

Respondetur ad argumenta Rev. P. Fr. Sebastiani à S. Paulo.

Argumentum I.

486 In suâ Exhibitione (*art.* 2. §. 2.) adfert auctoritatem Adriani I, qui dictis Actis favet. Respondeo primo, ipsum illum Adrianum I, in Epistolâ quam scripsit ad Carolum Magnum dicere, nullius esse fidei Concilium Romanum, quod agit de Actis S. Silvestri; uti videri potest apud Labbeum (*Tomo* 7. *col.* 939.) Respondeo 2. Cum Gelasium inter & Adrianum I intercesserint anni fere trecenti, & certum sit aliunde, dicta Acta esse vitiata; ex duobus quæ proponuntur extremis, eligat Rev. P. Fr. Sebastianus, quod maluerit.

487 Vel erant vitiata, quando Gelasius eorum meminit in Decreto, ubi agitur de libris authenticis & apocryphis; vel vitiata non erant. Si primum; uti tractatus alios ibi rejicit tamquam apocryphos &

novellas relationes; ita quoque sub eodem titulo rejecerit prædicta Acta; & vere totus Decreti contextus, in rigore etiam Grammaticali sumptus, æque sonat contra tractatus alios rejectos. Nec mirum; nam si vitiata conceduntur, non merentur fidem. Si alterum, id est, si vitiata non erant, sed valde pura: quomodo vel quo argumento probabitur, sub illorum puritate comprehendi baptismum Constantini? nam Gelasius ne verbo quidem facit illius mentionem: ex aliâ vero parte Baronius cum aliis multis notat Acta ista, tamquam mendaciis vitiata post tempora ipsius Gelasii. Hunc secutus est ferme post annos 300 Adrianus, qui & ipse Acta citat, nec facit tamen illa melioris conditionis esse, quam modo sunt. Quis igitur securos nos reddat de tempore, quo pura fuere? deque puritatis eorumdem contento? quandonam illa cœperint obscurescere ac vitiari mendaciis; & qualia hæc fuerint? Dum de hoc clare & certo non constiterit, & aliunde constat, præclaros Scriptores convenire de notâ variorum mendaciorum; quid mirum est, animum non acquiescere talibus Actis, eorumve auctoritati, velut rei tantopere vacillanti?

Argumentum II.

488 EOdem citato loco allegat Rev. P. Fr. Sebastianus Epistolam Nicolai I, datam ad Imperatorem Michaelem, quæ dictorum Actorum facit mentionem. Respondeo, in eâdem Epistolâ mentionem quoque fieri cujusdam Concilii Romani, quod celebratum est tempore Sixti III, in causâ Policronii Episcopi Hierosolymitani. Acta hujus Concilii Baronius habet pro spuriis. De Policronio dicit, nec tempus nec locum inveniri pro tali Episcopatu; & ne pro personâ quidem quæ in eo tempore vocata sit tali nomine. Additque tantas in hoc occurrere difficultates, ut fateatur, se non videre earum solutionem. *Unde autem* (inquit ad annum 433 & 434) *ejusmodi solvi possint nodi, & ea Acta probari, non invenimus .... licet enim plurimum laboris in his insumpserim; nihil præterea sum consecutus, nisi ut impossibile esse repererim, ad veritatis lineam revocari aliquo modo posse.*

489 Si sic loquitur Baronius de Actis citatis à Nicolao I & à S. Petro Damiano; cur Papebrochio non licebit dicere minus, minusque vivacibus terminis; de Actis (ut vocant) S. Silvestri, citatis in eâdem Epistolâ? Et cur ea Acta deserere non poterit propter ea, quæ in illis Baronius vocat *deformia mendacia*; & propter cetera vitia, quæ in eisdem notant Auctores alii? An cuilibet non licet solidiora ac veraciora fundamenta sequi?

Argumentum III.

490 GElasius I in Concilio Romano, celebrato anno 494, de dictis Actis ait, *quod Romæ multi Catholici illa legerent, & ad eorum imitationem idem quoque facerent aliæ plures Ecclesiæ.* Respondeo: hoc non negat Papebrochius. Cum autem decretum Gelasii sit super libris apocryphis & authenticis; dicatque de omnibus, qui ibi referuntur: *hos suscipi non prohibet* (subaudi, Romana Ecclesia) inter illos libros & scripta meminit etiam dictorum Actorum: atque concludit monens, ut, quando quid istorum librorum ad manus Catholicorum pervenerit, legant caute examinentque, atque eligant quod bonum fuerit, juxta illud Paulinum: *Omnia probate; quod bonum est, tenete.*

491 Quæro: Super quid cadet examen illud? an super id, quod est de fide? super traditiones Apostolicas? super id, in quod universaliter consentit Ecclesia Ca-

Catholica? Absit: id namque totum creditur ut certissime verum, absque hæsitatione, num verum sit necne. Quænam igitur scripta, qui libri sunt examinandi? Videtur ipse Papa rem declarare in suo decreto. Inter alia dicit, suspectum esse & cautelam petere, si ignoretur nomen auctoris: *quia* (inquit) *& eorum, qui conscripsere, nomina ignorantur.* Quid autem dicit de Actis S. Silvestri? *Ejus* (inquit) *qui conscripsit* (Acta) *nomen ignoratur*. Adhæc particula *Item*, quâ Papa texit Catalogum librorum apocryphorum, requiritque cautelam in eorumdem lectione, adnectit etiam præfatis Actis. Atque adeo R. P. Fr. Sebastianus ostendere necessario debet, in illo Decreto Acta ista esse approbata, minime vero referri inter ea scripta quæ examine indigent. Hoc nisi fecerit, Decretum Gelasii vertitur Papebrochio in argumentum admodum favorabile.

Argumentum IV.

492 EOdem citato loco (*num.* 12) allegat Fr. Sebastianus locum quemdam ex Baronio, ubi alludens ad præfatum Gelasii Decretum & Acta S. Silvestri sic ait. *Quis tam exploratæ antiquitatis exactissimus ac severissimus censor, ea omnia spernenda esse atque rejicienda decernat, nisi qui tumido fastu neget* (*quod est in divinis Scripturis*) *in antiquis sapientiam; & superbe super alios se extollens, Davidicum illud usurpet:* SUPER SENES INTELLEXI? Hoc perinde foret atque opponere se divinis documentis. Atqui hoc est, quod Papebrochius videtur facere. Consideretur ergo, an illi non quadret censura doctissimi istius Cardinalis.

493 Respondeo. Censuram & exclamationem suam Baronius dirigit adversus eos, qui negant, non unum, aut alterum, aut aliqua ex illis, sed omnia: sic enim habent illius verba; *Ea omnia spernenda esse atque rejicienda decernat*. Horum terminorum, *ea omnia*, non obliviscatur Accusator. Propositio universalis illa Baronii applicatur Decreto Gelasii, & omnibus quæ in illo continentur: continentur autem varia; videlicet mentio de Conciliis Nicæno, Constantinopolitano, Ephesino ac Chalcedonensi; de opusculis S. Cypriani, S. Gregorii Nazianzeni, de vitis Martyrum, de quodam Quirico & Julita, S. Georgio, Paulo, Antonio, Hilarione, Actis S. Silvestri, de quadam Historia Inventionis Crucis, & de Inventione Capitis S. Joannis Baptistæ. Qui totum hoc foliorum aut librorum complexum, & *omnia* quæ in eis continentur negaret, delirus foret & fastuose tumidus. At quis Catholicus *ea omnia* negat? Sane nullus: nec vel somnians in tale delirium incidit Papebrochius.

494 Insuper: Ipse Gelasius aliquos ex libris & scriptis ibi relatis vocat *apocryphos* & *novellas relationes*, absque contemptu earum veritatum, quæ in talibus libris inveniuntur. Ergo, sicut sibi Papa non contradicit; non contradicet etiam tali Decreto, qui cum illo senserit, atque juxta ejusdem monitum non admiserit velut certum, quod post diligens examen deprehenderit esse falsum, vel non admodum firmum: *Omnia probate: quod bonum est, tenete.*

495 Si eadem illa Baronii propositio universalis, *ea omnia*, applicetur Actis S. Silvestri, ut sensus sit, esse superbum illum & arrogantem, qui aliquid ex iis, quæ in Actis continentur, negaverit: respondetur, non eo sensu intelligi posse Baronium, dum ipsemet Acta illa vocat *deturpata compluribus & portentosis mendaciis*; ut vidimus supra num. 470. Constat autem, non esse Baronium, qui menda-

cium æstimet, aut qui loquatur tam inconsequenter. Ergo, sicut Cardinalis iste ex præfatis Actis quædam amplectitur, rejicit alia; cur Papebrochio non idem licebit, auctoribus & rationibus nixo? Reipublicæ litterariæ magnum beneficium præstiterit Rev. P.Fr.Sebastianus, si ediderit in lucem aliquid, quo discernatur in illis Actis genuinum ab adulterato; quo tempora distinguantur; tempus scilicet quo fuerint illa pura, & tempus quo vitiata. Tunc autem auctores certis fulti fundamentis aliam inibunt discurrendi viam.

Argumentum V.

496 IN libro, cui titulus *Motivum juris*, num. 25, allegat P.Fr.Sebastianus Concilium quoddam Romanum, habitum tempore S.Silvestri; ubi ait, ab eo approbari baptismum Romanum Constantini. Respondetur. Labbeus refert illud Concilium (*Tom. 1 Concil. col.* 1545) & 20 ejusdem Canones, quorum unus agit de baptismo isto: & in margine notat, Canones haberi pro suppositititiis ab *Hincmaro* Archiepiscopo Rhemensi, & à *plerisque eruditis* scriptoribus: & ita quoque sentiunt idem Labbeus, M. Christianus Lupus ex ordine S.Augustini, Antonius Pagius ex S.Francisci, & Schelstratius.

497 Hunc ultimum audiamus instar omnium, in dissertatione super isto Concilio ejusque Canonibus, pag. 484, ubi illos non admittit „Quia non solum (inquit) Dionysius Canones hos omisit; sed „etiam hoc Concilium, tum ex dictis, „tum ex falsâ Consulum citatione, tum „ex Helenæ subscriptione, contra omnium seculorum praxim, quæ mulieres „ab Episcoporum Conciliis, & multò „magis ab eorum subscriptionibus excludit; tum demum ex numerosissimo „Græcorum Episcoporum Catalogo aliisque, suppositionis arguitur: facilè assentior Hincmaro Metropolitæ Rhemensi; „Parisiensium Archiepiscopo de Marcâ, „Christiano Lupo, Philippo Labbeo, „ac plerisque viris eruditis, tacitè ab eo „citatis, brevem, epilogum, & Canones 20 de hoc Concilio restantes, esse „suppositos „Exhibeat nobis P.F.Sebastianus auctores, qui hisce temporibus eruditiores fuerint, & deditâ operâ accuratius evolverint antiquitatis monumenta, quàm Schelstratius aliique quos ipse citat; nec, quos exhibeat, inveniet facilè: dicit nihilominus, indubitatum esse testimonium, quod ex dicto Concilio eruitur; at, quamvis ita dicat, non respondet tamen argumentis quæ sunt in contrarium; sed satis habet actorem agere & accusare, prætereaque nihil.

Argumentum VI.

498 ALlegat *Breviarium Romanum, cui* ait *præcipua S.Silvestri Acta & gesta esse inserta*. Ad hoc respondebit Papebrochius, debitâ proportione servatâ, id quod Exc. Inquisitor Generalis respondet, quando negat S.Marcellini lapsum in eodem Breviario expressum; applicando ad Acta S.Silvestri quod retulimus suprà numeris 361 & 362: sunt namque pro eo auctores celeberrimi, & non contemnenda argumenta.

Impostura horrenda.

499 VI argumentorum allatorum, præterquam quòd P.Fr.Sebastianus dicat, quòd Papebrochius *blasphemat*; dicit insuper, quòd *omnem Sedis Apostolicæ & Breviarii Romani spernit auctoritatem.* Hunc stylum scilicet adhibet humilis ille, qui præfatur nolle se prævenire judicium Apostolicum, & solum velle se accusare

cum

cum submissione. Quid autem posset atrocius dicere, si de tripode fulminaret sententiam? Et cur non idem dicit de Eminentissimis Baronio, Ursino, Cajetano, Inquisitore Generali, & gravissimis Auctoribus aliis; dum non sequuntur aliquid, quod dicit Breviarium? Non sequi, non idem est ac spernere: multò igitur minus erit idem, *non sequi aliquid, ac spernere omnia*. Sed vult Accusator, unum & idem esse; quia non posset aliàs accusationem suam concludere cum emphatico illo strepitu; quo Papebrochius dicatur esse blasphemus, & auctor qui *omnem Sedis Apostolicæ & Breviarii spernit auctoritatem.* Et hoc, quamvis verum non est, sonat tamen multum: &, cum verum non sit, ac valde noxium, ad quid obligat?

CAPUT DECIMUMOCTAVUM.

Super Decretis Lusitanico, Belgico, & Romano.

500 Anonymus verso folio 2 dicit in Portugalliâ *condemnata & prohibita esse omnia illa Papebrochii opera.* Respondetur, in illo Regno hactenus nullam definitivè censuram adversus dicta opera esse datam: solum fuisse mandatum, ut ea traderentur sancto Officio; & ne legerentur à quoqiam, donec post eorumdem revisionem Inquisitio declararet suam mentem: & actualiter nunc revisuntur. Hoc autem præcisè non est condemnare, sed adhibere cautionem; atque adeo in edicto Portugalliæ non exprimitur supra doctrinâ qualitas ulla per modum sententiæ.

501 fol. 3 ait, *in Belgio coactum fuisse Concilium venerabilium Episcoporum, qui prohibuerunt & condemnarunt omnia opera Papebrochii, unanimi consensu destinantes illa Vulcano*. Somniat Anonymus, & pro vero successu narrat, quod numquam contigit, nec nisi foetus est vehementis suæ imaginationis. Soloecismus hic est familiaris illis, qui in re quâpiam examinandâ voluntatem potius quam intellectum adhibent, creduntque cuivis, quem audierit, rumori.

502 Fierine potest, ut Anonymo non inciderit saltem cogitare, fore ut Concilium venerabilium Episcoporum, in tali præsertim causâ & post talem sententiam non diu lateret, quin in publicum erumperet ejusdem rei notitia? Non cogitaverit, casu quo rumor iste verus esset, fore facile ut ex eâ regione afferrentur ad nos litteræ, quæ rem nuntiarent? fore insuper, ut, qui hîc in Hispaniâ hærebamus dubii, indagaremus in rei veritatem: &, ubi *Vox ejus prætensæ Veritatis* audiretur in Belgio, si falsa deprehenderetur; fore, ut ipsa illa *Vox* adversus Auctorem suum Anonymum clamaret pro Papebrochio? Nonne apud omnes legitimâ consequentiâ argueretur is, qui minimè curaret tam foedè mendax inveniri, nil minus in libello suo proferre quàm *Veritatem*, cujus titulo gloriatur? An hæc aut similia inciderint Anonymo, nescio; hoc unum satis superque scio, quòd, ubi primum *Vox Veritatis* prætensæ in Belgio audita est, ingens illico risus simul & fletus eodem tempore obortus sit. *Risus* quidem, ob insignem *capitositatem*, capitis dirutiem ac raram sui satisfactionem, quâ vult Anonymus ipsis Vener. Episcopis omnino persuadere, illos celebrasse Concilium, cum tale nullum habuerint; quâ etiam vult, ut

Belgæ attentas arrigant aures ad suam *Vocem Veritatis*; dum illorum oculis objicitur tam numquam visa, tamque patens chimæra.

503 *Fletus* etiam non defuit: quia ad impugnandum errorem Papebrochii, præsertim in Fide, Anonymo & alteri cuilibet debebat suffecisse, ipsius verba referre, errorem probare à ratione, ab auctoritate, vel ab utraque; atque interim à convitiis ac calumniis abstinere. Hoc Catholicorum proprium est, nec de eo quisquam potest rationabiliter conqueri. Verum ubi compererunt, quòd (præter perfidiam, quâ in materiâ gravi varia dicta imponunt Papebrochio, quæ tamen numquam dixit, truncantque illius clausulas) fingant etiam Concilium Episcoporum; varias insuper Epistolas, unam tamquam datam à supremo illorum Capite, à Papa scilicet; alteram nomine Regis ac Domini nostri Caroli II, quem Deus diu servet incolumem: alteras item duas nomine duorum Societatis Jesu cum reliquis, quæ referentur postea: ubi hæc (inquam) compererunt Belgæ, præ pio zelo non debuerunt se tenere, quin gemerent, imo flerent super tam obstinato odio & tali accusandi modo, qualem ista media indicant. Miseratione tanguntur erga Auctorem vel Auctores ejusmodi libellorum: nam, quamvis absconditi se subducant humanis oculis, atque ita in fictionibus suis effugiant eorumdem correctionem aut censuram; nihil id eis proderit coram Deo, qui omnia intuetur, omnia novit, & omnia potest.

504 Ast ne qui putent ex imperitâ plebe, verum esse quod Anonymus de Concilio Belgico & datâ sententiâ refert, exponam hîc ad verbum testimonia sigillata subscriptaque manu duorum illustrissimorum Belgii Præsulum, atque per eorumdem Secretarios registrata.

Int. *Ponerem hic ego etiam ipsa, nisi ea jam retulisset Papebrochius in Elucidatione Actorum num.* 363 & 364, *attestantia*, nullum è Tomis Papebrochii vel prohibuisse se, vel uspiam in Belgio prohibitum scire; & *addit Antverpiensis*, à plurimis eruditissimis piisque viris eos laudati, imo non modicum ex censura contra eos lata ortum fuisse scandalum, tam Catholicis quam Acatholicis. *His verbotenus productis pergit Xaramilius*. & *ait:*

507 Dicat nunc Anonymus, cui credat adhibendam esse fidem? duobusne tam illustribus tantæque auctoritatis Præsulibus, qui tot signis de Veritate nos certiores faciunt; an ei, qui, dum se vocat *Vocem Veritatis*, hanc offendit quàm maximè, dum populos falsitatibus conatur intoxicare? Frigidus remansit Anonymus apud Vulcanum Belgicum seu rogum illum, qui non ambussit, imò nec tetigit opera Papebrochii; at timeat ne flatus irati Dei accendat ignem multò horribiliorem, torrendis iis, qui tam liberè suis detractionibus invadunt lacerantque famam proximi.

Gazula conficta.

508 Parum visum fuerat, dictum Concilium & Sententiam Belgicam finxisse; fingit proinde alter Anonymus Gazulam quamdam novellariam, quæ trivialiter vagata est, videturque (quantum sonat) impressa Romæ. In eâ sic buccinatur: *Die Lunæ præterito die 9 currentis mensis, Sacra Indicis Congregatio hanc Curiam replevit gaudio; quando promulgavit optatam prohibitionem Papebrochii, cui titulus est:* Propylæum ad Acta Sanctorum Maji, *Achilles totius Operis Papebrochiani, & smaragdus totius Jesuiticæ spei.*

509 Quando quis frontem exuit, omnemque abjecit pudorem, nec curat in mendaciis suis publicè deprehendi, impugnari melius nec potest nec debet, quàm

quàm commiserando infelici illius sorti, quâ famam suam fidemque tam facilè prodigit. Dico breviter, Romæ talem prohibitionem hactenus non esse promulgatam. Adhæc admirationem non modicam parit in illâ Romanâ Curiâ libertas, quâ per Hispaniam in eâ materiâ spargitur tam palpabilis impostura, & prætenditur factum jam esse, quod nondum evênit. Materiam etiam risui subministrat, quòd dicitur Propylæum *Smaragdus* esse *totius Jesuiticæ spei*, Esmeralda de todas las esperanças dela Companìa.

510 Rev. P.Fr.Sebastianus à S.Paulo Hispanice traductus, (*fol.*44.*num.*88.) non solum ait, Propylæum esse Romæ damnatum in totum; sed addit: *quamvis intercesserit mundus, ut corrigeretur, & correctum curreret; tam esse perversam ejus doctrinam, ut Ecclesia non permiserit currere ne unum quidem ejusdem folium.* Sed deceptus est P. Fr. Sebastianus: nam, quando hoc imprimitur initio anni 1697, Roma permittit illud currere per totum. Historias, quas in illo refert Papebrochius circa inter-Pontificia (monito prius Lectore quod sint acceptæ ex Anonymis) retractavit, tamen, tamquam historias nullius auctoritatis. Atque ita sperat Auctor fore, ut tam hic suus Tomus quam reliqui permittantur currere eâ formâ, quam legitimis judicibus visum fuerit disponere.

Animadversio.

511 QUisquis animo pacatus, timens Deum, & indole tam honestus est, ut eum naturaliter puderet, actionem aliquam indecoram committere, præsertim si actio ista in publicum erumperet; habebit profecto, quod seorsim apud se expendat mireturque intrepidam illam animositatem, quâ præfati Auctores passim per orbem evulgant buccinantque Concilia Episcoporum, eorumdem sententias, & Romanorum Pontificum Decreta, quæ contra Papebrochium non prodierunt, nec fuerunt in rerum naturâ. Videntur Auctores isti (quantum quidem ipsa facta manifeste evincunt) pluris æstimare, si in aliquorum opinione tantisper patiatur Papebrochius, quam si brevi post stupentibus universis patescant suæ imposturæ. In simili casu S.Basilius lib.2. dixit ad Eunomium. *Sicut in somniorum foro, vel ebriorum concione, ubi nullus audiat aut intelligat quæ dicuntur; ita sufficere putas pro omni probatione, quod ipse dixeris.* Advertatur insuper: si veritas conculcatur in causâ, cujus eventum, vel nolentibus adversariis, debet docere dies (uti de facto docuit, falsum esse, quod sparsum fuit de Belgio atque Româ) quid erit de punctis aliis, quæ non tam facile indagari, nedum verificari possunt? Quantâ cautelâ opus erit in audiendâ quâcumque contra Papebrochium accusatione? Si facta publica ac solennia, quæ numquam fuere, finguntur tamquam præterita, narrantur ut indubitata, ac referuntur ab auctore, quasi eorum testis ipse fuisset oculatus; colligat lector, quâ fide quâve sinceritate tot publici libelli contra Papebrochium sparsi retulerint ejus verba; & quâ benignitate fuerint interpretati, quæ forte obscuriuscula videri poterant.

CAPUT DECIMUMNONUM.

Contra comparationem, quam Accusatores instituunt inter Papebrochium & Hæreticos.

512 REverendissimi PP. Delatores, 2 parte suæ Accusationis anni 1691 (*ante folium* 1.) & auctor Vocis prætensæ veritatis (*fol.* 8.) videntur omnes vires exeruisse, ut probarent, Papebrochium accensendum esse Hæreticis. Paginas suorum foliorum dividunt in duas columnas: hinc in unâ verba ponunt, quæ ajunt, esse Summorum Pontificum; inde ex opposito in alterâ, verba, quæ itidem ajunt esse Papebrochii. Hæc autem associantes citationibus hæreticorum, insinuant his illum consentire, atque eâdem operâ dissentire definitionibus Apostolicis.

513 Ejusmodi dispositionis forma eo tendit, ut Papebrochium coram mundo odiosum & abominabilem faciant. Rectene, an falso, decident legitimi judices. Respondebo ad verba formalia dictæ comparationis; atque argumenta nominabo ea singula quæ ipsi allegant. Antequam tamen ea aggrediar, operæ pretium fuerit animum advertat lector ad sequentem animadversionem.

Animadversio.

514 REverendiss. PP. Fr. Joannes Gomez Barrientos, Fr. Josephus à Jesu Maria, & Fr. Didacus à Jesu, post finitam dictam comparationem sic ajunt. *Eâdem ratione possemus plures Papebrochii Propositiones conferre, unas cum articulis Fidei, alias cum sacris Scripturis, alius cum Traditionibus, alias cum doctrinâ SS. Patrum. Et omnes profecto viderentur esse suspectæ, pleræque etiam fundatæ in execrabili auctoritate hæreticorum.* Possemus, inquiunt, eamdem collationem instituere cum veritatibus Fidei. Atqui oppositio ad has, & ad sacras Scripturas, ac Traditiones Catholicas, medium sane maxime aptum erat ad eum, qui accusatur, in classem hæreticorum transcribendum; uti & bene fundata ejusdem oppositionis apparentia, maxime apta est eumdem de hæresi suspectum reddere. Videmus tamen quod RR. Patres id omne omiserint, inhærentes solum hereditariæ successioni sancti Prophetæ Eliæ, aliisque punctis illam concernentibus: negant vero illam innumeri quoque Auctores Catholici celeberrimi, & orbe toto æstimatissimi. Quis igitur hinc quoque non facile dignoscat obstinatum Accusantium animum, exigatque, ut sine fuco respondeatur ad eorum argumenta. Ad hæc ergo pergamus.

ARGU-

ARGUMENTUM PRIMUM.

Summi Pontifices.

515 QUindecim Summi Pontifices in Bullis asserunt, Carmelitas esse hæreditarios successores SS. Prophetarum Eliæ & Elisæi. Ita Gregorius XIII & alii 14.

Affecta Papebrochio.

PApebrochius dicit, Carmelitas, qui asserunt esse se hereditarios successores SS. Propheta rum Eliæ & Elisæi, esse Fabulatores, Fal sario & Impostores. Ita Wiclef & Heroldus hæretici & Sabellicus Rhapsodiator.

Responsio prima.

516 IN nullo ex tomis Papebrochii extat Propositio, quam Accusatores illi imponunt. Notare quandoque tractatum aliquem velut supposititium, & in eo punctum aliquod habere pro fabula, non est dicere, Fabulatorem, Falsarium, Impostorem esse eum, qui tractatum illum vel punctum sequitur. Baronius sæpe sæpius fert simile judicium de scriptionibus variis. Et jam vidimus, quod Acta, quæ currunt sub nomine S. Silvestri, absque ambage censuerit deturpata multis mendaciis. Eodem modo Auctores alii super aliis libris mentem suam explicant: & in quovis disputandi genere nihil frequentius audimus, quam ut dicant uni, falsas esse Propositiones, quas alii sustinent esse veras. An ex eo præcise arguet aliquis, quod ii, qui tales libros, scripta, propositiones negant, Assertores tractent ut Falsarios, Mendaces, Fabulatores? Nullo modo. Idem ergo dicatur de Papebrochio, nec à materiis transferatur crisis ad personas.

Responsio II.

517 REtorqueo argumentum. Successionem istam hereditariam, cum substantialibus Religionis votis, à temporibus Eliæ ad usque Legem gratiæ, negant Cardinales Bellarminus, Baronius, Bona, Capisucchus; Matthæus quoque Galenius, Basilius à Leone, Sotus, Medina, Canisius, Suarez, Vasquez, Illustrissimus Araujo; omnes denique quotquot tuentur præceptum nubendi in Lege antiquâ; & quotquot primatum voti virginalis quoad tempus attribuunt B. Virgini; qui in quovis statu & quâvis Religione tam sunt multi, ut vix numerum patiantur. Omnes ergo illi opponunt se quindecim Papis, qui præsertim post eorum tempora scripserunt, & conspirant cum hæreticis Wicleffo ac Heroldo? Certum est non fore, ut id concedant RR. PP. Delatores; multo minus, ut publico prælo similia parallela instituant adversus prædictos Auctores. Afferant ergo rationem disparitatis, cur ea fecerint contra Papebrochium, & cur plus roboris habeat tale argumentum contra solum illum, quam contra tot alios. Dum rationem tantæ disparitatis non adduxerint, nihil probat hoc illorum argumentum; transitque in dubiam quæstionem, quam resolvent alii.

Responsio III.

518 DUbitari non potest, quin anno 1636 Sacra Inquisitio condemnaverit Propositionem, quæ in antiquâ Lege asserebat Monachatum cum votis substantialibus, Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ. Non potest etiam dubitari de pietate, sapientiâ, & submissâ erga decisiones Pontificias reverentia illorum, qui intra Ecclesiæ gremium existentes negant talem Monachatum. Si igitur à quindecim

Papis decisum esset, quod Delatores prætendunt; quomodo aut unde Sancto Tribunali potuisset in mentem cadere, ut id tunc condemnaret; ac tot Catholicis doctissimisque Scriptoribus, ut idem impugnarent? Fierine potest, ut inter tot Pontifices nullus rem istam clarissimis verbis explicuerit; vel (si explicuit) ut nec Sanctum Officium, nec inter tot Auctores ullus id potuerit assequi? Hoc qui concesserit, dementer temerarius sit. Ergo pro dictâ successione hereditariâ tot citare Pontifices; &, qui illam negaverit, conferre cum hæreticis; res est profecto, quæ multos respicit, & amplam discursibus præbeat materiem.

Responsio IV.

519 AUthentica nulla Bulla ostenditur, ubi (præter partem illam, quæ narrativa vocatur) legatur decisio, quâ Summorum Pontificum aliquis declaret successionem illam hereditariam, ab Eliæ tempore usque modo non interruptam, & multo minus successionem status substantialiter religiosi cum tribus votis. Ostendatur vel una, ubi talis decisio habeatur: & tunc per Sedem Apostolicam evanescet; quidquid quoad hoc punctum contra scripserit, non jam dico Papebrochius, aut aliorum Ordinum non vulgares Auctores; sed quod expresse scriptum reliquerunt (*de divers. lib. tit. 20. cap. 5.*) S. Antonius Florentinus: *De monte Carmelo, unde Carmelitæ dicuntur, non, quod ab Eliâ habuerint initium.* S. Bonaventura (*lib. 4 dist. 28 q. 6*) dum ait: *Nullus* (in antiquâ Lege) *fuerat ausus hoc* (Virginitatem) *vovere*: denique quidquid de Sanctis aliis retulimus supra (*à num. 173 usque ad 240*).

Responsio V.

520 IN Bullis, quæ allegantur, distinguenda est pars (ut vocant) narrativa, quam iisdem vel æquivalentibus verbis, quibus ipsa supplicatio porrecta est, solent summi Pontifices Bullis suis inserere; distinguenda (inquam) est pars narrativa ab ea parte, quam vocamus decisivam, declarativam, vel concessivam. Successio autem hereditaria, de quâ Delatores agunt, reperitur solum in quarumdam Bullarum narrativa, quæ per se solam non facit plenam probationem.

521 Est hic communis Doctorum sensus, approbante etiam Lezanâ Carmelitâ (*num. 4 super Mare magnum Carmelitarum*); & allegatum, in praximque reductum hodiedum videmus publicè, in quâdam petitione, 17 Octobris hujus anni 1696 factâ, ac subscriptâ à Licentiato Domino Mathiâ de Cartes & Ybarra, super fundatione quâdam in dominatu Biscajæ; estque ea petitio oblata nomine adm. Rev. P. Fr. Petri à Conceptione, Procuratoris Generalis Carmelitarum Discalceatorum; ubi leguntur verba sequentia. *Et quia sic etiam pars contraria pro se allegat Bullam Innocentii XI, ubi dicitur specialis mentio fieri Carmelitarum Discalceatorum; patitur eumdem defectum, quod narrativa sit incerta, quæ facta est suæ Sanctitati; & quòd astu fraudulento composita fuerit, quasi Carmelitæ Discalceati specialiter comprehensi fuerint in prædictis Brevibus Clementis VIII, & Alexandri VII. Dum autem incerta est ista hypothesis, non potest contrariæ prætensioni favere.*

522 Juxta hoc ergo in quibusdam casibus ausi sunt aliqui ad Sedem Apostolicam referre informationes, non incertas solum, sed astute ac fraudulenter compositas; ob quas præfatus Procurator Carmelitanus

melitanus opponit se prætensioni, quam in prædictis Brevibus Pontificiis fundat firmatque adversa pars. Hoc posito, an fortassis rectè faceret talis adversa pars, instituendo parallelum, quo verba Rev. P. Procuratoris opponeret verbis Pontificum; venerationem Papalibus rescriptis debitam, fraudulento astui quem Procurator allegat? Quando autem hoc fecisset, an etiam recte faceret, si ulterius pars illa progressa, citaret Rev. P. Procuratorem, velut conspirantem cum hostibus Ecclesiæ, in quorum opinione Bullæ Pontificiæ non sunt nisi figmenta artificiosæ seu fraudulentæ astutiæ? Certum est, non recte, imò facturum pessimè, ob rationes consideranti cuique occursuras. Regnet igitur ubique, & apud omnes vim suam obtineat justitia; permittatur etiam Papebrochius narrativam distinguere à decisivâ; Paparum verba propria secernere ab alienis, quæ in medium ipsi proferunt; &, quando adigitur à veritate, sinatur dicere: Non est firmum, Non est certum id quod narrativa refert; præsertim dum nullibi gratias ac privilegia, à veris Bullis concessa negat; quin fatetur potius, esse certissima merita, quibus tam illustris Ordo ad ea possit adspirare.

Ultima responsio.

523 Respondeat denique doctissimus ac RR. P.M.Fr.Franciscus Bordonus, Provincialis & Definitor S.Officii, qui Tom. 5 de Professione Regularium (*Cap. 1 pag. 242 à num. 54*) agit de antiquitate Carmeli, & hereditariâ successione, quam Carmelitæ ab ipso Eliâ prætendunt: & respondens ad ea, quæ Anonymus quidam objicit de Bullis Pontificiis quæ allegantur, deque variis punctis S. Alberti, negat dictam antiquitatem; dicitque non posse Carmelitas descendere ab Eliâ per generationem moralem, id est, per generationem quæ innitatur professioni, regulis & statui religioso, quæ à sancto Prophetâ acceperint; & ab illo descendere solum per denominationem ac imitationem, in quantum imitantur illum austeritate, continentiâ, aliisque exercitiis spiritualibus. Addit insuper, in eum sensum intelligendos esse Patres, Doctores & Pontifices, quorum verbis intentant probare dictam successionem.

524 Sententiam suam illustrat dictus Bordonus variis textibus, citatis ex S. Scripturâ, ex Breviario Ecclesiæ, S.Thomâ, aliisque præclaris Doctoribus. Tantumque abest, ut per hoc putet accedere se ad doctrinam Hæreticorum; ut etiam addat hæc notabilia verba: *Hujusmodi successionem aliter intelligere non potuerunt, nisi secundum denominationem & imitationem, non autem de generativâ secundum religiosam propagationem; ne videantur negare exordium cujuslibet Religionis, verè & propriè acceptæ, esse à Christo Domino (quod hæresis esset) contra Magdeburgenses, negantes, statum Religiosum in primitivâ Ecclesiâ prodeuntem à Christo, & asserentes esse inventum hominum: quam hæresim Bellarminus Cap. 5 de Monach. confutat.*

525 Negat item Auctor, ante Christum potuisse quempiam dici Christianum *in re*, quod probat ex sacrâ Scripturâ; & postquam adversarium suum redarguisset circa varia puncta, quibus videbatur subesse error, concludit, & ait. *Nos non cupido avitæ nobilitatis tenet; sed hæc referre veritas ipsa cogit.* Deinde statuens unicam ac primam Regulam Carmelitarum fuisse & esse eam, quam à S. Alberto acceperunt, post annum 1204, confirmatam postmodum ab Honorio sub annum 1226; sic denique pergit:

Hæc conclusio omnino certa probatur ex hactenus dictis.

526 Tomus, quo dicta hæc omnia continentur, impressus est anno 1665. Nemo tamen illum accusat, nemo defert, nemo criminatur Auctorem, tamquam qui recedat à Pontificibus & ad Hæreticos accedat. Hîc Mundum appello arbitrum, ut discutiat unusquisque, quâ ratione, quâ æquitate Papebrochius, qui eadem quæ illi dicit, traducatur, ut talis auctor, qui parallelè mereatur conferri cum oppugnatoribus Fidei, & pessimis quibusque Hæreticis.

ARGUMENTUM SECUNDUM.

Summi Pontifices.

527 QUindecim summi Pontifices approbant & confirmant Summarium Indulgentiarum, quod incipit, *Leo Papa IV* &c. Sic Clemens X, aliique duodecim.

Affidta Papebrochio.

SUmmarium Indulgentiarum, quod incipit, Leo Papa IV, *&c. est apocryphum & confictum ab aliquo Pseudo-Leone. Colligitur ex Wicleffo, Luthero & Heroldo Lutherano.*

Responsio.

528 REspondetur, Papebrochium non negare Indulgentias, quas Pontifices Leone posteriores concessêre; quia facilè se mutuo compatiuntur ista duo, & quòd hi veras concedant, quin & confirment eas, quæ prius ferebantur sub nomine Leonis IV, intendendo supplere qualemcumque defectum; & quòd aliunde gravia subsint fundamenta, cur Summarium præfati Leonis habeatur pro apocrypho.

Fundamentum I.

529 LEo IV rexit Ecclesiam ab anno 847 ad 855. Nunc quæritur: ubi terrarum vel in quâ mundi parte extabant ecclesiæ Carmelitarum aut conventus in quorum favorem concessæ fuerint istæ Indulgentiæ? Non in Europâ: nam si pro fundatione conventus Florentini recurratur ad annum 723; negant hanc eruditi istius ejusdem civitatis Scriptores ad unum omnes, ita ut nullus contrarium sentiat. Hoc apud quemlibet multum ponderis habere debet, cum ii sint Scriptores, penes quos fere sunt monumenta & archiva perinsignis illius civitatis. Recurrere ad alias in Europa ecclesias, non nisi arbitrarium videtur. Tom. 1. Apr. (*pag.* 792 *num.* 104) offert Papebrochius hoc ipsum demonstrare; videri autem poterit demonstratio, quam reapse facit Cap. 2. Tractatus præliminaris ante Tomum 2. Aprilis.

530 Non etiam in Asiâ extabant tempore istius Leonis, similes Carmelitarũ conventus: nam loco citato ait Papebrochius, quod nec ipsi Carmelitæ negabunt, monasteria, quæ tunc erant in Asiâ, inhabitata fuisse ab aliis, qui tum temporis frequenter erant Schismatici, dependebantque à suis Patriarchis & Episcopis. Hi vero, cum vix ferrent, ut ad Cathedram S. Petri recurreretur pro gravissimis fidei negotiis; quî ferrent id fieri pro consequendis Indulgentiis?

Fundamentum II.

531 ANastasius Bibliothecarius, contemporaneus fuit Leoni IV, cujus vitam scripsit copiose. In illâ minutim notavit ea beneficia quæ Pontifex ille concessit; personas quoque & loca, quibus concessit: nihilominus nec in hâc, nec in

aliâ

aliâ Prædecessorum illius, imo nec in quinque vel quatuor, qui Leoni IV immediate successerunt, historiâ, fit ullius Indulgentiæ vel minimæ mentio: & (quod plus est) ne in antiquis quidem Formulariis (quæ asservantur in Vaticano) reperire est ejusmodi mentionem. Hinc quis neget legitime inferri, cum omni eo tempore nulla legatur alicui Ecclesiæ Romanæ concessa Indulgentia, non esse præsumendum, quod concessa fuerit Carmelitis, quorum nullam tunc mentionem fecerit scriptor aliquis Europæus?

Fundamentum III.

532 IN supra dicto Summario Leonis IV conceduntur 7 anni & 12 quadragenæ omnibus, dicti Ordinis ecclesias visitantibus, conferentibus eleemosynas, vel domos restaurantibus. Lezana tamen ad annum Christi 1245 n.7 meminit cujusdam Bullæ Innocentii IV, quâ omnibus vere contritis & confessis, iis qui opera caritatis præstiterint Carmelitis, misericorditer concedit relaxationis, pœnæ correspondentis, decem dies.

533 Notat hîc Papebrochius (*Tom. 1 Apr. pag. 792 num. 102*) & ait: *Videat nunc Lector, utrum hæc parcitas cum ea conveniat largitate, quæ uni eidemque Pontifici in eadem causa supra tribuitur. .... Quid enim Carmelitis opus erat solicitare Pontificem pro parva decem dierum Indulgentia, cum onere Confessionis præmittendæ; si certi erant de obtentis ante annos circiter quadringentos, pro eadem causa, & absque tali onere, Indulgentiis annorum septem & duodecim quadragenarum?*

Fundamentum IV.

534 DIctum Summarium incipit ab his verbis, *Leo Papa IV*, atqui ad id temporis usque, nullus unquam Pontifex sic Bullas suas ordiebatur; sed his verbis: *N. Episcopus servus Servorum Dei.* Vide, quotquot Bullas noni seculi aut huic vicinas adfert Ughellus. Hac autem ordiendi formula creduntur omnes post S. Gregorium Magnum probabiliter usi fuisse; qui ad comprimendam arrogantiam Joannis Constantinopolitani, assumentis sibi titulum Patriarchæ Universalis, cœpit per summam animi demissionem humillimum hunc sibi titulum assumere, *Servus Servorum Dei*. Et videtur in simili istius Bullæ exordio singulariter eluxisse illius providentia; quâ scilicet per illud, veræ & omnino certæ discernerentur, ab aliis quæ tales non sunt.

Fundamentum V.

535 SIxtus IV, anno 1476, expedivit Diploma, quod à Carmelitis passim vocatur *Mare Magnum*. Inseruntur ibi magna & multa privilegia, iisque annexæ suæ Bullæ de verbo ad verbum, diligenter prius examinatæ in Cancellariâ. Omnes illæ Bullæ sunt Pontificum, non anteriorum Innocentio IV, qui quatuor ferè seculis posterior fuit Leone IV, de cujus Summario non fit ibi mentio. Ergo dictum Summarium patitur suspicionem.

536 Verum quidem est, quòd ipse M. Fr. Emmanuel Rodriguez, qui dictam Bullam Sixti IV refert, adducat etiam ejusdem Diploma alterum, in quo fit mentio Bullæ Leonis IV: at stylo admodum diverso. Aliorum namque Pontificum Bullas ponit integras, non item Bullam Leonis IV; solum vult, ut habeatur pro insertâ, ac si de verbo ad verbum exprimeretur, idque in fide & verbo Generalis Martignoni, sic affirmantis. At hoc ipsum suscitat & auget dubitationem. Si namque aliorum Pontificum Bullæ, sive originales, sive authenticæ earum copiæ, fue-

runt præsentatæ, cur non præsentata fuit & illa Leonis IV, ut eam cum reliquis in eâdem Cancellariâ discussam Sixtus IV insereret suæ? Cur Lezana in suis Annalibus (ad quem de mandato sui Generalis in illum finem transmissa sunt instrumenta & archiva omnia totius Ordinis sui) non exponit integra tot Bullarum exemplaria, quæ citantur in Bullâ Sixti, præsertim cum conducant ad probandam prætensam Antiquitatem? Fierine potest, ut tempore Martignoni omnes illæ invenirentur in Ordinis conventibus, ad eas mox Sixto IV sic exhibendas, & exinde usque huc omnes evanuerint aut irrecuperabiliter perierint?

Fundamentum VI.

537 QUando Lezana anno 1648 Romæ impressit Tomum 5, de Summâ quæstionum Regularium, non ausus est in illo imprimere istam secundam Bullam Sixti IV, ubi fit mentio de Bulla Leonis IV. Nec etiam decem post annis inseruit illam Annalium suorum Tomo primo; sed aliquam solum ejus mentionem fecit, ubi pervênit ad annum 847, fretus auctoritate Mantuani. Agens autem Tomo 4 de Pontificatu Sixti, ubi nata erat occasio loquendi de secunda ista illius Bulla, rigidum servat super ea silentium; & loquitur solum de prima, in qua referuntur Bullæ Pontificum, Innocentio IV posteriorum, qui Carmelitas in Europa tempore suo sunt subsecuti. Profecto Bullam Leonis IV, si firmam ac constantem habuisset Lezana, retulisset eam indubiè, ut quam maximè & præcipuè facientem ad intentum Antiquitatis probandæ.

Fundamentum VII *& ultimum.*

538 POst obitum S. Alberti celebratum est Generale Concilium Lateranense anno 1215: occasione vero cujusdam ejus Decreti de non admittendis novis Religionibus, motæ sunt adversus Carmelitas nonnullæ molestiæ; quæ in causa fuerunt, ut ad Sedem Apostolicam Prior Carmeli, cum Fratribus suis, recurrerint pro remedio. Ad hoc porro obtinendum, non leguntur ullibi allegasse Ordinis Antiquitatem, nec innumera puncta alia, quæ Lezana super dicta antiquitate profert. Non etiam leguntur pro Regula allegasse librum Joannis Hierosolymitani ad Caprasium; nec allegarunt Regulam S. Basilii, Oriente toto notissimam probatissimamque; quæ tamen admodum efficax fuisset ad persuadendum, esse se de numero Religionum antiquarum, non autem novarum, quas induci Concilium nolebat.

539 Quid igitur allegarunt? Declarat hoc Honorius III in Bulla, data 18 Febr. 1226, sequentibus verbis: *Honorius Episcopus, servus Servorum Dei: Dil. ctis Filiis Priori & Fratribus Eremicolis Montis Carmeli, salutem & Apostolicam Benedictionem. Ut vos & successores vestri deinceps observetis, quantum per Dei gratiam fieri poterit, vivendi normam regulariter stabilitam per Patriarcham Hierosolymitanum P. M. quam dicitis quod humiliter receperitis ante Concilium Generale, eam vobis imponimus pro remissione vestrorum peccatorum.* Hæc omnium prima Bulla est, quæ cum firmitudine legatur esse concessa Carmelitis; qui in tanto discrimine (quantum erat quod agitaretur de eorumdem extinctione) unicè quærebant approbationem Pontificiam; nihil soliciti de alleganda antiquitate sua ab Elia usque ad Christum,

nec

nec à Christo usque ad Honorium, neque etiam de Bulla Leonis IV. Atque adeo nihil mirum est, illam à Papebrochio haberi pro apocrypha.

540 Quod attinet ad Wicleffi, Lutheri & Heroldi Lutherani comparationem, quam RR. PP. Delatores faciunt, pro responso exigo, ut Delatores locum assignent, ubi dicti Hæretici agant de Summario Leonis IV; satisfaciant insuper rationi, cur Papebrochium dicant sententiam suam probare ex Hæreticis, & non potius ex solidis argumentis, Auctoribusq; in responsione ad primum argumentum, aliisque sparsim in hac Apologia citatis, atque citandis multo pluribus, si animus vel intentio foret dictam antiquitatem impugnandi. Præterea Delatoribus ex necessitate incumbit probare, cur solum Papebrochium, non item celeberrimos Auctores alios, qui illi in opinione suâ præluxerunt, associent hæreticis.

ARGUMENTUM TERTIUM.

Summi Pontifices.

541 QUindecim summi Pontifices approbant & confirmant constantem & perpetuam traditionem Ordinis Carmelitarum, extensi à mari usque ad mare, per suam antiquitatem. Sic Sixtus IV & alii quatuordecim.

Afficta Papebrochio.

PApebrochius ait, talem traditionem non fundari nisi in levissimis conjecturis ac rumusculis male combinatis. Sic Heroldus Lutheranus, & Centuriatores, per consequentiam eorum, quæ ipsi dicunt.

Responsio.

542 REspondeo, Sixtum IV, meminisse, non solum Eliæ & Elisæi, sed etiam Enochi, qui sexcentis annis & quinquaginta ante Diluvium universale fuerat translatus; atque adeo præfata antiquitas, cum lucro excurret ad annos bis mille plures, quam prætenditur.

543 Dicere autem, quod iste Enoch non fuerit ille Propheta veteris Testamenti, cujus meminit liber Geneseos; sed alius quidam Enoch ab Amathim, discipulus Christi & S. Marci socius, ut vult Palæonydorus Carmelita; videtur longe quæsitum & arbitrarium effugium, nec antiquis & fide dignis Historiis nixum; imo pugnare videtur contra contextum ipsius Bullæ Grammaticalem, ubi, factâ Prophetarum mentione, nominantur Elias, Elisæus & Enoch.

544 Lezana Carmelita Tomo 2 à fol. 115 agit de Enoch ab Amathim, dicitque mortuum eum esse 7 Julii anno Domini 64; fuisse unum ex 72 discipulis Christi; in electionis ordine septimum; & Episcopum Nicopoleos fuisse creatum, per tres annos. Hoc totum Lezana fundat in Palæonydoro Carmelitâ; quamvis hujus auctoritati videatur non multum fidere dicens. *Si verum est, quod Joannes Palæonydorus lib. 2 cap. 2 asserit; videlicet, Enoch de Amathim Carmeli Fratrum Rectorem & Præpositum circa hoc tempus fuisse*, id est, circa annum Christi 36. Si auctor domesticus ac talis, qualis Lezana reputatur, dubitat, verumne sit, quod Palæonydorus narrat de isto Enoch; cur oculos suos reliqui debeant aperire, ut solummodo legant, & mox claudere ut credant; nec possint dubitare, suumque expromere sensum?

545 Sed hoc etiam seposito, sit hoc enthymema: Carmelitæ, ut stabiliant id quod de tali Enoch fertur, vel habent fide dignum Auctorem, Palæonydoro antiquiorem, & dicto Enocho contemporaneum, aut

aut certe valde vicinum; vel non habent: si habent, cur non producunt? prodesset id enim & Ordini singulariter, & communiter aliis, pro elucidandis multis historiis. Si non habent; judicet Lector, & judicet Orbis, quæ & quanta auctoritas queat esse unius Palæonydori, ut in historiam invehat hominem, cujus nemo anterius meminit ab annis jam ferme mille quingentis? Enoch ab Amathim diciturCarmeli Prior fuisse anno Christi 36. Palæonydorus scripsit hanc historiã anno 1495,& hæc impressa est prima vice Moguntiæ anno 1497: unde usque ad annum Christi 36 numerantur anni 1471. Hac tanti temporis intercapedine descripserunt Historici, Annalistæ & Chronologi, quæ suo cujusque tempore contigêre; nullam tamen vel minimam mentionem fecerunt de tali Enoch ab Amathim. Unde igitur exsuxit eum Palæonydorus? Posset hujus Auctoris ingenium gracillissima fila nendo ducere, & artes adinvenire; at non per ætates singulas introducere viros, qui historiis materiem idoneam subministrent. Hæc & his similia, nisi vel sensibus percipiantur, vel testimoniis, auctoritate, aut traditione fide dignis probentur, merito negantur ac rejiciuntur ut apocrypha. Qui namque post multa decursa secula primus fuerit in similibus referendis, examinandus atque interrogandus est, quo nixus fundamento id faciat.

546 Adhæc: Sixtus IV (cujus Bulla nominat Eliam, Eliseum, & Enochum) Pontifex creatus est anno 1471, & 1477 expedivit præfatam Bullam, viginti annis antè quàm Palæonydorus suam evulgaret Historiam. Igitur, si ante ejus evulgationem nondum in mundo notus erat Enoch ab Amathim, nec ullus auctor eatenus illius meminerat, non potuit Papa ad illum respicere, at solummodo ad Enoch veteris Testamenti, qui tunc solus cognitus erat.

547 Auctores denique, qui post Palæonydorum & ante Papebrochium impugnant talem antiquitatem, non formidant eam, uti & Enochum ab Amathim negare, nec Palæonydoro dant victas manus, multo minus repugnant Pontificibus, nec sequuntur Lutheranos aut Centuriatores. Dicant ergo Delatores, cur solum Papebrochium constituant reum. Interim reproducant hîc iterum id omne, quod responsum est ad primum argumentum.

ARGUMENTUM QUARTUM.

Summi Pontifices.

548 ANnis ante Alexandrum III trecentis, Leo Papa IV concessit Indulgentiam visitantibus Ecclesias B. Virginis de Monte Carmelo. Ita Clemens X, aliique duodecim.

Afficta Papebrochio.

ORdo Carmelitarum non fuit ante Alexandrum III, nec ante Aymericum Patriarcham Antiochenum, qui vixit istius Pontificis tempore. Colligitur ex Wiclef & Heroldo Luthero.

Responsio prima.

549 SIcuti Accusatores unam eamdemque rem variatâ phrasi repetunt, ut Papebrochius hæreticorum sequax audiat & habeatur; ita nos convenit illos imitari, vel dicta repetendo, vel ad ea remittendo. Sit igitur pro primâ ad hoc argumentum responsione, quidquid responsum fuit ad secundum;

dum; ubi actum fuit de Summario Leonis IV, & de ceteris, quæ à principio Collationis, inter Papebrochium & hæreticos institutæ, ponderata sunt, rationibus atque Auctoribus adductis, dum egimus de voto virginitatis, de talis voti primatu quem B. Virgo quoad tempus habuit, de votis antiquæ Legis, & de libro Joannis Hierosolymitani.

Responsio II.

550 NEc Baronius, nec Torniellus, nec Spondanus, nec Bordonus, nec alii multi Scriptores eruditissimi, ignorarunt Bullas illas, quas allegat hoc quartum Argumentum: negant nihilominus id quod Carmelitæ prætendunt, nec tamen sequuntur in eo errores Wicleffi vel alterius cujusvis hæretici. Audiant Baronium, qui Tomo 12 (*ad annum* 1181 *fol.* 747) sic habet. *Antequam ab Alexandro ad ejus successorem convertamus orationem, constantior videtur illa assertio, quod Ordo Religiosorum Carmelitanorum, qui in Palæstinâ in ipso Carmelo Monte fixêre sedes, sub eodem Alexandro Romano Pontifice sumpsit originem; quoto autem anno ejus Pontificatus, habetur incertum. Horum autem promotor, propagator & custos fuit ille, qui fungebatur in Oriente legatione Apostolicæ Sedis, Aymericus Patriarcha Antiochenus.*

551 Habent hic PP. Delatores formalissima verba, quibus utuntur in quarto suo Argumento. In eorum ergo opinione Baronius, quique hunc sequuntur illustres Auctores, sectarii sunt Wicleffi ac Lutheranorum. Consequentia (si illorum arguendi modum spectas) recte infertur; attamen certo persuasum habeo, illam eos negaturos: nec enim tantopere delirabunt, ut ausint talem ac tantum Purpuratum maculare, aut eorum etiam, qui illum sequuntur, pietatem doctrinamque offuscare. Dicant igitur RR. PP. Delatores, cur tali arguendi modo utantur adversus solum Papebrochium? Vel hunc ab accusatione liberum dimittant, vel eâdem involvant Baronium aliosque Auctores, quorum (si fuerit opus) pro eâdem opinione Catalogus formabitur. Quod aliter fit, vocatur acceptio personarum, quæ cuivis accusatori numquam licita est: hoc enim perinde est ac velle, ut una eademque opinio laudabilis sit in unis, in aliis vero vituperabilis: est denique velle, ut mensura delicti sumatur, non à ratione, non etiam à judicantium æquitate, sed à solâ opinantis personâ. Talis accusandi modus juxta S. Augustinum non proficiscitur à ratione, nec à regulâ sacræ Scripturæ, sed à propriâ voluntate cum admixtione fraudulenti affectûs.

552 Ad id, quod de Clemente X aliisque Pontificibus dicitur, respondet cum aliis auctoribus multis Papebrochius, perquam bene subsistere, ut Indulgentiæ sint concessæ vel confirmatæ ob certa quædam cujuspiam Religionis merita, & interim suæ integritati relinquantur antiquæ relationes aliæ.

ARGUMENTUM QUINTUM.

Summi Pontifices.

553 CArmelitæ, qui dicunt suum Patrem esse Eliam, florent magno numero Religiosorum eruditorum & illustris doctrinæ. Ita Joannes XXII, Paulus V, Sixtus IV, & Clemens VIII.

Afficta Papebrochio.

CArmelitæ, qui asserunt esse Eliam suum Patrem, sunt ignorantes, indocti, garruli, fabularum novarum fabricatores. Colligitur ex Wiclef, aliisque Hæreticis.

Responsio I.

554 IN Papebrochio nullibi invenietur propositio, quam hoc argumentum illi attribuit; sed multa potius elogia ac laudes totius Ordinis & Carmelitarum in communi. Hæc est quæstio facti; &, nisi citentur tomus, folium, & numerus, cum ipsis Papebrochii verbis Latinis, dicimus imposturam esse id quod hîc illi imputatur. Animadvertendum est autem, quòd (casu quo Papebrochius unum alterumve in particulari Carmelitam impugnasset, & similia verba contra dictos particulares proferrentur) æquum tamen non esset, nec rationi consentaneum, eadem illius nomine universaliter & indefinitè transferre in Ordinem totum, seu communiter in omnes ejusdem Ordinis Religiosos.

Responsio II.

555 ACcusatio hæc, præterquam quòd loquatur de suo Ordine in communi, nullam distinguit materiam; quod tantumdem est, ac si dicat, Papebrochium auctorem esse turbulentum & arrogantem; qui per intolerabilem passionem, RR. Patribus Carmelitis sapientiam & doctrinam deroget, in quovis litterarum sive humanarum sive divinarum genere: atqui hoc est falsissimum; nec locus exhibebitur, ubi simile quid scribat.

556 In puncto quidem antiquitatis notat Auctores aliquos, qui illam tuentur, tamquam non admodum in Historico-criticis versatos; idque propter validissimas rationes ac celeberrimos Auctores, illis Auctoribus adversantes, quos ipsi pro prætensâ suâ antiquitate allegant.

557 Jam vidimus, quid circa librum Joannis Hierosolymitani sentiant Eminentissimi Cardinales Baronius, Bellarminus, Bona, Capisucchus, aliique eruditissimi Scriptores. Vidimus etiam, quomodo dictam antiquitatem, quoad quædam puncta, Rev. P. Fr. Franciscus à S. Maria vocaverit *umbram sine re*; item *somnia* Rev. P. Fr. Ludovicus à S. Jacobo, ambo Carmelitæ. Ughellus, singulari ingenio & modestiâ vir, quædam, quæ in vitâ S. Alberti scripsêre Carmelitæ aliqui, quoad punctum antiquitatis, velut minimè verosimilia improbavit adeo, ut (*in sacrâ Italiâ sua tom. 4 col. 1096*) non dubitaverit dicere, *quod portentosas de Alberto narrationes instituerunt.* R. P. Fr. Ludovicus à S. Theresiâ, Carmelita discalceatus, ac primarius Provinciæ Franciæ Definitor, tanti fecit ea, quæ præfatus Ughellus refert in vita S. Alberti, ut (quamvis in Ordine communiter eidem contradicatur) non hæsitaverit tamen dubius, quin solam illam transferret in linguam Gallicam, reliquis historiis omnibus omissis.

558 Tributum hoc veritati pendere debet, quisquis historicam profitetur; nec in lucem edere, nisi quod ut genuinum ejus-

ejusdem esse partum judicaverit. Dum autem scriptionis qualitas requirit judicium super se institui; quemadmodum auctor sequi debet id quod judicat esse verum, sic etiam pro publico debet formare crisim, quâ dicat, quid habeat pro dubio, quid pro improbabili, quid pro fabuloso. Nec potest de eo quisquam rationabiliter conqueri; dummodo judicium quod formatur, & censura quæ datur, non excedant terminos, quos veritas pro sui elucidatione exigit. At ubi judicium criticum illos non excesserit, non erit rationi consonum, ut crisis habeatur pro injuria, aut offendantur illi, qui eos sequuntur libros, super quos crisis cadit.

559 Eminentissimus Bona, Tom. 2 de divina Psalmodia, per paginas 48, omnium Auctorum, quos citat, crisim facit, notans in unis excellentias, defectus in aliis. Baronius in Præfatione primi Tomi suorum Annalium, ac pluribus aliis locis, deflet nimiam credulitatem, qua quidam se dederunt scribendis historiis; ac facilitatem, qua crediderunt aliis; explicatque suum sensum terminis admodum significativis; hactenus tamen nemo super eo questus est, quasi injuriam passus. Audiamus illum in uno alterove loco, ut clarius appareat insubsistentia, non solum hujus quarti Argumenti, sed ceterorum etiam, quæ Delatores parallelo suo, inter Papebrochium & Hæreticos facto, includunt.

560 Dictæ Præfationis folio 1 ostensurus, quam malè quædam historiæ fundatæ sint, sic ait: *At major ex aliis atque ex nostris ipsis, qui in eo scribendi genere versati sunt, quam ex Hæreticis (nostra quidem sententia) superest labor: cum (liceat ingenuè fateri) nulla res in Ecclesiâ ita hactenus neglegi visa sit, ac rerum Ecclesiasticarum gestarum vera, certa, atque exactâ diligentiâ perquisita narratio.* Et quousque (putamus) excreverit major ille labor, vel quos effectus produxerit illa, quam Baronius ponderat, negligentia? Idem ibidem id explicat signanter his verbis. *Quòd si posteriores rerum Ecclesiasticarum historicos consulas, magnam profectò eorum esse classem intelliges, qui absque delectu, quæcumque vel ab aliis scripta ad manus eorum venerint, vel levi auditu perceperint, conscripserunt; & absque aliquâ altiori veritatis indagine sæpe aniles fabulas, senum deliramenta, vulgi rumores, non sine magno ceterarum rerum solidâ firmitate subsistentium præjudicio intexuerunt.*

561 Arguant nunc RR. PP. Delatores Baronium; & propter censuram (quâ historias quasdam notat esse permixtas fabulis & deliriis, quibusque defuerit altior veritatis indago) accusent illum, quòd eos, qui illa sequuntur, qualificet velut *ignorantes, indoctos, garrulos, fabularum & novorum fabricatores; & quòd hoc totum colligatur ex Wiclef aliisque Hæreticis.* Si hanc Baronii cum hæreticis collationem non faciunt nec facient, licet etiam non fuisset Cardinalis, cur eam faciunt respectu Papebrochii? Nam Purpuram nondum induerat, quando (*Tomo 6 ad annum 444*) super puncto Antiquitatis Carmeliticæ, terminis profectò usus est, quibus clariores ad explanandum suum sensum laboraret quilibet invenire. Et quamquam illum impugnaverit Alegræus Carmelita in suo Paradiso, non desinit & hic esse prohibitus, & laudari Baronius; nec ejus impugnatio obtinuit, ut idem Baronius cum Wicleffo aliisque hæreticis conferretur. Si reponitur, quòd Baronius nemini injurius fuerit, quia scripsit animo dumtaxat sequendi & publicandi id quod judicabat esse verum; is ipse fuit animus & intentum Papebrochii.

562 Baronius in apparatu 1 Tomi (*pag 24 num.*

24 *num.69*) super quodam puncto, sic dixit: *Inviti ad hæc disquirenda trahimur, nec aliqua perciti altercandi libidine; sed quod ex ratione instituti, pro veritate elucidanda, adversus quoscumque obniti oportet, necessitate quadam inveniamur adstricti*. Hoc ipsum dicit Papebrochius innumeris Tomorum suorum locis, præsertim ubi occurrit de punctis antiquitatem Carmeli concernentibus agere, uti videre est in vita S. Alberti. Ibi num. 10, profitetur de Sancto se scribere, partim ut præteritis querelis satisfiat, exortis à silentio, quod servaverat causa pacis ad evitandas contentiones; partim ut certiorum Historiarum veritatem tutam sartamque proferret in medium. Num. 42, fatetur, non obstitisse sibi contradictiones, quas continuata ab Elia successio videbatur involvere, quo minus de ea ageret; rogat etiam, ut ne quoad hoc punctum citaretur suum nomen: unam solum gratiam sibi fieri postulat à PP. Carmelitis, ut patienter scilicet ferant, quod ex illorum Ordine, quos illustrat, quibusdam non adscribat titulum Sanctorum, donec de veritate certius sibi constiterit.

563 Num. 43 dicit, Regulam S. Alberti oportere lapidem Lydium esse, unde agnoscatur, num se ad scribendum impulerit veritatis desiderium, an affectus aliquis inordinatus; tum addit: *Deus, qui sincerissima Veritas est & absolutissima Caritas, stylum dirigat, ut nihil à Veritate dissonum, nihil Caritati contrarium scribam. Idem faciat, ut ii, quorum causâ laborem hunc sumo, diu ac sæpe declinaturo, sic deinceps in suo abundent sensu, ut veteribus novisque fictionibus repudiatis (quarum justa accusatio multo magis ipsorum causæ officit, quàm alia quæcumque adversantium argumenta) solidiori, si fieri potest, viâ progrediantur ad conciliandam verosimilitudinem traditionibus suis*. Idem ferè, verbis valde modestis, repetit num. 142 in fine.

564 Denique num. 142, postquam retulisset Regulam S. Alberti, & variorum Pontificum super eâ approbationem, & Antiquitatis punctum tractasset eruditè sanè & fusè, sic concludit Papebrochius num. 142. *Eam historiam, quòd ex coævorum scriptorum monumentis maluerim petere, quàm ex diu pòst compositis Auctorum suppositiliorum narrationibus, inter se atque cum veritate pugnantibus, nemo reprehendet, qui lucem diliget & veritatem, si suppositilios dixi, coëgit eorum falsitas evidenter cognita neque ulterius dissimulanda, nisi pro alienæ gloriæ invido traduci me vellem, qui possim & nolim Elianæ successionis certitudinem meo suffragio stabilire. Non ipsam oppugnatum veni, sed quæsitum firmiora documenta, quam quibus alii innixi toties & tam turpiter, ut ostensum est, corruerunt. Quod nulla invenerim, infelicitati meæ, & eorum, quibus operam hanc impensam volui, imputetur potius, quam caritas violetur. In iis saltem, quæ temporum nostrorum cognitioni propius adjacent, non frustra videor laborasse. Si alius felicior uspiam habet servatque idonea pro seculis, Bertholdum prægressis successionis quæsitæ testimonia, succurrat nobis & sanctissimo Ordini, antiquioris Originis probandæ cupientissimo. Interim, dum prodit nemo, nec proditurum quemquam persuadet irritus hactenus scrutantium labor & in scrutinio deficientium; faciamus Historiæ Carmelitanæ initium in Bertholdo & Brocardo, in quibus indubitabilis de eâ cognitionis invenitur principium; neque intendamus (sicut monet Apostolus) genealogiis interminatis, quæ quæstiones magis præstant quam ædificationem Dei*.

565 Quis ex his, aliisque multis (quæ possent adferri) clausulis non advertat repugnantiam, quâ ægre adeo aggressus est tra-

tractatum de antiquitate Carmeli Papebrochius? Quis non videat, uti invitum Baronium ad illud aliud punctum traxit necessitas, ita ad hoc invitum quoque tractum fuisse Papebrochium? Quis uni & alteri denegabit amorem veritatis, & hujus manifestandæ firmissimum animum? Quis præter hæc, non considerabit silentium, quod Papebrochius imposuerat ipse sibi, conatus pacis causâ, ab hac controversiâ declinare ad evitandas offensiones? Hoc cum ita sit, & cum in circumstantiis hujus particularis puncti Papebrochius assimiletur adeo Baronio; quæritur, cur eadem, quæ prius Baronius, & post hunc dixit Papebrochius, nempe de libro Joannis Hierosolymitani, de Cyrilli Monachatu, de inhabitatione Carmeli, de ejusdem denique antiquitate; cur, inquam, eadem placeant in Baronio, & in Papebrochio displiceant, præsertim cum hic plures addat auctores & plura instrumenta? Quis veritatem pro Baronio constituit supremam dominam, ut sensum suum libere explicaret, ancillam autem & vile mancipium pro Papebrochio, ut ex servili & indigno metu contra scriberet quam sentiret?

566 Adhæc. Quis congruum argumentum afferet quo probet, dum unum idemque circa hoc particulare punctum dicunt Baronius & Papebrochius; illum esse optime Catholicum, hunc vero sequacem Hæreticorum? Insuper. Qui fieri potest, ut, dum Papebrochius ea dicit, quæ clare, expresse & formaliter dicunt tot Cardinales aliique præclarissimi Doctores, super antiquitate Carmeli, veteri Monachatu, atque aliis punctis eo spectantibus; non sufficiat illi ut promereatur nomen Catholici, dicaturque cum tot Catholicis Catholice sentire; sufficiat autem, negare, quod & isti iidem negant, ut trudatur in infame ergastulum Lutheri, Wicleffi, aliorumque hæreticorum? idque eâ de causâ, quia R.R.P.P. Delatores dicunt, ita colligi ex iis, quæ docent illi hostes nostræ sanctæ Fidei. Juxta hoc, plus roboris apud P.P. Delatores habent quædam illationes, quas sibi videntur ex istis elicere, ut Papebrochius adscribatur hæreticis; quam omnimoda illius cum auctoribus Catholicis consensio, in sacris Litteris, sanctis Patribus, & Historiis Ecclesiasticis fundata.

567 Si jam dicta mature perpendantur, à ratione non admodum alienum videtur, dicere, quod P.P. Delatores eo tendant, ut veterem Monachatum cum tribus Religionis substantialibus votis, successionem ab Eliâ hucusque continuatam, atque adeo Carmeli Antiquitatem constituant, non jam in gradu opinionis, quæ Catholice possit impugnari instar aliarum; at in altissimo tam solidæ, tam firmæ, tum undique munitæ atque inconcussæ veritatis, ut nemo possit eam impugnare, quin simul desinat esse Catholicus; vel patiatur saltem accusationes publicas, parallela, & invidiosas cum hæreticis collationes, quemadmodum jam accidit Papebrochio.

568 An hoc in Ecclesia Dei sit tolerabile, aliorum judicium esto. Constare saltem videtur, accusationem eo vergere, ut per latus Papebrochii feriat eos, qui subsistentiam negant Bullæ Joannis XXII, factis super eâ notis quâvis consideratione dignissimis; bullam Summarii Leonis IV; secundam item jam citatam Sixti IV; eos quoque feriat, qui B. Mariæ de monte Carmelo primatum quoad tempus tribuunt voti virginitatis; omnes illos, qui sustinent, statum vere & substantialiter religiosum, à nato Christo Domino huc usque suum initium sumpsisse: item eo vergit, ut textus omnes Sanctorum Patrum jam allati super antiquæ Legis votis, citari prohibeantur: denique (ut verbo absolvam)

eo vergit ut pessima nota, quæ Papebrochio affricatur, extendatur ad innumeros Scriptores alios, ac de Ecclesiâ bene meritissimos Cardinales: nec enim intelligi facile potest, quomodo propter unas easdemque propositiones, quoad hoc particulare assumptum, solus Papebrochius in materiâ doctrinali constituatur reus, & Carmelitis injurius, ceteri vero omnes culpa vacare censeantur.

ARGUMENTUM SEXTUM.

Summi Pontifices.

569 Carmelitæ eminent speciali caritate, & sunt imitatores Patris sui sancti Prophetæ Eliæ. Sic Sixtus IV, Gregorius XIII, Paulus V, Clemens VIII, & Alexander VII.

Afficta Papebrochius.

Carmelitæ cæcutiunt præ passione, sunt furibundi Poëtæ, & rabiei suæ spumam evomunt. Colligitur ex Wiclef, Calvino, & aliis Hæreticis.

Responsio.

570 Papebrochius nullibi in ulla Tomorum suorum parte Carmelitas universaliter, vel indefinite, vel communiter vocat *Poëtas*, nedum *Poëtas furiosos*, sicut allegat accusatio. Quod de tam sacra Religione in communi dicit, sunt multa encomia, hinc inde per omnes ejus Tomos sparsa, ubi agit de Sanctis ejusdem Ordinis. Tomo 1. Aprilis (*pag. 777. num. 41.*) sic habet, *Valuit profecto in Eremiticis, quotquot nunc florent, Ordinibus, si valuit uspiam, & nominatim in Carmelitano, quod dixit Salvator: Simile est regnum Cælorum grano Sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo, & minimum quidem est omnibus seminibus; cùm autem crevit, est majus omnibus oleribus, & fit arbor.*

571 Idem (*Pag. 800. num. 137*) dicens, *colorem Capparum album electum fuisse ob honorem Virginis Mariæ*; addit, *Quod sanè verosimillimum est, cum ab ea jam haberet nomen Ordo, ejusque imitationem ac reverentiam singulariter in omnibus & ubique spectaret.* Sufficiunt hæc elogia modò pro Ordine in communi. Quæro, porro, an quod arguitur de *Poëtis furiosis, & præ passione cæcis,* proportionatum sit medium ad imitandam Virginem Mariam, ejusque honorem promovendum, non in una, sed *in omnibus* rebus; non in uno alterove loco, sed *ubique*; & hoc quidem cum ea perfectione, ut Salvatoris sententia nominatim valeat pro Ordine Carmelitano? Respondebit sine mora, non esse proportionatum, sed oppositum potius medium pro consequendo tam nobili fine. Atqui hunc ipsum tam nobilem finem asserit Papebrochius duobus jam citatis textibus, impressisque anno 1675, illustrem Carmeli Religionem consecutam esse: & quia hoc ejus testimonium negari non potest, omnino negandum est, quod illi ab Argumento 6 imponitur; & Accusatores omnino urgendi, ut locum exhibeant & verba, quibus de tam sacro Ordine dicat id Papebrochius, quod illi impingitur.

572 Si hæc responsio sufficit Argumento proposito dissolvendo, non minus sufficiet dissolvendo sequenti. Tom. 2 Maji (*pag. 714 & 715 num. 25*) refert Papebrochius versus aliquot satyricos, quibus & ipsum, & Societatem, & Sanctum Ignatium proscindit Anonymus quidam, arma ad injurias istas mutuatus ex altero libello famoso. Adversus Poëtam hunc sic ait citato loco; *Omitto sequentia disticha tria, ubi furiosus Poëta rabiei suæ exundantem spumam conjicit in Societatem nostram, ejusque*

que Institutorem Ignatium, calumniam sæpe refutatam arripiens ex famoso quodam libello de locis nonnullis, quæ olim Benedictini Ordinis fuere, ad nos translatis, accusante Pontifices summos, & Augustissimos Imperatores, quorum dispositione, & publici majoris boni causâ, id factum esse dignoscitur; exemplo tam noto, usitato, & vel in ipsis Carmelitarum Annalibus reperiendo, ut mirum sit, potuisse inveniri homines adeo obcæcatos invidiâ, qui culpæ verterint Societati, quod alii sibi ducunt honori.

573 Sunt hæc Papebrochii formalia verba; quibus particularem quemdam Anonymum vocat Poëtam furiosum; & hunc pariter atque auctorem libelli famosi dicit obcæcatos esse præ invidia. Quæro ex RR. PP. Delatoribus, qui Hæreticos inter & Papebrochium comparationem instituunt: an particularis unus Poëta, & ille quidem Anonymus, Societati ac S. Ignatio Fundatori illudens, componat solus ipse totum omnium PP. Carmelitarum corpus? Ridiculum foret id asserere. Si igitur Papebrochius loquitur solum de singulari isto Poëtâ, quâ veri specie adornatur talis accusatio? quâ juris æquitate, quâ animi pacifici moderatione notatur Papebrochius, tamquam Wicleffi, Calvini & aliorum Hæreticorum sectarius; nec aliâ de causâ, nisi quia Poëtæ furiosi nomen tribuit ei, qui S. Ignatium ejusque Religionem injuriosis lacerabat versibus?

574 Ridiculum quoque foret, asserere, quod dictus Poëta, junctus saltem cum auctore alterius famosi libelli, repræsentet Ordinem totum. Si igitur Papebrochius de duobus his dumtaxat Auctoribus dixit, obcæcatos eos præ invidia fuisse; cur hoc illi adscribunt tamquam dictum contra Ordinem totum in communi? Imo, quamvis etiam Anonymi isti duo, Carmelitæ fuissent; quis illos constituit velut Carmeli Adamum, ut eorumdem delictum & pœna originaliter transfundatur in omnes & singulos ejus Religiosos? O vere mirabilem Deum & profunda judicia ejus, quibus Papebrochium tractari permittit tamquam Calvinum & Lutherum, quia furias & cæcitatem vocavit injurias canonizato Sancto ejusque Religioni illatas?

575 Suspicatur Papebrochius (*eodem num. 25*) satyricorum illorum versuum auctorem fuisse, juniorem quempiam Religiosum, vel suum vel suorum discipulorum quondam discipulum. Ratione postmodum in contrarium occurrente, priorem suspicionem retractavit, ut videre est Tomo 2 Maji in Appendice (*quam ad diem ejus undecimum facit super num. 25.*) ubi de eo, quem habet ut verum istius Poëmatis auctorem, sic ait: *Ipsum tamen nolim gravare ultra, quam fateri de se volet, libenter ignoraturus nomen adversarii latere volentis.*

576 Si, ne junior Religiosus (licet nominatus solum in genere) notam vel suspicionem patiatur, quasi ipse istius Satyræ esset auctor, priorem suam suspicionem retractat Papebrochius; quis prudenter judicabit, animum illi fuisse convitiandi Religionem totam? Fugiens ille controversiam ejus antiquitatis, aut quasi prævidens vel esse illi assentiendum, vel sibi patiendum; occasione datâ dixit, formidare se punctum illud, tamquam *asperum aculeis sentisetum*. Et hoc quoque dictum assumptum est pro injuriâ, dignâ visâ quæ deferretur ad Generalem Societatis; nec hoc contenti, effecerunt variis suis tractatibus, ut, quos prædixerat, spinarum aculeos experiretur. Ubi ad hoc punctum (*loco citato num. 26.*) pervenit Papebrochius, sic ait: *mandans, ut quæcumque acerbius responsa vel dicta censuerint, molliant,*

mu-

mutent, expungant liberrime. Absit enim, ut pro hoc illove verbo, gravius, quam ipse intendi, accepto, litigium mihi sit cum viris Religiosis. Qui sic scribit, nonne satis clare significat, scribere se solum pro eo quod judicat esse verum, remotum interim ab omni injuria?

577 Cur autem pro injuriâ reputetur, quod Papebrochius declinet à controversiâ, quam prævidet, adeoque formidat aggredi, tamquam spinis undique obsitam? Nonne dicti sui veritatem probavit eventus? Nonne Baronius quoque, cum ad annum 664 (*num.* 24) pervenisset ad controversiam quamdam Italos inter & Gallos Benedictinos exortam, perpensis utrorumque fundamentis, horrescens dixit; *Refugit animus tam densum controversiæ hujus spinetum adire, quod horret vel à longe spectare?* Habent hic in Baronio RR. PP. Delatores eamdem phrasim, quâ postea usus est Papebrochius. In Baronio non reputatur id pro injuriâ, reputatur autem in Papebrochio: in Baronio stylus iste arguit prudentiam & veritatis amorem, in Papebrochio vero animum lædendi accusatione dignum. Quod Baronius dicat, non obstantibus diplomatis Pontificiis aliisque fundamentis, hinc & inde ab utraque parte exhibitis, velle se (*prætermissis omnibus his, ac si non starent, perplexitatum ambagibus*) dicere, quod sibi verosimilius videbatur, non fuit ea Baronii libertas RR. PP. Benedictinis offensioni; dum idem facit Papebrochius, post longum silentium compulsus respondere ad opposita argumenta, & suum aperire sensum circa id quod verum judicabat, prout aperuit, RR. PP. Carmelitis tali fuit offensioni, qualem videt & experitur Orbis.

578 O inextricabilem labyrinthum! Si super antiquitate pergat tacere Papebrochius, silentium suum constituit illum reum cum obligatione loquendi; si loquitur autem, vel concedere debet antiquitatem; vel si contrà iverit, damnari debet tamquam summorum Pontificum contemptor, irrisor PP. Carmelitarum, & Hæreticorum sectarius. Sed (ut id semel & simul sciamus) cur sic ille, quæso, damnandus erit? An propter sensum suum, aut propter modum illum sensum explicandi? Si propter sensum; permittar denuo (molestâ quamvis importunitate) quæstionem repetere: cur tot ac tanti nominis scriptores, & inter hos Canonizati aliquot, qui idem sentiunt, eâdem non involvantur damnatione, eodemque cum hæreticis parallelo? si propter modum, quo sensum suum explicat; facile est remedium; quippe (dummodo de sententiæ suæ substantiâ, quam ab aliis Auctoribus accepit, nihil immutetur aut depereat), eum explicabit ipse Papebrochius verbis aliis, quæ fuerint ad rem visa aptiora, & conformiora stylo, quo pro formando judicio utuntur ii, à quibus offenditur nemo ullus.

579 Ad rem, quam agimus, oppositum est, quod Baronius Tomo 6 (*ad annum* 494 *pag.* 504) ait de Trithemio, adscribente Sanctos aliquot Ordini S. Benedicti: sic enim habet. *At verò, cum innumerorum pene sanctissimorum atque etiam doctissimorum Patrum Patriarcha Bededictus fuerit fœcundissimus propagator, perperam meâ sententiâ illi faciunt, qui ei, quos non genuit, alienos partus supponunt: qui, inquam, nimio ejus Ordinis, sub quo profitentur, amore, nonnullos famâ illustres viros, qui etiam ante S. Benedicti tempora floruerunt, ejusdem fuisse Regulæ Professores, imprudenter & inconsultè nimis affirmant. Etenim non fœcundis, sed sterilibus supponi aliena soboles consuevit. Præstitit hoc inter alios Trithemius, auctorque ceteris posterioribus fuit, id-*

ipsum

psum faciendi. Quid rogo, cum S.Benedicto S.Cæsarius Arelatensis Episcopus, qui, antequam nasceretur ille, erat Antistes, ut superius demonstratum est? Quid ad eumdem pertinet Faustus Regiensis Episcopus, qui eodem cum S.Cæsario vixit tempore? Quid insuper ad S.Benedictum Eugippius Abbas, qui, antequam ipse S.Benedictus sumeret monasticum habitum, jam S.Severini Discipulus & Monachus erat, ut ipse de se testatur.

580 Prosequitur ibidem Baronius; & postquam similes ponderationes fecisset super Cassiodoro, Anastasio Persâ, variis Orientalibus, & S.Damasceno, sic concludit. *Dolui, fateor, considerans veritatis candorem non illustrari, sed obscurari ab his, qui nullum habentes delectum, quoscumque repererunt doctrinâ vel sanctitate claros, vitæ monasticæ alumnos, eosdem sub S. Benedicti Regulâ constituunt professores; cum tamen jam ante tempora S.Benedicti constet etiam in omnibus Occidentalis Ecclesiæ Provinciis viguisse diversa genera Monachorum, & quæ sæpe superius dicta sunt, certissimam fidem faciunt. Non est nostrum, modò de singulis agere, quos prudentissimus indagator, adhibitâ temporis ratione, alterius potius Instituti, quàm S.Benedicti Monachos fuisse, cognoscet.* Hæc Baronius, qui deinde admiranda exponit incrementa, quibus indies nobilissima planta Religionis Benedictinæ ampliabatur.

581 Nequaquam meum est, crisim instituere inter ea, quæ Baronius & Trithemius hîc disputant: suo quisque tum pietatis tum doctrinæ fruatur merito, quo Ecclesiæ conati sunt præstare obsequium. Unum hîc non possum omittere quin animadvertam, & est quod sequitur ...

Animadversio.

582 Baronius viros, quos ibi nominavit, non solum vocavit doctrinâ & pietate illustres, sed eos positivè exclusit ab Ordine S.Benedicti: variorum Sanctorum Carmeli Acta illustravit Papebrochius; tacens pro tunc ejus antiquitatem, & mox adactus loqui, suum super eâ sensum exposuit. Baronius, temporum ratione & aliis argumentis nixus, exclusionem illam determinavit facere; Papebrochius eâdem chronologiâ aliisque non levis momenti auctoritatibus ac rationum ponderibus fultus, suam tandem sententiam proposuit. De Baronio (humanitus loquendo) questi fuerint aliqui ex Trithemii sequacibus: de Papebrochio queruntur RR. PP. Delatores. Contra Baronium ex ordine S.P.Benedicti insurrexit nemo, nemo dixit esse convitiatorem, nemo cum Hæreticis illum contulit. Quæro ego: illustrare veritatem, & eamdem obscurare; scribere cum eruditione insignique fructu rei historicæ, & scribere sine delectu aut sine debito examine, ista inter se nonne satis opponuntur? Opponi nemo dubitat. Religiosissimi Patres S.Benedicti, numquid multas habent Bullas, quibus summi Pontifices præcellentias sui Ordinis, suorumque Auctorum in scribendo eruditionem exornant? Habent enimverò. Cur igitur nullum parallelum prodiit, in duas distinctum columellas, in quarum unâ statuantur dicta Pontificum; in adversâ alterâ scripta Baronii, adjectis infrà citationibus Hæreticorum aliquot, supremo Capiti adversantium? Id ego quidem nescio; nec aliud occurrit quod respondeam, nisi Papebrochio opus esse insigni patientiâ, dum in punctis opinabilibus videt, de mediâ Catholicissimorum Auctorum turbâ rapi se solum ad publicam accusationem, velut hæreticorum sequacem, imo omnibus illis insimul collectis pejorem.

ARGUMENTUM SEPTIMUM.

Summi Pontifices.

583 Carmelitæ excellunt in virtutibus & vitæ sinceritate. Sic Sixtus IV, & alii Pontifices multi.

Affictа Papebrochio.

Carmelitæ sunt Impostores, qui Bullas finxerunt, & falsificarunt Apostolica diplomata. Colligitur ex Hæreticis.

Responsio.

584 Respondetur primò: quòd, qui dicit, Carmelitas in omnibus & ubique Dei Matrem imitari, non neget eis virtutes, quas Pontifices ponderant: atqui Papebrochius (ut vidimus in Argumento præcedenti) concedit RR. PP. Carmelitis dictam Dei Matris imitationem; ergo tales virtutes non negat.

585 Respondetur 2. Citentur Tomus, folium, numerus, & verba, quibus similia vitia Carmelitis imputet Papebrochius. Si locus extat, ubi quid tale dicat, admodum æquum est ut emendetur: sin autem, erit quoque justum, ut hæc accusatio transeat habeaturq; pro impostura.

586 Lezana Carmelita ad annum 1171 non habuit intentionem in Bullam quamdam Innocentii Papæ IV introducendi diem datæ Regulæ S. Alberti, cum ipsemet Lezana probet, Regulam originalem non habuisse subscriptum diem, quo fuerit illa data. Propter delictum istud, sanè non leve, exclamat idem Lezana & ait: *Qui Innocentii IV Bullam cum Regula datâ subscribunt, nedum corrigendi, sed & puniendi sunt; cum, quod in Registro non extat, in exemplari apponere non verentur.* Suspicantur nonnulli, istius dati introductionem in Bullam Pontificis (nam facta agnoscitur) ideo factam fuisse, ut Carmeli Ordo quadraginta annis videretur antiquior esse Ordinibus S. Dominici & S. Francisci. Quis istius intrusi diei (quod tantopere Lezana improbat) fuerit auctor, mihi non liquet; at quisquis ille fuit, occasionem præbuit, ut dictæ Bullæ exemplaria, quæ Sedi Apostolicæ multoties fuere oblata, offerrentur simul cum istius notæ falsificatione.

587 Lectu dignus est Rev. P. M. Fr. Raymundus Lumbier Carmelita, (*in suâ summâ Moral. P.* 1) in Indice Magistri Aranæ etiam Carmelitæ, (*à fol.* 223 *verbo* RELIGIO) ubi sic habet. *Ad evitandum lapidem offensionis, quam in Eliâ propter ista vota parere potest imperfectio veteris Legis; dicamus, quòd in novâ ea fecerit, sive in Paradiso post sanctissimam Virginem, cujus notitiam habuerit per specialem revelationem .... sive quod Elias ea fecerit in Thabor.* Juxta hoc tollit jam Magister Lumbier antiquitati Monachatus cum votis, annos quasi nongentos.

588 Quod autem notatu non minus dignum videtur, est, quòd postquam suggessit vota, quæ in novâ Lege fecerit Elias, sive in Paradiso seu in Thabor, Magister Lumbier dicat hæc formalia verba. *Nullum, quam hoc, est medium aptius: sic namque, veteri Lege imperfectioni suæ relictâ, in suo rigore persistunt tot auctoritates Pontificum, & Breviarii, 14 Decembris, 29 Januarii, 20 Julii, multorumque SS. Patrum ac Doctorum.* Secundum hoc, opinatur Magister Lumbier, illum, qui negat Religiosa vota extitisse in antiquâ Lege, non opponere se Papis, Breviario, SS. Patribus, & sententiis denique Doctorum; supponit quippe omnes illas salvari, ista vota ab antiquâ ad Legem novam transferendo.

589 At

589 At (inquiet aliquis) quorſum hæc ad præſens argumentum ? Iterum, quæſo, audiat ille Magiſtrum Lumbier, & mox reſpondebo. Loco jam citato (*fol.* 489. *n.* 158.) retractat idem auctor præfatam ſuam doctrinam ; idque ſolennius etiam facit Tomo 2. Summarii (*fol.* 693. *fragmento* 3. §. 1 *à num.* 875.) Sic ille ſcribit Hiſpanica lingua, ut conamur quam fideliſſime in Latinam traducere.

590 „Quod ad Eliæ vota in Lege veteri attinet, non ea abnegaſſet Magiſter „Arana, nequidem ſi vita ponenda idcirco fuiſſet; tum quia propter ingenii vivacitatem erat ſui ſenſus tenaciſſimus, & „ſummum quod poteramus obtinere, erat „ut ſaltem taceret; tum etiam quia rebus „Elianis fortiſſime ſe obſtrinxerat, quemadmodum innotuit Sancto Tribunali „Lucronienſi, quod vel ideo illum minaciter advocavit; licet inde liber receſſerit, „nec dixerit quidquam, quod ſanctum „Tribunal poſtmodũ decreto ſuo non approbaverit. Præterea non erat, cur Magiſter Arana, dum viveret, non conſtaret ſibi firmus in tuendis antiquæ Legis votis; „jam enim è vita deceſſerat, vel deceſſit „paulo poſt quam prodiit ſancti Tribunalis Decretum. Solus ego tunc fui, qui „(dum videbam libros eſſe prohibitos, veritusque, ne per multos annos prohibiti „manerent, aut prodirent male notati) „deſiderio conſervandi Eliæ, quoad Religionis vota Primatum, reſpectu ceterorum omnium hominum, hanc diſcurrendi viam aggreſſus ſum. At, quia tunc „non ferebat occaſio eam alicui meo libro „inſerendi; inſuperque judicabam indecorum mihi fore, ſi, poſtquam tanto „tempore Cathedram rexiſſem, prælum „ab aliis libris inchoarem quam à Scholaſticâ Theologiâ; hoc aſſumptum intruſi ego in Indicẽ, & applicui Magiſtro „Aranæ. TESTOR DEUM, hanc eſſe ipſam „veritatem; nec Magiſtrum Aranam, nec „alium quempiam ex Ordine meo, ſed „ſolum me, in hoc facto habuiſſe partem.

591 Paulo poſt ſic proſequitur. „Video, objici mihi poſſe, cur in Summâ „& in impreſſis Sermonibus hunc ſenſum „non declaraverim, dum durabat librorum „prohibitio? Reſpondeo, non auſum me „fuiſſe, iſtius meminiſſe. Non audendi „ratio fuit, quia, cum P. Lector Joſephus „Andres ſcripſiſſet illum librum, cui titulus eſt *Decor Carmeli*, quo tam egregie elucidavit ac compilavit titulos gloriæ Carmelitanæ; atque Romam is liber perveniſſet; Patribus noſtri Ordinis „gravioribus ſic diſplicuit, ut cordetenus indoluerint (*ſintieron cordialmente*) „quamdam clauſulam, quâ mentio fit de „libris, quos in Hiſpaniâ Sacra Inquiſitio „colligi juſſerat, ratione votorum antiquæ „Legis; quia ſic divulgabatur apud exteras nationes id, quod ipſæ ignorabant. „Atque hæc ratio motiva mihi fuit, cur „non ſim auſus iſtius rei mentionẽ facere. „At hoc omne, quod dixi, verum eſt; quod „atteſtor CORAM DEO ET CHRISTO IESU. „Et, ne quis prudens hinc ſumat argumentum ad aliud quidpiam inferendum, (*puta quod Arana ante mortẽ mutarit ſententiã*) „nec S. Auguſtini exemplo utatur ex iis, „quæ Sanctus dixit at poſtea expreſſe retractavit; idem ego dico, & palinodiam „cano circa talem opinionem; proteſtans, „quod, licet illam verbo aut ſcripto protulerim, aliter tamen ſenſerim in animo; idque ad plantandum eo ſaltem modo „primatum Eliæ, quoad nuncupationem „religioſorum votorum, caſu quo Sacrum „Tribunal decerneret non approbare vota antiquæ Legis, cui interim obedire me „oportebat.

592 Ex dictis habemus retractatio-

nem, quâ Magiſter Lumbier ſub repetito juramento affirmat, Magiſtrum Aranam non fuiſſe auctorem votorum Eliæ in Paradiſo vel Thabor; ſed ſe fuiſſe qui clauſulas iſtas intruſit, impoſuitque præfato Magiſtro Aranæ. Et cum aliunde videamus, intruſionem illam ſat diu viguiſſe abſque retractatione; & juxta doctiſſimum Lezanam fictionem eſſe, diem datæ ſubſcriptum Regulæ S.Alberti, ac Bullæ Innocentii IV contra omne fas intruſum; quid mirum eſt, Papebrochium ſubinde dubitaſſe, num ſuppoſititium aut fictum eſſet inſtrumentum aliquod, cujus auctoritati non fidebat, ut aſſentiretur circa omnia, quæ pro Carmeli antiquitate aſſerebant alii? Ut autem appareat, Papebrochii dubitationem à viâ non omnino aberrare, adduxi hactenus dicta; non autem, ut illum defendam, caſu quo exhibeantur locus & verba, quibus de PP. Carmelitis univerſaliter in communi dicat, quod fingant Bullas: tale namque dictum (ut iterum dicam) dignum foret correctione & abolitione.

Animadverſio.

593 IN obſequium veritatis non poſſum hic non animadvertere notabile quid. Vidimus, ut Magiſter Lumbier proteſtetur, quod, quamvis theſim de votis, ab Elia tempore novæ Legis factis in Paradiſo vel in Thabor, propoſuerit; id non ex abſoluta animi ſententia fecerit, at ſolum in ſcripto: item, quod ſua ſic ſcribendi motiva ratio fuerit, ut eo modo Primatum Eliæ firmaret, caſu quo S.Tribunal libros prohibitos non permiſiſſet iterum currere. Juxta hoc ergo calamus ſcribentis non conſonabat menti aliud cogitantis; &, quod ipſe Lumberius abſolutè non credebat dum ſcriberet, volebat abſolutè crederent alii, dum ſcriptum vel impreſſum legerent. Hinc patet, quid non poſſit, quid non audeat irretitus ſemel animus! Sed quî fieri poterat, ut, quod in mente non erat Auctoris, intendentis Primatum iſtum plantare, id eruditorum animos induceret ad credendum quæ legerent? Fundamenta rationis intrinſecè ſemper manent eadem, nec unquam variantur, eſtque diſcurſus ſemper in ſe tanti, quanti valet. Eja ergo; ſi nunc poſt permiſſivum inquiſitionis Decretum modus ille opinandi non ſequendus, ſed potius retractandus eſt; quam, quæſo, vim haberet ad fundandum, ſive (ut Hiſpanica voce Lumberii utar) *ad plantandum* dictum Primatum, dato quod præfatum Decretum non prodiiſſet? Si per talem diſcurſum, qui valorem ſuum intrinſecum etiamnum retinet, in tuto locabantur tot Pontificum aſſertiones, totque auctoritates aliæ, cavendo à Religionis votis in Lege veteri concedendis; quomodo aut quâ ratione, qui ea nunc negant, cenſentur tantum delinquere, ut cenſeri debeant contradicere Papis, Breviariis, Sanctis; ideoque parallelè mereantur cum hæreticis comparari?

594 Denique ſi verecundia publicatæ in Hiſpania condemnationis, & dolor ob hujus notitiam ad exteros perlatam cum libris P.Joſephi Andres, cordetenus affecit graviores iſtos Romæ Patres; idque Lumberio cauſa fuit comminiſcendi quidpiam quod ſenſum iſtum quadamtenus leniret, & verecundiam minueret apud vulgus, non ſolitum tam accurate diſcernere quæ audit; non poteſt id aliter excuſari quam Baroniana phraſi dicendo, quod vehemens antiquitatis & prioritatis amor aliquos fecerit delirare. Quid enim à lira, id eſt, rectâ lineâ magis deflectit; quam chartæ illinere, & credi ab aliis velle, id quod ipſemet non credas; aut dolere quod veritas innoteſcat?

E M-

EMBOLISMUS D. P.

De votis Religiosis antiquæ Legis, ab Inquisitione Hispanica bis prohibitis, cum damnatione plurium ea sustinentium librorum; bis sub aliqua limitatione permissis currere, sed absque præjudicio Thomisticæ & communioris sententiæ, talia vota negantis.

1 FRater Joannes Anastasius de Arana, Pampelonensis Carmelita, & S. Theologiæ Doctor in Universitate Cæsaraugustana, ibidem 19 Maji immatura morte excessisse legitur, in Hispanica Nicolai Antonii Bibliotheca, anno 1663, & reliquisse *Summulas morales*, partibus duabus distinctas, quæ typis editæ prodierunt anno 1667, obstetricante (ut ex dictis apparet) Indicesque ut voluit interpolante, Fr. Raymundo. Ex hoc intelligitur, quod paulo ante vel post mortem prædicti Aranæ emanaverit Decretum aliquod sacræ Inquisitionis, quod duraverit ultra annum 1669, quo *P. Josephus Andres*, Theologus nostræ Societatis, edidit *Decorem Carmeli*; in prævia ad ipsum Protestatione, libro jam excuso adjuncta, propter Decreti illius Reverentiam, ita scribens. *Sicubi in hac opella (quod non evenit nullibi) Eliam, Monachorum vocari Principem; ac Monachos, ipsius alumnos; Religionemque, ab eo collectum Prophetarum cœtum; aut id genus alia offenderis; amabo, mi Lector, ne excandescas; neque enim veram Religionem in Lege veteri extitisse contendo.*

2 Ita legitur in ea editione, quæ sub ementito Petri Alstorf bibliopolæ Coloniensis nomine, revera autem Bruxellensibus typis, apud nos integro post primam decennio prodiit; sed neque in hac protestatione, in cujus aliis punctis ratio protestandi additur; neque alibi, ubi locus videri possit; invenitur clausula, *qua mentio fit de libris, quos in Hispania sacra inquisitio colligi jussit, ratione votorum antiquæ Legis*; quæ clausula Romanis Carmelitis incussit tam cordialem dolorem; *quia sic divulgabatur apud exteras nationes id quod ipsæ ignorabant.* Nescio an P. Josephus Andres (qui anno 1675, quousque nova Societatis Bibliotheca extenditur, adhuc vivebat in Cæsaraugustano Collegio *primariæ Cathedræ moderator & sacræ Inquisitioni à censuris*) superfuerit anno 1679, ut libri sui truncationem Bruxellis factam cognoscere & dolere potuerit; sicut cognovit & doluit Theophilus Raynaudus factum suo Scapulari Stockiano. Fuerit autem operæ pretium Bruxellensem cum Cæsaraugustana originali editione conferre; neque fidere titulo, quo *juxta exemplar impressum Cæsar-Augustæ* curata editio nostra dicitur.

3 Profecto nisi P. Sebastianus, vel alius pro eo, clausulam istam, à Fr. Raymundo ex originali indicatam, invenerit & ostenderit in editione Belgica; in mutilatorem istius textus ejusque complices recident omnia convitia, in me conjecta ab iis, qui Prædicatorum Ordinem non reperientes in Historia Occidentali Jacobi de Vitriaco, ubi ego eum nunc ostendi, me tamquam falsarium oneraverunt, rati nomen ejus à me intrusum textui: non enim minus est falsarius, qui demit, quod adest; quam qui addit, quod abest Auctoribus à se

citatis. Interim ex eodem Raymundo, in Patribus Carmelitis noto studium obliterandi & extinguendi quidquid sibi putant utcumque adversari; idque sine ullo (uti apparet) scrupulo etiam ii curant, qui primi in Ordine cum sint, deberent primam fidem apud omnes tenere; nisi evidentia infidelitatis indicia cogerent etiam ipsos habere suspectos: quod sane infelix Ordinis illius est fatum.

4 Interim Decretum (cujus notitiam certiorem ex Decore Carmelitico, parum decorè mutilato, habere non possumus) reperio in Discursu apologetico pro Controversia de monachatu veteris Testamenti, nunc quidem suspenso per idem Decretum, quo libri P. Sebastiani & hæc Xaramiliana Apologia suspenduntur; sed similibus omnibus quibus hæc facultatibus approbationibusque munito, ubi ipsum pag. 114 originali sua lingua producitur, pro anno 1663, sic Latine reddendum.

5 „Nos Inquisitores contra hæreticam „pravitatem & apostasiam, in Civitate, „Regno & Archiepiscopatu Toletano, „&c. (*sicut in Decreto librorum meorum prohibitivo, num.* 307 *Elucidationis.*) Omnibus „& singulis .... salutem in Domino no„stro Iesu Christo, qui vera est salus; & „mandatis nostris, quæ vere Apostolica „effata sunt, firmiter obedire eaque com„plere.

6 „Scitote quod ad notitiam nostram „venit liber cui titulus, *Historia generalis „Prophetica Ordinis Dominæ nostræ de Carmelo, auctore Fr. Francisco de S. Maria, Carmelita Excalceato*, tomus 1, impressus „Madriti per Franciscum Martinez an. „1630. Alius liber impressus ejusdem „Auctoris, sub eodem titulo, *Historia „generalis Prophetica Ordinis Dominæ no„stræ de Carmelo, tomus* 1, *correctus & emen„datus in hac secunda editione*, cum Privi„legio, Madriti, per Didacum Diaz de „la Carrera an. 1641. *Defensoriam & Apo„logia*, per eumdem Auctorem, in defensio„nem prædicti libri, impressa Valentiæ „an. 1643, per Bernardum Noguès.

7 „Quatuor prædicti libri [Historia „utriusque editionis] Apologia, & Defen„sorium, in quantum tractant, *de Mona„chatu Eliæ, & perfecta Religione Legis an„tiquæ, continent multas propositiones falsas, „temerarias, scandalosas, erroneas & inju„riosas Sancto Evangelio & Legi gratiæ, at„que institutioni, quam primus Christus Do„minus noster in illa fecit.* Item in iisdem „reperiuntur lingua vulgari libri integri „sacræ Scripturæ, multaque alia sic im„primi prohibita, & contra Actus Consi„lii suæ Majestatis Inquisitionis Genera„lis, annorum 1636 & 1639.

8 „Alius item liber, cui titulus, *Epi„stola & exhortatio spiritualis ad Religiosos „& Religiosas Dominæ nostræ de Carmelo „primitivæ observantiæ, per Fr. Didacum „à Præsentatione ejus Generalem.* Madriti „in quarto, per Didacum Diaz de la Car„rera, Typographum Regni an. 1647, „cum facultate Superiorum.

9 „Item alius liber, cui titulus, *Pro„pugnaculum Eliæ & Propaginis Carmelita„næ, opera Rev. P. Fr. Michaelis Muñoz, Bæ„tici, Carmelitæ Cordubensis*, &c. impres„sus Romæ, Typis Ludovici Grignani „an. 1636: cum quibusdam Conclusioni„bus habitis in Universitate Salmanticen„si, 10 die mensis Septembris an. 1636, „per Fr. Alfonsum Alvarez de Observan„tia Carmelitana, Præside Mag. Fr. Dida„co Lopez ejusdem Ordinis, quarum ti„tulus, *Quodlibeticæ quæstiones pro Laurea „Licentiatus Salmantina, in sacra Theologia „comparanda*, reductæ ad decem Quæ„stiones, totidemque Responsiones, qua„rum prima est, *Utrum sub Lege veteri verus*

adole-

„ *adoleverit Monachatus*; ultimaque & de- „ cima Responsio, dicit; *Carmeliticus Or-* „ *do decor est Deiparæ, ut Isaiæ* 35 *cap.Glo-* „ *ria Libani data est ei, decor Carmeli.*

10 „ Item charta impressa duobus „ quaternis Auctore Fr.Salvatore de Ma- „ lea, Ordinis Calceati Sanctissimæ Tri- „ nitatis, cui titulus; *Origo Religionum*, „ *earumque successus, continuatio per diversos* „ *Reformatores, confirmatio Regularum, &* „ *notitia Institutorum ab Adamo usque ad* „ *nostra tempora per diversas ætates, divisas* „ *per Leges naturæ, scripturæ, & gratiæ, quæ* „ *incipit: Certum est quod in Lege naturæ ex-* „ *titerit Religio:* & finit: *Aliæ multæ Reli-* „ *giones produci possunt, tam Regularium quam* „ *Militarium, sed quæ decursu temporis sunt* „ *consumpta. Laus Deo.* Cum licentiâ „ impressa Granatæ, in Typographia „ Regia per Franciscum Sanchez in via „ Elvirensi, an. 1652. Quos omnes libros „ & chartas jubemus recolligi, & prohi- „ bemus in totum.

11 „ Item ut simul recolligantur, do- „ nec fuerint expurgati, libri sequentes; „ unus cui titulus, *Disputationes Theologi-* „ *cæ, auctore Rev. P. Philippo à sanctissima* „ *Trinitate, Carmelita Discalceato, Provin-* „ *ciæ S.Teresiæ, in* 2.2. *Divi Thomæ*, to- „ mus tertius, impressus Lugduni, anno „ 1655, quia continet eamdem Doctri- „ nam quam Historia Prophetica utriuf- „ que editionis, contraveniendo prædi- „ ctis Actibus Consilii Inquisitionis.

12 „ Alius liber est *Paradisus Carmeli-* „ *tici Decoris*, auctore Rev. P. Fr. Marco „ Antonio Alegre de Casanate, Carmeli- „ ta Hispano, Celtibero Turiasonensi, „ S.Theologiæ Doctore &c. impressus „ Lugduni, sumptibus Jacobi & Petri „ Postrat, anno 1659; propter eamdem „ rationem; & alii qualescumque libri, „ Latina & vulgari lingua, qui loquun- „ tur de Monachatu Eliæ, affirmando „ quod fuerit status publicus, tam pro viris „ quam pro mulieribus, cum tribus vo- „ tis substantialibus & professione religio- „ sa, sub approbatione istius Ecclesiæ: „ cui prædictus Auctor Historiæ Prophe- „ ticæ ad hoc tribuit potestatem, ejusque „ continuatio, & aliæ res diversæ usque ad „ tempus præsens, secundum & prout „ loquitur Historia Prophetica.

13 „ Mandatur etiam ut in tomo libri „ cui titulus, *Reformatio Discalceatorum* „ *Dominæ nostræ de Carmelo primitivæ ob-* „ *servantiæ, facta per S.Theresiam de Jesu,* „ *fundatæ per magnum Prophetam Eliam*, „ scripta per Fr. Franciscum de S.Ma- „ ria, ejus Generalem Historiographum, „ natu Granatensem, impressa Madriti per „ Didacum Diaz dela Carrera an. 1644, „ Libro cap. 1 num. 2 & 3 eradantur in- „ tegre numeri 2 & 3; & numero 5 pag. „ 4 auferantur hæc verba; *Loquendo de S.* „ *Pachomio, uni ex præcipuis filiis Eliæ.* Et „ num. 6 sequenti col. 2 auferantur hæc „ verba; *Fuit quidam filius Eliæ.* Item ex „ tom. 2 ejusdem Auctoris, unde jam su- „ pra relatus est titulus, in tomo primo, „ similiter impresso Madriti per Didacum „ Diaz dela Carrera Typographũ Regium „ an. 1655, auferatur Prologus ad dictam „ Historiam, implens paginas 31, & inci- „ piens ab his verbis: *Utilitas & æstimatio* „ *universalis, cum quibus exceptus est tomus* „ *primus Historiæ Reformationis Dominæ &c.* „ finitur autem in his: *sententia, justitia,* „ *patientia, tolerantia, consilio gravius.* Quate- „ nus tamen in d.Prologo loquitur Auctor „ de vita, bono exemplo & virtutibus „ præd. Fr.Francisci de S.Maria, qui fuit „ Auctor Historiæ Propheticæ; declara- „ tur, quod per prædicta non intendat „ sacrum Officium præjudicare vitæ & „ moribus d. Fr.Francisci de S.Maria.

14 Man-

14 „ Mandatur etiam, ut ex prædictis „ duobus Chronicarum tomis auferantur „ imagines illis insertæ, tum propter seipsas, tum propter titulos. Item ut colligatur, donec expurgetur, liber cui titulus: *Collegii Salmanticensis Fratrum Discalceatorum B. Mariæ de Monte Carmelo primitivæ observantiæ Cursus Theologicus, tomus* 4, impressus Lugduni an. 1658, „ quia continet disputationem quamdam „ de Conceptione Dominæ nostræ.

15 „ Itaque, volentes prævenire damnum, quod ex talium librorum lectione „ obvenire Christianę Religioni posset; prę„sentium tenore exhortamur, requirimus, „ & si necessum est præcipimus in virtute „ sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & quinquaginta ducatorum ad extraordinarias „ expensas sacri Officii; ut ex die quo hæc „ charta lecta fuerit & publicata, vel quocumque alio modo ad notitiam vestram „ pervenerit, intra sex dies immediate „ sequentes, quos damus & assignamus „ pro tribus terminis, ultimum vero pro „ peremptorio, adferatis, exhibeatis, & „ præsentetis, coram Nobis aut Commissariis hujus sancti Officii, residentibus „ per loca nostræ jurisdictionis; quatenus „ ad Nos remittant dictos omnes libros, „ supra declaratos, quos habueritis; ac manifestetis eos, quos alii quicumque habuerint, occultaverint vel acceperint; „ contrarium autem facientes, dicto termino elapso, censebimus rebelles & contumaces, quia non feceritis supradicta.

16 „ Factis autem & repetitis dictis Canonicis monitionibus ex jure præmissis, „ Nos ex nunc pro tunc, & exinde pro „ nunc, poninus & promulgamus contra „ vos & personas prædictas d. sententiam „ excommunicationis majoris; & censemus incidisse & incurrisse in censuras „ prædictas & pœnas; atque monemus „ quod ad executionem præmissorum procedemus, quemadmodum ex jure conveniens judicabimus. Sub eodem etiam „ præcepto mandamus, ut nullus omnino „ legat aut vendat dictos libros, vel aliquem „ eorum, manuscriptum aut impressum „ quomodocumque, vel de novo imprimat „ prædicta Chronica, usque ad expurgationem, illis qui ejus capaces sunt locis factam. In quorum fidem mandamus, hanc „ chartam nostris nominibus signatam, & „ sigillo S. Officii Inquisitionis munitam, „ per unum ex hujus Officii Secretariis legi, in ipsius Officii aula. Toleti, quarto „ die Februarii, 1661.

17 Hactenus Decretum, circa quod, omissis Observationibus variis, quas in rem meam multas facere possem; unum noto, libros ita nominatos non fuisse prohibitos quia fomentum præbebant dissidiis Religiosorum inter se: alias enim oportuisset alterius quoque partis scripta & libros, de quibus nulla hic mentio, prohibitos pariter fuisse; sicut per Decretum anni 1696 suspensi fuerunt omnes spectantes ad controversias, pendentes inter Ordinem Carmelitarum & quosdam Societatis Iesu scriptores, boni æqui ac mali, editi & edendi, citra ullam alicujus eorum censuram. Quæ igitur fuit prohibitionis caussa? Nulla profecto alia, quam quæ in ipso Decreto exprimitur, ut motivum unicum; ea scilicet præcise, quia sustinebant vera perfectæ Religionis monasticæ vota in veteri Testamento, quorum mentionem nullam tunc tolerare poterant aut volebant ii quoniam tunc judiciis vel auctoritate sacrum istud Tribunal movebatur; quemadmodum patuit ex contrario ac mox proferendo anni 1673 Decreto.

18 Si tunc temporis in Hispaniam perlati fuissent, & Inquisitioni denuntiati

libri

libri omnes, quos annis ab hinc quadraginta usque nunc ediderunt Patres Carmelitæ, Bonæ-Spei, à Virgine Maria, à S.Amando, à S.Paulo, aliique, ac totum eorumdem novum Speculum, (in quibus omnibus dicta vota mordicus propugnantur) fuissent haud dubie eodem perfusi lixivio condemnatique, multo verius, quam P.Sebastianus fingit condemnatam Apologiam Xaramilii, cui simili jure potuisset addere librum Galiani, similiter à me etiam post suspensionem laudati.

19 Sed videamus quomodo Judaicorum votorum fortuna variaverit in Hispanica Inquisitione, non minus quam fortuna Aristotelis in Academia Parisiensi. De fortuna Aristotelis insignem tractatum scripsit quidam: & talis longeque major scribi facile posset de fortuna antiquitatis Carmeliticæ; cujus varietatem si prosequi voluisset Lezana in Annalibus, melius fuisset functus officio Historiographi, æque adversa ac prospera scribere obligati; nec solum quæ recte, sed etiam quæ perperam gesta, conducunt ad instruendam posteritatem, quomodo hæc caveri, ista possint promoveri. Etenim nullo non seculo contradictiones suas passa est Eliana propagatio prætensa; quoties scilicet Ordo ille, insignem aliquam reformationem suscepit. Nam cum studio virtutũ etiam studiis litterarum restauratis, inter plurima bona semina, in agro repastinato uberius fructificantia, inimico homine superseminante zizania, prodierunt semper aliqui zelatores indiscreti prætensæ vetustatis; per quos revocabantur animi à quietæ contemplationis otio, ad occupationem pessimam finiendæ numquam disceptationis; & (si verum fateri volumus) plus de nomine quam de re habentis, nisi quatenus facti est. Hoc autem factum dum Carmelitæ definiri volent juxta ideas, quas vocibus, *Monachus*, *Religio*, *Propheta*, aliisque similibus substare dicunt illi; alii autem definient ex auctoribus eorum temporum pro quibus nunc obtruduntur, finis nullus erit.

20 Sed hoc per transennam dictum sit; veniamus ad rem; & bonos afflictosque Carmelitas eatenus restituamus in integrum, prolato alio sacri Officii Decreto, quatenus, absque cujusquam diversum sentientis injuria, restitui possunt. Nullam nos cum eis altercationem haberemus, si contenti eo quem non invidemus statu, non præsumerent aspirare ad eum certitudinis gradũ, qui vel proximus fidei est, vel in Historia summus haberi potest; adeoque talis, ut nemo rationabiliter ausit ab ipsis dissentire, quin ecclesiastica censura dignus & compescendus æstimetur, cogaturque apud suprema tribunalia se suosque libros tueri, contumeliis & calumniis, nihil ad quæstionem spectantibus, gravatus. Decretum quod promisi, & cujus nullam distinctam invenio apud adversarios meos mentionem, quia tueri se malunt Decreto anni 1639, accipe ex prælaudata Reverendiss. Galiani Apologia pag. 118.

21 „In civitate Madritensi, die 23 „Februarii 1673 corã Excellentissimo Do„mino Episcopo Placentino, Inquisitore „Generali. *Erat hic D.Didacus Sarmiento de Valladares, Ovetanus simul & Placentinus Episcopus, Inquisitor nominatus an. 1669, & defunctus 1695; idem, qui sistit censuras, occulta adversariorum machinatione, in nostrum Propylæum Maji intentas, aut fortassis decretas etiam; dicens, nullum se in Hispania nosse idoneum talis operis judicem: quique satis intelligebat, in Historia Carmelitana, æque ac reliqua tota ecclesiastica, multa controverti, quæ sui fori judiciique non essent; nec apte dijudicari possent à plerisque eorum, qui ibi vocan-*

tur Qualificatores, in gravioribus studiis multum fortassis, sed in Historico-criticis non valde versati plerique.

22 „ Coram Episcopo Placentino, inquam, ut Inquisitore Generali & Dominis Consiliistiæ Majestatis sanctæ & generalis Inquisitionis, viso Decreto, quod emanavit à Consilio die 2 Decembris 1639, per quod mandabatur, quod propositiones delatæ (*imo & condemnatæ, licet anni ac diei notitiam occultent iidem, qui revocatorium prioris censuræ decretum solum nobis ostentant*) spectantesque ad Monachatum & Religionem, quales fuissent sub Lege scripta, in libro cui titulus Historia Generalis Prophetica Ordinis Dominæ nostræ de monte Carmelo, auctore Fr. Francisco de S. Maria, Carmelita Discalceato tomo 1, per auctorem correcto & emendato in secundâ editione, cum privilegio factâ Madriti, apud Didacum Diaz de la Carrera an. 1641, possent currere in ea forma in qua recusæ erant, atque de novo imprimi, modo declararetur, quod non fuerit Monachatus in Lege scripta, cum solennitate, & perfectione, ac potestate clavium, cujus auctor & institutor fuit Redemptor noster Dominus Iesus Christus; ejus qui in Lege scripta extiterit Monachatus causa exemplaris & meritoria, quemadmodum prolixius constat ex Actu prædicto.

23 „ Viso etiam Decreto anni 1641 sub die 27 Septembris, quo mandatur ut dictus liber currat in forma, qua erat impressus. Actu quoque anni 1661 sub die 11 Decembris, quo jubetur dictus liber prohiberi, simul cum sua Apologia excusa Valentiæ an. 1643, apud Bernardum Noguès; sicut & tomus 1 libri cui titulus Reformatio Discalceatorum Dominæ nostræ de Carmelo primitivæ Observantiæ, facta per S. Teresiam de Iesu, in antiquissima Religione, institutâ per magnum Prophetam Eliam, scripta per P. Fr. Franciscum de S. Maria, generalem Historiographum ejus, natu Granatensem, impressa Madriti anno 1644: nec non tomo 2 ejusdem auctoris & tituli per Didacum Diaz de la Carrera typographum regni, anno 1645, Madriti.

24 „ Visis denique & examinatis petitione & defensorio, oblatis ex parte dictæ Religionis, nec non censuris, per Junctas latis super ejusmodi libris; dixerunt confirmare, & per præsens decretum confirmarunt actum Consilii de anno 1639, 9 Decembris, & 1641, 27 Septembris, in omnibus & per omnia, sicut in dictis Decretis continentur; ea conditione, ut in Historia Prophetica num. 8 deleantur sequentia verba: *Fundatur totus per speciale mandatum Dei*; & pag. 150, sequentia, *Expresso Dei mandato*, pro quibus scribatur, *Per inspirationem divinam*; & pag. 211 n. 4 sequentia: *Et hoc est opus proprium dæmonis, in quo si non requirat auxilium alterius hominis, ideo fit, ut ipsi massæ nihil adhæreat humanitatis, eoque fiat infecta tota.* Et pag. 229 n. 3, quinque lineis ante finem, ubi legitur, *quod debet partiri Ecclesia*, loco *Partiri*, scribatur *Parere*; videturque error esse impressionis: & pag. 260 n. 4, ubi dicitur, *Nemo se potest præferre Eliæ*, deleatur vocabulum *Potest*; & syllaba *Re*; legaturque, *Nemo se præfert Eliæ*; & pag. 722 n. 10 ubi dicitur, *Non Synagoga veteris, sed renovatæ in Christo*; addatur vox *Ecclesiæ*, legaturque, *Non Synagogæ veteris, sed Ecclesiæ renovatæ in Christo*.

25 „ Item ut in tomo 1 Chronicæ (*lib. 1. pag. 2. n. 2. lin. 2.*) expungantur verba

„ ba sequentia; *Per expressum Dei mandatum*, reponaturque *Per inspirationem Dei:* „ & ut in dicto tom.2 aboleatur Prologus „ prædictæ Historiæ, continens paginas „ 31, & sic incipiens; *Utilitas & æstimatio universalis, cum quibus fuit receptus tomus primus sacræ nostræ Reformationis &c;* „ ac finit: *Sententiâ, justitiâ, patientiâ, tolerantiâ, consilio gravius*, tamquam injuriosus. Quantum autem in d.Prologo, „ Auctor tractat de vita, exemplo & virtutibus d.F.Francisci de S.Maria, auctoris d. Historiæ Propheticæ, declaratur intentionis non esse præjudicium „ ullum facere vitæ ac moribus d.Francisci de S.Maria.

26 „ decernitur autem ut sic emendati & correcti libri prædicti currant simul cum suis figuris, quas antea habebant, possintque denuo imprimi: simul „ etiam currat præd. Apologia sicut est „ impressa. Mandatur etiam, ut Tribunalia S.Officii Inquisitionis reddant d. „ Religioni omnia exempla d. Historiæ „ Propheticæ, Chronicas, & Apologias, „ quibus constabit adhibitam correctionem & emendationem prænotatam in „ forma prædicta. Ut autem effectum sortiatur hic Actus, ejus authentica copia „ tradatur d. Religioni, scribaturque dictis Tribunalibus idem ut faciant. Ita „ constituerunt, mandarunt, & signavérunt sua Excellentia, & Domini, Episcopus Pacis-augustæ, Eques Villegas, „ Ayala, Valensuela, Tellez, *& subscriptum erat*. Licentiatus Don Didacus Bodalcaba, Secretarius Consilii.

27 Hactenus Decretum novissimum: quod conferens lector cum Decreto anni 1661, & causam ac terminos considerans, cum quibus & ob quas prænotati libri videntur prohiberi; ægre sibi poterit persuadere, quod priores censores, vel aliam tam severæ prohibitionis causam non habuerint, quam indicant verba paucula hic corrigi mandata; vel processerint melius informati, quam qui anno 1695 prohibenda censuerunt nostra Sanctorum Acta, si hi quoque alias causas non habuerunt, quam quæ sunt in Delationibus Hispanice publicatis. Sed hæc altiori considerationi relinquens, redeo ad Apologiam Reverendissimi Galiani.

28 In hac super prædictis sequitur Animadversio Auctoris, quã apponere non erit incongruũ „ In hisce, inquit, Decretis „ videre est, quod Monachatus Synagogæ, fundatus ab Elia, fuerit bis prohibitus à S.Officio, & quod semper inde „ exiverit cum correctione, à S.Tribunali „ facta: & quod ista novitas semper opus „ habuerit excusatione, sanctique Officii „ emendatione circa illiusmodi scriptores: „ & quod triumphi omnes, quibus se „ Eliani jactant, sit gloria meræ permissionis, per quam asserere possint fuisse „ Monachatum, & imprimere quod fuerint vota obedientiæ, paupertatis & „ castitatis, absque perfectione tamen „ Legis Euangelicæ.

29 „ Ubi nunc est prohibitio & condemnatio ejus sententiæ, quam tueor „ ego? Monachatus Judaicus solum obtinet permissionem meram, eamque multis limitationibus circumscriptam: pro „ mea sententia facit, quod contra eam „ nullus Doctor impegerit, sed eam probent & sequantur fere omnes, neque „ tribunal ullum ipsam unquam censuraverit. Si autem consideretur Monachatus „ Eliæ, habet quidem pro se probabilitatem „ aliquam permissivã, sed negativam potius „ quam positivam: institutio autem veri „ status religiosi in Lege gratiæ cum votis in Euangelio, habet pro se ipsummet

„ Euangelium, secundum doctrinam san-„ ctorum Patrum in Ecclesia receptam. „ Quomodo igitur potest vulgus decipi, „ prædicando imposturam tam manife-„ stam, quam est dicere, quod omnia „ quæ dixi in libro meo condemnata sint „ à S.Officio, & per Bullas Pontificum „ omnino quindecim, quos dicunt in fa-„ vorem suum protulisse sententiam? cum „ nullus Pontifex adhuc dixerit, in veteri „ Testamento fuisse perfectum Monacha-„ tum Euangelicum, cum votis propriis „ Legi gratiæ, in quibus cardo contro-„ versiæ nostræ versatur. Impostura hæc, „ non solum est contra librum meum, sed „ contra summos Pontifices, & S.Inqui-„ sitionis in Hispania Tribunal, prohibi-„ tum & condemnatum ab iis prædicans „ id, quod per sua Decreta nec condem-„ narunt nec prohibuerunt.

30 „ Videamus tamen quinam isti sint, „ qui S.Tribunali se opponunt. Permittit „ ipsis S. Officium scribere & dicere, „ quod in veteri Lege fuerit Mona-„ chatus; absque perfectione Legis gra-„ tiæ; & dicunt,quod fuerit verus Mona-„ chatus euangelicus, in veritate & spiri-„ tu Legis gratiæ institutus ab Elia; qui-„ bus terminis necessario involvitur per-„ fectio Euangelica; quia absque hac per-„ fectione non potest esse Monachatus „ substantialiter euangelicus: vel erit di-„ cendum, quod fuerit status essentialiter „ euangelicus, absque perfectione essen-„ tiali & præcipuâ Legis gratiæ. Addunt „ autem Patres Salmanticenses, quod „ fuerit ejusdem essentiæ & rationis, cu-„ jus est Monachatus Christianus. In „ hunc sensum & cum istis, diffundunt „ se tomo 8 (*disp.* 20 *tract. ult.*). Atqui Mo-„ nachatus Christianus essentialiter & in-„ trinsece includit perfectionem Legis „ gratiæ; absque hac enim non esset Mo-„ nachatus Christianus: ergo Carmelitæ „ post ipsa Decreta renovant doctrinam, „ prohibitam per Decreta S.Officii, & „ condemnatam à S.Inquisitione.

31 „ Quamquam enim caute frequen-„ tent,& identidem inculcent hanc clau-„ sulam, *absque perfectione Legis gratiæ*, „ (*tom.* 8 *disp.* 3, *dub.* 6) per meram ta-„ men fraudem hoc faciunt: quia eorum „ omnia argumenta pro Monachatu Eliæ, „ eamdem perfectionem includunt & in-„ ferunt. Supponunt enim Salmanticen-„ ses (*tom.* 3 *disp.* 3 *dub.* 7 §. 3 *num.* 86): „ quod causa exemplaris ut minimum de-„ beat esse æqualis perfectionis cum ex-„ emplato, & dicunt: Elias secundum „ multos Patres fuit exemplum Mona-„ chorum Legis gratiæ: ergo fuit verus „ Monachus. Quis autem non videat, „ ex hypothesi quod causa exemplaris de-„ beat esse æqualis perfectionis cum ex-„ emplato, ut minimum consequi, per-„ fectionem Legis gratiæ contineri in Mo-„ nachatu Eliæ: talique argumento illu-„ soriam reddi prohibitionem S.Officii?

32 „ Nec minori pertinacia utuntur „ circa institutionem religiosi status in Ju-„ daismo, per expressum Dei mandatum. „ Cum enim sacrum Tribunal mandet, ut „ solum dicant S.Eliam ipsum fundasse ex „ inspiratione divina; dicunt Salmanticen-„ ses (*ubi supra dub.* 4 *n.* 56 *& alibi*) quod „ Elias vocavit Eliseum de præcepto Dei „ expresso. Si autem institutio cœpit ab „ Eliseo, & quod hic vocatus est ex man-„ dato Dei expresso ad Religionem,quam „ Elias in ipso inchoavit; continuo forma-„ tur manifestus circulus contra Decre-„ tum, in hoc rediens, ut institutio Eliana „ facta sit per expressum Dei mandatum.

33 „ Non solum autem recidunt Sal-„ manticenses illi, post Decretum anni „ 163, in propositiones jam dictas vetitas-que

„ que; sed in omnes, aut fere omnes, quas „ S. Tribunal corrigi mandavit in prima „ impressione Historiæ Propheticæ. Constat id ex Conclusionibus, defensis Abulæ anno 1688, in Capitulo Provinciali Calceatorum, cujus Dedicatoriam hic juvat exponere, ut tam in pictura S. Eliæ Prophetæ, cui illæ dedicantur, quam in elogiis ipsi istic attributis manifeste appareat, auctorum intentio. Pingunt Sanctum Prophetam in habitu Carmelitico: & „ quemadmodum S. Paulus dicit (1 *ad Corinth. cap.* 11 ℣. 3) quod *Caput Christi Deus* est: ita super caput Eliæ scribunt hæc verba: *Elias iste est Deus*, & addunt rotulum circumeuntem quo dicitur, *Primus qui vivit, & ultimus qui moritur.* Secundum litteram falsum hoc est, solique Christo quadrare potest; qui fuit primus viventium auctor vitæ, & morte sua mortem ipsam destruxit, ac vitam resurgendo reparavit.

34 „ Prohibitum Carmelitis fuit commentum istud, quod in fine mundi unit „ Ecclesiam cum Synagoga: pingunt tamen Eliam medium hanc inter & illam, „ faciuntque dexteras jungere, seque unire „ in Elia; & mox subintrat Dedicatoria „ cum hoc textu Ecclesiastici: *Ecce Sacerdos magnus*: ad denotandum quod ut „ talis apparebit, quando sub finem mundi „ ipse, veluti angularis lapis faciens utraque unum, conjunget Ecclesiam Synagogæ. In iisdemque Conclusionibus „ dicitur, quod futurus ipse sit nexus „ utriusque Testamenti: & sequitur, quod „ Apostoli ipsi exhibuerint Eliæ reverentiam, secundum Propositiones quas in „ Compendio sui operis retulerunt §. 1. „ Cælum & elementa præstiterunt ei obedientiam. Monachus & Pater fuit Monachorum, qui post se reliquit Prophetas „ Religiosos, mancipatos suo instituto, „ successores in monte Carmelo, tenentes „ successionem suæ vere monasticæ Religionis: quia hæc est approbata à summis „ Pontificibus atque Ecclesia, & confirmata multis revelationibus sanctissimæ „ Dominæ nostræ Mariæ. Tandem legitur ibidem etiam hæc quinta Conclusio: „ *Quod Elias sit Fundator veri Monachatus, quem instituit in vero, essentiali, & substantiali monastico statu, credi potest Fide Divina Theologica, aut ut minimum Fide, communiter dicta Divina, cum assensu supranaturali & infallibili, cui falsitas subesse non possit.* Ad hunc gradum recentiores „ Eliani attollunt statum Judaicum Elianum, etiam post ultimum Decretum „ S. Officii, quo solum ipsis permittitur, ut „ possint eum sustinere cum tot limitationibus, quæ nos docent quod status monasticus ante Christum non possit dici „ verus veritate euangelica, nec substantialiter euangelicus. Sub ista autem fraude dicunt, totum quod habeo in meo libro prohibitum & damnatum esse à S. Officio.

35 Propositiones ipsorum fuerunt prohibitæ & condemnatæ à S. Tribunali: & nunc easdem resumunt male dissimulatas, & cum nihilo minoribus incongruentiis: quia non emergunt ex suo labyrintho, dicentes, quod status ille religiosus euangelicus, quem fundavit Elias in Synagoga, fuit *substantialiter perfectus*, sed non *consummate perfectus*, sicuti noviter loquuntur Salmanticenses; aut *plene perfectus*, sicuti habet præcitata Conclusio quinta: hæc enim coincidunt cum antiquorum Pseudoapostolorum errore, contra quem scripsit S. Paulus. Vide Controversiam meam dogmaticam (*parte* 2. *Disc.* 5. §. 6, *num.* 133 & 134) quia dicebant. „ Pseudo- „ apostoli isti, quod status Legis veteris „ erat bonus & perfectus, sicut Legis gra-

„ tiæ. Isti autem Eliani concedunt Synagogæ statum determinatum, substantialiter euangelicum ac visibilem, secundum usum Religionis Christianorum quoad exteriora; qui fuerit ejusdem rationis & essentiæ, cujus est Christianus; sed non consummate perfectus, sicut est euangelicus Christianus.

36 „ Hoc vero dicentes, evidenter componunt Synagogam cum Ecclesia Christi, & res Euangelicas cum Legalibus, id ipsum scilicet quod impugnat S. Paulus, secundum D. Thomam, (*in 2 ad Corinth. cap. 3 lect. 2*) sic scribentem: *Possent Pseudoapostoli dicere, quod, licet majus ministerium sit novi Testamenti, quam ministerium veteris Testamenti; non tamen est multum majus: & ideo bonum est quod isti ministerio & isti intendamus: quod & faciebant, quia simul observabant Legalia cum Euangelio.* Atqui etiam Carmelitæ, spiritum atque veritatem Legis gratiæ ponunt in Synagoga, per istum statum religiosum Elianum, sicuti recenter describitur atque depingitur: & secundum tales fuissent in Synagoga sacrificia cruenta boum atque ovium, & vota paupertatis, caro & sanguis in holocaustis, & vota virginitatis; lactucæ agrestes, & spiritus Legis gratiæ; agnus assus, & veritas euāgelica in perfectissimo holocausto professionis Apostolicæ. Mira enimvero idea Ecclesiæ & Synagogæ!

37 „ Majoris explicationis causa dicam, quid fateantur Eliani moderni Christum Redemptorem nostrum in suo Euangelio dedisse statui religioso, & quid affirment Eliam dedisse Synagogæ. Secundum D. Thomam, Religiosus status essentialiter & substantialiter constituitur per tria vota paupertatis, obedientiæ & castitatis; habet etiam accidentia quædam, videlicet specialia instituta, quæ Sanctus appellat accidentalia, & per quæ distinguuntur inter se religiosi Ordines, per quæ etiam cognoscitur cujusque major minorve perfectio in suo statu specifico. Secundum Elianos, Christus non dederit ei statui substantiam in votis, nec solennitatem aliquam: quia Salmanticenses, contra S. Thomam ejusque Scholam, (*tom. 4 disp. 1 dub. 4 §. 3*) dicunt, quod tota solennitas status religiosi sit à Jure ecclesiastico, postmodum ab Ecclesia excogitato, nulla autem est ex Jure divino. Dicunt (*tota disputatione 3*) quod Elias dederit ipsi statui substantiam in votis, perfectionem substantialem Euangelii, spiritum & veritatem Legis gratiæ, rationem & essentiam Christiani.

38 „ Quid ergo contulit Christus per passionem & mortem suam? Non substantiam: hanc enim cum votis Elias dedit in Synagoga. Non solennitatem: hanc enim instituit Ecclesia post Christi ascensionem. Non accidentia particularium institutorum: hæc enim sunt inventa Fundatorum. Ergo Christus redemptor noster nihil externæ rei dedit in suo Euangelio, ad constituendum in isto statu membrum visibile corporis mystici Ecclesiæ suæ, quæ ipsum constitueret in ratione status specialis in illa: & necessario debent coincidere cum doctrina earum propositionum, quas notavimus ex §. 8 Compendii; ubi dicunt, quod Christus summo cum gaudio amplexus est statū religiosum, quem Elias fundaverat in Synagoga, in qua huic ille dederat quidquid spectabat ad excellentiam, substantiam & perfectionem: atque ita quidquid eminentiæ habet status ille, habet ab Elia; à Christo vero solam complacentiam, cum qua hic ipsum est amplexus; & ab Ecclesia atque Patriarchis Ordinum singulorum, accidentia,

„ dentia, quæ pro ratione temporum
„ mutari possunt & alterari.

38 „ Hanc novam doctrinam impugno
„ ego in mea Controversia, dans Christo in-
„ stitutioné excellentis illius status in Ec-
„ clesia quoad substantiá & essentiam: quia
„ omnia Ecclesiæ officia & status, sunt
„ participatio plenitudinis gratiæ Christi,
„ juxta S. Thomam (2. 2. *q.* 184. *art.*) quæ
„ ab ipso tamquam à capite diffunditur
„ per omnia ejus membra, propter merita
„ passionis ejus & sanguinis. Quemadmo-
„ dum autem, prius quam sanguis ejus ef-
„ funderetur, non erat plenitudo gratiæ,
„ neque instrumenta visibilia quæ ipsam
„ darent, neque media ad consequendam
„ perfectionem, perfectiva ex se ipsis, aut
„ per Legem cujus consilia erant; non po-
„ tuit extitisse status substantialiter evan-
„ gelicus, neque ejus vera ratio & essentia
„ Monachatus Christiani, antequam Chri-
„ stus per suæ gratiæ plenitudinem insti-
„ tuisset vota Christianæ Religionis, juxta
„ D. Thomam (3, *q.* 63 *art.* 3.)

39 „ Considerans interim, quod supra
„ relata S. Officii Decreta non prohibent
„ neque condemnant tam expressam sen-
„ tentiam S. Thomæ: quia S. Tribunal opti-
„ me novit, quod ipsamet sancta mater Ec-
„ clesia, etiam in eo casu quo videtur
„ tota inclinari in sententiam sententiæ
„ D. Thomæ oppositam, tanta tamen re-
„ verentia prosequitur istum Angelicum
„ Doctorem, ut illam vetet censurari;
„ quomodo non permittet ut doctrina,
„ quam ego defendo, quæque est com-
„ munis omnium Sanctorum Patrum, susti-
„ neatur; atque etiam declarabit sustine-
„ ri eam posse, propter suam in Ecclesia
„ vetustatem? Non volet sacra Inquisitio
„ confundi veritatem coram vulgo, præ-
„ occupato dicteriis, imposturis & saty-
„ ris, quibus actum est, ut detraheretur
„ fides doctrinæ tam firmiter radicatæ in
„ judiciis & affectibus sanctorum Pa-
„ trum. Si dolent Eliani auferri sibi pos-
„ sessionem Carmeli sub Synagoga; & in-
„ stitutorem Eliam cum votis Religiosis;
„ magis sentimus Religiosi ceteri, quod
„ nos velint deturbare de possessione Cal-
„ varii, & eripere matrem Dei genitricem,
„ in qua expresse dicit S. Thomas, (*in* 4
„ *dist.* 50 *qu.* 1 *art.* 1 *ad* 2, *item* 3 *p. qu.* 28
„ *art.* 4 *ad* 2) cœpisse observantiam con-
„ siliorum: possumusque citra injuriam
„ Ordinis Carmelitani prætendere melio-
„ rem Montem, & majorem Matrem,
„ quá sit Carmelus, & ipsorū Pater Elias.

40 „ Hoc supposito, cum omni vene-
„ ratione & subjectione erga S. Tribunal,
„ transibo ad aliquas observationes, circa
„ Propositiones, in quibus fundant istum
„ statum monasticum cum votis in Syna-
„ goga; relinquendo propositionibus cur-
„ rere permissis probabilitatem suam. Fe-
„ cit hoc in eodem casu Dominus Episco-
„ pus Araujo, Cathedraticus primæ le-
„ ctionis in Universitate Salmanticensi,
„ Magister in Ordine S. Dominici, (*tom.* 1
„ *in* 2.2 *qu.* 99 *disp.* 4 *sect.* 3) qui post pri-
„ mum permissivum Decretum, impugna-
„ vit Propositiones prædictas, ut contra-
„ rias doctrinæ S. Thomæ.

41 Hactenus Reverendiss. Galianus, as-
sumptum argumentum solide ac graviter
prosequens, cujus ultimo hic relata ver-
ba velim in animos descendere quorumdam
Dominicanorum in Hispania & alibi, qui
ad insectandos libros meos obligatos se
putant, eo solum, quod Decretum illos
condemnans prodierit sub ejus, qui suus
quondam Generalis fuit, ingressum ad
munus supremi Inquisitoris; ideoque au-
xiliatrices manus porrigendas Carmelitis,
in sustinendo vero Legis antiquæ Mo-
nachatu. Tales si non movet ipsiusmet

Ex-

Excellentiss. Domini Inquisitoris respectus, toties mea auctoritate utentis, & ad tuendam Apostolicæ Sedes innocentiam in Marcellino & aliis eas mecum tenentis sententias, quas ut hæreticas aut schismaticas accusant Eliani; si, inquam, D. Inquisitoris respectus eos non movet, moveat saltem respectus sui Angelici Doctoris, cujus opinioni ex diametro opponitur illorum assertio de Synagogæ Judaicæ Monachatu; esto eum, intra 60 annos jam bis damnatum, iterum currere permiserit S. Tribunal; proximo fortassis seculo priora judicia resuscitaturum, cum vacaverit legere atque expendere libros Reverendiss. Galiani, nunc ad tempus sequestratos.

42 Hi si non tã cito restituantur publicæ luci, quam merentur & quam eis deberi Ordinarii à Rege & Inquisitione deputati Censores statuerunt ex judicio gravissimorũ Theologorũ; vix possum dubitare, quin alii alibi, ex paucis quæ foras abierunt exemplaribus unum nacti, recudi faciant primum Latinum opus, cui titulus; CONTROVERSIA DOGMATICA, *pro veritate, spiritu, perfectione Legis gratiæ & aliis excellentiis, privativè datis & concessis in statu præsenti Ecclesiæ, ex plenitudine gratiæ & meritis Christi præsentis & passi, & in adventu Spiritus sancti confirmatis; contra asserentes, quod in veteri Testamento fuit verus status Religiosus, cum Votis & Consiliis, institutus in spiritu Legis gratiæ, substantialiter Evangelicus, & ejusdem rationis cum statu Religioso Christiano.* Nec deerit fortassis qui ex Hispanico Latinum faciat opus ejus alterum, similiter in Hispania probatum, sed prætextu sopiendarum contentionũ etiam suppressum, cui titulus; APOLOGIA *pro Controversia dogmatica, & spiritu atque perfectione Legis gratiæ, contra verum statum Religiosum evangelicum veteris Testamenti, manifestatum in singularitate opinionum, cum quibus ipsum defendunt assertores Monachatus Eliani in Synagoga.* Gratam sane rem faciet reliquis in Italia, Germania, Gallia, ac Belgio Philomonachis, quisquis hanc operam publicæ navabit utilitati.

43 Ego dimissis istis, redeo ad Xaramilium nostrum, qui non putavit operæ pretium notare, quod plerique libri *Antipapebrochiorum* (quo nomine Eliani, ante hos circiter viginti annos, designabant suos contra me fautores, ac nominatim nostrum P. Josephum Andres, cujus initio memini) fuerit, inquam, operæ pretium notare, quod plerique contra me libri, Bruxellis ferme vel etiam Antverpiæ excusi, peregrina atque ementita nomina præferant, Coloniæ, Francofurti, Augustæ, Salisburgi &c. sæpe nec consultis quidem iis qui adscribuntur Typographis. Cur ita fecerint, rationem reddant qui fecerunt; ipsi interim summo mihi crimini vertunt, in aliquibus exemplaribus Chronologici mei Conatus, qui septem Maji tomis Propylæum facere debebat, omissum in fronte libri, atque in medio ejus positum esse annum editionis. Hic, ad dicti illius mei confirmationem placet adducere testimonium authenticum & recentissimum viri eruditissimi, & illustrata Æthiopum historia celeberrimi, ejusdemque à Consiliis sacræ Cæsareæ Majestatis, sic expressum.

44 „ Ad rogationem R. P. Danielis Pa„pebrochii è Societate Iesu, diligens ha„bita fuit inquisitio, num Tractatus, sub „titulo, *Libellus supplex, S. D. N. Innocen„tio XI, pro origine & antiquitate Ordinis „Carmelitarum ... exhibitus per P. Sebastia„num à S. Paulo in 4 Francofurti, anno* 1683, „*apud Viduam Zubrod*, impressus apud eam „vel venum expositus fuerit. Illa, quæ „nunc in matrimonio Benkardi bibliopolæ vivit,

„ vivit, præsente marito interrogata, respondit, se numquam librum illum vidisse, multo minus vendidisse, aut vendendi mandatum alii dedisse: sæpe autem sibi accidisse, quod mariti prioris defuncti suoque nomine, libri, in Belgio vel alibi, excusi & venditi fuerint; idque se admodum indigne tulisse, nec ob ignorantiam falsarii vindicare potuisse. Idem præsens ejus maritus supranominatus serio affirmavit. Idem etiam cum ego infrascriptus ipse auribus meis audiverim, studio veritatis, bona fide, sancte attestari volui. Actum Francofurti ad Mœnum die x Maji, anno Domini 1698.

✠ *Locus sigilli*

JOBUS LUDOLFUS.

Sacræ Cæs. Majest. Consiliarius.

ARGUMENTUM 8, 9, & 10.

Summi Pontifices.

595 CArmelitæ sunt Religionis speculum & exemplum. Ita Sixtus IV, Gregorius XIII, & alii.

596 Carmelitæ eminentes sunt in morum sanctitate, & propagandâ fide Catholica. Ita Sixtus IV, & Clemens VIII.

597 Carmelitæ per fructuosa sua ministeria, & quasi innumera pietatis opera, in agro militantis Ecclesiæ utiliter uberes producunt fructus. Ita Sixtus IV, Sixtus V, Paulus V, & Clemens VIII.

Afficta Papebrochio.

CArmelitæ amiserunt jus Religionis ac Religiosi nomen. Nullus Hæreticus tam audacter est locutus.

Carmelitæ sunt alii in moribus, alii in fide; uti sunt Hæretici.

Carmelitæ propter Schisma fuerunt rescissi ab Ecclesiæ viridario, velut rami inutiles, cum suo trunco; scilicet Eliâ Prophetâ, sicut sunt Schismatici.

Responsio.

598 PApebrochius in nullâ operum suorum parte dicit contra RR. PP. Carmelitas horribilia ista parerga, quæ imponit ei accusatio. Cur PP. Accusatores verba formalia, & locum, ubi ea habentur, non citant? Errores tam enormes, nisi ad oculum clare pateant, de Papebrochio non creduntur: creduntur potius esse Delatorum imposturæ. Extant in sacris litteris de S. Prophetâ Eliâ repetitæ toties ejus laudes & encomia, quæ minime ignoraverit Papebrochius. Hunc ergo quis credet potuisse dicere, quod ille ipse sanctissimus Propheta fuerit schismaticus, & ut talis tamquam ramus inutilis sit ab Ecclesiæ arbore formosissimâ rescissus? Quis credet, id ei suam Matrem Societatem Iesu permisisse, connivisse Antverpiam, nedum tolerasse Ecclesiam?

599 Si in suo Belgio ob oculos Papebrochio versantur PP. Carmelitarum templa, ubi Sacrificia videt celebrari; Sacramenta recipi & administrari; audit prædicari Dei verbum quo fideles Catholici pascantur: si hoc ipsum aliunde novit ex variis mundi regionibus, sive etiam ex librorum lectione, aut aliorum relatione; sive magis ac præcipue ex iis quæ ipsemet scribit, illustrando Sanctos Religionis Carmelitanæ; quomodo incidet illi vel cogitare, nedum dicere, Carmelitas esse schismaticos, & reliqua, quæ ei imponuntur?

600 Non solum non prolabitur gliscens Papebrochii calamus in tam chimærica portentorum monstra; sed econtra S. Bertholdum suosque Socios (qui, suâ quidem sententiâ, initium dedere sacratæ Carmeli Religioni) eximit ab illâ contagione Pseu-

do-Monachorum Syro-Græcorum quæ in Palæstinâ grassabatur; & qui erant Schismatici, à Papebrochio indicati.

601 Quod autem dicti Pseudo-Monachi Syro-Græci essent Schismatici, non sinit dubitare Jacobus à Vitriaco; qui à Capite 70 & sequentibus fuse explicat vitia & peccata Latinorum, ex Europâ in Palæstinam advectorum vel ibidem genitorum. A Latinis autem mox transit ad Syro-Græcos, quos indigitat, ut sequitur. *Homines* (inquit) *magnâ ex parte infideles, duplices, & more Græcorum velut vulpes dolosi ... furtum & rapinam quasi pro nihilo reputantes; secreta Christianorum pro modico pretio Saracenis enuntiantes, inter quos nutriti sunt; quorum etiam linguâ libentius utuntur quam aliâ, & mores perversos magnâ ex parte imitantur. Consuetudines autem & institutiones Græcorum in divinis Officiis & in aliis Spiritualibus penitus observant, & Græcis tamquam Superioribus obediunt .... Dicunt, quod Latini omnes excommunicati sint, ideoque non possint excommunicare: negant à Filio procedere Spiritum Sanctum. Altaria, supra quæ Latini celebraverunt Divina, priusquam in ipsis celebrent, abluere consueverunt. Sacramentis etiam nostris nullam exhibent reverentiam; nec assurgere volunt, quandò Corpus Domini ad infirmos nostri deferunt Sacerdotes .... Diem autem Sabbathi adeo solennem reputant, quod non licet alicui eorum in Sabbatho jejunare, excepto tantummodo Sabbatho Sancto Paschæ.* Hactenus verba sunt formalia Jacobi de Vitriaco, Auctoris ac Testis fide digni, quæ Papebrochius refert (*Tom.2 Maji pag.806 num.7.*)

602 Ab hoc autem Schismate ait Papebrochius Tomo 1. Aprilis (*pag.777 num. 42*) Deum præservasse Socios S.Bertholdi, quos insuper ait vocari posse instituti Eliani propagatores. Ut adeo rami inutiles intelligantur esse dicti Syro-Græci; rami virides ac fructuosi sanctus Bertholdus ejusque Socii: vetusta arbor & truncus, qui cum ramis radicitus recisus est, status fuit Monasticus Orientalis, quem perverterunt & funditus everterunt Syro-Græci: à qua perversione per Dei gratiam exempti fuere S.Bertholdus ejusque Socii. De iisdem Syro-Græcis dicit Papebrochius, eos amisisse jus omne, quo ultra vocentur veri Monachi, & sancti Eliæ posteri; jus autem illud & illam ab Elia descendentiam, eo modo quo ipse ea intelligit, in Bertholdo ejusque Sociis fuisse conservata.

603 In his, quæ hactenus dicta sunt, quid est, quod Papebrochio improperetur? Nihil sanè; imò multum est, de quo ei gratias agant. Quot præclaras Christianitates plantarunt Apostoli & illustrissimi alii Sancti? Quot etiam ex illis vel perierunt, vel ferè sunt extinctæ? Dum diu multumque floridæ steterunt, dici de iis poterat, quòd essent vetustus truncus seu arbor, in quâ persistebat satoris sui virtus: at, postquam illæ, irrepentibus hæresi, schismate vel delictis aliis desierunt esse bonæ, paucis exceptis quos Deus sibi reservarat ut ex iis Christianus spiritus renasceretur; dici verè poterat de unaquaque earum, quæ perversæ fuerant, & de illo statu in communi, quòd velut rami inutiles fuerint cum suo trunco recisæ à præcipuâ radice; amiserintque & jus & nomen veri Monachatus; cujus semen servabatur in paucis illis, tamquam in verâ & hereditariâ Satoris posteritate.

604 Atqui hoc ipsum dici patitur Papebrochius (*tom.1 Apr. pag. 777 num. 42*) nolens pro tunc impedire quo minus Monasticus in Oriente status concipiatur velut *annosa arbor*, *quæ ab Elia* (inquit) *quondam plantata fuerit, & Legi gratiæ per Apostolos inserta, feliciusque revirescens Orientem implerit Monachis; quorum successores*

sores ac posteri Elianum Institutum propagarint; donec inutiles rami ab Ecclesiæ agro una cum suo trunco per Schisma excisi, nomini stanti jus amisere: quod tamen conservatum sit in semine, in illis (inquam) pauculis sub Bertholdo Eremitis, qui licet linguâ, ritu, fide moribusque diversi ab iis, in quorum locum successisse præsumuntur, possunt tamen dici etiam ipsi Instituti Eliani propago. Hactenus Papebrochius.

605 Quæro nunc ex Delatoribus, in quo consistit delictum Papebrochii? Non in eo, quòd Syro-Græcos vocet Schismaticos; quia tales reverà fuisse, clamant historiæ, & testatur Vitriacensis, S. Angelo Carmelitæ contemporaneus. Non, quòd tueatur Bertholdi ejusque Sociorum sanctitatem: non, quòd eosdem dici patiatur Eliæ propaginem; non, quòd eos à Schismaticis distinctos separet. Igitur in solo Papebrochio residet jus æquissimum querelæ, quam vertat in suos Delatores; quòd scilicet, dum de S. Bertholdo Sociisque dicit, non linguâ solum ac moribus, sed ritu quoque & fide illos à Schismaticis fuisse diversos; hoc suum dictum à Delatoribus invertatur in contrarium sensum; quasi Eliæ atque Carmelitis fidem, ritus Christianos, morumque honestatem denegaret.

606 Pius lector expendat, quàm bene vel malè conveniat hæc accusatio, cum iis quæ in vitâ S. Bertholdi de Carmelitis scribit idem Papebrochius, ut quidem accusatur, licet revera is commentarius sit Henschenii. Ibi nempe, post totius Terræ sanctæ, à perfidis Mahometanis exeunte seculo 13 occupatæ, deploratam jacturam, addit Auctor (*tom. 3 Mar. 791 num. 1*) quod sequitur: *In hoc communi omnium Christianorum mœrore, cujus vel nuda repræsentatio etiamnum animos affligit, illustre solamen divina bonitas præstitit; dum Ordinem S. Mariæ de Monte Carmelo cum aliis superstitibus Heroibus voluit ex Terrâ sanctâ in hasce ditiones transferri, & ubique per orbem Christianum dilatari, atque in plures etiam Congregationes distingui. Id, quanto totius Christianismi fructu factū fuerit, novit orbis universus, agnoscunt quoque summi Pontifices in plurimis huic Ordini concessis litteris Bullisque Apostolicis; & nos etiam in hoc opere conabimur confirmare, dum Acta quàm plurimorum Sanctorum hujus Ordinis singulis mensibus referemus.* Ad hæc quid Accusatores? Num fortè habet Papebrochius Schisma pro illustri solamine adversus Mahometem? An pro singulari Dei beneficio, quod huc venerint Schismatici? Totiusne Christianismi fructus est in illius opinione, quod fides pereat; & fructus quidem, quem summi Pontifices in Bullis suis Apostolicis agnoscant extollantque? Illustratne denique pro Ecclesiæ & Carmeli Sanctis eos, qui nec fidem, nec morum honestatem, nec ritus habuêre Christianos? Hæc qui ausit affirmare, delirus sit & amens. Ergo necessariâ consequentiâ manifestè falsum est, quod hîc ab accusatione imponitur. Muniat se Papebrochius armis tolerantiæ, non solum Christianæ, sed & Religiosæ; cujus præmium à Deo debeat expectare. Attendat interim ad alias accusationes & imposturas novas; quarum demonstratione dabit finem primæ hujus Apologiæ Classis.

CAPUT XX ET ULTIMUM.

Deteguntur novæ imposturæ aliæ. Impostura 1 super S. Bertholdo.

607 ANonymus verso fol. 3 *Vocis prætensæ Veritatis* suæ ait, quod *in Vita S.Bertholdi Henschenius & Papebrochius cæperint malignam suam intentionem .... animumque quem eatenus occultaverunt, depravatum atque occæcatum aperire.*

608 Respondeo. Martii Tomo tertio pag.791, hujus Sancti Vita illustratur per quinque numeros. In ipso Vitæ titulo vocatur ille, Sanctus, ac primus Prior Generalis Ordinis - Num.1 de Religione dicuntur, quæ jam ante retulimus - Num.2 refertur celebritas, quâ illum colit suus Ordo; Oratio, qua sui utuntur in ejus Officio, quod sumitur ex communi Sanctorum; indicatur luctus ob ejus Acta deperdita vel à Saracenis dissipata, citanturque Molanus & Lezana - Num.3. Citantur varii Auctores alii, omnes in laudem & honorem Sancti. - Num.4 citantur Baronius & Bellarminus: fitque animarum mentio, quas idem Sanctus viderit ascendentes in cælum; eorum quoque qui occubuerunt in odium fidei, eaque roborantur auctoritate Joannis Grossi Carmelitarum Prioris Generalis - Num.5. Ponitur ejusdem Sancti insigne elogium, perstringens miracula paralyticorum, quos sanavit; cæcorum, quos illuminavit; claudorum, quibus gressum restituit.

609 Hæc sunt, quæ de S.Bertholdo scribit Henschenius vel Papebrochius. Si Anonymus id vocat malignam intentionem, quam is denique vocabit benignam? Si hoc est scribere animo pravo & occæcato; quid tandem erit scribere animo recto & cupido honorandi Deum in Sanctis suis? Circa dicta afferatur verbum vel unum, quod sapiat redoleatve perversam intentionem, cæcitatem animi & passionem. Si Anonymo placuit hæc sua censura, quia numero 4 citantur Baronius & Bellarminus, qui non admodum favent antiquitati Carmeliticæ, prout optat noster Anonymus; id erit perinde ac velle, dictos Cardinales aliosque, qui idem sentiunt, annumerari malevolis, sinistre intentionatis, & occæcatis. Atqui talis voluntas, non videtur tolerabilis.

Impostura 2 super ætate Christi.

610 REv. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo (*in Exhibit. Error. Art.1 §.2*) & Delatores in (*Delatione anni 1692 fol.12*) accusant Papebrochium, tamquam qui sustineat cum Natali Alexandro, Christum vixisse 37 annos. Primus insimulat illum dementiæ & gravis periculi; ultimi, consequenter etiam falsificati Euangelii.

611 Tota hæc accusatio ludit in aëre respectu Papebrochii, qui sustinet, Christum vixisse 33 annos ac tres menses. Sic ait in Propylæo (pag.25.) *Baptismus Christi contigerit anno ætatis ejus trigesimo expleto; mors vero ætatis ejusdem trigesimo quarto per tres menses inchoato.* Idipsum etiam defendit ac multis rationibus stabilit Tomo 7 Maji (*in Paralip.pag.149.*) in Epistola quam scripsit ad Eruditissimum Emmanuelem Schelstratium: & (*paginis 19 & 20*) sententiam Natalis Alexandri vocat *paradoxam*. In Conatu Chronico-Hist. (*pag. 7. num. 3.*) vocat: *Novam & nemini auditam hactenus sententiam*: & satis pre-

premit Alexandrum. Eodem Tomo, in Notis marginalibus ad secundas litteras Patris Possini, dicit, eam sententiam esse contra Canonem Neocæsareensem, & contra sensum totiùs Ecclesiæ antiquæ. Adsit hîc testis Deus! Cum Papebrochius exprimat 33 annos ac 3 menses, quos vitæ Christi assignat; & adeo se opponat 37 annis, quos ei assignat Natalis Alexander, atque hunc tam apposite impugnet; quî fit, ut Accusatores illum legant, citent, atque deferant, sensu in omnibus inverso & in oppositum prorsus contrario?

612 Instat P. Fr. Sebastianus. Papebrochius in suo Propylæo (*pag.* 16.) ante secundas Possini litteras sic scribit: *Non potui non favere prædicto Alexandro, contra eamdem communem sustinenti, citius natum esse Christum, adeoque diutius vixisse inter mortales, quam annis 33. Non potuit non favere dicto Alexandro, qui contra communem sententiam sic tuetur Christi Nativitatem, ut faciat illum pluribus vixisse quam 33 annis.*

613 Respondeo 1. Papebrochius Alexandro favet eâ dumtaxat parte, quâ sustinet Christum vixisse *diutius quam annis* 33: nam super hos addit tres menses; at non eâ parte, quâ vult vixisse annos 37, supposito quod mors contigerit anno solum 34 per tres menses inchoato. Quod ad reliquum attinet, jam vidimus, quantopere eum impugnet: atque adeo hoc illi attribuere, manifesta est impostura.

614 Respondeo 2. Præter imposturam attexitur artificium, quo scilicet eâdem cursivâ litterâ, quâ P. Fr. Sebastianus citat verba Papebrochii, annectit insuper hæc: *Christus mortuus est anno ætatis suæ trigesimo septimo incheato.* Hoc additamentum est solius Accusatoris, quo facilius inducatur incautus Lector ut credat accusationi; habeatque pro textu Papebrochii, etiam id, quod alterius est additamentum.

615 Respondeo 3. Tametsi Papebrochius tenuisset aliquando sententiam Natalis Alexandri (quod tamen falsum est, nec probari id potest ex ejus Chronologiâ) inibi dat solutionem; adeo namque feriit illum ea novitas, ut diceret, velle se super eâ consulere Possinum: *Placuit igitur super hac novâ opinione ejusdem Possini sententiam exquirere.* Exquisivit, responsum habuit; & post hæc impugnat Natalis opinionem eo modo, quem jam retulimus. Ubinam ergo hic est illa dementia, ubi contradictio vel falsificatio Euangelii, ubi recessus ille à communi Ecclesiæ sensu? Adeone Accusatoribus licitum est, passim & ubique eo modo & eâ libertate tractare Papebrochium? nec nobis licebit illos interrogare, per quam Ecclesiæ doctrinam, per quem Euangelii textum, & per quam prudentiæ regulam imponant tamquam sententiam Papebrochio propriam, eam ipsam quam impugnat, tamque vivide repellit, ut vidimus?

Impostura 3 Super Assumptione B. Mariæ Virginis.

616 Rev. P. Fr. Sebastianus (*Exhib. err. Artic.* 10. *num.* 1.) sic arguit. *Contra omnium Sanctorum Reginam bellum suum exorditur Papebrochius.* Et §. 1. num. 2. *Papebrochius suspectam reddere molitur historiam Assumptionis B. Virginis Mariæ.* Et num. 3. Et de facto *non parum reddit suspectam.*

617 Declamatorius hujus accusationis strepitus est sanè grandis: at quo nitatur fundamento, videamus. Agens Papebrochius de sermone S. Joannis Damasceni, ait: *S. Joannes allegat nescio quam historiam Euthymianam vel Euthymiacam, ex qua refert historiam de Dormitione sive de obitu B. Virginis. Auctorem non reperio, qui nominetur Euthymius.* Quia, qui citatur communiter, floruit seculo duodecimo;

& cum S.Joannes Damascenus scripserit seculo octavo, annis quadringentis prius, non potest is esse, quem Sanctus allegat. Hoc est fundamentum (quia scilicet Papebrochius dicit, non invenire se auctorem qui vocetur Euthymius) quo nixus P. Fr.Sebastianus dicit, Papebrochium bellum exordiri contra Reginam Angelorum, & ejus Assumptionem reddere suspectam. Declaret nobis Rev. P.Accusator, quis octavo isto seculo fuerit Euthymius: quæ & qualia illius scripta: ubi asserventur: quæ fuerit ejusdem patria, vel cujus fuerit nationis, & cujus status. Si ista novit, cur non allegat in suâ accusatione, id beneficii præstando, non Papebrochio dumtaxat, sed & toti reipublicæ litterariæ? Si autem non novit; cum Papebrochio fateatur necesse est, nec se quoque invenire auctorem istius nominis. Ergo tali casu movebit & ipse bellum contra Dei Matrem, ejusque sacratissimam Assumptionem. Consequentia est legitima, & quæ bellum Accusatori moveat, dum non invenit Scriptorem istius nominis in seculo octavo.

618 Quis hunc feret argumentandi modum? Qui dubitat vel suspicatur, quis sit auctor alicujus libri, suspicatur etiam vel dubitat de iis, quæ talis liber continet: atqui Petrus suspicatur vel dubitat, quis sit auctor cujusdam libri, qui mentionem facit de Deo, de infinitis ejus perfectionibus, aliisque fidei articulis: ergo Petrus intendit dubium reddere, an sit Deus, an sint Fidei articuli. Exsibilanda sanè consequentia! Nemo non negabit hujus Syllogismi Majorem: multum alioqui laborarent Baronius, Bellarminus, & celeberrimi Doctores alii, qui de Auctoribus variorum operum passim dubitant, absq; eo quod dubitent de veritatibus Catholicis, aliisve optimè fundatis, quas opera illa continent. Quid sentiendum foret de sextâ Synodo, ubi reprobatus est liber, dictus *Itinerarium Sanctorum Apostolorum*? Quid de Gelasio Papa, & Romanâ Synodo, qui & ipsi reprobarunt librum, cui sub nomine S.Melithonis titulus erat, *de transitu B.Mariæ Virginis*? juxta Rev. P.Fr.Sebastianum videtur inferri, Papam & Concilium suspectam quoq; reddere veram mortem B.Virginis.

619 Denique, si cum Lezana Carmelita dixit, quod is qui Regulam S.Alberti proposuit subscriptam cum Datâ anni (ut jam vidimus num. 586) correctione ac pœnâ sit dignus; tunc aliquis interrogasset, quis Datam apposuerit, & ipse respondisset, se nescire; an propter hanc inscientiam diceretur Lezana suspicari vel dubitare, an S.Alberti Regula extiterit? Numquid R. P.Fr.Sebastianus, cum Delatoribus Hispanis, & omnibus universim Patribus Carmelitis, incunctanter responderet; Lezanam non dubitare de Regulâ, aliunde admodum certificatâ, sed solum de Auctore qui fingit subscriptam anni Datam? Papebrochius minimè dubitat de Assumptione Virginis, quam narrat Historia Euthymiana; tam venerando namque mysterio firmiter fidem adhibet, ac omnem venerationem quam Ecclesia concedit: solummodo dicit, non invenire se in octavo seculo Scriptorem, qui vocetur Euthymius.

620 Anonymus Gazulæ inventor, cum fictâ subscriptione, *Romæ 15 Julii*, plus ausus est effutire in Papebrochium hoc horrido scommatismo: *Proximum est* (inquit de illo) *ut neget realem Christi præsentiam in Eucharistiâ: & (si bene reflectitur) de facto jam negat corporalem Mariæ præsentiam in Cælo*. Reflectionem, quam hîc Anonymus requirit, adhibeat ipse super animam suam; atque consideret, quod, quam-

quamvis verba leviter volent, non leve tamen damnum post se trahant eorumdem consequentiæ. Id omne, quod hîc affirmat, nihil est nisi monstrosa chimæra: Assumptionem siquidem B. Virginis in cælum, quoad corpus & animam, tantum abest ut neget Papebrochius, ut ne leviter quidem suspectam reddat. Quod, si nihil plus habeat fundamenti (uti verè non habet) ad hoc illi imponendum, quam habuerit Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo; nec illud sufficiat, ad imputandam illi suspicionem; quanto sufficiet minus ad imponendam negationem?

621 Quantum ad illud. *Proximum est, ut neget realem Christi in Eucharistiâ præsentiam*; haud aliud meretur responsum quam dicere, non adeo lynceos & acutos nobis oculos esse, ut proximitatem istam videant; neque econtra esse tam obtusos, ut enormitatem non videant talis sic impressæ Gazulæ, quæ fingitur venisse Româ. Hujus auctor debuisset aciem oculorũ suorum eo usq; saltem extendere, ut videret turpitudinem seu infamiam, quam tali fictione erat incursurus, & quam jam expendimus supra num 511. Confide interim futurum nunquam ut oculis suis videat Papebrochium adeo turpiter lapsum; quoniam vero profundissima Dei judicia sunt, caveat ipse Anonymus sibi à simili lapsu. *Qui stat, videat ne cadat*, inquit, Apostolus. Videat etiam Anonymus & intelligat, quod, qui similes Gazulas finxit, in eisque tales errores imposuit Papebrochio, jam de facto ceciderit lapsusque sit in vitium quod opponitur veracitati; & quod primi lapsus disponant pedes debilitatos ad alios lapsus graviores.

Impostura 4. Super Natione Papebrochii.

622 AUctor *Vocis* prætensæ *Veritatis* folio 9. facit Papebrochium in Hollandiâ natum esse, eumque vocat *Hollandum linguæ effrænis*. Hollandum quoque facit auctor fictæ Gazulæ Romanæ. Unus & alter gaudent eo titulo uti, ut eo verisimiliores faciant errores, quos illi contra fidem attribuunt. Fictus Gazetarius ait: *Patiatur Hollandus Papebrochius*, qui *Fidem ipsam tantopere offendit; Diocletiano suo calamo passim dilacerans Nationes, Religiosos Ordines, Breviaria, Martyrologia, Synodos, Pontifices, ac SS. Patres; quos eodem passu deprimit, quo laudat extollitque doctrinas eorum, qui inter hæreticos sunt pessimi.* Et paullo postquam finxisset, Papebrochium negare corporalem B. Mariæ Virginis in cælo existentiam, in ipsum ludit ironicis his verbis. *Solatio sit Papebrochio, quod illum nemo dedignabitur agnoscere in suâ patriâ, non obstante universali illâ exceptione; Nemo Propheta acceptus è in Patriâ suâ.*

623 Facile animadvertet Lector, quanta sit in isto loquendi modo temperantia; quanta item reverentia erga Christi sententiam, quæ in ficta Gazula & mendaciis scatente profertur; animo nocendi Papebrochio, idque super falsitate, Nationem concernente!

624 RR. PP. Delatores (2. *part. Delationis anni* 1691 *fol.* 41) bis Papebrochium vocant *Francum* seu *Gallum*; & quidem non qualemcumque, sed *hypotheticatum, ut contra Hispaniam scribat, dextrorsum sinistrorsum, sus deque, sine justitia, ratione & veritate.* Verba sunt formalia Delatorum eodem loco, ubi *Aubertum Miræum faciunt esse Hispalensem, Auctorem Hispanum & Monachum Benedictinum.* Sed ut in hoc gravem

vem adeo passi sunt æquivocationem (ut supra vidimus num.405) ita quoque in altero fraudem sunt passi, dum Papebrochium oriundum faciunt ex Galliâ.

625 Rev.P.Fr. Sebastianus, traductus per Dominum Danielem à S.Petro (*fol.46 num.96*) aliud quiddam insinuat; nam impugnando Papebrochium dicit; *Sed multis ex Belgio & ex Germaniâ non bene sonat visibile Ecclesiæ oraculum*; ubi videtur dubitare, Belgano sit an Germanus. Juxta hoc ergo in arenam jam prodeunt Germania, Hollandia, Belgium & Gallia. Harum regionum quænam erit patria Papebrochii? Quænam harum eligetur velut efficacior ad probandum, utrum in suis Propositionibus erraverit Papebrochius vel non erraverit?

626 Interim dum quæstionem istam ventilant, & inter se decidunt qui eam moverunt, audiat Lector ex Nathanaële Sotuello, qui post Philippum Alegambe, an.1675 Bibliothecam Societatis auctiorem edidit, duas veritates. Hic (*pag.165*) sic ait: *Daniel Papebrochius, natione Belga, Patriâ Antverpiensis, duodeviginti annos natus Societatem amplexus est anno salutis 1646, & votorũ quatuor Sacramento se adstrinxit. Quinquennio docuit humaniores disciplinas, tum Philosophiam. Exinde socius adjunctus Joanni Bollando & Godefrido Henschenio ad edendas Sanctorum vitas; cum secundo peragravit magnam partẽ Italiæ, Galliæ & Germaniæ ad conquirenda Sanctorum Acta; & jam, collatâ cum eodem operâ, mandavit typis Acta Sanctorum mensis Martii tribus grandibus voluminibus in folio* &c.

627 Ex hoc testimonio, quod extractum est è libro, ubi ad ingressum in Societatem Iesu inscribitur cujusq; nomen & patria, constat, Papebrochium nec Gallum, nec Germanum, multo minus Hollandum esse, sed Belgam, natum Antverpiæ nobilissimâ civitate, seminario ingeniorum feraci ac producere solito scriptores celeberrimos. Atque ita, si allegabatur Hollandus esse in eum finem, ut ne quis in Papebrochio errorem ullum quantumvis gravem admiraretur (non enim, in Hollandiâ errare, rarum est) non etiam admiretur, quod ii, qui in causâ doctrinali de tot imposturis, quibus illum accusarunt convicti, convicti quoque maneant in hac historiali minoris momenti materiâ, dum illi Nationem & Patriam attribuunt diversam ab eâ quam dedit illi Deus.

628 Alteram etiam veritatem audiat Lector prima longè pretiosiorem. Berengarius abavus Petri Aurelii (quo tamquam inexpugnabili scuto se munit auctor, *Vocis Veritatis*) graviter diffidebat cum Venerabili Humberto Cardinale, & aliquando Ecclesiæ columnâ; cumque crederet fore, ut ipsum malè torqueret objectum nationis nomen, irrisoriè vocavit eum Burgundum. Lanfrancus, rei indignitatem non ferens, Humbertum defendendum suscipit, & lib. de Eucharistia sub initium, Berengarium sic alloquitur: *Etiamsi Burgundus esset, insipienter tamen arrogantia tua, nomen suæ gentis pro infamiâ sibi adscriberet; cum Spiritus Domini, ubi vult, spiret; & quem vult, adspiret; & Domini sit terra & universi qui habitant in eâ: & Princeps Apostolorum dicat: In veritate comperi, quia non est acceptor personarum Deus; sed in omni gente qui timet eum & operatur justitiam, acceptus est illi. Item Doctor gentium ad Galatas: Deus personam hominum non accipit.* Et circa libri medium: *Venerabilis Humbertus*, inquit, *quem exprobrando Burgundum nominas, quasi non posset Deus in Burgundiâ habere servos suos.*

629 Solida profecto est hæc doctrina, pia,

pia, verissima, sacris litteris suffulta. At volatile cudere folium, simulque fingere, quasi prodiret ex prælo Cameræ Apostolicæ; atque præter imposturam, qua Papebrochius per modum opprobrii dicitur Hollandus, abuti etiam divinis Christi verbis; quid dicam hoc esse? Ex verbis Lanfranci sibi deligant ea quæ voluerint ambo Anonymi; & de patriâ Papebrochii credant quod placuerit: illam ei velut propriam adscribere, quæ propria non est, nota falsitas est; propriam exprobrare, insipientia, juxta Lanfrancum, *Insipienter*.

630 Quid Michaëli Molinos profuit, quod in Catholicissima nostra Hispania habuerit suum ortum, in ordine ad errores, in quos incidit? & quid Hollandia inquilinis suis obfuit, qui hodie coronati triumphant in cælis? Solidius aliud medium quærant Anonymi ad impugnandum, si quid notâ dignum esse judicaverint: hoc namque (de quo nunc agitur) futile est; nec vim facit contra Papebrochium, & de solœcismo arguit eum quisquis illo pro disputatione utitur.

Impostura 5. Super Auctoribus, quibus Papebrochius utitur.

631 AUctor *Vocis veritatis* non satis habuit, Papebrochium vocasse Hollandum effrænis oris: ultra progreditur, & fol. 11 doctrinam illius (ô quam temperanter!) sic qualificat: *Fundatur* (inquit) *omnis ejus doctrina in axiomatis vel dictis Rabbinorum, seu, quod idem est, eorum qui Magistri vocantur Hebræorum ac Judæorum, hostium fidei nostræ; ab illis mutuatur eas consequentias, quæ vos percellunt primo ipso aspectu; videbiturque, quàm obnubilatam relinquat puritatem Dominæ Nostræ*. Semper magis ac magis me movet miseranda hujus Anonymi cæcitas, & periculum, in quod voluntariè se conjicit. Notet Lector particulam illam universalissimam: *Omnis ejus doctrina*: non dicit, *Aliquam*, sed *omnem* Papebrochii doctrinam fundari in Rabbinis, Hebræis & Judæis, fidei nostræ scilicet hostibus. Anonymus ad sequentem quæstionem arrigat aures; &, cum nos hortetur ad eliciendas consequentias, attendat ad unam alteramve ex innumeris, quas intemperies ejus offert.

632 Loquiturne Anonymus de *omni* doctrinâ quæ solum concernit Matrem Dei, & non aliâ; an vero de omni omnino, sparsâ per 14 tomos in qualicumque materiâ? *Si primum*: Papebrochius ex Euangelio probat perpetuam Mariæ sanctissimæ Virginitatem, hujusque votum; atque Ecclesiæ & Castitatis hostem vocat, qui tale votum negaverit. Ex sanctis Patribus Hieronymo, Hilario, Epiphanio, Chrysostomo, aliisque sanctis Doctoribus & Scriptoribus, & (quod plus est) ex libro Canonico Numerorum probat Legem, quæ B. Virginem compulit ad nubendum; & sic in materiis reliquis. *Si secundum*: Estne Ecclesiæ Doctor, sanctus Pater, Pontifex, Interpres, eruditus Cardinalis, Concilium Generale aliquod, quod & quē non citet Papebrochius? Utitur etiam Jure Canonico, Historiographis omnium Ordinum, multis quoque auctoribus Carmelitis, revelationibus probatissimis, innumeris stupendisque miraculis; per quæ illustrat præcellentias Catholicæ Fidei, confundit hæresim, extollit valorem caritatis erga Deum & proximum, exaggerat virtutem sperandi in Deum; excitat ad harum atque aliarum virtutum exercitium, & ad Sanctorum venerationem, per quos Deus tot ac tanta prodigia operatus est.

633 Quid autem? Si juxta Anonymum, *Vocis Veritatis* auctorem, Pape-

brochius non aliam doctrinam habet, præter eam quam hausit ex Rabbinis, Hæbræis & Judæis, hostibus Fidei nostræ, quid ad hoc dicemus? Auctores Canonicos, Synodos Generales, Jura Ecclesiastica, Ecclesiæ Doctores, aliosque viros omni veneratione dignissimos, esse ..? Sed non audeo totum dicere; quamvis, quod dicendum supererat, non aliò tendebat, quàm ad reprimendam audaciam Anonymi, cujus cholerae satius habeo verba denegare, ut succedat venerabundum silentium.

634 Quòd Papebrochius quandoque utatur auctoribus profanis, citetque leges aliquas & mores Hebræorum, mirum non videatur; in eo quippe imitatur Sanctos & Auctores celebres, nec sine fructu: sic namque facit, ut istarum, quas eruit ex Antiquitate, notitiarum scientia serviat Ecclesiæ ac veritati, ut dominæ suæ servire solet ancilla: de porcorum pedibus subtrahit margaritas, quæ suo pretio ditent thesaurum publicum; Ægyptiis suffuratur æstimatiorem supellectilem; & quis scit, an non eveniet aliquando casus, quo obtruncet Goliathi caput suo ipsius gladio? Belle dixit Petrus Blesensis Epist. 1. *Si causâ publicæ eruditionis aliqua de libris Gentilium fuerint interserta, vobis in fastidium non vertatur. Nam & David de diademate Melchom, idoli Ammonitarum, sibi diadema composuit; & Paulus Apostolus, ad improperium Galatarum, quandoque versus Homericos eleganter aptavit.*

635 Si Papebrochius talibus solum auctoribus nixus desereret veritatem sacræ Scripturæ, esset execrabilis & quâvis etiam gravissimâ pœnâ dignissimus: si propter solos illos flocci faceret doctrinam Sanctorum Patrum, temerarius esset, & dignus quem mundus abominaretur; sed non scio, in tantam illum amentiam incidisse. Quòd autem eorum Historiis ac Chronologiis quandoque utatur, ad fulciendum idipsum, quod aliunde intra ipsam Ecclesiam habet firma fundamenta sua; id videtur conducere ad lucrandas animas inimicorum, à quibus vix aliquid boni, & multum mali poterit expectare.

636 Hinc patet etiam responsum ad strepitosum illum titulum Exhibitionis Errorum, quos Rev. P. Fr. Sebastianus à S.Paulo dicit commisisse Papebrochium, *contra Christi Domini paupertatem, ætatem, &c; Summorum Pontificum Acta & gesta; Bullas, Brevia & Decreta; Concilia; S.Scripturam; Ecclesiæ Capitis Primatum & Unitatem; S.R.E. Cardinalium dignitatem & auctoritatem; Sanctos ipsos, eorum cultum, & Reliquias &c; Historias Sacras; Breviaria, Missalia, Martyrologia* &c.

637 Si rogatur autem Accusator, quibus fundamentis nixus Papebrochius contra prædicta puncta sic se opponat; respondet intrepide in eodem titulo, seu libri sui frontispicio: Non alio nititur fundamento, nisi quod sibi fodit, *ex meris conjecturis, argutiis negativis, insolentibus censuris ac sarcasmis, cum Ethnicis, Hæresiarchis, Hæreticis, aliisque auctoribus ab Ecclesiâ damnatis.*

Animadversio.

638 QUis hic poterit ex vero dicere, tali exorbitantiæ, qualis hæc est; tantæque in censurando facilitati, quantam hic ostendit Rev P. Fr. Sebastianus, fidem & venerationem deberi, ideo solum, quia ipse dixit? Quid monstri hoc est, audiri in Ecclesiâ Dei, quod, aliquarum recularum usum & proprietatis dominium Christo concedere, antequam vocaret suos Discipulos; eidem Christo annos ætatis tribuere 33 & tres menses; negare lapsum S.Marcellini Papæ, Acta Concilii Sinuessani;

ſani; dubitare, an talis vel talis Bulla expedita fuerit à ſummo Pontifice; opiniones tueri, quas docuere Sancti, Cardinales, & Eruditiſſimi Auctores alii, abſque eo quod in hunc uſque diem fuerint prohibitæ; negare, in antiqua Lege extitiſſe votum Religionis; & conſequenter tamquam rem probabilem ſuſtinere, ante Chriſtum non fuiſſe ſtatum ſubſtantialiter Religioſum; quid (inquam, ut repetito dicam) hoc monſtri eſt, quod, hæc dicta & ſimilia puncta tueri, audeat in Eccleſia Dei privatus & ſingularis homo in ſuo libro qualificare tamquam meras ſatyras, argutias negativas, inſolentes cenſuras, & ſarcaſmos, inſuper velut ſententias Ethnicorum, Hæreſiarcharum, Hæreticorum, & Auctorum ab Eccleſiâ damnatorum?

639 Iſtâ ſuâ cenſurâ Rev. P. Sebaſtianus à S. Paulo magnopere ſibi obſtrinxerit illos Auctores, quos allegavimus capite 1 hujus Apologiæ, alioſque huc uſque ſubinde citatos, ac fundamenta, quibus illi iidem nituntur. Vereri poteſt, ne illorum quilibet (ubi tam male ab ipſius calamo intellexerit ſe tractari) ſibi exprobret, quod S. Hieronymus Grunnioni Epiſt. 75. *Tibi ſoli licet de cunctis & Græcis & Latinis tractatoribus ferre ſententiam; & quaſi cenſoriâ virgâ alios ejicere de Bibliothecâ, alios recipere; & cum tibi placuerit, me vel Catholicum vel Hæreticum pronuntiare.* Nec hoc ſolum; ſed attentâ præcipantiâ, quâ Grunnionis calamus effundebat lituras, quibus Scriptorum famam maculabat; eumdem in Epiſtolâ ad Ruſticum datâ iis depingit coloribus, quos hic referre non eſt neceſſe. Judicabat Sanctus, quod, qui tantâ facilitate carpebat diffamabatque aliorum ſcripta, eſſet iſto impugnationis genere corrigendus.

640 Poteſt etiam idem Rev. P. Accuſator ſibi perſuadere futurum, ut dictorum auctorum unuſquiſque cum S. Gregorio (19 *Mor. Cap.* 23) ſibi inculcet hoc ſalutare monitum: *Notandum video, ne ad proferendam ſententiam unquam præcipites eſſe debeamus; ne temere indiſcuſſa judicemus; ne qualibet mala nos moveant; ne paſſim dicta ſine probatione credamus.* Ab iiſdem quoque cum Alphonſo de Caſtro (*lib. 1 contra Hæreſ. cap. 7.*) ſibi dictum putet Rev. P. Sebaſtianus. *Si forte quempiam viderint, qui vel digito tranſverſo ab eorum ſententia diſcedat (oculatus teſtis loquor) hæreſim ſtatim inclamant.* Et paullo poſt addit. *Quo fit, ut ii, qui tam leviter de hæreſi pronuntiant, non expendentes de qua re loquantur, ſæpe ſuâ ipſorum feriantur ſagittâ, incidantque in eam foveam quam aliis parabant.*

641 Hæc & his ſimilia cogitet P. Accuſator ſibi reſponderi à tot tamque gravibus Doctoribus, quos hactenus citavimus, & quos ille indebite caſtigat; verbis jam allatis inſinuans, eorum rationes & argumenta in eo, in quo cum iiſdem ſentit Papebrochius, eſſe meras ſatyras & inſolentes cenſuras, non aliunde conquiſitas, quam ab Hæreticis & Hæreſiarchis. Tale tamque rotundum pronuntiatum Rev. P. Fr. Sebaſtiani nimis forte eſt, quam ut ejus voces velut ſurdi non audiamus, aut tamquam muti non reſpondeamus. Non enim in eo jam vertitur cauſa ſolius Papebrochii; nec ſolus ille, ſed magna pars Eccleſiæ læditur; quapropter tacere non licet. Cum autem fieri non poſſit, ut eadem Propoſitio vel Theſis, à decem, viginti, triginta, vel pluribus etiam Auctoribus propugnata, error vel hæreſis ſit in uno, non item in aliis; S. Cyrillus Alexandrinus in Apologiâ ſuâ vult, vel nullum vel omnes in iſto criminandi modo comprehendi: *Atque ita ſimul* (inquit) *cum aliis vel culpâ liberarent recte ſentientes ac loquentes, vel juſtæ condemnationi ſubjicerent.*

642 Nec debet Rev. P. Fr. Sebastianus à S. Paulo sententiam hanc in malam partem sumere; negare namque non potest rationis istius veritatem, quando plures sunt unius ejusdemque opinionis. Nec etiam potest negare, quin res sit admodum dura, in materiis tam seriis tamque sacris, aliud Papebrochio concedere nolle, quam quod illius rationes ac fundamenta satyræ sint ab Hæreticis haustæ. Tandem negare non potest, quin ex numerosissimâ Auctorum Papebrochio faventium classe quam plurimi sint sibi non inferiores, sive in virtute, sive dignitate, sive in litteris. Quâ igitur ratione licebit Rev. P. Accusatori in re, quæ tot tamque illustres Auctores tangit, eosdem ita impune lædere, ut nemo sit qui permittatur contra hiscere? Vel unde tam potens est illius arbitrium, ut jaculum, quod reipsâ calamus ejus jacit in omnes illos, solum unum feriat Papebrochium? Cur hoc ponderari non debeat, quando arguitur dumtaxat à ratione solâ, sine læsione personæ?

643 Insuper, si bene reflectitur ad citata jam verba dicti P. Fr. Sebastiani, dum *argutias negativas* vocat argumenta quædam negativa, quæ in certis materiis sunt revera efficacissima; videtur eo tendere, ut ne ista talia argumenta vim obtineant pro negandâ vel sequendâ aliquâ opinione; & ut pro omni solutione contemnantur, tamquam futiles argutiæ, absque ullâ rationis soliditate. Hoc quoque reflexione dignum est, quod videatur, sub nomine argutiarum absque substantiâ, enervare velle fundamenta, quibus nixi Baronius, Bellarminus, aliique præclari scriptores negant Antiquitatem, quam RR. PP. Carmelitæ prætendunt. Audiatur S. Augustinus (15 *de civit. cap.* 23.) *Omittamus* (inquit), *earum scripturarum fabulas, quæ apocryphæ nuncupantur; eo quod earum occulta origo non claruit Patribus, à quibus usque ad nos auctoritas veracium Scripturarum, certissima & notissima successione pervenit. In his autem Apocryphis, etsi invenitur aliqua veritas, tamen propter multa falsa, nulla est Canonica auctoritas. Scripsisse quidem nonnulla divina Enoch, illum septimum ab Adam, negare non possumus, cum hoc in Epistolâ Canonicâ Judas Apostolus dicat. Sed non frustra non sunt in eo Canone Scripturarum, qui servabatur in templo Hebræi populi, succedentium diligentia Sacerdotum. Cur autem hoc, nisi quia ob antiquitatem suspectæ fidei judicata sunt? nec utrum hæc esset, quæ illa scripsisset, poterat inveniri, non talibus proferentibus, qui ea per seriem successionis reperirentur rite servasse. Unde illa, quæ sub ejus nomine proferuntur, & continent istas de Gigantibus fabulas, quod non habuerint homines patres, recte à prudentibus judicantur non ipsis credenda.*

644 Quid toto hoc textu aliud agit Sanctus Augustinus, nisi quod arguit ab eo, quod Patribus non innotuerit origo talis libri, nec illius mentio ab iisdem facta sit? Allegat Sacerdotum vigilantiam, quâ reliquos libros in templo servabant, cur non etiam servarent istum? cur ab his Sacerdotibus ad alios qui successerunt, non fuerit talis libri devoluta notitia? Hinc concludit idem S. Augustinus, antiquitatem libri, cujus origo nota non est, prudenter negari. Hæc eadem ratiocinatio cum debitâ proportione applicetur iis rationibus, quas cum Baronio, Bellarmino, aliisque affert Papebrochius contra librum Joannis Hierosolymitani, contra antiquitatem quam illi non admittunt, & contra Enoch ab Amathim quem negant. Videamus quoque, an ille argumentandi modus, in S. Augustino ac aliis, quos causâ brevitatis omitto, solum sit futilis & contemnenda argutia, non autem efficax argumentum? Si argutia non sit, sed solida ratiocinatio contra

tra librum, quem allegabant, antiqui illius Enoch; cur non etiam erit contra historiam Enochi novi de Vita S. Angeli, & contra alia quædam puncta?

CONCLUSIO CLASSIS I.

645 IN omnibus hactenus hic relatis expensisque viderit Lector multas easque præcipuas Propositiones, quas *Vox veritatis*, aliaque in publicum sparsa folia, attribuunt Papebrochio; illum passim proclamando tamquam Scriptorem, qui inter alia denegat Matri nostræ Ecclesiæ sua Sacramenta; Mariæ & sponso suo Josepho virginalem puritatem; veritatem Euangelistis; Christo domino nostro paupertatis amorem: & hæc quidem omnia attribuunt illi, non qualitercumque aut per errorem intellectus, sed per voluntatis pertinaciam, quasi scriberet in omnibus tamquam aliter Lutherus, *contra Deum & animam suam.* Sed simul viderit idem Lector, quod objecta illa non aliter probent Adversarii, quam partim per imposturas, partim per insidam clausularum truncationem; partim per deviantem à Latino versionem Hispanicam; partim denique per privilegium, à nemine hactenus agnitum, cujus vi, respectu unius ejusdemque sententiæ, reliqui auctores sint viri eruditi, venerandi ac Catholici; at solus unus Papebrochius fit ignorans, blasphemus, ac Hæreticorum & Hæresiarcharum sequax.

646 Ad plures alias Propositiones Papebrochio impositas responderem; sed supersedeo, sperans fore, ut lucem publicam brevi aspiciat ipsiusmet integra responsio ad RR. PP. Fr. Sebastianum, Delatores, & alia folia; quâ id unum curabit, ut ostendat se alienum esse ab impositis sibi erroribus; vel certè agnoscet retractabitque ut Catholicus, sicubi suus calamus per fragilitatem à veritate deflexerit: præsertim de Historicis dicente S. Augustino Epist. 131 ad Memorium; *Historia sanè, cujus scriptores fidem se perspicuè narrationibus suis habere profitentur, fortassis habeat aliquid cognitione dignum liberis, cum sive bona sive mala hominum, tamen vera narrantur. Quamvis in eis cognoscend...., qui Spiritu sancto non adjuti sunt, rumoresque colligere humanæ fragilitatis infirmitate compulsi sunt, quemadmodum non fallerentur in plurimis, omnino non video. Est tamen eis aliqua propinquitas libertatis, si voluntatem mentiendi non habent; nec homines fallunt, nisi cum ab hominibus humanâ infirmitate falluntur.*

647 Eminentissimus Bona (*Tom. 2 pag. 1*) de Crisi, quam facit inter auctores quos citat, sic ait: *Sæpe decipimur, sæpe dormitamus: ut autem ipsi veteres, ita nos posteri castigabunt, hoc summam habente æquitatem, juxta sententiam Jurisconsulti (ff. quod quisque juris l. 1) ut idem jus nobis dicatur, quod ipsi aliis diximus.*

648 Mirè pretiosa sunt hæc verba sapientissimi Augustini & pientissimi pariter Cardinalis; quibus valorem & facultatem concedunt dicendi, quod quisque sentit, dum occasio id ita requirit; horrorem etiam innuunt & aversionem, quam à mendacio debet habere, quisquis historias scribit; facilitatem quoque errandi, cui (non obstante vera scribendi proposito) quilibet homo expositus est. Et quâ mente putamus Papebrochium, describendis Historiis & Actis Sanctorum, quæ illustrat, voluisse tantopere insudare, & quorsum? Id ipse declarat (*Tom. 2 Maji pag. 799 num. 3*) agens de Sancto Angelo Carmelitâ; *Tacere possum* (inquit), *mentiri non volo*. Et de facto tacuit sæpe, suspicatus, vel ex prævisо veritus orituras offensiones, quas silendo malebat evitare

649 Attamen compulsus postmodum ad reddendam silentii sui rationem, nullo modo mentiri voluit: esset autem mentitus, si scriberet contrà quàm sentiret. Si in hoc suo sensu deceptus est, non est hîc rea voluntas; sed est intellectûs humani fragilitas, decidentis id, quod in ideâ sibi sistebatur præsens, dum eatenus post diligens examen non potuisset solidius invenire fundamentum. Animus dicendi verum, in iis præsertim quæ spectant ad facta, non semper habet in promptu instrumenta, quæ verum demonstrent; dependet res sæpe ab occasione, à circumstantiis temporis, quæ non semper sunt eædem: & solet subinde veritatis amor postmodum invenire, quod antea diligenter quæsitum reperire non potuerat.

650 Tali casu, post tam felicem veritatis adeptionem, alterantur circumstantiæ, mutatur dictamen & opinio, sola veritatis species alternatur cum ipsa ejusdem realitate: & hæc ipsa mutatio probat immotum animum sequendi semper id quod judicatur esse verum. Conspicitur hoc in quovis Tribunali, quando judices mutant sententiam; in personis etiam particularibus, & quando prius suum votum corrigunt: estq; id manifestum signum dilectæ sibi justitiæ, in jure & ab Auctoribus tantopere laudatæ, quin & ab ipsis summis Pontificibus, circa causas judiciales, in praxim reductæ.

651 Quando Accusatoribus publicis occurrit aliquid, quod circa puncta quædam Historialia displiceat in Papebrochio; adsuntque instrumenta seu nova seu vetera eatenus non visa, quæ evincant oppositum, remedium est facile, eadem scilicet communicando. Sic factum est apud Illustrissimos Ordines S.P.Dominici, & S.P.Francisci de Paulâ: quorum primus subministravit notitias circa Officium quod de sanctissimo Sacramento composuit Angelicus Doctor S.Thomas; alter eas quoque, quæ ætatem concernunt gloriosissimi sui Patriarchæ. Unas & alteras amplexus est Papebrochius, atque priorem suam revocavit opinionem, in quâ deceptus fuerat sine culpâ; & verò in suâ retractatione ostendit candorem animi ac veritatis amorem, expertus nimirum & imitatus id, quod S.Augustinus & docuit & fecit.

652 Qui in his aliisque punctis sic se habuit, idem faciet indubitanter in istis, quæ in præsentiarum tantopere displicent Accusatoribus; dummodo ostendant hi, illum cum reliquis, quos sequitur, deceptum esse. Dum id non ostenderint, poterit Papebrochius cum S.Hieronymo dicere: *Patere me, quæso, errare cum talibus*. Si errorem esse dicitis id, quod circa antiquitatem & vota antiquæ Legis sentio; patiamini me, quæso, errare cum tot sanctis Patribus & Ecclesiæ Doctoribus, qui Dei Matri, non solum quoad dignitatem, sed etiam quoad tempus primatum tribuunt Voti Virginitatis: sinite me errare cum Bellarminis, Baroniis, Capisucchis & aliis, quorum eruditionem pariter & pietatem Christianus orbis veneratur: sinite errare me cum plurimis, qui librum Joannis Hierosolymitani velut genuinum partum non agnoscunt; cum innumeris denique, qui Luitprando, Flavio, Juliano &c. non fidunt; & inter eos cum ipso Joanne Bollando, vel in vestrâ accusatione laudatissimo.

653 Si ob hæc aliaque puncta (in quibus Papebrochius idem sentit quod alii plurimi, ipse solus electus tamquam scopus fuerit, in quem velut in Lutherum, Calvinum, Wicleffum, & ejusmodi farinæ hæreticos dirigantur publicorum foliorum

liorum jacula; si post detectas jam Accusantium imposturas, & relatas in hac operis primâ parte responsiones, Papebrochius cogatur nihilominus eadem vel similia pati; solatio sit illi S.Hieronymus, propter opera sua plurimum & ipse passus, uti videre est initio Vitæ S.Hilarionis, Epistolâ ad Pammachium, & alibi sæpe, ubi se defendit contra Jovinianum. Solatio sit S.Augustinus, multum similiter passus & ipse, etiam à Catholicis, vocantibus illum per ludibrium *Prædestinatianum*, & novæ hæresis inventorem. Consule, quod in suam defensionem ille scribit in libris de Gratiâ & libero arbitrio de Correptione & gratiâ, de Prædestinatione Sanctorum, de dono perseverantiæ. Vide etiam, quod in ejus favorem scripsit S.Prosper.

654 Solatio sit denique, consideratio Dei, similes procellas permittentis, non ad certum naufragium, sed ad solum experimentũ; ut per similes accusationes exerceat Scriptoris patientiam; ut mox (ubi procellam omnem deterserit) in præmium collaturus illi nova beneficia. Hoc videtur voluisse innuere Zozimus Papa Epist. 3. his verbis: *Etiam magnorum virorum cum ipsis Auctoribus nonnumquam scripta periclitantur, interpretantis arbitrio.* Notetur hic terminus *Interpretantis arbitrio*, quasi diceret Papa: Periculum, quod viri, etiam magni, propter sua scripta incurrunt, non nascitur ex originali eorumdem textu, sed ex alienâ interpretatione, & quidem non aliter fundatâ quam mero Accusantis arbitrio, dum imponit vel contorquet auctoris accusati sensum. Interim autem, dum ejusmodi arbitrium apud credulos locum rationis obtinet; quis dubitat, quin Scriptores alii in famâ suâ naufragati sint, alii eidem periculo sint expositi?

655 Infinitos modos ac vias novit Deus, quibus possit & resarcire quod perditum est, & quod imminet periculum avertere: nec parvi pendendum est, quando rem ita disponit idem Deus, ut ii ipsi, qui arbitrariam Accusantis interpretationem ut veritatis oraculum susceperant, postmodum in Accusati textu deprehendant oppositum. In sinu sibi plaudat Papebrochius, quod suus textus hactenus allegatus, inque publicam lucem datus, non deneget Christo paupertatem, non veritatem Euangeliis, non SS.Josepho & Mariæ puritatem, non Sacramenta Matri Ecclesiæ; nec ullibi in suo textu inveniantur meræ hæreticorum argutiæ, quæ solæ sint fundamenta eorum quæ scribit ille; nec alia jam relata, in quibus Accusatores illum velut monstrum proponunt contra Deum & Ecclesiam.

656 Finem impono huic primæ Classi; & quam illius initio num. 15. præfixi Protestationem, hic renovatam cupio; monens iterum, abfuisse procul à me mentem offendendi Communitatem quampiam, nedum pungendi personas aliquas in particulari; sed impugnandi dumtaxat eorum argumenta & dicteria; quâ super re (in materiâ præsertim adeo gravi) non est qui merito possit conqueri. His non obstantibus, sicubi videbor excessisse limitem rationis, libenter me subdam, non illis tantummodo, qui ratione officii sui mihi præsunt; verum etiam particulari cuilibet, quem propter doctrinam suam pacatumque judicium, ut talem in tali gradu debeo revereri.

657 Verum, siquid alicui, vel aliquibus in particulari displicuerit, solus ei dolor meus seu animi displicuit ægritudo, quam in quibusdam casibus naturaliter parere solet ipsa ratio. Poterit illi vel illis esse levamini id, quod corrivali suo dixit Petrus Blesensis, Epist. 131. *Coxi* (inquit) *pul-*

pulmentum tibi : si vero colochyntidas sapiet exhortatio minus blanda, farinam patientiæ & devotionis Eliseus apponat. Hoc Blesensis petit, dum carpit & exhortatur. Atque idem quoque videtur posse petere, quisquis solâ ratione ductus suisque nixus Auctoribus (absque digressione personali, ad quempiam in individuo, nedum in communi pungendum) amarissimas retundit imposturas, eo collimantes, ut viris, quoad doctrinam ac mores integerrimis, famam affricent hæreticorum.

658 Econtra facere, perinde foret, ac suum tribus quatuorve non bene affectis viris desiderium concedere, optantibus silentium patienter servari, etiam in illis punctis, contra quæ, non minus quam leones, rugierunt ipsi Sancti; aversantibus quamvis defensionem, quam tamen suis Apologiis iidem Sancti nos docuerunt. Hoc autem perinde foret, ac suscitare memoriam sancti Prophetæ, eumque citare ad eradendos de populo Dei, quicumque pro ejusdem tempore substantialia Religionis vota non admiserint, uti nec perpetuam ab eo usque modo successionem. Perinde foret idem ac velle, ut ne (dum ipsi dictum Prophetam citant) citent etiam alii, ad ostendendum, se quoque, tamquam veros Israëlitas esse de populo Dei. At quidquid id est; omnes, sive ii qui asserunt, sive qui negant substantialia ista vota & successionem, recurrunt ad Sanctissimum Prophetam Eliseum, invocantque ejusdem patrocinium ad devotionem: *Farinam patientiæ & devotionis Eliseus apponat.*

Interp. Hic primam Calumniarum Classem, earum scilicet quibus Papebrochii fama laceratur & doctrina traducitur absolverat Auctor noster; transiturusque erat ad secundam Classem, Societatis nomini vindicando destinatam; quando Superioribus, ejusdem Societatis visum est posteriores illas, ut minime novas, sæpiusq; & à variis per varias regiones falsitatis convictas, minus egere accelerato remedio, quam priores, quarum atrocitate mirum quantùm turbabatur Hispania tota. Prodiit ergo prima Classis anno *1696*; secunda autem necdum comparuit, obstante eodem illo Decreto, cujus prætextu exempla primæ intercceperunt supprimuntque Ministri S. Officii.

Concludens ergo Auctor Primam Apologiæ partem, pauca monitum lectorem dimittit; ac primo, quod licet Exhibitio errorum Latine prodierit, eam tamen præcipue refutet quatenus habetur Hispanice: tum cavet ne sibi fraudi sit allegasse genuina auctorum à se citatorum verba, si forte in iis contineantur, termini, censuram à legitia potestate ferendam importantes; *Præscindo*, inquit, *à tali censurâ, nec illam allego ad ejusdem persuasionem; sed solummodo ad referendum dictamen Auctorum suorum in eâ formâ, quâ nobis scriptam illi reliquere, permittitque currere Ecclesia.* Ac denique, occasione Bibliothecæ Hispanicæ recens Madritum perlatæ sic scribit:

662 Vix finis impressioni hujus Apologiæ impositus erat, cum in manus pervenêre Tomus 1 & 2 Hispanicæ Bibliothecæ, Domini Nicolai Antonii, Romæ impressus anno 1696. In primo Tomo (*lib. 6 cap. 16 num. 363*) sic ait: *Luitprandus Diaconus Ecclesiæ Ticinensis, qui postea fuit Cremonensis in Italia Episcopus, unus ex illis est, quorum auctoritatis & nominis velamento usus Proteus multiformis Toletanus, fictitiam historiam nostræ gentis, sinceræ ac veræ locum occupaturam, conficere se posse, in animum induxit. Sed cum, juxta divinum Proverbium, frustra rete jaciatur ante oculos pennatorum; quantumvis bonæ fidei nonnullis & patriæ amantibus, lenociniaque rerum allectis, dolosum aucupium, non sine quadam Hispanæ gravitatis jacturâ, quondam imposuerit; accenso jam hoc tempore defæcati judicii lumine, proposito ac spe suâ cadere cœpit; monitique tensarum insidiarum prudentiores, avertunt se alio; hosque Syrenarum cantus (ut sic dicam) veritatis malo alligati, surdâ aure prætereunt.*

663 Per

663 Per extensum deinde prosequitur, describitque, quis & qualis fuerit præfatus Luitprandus, faciens illum natione Italum, professione Historiographum seculi decimi, non autem rerum spectantium ad Hispaniam; nec vult, illum Toleti fuisse Subdiaconum; impugnatque Higueram ejus editorem; ac binas ejus Epistolas ad Chronicon Luitprandi præliminares refutat, velut erroribus & mendaciis scatentes: manifestat etiam quæ dicto Chronico abstulerit ille, quænam mutaverit, addiderit, interpolarit; eumdemque Higueram de vitiis aliis quàm plurimis notat.

664 Idem Nicolaus Antonii, (*eodem libro cap. 22 num. 454*) agens de Auberto Hispalensi, sic ait. *Altera fabula est Luitprandianæ similis; quam lusit ætate nostrâ famæ gentis suæ Hispanæ, sibique ipsi æque inimicus homo. Atque ea quidem digna visa est, cujus inventionem & promulgationem solicitè atque adeo plenè referamus. simulque falsitatis documenta aliqua (siquidem omnia Augiæ esset stabulum purgatum velle) in medium producamus.* Consule etiam in ejusdem Indice, quid dicat de Chronicis Dextri, Maximi, & Juliani; quid item de eorumdem fabulis vitiisque, quæ notat.

Animadversio.

665 QUi scribit eo stylo, quem ex parte vidimus, & qui per otium videri latius potest in ejus Tomis, Hispanus est, suæ nationis amans, doctissimus, & in quovis Historiarum genere versatissimus, nec minori plausu ubique acceptus: atque adeo (*pag.* 37) in præliminaribus ad Tomum 1 (*num.* 2) Encomiastes quidam breviter sic de illo testatur. *Auctor hujus antiquæ Bibliothecæ Hispanæ alius non est, nec esse facilè potest, nisi eximius ille vir, eruditionis inexhaustæ & quasi infinitæ lectionis, Dominus Nicolaus Antonii, inter omnes cujusvis nationis & instituti Doctores celeber.*

666 Quis locus est, ubi id testatur & prælo publico divulgat quaquaversus? Roma, Orbis & Urbis caput. Cui opus dedicatur? Ipsi S. P. N. Innocentio XII. Quis edit in lucem? Eminentissimus Dominus Cardinalis Aguirre, Hispanus natione, eruditione notissimus hoc seculo.

667 Igitur, dum coram Christi Vicario, Collegio Apostolico, tot clarissimis viris, qui Romæ sunt ornamenta, Eminentissimus Cardinalis in lucem profert hanc Bibliothecam; quis tam amens sit, ut vel per levissimam umbram audeat suspicari, quòd per illam convellantur veræ traditiones, nedum negentur Sacramenta, aut gloriosæ Hispanorum Nationi bellum indicatur? Intelligentium judicium est, quòd D. Nicolaus viriliter potius pro eâ pugnaverit, aciemque sui calami tamquam verè sapiens, strinxerit pro veritatis defensione, in odium fabularum ac falsarum historiarum, à falsis veras discernens. Vide approbationem, quam de mandato Rev. P. Magistri Sacri Palatii dedit Pater d. Joannes Baptista Miro, Monachus Cassinensis; atque versus, quibus Hispanis congratulatur, quòd purgatam à fabulis tandem historiam suam videant.

Interim non terreatur Papebrochius, imò bene animetur potius ob ea, quæ *Vox* prætensæ *Veritatis*, ac RR. PP. Delatores, citatis jam locis, adversus illum divulgant, reum condemnantes, quia Luitprando & Hauberto Hispalensi non fidit. In sinum se conjiciat divinæ

Providentiæ quæ mala novit in bona convertere; & quidem (si secundum hominem loqui licet) gaudens fruatur nobilissimo illo partu rationis, per quam fieri nequit, ut auctor quispiam in eodem sensu eodemque se explicandi modo vituperium mereatur, alii verò in eodem ipso puncto laudem ferant & famam illustrium Criticorum pariter & Historiographorum.

Omnia sub correctione S. Matris Ecclesiæ.

FINIS.

INDEX CAPITUM

LECTORI PAPEBROCHIUS.

De novo-antiquo R.P.Sebastiani Memoriali.

Cum hæc Apologia aliquo usque sub prælo profecisset, id est sub initium mensis Junii, octo diebus post editam tertiam Responsionis meæ partem, ex latibulis suis prodiit aliqua replica ad priores ejusdem Responsionis Articulos duos, imposturas & calumnias Exhibitionis non retractans vel excusans, sed novis cavillationibus pallians aut confirmans, Titulus. Memoriale pro Auctoritate Apostolicæ Sedis &c. *Annum impressionis Christi 1697 notat Typographus: hunc autem vere notari, non solum credibile faciunt dies* 10 & 14 Septembris *subscriptus approbationibus, sed etiam alia argumenta complura. Attamen ut vetera sint novem folia, quibus duo isti Articuli absolvuntur; recentioris multo impressionis est* Præambulum, *quo denuo prætendit Auctor persuadere, non in ipsismet Carmelitis, sed in me residere culpam, hujus non jam amplius litterarii conflictus. Verum prævertit hoc ipsum Præambulum* ELUCIDATIO MEA, *refutans illud prius quam prodiisset, quod post parturitionem plus quam novem mensium nescio quæ causa abortiri fecerit ante maturitatē. Si quid ibi recoquitur ex Præambulis Exhibitionis, totum puto abunde refutatum à P. Rayæo, & per eorumdem Præambulorum Examen: cui si quid adhuc deesse videatur, erit qui suppleat. Dicitur sua Sanctitas silentii præceptum condere, tenendum ab omnibus aliàs in partem alterutram scripturis aut disputaturis de processione & successione ab Elia. Id si fiat, me ac socios meos religiosissime parituros profiteor; & ut Pontifex non prohibeat, nihil tamen magnæ rei permissurus sum imprimi prius quam in lucem sit editus 2 Tomus Actorum Junii, moras nimis quam longas passus ex illa annorum duorum concertatione.*

VERA ORIGO

Et continuata Physicè nec unquã interrupta

SUCCESSIO

SACRI ORDINIS CARMELITANI.

Historicè demonstrata

PER DANIELEM PAPEBROCHIUM

Societatis Jesu Theologum.

QUatuor sunt, quæ impensè desiderant PP. Carmelitæ, circa Institutionem sacri Ordinis sui. Primum, ipsum institutum esse à sanctissimo Propheta Elia. Alterum, institutum esse in monte Carmelo. Tertium, institutum esse à prædicto Propheta, adhuc inter mortales versante, seculo ante Christi nativitatem nono, vel decimo; eo modo, quo seculo, post Christum decimo tertio, à SS. Dominico & Francisco inter mortales adhuc versantibus, instituti fuerunt Ordines Prædicatorum & Minorum. Quartum, ab illa ante Christum institutione, Ordinem ad hæc usque tempora per annos omnino bis mille & septingentos, continuatam physicè, nec unquam interruptam reipsa Successionem habere.

Prima duo, quod institutus sit Ordo ab Elia, & institutus sit in monte Catmelo; nescio, an ullus Historicorum, qui antiquissimæ ante Christum Institutioni refragrati sunt plurimi, ad-

miserit. Admittunt utrumque, & solide probant Hagiographi, qui Acta Sanctorum illustrant; eatenus profecto bene meriti de Ordine Carmelitano, qui nihil potius habet quam illa duo.

Tertium, de Institutione Ordinis ante Christum; & Quartum, de Successione ejus, inde continuata physicè, & numquam interrupta; candide fatentur iidem Hagiographi, se conciliare cum veritate historica non posse; admissuri tamen etiam Successionem physice continuatam, & numquam interruptam à vera institutione; si illi, quemadmodum verum Auctorem, S. Eliam; & verum locum, montem Carmelum; ita etiam verum tempus, seculum Christi duodecimum liceat assignare.

Licere id sibi putavit Annalistarum Princeps Baronius, ad annum 1181, quem Historici extra Ordinem Carmelitanum passim nunc sequuntur, docentes, Sacrum Ordinem illum institutum quidem esse à Propheta Elia, & in monte Carmelo; sed seculo Christi duodecimo, per Revelationem, qua jussit, illic Ordini principium dari; unde & ipse Elias merito appelletur Carmelitarum Pater, Dux, Auctor, Institutor, & Fundator: quemadmodum Sanctissima Virgo Maria, per similem Revelationem, postea instituit sacros Ordines duos, Servorum & de Mercede; eorumque propterea, etiam in Officiis Ecclesiasticis, appellatur Mater, Dux, Auctor, Institutrix, & Fundatrix.

Quod autem Ordo Carmelitanus seculo Christi duodecimo institutus sit, historice demonstrari potest. Primo, ex Itinerario quod inter omnia ejus ætatis ac generis elegantissimum scripsit *Joannes, Sacerdos pientissimi Phocæ, filius Matthæi Monachi in Patmo insula se exercentis: qui* (Joannes) *vidit loca Sancta, anno* 1185 secundum Græcos; secundum Latinos, 1193: quod Itinerarium Leo Allatius ex Græco Latinum fecit, laudavit, & græcolatinè imprimendum curavit. Joannes ergo iste seculo Christi

duo-

duodecimo exeunte, etiam in montem Carmelum peregrinatus, accurate ſi quis alius, deſcribit, quæ illic auribus ſuis audivit, & oculis ſuis vidit; nempe inventum à ſe in Carmelo fuiſſe *hominem* (S.Bertholdum vocant, & primum Priorem ſuum Generalem fatentur eſſe PP.Carmelitæ) *profeſſione Monachum, dignitate Sacerdotem, capillitio canum, è Calabria oriundum; qui ſanctum Montem illum ante aliquot annos ex Revelatione Prophetæ adierat, & excitato humili vallo, ac turri, erectâque ædiculâ, & collectis quaſi decem Fratribus, etiam tunc ibi habitabat.*

Demonſtratur ſecundo, ex S.Alberto, Legato Apoſtolico, Patriarcha Hieroſolymitano, & Legiſlatore Ordinis Carmelitani, qui ſub annum Chriſti 1206 in Palæſtinam venit, & Accone obiit anno 1214, aliquo autem intercurrentium annorum, puta 1210 plus minuſve, Fratrum numero jam auctiori Regulam dedit, inſcribens illam, *Dilectis in Chriſto Filiis*, *Brocardo* (faciunt hunc Secundum Priorem ſuum Carmelitæ) *& ceteris Eremitis, qui ſub ejus obedientia juxta fontem in monte Carmeli morantur.* Hæc cum totâ Regulâ videre eſt Tomo 1. Bullarii in Conſtit. 8 Honorii Tertii, qui Regulam primus approbavit, & Carmelitarum mentionem primus, quod ſcitur, fecit, ex omnibus Pontificibus Romanis; idque ſub appellatione *Fratrum juxta fontem in Monte Carmeli*; juxta quem ſcilicet fontem congregari cœperant, & per quam appellationem diſtinguebantur ab aliis Eremitis, qui ſub illud tempus venerant ex Europa plures, variiſque in locis habitabant.

Demonſtratur tertio ex ipſa Conſtitutione Honorii Papæ Tertii jam citata; quâ Pontifex Regulam prædictam approbans, *Reate tertio Kalendas Februarii; Anno Pontificatûs ſui decimo, Chriſti 1226, ſcribit; Dilectis filiis, Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo.* Ubi nota dici, *de Monte*, non autem, *in Monte Carmelo juxta fontem*, quomodo Albertus ſedecim circiter ab inde annis ſcripſerat:

 ſic

sic ut colligere liceat, Congregationem illam *juxta Fontem in Monte*, post acceptam Regulam extra Montem se effudisse, aut alia extra illum posita Eremitoria, sub eadem Regula, sibi aggregasse. Celebrato autem interea Romæ anno 1215 Concilio Lateranensi, quod *firmiter prohibuerat, ne quis de cetero novam Religionem inveniret*; aut Domum, seu Congregationem Religiosam *fundaret de novo, nisi Regulam & Institutionem acciperet de approbatis à* Romano Pontifice, qualis non erat Carmelitarum Regula, paulo ante Concilium data; hinc illam sibi petunt approbari; nullam antiquioris Regulæ, aut Instituti, aut Fundationis ante Christum, aut Confirmationis Pontificiæ, mentionem facientes: quod utique facturi fuissent, ad obtinendam facilius approbationem prætensam, si quid illorum ante habuissent. Rescriptum Pontificis, ad Carmelitarum petitionem (quæ, qualis fuerit, ex illo manifeste colligitur) sic habet: *Ut vivendi normam regulariter, à bonæ mem. Hierosolymitano Patriarcha Alberto, editam, quam ante Generale Concilium vos dicitis humiliter suscepisse, imposterum vos, & successores vestri, quantum cum Dei adjutorio poteritis, observetis, in remissionem vobis injungimus peccatorum.*

Demonstratur quarto, ex Jacobo de Vitriaco, S.R.E. Cardinali & Episcopo Tusculano, qui etiam ipse in Terra-Sancta & in Monte Carmelo præsens adfuit circa hæc tempora, scribens pariter quæ audivit, ac vidit. Is cap. 52 Hist. Orientalis, laudat Eremitas *in monte Carmelo juxta fontem* (Carmelitas nempe, alio nomine nondum cognitos, & illo ab aliis Eremitis distinctos) quod, *ad exemplum sancti viri & solitarii Eliæ Prophetæ, vitam solitariam agebant in alvearibus modicarum cellularum; & tamquam apes Domini, dulcedinem spiritualem mellificabant.* Quæ verba collectionem quamdam Eremitarum, non valde amplam indicant; ac manifeste docent, illos Eliam, inter homines versantem, non aliter

re-

respexisse, quam ut *Exemplum vitæ solitariæ*, in illo eodem loco, ubi ipse olim solitarius vixerat. Qui locus propterea, imo Mons totus, non incongrue vocari potest *Hereditas Eliæ*; eo magis, quod Elias per revelationem, de qua supra, jubens Sanctum Bertholdum locum illum adire, incolere, & Socios ibidem congregare, ipsum in ejus possessionem quodammodo induxerit, *hereditariâ successione* (ut loquuntur recentiores Pontificum Bullæ) tenendam à posteris: non quod ipse Bertholdus talem successionem physicè continuatam illic invenerit; sed quod illam in posteros physicè continuandam, ab Elia acceperit; locumque, habitatione ejus nobilem, veluti hereditatem ejus incoluerit; atque ad exemplum ejusdem, uti & Elisei & Enoch, solitariè vixerit, segregatus à turbis, ac rerum cælestium contemplationi deditus.

Demonstratur quinto, ex *Successione hereditaria*, quam Bullæ Pontificum posteriorum ab anno 1476 Carmelitis tribuunt; quæ successio hereditaria si, prout Carmelitæ interpretantur, prædicant, docent, ac scribunt, est continuata physicè, *nec umquam interrupta* ab Elia usque modo, altius repeti omnino non potest, quam ab Elia, ut instituente Ordinem per S. Bertholdum seculo Christi 12, sive (ut scribentem vidimus Joannem Phocæ) *aliquot annis* ante annum Christi 1193. Nam ab illo tantum tempore reperitur notitia Ordinis Carmelitani, & hinc primum incipiunt argumenta, quibus institutio ejus tunc facta esse demonstrari potest, ut mox videbitur. Videbitur etiam sub finem quid successio hereditaria in Bullis Pontificum sibi velit. Interim Propositio præmissa

Demonstratur sexto, ex Constitutione Gregorii Papæ IX, *datâ Perusii VIII Idus Aprilis, anno III Pontificatus*, Christi 1230; & inscripta *Dilectis filiis, Priori & Fratribus Eremi Montis Carmeli.* In illa, postquam prohibuit Pontifex, *ne in proprietatem de cetero Eremi suæ, loca, vel possessiones, seu domos, aut reditus alios reci-*

 perent

perent ullo modo, aut præsumerent habere, præter ibi explicata, sic subjungit, Regulam ab Honorio III approbatam confirmans: *Ad hæc etiam Regulam, approbatam à bonæ Memoriæ Honorio Papa prædecessore nostro, & ab eo vobis traditam, in remissionem peccatorum observandam, auctoritate Apostolicâ confirmamus, & in eodem loco perpetuis temporibus præcipimus observari.* Hæc prima confirmatio est Regulæ, nuper primum approbatæ ab Honorio Papa, & viginti circiter ante annos primum datæ ab Alberto Patriarcha: nec aliam norunt Regulam, aut Pontifices isti, illam approbans alter, alter confirmans; aut Carmelitæ, tam approbari ipsam, quam confirmari petentes. Ostendit etiam Gregorius, Regulam *solis Fratribus in Eremo Montis Carmeli*, non extra illam habitantibus, datam, & ad illos solos hanc Constitutionem directam esse, non ad alios alibi extra Montem nondum notos sub tali Regula; quam ideo etiam præcipit *in eodem loco perpetuis temporibus observandam.*

Idem Pontifex Gregorius triennio post, eosdem Fratres, laudabiliter Deo servientes, & propterea fortassis aliorum invidiam expertos, novo beneficio cumulans; *Personas vestras*, inquit, & *locum* (non vero loca) *in quo divino mancipati estis obsequio, sub beatorum Petri & Pauli, & nostra protectione suscipimus, & hujus ipsius scripti patrocinio communimus.* ....

Post annos quindecim, Eremitis, propter Barbarorum incursiones, ex monte Carmelo, & Palæstina jam egressis, & in Cyprum, Siciliam, atque Angliam insulas præcipue transvectis, Innocentius IV anno 1248, Regulam Albertinam, petentibus ipsis, *correxit, declaravit, ac mitigavit*: nempe quæ Eremitis non multis, uno in loco cohabitantibus, data primitus fuerat Regula; multiplicatis jam Fratribus, & ex uno Monte in plures Provincias dispersis; ab Eremitica etiam vita ad Cœnobiticam; à contemplativa juxta Exemplum Eliæ, Elisei, & Enoch, ad activam, juxta exemplum

Fran-

Franciſcanorum & Dominicanorum tranſgreſsis; neceſſario mutari debuit in multis. Atque ex his primis (priores enim nullæ inveniuntur) Pontificum Bullis, intra annos non admodum multos Ordini Carmelitarum benigne concesſis, ejuſque teneritudinem & incrementa aliqua indicantibus ſeculo 13; facile ſtatui poteſt, initia ejus ante ſeculum 12 quærenda non eſſe.

Eadem Inſtitutio, & inde continuata phyſice, nec umquam interrupta Succeſsio demonſtrari ſeptimo poteſt ex aliis ſubſequentium Pontificum Bullis; 8. ex tranſmigratione generali Ordinis in Europam: 9. ex glorioſo titulo *Fratrum B. Mariæ de Monte Carmelo*: 10. ex Fundationibus Conventum? 11. ex diviſionibus Provinciarum 12. ex tabulis Civitatum publicis: 13. ex Capitulis generalibus: 14. ex ſerie & ſucceſsione Priorum generalium: 15. ex Indulgentiis Ordini conceſsis: 16. ex Subditorum ejus præclaris in Eccleſia geſtis: 17. ex libris Hiſtoricorum, etiam Carmelitarum, de prædictis per ſingula ſecula ſcribentium: 18. ex conſenſu, de inſtitutione Ordinis ſeculo 12, omnium fere Eruditorum nunc exiſtentium communi, Carmelitis pleriſque hic exceptis.

Quam ſolide hinc probatur, Ordinem Carmelitarum continuatam phyſice, & numquam interruptam ſucceſsionem tenere à ſeculo 12, atque adeo ſeculo illo extitiſſe: tam ſolide pariter probatur, eumdem Ordinem illo ſeculo primum cœpiſſe; ex eo, quod prædictorum omnium ante ſeculum iſtud duodecimum, nullum certæ fidei, nullum idoneæ probationis argumentum allatum ſit hactenus, aut afferatur.

Nullus quippe antea invenitur Ordinis illius Religioſus Scriptor, nullus Legiſlator, nulla Confirmatio, nulla Bulla Pontificis alicujus, aut Patriarchæ, aut Epiſcopi; nulla ſeries Generalium, aut Provincialium, aut Priorum; nulla Capitula; nullæ diviſiones Provinciarum; nullæ Fundationes Conventuum; nullæ Tabulæ Civitatum

publicæ aut privatæ; nullæ Indulgentiæ; nulla præclare gesta; nulli denique veri nominis Carmelitæ Religiosi: uti ex Responsione ad Exhibitionem errorum Articulo XVI toto, & alibi, patet.

Nam quæ passim circumferuntur à PP. Carmelitis, aut extitisse gratis dicuntur, veluti ante seculum 12 scripta, sub nominibus Joannis 44. Patriarchæ Hierosolymitani, de institutione Monachorum & Josephi Antiocheni de militia primitivæ Ecclesiæ: itē Bulla Leonis IV, aut potius compendium ejus, veluti seculo nono datæ; & tamen Indulgentias tunc concedentes sub illis formulis, quæ tribus aut quatuor post seculis primum adhiberi à Pontificibus cœperunt: Epistola quoque Cyrillo Constantinopolitano, tertio Ordinis Generali Priori, attributa: uti & Vita S. Angeli, veluti ab individuo itinerum ejus comite descripta; & si qua sunt alia ejusmodi; ut Apocrypha, & supposititia rejiciuntur ab Historico-criticis, exemplo Baronii, Bellarmini, Brasichellensis, Raynaudi, Labbei, Oudini, versatissimorum in discernendis ejusmodi fucatis mercibus, à puris atque sinceris: & admittenda non esse ostenditur in Responsione ad Exhibitionem Art. 2. Num. 184 & art 8 Numero locisque ibi citatis.

Demonstratur itaque validissime, quod Ordo ille prius non extiterit, quam seculo Christi duodecimo, ex perpetuo silentio Auctorum omnium, qui à raptu Eliæ aut Enochi, usque ad seculum illud, vere extiterunt, & vere scripserunt aliquid. Nemo quippe unus illorum meminit de Religione Carmelitarum; id quod sine summa ingratitudine in Matrem suam Religionem prædictam prætermittere non potuerint saltem illi, Doctrinâ, Religione, & Sanctitate conspicui viri, quos Carmelitæ passim in Annalibus Lezanæ, & alibi suis annumerant, Chrysostomi, Basilii, Nazianzeni, & innumerabiles alii, si vera est opinio Carmelitarum, & narrationes Lezanæ.

Neque enim ex eo, quod in scriptis suis Doctores isti meminerint

rint Montis Carmeli, aut alios fuisse referant; ipsi aut ab ipsis sic relati, continuo fiunt Carmelitæ Religiosi, magis, quam fiunt Religiosi Olivetani, qui Montem Oliveti descripserint, lustraverint, aut incoluerint aliquando.

Neque etiam ex eo, quod Ecclesia permittat Sanctos illos Doctores, aliosque plures, in Ordine Carmelitano, coli Officiis Ecclesiasticis; continuo censendi sunt Carmelitæ Religiosi fuisse; magis quam Carmelita Religiosus fuerit S. Cardinalis Carolus Borromæus, quem pariter Ecclesia permittit simili Officio solennissime coli in eodem Ordine.

Neque vero ex eo, quod Carmelitæ in Bullis recentiorum Pontificum dicantur *Eliæ Prophetæ successionem hereditariam*, aut, *successione hereditatem tenere*, vere instituti fuerunt ab Elia ante Christum; magis, quam ab Enoch ante Diluvium. Utrobique enim est eadem ratio, & idem loquendi modus Bullarum, simpliciter dicentium Carmelitas, *Prophetarum Eliæ, Elisei, & Enoch hereditariam successionem tenere*.

Neque porro ex eo, quod posteriorum temporum scriptores Carmelitæ, aut ipsorum exemplo alii, antiquorum temporum Sanctos, sine antiquo teste, asserant fuisse Religiosos Carmelitas; magis ipsos facient vere tales, quam eosdem facturus sit Religiosos Crucigeros Ordo Crucigerorum, ex eo quod asserant scriptores ejus aut alii sine teste antiquo, Sanctos veteres quos colit, Crucigeros fuisse. Constat enim Ordinem Crucigerorum, eodem quo Carmelitarum, seculo duodecimo in Terra-Sancta, dominantibus ibi Latinis, principium suum habuisse; licet ipsi quoque nimia cupidine antiquitatis flagrantes, illud referre ad Sanctum Cletum, Petri Apostoli Discipulum, & in Pontificatu Romano successorem, variis modis conati sint.

Verum quid de Traditione Carmelitana? Illa, illa præcipue est,

quæ antiqua aliorum gesta facit sua; & Eliam, suum facit, in veteri lege, Institutorem: cum ipsa tamen Traditio illa minime sit antiqua, vix trium aut quatuor seculorum, ex septem & viginti post Eliam lapsis, ætatem habens: cum sit domestica tantum, extra Ordinem non recepta, nec facile recipienda: cum nulla, nisi recentium Scriptorum suffulciatur auctoritate, &, quod caput est, plurima tradat incredibilia. Pugnat quippe sæpius cum certis antiquorum monumentis; facit Sanctos, qui tales non sunt, quique ne monstrari quidem possunt fuisse in rerum natura; docet Eliam baptizatum ab Enocho fuisse in Paradiso; & ibidem à Christo Domino fuisse ordinatum Sacerdotem novæ Legis; transformat Basilidem, Vespasiani Imperatoris Aruspicem, de quo Tacitus ac Suetonius, in Sacerdotem veri Dei, Religiosum Carmelitam, & Sanctum; admittit Pythagoram, notum inter Gentiles Philosophum, in numerum suorum Religiosorum. Neque hæc nuda Traditio est, sed suffulta recentiorum scriptorum auctoritate, Palæonydori, Bostii, Wastelii, Thesium Biterrensium, atque ipsorum Lezanæ Annalium, & Kalendariorum sacrorum.

His positis pro vera Institutione Ordinis Carmelitani seculo post Christum duodecimo, contra prætensam antiquiorem, suaderi potest, sententiam eamdem etiam à PP. Carmelitis amplectendam esse.

Primo, quia sic obtinebunt per se, sine discrimine famæ alienæ, quod in nupero Memoriali suo à sua Sanctitate per Præceptum silendi omnibus imponendum, petierunt; videlicet otium majus applicandi se studiis utilioribus, quam sit defensio antiquitatis, justo altius repetitæ. Omnes quippe Historici tunc gratulabuntur Carmelitis solidum Originis sui principium; sepositis utrimque calamis, & disputationibus abruptis.

2. Illa sententia liberabit Ordinem turpi ignorantiæ nota, quâ, nunc contemptum ac vituperium incurrit apud Historiæ Ecclesiasticæ intelligentes.

3. Illa ostendet, Ordinem quam diu in mundo fuit, ab initio Institutionis suæ, digna se opera, ad perfectionem propriam, ad salutem proximorum, ad defensionem Ecclesiæ, ad gloriam Dei, operatum perpetuo esse. Atque hæc sunt, proprie loquendo, vita Religiosa, quæ, æque ac Fides nostra, sine operibus mortua est: nec laudari quis potest à vita longæva, qui diu ita vixit, ut nesciatur vixisse. Non enim laudantur in Christianis, multo minus in Religiosis, anni conversionis, sed operationis.

4. Illa sententia eripiet Hæreticis arma, quibus per latus Carmelitarum identidem impugnant Ecclesiam Catholicam; ejusque Traditiones, & sacras Historias deridere noscuntur. Quasi vero Ecclesia Romana nimiam Antiquitatem Carmelitarum sibi vendicandam sumeret; aut Traditiones qualescumque unius Ordinis Religiosi, cum Traditionibus Ecclesiæ universalis comparari merito possint.

At, inquiunt, Summi Pontifices antiquitatem illam, & hereditariam successionem, atque adeo Traditiones Carmelitarum suis Bullis, ut ipsi, Catholici Religiosi, docent, approbarunt, confirmaruntque. Verum alii, æque Catholici ac Religiosi, & quidem longe maxima pars, efficacius docent, & luce clarius demonstrant, Bullas Pontificũ veras, imo & suppositititias, nullã Carmelitis antiquitatẽ seculo Christi duodecimo altiorẽ; nullã illo seculo successionẽ, ex parte antè hereditariã, sed tantummodo hereditariã ex parte pòst concedere aut confirmare.

5. Illa sententia, modò non minori cum decore Ordinis Carmelitani, quam Ecclesiæ Catholicæ sic illustrata; posthac ut verosimilior teneatur, timendum non erit, quod alias timendum suggessit Ill. D. Archiep. Sebastenus, per suas ad Pontificem datas 19 Dec. 1695; timendum, inquam, non erit, *ne heterodoxi, quos eo in puncto probatus candor & eruditio Orthodoxorum meliora & propiora saluti cogebat sentire, novo fastidio Catholicam Religionem aversentur, longiusque animos ab ea avertant*; sicut facerent sententiâ illâ rejectâ.

ELU-

ELUCIDATIO SUCCESSIONIS HEREDITARIÆ

Quæ ab anno 1476 in aliquot Bullis Pontificum asseritur Patribus Carmelitis.

Huc reducuntur Bullæ omnes, quod dicant, Carmelitas *Sanctorum Prophetarum Eliæ, Elisei & Enoch; nec non aliorum Sanctorum Patrum, qui montem Sanctum Carmeli juxta Eliæ fontem inhabitarunt, successionem hereditariam tenere.*

Pro hujus autem textus elucidatione noto sequentia. I. *Succedere* est, in locum alterius venire, aut venire post alium: quemadmodum *Antecedere* est, ante alium venire: neutro tempus notante, quanto ante vel post veniatur. Hinc *Successor* est, qui venit in locum alterius, vel post alium: & *Successio*, actio ipsa succedendi, seu veniendi in locum alterius, aut post aliũ.

II. *Successio* ut sic, præscindit à præterito & futuro; potestque sumi tam passive, ut afficiat eum qui succedit; quam active, ut afficiat illum cui succeditur. E.G. in Bullis memoratis *Successio Prophetarum Eliæ, Elisei & Enoch*, quam tenere dicuntur Carmelitæ, est passiva Prophetarum, quibus succeditur. Est autem eadem successio etiam Carmelitarum, sed activa; quia per illam Carmelitæ succedunt Prophetis istis. Potest autem eamdem quoque personam afficere utraque successio. E.G. Successio Joannis Baptistæ, in ratione vivendi solitarie, est activa respectu Prophetarum Eliæ, Elisei & Enoch, quibus ipse successerit: est vero passiva, respectu S. Bertholdi & sequentium Carmelitarum, qui Joanni in eadem vivendi ratione succedunt. Similiter successio S. Bertholdi & Sociorum ejus in monte Carmeli seculo 12, est activa, quatenus respicit prædictos Prophetas & Joannem Baptistam: est vero passiva, quatenus respicit hujus seculi Carmelitas, à quibus succeditur Bertholdo & sociis ejus.

III *Successio* considerari potest & accipi sub diversa ratione. E.G. *successio Prophetarum Eliæ, Elisei & Enoch*, quam tenere dicuntur Carmelitæ, potest accipi ratione loci, qui est mons Carmelus & Fons Eliæ, in quem venerunt ipsi post Eliam. Item ratione vitæ solitariæ, quam post Prophetas illos tres duxerunt. Item ratione virtutum, in quas exemplo Prophetarum incubuerunt præcipue. Quæ omnes considerationes successionem continuatam non inferunt. Non potest autem accipi successio ratione doni Prophetiæ; hoc enim donum non acceperunt.

IV. *Hereditarium* similiter indifferens est, ut connotet præteritum tempus, & majores; atque ut connotet tempus futurum, & posteros. E.G. Hereditas S. Bertholdi tam significat hereditatem quam ipse relinquit posteris, quam hereditatem quam accipit ipse à majoribus: & hereditaria successio ejusdem Bertholdi, æque illa est quam habent posteri ab ipso, quam illa quam ipse à majoribus tenet.

V Considerari debent Carmelitæ in triplici differentia temporis. Primum in Elia & seculis viginti & uno sequentibus. Deinde in S. Bertholdo & Sociis ejus seculo Christi duodecimo. Deniq. in Generali ipsorum Martignono, qui seculo 15 impetravit à Sixto IV primam Bullam, ubi successionis hereditariæ mentio fit.

In his Bullis dicuntur Carmelitæ *successionem hereditariam tenere*, tunc, cum Bullæ concedebantur; quod est verissimum: non autem dicuntur illam *tenuisse*. Item dicuntur *successionem hereditarium tenere Patrum, qui montem Carmeli juxta fontem Eliæ inhabitarunt*, Bertholdi scilicet & Sociorum ejus: quod iterum est verissimum; & constat aliunde: imo & continuatam & nunquam interruptam successionem inde habere dicuntur; item *Prophetarum Eliæ, Elisei & Enoch successionem hereditariam tenere*: quod distingui potest. I. tenere ipsos successionem, quæ sit hereditaria Bertholdo passive in ordine ad posteros, concedo: quæ sit hereditaria Bertholdo active, quasi talem ipse acceperit, nego. Item tenent Successionem Prophetarum E.G. Bertholdus & socii Carmelitæ, quæ sit continuata ab Elia ante Christum, aut ab Enoch ante diluvium ad Bertholdum usque, nego; talis enim successio nusquam probari potest: tenent Successionem à Prophetis, venientes in eorum locum, & in rationem solitarie vivendi, & venientes post ipsos, multis jam seculis elapsis, concedo. Atque aliud afferunt Bullæ nihil, nec aliter verificari possunt, nec alia successio aliunde potest probari.

IDEA ELUCIDATIONIS.

CAP.

CAP. XI. Tandem cogitur Papebrochius anno 1696, publicâ Apologiâ editi, sua & Henschenii scripta articulatim defendere, contra exhibitorem, per omnes & singulos Articulos falsum, aut etiam manifeste calumniatum. Defendens autem censuratos libros suos, Latine per se, Hispanice per alios, neutro idiomate recipitur in sacro Officio, prætextu Decreti cujusdam veteris, anno 1634 lati, contra libros & schedas quibus Religiosi quidam mutuo se insectabantur, quod illum in finem renovatur; jubeturque Papebrochius Censuras, operi suo inflictas, purgare Apologia secreta Hispanice: quod facere exorsus anno 1697 mense Martio, nullum toto anno responsum refert. *Pag.* 159

CAP. XII. Veteres injurias nova graviori obtegere nituntur RR. PP. Carmelitæ, supplicantes Regi Catholico, aliisque Principibus ac Prælatis, ut à Romano Pontifice postulent rigorosum præceptum perpetui silentii, imponendum omnibus, ipsorum ab Elia successionem minus probantibus; idque ante absolutionem librorum tam injuriose accusatorum, & abolitionem Censuræ Hispanicæ. Supplicationi isti occursum est supplicatione contraria ubique probata, & sæpe ac variis linguis recusa. Interim quæritur, quale silentium Patres isti petant. An forte simile ei, ad quod obstringuntur quicumque non firmiter credunt beatissimam Dei genitricem Mariam esse sine labe originali conceptam, sic ut sustinere contrarium publice aut privatim ipsis non liceat; Immaculata vero Conceptio passim & ubique possit ut certò vera prædicari? *Pag.* 181

LE,

INSTRUCTIO BIBLIOPEGI.

Quamvis hæc Pars 3 Responsionis meæ duobus dumtaxat constet membris, Elucidatione videlicet & Synopsi: quia tamen sub idem fere tempus prodierunt alia quædam Opuscula, huc spectantia, quæ commode in unum volumen cum Parte 3 compingi possunt; quærunt multi quem inter ea ordinem servari conveniat. Sit ergo

I Elucidatio Actorum in controversia Carmelitica.

II Examen Præambulorum ad Exhibitionem errorum.

III Apologia Veritatis contra imposturas Hispanicas.

IV Vera Origo & Successio Carmelitarum ab Elia.

V Examen Divinitatis, quam in Carmelo consuluit Vespasianus, Auctore Marchione de Mondexar, Comite de Tendilia, utroque titulo ex Magnatibus Hispaniæ, nec non Marchione de Valhermoso, Agropoli, &c.

VI & ultima ponatur Synopsis quæstionum curiosarum.

Atque hæc serviant Bibliopego, cum tertia Parte Responsionis religaturo prædicta Opuscula: quod si illi aliquis offerat etiam priores Partes duas, iisque sic jungi tertiam hanc velit cum ipsis Opusculis, ut solum habeat Tomos duos; tunc post Dedicatoriam & Præfationem Partis primæ, ponatur Synopsis *&* Vera Origo, *cum* Examine Præambulorum, *atque post duodecimum Articulum* Apologia *Xaramiliana: &* Examen Divinitatis Præfatæ, *velut Appendix Apologiæ; fiatque Tomus primus. Secundus autem Tomus contineat Articulos reliquos cum Elucidatione. Qui ordo ei ferme tenendus etiam erit, qui opus hoc Apologeticum vellet recudendum curare: ast nolim id me inconsulto fieri, plura forsitan ad operis perfectionem suggesturo.*

ELU-

NON VERA ORIGO ATQUE SUCCESSIO
SACRI ORDINIS CARMELITANI,
In confirmationem
Veræ Originis atque ſucceſſionis ejuſdem
Hiſtorico-chronologice demonſtrata,
PER DANIELEM PAPEBROCHIUM
Societatis Ieſu Theologum.

§. I. Occaſio hujus ſcriptiunculæ contra Chronologiam Antiquitatis Carmelitanæ.

QUi numquam niſi publice provocatus, ac variis modis compulſus, primùm à R. P. Franciſco Bonæſpei, deinde ab aliis aliiſque RR. Patribus ſacri Ordinis Beatiſſimæ Virginis Mariæ de monte Carmeli; animum aut manum applicui ad ſcribendum aliquid de inſtitutione & antiquitate ejuſdem Ordinis, ſilentium non neceſſariis diſputationibus præferens;(ut alibi dixi & dicam denuo in Proteſtatione iterata, his addenda) quique nihilominus non deſinebam accuſari & exagitari indignis modis, propter illa ipſa ſcripta de antiquitate Ordinis, in tomis majoribus, quaſi latentia & paucis nota; tandem judicavi, compendium inde mihi concinnandum eſſe, quod facile lectu, declarare omnibus doctrinam meam ac tueri innocentiam poſſet; idque reipſa impreſſi ſub titulo; *Vera Origo atque ſucceſſio ſacri Ordinis Carmelitani.* Interea ſciebam ſupplicari à PP. Carmelitis Sanctiſſ. D. N. Innocentio XII, pro obtinendo ſilentio circa antiquitatem ſuam, mihi ſemper magis optato, quam ipſis; neque futurum credebam, ut nova mihi ſuper illo argumento moleſtia, poſt petitum ſilentium crearetur. Cum ecce nuntiatur mihi recens editio tum aliorum aliquot contra me libellorum, tum unius prægrandis tomi, auctore Reverendiſſ. P. Joanne Feyxoo de Villalobos, Nolæ editi: de quibus dicam mox paucula in Proteſtatione, de qua ſupra: poſtquam hic & nunc doctrinam meam de Origine & ſucceſſione prædictis, tam contra novos illos, quam veteres Accuſatorum meorum libros, confirmavero.

2 Demonſtrabam in Vera Origine Ordinis, inſtitutionem ejus primam, & ſucceſſionem altius repeti, quam à ſeculo Chriſti XII, non poſſe: utpote de quibus

bus

bus ante annum 1193 nulla inveniatur uſpiam apta ad id ſuadendum memoria: tum vero incipiunt inveniri memoriæ plures, quæ illo ſeculo etiam incepiſſe Ordinem, non modo ſuadeant, ſed omnino perſuadeant. Et prima quidem invenitur prædicto anno 1193 apud ſynchronum Auctorem & oculatum teſtem, primordia Ordinis accurate deſcribentem in Itinerario ſub, Joannem Phocæ.

3 Paulo poſt, ſub annum 1210 invenitur memoria ejus in Regula, novellæ Eremitarum Congregationi, à S. Alberto, Hieroſolymorum Patriarcha illo tempore præſcripta, & hodiedum in Ordine laudabiliter ſervata.

4 Iterum invenitur in Hiſtoria Orientali Jacobi de Vitriaco, oculati etiam teſtis, qui ſub annum 1216 in Palæſtinam profectus, Ptolemaide Epiſcopus ac deinde S.R.E. Cardinalis fuit.

5 Invenitur an. 1226 in Conſtitutione Honorii Papæ III, Regulam ab Alberto Ordini datam approbantis auctoritate ſua Apoſtolica.

6 Invenitur anno 1230 in Conſtitutione Gregorii Papæ IX, eamdem Regulam confirmantis.

7 Invenitur anno 1233 in alia ejuſdem Gregorii Conſtitutione, qua confirmatum à ſe Ordinem in ſuam & Sedis Apoſtolicæ protectionem ſuſcipit.

8 Invenitur pro anno 1238 in Guilielmo de Sanvico, qui primus eſt omnium Carmelitanæ familiæ Scriptorum, vere talium, quod ſciam; quique illi anno 1238 affigit generalem Ordinis, quam videre potuerit, è monte Carmelo & Palæſtina in Europam tranſmigrationem.

9 Invenitur anno 1248, in Conſtitutione Innocentii Papæ IV, prædictam Regulam *corrigentis*, *declarantis*, & *mitigantis*; qui etiam ad varia Carmelitarum dubia ibidem reſpondens, indicat, inter alia dubitatum eatenus fuiſſe, an Caſtitas & Paupertas, ex Regulæ præſcripto obſervandæ quidem, etiam ex promiſſione & voto obſervandæ eſſent; quemadmodum promitti, & obſervari debebat obedientia, non tantum ex Regula, ſed etiam ex voto: idque declaraturus Pontifex, adjungit hiſce Regulæ verbis; *Priori obedientiam* PROMITTAT *quilibet aliorum, &* PROMISSAM *ſtudeat operis veritate ſervare*; adjungit, inquam, nova hæc *cum Caſtitate & abdicatione proprietatis*. Quæ adjunctio ſane ſupervacanea foret, niſi Caſtitatem & Paupertatem, quas jam antea ex vi Regulæ obſervare debebant, hic præſcriberet *promittendas* & ex *promiſſione* obſervandas, uti promittebant & obſervabant obedientiam etiam ex voto. Et multo magis ſupervacanea foret adjunctio illa, ſi jam olim à temporibus Eliæ & Eliſei, ſine interruptione, talia vota in uſu ipſis fuiſſent.

10 Hinc eſt quod ego principium Ordinis ſeculo Chriſti XII affigam, & inde per veram certamque Chronologiam, ſucceſſionem ejus, numquam apud idoneos auctores interruptam, ſolide demonſtrem: ante illud ſeculum fruſtra apud idoneos auctores quærens veri nominis Inſtitutorem, Legiſlatorem, Approbatorem, Confirmatorem, Generalem, Provincialem, Priorem; imo nomen ipſum Ordinis Carmelitani; uti cognoſcere licet ex Reſp. mea ad Exhib. Art. 16 toto, & alibi.

11 Contra hæc venit P. Sebaſtianus in Exhibitione ſua Art. 16, & recentius Reverendiſſ. P. de Villalobos in Brevi Chronologia Religionis perfectæ, ſuperadditæ vulgari; nec non in ſua Hiſtorico-ſacra & Theologico-dogmatica Diſſertatione de Vera Origine & progreſſu Ordinis, nuperrime in lucem edita. Uterque auctor Ordinis ſui, ab Eliæ temporibus repetita, ejuſque perpetuæ ſucceſſionis Chro-

Chronologiam texere videri volunt. Qualem autem? Non annos singulos, aut singulos decem aut viginti, aut quinquaginta distinguentes; sed secula integra atque integra lustra majori facilitate, quam probi Chronologi annum unum, transilientes. Totum quippe spatium temporis ab Elia usque ad Christum, quod est fere annorum mille, ita decurrunt uterque chronologicè, ut toti monstrare intenti, fuisse *Filios Prophetarum*, *Rechabitos*, *Essenos*, *Assidæos*, & nescio quas aliorum sectas, per quos ab Elia ad Joannem Bapt. successio Ordinis transmissa sit; nullum apte distinguant tempus, quo alii illorum aliis successerint, quo cœperint, quo finierint: neque explicant quo casu Filii Prophetarum, Rechabitæ, Esseni, qui diversa inter se instituta sectati fuerunt, in unam coaluerint Religionem Carmelitanam.

12 Chronologia, recte ordinata atque distincta, jure suo appellari potest anima Historiæ, & mensura veritatis ejus: si vero recte ordinata distinctaque non est, non animat Historiam, sed exanimat potius; neque ejus metitur veritatem, sed falsitatem detegit, ipsamque incredibiliorem reddit. Quisquis me chronologice docere vult continuatam nec umquam interruptam successionem Religionis Catholicæ Romanæ, à Christo Domino huc usque; frustra est, si distinctius definire tempora ejus & gesta non possit, quam per secula aut lustra integra; si Pontifices Romanos integris seculis non possit ulli certo tempori alligare; si non possit illorum decessores successoresque ullos indicare; si in Ecclesia usum fuisse præcipuorum mysteriorum aut Sacramentorum, puta Baptismi, Eucharistiæ, Sacrificii Missæ, Sacrorum Ordinum, non possit certo monstrare. Si vero etiam non possit nominare pro seculis integris Pontificem Romanum, Patriarcham, Episcopum ullum, neque ullum omnino Catholicum hominem nominatim proferre, ecclesiasticum aut laicum; sanctum aut impium; principem aut plebejum, virum aut feminam; quis tamen Chronologum credat chronologiam texuisse bonam, aptamque persuadere, continuatam tot seculis fuisse Ecclesiam Romanam?

13 Habes hic, Lector, veluti in schemate adumbratam Chronologiam Ordinis Carmelitani, ab Elia usque ad S. Bertholdum, per secula omnino viginti duo. Secula ibi tantum distinguuntur inter se post Christum; ante Christum ne distinguuntur quidem; sed decem integra transiliuntur per modum unius, summa cum facilitate. Nullus ibi sufficienter monstratur, certo tempore, imo nec omnino monstratur, in Religione sua ante Christum emisisse vota religiosa; aut Obedientiam, Castitatem, ac Paupertatem (sine quibus Religio, qualem hic intelligimus, nulla est) ex voto observasse; ne Institutor quidem ejus Elias, aut unicus, qui nominatim producitur, in regimine successor Eliseus; altùm de votis istiusmodi tacentibus sacris Litteris sanctisque Patribus; & fidem in horum silentio non merentibus, qui frustra citantur, aliis, tametsi subtilibus horum temporum Theologis. Quæ facta sunt inquirimus hic; non quæ fieri potuerint fortassis.

14 Nullus in tota Chronologia ista, post Eliam atque Eliseum, nominatur Moderator Ordinis supremus, seu Generalis seu Provincialis, sive Prior, nisi forte Joannes Baptista: multo minus recensentur eorum decessores successoresve; principium aut finis regiminis; præclara, aut ulla gesta. Nullæ totâ Chronologiâ allegantur bullæ aliæve litteræ Summorum Pontificum seu veteris seu novi Testamenti, aut Patriarcharum, aut Episco-

porum; aut Regum Principumque secularium, quibus Ordo approbetur, confirmetur, admittatur in possessionem alicujus loci, donetur fundis, laudetur à gestis aut vituperetur. Nullus denique totâ Chronologiâ nominatur veri nominis Carmelita Religiosus: imo vix ullus homo ex prædictis sectis ibi innotescit nomine suo, nisi forte Jonadab inter Rechabitas, & Judas Machabæus inter Assidæos.

15 Hisce ita suppositis, manifestissimum est, nullam ex talibus Chronologiam posse concinnari, aptam ad probandam successionem unius ejusdemque seu Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, sive Religionis Carmeliticæ, continuatam à principio utriusque suo. Eadem Chronologia ineptior etiam foret, si quis Catholicus Romanus vere continuatam Ecclesiæ suæ, aut Carmelita Religiosus vere continuatam Ordinis sui successionem porro vellet ostendere per varias hominum congregationes, quæ toto, quod supponitur aut præsumitur, tempore successionis, extiterint quidem, una post aliam; sed tam inter se ex doctrina vel instituto cuique proprio diversæ; quam ab Ecclesia Catholica Romana vel ab Ordine Religioso Carmelitarum alienæ. E. G. Si Catholicus Romanus pro successione chronologica Ecclesiæ suæ evincenda monstraret, extitisse certis successive temporibus alias atque alias sectas, Gnosticorum, Donatistarum, Arianorum, Nestorianorum, Monothelitarum, Albigensium, Hussitarum, Lutheranorum, quas totum tempus, quo vera Romana Ecclesia extitit atque duravit, successive unam post aliam implevisse hic supponamus; numquid is Ecclesiæ Catholico-Romanæ, cujus una semper eademque fuit ac esse necessario debet doctrina fidei, successionem & chronologiam egregie probaret? per sectas nempe, quæ tametsi non pauca habuerint communia cum vera Ecclesia, in punctis tamen essentialibus nonnullis ab illa discrepabant & extra Ecclesiam factæ sunt? Similis est probatio, quam afferunt PP. Carmelitæ pro Ordine suo vere religioso; quando successionem ejus repetentes à temporibus Eliæ, inserunt Chronologiæ suæ Filios Prophetarum, Rechabitas, Essenos, Assidæos; quorum sectæ tam sunt diversæ inter se, & magis diversę ab Ordine Carmelitano vere religioso; quam præmissæ hæreticorum sectæ sunt diversæ tum inter se, tum ab Ecclesia vere Catholico-Romana.

§. II. *Varia auctoritas Scriptorum ad fidem faciendam.*

Quisquis huc æquus Lector accesserit, de probitate & antiquitate Chronologiæ Carmelitanæ ex testimoniis scriptorum, non antiquorum, judicaturus; velim Historicum esse vel tantisper fieri, non considerantem quam numerosa auctorum, idem forte nunc sentientium, turba proferatur (solet eorum numerus major aut minor majorem plerumque probabilitatem afferre quæstionibus speculativis ac theologicis, non item historicorum factis antiquis) sed quam prope absuerint Scriptores à tempore & loco, quibus res, de qua disputatur, gesta sit; quos ipsi (si recentes sunt) duces habuerint; quam antiquos, quam prudentes, quam fideles: an omnes unum, ut sæpissime fit, secuti sint: hoc enim casu obtinebit effatum Melchioris Cani, omnes simul in factis historicis majorem non facturos fidem, quam illum unum quem secuti sunt: ab illo siquidem totum habent quod habent, & nil amplius habent.

17 Si quæritur E.C. an possibilis fuerit in Lege veteri status vere religiosus; disputent Theologi, etiam hodierni; accedentes ad alterutram oppositarum sententiarum, singuli aliquam ei probabilitatem afferent majorem judicio suo. Si vero quæritur, an reipsa fuerit in Lege veteri status vere religiosus, id est, an fuerit Congregatio aliqua, quæ se obstrinxerit Deo per vota Castitatis, Paupertatis, atque Obedientiæ perpetuæ, cum id ad factum pertineat, nunc sciri sine testimonio divino aut humano non magis potest, quam sciatur, an stellæ cæli, aut arenæ, quæ sunt in littore maris, sint determinate pares, an determinate impares.

18 Testimoniū porro scribentis aut asserentis, aliquid factum esse, tanto est credibilius, ceteris paribus, quanto propius abest à tempore, quo factum sit, is qui testatur. Sic scriptor rei gestæ contemporaneus, siquidem vir probus sit, summam meretur fidem: si seculo uno re gestâ posterior vixerit, merebitur minorem: si duobus, tribus, & sic porro, seculis inde removeatur, minorem ac minorem semper pro gradu remotionis obtinebit. Si à mille, aut bis mille annis aliquid factum fuisse asseruerit ipse primus; sine teste multò antiquiore, non putem ullum tam cæce credulum esse, ut ei fidem adhibeat.

19 Quippe qui tempore remotior est, si non habet fide dignum scriptorem quem sequatur, aliùnde non potest asserta sua confirmare, quam ex fama & traditione hominum: quæ si ad spatium centum, ducentorum, trecentorumve annorum aliquid veritatis retineat sine scripto testimonio; ita paulatim variari solet, pro affectu rem narrantium ac posteris tradentium, ut dissimilis omnino sibi tandem evadat, ac non raro à diversis familiis nationibusve (quolibet quod sibi suisque gloriosius videtur, quodam naturæ impulsu concipiente) res eadem contrario plane modo referatur, imo & scribatur tandem. Exempla hujusmodi, multis post rem gestam annis ex diversa traditione conscriptæ, passim obvia sunt in Historiis & Sanctorum vitis. Unde patet, quam exiguam aut potius nullam mereatur fidem scriptor, aut plures etiam simul, hujus aut priorum trium seculorum, in iis, quæ ab Elia decimo ante Christum seculo gesta esse asserunt, nescio ex qua traditione Ordinis; quæ ipsa traditio nusquam à majoribus cognita, nusquam scripto relicta esse, ostenditur.

20 Dic mihi nunc, amabo te, cum per annos bis mille nec divino nec humano testimonio ullo constiterit, Eliseum Prophetam fuisse raptum curru igneo in cælum (uti constat, raptum fuisse Eliam; si post annos bis mille Scriptor aliquis id primùm asseruisset E.G. seculo Christi 13, aut nunc assereret, teste nullo antiquiore allegato aut invento; an tu hoc asserenti de Eliseo adhiberes fidem? Si deinde istius unius & primi, raptum Elisei asserentis, exemplo & auctoritate alii post ipsum plurimi seculo 14 & sequentibus idem assererent; an horum asserta pluris facienda essent quam dictum primi: aut primi dictum, ideo, quod plures idem postea ex ipso referant, amplius valeret aliquid ad fidem faciendum?

21 Si porro, tot recentioribus scriptis, sæpe lectis vel auditis, præoccupatus aliquis nunc juraret, se raptum Elisei constanti traditione à majoribus accepisse; quantum fidei apud viros prudentes merituram putes traditionem illam, facti tam singularis, & per se vix credibilis, tot seculis sine testimonio scripto transacti; & à solis recentioribus, unum non antiquum secutis, asserti? Ego, uti raptum talem sine antiquiori testimonio

 prudenter

prudenter credi nullum posse autumarem; ita neque admitti prudenter posse existimarem, tam antiquam esse de tali raptu traditionem, ut propterea credi sine hæsitatione deberet aut posset, nisi ipsa traditio comprobaretur, apto testimonio aut alio argumento, vere antiqua esse.

22 Quod si factum transiens, & exigui temporis, & uno tantum loco gestum, paucisque visum; quale fuisset raptus Elisei, post bis mille, aut mille tantum, aut pauciores etiam annos prudenter credibile non sit; nisi intra illud spatium sufficienti auctoritate testatum fuerit; quanto minus credibilis erit res permanens, & multis seculis continuata, & in totius mundi conspectu variis locis gesta; si de illa, quingentis, mille, aut bis mille annis elapsis, nemo scriptis suis mentionem fecerit? Talis autem fuisset institutio Ordinis religiosi, sub tribus votis paupertatis, castitatis & obedientiæ continuati per secula viginti & amplius; qui per varias orbis plagas & collegia dispersus fuerit; qui santimonia vitæ & exemplis virtutum ubique præluxerit aliis, qui præcipuos quosque Heroes ac Prophetas, inter suos numeraverit; qui una fuerit & sola religiosa familia in mundo seculis pluribus. Quod si talis Ordo ignoratus fuerit omnibus ubique, viginti seculis, quibus continuasse dicitur: gravissima profecto argumenta afferat oportet, qui post tam diuturnam ejus ignorationem, ipsum credibilem aut cognitum reddere præsumit. Mox videbimus, qualia argumenta sint, quibus talis Ordo adstruatur atque fundetur; postquam sectas proposuerimus, per quas Oado continuatus sit; ac inspexerimus an, & quibus Elias ipsum instituerit.

§. III. *Per quos Chronologia Ordinis Carmelitani continuata sit.*

PRæcipuæ variorum sectæ, quæ Carmelitis religiosæ professionis sunt, atque Ordinem ipsorum propagarunt ab Elia usque ad Christum, enumerantur, *Filii Prophetarum*, *Rechabitæ*, *Esseni*, *Pythagorici*, & *Assidæi*. De singulis, & singulorum institutis dicenda sunt pauca.

24 *Filii Prophetarum*, qui & *Prophetæ* & *Prophetarum Cunei*, ut fatetur Lezana, jam inde à Samuele Propheta instituti fuerunt, annis fere 300 ante Eliam; ut certis in Collegiis seu Seminariis (uti fere nunc etiam fieri videmus in Ecclesiis Cathedralibus) educati doctique, suis temporibus canerent psallerentque divinas laudes, quod ex sacris litteris certissimum est. Hi certam regulam servaverint in Collegiis istis suis, ut par est credere, & uni Præsidi obediverint: sed obedivisse ex voto, aut castitatem paupertatemve vovisse, quis credat? præsertim cum etiam constet ex 4. Reg. cap. 4 ℣. 1, ipsos habuisse uxores suas.

25 *Rechabitæ*, anno circiter 800 ante Christum, à Jonadab (quem discipulum Elisei facit Lezana, sed non probat) orti, & à patre ejus Rechab denominati, una domus fuerunt, tenaces instituti sui: id quod ipsi post sesqui seculum ita describunt Jeremiæ 35: *Jonadab, filius Rechab, pater noster, præcepit nobis, dicens Non bibetis vinum vos & filii vestri, usque in sempiternum; & domum non ædificabitis, & sementem non seretis, & vineas non plantabitis nec habebitis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terræ in qua vos peregrinamini. Obedivimus ergo voci Jonadab, filii Rechab, patris nostri, in omnibus*

quæ

quæ præcepit nobis; ita ut non biberemus vinum cunctis diebus nostris, nos & mulieres nostræ, filii & filiæ nostræ ..... Cum autem ascendisset Nabuchodonosor Rex Babylonis ad terram nostram, diximus; Venite & ingrediamur Jerusalem à facie exercitus Chaldæorum, & à facie exercitus Syriæ; & mansimus in Jerusalem. Nihil ego hic invenio Rechabitis commune cum Carmelitis: neque enim castitatem paupertatemve servare potuerunt, cohabitantes uxoribus & familiam alentes; neque obedierunt ex voto, sed ex præcepto patris sui: nisi forte commune fuerit quod utrique extra populi frequentiam in montibus aut rure instituti, contra institutum suum civitates postea inhabitare cœperint, fugientes exercitus hostiles, illi quidem Chaldæorum, isti vero Saracenorum; & recipientes se in civitates, ibi commodius, quam rure aut in montibus, manserunt.

26 Interea reflectere lubet, Rechabitas istos non minus differre à filiis Prophetarum prædictis, qui primum antiquitatis Carmelitanæ fulcrum sunt, quam differunt ab ipsis Carmelitis; qui tamen utrosque, id est, tam Rechabitas quam Filios Prophetarum, ob singularem aliquam religionis aut rigoris speciem, faciunt Ordinis Prophetici, ut facere possint Ordinis Carmelitani. Filii enim Prophetarum ab obitu Elisei desinunt nominari in veteri Leges, eatenus superstites: Rechabitæ vero, annos circiter ante ejusdem obitum quinquaginta, jam *erant clari in Israel*, teste Lezana ad annum mundi 3159. Filii Prophetarum, eorumque Collegia & Cunei, jam instituti erant, uti dictum est, fatente etiam Lezana, à temporibus Prophetæ Samuelis: Rechabitæ, autem alium institutorem, quam patrem suum Jonadab filium Rechab, annis 300 Samuele posteriorem, non agnoscunt: habebantque *mulieres* (sive *uxores*, ut Vatablus legit) & *filios* & *filias suas* vere carnales; uti Jonadab ipse vere carnalis filius erat Rechab: neque aliud quidquam connexionis habuerunt cum Filiis Prophetarum Rechabitæ isti, quam nunc habeat Ordo Carmelitarum cum Dominicanis aut Franciscanis; quibuscum scilicet uti Carmelitæ conveniunt in eo quod Ordo religiosus sint à vulgo discreti, & tria vota profiteantur, sub aliis tamen atque aliis Legibus ac Institutoribus vivant; Ordines unde etiam diversi sunt inter se: ita Filii Prophetarum cum Rechabitis illud commune habuerunt, quod singularis observantiæ, & severioris cujusdam disciplinæ institutum supra vulgus sectarentur; sub diversis tamen institutoribus, sub diversis legibus, diversis in locis, diversis etiam temporibus. Illi enim in urbibus domibusque ad psallendum Deo pridem educabantur: hi postea extra urbes sub tabernaculis ruri habitabant ex instituto suo. Filiis Prophetarum non legitur vetitus fuisse vini usus; legitur fuisse vetitus Rechabitis. Illi colebant castitatem (ut quidem docent Carmelitæ, contrarium licet suadente Regum Historia lib. 4 cap. 4 ℣. 1.) hi utebantur uxoribus suis, & propagabant per se domum suam Rechabitarum per filios & filias, uti dictum est ex Jeremiæ cap. 65.

27 Nunc ad Essenos, quos sub annum 300 ante Christi nativitatem successisse Rechabitis cupit monstrare Lezana; licet non minus à Rechabitis, quam Rechabitæ à Filiis Prophetarum; diversos. Horum *Essenorum* origo: auctor, institutum, & reliqua usque ad Christum, incertissima sunt; nullam ipsorum mentionem faciente sacra Scriptura, & Baronio nullos agnoscente nisi paulo ante adventum Christi, idque acriter proban-

te. Illud tamen satis certum videtur ex Josepho Hebræo, aliisque quod matrimonio abstinuerint perpetuo: sed æque certum ex eodem est, non abstinuisse ex motivo religionis in Deum, aut ex voto servandæ castitatis, sed ex eo quod *cavendam putarent intemperantiam feminarum*; credentes, *nullam earum uni viro fidem servare.* Eadem Essenorum secta perseveravit diutius post Christum usque ad seculum 13, quando Jacobus de Vitriaco appulit in Terram sanctam, ipsosque describit, ut supra Josephus, & vocat *Deo odibiles, & hominibus contemptibiles.*

28 Longe ab illis diversi sunt Esseni, quos describit Philo; quosque etiam sancti Patres inter primos Christianos, circum Alexandriam sub S. Marco institutos, referunt. Si jam PP. Carmelitæ hosce Essenos, Philoni laudatos, pro Carmelitis, quamvis longe à Carmelo dissiti fuerint, adoptent; videant quo pacto suppleant hiatum in Chronologia quingentorum fere annorum, quot inter Rechabitas & Philonis Essenos intercedunt. Si vero malint continuare successionem suam per Essenos antiquiores, de quibus Plinius & Josephus, considerent, quæso, an decorum sibi futurum sit, admittere inter suos gentem, *Deo odibilem & hominibus contemptibilem.* Considerent etiam, an facere possint Religiosos, ex voto castos, illos qualescumque castitatis cultores, qui ob solam feminarum intemperantiam & infidelitatem matrimonio abstinebant. Considerent insuper, quo argumento docere possint, antequam asserant, eosdem illos paupertatem atque obedientiam ex professione religiosa & voto coluisse. Non putem, scriptores Gentiles & Judæos, qui fere soli de Essenis antiquioribus agunt, tale argumentum subministrare. Certe Josephus apud Lezanam ad annum mundi 3545 num. 53 enumerans multa juramenta (quæ Lezana pro votis computat) ab Essenis, priusquam associarentur, præstanda; nihil omnimo habet de paupertate, castitate, aut obedientia, simili juramento firmata aut firmanda. Considerari denique potest (ut de situ illorum Essenorum, quos Plinius remotissimos à monte Carmelo, ad mare mortuum & ultra collocandos putat, nihil dicam) an ulla ratio alia sit ipsos faciendi Carmelitas, religiosa vota professos, atque attollendi ad annum 500 ante Christum, consentiente nemine & Baronio contradicente; quam ut per ipsos suppleatur in successione (quæ utique interrumpi non debet) defectus quingentorum annorum.

29 *Pythagorici*, ut inquit Lezana in Indice tomi 1 Annalium, fuerunt *similes Essenis, in aliquorum castitate, in paupertatis amore, vitâ communi, obedientiâ, Numinis cultu, silentio, tironum instructione, albarum vestium usu, cœnobiali vitâ, in feminis ejusdem formæ vivendi.* Imo ad annum 3545 num. 32 idem Lezana, cum & ex Bolduco docet, Pythagoræos atque Essenos *ejusdem instituti fuisse*; idque probat, tum *ex pluribus, in quibus illi* inter sese *conveniebant*, tum *ex Herodoto, Strabone, Laërtio, & Josepho.* Nunc ego capere mihi videor illorum doctrinam, qui Pythagoram pridem fecerunt Carmelitam. Si enim Pythagoræi, & à fortiori Pythagoras eorum magister, *ejusdem instituti sunt* cum Essenis, Esseni vero sint instituti Prophetici sive Carmelitani; consecutio manifestissima evincit, Pythagoræos & Pythagoram fuisse etiam instituti Prophetici seu Carmelitani: imo fuerint tales in gradu perfecto, sub professione votorum religiosorum. Nam Esseni, professi fuerunt tria vota paupertatis, castitatis & obedientiæ (horum siquidem votorum professio præcipuè constituebat

Essenos

Essenos in perfectiori vitæ gradu & statu religioso) Pythagorici autem & Pythagoras *ejusdem instituti fuere* cum Essenis; ergo etiam professi fuerunt tria paupertatis, castitatis & obedientiæ vota; & fuerunt in statu religioso tam perfecto, quam fuerunt Esseni ipsi.

30 Hinc porro conficietur aptior successio Carmelitana, & firmior nexus chronologicus Rechabitarum cum Essenis; qui omnino haberi non potest, nisi per Pythagoricos prædictos. Absque his enim nescitur, quando orti sint Esseni; interponentibus nonnullis, inter ipsos & Rechabitas, secula aliquot integra. Nescitur, quis Essenis leges suas præscripserit. Nescitur, ubinam terrarum primas sedes habuerint. At Pythagorici sciuntur institutore suum habuisse Pythagorā, & hunc fuisse in monte Carmelo, & seculo ante Christum sexto, quando adhuc supererant Rechabitæ: quos, si dixero, ipsum in Carmelo excepisse, & ritibus scientiaque sui instituti imbuisse; non existimo id negaturos Carmelitas. Cur tamen Pythagoram cum suis plerumque non proponant in Chronologia Ordinis (quamvis & in partem ejus illos referat Lezana) rationem ipsi reddant.

31 *Assidæi* annis 160 circiter ante Christum innotescunt ex libro 1 Machabæorum; cumque Lezana ad annum mundi 3545 num. 8 & 9, ex Josepho probatum putet, Essenos atque Assidæos eosdem fuisse; nihil est cur Essenorum principium multo altius repetamus, nedum cur ad annum 500 attollamus ante Christum. Appellantur Assidæi illi libro citato, *Synagoga Judæorum, fortis viribus ex Israël*; dicunturque *bella nutrire & seditiones movere, nec pati regnum esse quietum.* Præficitur ipsis Judas Machabæus, *Prophetici, sive Carmelitici, Ordinis alumnus; utpote Essenus vel Assidæus*, ut ait Lezana ad annum mundi 3889 num. 6. Neque vero alius est ab Eliseo usque ad Joannem Baptistam, qui æque celebratur inter Carmelitas ac Judas ille. Ego interim vota ejus religiosa requiro, & invenio copulatum uxori: requiro exercitia monachalia, & invenio militaria præcipue. Lego enim 1 Machab. 2 ac 3, quod *præesset Assidæis Judæorum*, qui *bella nutriunt*; quodque *dilatavit gloriam populo suo, & induit se loricam sicut gigas, & succinxit se arma bellica sua in præliis, & protegebat castra gladio suo.*

32 Hęc aliaque hujusmodi plura ibidem lego, generose quidem & bellicose gesta à Juda Assidæisque ipsius, sed non satis apta monasticam professis. Equidem non capio, quomodo illos conciliare quis possit cum decessoribus suis in ordine Prophetico Rechabitis. Hi certe minime militares erant, malueruntque transgredi præceptum & institutum patris sui Jonadab, relinquendo tabernacula & fugiendo rure in urbem, quam bellicis immisceri tumultibus: Assidæi vero cum suo Duce militiam sequuntur sua sponte, & quasi ex instituto sibi proprio. Nisi forte Propheticus atque adeo Carmeliticus Ordo, qui in Rechabitis erat contemplativus & solitarius, in Assidæis factus sit militaris, manseritque nihilominus Ordo idem; aut eadem Regula, quam Elias instituto à se Ordini reliquisse creditur ab aliquibus tam diversa fuerit, quam fuerunt diversæ ipsiusmet actiones atque vicissitudines vitæ, modo solitarie in monte aut spelunca sedentis latentisve, modo belligerantis & Prophetas Baalis virosve quinquagenarios occidentis. Si autem actiones tam diversæ pro diversis etiam Regulis fuerint posteris ejus; tot Ordines diversos instituerit Propheta, quot sectæ inveniuntur in veteri Lege, quæ actiones ipsius aliquas præ aliis sibi in exemplum proposuerint elegerintque imitandas. Neque poterunt Carme-

melitæ Ordinem suum per tot sectas, inter se moribus & instituto diversas, magis continuare ab Elia; quam Jesuitæ suum per Minoritas, Norbertinos, ac Cistercienses, possint continuare à S. Benedicto.

33 Nihilominus, ut hæc sunt, prædicti omnes, Assidæi, Esseni, Rechabitæ, Filii Prophetarum, tametsi inter se vita, moribus, disciplina, exercitiis fuerint diversissimi, unus fiunt Ordo Propheticus, ut omnes & singuli eorum fiant Carmelitæ: non tamen illi qui ante Eliam Ordinis Prophetici fuerunt, sed qui postea. Docent enim, Ordinem Propheticum antiquissimum, diu ante Samuelem in Prophetis Job, Moyse, Jacob, aliisque cœpisse; deinde magis formatum à Samuele, & in collegia quædam distributum cœpisse quibus ipse præfuit, ideoque *Princeps Prophetarum* passim appellatur, teste Lezana; tandem vero sub Elia eumdem Ordinem Propheticum, factum esse religiosum, *cum tribus Obedientiæ, Paupertatis & Castitatis etiam perpetuæ votis*, ut docet idem Lezana ad annum mundi 3127 n. 15.

§. IV. *An Elias potissimum mutaverit Ordinem Propheticum in Religiosum; quibuscum; & quos successores habuerit.*

Cur autem sub & ab Elia potissimum hic Ordo factus est religiosus? Ut verum fatear; inspectis argumentis, quæ ex unico Joannis Hierosolymitani libro, mille quadringentis, ut Carmelitæ fatentur; ut vero communis mecum tenet sententia, bis mille quadringentis post Eliam annis scripto (priorum enim scriptorum aut temporum habentur nulla) præcipue affert Lezana, aliud non invenio efficacius, quam beneplacitum atque præoccupatam in illud voluntatem Carmelitarum. Quid enim probat, quod Dominus Eliæ dixit 3 Reg. 17: *Recede hinc, & vade contra Orientem, & abscondere in torrente Carith, qui est contra Jordanem: & ibi de torrente bibes, corvisque præcepi ut pascant te ibi?* Quo pacto hinc inferas, Eliam hic, obediendo præcepto Domini, emisisse vota tria, aut etiam unum solum, aut instituisse Ordinem religiosum? Imo qui potuit ibi ordinem instituisse, ubi omnino solus homo fuit, nisi eum instituerit cum corvis altoribus suis?

35 Dic, amabo te, quid amplius illa evincant pro institutione ordinis Religiosi aut emissione votorum, quam ista, quibus idem Dominus pridem præceperat Abraham: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram, quam ego monstravero tibi: faciamque te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum; erisque benedictus?* Hæc sane propius quam illa, absunt ab Euangelico textu, ubi Apostoli à Christo vocati Matth. 4, *relictis retibus & patre secuti sunt eum*: & ab illo Matth. 19, ubi omni, *qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut agros* propter Deum, *centuplum* promittitur & *vita æterna*. Reliquit enim plura Abraham, nec minus prompte quam Elias; & promissionem mercedis ampliorem accepit à Domino.

36 Dic porro, quinam, quot, & unde noti, quibuscum Religionem suam inchoavit Propheta. In Carith enim fuit solus, ut dixi, homo cum corvis. In Carmelo nullos lego ipsum congregasse, nisi Prophetas Baal: quibuscum si Ordinem suum ibi instituit, eodem pene momento

mento ipsum extinxit cum iisdem Prophetis. Si quis mihi afferat filios Prophetarum aut alios, quibuscum Ordinem inchoaverit; is prius in Carmelum illos adducere debet ad Eliam, viâ aliquâ reperibili, quàm prætendat, ibi simul cum ipso Ordinem inchoasse. Scriptura sane, nominans Filiorum Prophetarum Collegia in Bethel, Galgala, Jericho; nusquam ullos adducit in Carmelum sub Elia. Imo ne nominat quidem prius *Filios Prophetarum*, quam cum Elias rapiendus erat curru igneo; & tunc per ipsos transiens, neminem eorum verbo allocutus, aut alio signo dignatus fuit; nedum Discipulos suos aut Monachos agnovit: sed neque ipsi quidquam Eliæ locuti sunt, aut signum aliquod subjectionis dederunt. Solum leguntur, transeuntibus illac Elia & Eliseo, egressi esse *Filii Prophetarum, qui erant in Bethel & in Jericho ad Eliseum, & dixisse ei* (Eliseo) *Numquid nosti, quia hodie Dominus tollet Dominum tuum à te?* Quod si discipuli aut Monachi Eliæ tunc fuerint filii Prophetarum, uti dicitur tunc fuisse Eliseus: cur appellant Eliam dominum *tuum* Elisei; & non potius *nostrum*, uti appellare debuissent si etiam suus ipsorum fuisset Dominus?

37 Dic etiam, quis Eliæ terris erepto successit in regimine novi Ordinis religiosi Superior? Eliseus, inquies. Sed unde probas? Cum enim unxit, jussus à Domino, Eliseum *Prophetam post se*; aliud ei non contulit, quam quod jubebatur conferre, donum prædicendi absentia & virtutem operandi mirabilia: quæ nullam per se habent connexionem cum superioritate in regimine Ordinis monastici religiosi. De eodem nihilo facilius, quam de Elia, monstraveris, ubi, quando, quomodo, vota religiosa professus fuerit; aut quos religiosos, talia vota professos, rexerit. Præfuerit Eliseus filiis Prophetarum & collegia eorum visitaverit: id non magis probat, ipsum fuisse Religiosum, aut Religiosis sub trium votorum obligatione viventibus præfuisse; quam probet, Samuelem, & quibus ipse præfuit, Cuneos Prophetarum, fuisse vere tales Religiosos. Subesse enim & visitari ab alio, etiam in commune viventes, nullum infert ligamen votorum religiosorum, nequidem in Lege nova, nedum in veteri, sive in eo qui præest visitatque, sive in iis qui subsunt & visitantur, uti patentissime patet.

38 Longe etiam difficilius est invenire Superiorem tertium (de quarto enim, quinto, & ceteris usque ad Joannem Baptistam inveniendis, pridem desperatum est) qui mortuo Eliseo successerit. Varias hic itur in conjecturas; aliis Abdiam, aliis Jonadab, aliis Jonam Prophetam Eliseo subrogantibus. Ultimum Lezanæ, ad annum mundi 3204 n. 9, *probabilius videtur*, sed *non certum; Cum neque in sacra Pagina*, inquit, *neque in nostris historiis aliquid de hoc reperiatur*: imo etiam si reperiretur in historiis Carmelitanis, recentiores illæ sunt omnes, quam ut fidem per se faciant in re tam antiqua. Utinam autem Lezana sacram Paginam in hujusmodi semper consuluisset, ac velut regulam in antiquissimis factis asserendis ubique adhibuisset; non tam multa asseruisset, quæ æque facile & potiori jure negantur quam asserta sunt; & negata, probari non possunt!

39 P. Sebastianus multo facilius hic sese expedit quam Lezana, existimans Art. 16 §. 2 n. 17, nihil magnopere sibi de successore Elisei primo, aut aliis deinceps per annos amplius 800, laborandum esse; imo neque laborandum sibi, ut ostendat singulis seculis fuisse subditos vere Religiosos, multo minus ut explicet ullorum gesta, virtutes, professionem votorum,

aliave in particulari; ratus, se texuisse chronologiam Ordinis bonam, & successionem nullo tempore interruptam, dummodo *demonstret Elianum institutum perseverasse usque ad tempora Christi*, ex eo (ut putat Art. 16 §. 3 n. 24) quod *in Actis Apostolorum fiat mentio de Prophetis & Filiis Prophetarum; per quos interpretes intelligunt*, inquit, *Eliæ & Elisei discipulos, qui tempore Eliæ ac Elisei sic appellabantur; licet postea variis de causis etiam variis nominibus fuerint appellati*.

40 Magnus profecto & generosus saltus chronologicus, ab Elia & Eliseo ad Christum usque! Vellem interea scire, quinam sint Interpretes illi, & cujus auctoritatis, qui locum istum Actorum sic explicant, uti optat P. Sebastianus, nullum citans. Locus Actorum indicatus habetur cap. 3, ubi curato claudo ad Portam speciosam, *accurrit omnis populus stupentes*, quos Petrus pro concione mox alloquens, sic orditur: *Viri Israelitæ, quid miramini?* eosque postea excitans ad credendum in Christum, ait: *Vos estis Filii Prophetarum & Testamenti, quos disposuit Deus ad Patres nostros, dicens ad Abraham, Et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ &c.* Nonne meridiana luce clarius est, ibi appellare Apostolum *filios Prophetarum*, quos ante appellaverat *Viros Israëlitas*, id est totam multitudinem suorum auditorum? Vel igitur terminus ille, *Filii Prophetarum*, probat, omnes illic congregatos, fuisse Religiosos Carmelitas; vel non probat ullũ talem illic fuisse. Videamus modo, quibus fundamentis hæc doctrina, & principium inde ducens Chronologia, nitantur.

§. V. *Fundamenta, quibus antiquitas & successio Ordinis Carmelitani chronologica inædificata sit.*

PRæcipua sunt, auctoritas trium Scriptorum, à tribus civitatibus Patriarchalibus, Antiochia, Hierosolymis, & Constantinopoli denominatorum. Deinde Traditio Ordinis ipsius. Tertium, Breviaria, tum Romanum, tum Carmelitanum, à S. Congregatione Rituum legi in Ordine permissum. Quartum denique Bullæ aliquot Pontificiæ. Hic de tribus, quæ dixi, scriptis & scriptoribus agendum: postea de aliis sigillatim.

42 Primũ scriptum, quod PP. Carmelitę post Ribotum suum citant, est *Speculũ perfectæ militiæ primitivæ Ecclesiæ*. Auctorem ejus vocant Josephum Antiochenum, & credi volunt, seculo Christi secundo vixisse.

43 Alterum est liber *de Institutione monachorum, in veteri Lege exortorum & in Lege nova perseverantium*. Auctorem ejus faciunt Joannem Hierosolymorum Patriarcham 44, qui S. Hieronymi coævus atque æmulus vixit sub annum 400 & initio seculi quinti.

44 Tertium est Epistola de *Processu & variis Regulis Ordinis Carmelitarum*; à S. Cyrillo Constantinopolitano, tertio Ordinis Generali, ut ajunt, missa ad Eusebium Eremitam montis Neroi anno 1230.

45 Notandum hic primo, & sedulo, quod horum trium Scriptorum nulla uspiam memoria aut vestigium reperiatur ante seculum 14, nulla ante Ribotum, qui locum ex eo unicum, nescio unde, ubi repertum, descripsit eodem seculo ad finem vergente, sub annum 1370 vel 80.

Notandum secundo, & æque sedulo, quod Historici, non Carmelitæ, passim omnes eadem scripta vel allegare dedignentur

dignentur vel repudient ut apocrypha, ut dixi & ostendi in mea ad Artic. 13 Responsione; de Josepho quidem, §. 3; de Joanne vero §. 5, de Cyrillo denique, §. 12.

46 Notandum tertio, quod Bellarminus & ceteri post eum, scriptorum ecclesiasticorum catalogum texentes, Josephi atque Cyrilli, etsi in Speculo Riboti lecta nomina, præterierint: Joannis autē Jerosolymitani sic meminit Bellarminus, ut nomen quidem ejus referat, librum tamen ei de Institutione Monachorum splendide abjudicet, tamquam *scriptum ab aliquo longè posteriori*; & hoc probat, sic prosequens: *Siquidem in eo libro dicit Auctor, se esse Ordinis Carmelitarum, & describit habitum Carmelitarum. At illis temporibus nomen Carmelitarū Religiosorum erat plane inauditū; ut etiam Cardinalis Baronius affirmat tomo 6 Annalium ad annum 444. Adde quod stylus est hominis Latini, & temporum posteriorum.*

47 Hęc Bellarmini & aliorum, judicia s talia ex professo & longo usu tractantium, nulloque partium studio hic saltem distractorum, cuivis potiora esse debent, quam Riboti Carmelitæ, ejusque sequacium, quantumvis multorum, placita. Illorum judicia contra prætensam libri antiquitatem ego pluribus stabilio in Resp. Art. 13 §. 5, ut dixi, & Janningus in suo Post-scripto, ante primum Junii tomum num. 49, uti & in Apologia ejus inveniendo.

48 Nihilominus post tot vindicias, integris voluminibus à PP. Carmelitis pro asserendo libro illo Joanni Patriarchæ prædicto conscriptas; uti & pro asserendis Cyrillo Constantinopolitano & Josepho Antiocheno suis; novas concinnavit Reverendissimus Pater de Villalobos, in sua Historico-Sacra & Theologico dogmatica Dissertatione; easque prolixissimas ac dimidium fere tomum implentes (sic mihi scribitur) utpote à pag. 326 ad pag. 706 scripta illa cum auctoribus suis defendens: qua tamen prolixitate non aliud existimatur egisse, quam ut minus credibile factum sit, quod tam operose defendi debuit, ad confundendum potius multitudine lectorem, quam ad persuadendum rationibus verum. Veritas enim in historicis, se per seipsam & per præsentes circumstantias, temporum præsertim & locorum, ita plerumque manifestat, ut adminiculis tam longe quæsitis non indigeat.

49 Illâ jubente, videor hunc ipsum de quo agimus, librum, Joanni Patriarchæ aut studiose aut ignoranter attributum, loquentem audire: Quis me novit seculo quinto ex contemporaneis tunc scriptoribus plurimis? Quis me novit seculo sexto? quis septimo, octavo, nono? quis decimo, undecimo, duodecimo, decimo tertio? Interea, manibus plurimorum quotidie terebar; & non noverunt me? Legebar pro Regula & formabam mores infinitorum Ordinis Carmelitani Religiosorum; & ipsi me informem, sine nomine, sine gloria sepelierunt ingrati? Ego per annos omnino octingentos conservavi vos, cari Patres, in Regula, uniformes in vero Eliæ Instituto; quodque in eo continuatam tot seculis successionem habeatis, meo beneficio habetis: & vos sine gratiis, me meique memoriam, acceptâ ab Alberto Regulâ aliâ, sic abolevistis, ut videamini omnia ex singulis undique Conventibus ac cellis conquisita exemplaria flammis dedisse, ut ne vel unum ex millenis ad posteritatem transmissum sit. Alberti Regulam continuo variis Pontificum litteris, aliorum quidem approbandam, aliorum vero confirmandam aliorum mitigandam & corrigendam intra annos 40 curastis: me autem totis octingentis annis nulli Romano Pontifici, nulli Patriarchæ Hierosolymitano aut Antiocheno, nulli omnino hominum extra Ordinem

vestrum innotescere passi estis. Regula Alberti est quidem Patriarchæ; sed & ego Patriarcha fui: qui illam condidit est Sanctus; sed eum quoque qui me condidit, vos ipsi in cælum tollitis, quantumvis (ignoscite, jubente Veritate loquor) à gravissimis & contemporaneis Patribus, Hieronymo atque Cyrillo Alexandrino, de hæresi suspectus reputetur & arguatur.

50 Scio, postremum vindicem meum Reverendissimum Patrem de Villalobos præsumere, me S. Hieronymo contemporaneum imo priorem esse, idque aliis similiter persuasum cupientem, allegare varios ex me textus, qui fere iidem, aut non multum dissimiles apud Hieronymum inveniuntur; quasi hic ex me illos transcripsisset. Verum tantus Doctor, tanta ingenii ubertate donatus à Deo, tot operum scriptor, tam recte Catholicus, qui Joannem Hierosolymitanum propter doctrinam pro hæretico habebat, & scriptis suis quæ supersunt, insectabatur; voluerit ex ejusdem Joannis libris textus aliquot emendicare, ipsiusque doctrinam facere suam? Si tanti fuerit iste liber Hieronymo; cur post illum nemo alius scriptor, annorum mille curriculo, aliquid ex ipso mutuatus est, aut librum vel nominare dignatus fuit? Quanto æquius est dicere, ea quæ in Joanne & Hieronymo similia reperiuntur, ex Hieronymo potius in Joannem ab anonymo aliquo, rebus suis sic consulere volente; quam ex Joanne in Hieronymo, & quidem ab ipso Hieronymo, transcripta esse? Me quoque pudet, supponi me cœpisse me Auctori, suspecto de hæresi non ita pridem: prius enim aliis, bene Catholicis, attribuebar. Quamvis enim non omnibus probentur omnia, quæ dico, ut vera: non tamen reprobantur ut hæretica.

51 In subsidium istius libri Joanni Patriarchæ suppositi, accersunt Epistolam sive ejusdem auctoris sive alterius, attributam Cyrillo Constantinopolitano, uti vocant, tertio Ordinis sui sub annum 1230 Generali. Sed hæc tā manifeste est apocrypha, & numquam à Cyrillo isto scripta, quam est manifestum, prædictum librum Joanni 44 esse suppositum, & non fuisse scriptum græce, nec ante ætatem ipsius Cyrilli. Cum enim Epistola hæc mentionem faciat libri prædicti, & liber iste aliunde probari non possit ante seculum 14 extitisse, nec ab ullo visus, lectus aut citatus sciatur antea fuisse; multaque indicia & testimonia virorum, in talibus versatissimorum, afferri possint quæ postea scriptum esse suadeant; illa omnia æqualiter probant, Epistolam Cyrillo adscriptam esse ipsius non posse, sed esse temporis posterioris. Nec quidquam congruentius dici potest, quam quod utrumque istud scriptum sub illa ipsa tempora natum sit, quibus cœpit primum citari.

52 Idem judicium esto de qualicumque libro, sub nomine Josephi Antiocheni citato à Riboto seculo 14, atque ita citato, ut descriptis inde ab eodem aliquot versibus, liber ipse videri desierit, nec ullus postea quidquam inde citaverit, quam quod apud Ribotum extat. Cur liber iste Josephi infortunatior fuit, quam liber Riboti? Extabat tunc, etiam extiterat (uti quidem optant ac etiam tenere volunt Carmelitæ) annos circiter mille ducentos quinquaginta, quando scribebat Ribotus; cur non ad posteros transmisit eadem cura illud ac suum opus? Cur sibi elabi è manibus sivit librum, tantæ antiquitatis vindicem, is qui unice intendebat libro suo novo antiquitatem Ordini suo vindicare? Re nulla profecto id poterat efficacius præstare, quam proferendo librum tam antiquum.

tiquum. Qualia autem sunt, quæ inde citantur? Quod Carmelitæ, *Apostolorum Christi coadjutores strenuissimi* fuerunt; *qui de monte Carmeli descendentes, per Galilæam, Samariam, & Judæam fidem Christi constantissime sparserunt: quique in Virginis Mariæ*, adhuc viventis (ut ait P. Sebastianus) *honorem, in Montis Carmeli declivio, fabricantes oratorium, Salvatoris matri specialissime servierunt.* Quæ omnia quam parum credibilia sint, & non potuerint scribi ab aliquo, qui seculo Christi secundo vixerit; tam ex *Vera*, quam hac *Non vera origine Ordinis* Carmelitani, manifestum est.

§. VI. *Alterum antiquitatis chronologicæ fundamentum, Traditio Ordinis.*

De Traditionibus, mere historicis & ab Ecclesia Catholica universaliter non admissis, hic agimus, & egi pluribus in Responsione mea tota Art. 19, quo Lectorem remitto; requirens num. 21 ad veram traditionem historicam, quæ probet factum vere fuisse quod fuisse tradit; ut continua sit aliquot seculorum; imo ut tempus, quo res traditur contigisse, prope attingat; deinde, ut constans sit ac invariata. Addo etiam, quod, si remotissima tempora & res, ab annis mille, bis mille aut amplius gestas, respicit, debeat per intervalla testimoniis scriptorum fide dignis fulciri. Absque his enim traditio erit mere popularis, ac similis Famæ, quæ

Mobilitate viget, viresque acquirit eundo;
Parva metu primò, mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit.

54 Ego veræ traditionis, ad aliquid probandum idoneæ, nihil invenio in Ordine Carmelitano circa antiquitatem ejus, ante seculum 14, aut certe non ante 13; nec invenio totis viginti duobus seculis prioribus testimonium ullius idonei scriptoris, aut vestigium quodvis aliud, quo suffulciatur aut nitatur traditio. Et sane, cum disputetur, an Carmelitæ fuerint ante seculum Christi 12 in mundo; negeturque passim ab Historicis cum Baronio: nimium præsumere videbitur, qui Carmelitarum qualemcumque de instituto ab Elia ordine religioso, de trium votorum in eo professione, de successione nonquam interrupta, traditionem, ab initio *semper huc usque constantem* (ut ipsam appellat P. Sebastianus Art. 16 num. 4) certamque, ante certam eorumdem Carmelitarum existentiam, tot seculis jam fuisse, absque probatione alia, & absque hæsitatione, ausit pronuntiare.

55 Apostolica vix ulla traditio ab Ecclesia proponitur credenda fidelibus, quæ non habeat, per singula fere post Apostolos secula, aliquod existentiæ suæ indicium in Patrum scriptis: & traditio Eliano-carmelitana, à solis fere & non omnibus Carmelitis credita, quæ tanto altius ascendit quam Apostolica, debebit credi etiam à non Carmelitis, sine ullo per duo & viginti secula indicio? Afferent quidem Carmelitæ, pro fulcimento traditionis suæ præcipuo, librum Joannis Patriarchæ 44: sed cum hic seculo 14 antiquior non sit, quemadmodum supra docuimus, nullum est fulcimentum istud; nec poterit fulcire antiquitatem traditionis, quasi hæc ab Elia

sem-

semper huc usque constans fuerit.

56 Fateor quidem, facilius conservari traditionem & manere constantem in contuberniis virorum moderatorum atque religiosorum, quam in levi vulgo; & hoc etiam ex capite traditiones Ecclesiæ Catholicæ plurimum auctoritatis acquirunt, quotquot circa res, in aut ab Ecclesia gestas, versantur. Attamen nullius auctoritatis foret traditio cujuscumque contubernii aut religiosæ familiæ, aut ipsius etiam Ecclesiæ, si qua in ipsa esse aut proponi ab ipsa posset, quæ versaretur circa ipsam talis religiosæ familiæ aut Ecclesiæ existentiam, priusquam extiterint. E. G. si traderet Ecclesia Catholico-Romana à Christo instituta, se vere extitisse à temporibus Eliæ, & huc usque eamdem perseverasse; quilibet Catholicus novit, ejusmodi traditionem locum habere in Ecclesia non posse; & merito mirabitur, locum ei ac fidem prudentum virorum in religiosa familia dari. Prius enim est existere, quam agere aut tradere aliquid. Neque fieri potest ut existentia alicujus contubernii prima, ex propria ejusdem contubernii traditione probetur, nisi saltem ipsa traditio aliunde probetur ab initio extitisse. Neque traditio Ordinis Carmelitani (ut concedatur etiam, ab anno Christi 1200 huc usque extitisse) quidquam probabit amplius per se solam, pro existentia Ordinis à temporibus Eliæ, quam probet pro existentia sui ipsius ab ejusdem temporibus. Cum autem hæc traditio, ab anno 1200 continuata, non probet, traditionem ab Eliæ temporibus fuisse de existentia Ordinis; ita neque probare per se potest ipsam existentiam Ordinis ab inde deductam.

§. VII. *Tertium fundamentum, Breviaria tum Romanum, tum alia Carmelitis legi permissa.*

Breviaria, ad laudandum Deum primitus & præcipue inducta in Ecclesiam; posterioribus longe temporibus laudatores Dei etiam ad imitationem Sanctorum excitatura, addi sibi atque inseri viderunt Lectiones historicas, quibus gesta & exempla Sanctorum ob oculos ponuntur, & lecta animum disponunt atque incendunt ad imitationem sui. Atque hic est istiusmodi Lectionum historicarum finis principalis; qui & obtineri potest, non tantum quando singula, prout illic narrantur, facta sunt; verum etiam quando aliter sunt facta; dummodo laudabiliter imitabilia sint quæ narrantur: ideoque etiam diligentia illorum, quibus tales Lectiones committuntur examinandæ & approbandæ, principaliter versari debet circa prædictam imitationis utilitatem, minus principaliter circa rerum propositarum veritatem; quæ sæpe omnimoda haberi non potest, quantumvis magna abhibeatur accuratio, etiam à pluribus ad id deputatis, ut videre est in variis hodierni Breviarii Lectionibus, & fatetur Gavantus Sect. 5 cap. 12 Commentarii sui in Rubricas, à me citatus Art. 9 §. 3 num. 27.

58 Lectionibus sic rite recognitis ab aliquo S. R. E. Cardinalium ac proinde à S. Congregatione approbatis, quid porro confert auctoritas Apostolicæ Sedis? Aliud, opinor, nihil; quam ipsa conferre vult, sub hac aut simili formula *mandans* (aut concedens) ut Lectiones cum reliquo Officio, E. G. de S. Cajetano, *in Breviario Romano* (aut alio) *apponantur; & ab omnibus* (aut aliquibus) *utriusque*

que sexus Christi fidelibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, de præcepto (aut ad libitum) recitentur die N. Id totum est quod conferre in similibus solet Pontifex, quia totum est quod solet rogari; nusquam intendens mandato vel concessione sua, vera aut veriora reddere singula, quę illic narrantur facta, quam tunc sunt, juxta prudens examinatorum & approbatorum judicium. Hoc autem judicium, ut sæpe aliud fuisse compertum est, quam res sit in se; ita potest de cetero evenire; prę-sertim ubi de rebus antiquis incertisque, aut in utramque partem probabilibus, judicatur.

59 Hinc doceo Art. 17 num. 2, aliud esse fidem, quæ factis in Officio Ecclesiastico narratis adhibetur, non præcipitur; aliud esse observantiam quoad usum Officii: quæ tanto major esse debet, quanto major est auctoritas præcipientis. Hinc etiam Emin. Card. Ursinus, in sua de Reliquiis S. Bartholomæi Dissertatione anno 1693 edita, negat, eas umquam Benevento fuisse translatas Romam, licet in Breviario Romano talis translatio legatur: dicitque ad auctoritatem Breviarii, objectam sibi Art. 6, Illud *maximæ quidem auctoritatis esse in iis quæ per se ad cultum ecclesiasticum attinent: minoris tamen esse ponderis in privatis factis aut gestis, quæ in Vitis Sanctorum ex occasione referuntur; ita ut efficax argumentum inde peti non possit, ubi præsertim antiquiora monumenta adversantur*; uti fere fit in omnibus, quæ antiquissima esse docet non antiqua traditio Carmelitarum. Adversantur enim plerisque ad Carmelitanam antiquitatem spectantibus historiis, quas ex traditione sua quomodocumque permissi sunt Breviario Ordinis inferre, monumenta antiquiora. Imo & deficiunt ipsis plerumque monumenta propria, quæ magis quam traditio, idonea sint ad probandum.

60 Jam vero compendia historica, quę Breviariis inseruntur, à monumentis, non semper æque probatis accepta (qualia sunt nonnullæ Sanctorum vitæ olim conscriptæ) majorem auctoritatem, intrinsecam saltem & per se, habere non possunt, quam habeant monumenta ipsa. Extrinseca quidem auctoritas aliqua compendiis accedet ex judicio ipsa legentis, examinantis, atque approbantis: verum hæc magna esse non potest, nisi idem monumenta quoque antiqua diligenter examinaverit. Neque enim metienda auctoritas illa est ex dignitate personæ, quantovis sublimi gradu positæ (quantum quidem attinet ad veritatem historicam factorum de qua loquor) sed ex majori minorive prudentia, experientia, & facultate discernendi verum à falso, longo aut minus longo usu acquisita; præcipue vero ex notitia illorum, quæ historiis adjuncta sunt, loci, temporis, auctorum, aliarumque personarum: ut verosimiliter sciatur, ubi, quando, à quibus, quam prudentibus res acta, ex qualibus monumentis collecta conscriptaque sit: quæ cum ex compendiis Breviario insertis cognosci non possint, non potest ex iis absolutum judicium de veritate historica ferri. Autographa apographis, antiqua minus antiquis, integra compendiatis præstant, imo necessaria sunt ad ferendam prudenter de veritate, aut verisimilitudine facti historici cujusvis non revelati sententiam.

61 Interea, licet fides singulis Historiarũ factis, in Breviario relatis, non debeatur; doceo tamen observantiam quoad usum Officii præscripti adhibendã esse tantam, quanta debetur auctoritati Pontificis summi, illum præcipientis aut permittentis. Et hanc ego observantiam adhibui semper per gratiam Dei, & adhibeo, persolvendo quotidie pensum canonicum, eti-

am illud, quod festo solennis Commemorationis B.Mariæ de monte Carmelo, in ditionibus Regi Hispaniarum subjectis, recitandum nobis præscribitur; licet in illo, ac alibi, varia, certiori historiæ minus conformia, deprehendam non raro. Quando autem talia à me deprehensa indico etiam aliis inter scribendum, id facio plerumque majoris utilitatis, aliquando necessitatis causa, semper amore veritatis. Sic utilitas quidem & major gloria (ut ego quidem existimo) Ecclesiæ Catholicæ stimulavit me, ut Marcellinum, Pontificem Romanum Sanctumque Martyrem, labe turpissima idololatriæ, qua illum à tot seculis invidia hæreticorum asperserat, purgarem: accedente ad reliqua, quibus id præsto argumenta, æquissimo, ut mihi videtur, judicio, dictante, minus credibile esse quod Romanus Pontifex & sanctus Christi Vicarius idolis publice thus adoleverit, cum summo totius Ecclesiæ scandalo; quam quod ii qui Lectiones Breviarii primum collegerunt, quique postea recognoverunt, secuti opinionem tunc (quæstione nondum ut modo ventilata) magis receptam, judicaverint Lectiones de S.Marcello, ut erant, relinquendas; esse easque cum ceteris, præcepto universali legendas, mandaverit Pontifex.

62. Necessitas vero me meaque defendendi contra importunas P.Sebastiani & Sociorum ejus accusationes, sæpius me coëgit refutare plura, quæ ipsi, præter aut contra fidem veterum historiarum, novis Breviarii sui Lectionibus intulerunt; & simul oblata S.Congregationi Rituum, approbata retulerunt legique permissa.

63. Nunc velim illi, qui me Breviariorum temeratorem faciunt, atque *historias iisdem authentice insertas, tamquam fabulas, commenta, somnia, & mendacia explodere accusant*; quique Lectionibus Breviariorum, à S. Congregatione Rituum recognitorum & approbatorum, tantam ex ejusmodi approbatione auctoritatem accedere docent, ut falsum amplius subesse iis non possit; nunc velim, inquam, illi mihi dicant, an id doceant, ut bene mereantur, an ut mereantur male de Ecclesia Romana. Nolim ego suspicari viros Religiosos id velle docere, ut mereantur male de Ecclesia matre sua: absit. At vellem mihi monstraret quispiam, non merituros male re ipsa. Damnat quippe Ecclesiam doctrina illa erroris, jam commissi in iis ipsis, ubi ista docet errare eam non posse. Nam si nunc subesse falsum non possit Lectionibus Breviarii à Pontifice approbatis; neque potuit similiter à Pontifice probatis subesse falsum seculo superiore.

64. Ergo quidquid Clemens VIII in Breviariis, eorumque Lectionibus historicis, à Pio V beato Pontifice approbatis, correxit; quidquid in iisdem ita correctis denuo emendavit Urbanus VIII; correctione aut emendatione nulla eguit. Ergo quidquid in illis, ut minus verum mutari, aut ut falsum deleri jusserunt, per errorem uterque jusserunt, decepti ipsi. Ergo necessario vel subfuit falsum aut minus verum Breviario post approbationem Pii; vel subfuit post correctionem & approbationem Clementis & Urbani: talia enim nonnulla correcta & omissorum loco substituta sunt, quæ simul vera esse non possint.

65. Ergo omnis probus Catholicus, qui honorem Romanorum Pontificum contra hæreticos eorumque dicteria tueri cupit; liberando E. G. Marcellinum Papam, ut modo dixi, turpissima idololatriæ macula, quam ei hæretici, teste S. Augustino, asperserunt; id prohibetur facere per Breviarium Romanum: quia hodiedum in illo legitur Marcellinus in persecutione Diocletiani, *terrore perterritus, deorum*

deorum simulacris thus adhibuisse. Quid gravius est, & Ecclesiæ Catholicæ magis probrosum, Romanum Pontificem adolere diis, an Romanum revisorem correctoremque non correxisse omnia facta historica, quæ in Breviario leguntur minus vera: aut Pontificem Breviario, quantâ potuit humanâ diligentiâ castigato, apponere in fide Revisorum approbationem suam?

66 Quæro igitur an Clemens & Urbanus Pontifices prædicti laudabiliter correxerint Breviarium Romanum, à decessore suo Pio V beato Pontifice approbatum. Negare, Catholicus si es, non audebis. Ergo & laudabiliter egerunt, qui Pontificibus in ea re cooperati sunt, quique hodiedum studia sua & lucubrationes eodem dirigunt; notando quæ sibi minus vera, quæ apocrypha, quæ etiam falsa videntur; relinquentes interim judicio atque arbitrio eorum, ad quos spectat, mutationem & correctionem, quomodo, quando, & ubi voluerint faciendam aut non faciendam. Sane si nemo privatus in scriptis suis similia notando præluxisset pridem, Concilii Tridentini Patribus Pontificibusque Romanis; vehementer dubito, an castigatius modo Breviarium haberemus quam fuit ante tempora Pii V. Similia notavit sæpe Baronius, similia Mabilio, similia Pagius, Cardinalis Ursinus, & quotquot fere historiam Ecclesiasticam tractant, æque privati scriptores atque ego sum. Cur id in me ab aliquibus, subesse Breviario approbato falsum posse negantibus, grave crimen existimatur, quod aliis plerumque laudi ducitur, equidem penetrare nequeo; præsertim cum materia, quam ego tracto; veritas, quam investigo; decor Ecclesiæ, cui studeo; reprehensiones hæreticorum, quas amolior; exempla Catholicorum, quæ sequor; id exigere aut suadere videantur. Si opera mea, quam cupio utiliter in talibus navare, minus utilis videbitur, etiam iis quibus me meaque scripta, ut debeo, lubens submitto; breviori tempore, ac studio impendioque minore imprimentur Acta Sanctorum, ut jacent, *compluribus deturpata mendaciis*, quemadmodum de Actis S. Silvestri Papæ loquitur Baronius ad annum 315 num. 17.

§. VII. *Quartum antiquitatis chronologicæ fundamentum, Bullæ aliquot Pontificiæ, quas inter Sabbatina Joannis XXII.*

DE Bullis Brevibusque Pontificiis, & quanta factis historicis ibi relatis debeatur fides, dixi jam in Responsione mea Artic. 3 fere toto. Posse in illis decipi summos Pontifices atque errare, docuerunt Clementem X Patres Carmelitæ per relationem falsam; qua, testatur Pontifex ille, decessori suo Clementi IX impositum ab ipsis fuisse, indeque errorem & falsum influxisse in litteras ejus Apostolicas, pro Carmelitis ad Ordinarium loci de Bilbao datas. Breve Clementis X, quo isthæc testatur ac declarat, invenire est in Appendice Bullarii num. 34: uti & nonnulla eodem spectantia in Resp. mea Artic. 2 num. 99 & alibi. Nihilominus contendunt iidem Patres Carmelitæ, certe credi cupiunt, Pontifices errare non posse in factis historicis, saltem ubi res suæ & antiquitas Ordinis confirmari quoquo modo videntur.

68 Hunc in finem duas referunt præcipui momenti Bullas, quas optant in

omnibus & ab omnibus infallibiles haberi; alteram, *Sacratissimo uti culmine*, quam vocant *Sabbatinam*, Joanni XXII; alteram, *Dum attenta meditatione*, Sixto IV attributas. Prima, de qua hic, data dicitur Avenione anno 6 Pontificatus Joannis, qui fuit Christi 1322; & confirmata ab Alexandro V anno Pontificatus 1, Christi 1409. In ista Bulla dicitur B. V. Maria apparuisse Joanni Pontifici, eique Ordinem suum Carmelitarum singulariter commendasse, asseverans, *suum in cœlis filium* Christum Dominum *ordinasse ac statuisse*, *quod quisanctum intrabit Ordinem* Carmelitarum *salvabitur : &, si alii devotionis causa in Sanctam ingrediantur Religionem*, id est Ordinis Confraternitatem; *sancti habitus signum*, seu Scapulare, *ferentes*, *appellantes se Confratres & Consorores Ordinis*; *liberentur & absolvantur tertia eorum peccatorum portione*. Præterea pollicetur beatissima Virgo, *se gratiose descensuram sabbato post eorum obitum; & quot invenerit in purgatorio liberaturam*, *& eos in montem sanctum vitæ æternæ reducturam*. *Istam* autem *sanctam Indulgentiam* Joannes XXII *acceptat*, *roborat*, *& in terris confirmat* : *sicut*, *propter merita Virginis Matris*, *gratiose Jesus Christus concessit in cœlis*.

69 Quod vero ad nos hic præcipue spectat, & in confirmationem antiquitatis adducitur, est, quod ibidem beatissima Virgo postulet à Joanne, ut *amplam suo sancto & devoto Carmelitarum Ordini*, PER ELIAM ET ELISEUM IN MONTE CARMELI INCHOATO, *confirmationem præconcedat* : cujus *Regulam* mox dicit, *à suo servo Alberto Patriarcha ordinatam*, & *per suum dilectum filium Innocentium approbatam* fuisse. Hoc ultimum, ut obiter dicam; non puto, debuisse beatissimam Virginem discere ab Auctore Bullæ, *Dum attenta*, Sixto IV attributæ, aut potius suppositæ, ut paulo post videbimus; qui Auctor etiam ipse Innocentium approbatorem Regulæ Albertinæ facit; cum tamen ante ipsum illam pridem approbaverit Honorius Papa III anno 1226, uti ejusdem Honorii Bulla, ea de re data, nos docet.

70 Observari etiam meretur, quod beatissima Virgo ante Albertum Patriarcham non agnoscat alium, qui Regulam Ordini suo dederit; licet Carmelitæ prætendant antiquiorem sibi Regulam à Joanne Patriarcha 44 datam fuisse, annis ante Albertum 800.

71 Nunc, quod Ordo ille ibidem dicatur *per Eliam & Eliseum in monte Carmeli inchoatus fuisse*; commodissime intelligi & explicari potest de eremitica vita, quam in monte illo Elias & Eliseus primi vixerint: quorum exempla diu póst ibidem imitati sunt alii, à monte ipso Carmelitæ dicti; ut propterea admitti non debeat Ordo ab Eliæ temporibus vere Religiosus, cum professione trium votorum, & successorum serie numqurm interrupta. Ostendi nihilominus in Respons. Art. 3 §. 15, prædictam Bullam, Joanni XXII; & Confirmationem ejus, Alexandro V Pontificibus suppositam esse; tum aliis usus argumentis, tum validissimo illic loci negativo, ut vocant; desumpto ex silentio Scriptorum Ordinis Carmelitani plurium, à me loco citato enumeratorum; qui eisdem cum Joanne atque Alexandro seculis vixerunt, plerique Priores Generales, aut Provinciales Ordinis; ac proinde si talis Bulla, tam extraordinaria, tam excellens, tam utilis & gloriosa, sibi data à Joanne aut confirmata ab Alexandro fuisset, ignorare id non potuissent: non ignorantes autem, debuissent Scriptores illi, ratione argumenti quod tractabant, ac voluissent pro gloria & commendatione sui Ordinis, istiusmodi Bullæ mentionem

tionem in operibus suis facere. Quod cum non fecerint, utique notitiam Bullæ non habuerunt; habituri autem fuissent, si Bulla extitisset.

72 Adde nunc etiam, quod Sixtus IV in Bulla sua, *Dum attenta meditatione*, prima; in qua reproducit Bullas decessorum suorum fere quinquaginta integras, plurima privilegia Ordinis Carmelitani complexas, ac tres, inter illas, à Joanne XXII concessas: quodque in secunda ejusdem principii Bulla sua, qua datas eidem Ordini à tribus & viginti Pontificibus, nominatim expressis, recenset per compendium Indulgentias; nullam noverit Bullam, *Sacratissimo uti culmine* Sabbatinam, aut ei similem; nullam item noverit indulgentiam, à beatissima Virgine Maria concessam; aut animam liberandam purgatorio ab ipsa primo post obitum sabbato; tametsi de Joanne & datis ab eo Ordini Indulgentiis, plura referantur in Bulla Sixti secunda his verbis.

73 *Item Joannes* XXII, *omnes Indulgentias & peccatorum remissiones, à Romanis Pontificibus prædecessoribus suis dicto Ordini Carmelitano concessas, confirmavit; & quadraginta annos & totidem quadragenas de injunctis pœnitentiis universis Christi fidelibus, dicti Ordinis Ecclesias in qualibet solennitate quatuor festivitatem beatæ Dei genitricis Mariæ, videlicet Nativitatis, Annuntiationis, Purificationis, & Assumptionis, contritis & confessis in Domino, pia largitione concessit.* Nihil hic de contentis in Bulla Sabbatina; nihil videlicet de certa salute Ordinem Carmelitanum intrantium; nihil de Indulgentiis Confratrum habitum Ordinis gestantium; nihil de descensu Virginis Mariæ in purgatorium Sabbato; nihil de liberatione animarum ex eodem: nihil etiam hic, aut in prima Sixti Bulla, de confirmatione Bullæ Sabbatinæ per Alexandrum V, sexaginta dumtaxat annos ante pontificatum Sixti facta.

§. VIII. *Quintum Chronologiæ Ordinis fundamentum, Bulla Sixti IV de successione ejus hereditaria.*

Altera Bulla, de qua loqui superiori paragrapho cœpimus, attributa Sixto Papæ IV, momenti majoris est. Refertur ab Emmanuele Rodrico in nova Collectione Privilegiorum Regularium, inter Sixtinas trigesima octava. Ex hac Bulla duo afferunt pro se & antiquitate sua Carmelitæ. Primum, quod Ordo suus, *Sanctorum Prophetarum Eliæ & Elisei & Enoch, nec non & aliorum Sanctorum Patrum, qui montem Carmeli juxta Eliæ fontem inhabitarunt, successionem hereditariam teneat.* Secundum, quod Indulgentias habuerit idem Ordo à Leone Papa IV, qui anno 850 Ecclesiæ præfuit, aliisque seculi ejusdem & sequentium Pontificibus, sibi concessas. Ad primum quod spectat, admitto verba, si minus vi Bullæ hujus mihi admodum suspectæ, propter dicta in Resp. Art. 2 à num. 171, atque Art. 3 §. 10 & 11, & hic dicenda: admitto tamen, quia referuntur eadem in certiore alia ejusdem Sixti Bulla & posteriorum Pontificum. Secundum non admitto; neque potest ex Bullis aut aliunde probari, verum esse: potest autem probari esse falsum, argumento non uno, & probabitur sequenti paragrapho.

75 Hic ad primum interrogo, quid intelligi debeat per *successionem hereditariam*, quam exprimit Bulla? Respondent

Carmelitæ, intelligi debere successionem, vere & physice continuatam nec umquam interruptam, ab Elia & seculo ante Christum decimo huc usque; nullo tempore deficientibus, qui vota paupertatis, castitatis & obedientiæ religiosa, idemque institutum in monte Carmelo post Eliam professi fuerint, Subditis ac Superioribus.

76 Respondeo ego, interpretationem istam conciliari cum veritate rei non posse, adeoque nec debere per successionem hereditariam intelligi physice continuatam à temporibus Eliæ & numquam interruptam: posse autem intelligi successionem aliquam hereditariam virtutum atque exercitationum eremiticarum, quarum exempla reliquit Elias illo in loco, ubi postea primi resederunt Carmelitæ; relictaque ab ipso exempla imitari & in se exprimere proposuerunt, virtutum ejus quodammodo heredes facti. Potest etiam hereditaria intelligi successio, ex eo, quod in montem Carmeli & quidem ad Eliæ fontem, tamquam in hereditatem ab ipso possessam & posteris relictam, successerint Carmelitæ primi, & quidem jussu Prophetæ. Posset denique hereditaria successio explicari quoque per vere physicam & realem, non quatenus successio referretur ad primam sententiæ Pontificiæ partem, sive ad *Prophetas Eliam & Eliseum & Enoch*; sed quatenus referretur ad partem secundam sibique viciniorem, sive ad *alios sanctos Patres, qui montem Carmeli juxta Eliæ fontem inhabitarunt*. Hunc enim ipsum locum primi Carmelitæ Sancti Bertholdus, Brocardus & Cyrillus cum suis vere inhabitarunt, ab iisque hodierni Carmelitæ continuam nec umquam interruptam vere tenent successionem.

77 Sed nemo aptius respondere potest quam Pontifices ipsi, qui Bullam dederunt. Interrogentur hi, quomodo intelligant successionem hereditariam Carmelitarum ab Elia & Eliseo. Respondebunt se intelligere talem, qualem tenent iidem ab Enoch, qui plurimis ante Eliam & ante diluvium seculis vixit, æque ac Elias raptus à Deo. Dicunt quippe Pontifices, Sixtus IV, qui primus successionis istiusmodi meminit anno 1477, & alii post ipsum multi, qui eadem descripserunt: dicunt, inquam, isti Pontifices clarissimis verbis, Carmelitas *Sanctorum Prophetarum, Eliæ, & Elisei, & Enoch successionem hereditariam tenere*. Si ergo tenent ab uno, tenent ab omnibus; & eodem modo ab omnibus quo ab uno; quia eodem modo Pontifices referunt successionem ad omnes; Sed non potest proprie intelligi successio continuata & numquam interrupta ab Enoch (neque volunt eam intelligi Carmelitæ) ergo neque potest proprie intelligi talis successio ab Elia & Eliseo (neque velle debent Carmelitæ eam potius intelligi quam Enochianam) ergo successio potest ac debet tantum referri ad *alios sanctos Patres*, qui multo post tempore montem Carmelum scribuntur inhabitasse; ad sanctos nempe Bertholdum, Brocardum & Cyrillum, primos Ordinis Generales. Et hæc successio ut etiam physica sit, semper inde continuata nec umquam interrupta huc usque, per me licet.

78 Sed aliud responsum nuper attulit ad idem argumentum, à Janningo ex verbis Pontificiis deductum, P. Sebastianus à S. Paulo; non sine stomacho opinatus in Motivo-Juris; *contra evidentem veritatem, fraudulenter, in derisum Ordinis Carmelitarum*, à Janningo acceptum esse Enoch, de quo Bullæ, pro Enoch veteris Testamenti Propheta: *cum evidenter constet*, ait, *ibi agi de Enocho de Amathim novi Testamenti*. Sed quis, amabo, Enoch ille de Amathim novi Testamenti? Antiquiorem non habet interpretem Bullæ Sixtinæ P. Sebastianus, aut inven-

torem

torem alium Enochi de Amathim, quam Palæonydorum: qui primus ipſum induxit in mundum anno 1497, atque ita deſcripſit: *Fuit Enoch, ſanctiſſimus puer, qui velut alter Samuel, à parentibus in montem Carmeli adductus, virgo permanſit;* qui illic poſtea *Fratrum Rector & Præpoſitus fuit conſtitutus;* qui *locum Fratrum ſuorum circa Jordanem viſitans, audivit S. Ioannem dicentem* de Chriſto: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi;* qui *tunc cum quibuſdam Fratribus ſuis deinceps Chriſto junctus eſt, ab eo ſeptimus in numerum Diſcipulorum* LXXII *ordinatus;* idque *non ſine myſterio factum creditur. Nam primus Enoch, fuit ſeptimus ab Adam, ſignificans ſeptimam ætatem, in qua beatus Enoch Carmelita beatum & ereміticam vitam peregit.* Qui *inde poſt aſcenſionem Chriſti ab Apoſtolis Nicopoli Epiſcopus ordinatus, vocatis quibuſdam de Fratribus, monaſterium ibi conſtituit;* ſed *tribus tantum annis illi eccleſiæ præſidens, beato Marco adhæſit.*

79 Hæc Palæonydorus, tam multa, tam antiqua, tam ſingularia, tam diſtincte deſcribens de uno Enocho de Amathim, annis mille quingentis ignoto omnibus, auctoritate propria; nullum citans pro hactenus dictis teſtem. Pro ſequentibus tamen teſtem citans, nomine tenus; ſic pergit: *Unde Philo: Itaque Marcus, aſſumpto Enoch Eremita montis Carmeli, cum Euangelio quod ipſe confecerat, perrexit in Ægyptum; ubi conſtructis monaſteriis & Fratribus religioſe inſtitutis, Enoch ad Terram-ſanctam poſt martyrium S. Marci reverſus, in monte Carmeli contemplationi & orationibus vacans, die 7 menſis Julii, diem clauſit extremum ubi anno Domini 64 à Fratribus digno cum honore traditus eſt ſepulturæ.*

80 Si hæc teſtaretur Philo, à Palæonydoro citatus, quantum præſidii accederet antiquitati Carmelitanæ! quanto eſſet etiam fidei melioris Palæonydorus, quam nunc reputabitur; volens hiſtorica facta, à ſe primum conficta, & ex omni parte incredibilia reddere credibilia ſub nomine contemporanei ſcriptoris & fide digniſſimi, citando Philonem, & allegando verba acſi Philonis eſſent; quæ tamen is nulla habet, ſeu in toto, ſeu in parte. Plura de his qui volet, adeat Janningi Amicam Expoſtulationem, à num. 93, atque Poſt-ſcriptum ejus à num. 30: ubi etiam videbit, non poſſe hunc Enochum de Amathim intelligi per Enoch, de quo Bullæ Pontificiæ, ut Propheta veteris Teſtamenti. Enoch enim de Amathim non fuit Propheta; Pontifices autem nominant Enoch Prophetam. Enoch de Amathim non fuit notus mundo, cum ſuam dedit Bullam Sixtus IV; quomodo ergo ipſum conjunxerit cum notiſſimis Prophetis Elia & Eliſeo? Tædet plura hujuſmodi hic recoquere.

81 Sed, nominatur à Pontificibus Enoch ultimo loco. Quid tum? Sit Elias præcipuus & poſt ipſum Eliſeus, quorum imitando virtutes in vita ſolitaria, hereditariam ſucceſſionem teneant Carmelitæ: fuit etiam Enoch religioſiſſimus, fuit *Propheta, ambulavit cum Deo,* qui & *tulit ipſum,* uti poſtea Eliam: potuitque adeo, æque ille ac iſte cum Deo ambulans, ab eoque raptus in paradiſum, reputari à Pontificibus exemplum virtutum, quod imitarentur Carmelitæ. Si Pontifices Romani, Carmelitas excalceatos laudando, dicerent ipſos hereditariam ſucceſſionem tenere SS. Thereſiæ & Eliæ & Eliſei: an non recte ponerent primo loco Thereſiam, & poſtea Eliam & Eliſeum; licet hi tempore fuerint priores, illa poſterior? Exiſtimo ſane: quia primus locus non reſpicit in talibus ordinem temporis, ſed perſonam, magis connexam cum re quam feciſſe, aut Congregatione quam inſtituiſſe dicitur. Thereſa autem

ma-

majorem connectionem habet cum PP. Carmelitis excalceatis, quos à Calceatis discrevit, reformavit, novis præceptis legibusque munivit, ac spiritu suo animavit; quam cum illis habeant Elias aut Eliseus, nihil ejusmodi respectu eorum operati. Similiter Elias majorem connexionem existimatus fuerit habere cum PP. Carmelitis, ratione loci quem post ipsum, & ab ipso quodammodo sacratum, incoluerunt, ibique successionem habuerunt; quam Enoch, qui non scitur quidem vixisse in Carmelo, ambulans tamen cum Deo, quærentibus in solitudine Deum, imitabilia exempla virtutum non pauca reliquisse censendus est; & merito in exemplum, uti Elias & Eliseus, proponi potuit Eremitis.

82 Nunc sane non capio, cur P. Sebastiano stomachum moveat sententia Janningi, docentis, Ordini Carmelitarum à Pontificiis Bullis tribui successionem hereditariam *Prophetarum Eliæ & Elisei & Enoch* veteris Testamenti: cum verba Bullarum id clare indicent; cum illic requiratur *Enoch Propheta*; cum Enoch de Amathim mundo notus non fuerit sub Sixto IV; cum Ordo ipse Carmelitanus Enochum veteris Testamenti suum agnoscat, & inter Sanctos suos etiam reponat. Reverendissimus totius Ordinis Generalis Prior, Joannes de Villalobos, in Brevi Chronologia Religionis perfectæ num. 8 (ut mihi scribit, cujus id interest) explicans illud, quod Enoch *ambulavit cum Deo: Id est*, inquit, *tota mentis intentione ferebatur in Deum, Religiosos nostros figurans; & Patronus eorum existens.* Quid amplius dicit Janningus? quid aliud Pontificiæ Bullæ? An Patres Carmelitæ nihil in Patrono suo inveniunt, quod laudabiliter imitandum proponi potuerit? Idem Reverendissimus in Dissertatione sua Historico-sacra & Theologico-dogmatica, pag. 76 num. 114, agnoscit, eumdem Enoch Prophetam *Religiosum perfectum* fuisse; licet non æque perfectum ac Eliam. Sed nec *alii Sancti Patres*, qui montem Carmelum inhabitarunt tam perfecti fuerunt quam Elias; & tamen reponuntur à Pontificibus inter illos, quorum successionem hereditariam tenent Carmelitæ: cur igitur non æque teneant ab Enocho isto? Denique, idem qui supra Reverendissimus in fine tomi, docet ex Thesibus P. Hieronimi Wayner, Prophetam *Enoch adumbrasse veram Religionem*, seu Statum Religiosum, *Samuelem delineasse, Eliam inchoasse & fundasse, Christum perfecisse.*

83 Cur igitur P. Sebastianus adeo indignetur huic Enoch, ut ne locum quidem mereri clamitet cum Elia & Eliseo in Bullis Pontificum ipsumq; inde extrusum velit, propter Enochum, nescio quem, de Amathim? Imo mavult etiam è numero Sanctorum Carmelitarum ipsum eradere, quam relinquere in Bullis prædictis. Fuit enim Enoch Propheta (& nescire id non potuit P. Sebastianus) pridem inter Sanctos Ordinis numeratus & adscriptus: de quo, præter alios recentiores libros, *Catalogus Sanctorum vetusti codicis MS. Carmeli Mechliniensis*, festum ejus 20 Maji ponens, sic loquitur; die 20 *Maji Enoch Propheta Carmelita.* Et ut scias de Propheta antiqui Testamenti sermonem esse, suum etiam assignat festum *Enocho* de Amathim *Episcopo*, 7 *Julii.* Nunc de indulgentiis in Bulla relatis.

§. IX.

§. IX. *Bulla Sixti IV de Indulgentiis quale fundamentum præbeat antiquitati Carmelitanæ.*

NOtandum ante omnia est, duas apud Emmanuelem Rodericum Bullas extare pro Carmelitis, alteram plurima omnis generis privilegia, alteram varias Indulgentias, tamquam à summis Pontificibus Ordini eorum concessas, confirmantem, utramque rogatam ab eodem P. Christophoro Martignono, Carmelitarum Generali; datamque ab eodem summo Pontifice Sixto IV, sub eodem principio & exordio toto, sub eadem etiam clausula, & eodem fere tempore, videlicet anno 1476 28 Novembris, ac 1477 1 Aprilis. Prior amplissima est, paginarum triginta in folio; altera, paginarum solummodo duarum. Illa ut prænotat Rodericus, *habetur authentica in Conventu S. Francisci Salmanticensi per Dominum Joannem de Castella, Salmanticensis Cathedralis Episcopum:* hæc nullo indicio docet aut docetur, unde accepta sit. Illa fere quinquaginta Bullas Romanorum Pontificum, Sixti IV prædecessorum, sibi de verbo ad verbum habet insertas: hæc nullam habet Bullam, sed nuda Pontificum nomina, qui Bullas dederint.

85 Post utriusque simile, ut dixi, exordium, sic progreditur Sixtus Pontifex in prima quidem: *Dudum siquidem à Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris emanarunt litteræ, quas in cancellaria nostra diligenter inspici, quarumque tenorem de verbo ad verbum, præsentibus inseri fecimus, cum incipiant vetustate consumi; & quos & quarum tenores innovamus, confirmamus & approbamus &c.* Tum integras producit decessorum suorum Bullas fere quinquaginta, ut dixi. Post exordium vero secundæ, sic loquitur: *Sane sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Christophori Martignoni, Magistri Generalis, petitio continebat; Licet multi Romani Pontifices, prædecessores nostri, ob reverentiam gloriosissimæ Virginis Mariæ de monte Carmeli ... diversas Indulgentias & peccatorum remissiones ac privilegia & indulta Ordini Carmelitarum & illius domibus concesserint; quæ in iisdem domibus sunt recepta; & quorum continentia*, sive compendium aut Synopsis, *publicis scripturis, in dicti Ordinis ecclesiis aptissime reperiuntur, sub hac videlicet verborum forma.*

86 *Leo Papa IV, omnibus Christi fidelibus, qui ecclesias beatissimæ Dei Genitricis semperque Virginis Mariæ de monte Carmeli, hujusmodi in festis, Nativitatis Dominicæ, Paschæ,* & aliis, quæ enumerantur omnino sedecim, & quidem cum suis octavis, *devote visitaverint & pias eleemosynas largiti fuerint, seu domos confractas ejusdem Ordinis refecerint, septem annos & duodecim quadragenas concessit.* Atque hæc est continentia sive synopsis Bullæ, quæ Leoni IV tribuitur: post quam recensentur nominatim, cum suis Continentiis, alii Pontifices, numero viginti tres; expressis etiam Indulgentiis, quas, quales, quibus, & cur, singuli concesserint: dicunturque Pontifices etiam illi, qui annis Christi 816, 868, 912 & 931 sederunt, *tertiam partem omnium peccatorum in Domino relaxasse,* & relaxasse iis quoque, qui *Confratriam Ordinis Carmelitarum assumerent & eam intrarent.* Ultimus Pontificum nominatur Nicolaus V, qui omnes Indulgentias, à decessoribus datas, *motu proprio duplicando confirmavit;* mortuus anno 1455, sedecim non amplius annis ante creationem Sixti.

87 Finitâ Continentiâ à Martignono

allatâ; progreditur Sixtus ex ejuſdem adhuc Martignoni narratione ; *Tamen, quia (ſicut præfati Chriſtophori Generalis relatione nuper accepimus, pro eo quod propter ſingularitatem privilegiorum, originales litteræ ad manus Generalis prædicti non pervenerunt, nec de illis aliter, quam ut præfertur, doceri poteſt) circa litteras & privilegia hujuſmodi, eorumque vim & efficaciam, nonnulla dubia ſunt exorta; aliaque indies ſuboriri formidantur; niſi per noſtræ providentiæ ſtudium ſuper hoc provideatur opportune ..... Cupientes itaque ut Indulgentiæ & ſingulæ Prædeceſſorum noſtrorum litteræ, dicto Ordini ac ejus domibus & eccleſiis conceſſæ, ſublatis quibuſcumque hæſitationum obſtaculis, inviolabiliter obſerventur, eiſque, prout conceſſæ dicuntur, indubia fides adhibeatur, devotioque populi etiam augeatur, atque dicti Ordinis eccleſiæ, domus ac conventus conſerventur, ædificentur, amplientur ..... motu proprio non ad ipſius Martignoni*, aliorumve *inſtantiam; ſed de noſtra mera voluntate ac deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, ſingulas Indulgentias ac alias ſpirituales & temporales gratias, à prædictis, ſeu aliis quibuſcumque Romanis Pontificibus dicto Ordini* ac ejus *perſonis in genere vel ſpecie quomodolibet conceſſas ..... auctoritate Apoſtolica tenore præſentium in ſuo robore ſuaque firmitate confirmamus, approbamus & innovamus, ac de novo concedimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan quoquomodo intervenerint in eiſdem.*

88 Hactenus Bulla: quæ ut nunc concedatur vere data fuiſſe à Sixto IV; quod difficile perſuaſu erit, propter nonnulla, jam indicata & porro indicanda: quia ſcilicet tam ipſa quam præcedens prolixa Bulla Sixti, intra menſes quinque datæ, ſub eodem principio atque exordio toto (quod plane inſolitum eſt) & ſub eadem clauſula extant: quia licet cetera diſſimillimæ ſint inter ſe, dicuntur tamen ambæ ab eodem Martignono Generali rogatæ, & ab eodem Pontifice conceſſæ: quia nullus indicatur locus, unde poſterior Bulla ſit extracta; aut ubi originale ejus vel legitimum exemplar inveniatur aut inventum ſit; quemadmodum indicatur de Bulla priore apud Rodericum. Maxime autem difficile reddit creditu, Bullam poſteriorem, Sixti eſſe, quod tot nominatorum in Continentia Pontificum nulla Bulla afferri potuerit à Martignono Generali, ex totius Ordinis Carmelitani archivis: quodque Cancellariâ Apoſtolicâ *diligenter inſpici* & excuti curatâ à Sixto, totque inventis aliorum Ordinis Carmelitani privilegiorum litteris Pontificiis, quot videre eſt impreſſas in prima Bulla, etiam ab Innocentio IV & Alexandro IV, amplius ducentis ante Sixtum annis datas, quarum aliquæ jam cœperant *vetuſtate conſumi*; non prodierit vel una ſola illarum omnium, quæ in prædicta Continentia afferuntur à tribus & viginti Pontificibus, variis ſucceſſive temporibus, datæ; quod denique nulla ibi ſit reperta Bulla ſaltem alicujus Indulgentiæ Carmelitis conceſſæ ab aliquo eorum Pontificum, qui propius ad ætatem Sixti accedunt, puta Joannis XXII, Urbani V & Nicolai V: quorum ultimus annis non amplius ſedecim Pontificatum Sixti IV præceſſit.

89 Ut tamen hiſce aliiſque nihil obſtantibus, vere data fuerit Bulla etiam iſta à Sixto IV; quid, quæſo, per illam Sixtus concedit? An teſtatur, Leonem IV, ceteroſve enumeratos Pontifices, indulgentias, ipſis illic attributas, vere conceſſiſſe; aut litteras eorumdem, de quibus in Continentia, vere extitiſſe aliquando? Minime vero. Cum enim aliunde Sixto nihil conſtaret de ejuſmodi litteris, aut Indulgentiis; ac Martignonus ipſe fateatur, *originales litteras ad manus ſuas non perveniſſe*, ne quidem illas, quas Nicolaus

laus V ante annos ſolummodo viginti dediſſet: *neque de illis aliter, quam ut præfertur* in Continentia, *doceri potuerit* Pontifex; conſequens eſt, quod Continentia illa aliud non ſit, quam compendium, ut dixi, aut ſynopſis prætenſarum Bullarum, relata ad faciliorem fidelium uſum in publicas tabellas, quæ in Ordinis eccleſiis appenſæ *reperiebantur*: quemadmodum etiam nunc obtinet in variis eccleſiis. Scientibus porro nobis hujuſmodi tabellas, alibi quidem exhibere Indulgentias certas, alibi minus certas, alibi vero plane falſas, & numquam à Pontificibus, quibus tribuuntur datas; ut invictiſſime demonſtrari poteſt; quid, quæſo, ſupereſt, ex quo Sixtus ſcire aut prudenter teſtari potuit, quod dicitur de exiſtentia Bullarum ipſarum & conceſſione Indulgentiarum? Nihilominus, ipſum non ſolum ita teſtari, ſed *ex certa* teſtari *ſcientia*, ſuſtinere pergunt Carmelitæ.

90 Ego dico, nihil hujuſmodi teſtari Pontificem, quia nihil hujuſmodi teſtari poterat prudenter, ut patet ex dictis; nedum poterat ex certa ſcientia teſtari. Totum quod intendit Pontifex per Bullam ſuam eſt *dubia* & contentiones, *circa litteras* & Indulgentias, quæ in Continentia à Leone IV & ſucceſſoribus ejus dicuntur datæ fuiſſe; ac præcipue *circa earumdem vim & afficaciam* ortas, tollere &, ne in poſterum orirentur providere: id autem obtenturum ſe putat, declarando, Indulgentias, ibi relatas, aut fuiſſe jam certas; aut certas nunc à ſe reddi, ſive datæ fuerint à Pontificibus, in Continentia relatis, ſive à *quibuſcumque* aliis; parum ſcilicet curans, à quo datæ aut non datæ fuerint; ſed ſolum curans, ut certæ ſint aut fiant ad ſpiritualem fidelium conſolationem; ideoque non vult litteris prædictis *fidem indubiam adhiberi, prout conceſſæ* fuerunt in ſe; ſed *prout conceſſæ dicuntur* à Martignono, quo ad effectum Indulgentiarum obtinendum. Ac tandem *motu proprio* atque ex *certa ſua ſcientia, auctoritate Apoſtolica confirmat, approbat, & innovat, ac de novo concedit*; Quid? Non litteras, tamquam, à tali vel tali datas; ſed *ſingulas Indulgentias ac alias ſpirituales & temporales gratias, à prædictis, ſeu aliis quibuſcumque Romanis Pontificibus*, Ordini Carmelitarum ac ejus *perſonis, in genere aut ſpecie, quomodolibet conceſſas.*

91 Ex hactenus dictis patet 1, incertiſſimum eſſe, an Sixtus hanc Bullam dederit umquam. Patet 2, nullam ipſum Bullam agnoviſſe, nedum confirmaſſe, tamquam vere datam à Pontificibus quibus illæ in Continentia adſcribuntur. Patet 3, ipſum tantummodo confirmaſſe, aut potius pro incertis quorumcumque demum Pontificum, certas ex plenitudine poteſtatis ſuæ conceſſiſſe Indulgentias, ut tolleret *dubia circa vim & afficaciam* eorum, jam tum orta atque oritura deinceps: præterea, ut ſic *augeret devotionem populi*, parum curantis à quo conceſſæ fuerint Indulgentiæ, dummodo certæ ſint, quas lucrari intendit; eumque per illas animaret ad Ordinis Carmelitani *eccleſias, domos & conventus conſervandos, ædificandos, reſtaurandos.*

§. X. *Indulgentiæ, in prædicta Bulla relatæ, apocryphæ; uti & ipsa Bulla.*

PAtebit nunc quarto, ipsam Continentiam sive synopsim Indulgentiarum, in prædicta Sixti Bulla relatam, mendacem esse totam; numquam Sixto visam, numquam visam Martignono: & horum tempore nequaquam potuisse *receptam fuisse in domibus Carmelitarum*, aut *publicis scripturis* prostitisse *in ecclesiis Ordinis*. Ex quo sequatur, non fuisse ipsam à Martignono oblatam Sixto, aut ab hoc confirmatam; sed posteriori tempore ab aliquo, Indulgentiarum, quas in Mari magno, seu prima Sixti Bulla, paucas inveniebat, & antiquitatis cupido, sub utriusque nomine priorisque Bullæ principio & clausula confictam esse.

93 Primo enim, si recepta fuit Continentia ista in Domibus & prostitit in ecclesiis Carmelitarum, quando ipsam obtulisse dicitur Martignonus Pontifici Sixto; debet cœpisse illic recipi & prostare intra viginti circiter annos ante pontificatum Sixti; quia in illa fit mentio litterarum & Indulgentiarum, à Nicolao V concessarum. Nicolaus autem obiit anno 1455, ut diximus, annos sedecim ante pontificatum Sixti, anno 1471 creati. Nunc quæro, an is qui Continentiam prædictam intra illud spatium temporis concinnavit, habuerit Bullam seu litteras Nicolai & decessorum ejus Pontificum, in Continentia nominatorum; an non habuerit. Si non habuit; quam fidem merebitur Continentia, non nisi ex mendaciis vani alicujus cerebri consuta tota? Si vero habuit litteras; quomodo aut quo fato (cum aliquæ illarum jam tum extitisse debuerint annis 500 & 600) tam exiguo annorum viginti aut sedecim aut pauciorum spatio, interciderunt omnes, ut nulla prorsus inveniri aut à Martignono Generali, aut à Sixto Pontifice potuerit?

94 An vero etiam, tum is, qui Continentiam contraxit ex Bullis; tum alii, qui cum ipso vixerunt, & Bullas saltem aliquas viderint, aut per alios aliquam earum notitiam acquisiverint; intra viginti annos mortui sint omnes; ut de illis quod aliquando extiterint, nemo testari potuerit; ne quidem ipse Martignonus, qui saltem adhuc supererat, atque ut minimum viginti annis in Religione sua vixerat, jam Generalis? Et tamen testari non potuit se ullam nominatarum Bullarum vidisse, aut ab aliquo visam esse intellexisse. Sane *aliter se de illis doceri non potuisse*, ait Pontifex, *quam ut præfertur* ex vaga relatione nihil affirmantis Martignoni, & porrigentis Continentiam, nihil per se docentem de Bullis, an aliquando extiterint, an extiterint numquam: imo nihil docentem de se ipsa quando facta sit, aut à quo; nisi quod circumstantiæ jam consideratæ & porro considerandæ palam indicent, ante Pontificatum Sixti IV & generalatum Martignoni factam non fuisse, sed sub utriusque nomine postea esse fabricatam.

95 Atque hæc circa Nicolai, ultimo in Continentia relati Pontificis, litteras & Indulgentias; quæ, si minus extiterunt aut datæ fuerunt umquam, potuerunt tamen existere ac dari: at primorum ibidem relatorum litteræ atque indulgentiæ tantum abest, ut extiterint vel datæ fuerint aliquando, ut ne potuerint quidem

dem existere aut dari tunc temporis sub tali forma ac modo, sub quali dicuntur extitisse ac datæ fuisse. Continentia Quippe quatenus exhibet litteras Leonis IV, ait, ipsum concessisse Indulgentias, qui aliunde non scitur ullas umquā Indulgentias concessisse: concessisse autem *septem annorum & duodecim quadragenarum*, qui modus concedendi, & concedendi tam largas, vix tribus post seculis obtinere cœpit in Ecclesia: concessisse porro *visitantibus ecclesias beatissimæ Virginis Mariæ de monte Carmeli*; licet seculo decimo tertio titulus, *B. Virginis Mariæ de Monte Carmeli*, primum innotuerit mundo, per Pontificem Innocentium IV, in publicis Pontificum, imo & privatis aliorum scriptis; concessisse præterea in talibus aliquot festis eorumque Octavis; quæ tempore Leonis, saltem cum Octavis, sciuntur instituta non fuisse: concessisse etiam pro talibus festis, quæ nihil commune habent cum Ordine Carmelitano, ut sunt SS. Fabiani & Sebastiani, SS. Petri & Pauli, Inventionis & Exaltationis sanctæ Crucis: concessisse denique indulgentias prædictas *omnibus* ecclesiis Carmelitani Ordinis in festis titulorum suorum; cum tamen neque ecclesia ulla Carmelitana, neque ullus titulus, qui tempore Leonis aut tribus post seculis fuerit, proferri possit. Neque id mirum; cum ne quidem ullus proferri possit pro illo tempore Carmelita Religiosus; & nullum fuisse, doceant omnia, quæ hic & in Vera origine ac alibi disputavimus: contra quæ, hæc supposita Leoni bulla evincere nihil quidquam valebit apud sanum intellectum.

96 Non scitur Leo IV ulli umquam Indulgentias concessisse, sive altari, sive ecclesiæ, sive monasterio, seu festo dedicationis, seu publica necessitate; multo minus festis aliquibus diebus per annum nedum tam multis ut enumerat Continentia. Quia apud Anastasium, Leoni contemporaneum ac Romæ præsentem, ejusque Vitæ prolixcissimæ simul & accuratissimæ scriptorem: in qua minutissimæ quævis ipsius actiones piæ, ac beneficia templis, sacellis, altaribus, monasteriis, Religiosis collata, recensentur propemodum infinita, nullos omnino uspiam ulli legitur indulgentias concessisse Leo, nedum tali concessisse modo & tam largas; uti prætenditur concessisse ecclesiis B. Mariæ de Monte Carmeli & Carmelitarum; quorum aut nomen, aut templum, aut indicium nullum invenire est in prædicta Leonis Vita aut alibi, ex quo suspicari quis possit, tunc fuisse in mundo Carmelitas.

97 Eadem Continentia Indulgentiarum, Leoni IV attributarum, illas concedit, ut dixi, *visitantibus ecclesias beatissimæ Dei Genitricis semperque Virginis Mariæ de monte Carmeli.* Constat autem, ante seculum 13 nulli hominum in mentem venisse, templa, congregationes aut personas ullas insignire titulo, *Beatæ Mariæ de monte Carmeli*, tunc demum inducto in mundum, quando Latinis seculo 12 Terram-sanctam possidentibus, confluentes eo devotionis aut voti causa ex tota Europa peregrini; variis ibidem locis, à Vitriaco indicatis, eremiticam vivere vitam cœperunt, etiam in Carmelo. Hi autem, qui in Carmelum concesserant, propositis sibi ad imitandum Eliæ Prophetæ virtutibus, eodem in loco, ubi ipse olim moratus fuisse creditur, ad *Fontem Eliæ* dicto, præ ceteris famâ religiosæ observantiæ & numero personarum aucti, sub initium seculi 13 petierunt sibi aliquam vivendi Regulam ab Hierosolymorum Patriarcha Alberto, & acceperunt, inscriptam *Fratribus juxta Fontem in monte Carmeli morantibus*; utpote

pote sub alio nomine nondum notis.

98 Sub eodem nomine ac titulo, & non alio, paucis post annis Carmelitas in monte Carmeli describit Vitriacus in sua Historia orientali, oculatus testis; ipsumque eorum locum *juxta Fontem*, certiori aliquo indicio designaturus, ait; situm esse *non longe à monasterio Beatæ Virginis Margaritæ*. Ex quibus conjicere licet (ut hoc obiter observem) Fratres illos tunc nondum habuisse templum proprium aut aliud ædificium, vulgo notius, quam erat ipse locus ad Fontem; latentes scilicet adhuc *in alvearibus modicarum cellularum* suarum, ubi *tamquam apes Domini dulcedinem spiritualem mellificabant*; ut ait idem Vitriacus: qui etiam satis indicat, Fratres illos ecclesiam tunc sub nomine B. Mariæ Virginis nondum habuisse: quia enumerans multas, variis locis ei dicatas; puta, S. Mariæ Monialium, S. Mariæ in Bethleem, S. Mariæ in Latina, prope sepulchrum Domini; S. Mariæ Teutonicorum in Jerusalem, nullam novit S. Mariæ in Carmelo; utique illam expressurus potius quam *beatæ Virginis Margaretæ*, si quam prope Fontē tunc habuissent Eremitæ illi.

99 Post hæc tempora superior istorum Eremitarum cœpit *Prior* vocari Honorius enim Papa III, Regulam Alberti anno 1226 approbans, Constitutionem suam inscribit *Dilectis filiis Priori & Fratribus Eremitis de monte Carmelo*. Similiter Gregorius IX confirmans anno 1230 eamdem Regulam, agnoscit *Priorem & Fratres eremi montis Carmeli*. Nondum tamen novit Priorem *Generalem*, aut Fratres *B. Mariæ de monte Carmeli*. Utrumque inscriptionis augmentum primus, quod sciam, addidit litteris suis Innocentius IV, scribens, anno quidem 1245. *Dilectis Filiis, Priori & Fratribus Eremitis B. Mariæ de monte Carmeli*: anno autem 1246 *Dilectis filiis, Priori Generali* & Fratribus *Ordinis gloriosissimæ Dei genitricis semperque Virginis Mariæ de monte Carmeli*. Atque hunc inscriptionis modum perpetuo fere secuti sunt deinceps summi Pontifices, appellantes Priorem *Generalem*, & Ordinem *gloriosissimæ Dei genetricis semper, Virginis Mariæ de monte Carmeli*. Alii subinde, amplificato magis Ordine, addiderunt inscriptioni etiā *Provinciales ceterosque Priores*. Natus igitur sub Innocentio IV, quatuor seculis post Leonem IV sedente, titulus Ordinis *B. Mariæ de monte Carmelo*, quo pacto adhiberi potuit ab eodem Leone?

100 Inter festa, quibus Indulgentiæ concessæ fuerint à Leone, enumerantur aliqua, de quibus aliunde non constat in Ecclesia universali tunc celebrari solita fuisse; multo minus quod celebrata fuerint cum suis Octavis cum quibus ne nunc quidem celebrantur; qualia sunt festa Annuntiationis & Purificationis B. V. Mariæ, sanctæ Crucis, S. Michaelis Archangeli & alia. Enumerantur etiam festa Sanctorum, qui nullam singularem connexionem cum Ordine Carmelitarum, ut supra vidimus, umquam habuerunt aut habent; præ innumeris aliis, quos nunc prætendunt Ordinis sui olim fuisse & pro talibus nunc habent. Hujusmodi sunt SS. Telesphorus ac Dionysius, Romani Pontifices; SS. Joannes Chrysostomus, Basilius Magnus, Gregorius Nazianzenus, Ecclesiæ Doctores; S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus &c. Quanto convenientius Ecclesiis Carmelitarum concessæ fuissent indulgentiæ pro talibus ipsorum festis, quam pro festis alienis, S. Michaelis SS. Fabiani & Sebastiani, Inventionis & exaltationis sanctæ, Crucis &c?

101 Denique quomodo ecclesiis Carmelitarum, quæ nullæ erant tempore Leonis, ut satis jam declaravimus, concedi ab ipso potuerint Indulgentiæ? Ignoti usque ad seculum 12 fuerunt Carmelitæ

tæ ipsi quomodo notæ fuerint seculo 9 Carmelitarum ecclesiæ? Anno 1216 invenit Vitriacus Carmelitas adhuc in cellulis suis juxta Fontem in Carmelo: alibi non invenit. Meminit multarum ecclesiarum Virgini Mariæ Sanctisque aliis sacratarum; non meminit ullius ecclesiæ Carmelitanæ, aut Virginis Mariæ de monte Carmelo. Multo minus meminit trecentis ante annis, aut novit ejusmodi ecclesias Leo IV, aut Anastasius in vita ejus: & tamen tam multis earum imo omnibus, in festis Titulorum concessit indulgentias. Ex consideratis hactenus circumstantiis facile cuivis erit intellectu, apocryphas esse litteras atque Indulgentias quæ ultimo & primo loco relatis in Continentia Pontificibus, Nicolao V, & Leoni IV supponuntur. Quid modo de intermediis?

102 Ut missos faciam nominatos illic Honorios IX & X, qui numquam fuerunt aliosque, solummodo notare volo, quod ibi Pontifices plures seculi 9 ac 10 dicantur Indulgentias tribuisse *assumentibus & intrantibus Confratriam Ordinis Carmelitarum.* Quam, quæso, Confratriam tunc habuit ordo? An scapularis? Sed illa à S. Simone Stochio seculo 13 initium habuit. Aliam mihi assignent oportet, qui credi volunt, Ordinem, antequam ipse creditur fuisse in mundo, habuisse Confratriam. Quas autem & quantas Indulgentias Confratribus illis concedunt dicti Pontifices? *Tertiam partem relaxant omnium peccatorum.* Et ante ipsos Leo IV elargitus fuerat, ut vidimus, indulgentias *annorum septem & quadragenarum triginta.* Confer hanc largitatem Indulgentiarum pro seculo 9, cum aliis quæ datæ fuerunt seculo 12 ac 13: vix ullibi tam amplas hic reperias. Certe Innocentius IV anno 1245 apud Lezanam ad hunc annum (& has puto, primas fuisse indulgentias Carmelitis, recenter in Europam transgressis, vere concessas) opera caritatis (qualia fere etiam à prædictis requiruntur) facientibus *de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxat dies* dumtaxat *decem*; requirens insuper ad obtinendam relaxationem tam parcam, ut *vere pœnitentes & confessi* antea fuerint, quod alii Pontifices non præscribebant. Seculo igitur 13 requiritur, præter cetera, ad obtinendas Indulgentias, vere pœnitentis confessio, ut decem dies de injuncta pœnitentia relaxentur, qui est usitatissimus illorum temporum in similibus concessionibus loquendi modus: & dudum antè, septem anni & triginta quadragenæ; nec non tertia pars peccatorum omnium relaxata fuerit sine pœnitentia & confessione?

103 Adde etiam, quod inter quinquaginta Bullas plurimorum Pontificum, priori Sixtinæ insertas, nulla inveniatur antiquior Pontificatu Alexandri IV & Innocentii IV, qui ab an. 1243 usque ad 1261 Ecclesiã rexerunt. Horum autem duorum Bullę inveniuntur illic omnino decem; tres Innocentii, & septem Alexandri. Quid hoc? Inter tot litteras & privilegia Carmelitis concessa tam liberaliter à Pontificibus Romanis, nulla omnino invenerit Sixtus in Cancellaria, aut alius quivis alibi, ante seculum 13 data? Nulla. Unde conficias licet, privilegia Indulgentiarum, quæ in Continentia Sixtinæ secundæ inserta, referuntur, tamquam seculo decimo à Joanne X atque XI, & à Sergio III; seculo nono à Stephano V, Adriano II & Leone IV, data, omnino nulla esse, & fuisse semper. Imo ex eo, quod nemo datam Carmelitis ante seculum 13 invenerit Bullam Pontificiam hactenus; datas autem seculo 13 & sequentibus protulerit Sixtus aliique plurimas; colligi datur Carmelitarum Ordinem religiosum, ante seculum 13 aut nondum fuisse, aut Pontificibus nondum innotuisse, seu quod longinquitate

ginquitate loci remotior fuerit, seu quod nihil memorabile gesserit quo innotesceret; seu utroque ex capite.

104 Quid enim? Si seculo 12, 11, 10 & præcedentibus Ordo Carmelitanus jam fuit in mundo, & notus fuit Pontificibus Romanis, quam fuit seculo 13 & sequentibus: cur Pontifices non æque duodecimo seculo, quam decimo tertio, ipsi Bullas saltem aliquas concesserunt? Si respondere ausis, intercidisse omnes seculo 13 priores; nullus credet hoc respondenti, nisi extitisse prius monstraveris indicio aliquo: prius quippe est esse, quam intercidere: & qui asserit intercidisse; asserit reipsa fuisse; id quod probandum est. Quid est autem cur potius interciderint Bullæ, ante initium seculi 13 quam paulo post illud datæ? Certe tam conservatæ sunt quæ ante initium seculi 14 datæ fuerunt, quam quæ fuerunt datæ paulo post. Aliud igitur nihil rationabilis responsi afferendum existimo, quam quod tam ante quam post initium seculi 14, uti etiam post initium seculi 13, fuerit Ordo in mundo, & fuerit præclare gestis Pontificibus notus: ante initium vero seculi 13 vel non fuerit adhuc in mundo, vel non fuerit adhuc notus Pontificibus.

105 Jam nulli mirabile videbitur, *circa litteras* Apostolicas atque Indulgentias, in Continentia memoratas, *earumque vim & efficaciam, nonnulla dubia fuisse orta*, tempore Martignoni; ac timendum fuisse, *ne alia in dies suborirentur*; quando tot dubitandi & Continentiam reprobandi causas ipsa Continentia continebat; & cuivis, non plane stipiti, ponebat ob oculos: si tamen dubitari tempore Martignoni potuit circa vim & efficaciam litterarum Apostolicarum, quas ne in Continentia quidem tunc extitisse, credibilius est ex jam dictis. Ergo nullas Carmelitæ habent Indulgentias, de quibus in Continentia? Habent enimvero: non quidem in litterarum Leonis IV & aliorum illic nominatorum, quæ nullæ umquam fuerunt; neque vi ipsius Continentiæ; quæ nullas per se Indulgentias conferre potuit: neque etiam vi Bullæ Sixtinæ, cui Continentia inseritur, si Bulla ista Sixto supposita fuit: sed vi Bullarum, quibus successores ejus, Romani Pontifices, eamdem Bullam, à Sixto, ut relatum fuerat, datam, nova sua & vere Apostolica Bulla confirmarunt, approbarunt, & innovarunt id, quod in Sixtina concessum dicebatur, ac de novo concesserunt, supplentes omnes & singulos defectus, si qui forsan quoquomodo intervenerint in Sixtina & in illic relatis.

§. XI. *Chronologia Ordinis Carmelitani à Propheta Elia usque ad Christum.*

Diximus in præmissis, plurima tradi à PP. Carmelitis circa originem & successionem, justo antiquiorem, sacri Ordinis sui, quæ incertissima sunt, & negata probari non possunt. Diximus etiam quod res, quæ esse potuerunt in mundo, sint plurimæ ac numero infinitæ: quæ autem fuerunt de facto, esse respectu illarum paucas. Ex quo sequitur, quod is, qui interrogatus, an aliquid fuerit, de quo dubitat; prudentius neget quam affirmet. Quia illorum, quæ non fuerunt, numerus longe major est, quam quæ fuerunt; atque adeo dubitanti credibilius esse debet, non fuisse quam fuisse; & possessio stat pro

primo, quamdiu non probatur secundum. Hæc autem probatio incumbit affirmanti aliquid fuisse; & in casu præsenti incumbit PP. Carmelitis, innumerabilia de origine & successione Ordinis sui affirmantibus, de quibus merito dubitatur ab aliis, an fuerint. Porro negantibus aliquid fuisse, succensere non debent affirmantes, quamdiu rationes non attulerint, quæ movere virum prudentem possint ad assensum. Eæ vero rationes in quæstionibus puri facti, non tam peti debent à subtilibus Theologorum ratiociniis, quam à proborum historicorum testimoniis, tanto certius aut minus certo probaturis aliquid, ceteris paribus; quanto minus magisve tempore & loco remotus fuerit qui testatur à re testata. His positis, procedamus ad Chronologiam.

107 Seculo igitur ante Christi nativitatem decimo, sive ab anno 1000 usque ad annum 900, vixit, floruit, multaque mirabilia operatus, tandem raptus est curru igneo Elias è conspectu hominum: uti legitur in Libris Regum. Sed nihil ibi de instituto per Eliam Ordine religioso; nihil de votis paupertatis, castitatis, obedientiæ, & sive ab ipso, sive ab aliis coram ipso emissis; nihil de successore ejus in regimine religiosi Ordinis; nihil de regula, habitu, aut tessera, quibus uniformiter inter se viverent subditi Religiosi, & distinguerentur ab aliis. Hæc eadem porro cum ne somniaverit quidem ullus, ab Elia usque ad Christum; nec admiserit aliquis Sanctorum Patrum aliorumve scriptorum, à Christo usque ad seculum 14; nec aliunde ratione vel auctoritate idonea (horum enim duorum triumve postremorum seculorum auctoritates, quantumvis multæ, ad probandum facta historica tam antiqua, & silentio constanti bis mille ducentorum & amplius annorum, idoneæ non sunt) ostenderit aliquis; ignoscite mihi, Reverendi Patres, quod credere nondum possim, fuisse, quæ vos tantopere optatis, quæque ego vellem (ita me Superi adjuvent) posse credibilia facere. Sed hoc non est in potestate voluntatis meæ; uti assentiri, non est in potestate intellectus, nisi prælucentibus idoneis rationibus.

108 Seculo ante Christum nono; sive ab anno 900 usque ad 800; floruit Eliseus, ab Elia unctus Propheta post ipsum, nusquam ab eo institutus Ordinis religiosi Generalis, mortuus anno 849. Vota etiam hic requiro religiosa, an, ubi, quando, quomodo, cum quibus illa professus fuerit: quos Religiosos, talia vota professos, rexerit. Filii quippe & cunei Prophetarum, à Samuele jam tum in collegia distributi, nihilominus Religiosi per tria vota non erant; neque facti sunt tales, ulli ex ipsis, decursu trium seculorum sequentium: sub Elia verò & Eliseo nihil amplius indicat Scriptura, ex quo conficiatur, eorum aliquos, nedum omnes, tum potius quam antea evasisse Religiosos, aut vota aliqua professos esse. Quamobrem, ignoscite mihi iterum, Reverendi Patres, quod neque hic cogere intellectum possim, ut vobis assentiatur, testimonia solummodo posteriorum temporum afferentibus, aut alia ad id suadendum non idonea.

109 Neque magis idonea afferentur ad suadendum, Rechabitas, hoc seculo Filiis Prophetarum succedentes, magis quam istos, sese obstrinxisse tribus Religiosorum votis. Habebant ipsi præcepta Jonadab Patris sui, sibi propria, quæ perfectissime observabant, viventes cum uxoribus, filiis ac filiabus suis, minime obstricti colere castitatem, paupertatem, aut obedientiam ex voto. Non ostenditur quis ipsis præfuerit post Jonadab, eodem tempore, quo Eliseus præfuerit Fi-

Prophetarum, viventem. Nescitur quis Rechabitas & Filios Prophetarum, dissimilium inter se institutorum, in unam congregationem associaverit; eamque Elianam aut Propheticam potius, quam Rechabiticam putaverit appellandam: cum tamen ipsi Rechabitæ, post annos ab institutione sua facile centum & quinquaginta, apud Jeremiam nullum agnoscant alium seu Institutorem, seu Patrem, sive Ducem, quam Jonadab, filium Rechab; nec usquam ad Eliam, aut Eliseum, aut Filios Prophetarum referant sese.

110 Seculo ante Christum octavo, sive ab anno 800 usque ad 700, nulli indicantur amplius Filii Prophetarum in sacris Litteris ante Christum. Perseverant autem Rechabitæ: sed nullus invenitur se votis obstrinxisse religiosis inter illos, seu pater, seu mater, sive filius, sive filia: nullus etiam innotescit ipsorum Superior.

111 Seculo ante Christum septimo, sive ab anno 700 usque ad 600, Rechabitæ, hactenus ruri sub tabernaculis, juxta institutum suum, morati, propter bellum, à Nabuchodonosore illatum; recipiunt se in civitatem Jerusalem: nihilo tamen magis fiunt Religiosi aut vota profitentur, quam prius. Igitur vel interrupta fuerit successio Ordinis Eliano-religiosi; vel monstrandi sunt, qui illum per vota religiosa continuaverint.

112 Seculo ante Christum sexto, sive ab anno 600 usque ad 500, idem fatum est Ordinis Eliani, quod supra: defecisse enim successio ejus censebitur, nisi aliunde ostendatur continuata esse.

113 Seculo ante Christum quinto, sive ab anno 500 usque ad 400, deficientibus Rechabitis substituuntur Esseni, potius, ut non interrumpatur successio, quam quod probetur, ipsos hoc tempore cœpisse aut in mundo fuisse. Sunt interim moribus legibusque, quantum sciri potest, tam dissimiles Rechabitis, quam sunt similes Pythagoræis, ut supra vidimus: ac nihil fere certius de iis constat, quam quod vota religiosa non fecerint; certe nusquam ostendi poterunt ea fecisse. Loquor de Essenis antiquioribus, de quibus Plinius: Esseni enim; de quibus Philo, ab illis diversissimi, hæc tempora non attingunt. Requiro etiam institutorem eorum, & nullum invenio, nisi forte Pythagoram, de quo supra.

114 Hoc eodem seculo ab aliquibus in subsidium successionis advocantur sectæ Scribarum & Assidæorum; eorumque *Princeps* & *Restaurator* & *Caput* Esdras, *vir eximius & clarissimus*, & *Prophetici Ordinis assecla*, uti scribit Lezana ad annum mundi 3595 num. 2: quia nempe appellatur in Scripturis *Propheta* & *Scriba*. Imo, inquit, *cum de ipso non referatur uxorem vel filios habuisse, conjici datur, cœlibem fuisse; ac per consequens, propius & intimius ad idem Prophetarum*, quod est Carmelitarum veteris Legis, *institutum pertinuisse; quam alios, qui cœlibes non fuerunt.* Sed hæc omnia nullam professionem votorum religiosorum indicant. Quapropter tam diu negabimus, Esdram cum suis Scribis atque Assidæis Religiosum fuisse, quamdiu aliunde non probatur fuisse. Interim uti mihi liceat eâdem argumentandi formâ ad ostendendum, Esdram non fuisse Carmelitam, quâ utitur Lezana ut eum faciat talem: Cum de Esdra *non referatur* emisisse vota religiosa, *conjici datur* non fuisse Religiosum; & per consequens ad Carmelitarum institutum religiosum neutiquam pertinuisse.

115 Seculo ante Christum quarto, sive ab anno 400 usque ad 300, continuaverint OrdinemEliano-religiosum quotquot

ex

ex Pythagoræis, vel Essenis, vel Assidæis, vel Scribis, probati fuerint vitam religiosam cum obligatione trium votorum duxisse: sed prius probandum erit talem vitam duxisse aliquos eorum, quod modo negabam.

116 Seculo ante Christum tertio, sive ab anno 300 usque ad 200, primum adducit P. Sebastianus Assidæos, de quibus supra Lezana: ego ad seculum sequens referendos puto. Sed militares hi fuerunt; atque adeo nisi Ordo Elianus etiam militaris sit factus, cum ipsis, non capio quî continuaverit in ipsis successionem suam; si vero factus sit militaris; non capio qui manserit ordo idem, qui fuerat: ut nihil de votis Assidæorum requiram.

117 Seculo ante Christum secundo, sive ab anno 200 usque ad 100, innotescentibus nunc primum, ut ego quidem arbitror; & successionem Carmelitarum in se propagantibus Assidæis, præficitur Judas Machabæus, in paucis laudatissimus Lezanæ, *Prophetici Ordinis alumnus*, imo potius Dux & Imperator, uti patet ex libris Machabæorum. Ego ubi tria eum vota emisisse doctus fuero, quod fortassis facere potuerit ante matrimonium quo copulatus fuit, agnoscam Religiosum veteris Testamenti fuisse.

118 Seculo ante Christum primo, sive ab anno 100 usque ad salutarem ejus Nativitatem, summo in pretio est Patribus Carmelitis Emerentiana quædam, Christi Domini nostri proavia, avia sanctissimæ Virginis Mariæ, & mater S. Annæ; quæ, dubia, an virginitatem Deo voveret, an vero ex voluntate parentum viro nuberet, in Carmelum concesserit, ibique consuluerit Religiosos *Carmelitas*, quid sibi secundum Deum eligendum foret; ab iisque divinitus edoctis intellexerit, se viro jungendam, nomine Stolano. P. Sebastianus etiam *sanctam* facit Emerentianam illam, licet nullis Græcorum Latinorumve fastis adscriptam. Ego saltem prius quam ipsam canonizarem, certius edoceri vellem, in mundo fuisse, quam ex auctoribus, prædicta referentibus quidem, sed non ante finem seculi post Christum decimi quinti. Vellem etiam prius aliunde edoceri, an & quales tunc, tam sanctæ famæ viri Carmelum incoluerint; priusquam credere cogar famâ illâ excitatam Emerentianam eo se contulisse teneram virginem. Imo singulis seculis Chronologiæ ab Elia huc usque, & porro usque ad seculum Christi 12, interrogare debuissem; & nunc interrogo, quinam & quales pro singulis Carmelum incoluerint post Eliseum. Profecto si post Christi nativitatem, non plures illic successive monstrari possint incolæ, vulgo religiosiores quam illic incoluerint ex supra nominatis sectis Rechabitarum, Essenorum, Assidæorum (de Pythagoricis non loquor, quorum institutor saltem vidisse Carmelum & aliquamdiu ibidem moratus esse, scitur aliunde) paucissimi monstrari poterunt, qui ex monte Carmelo ad Chronologiam Carmelitanam continuandam traducantur.

§. XII. *Chronologia à Christi Domini nativitate usque ad seculum* 12.

CHristus Dominus, ingressurus mundum, eique allaturus majorem spiritualium donorum abundantiam, & sublimiores hominibus ad salutem perfectionemque monstranturus vias, adjutoresque sibi collecturus ac ministros ad conversionem universi, mirum videri possit, cur non maluerit nasci in monte Carmelo, inter viros Religiosos, tot seculis prælectos & primarios in præ-

dicatione fidei adjutore futuros, quam quovis alio in loco: & magis mirum videri possit, quod montem istum numquam visere per se suosve, imo ne nominare quidem toto Testamento novo dignatus sit. Cumque nec aliunde monstrari possit, diu ante & post Nativitatem Christi montem Carmelum incoluisse viros religiosos, tria substantialia professos vota; quærere ipsos alibi debet, qui cupit Carmeli Ordinis invenire successionem non interruptam.

120 Pro seculo igitur post Christi nativitatem primo, quærunt sibi PP. Carmelitæ annis abhinc tantum quadringentis, non prius, imo præcipue ab annis ducentis tantum, post Palæonydorum suum; & invenisse credunt veros Ordinis sui Religiosos, sed extra Carmelum, 1. In Joanne Baptista ad Jordanem, quasi fuerit is Essenus, & Essenorum restaurator & rector atque adeo Carmelita. Sed nemo Sanctorum Patrum pro tali eum admittit aut agnoscit 2. In *viris religiosis*, qui, Actorum 2, *habitabant in Jerusalem Judæi*; quasi vox *religiosus*, ibi hominem denotet votis religiosis adstrictum, magis quam vox *honestus*, *discretus*, *timoratus*, græce εὐλαβής. 3. In *Prophetis & Viris Prophetici Ordinis* Antiochiæ, ex Actis Apost. & Eusebio, male intellectis. Quod si hic etiam scripsisset, τάξις *Ordo*; non potuisset tamen vox illa tunc sumi pro Communitate religiosa, ut nunc sæpe. 4. In S. Elpidio aliisque primis Hispaniæ Episcopis, eò S. Jacobum comitatis; & in S. Leocadia: quos Luitprandus in Fragmentis suis faciat Carmelitas. Sed exsufflantur fragmenta illa recentia. 5. In Basilide, olim Gentili aruspice, apud Tacitum & Suetonium; quem in Monte Carmelo Vespasianus Imperator, Hierosolyma obsessurus, sortes consulere jussit de belli exitu. Sed is ideo potissimum nunc factus est Carmelita religiosus & Sacerdos veri Dei; ne nullus toto primo Christo seculo Carmelita in Carmelo fuerit.

121 Inveniendi sunt saltem Carmelitæ in *Sacello*, quod ipsi tempore Apostolorum in Carmelo construxerunt *in honorem B. Virginis Mariæ, cum adhuc viveret; ad quod sæpe quotidie conveniebant ad ei laudes decantandas; quamobrem passim ab omnibus appellari cœperunt, Fratres B. Mariæ de monte Carmelo.* Ita P. Sebastianus Art. 16 n. 39 ex *traditione Carmelitana*. Sed aut impii fuerint Crmelitæ isti, qui viventi adhuc homini Cælitum honores præstiterunt, ædificando ei sacellum; aut ignorantes quam maxime, qui id sibi licere auctoritate sua arbitrati sunt: & alterutrum competit hodiedum illis, qui talibus decessorum suorum gestis gloriantur. Sacellum interim illud evanescit cum fundatoribus suis ceterisque hic prætensis, eo ipso quod intra 12 secula nihil de illis ab idoneo auctore scriptum aut creditum fuisse ostenditur. Hæc porro & si quid præterea affertur pro Carmelitis hoc seculo asserendis; vide pluribus refutata in Resp. mea Art. 16 §. 3.

122 Pro seculo Christi 2. fiunt Carmelitæ, 1 S. Telesphorus Pontifex Romanus; quia nempe ante Pontificatum fuit Anachoreta. 2. S. Fronto, quia legitur alicubi, fuisse Monachus 3. S. Eugenia, quia habitu virili induta, inter monachos vixerit. 4. S. Serapion, Episcopus Antiochenus, licet ne sciatur quidem Anachoreta fuisse ante vel post Episcopatum. Sed hæc ex apocryphis aut recentiorum tantummodo scriptis desumpta, ut Art. 16 §. 4 ostendi, fidem non obtinent: uti nec scripta Josephi Antiocheni, aut Balbini, quasi hoc seculo composita; sed nusquam per annos 1200 ulli visa & à Riboto Carmelita seculo 14

pri-

primum citata, adductis inde paucis versibus, ita subito disparuerunt, ut nusquam complacuerint amplius. Vide Art. meum 16 citato §.

123 Pro seculo Christi 3 referuntur inter Carmelitas, 1. S. Dionysius Papa, ex Monacho quidem assumptus; sed *cujus generationem deprehendere non potuit* Auctor Catalogi Pontificum seculo 6 scribens. At quod ille tunc deprehendere non potuit, potuerunt annis mille post ipsum Carmelitæ, facientes suum. 2. Spiridion Episcopus Trimethuntis in Cypro: sed hic ante Episcopatum agricolam agens, uxorem & filiam apud se habuit quoad vixerunt, nusquam Monachus factus, nedum Carmelita. 3. S. Hilarion. Sed is ex Ægypto disciplinam monachalis instituti, à S. Antonio Magno acceptam, primus in Palæstinam invexit; nihil ab Elianis didicit. Nihil de horum monachatu Carmelitano novit antiquitas; nihil Lectiones Breviarii Romani, licet cultus eorum Carmelitis specialiter indultus sit à S. Congregatione Rituum.

124 Pro seculo Christi 4 conscripturus Carmelitas P. Sebastianus Art. 16 §. 6, ita orditur: „ Ildefonsus Villegas, clari „ nominis auctor, in Vita S. Romani „ Martyris, Antiochiæ passi circa annum „ 310, Italice Venetiis edita anno 1512, „ sic habet fol. 53: *Patres Carmelitani „ numerant inter Fratres sui Ordinis S. Ro- „ manum, qui sine dubio est hic, meo judi- „ cio; quia tempore quo floruit* (scilicet an. „ 310) *non erant Alexandriæ, Antiochiæ, „ aut in tota Syria alii Monachi quam hujus „ Sancti instituti.* Ex quo patet, plurimos „ hujus seculi Sanctos ad Elianum Ordi- „ nem spectare. „ Nempe quia ita scribit unus seculi 16 Auctor, Ildefonsus Villegas, & quidem Italice. Si testis unus tam recens in re tam antiqua, scribens, quod Carmelitæ optant, tanti est Carmelitis, ut inde patêre debeat omnibus, Sanctos seculi 4 plurimos ad Eliano-Carmelitanum Ordinem spectare; quanti debent esse non Carmelitis, veritatem præ gloria sua quærentibus, tantus scriptorum numerus, qui totis mille annis scripserunt, & non sciverunt quod scivit Ildefonsus iste; neque illo seculo 4 S. Romanum, neque seculis præcedentibus aut octo sequentibus ullum alium Carmelitani agnoscentibus.

125 Ejusdem tibi cum Ildefonso isto auctoritatis hic esto noster Cornelius à Lapide, si scripserit, quod ei imponit P. Sebastianus, sic ibidem num. 58 loquens: „ Montis Carmeli sacellum, ad „ quod tempore Eliæ & Elisei diebus fe- „ stis conveniebat populus, tum oratio- „ nis gratia, tum ut Eliam & Eliseum „ & similes concionatores audirent, mu- „ tavit S. Helena in templum, prout as- „ serit à Lapide in cap. 18 lib. 3 Reg. di- „ cens: *Nicephorus libro 8 cap. 3 asserit, „ Helenam, Magni Constantini matrem in „ Carmelo templum ædificasse Eliæ Prophe- „ tæ.* „ Ut nihil hic ego dicam, quam ridicule supponat P. Sebastianus ex more hodierno, Eliam & Eliseum diebus festis solitum fuisse in certo loco ad populum pro concione dicere, & quidem in monte Carmelo ejusque sacello; doceat me obsecro, unde sciat, Helenam sacellum illud in templum mutasse, & quomodo id suum dictum firmare potuerit auctoritate Cornelii loco citato. Cornelius illic simpliciter citat Nicephorum ejusque verba (prout hic eadem citat P. Sebastianus) nihil addens de suo. Verba autem Nicephori nihil meminerunt de sacello Eliæ, aut in quo Elias diebus festis ad populum dixerit: solum sonant, *Helenam in Carmelo templum ædificasse Eliæ Prophetæ.* An Carmelus tam parvus sit, ut tem-

templum in eo ædificari non potuerit, nisi facellum, si alicubi fuerit, in illud mutari debuerit? Ex his atque similibus, uti nihil pro Carmelitis concludi rationabiliter potest, ita neque potest confici apta Ordinis Carmelitani Chronologia.

126 Sed quid ego PP. Carmelitis negem relatos huc usque Sanctos? quandoquidem *omnes & singuli Anachoretæ & Monachi* (ita pronuntiante P. Sebastiano Art. 16 num. 50) *post Christum, in quatuor primis seculis, ante Basilii præsertim institutionem viventes; spectent ad Propheticum & Elianum Institutum*: ideoque merito Lezana Carmelitis adscribat, *quotquot primis istis seculis reperit Monachos*. Sed miror, quod nullum invenerit totis quatuor istis seculis Carmelitam in ipso Carmelo.

127 Pro seculo Christi 5 quis modo adoptabitur Carmelita ex Monachis, instituto jam in Oriente Monachatu S. Basilii, cum celebri ejusdem Regula vivendi? Eatur in Occidentem. Ibi hactenus nullum Ordinis sui invenerunt Carmelitæ in Anglia, Scotia & Hibernia. Nunc ei omnes Monachos concedit, qui illic fuerunt ante adventum S. Augustini Anglorum Apostoli, Clemens Reynerus Benedictinus; & ipsi ambabus ulnis omnes amplectuntur in fide Clementis prædicti. Probatur tamen etiam in Oriente adhuc viguisse institutum Carmelitano-elianum, ex SS. Hieronymo, Macario, Joanne Cassiano, Sozomeno; quorum adducuntur verba, Eliæ quidem mentionem facientia, sed nihilo amplius ad intentum facientia quam hæc Hieronymi: *Noster Princeps Elias, noster Eliseus, nostri Duces Filii Prophetarum*. In quo autem Princeps & Duces? An in stricto monachatu aut professione trium Religionis votorum? Nihil de illis Hieronymus. Sed rationem addit: *qui habitabant* (& in eo duces nostri sunt) *in agris, & solitudinibus, & faciebant sibi tabernacula juxta fluenta Jordanis*. Indicaverit hic Hieronymus, Elianum institutum tunc floruisse, uti tempore Eliæ & Elisei, per habitantes in agris, in solitudinibus, in tabernaculis; quomodo inde sequitur, Eosdem tunc vere Religiosos fuisse per votorum professionem magis quam fuerint tempore ipsorum Eliæ & Elisei?

128 Carmelitis hujus seculi adscribuntur, S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus; S. Euphrosyna, & S. Euphrasia. Sed hos partim exsufflat Baronius ad annum 444; partim id non probant recentia aut apocrypha scripta. Neque etiam Carmelitam facit Eusebium, neque alios post ipsum quod se aliquo Concilio subscripserint *Archimandritas Monasterii Eliæ*. Plura inveniuntur Monasteria, etiam hoc tempore, Eliæ appellatione nota; quæ Carmelitis vindicare sine injuria Basilianorum non poteris. Præcipuum tamen stabilimentum Ordinis hujus & præcedentium omnium seculorum fuit Joannes Patriarcha Hierosolymitanus 44, non tam ipse (suspectus enim de hæresi est) quam liber, ei attributus, de institutione Monachorum, qui lapis angularis est totius antiquitatis; sed è loco suo evulsus jam per superius dicta.

129 Pro seculo Christi 6 duos tantum Carmelitas nominatim affert P. Sebastianus, Anastasiam quamdam, quia post obitum mariti secesserit in Palæstinam ibique in monte Oliveti solitaria vixerit: & Jacobum Porphyrionitam, montis Carmeli Eremitam. Bene habet quod tandem Carmelita in Carmelo inveniatnr; si tamen Ordinis Carmelitani Religiosus. Pro utroque asserto antiquiora desideramus testimonia: uti & pro eo, quod Carmelitæ hoc seculo persecutionem passi

sunt

sunt sub Cosroe Persarum Rege cum martyrio multorum è suis: Palæonydori enim sine alio teste non admittitur testimonium.

130 Pro seculo Christi 7 nullum nominat P.Sebastianus sui Ordinis Sanctum, præter Anastasium Persam, ut talem à Carmelitis coli permissum. Verum & Basiliani eum colunt ut suum: suum etiam faciunt Benedictini, Trithemius, Dorganus, Wion, Menardus: quin Ghinius ipsum adscribit Canonicis Regularibus. Manebit igitur Monachus per nos Anastasius, etiamsi non maneat Carmelita. Invenîmus enim pro illo tempore Regulam, quam sequi potuit, in Oriente Basilianam; non invenimus Carmelitanam. Quod autem Carmelitæ hoc etiam seculo persecutionem passi sint ab Humar Saracenorum Principe; à quo & pallium eorum album in barratum mutatum sit, aliud fundamentum non habet, quam Epistolam Cyrilli Constantinopolitani, suppostitiam. Alia quædam fictitia, quæ ad hoc septimum & quatuor præcedentia secula referuntur, videri possunt in Resp. mea Art. 16 §. 5 &c.

131 Pro seculo Christi 8 nullus comparet sanctus Carmelita. Incipiunt autem comparere Carmelitæ ipsi in Italia, si verum est quod eis hoc seculo fundati sint conventus Senis, Florentiæ, Pisis; ut ipsi quidem asserunt: ego vero & conventus illos & talia asserta sine fundamento esse, ostendi Art. 16 §. 10.

132 Pro seculo Christi 9 nullus Sanctus adducitur Carmelita: sed adducuntur aliæ fundationes conventuum, Leontini in Sicilia, & SS. Silvestri & Martini in Montibus Romæ: item Indulgentiæ, tamquam à Leone IV, Adriano II & Stephano V Ordini Carmelitano concessæ. Verum Indulgentiæ istæ ex formulis ipsis, sub quibus datæ fuerint, sese destruunt: & ego nullas esse ostendi Art. 2 n. 17, ac seqq. & Art. 3 §. 9. 10. 11. Conventus autem istos pro eo seculo vindicari non posse, dixi Art. 16 n. 112 & 113. Mire etiam hoc seculo refloruisse pretenditur Ordo in Palæstina, ex præsentia illic Caroli Magni Imperatoris; qui certo scitur Palæstinam oculis suis usurpasse numquam.

133 Pro seculo Christi 10 ostenditur fuisse Ordo Carmelitanus ex Indulgentiis, ei concessis à Sergio III, & Joanne XI; sed nihilo valentioribus, quam sint prædictæ. Conventus etiam ædificatus ei præsumitur Dinkelspulæ; sed nihilo melioribus fundamentis, quam prænominatis. Benedictum V Pontificem, qui Carmelitam facere vult, aliter id probare debet, quam probatum est hactenus. Ego de illo egi pluribus in Conatu Chronologico meo ad ejus Pontificatum, & in Resp. Art. 16 num. 116. Additur his Sanctus unus, Canadinensis Episcopus Martyr, Patricius Venetus & Hungarorum Apostolus. Sed hic tam manifeste fuit Benedictinus, ut capere non possim qua fronte eum quis ausit Carmelitam dicere. Vide Art. citatum num. 118.

134 Pro seculo Christi 11 nihil est quod Ordinem vindicet quam Indulgentiæ & fundationes aliquot Conventuum præsertim Boppardiæ, Venetiis, Burdigalæ. Sed hæc omnia initia æque ac Indulgentias prædictorum seculorum, vana esse videre licet in mea Resp. Art. sæpius citato 16 §. 13.

135 Atque ita pervenimus ad seculum Christi 12, sub cujus medium apparuisse Prophetam Eliam S. Bertholdo, & ordinem inchoandum præcepisse; eumque reipsa sic inchoatum esse doceo ego. Deinde vero ipsum paulatim auctum, Regula munitum, auctoritate Pontificia approbatum, confirmatum, mitigatumque vidimus in Vera Origine. Videmus nunc

etiam toto hoc Opusculo demonstratum, quod in Vera Origine asserebam, nullum inveniri ante seculum Christi duodecimum Ordinis Carmelitani Religiosum Scriptorem, nullum Legislatorem, nullam Confirmationem; nullam Bullam Pontificis alicujus aut Patriarchæ aut Episcopi; nullam seriem Generalium, aut Provincialium, aut Priorum; nulla Capitula, nullas divisiones Provinciarum; nullas Fundationes Conventuum, nullas tabulas civitatum, publicas vel privatas; nullas Indulgentias; nulla præclare gesta, nullos denique veri nominis Carmelitas Religiosos.

136 Jam vero à seculo 12 formari porro Chronologia Ordinis potest apta & illustris, non modo per secula integra, seu etiam singulos per annos: invenienturque deinceps omnia, quæ modo negabam inveniri ante seculum istud 12 uspiam posse. Nihil opus erit male fundatarum pejusque cohærentium conjecturarum catena tam longa, quanta assumitur ad connectendum Eliam cum Bertholdo. Plana omnia & clara erunt Historiam Carmelitanam scripturis: si tamen vel hinc satis habeant, verosimilia pro verosimilibus, conjecturas pro conjecturis tradere, sicubi certum haberi ac monstrari non possit. Verum alius est hominum istorum genius; ferre non possunt sic procedentem me, & *Conjecturalem Historicum* petulantur explodunt; soliti ipsi ea quæ nec sciunt, nec scire citra revelationem possunt, citra hæsitationem asseverare, iisque sic assertis tam firmiter adhærere, ut P. Franciscus Bonæ-Spei, in Præfatione ad suum Armamentarium audacter pronuntiet, *Carmelitanam historiam, tot & tantis communitam scutis, ut subsistere debeat, aut nulla*; & Thesista Abulensis anni 1688, de quo embolismus ad Apologiam pro Veritate num. 34, *Quod Elias sit Fundator veri monastici status, quem instituit in vero & essentiali monastico statu, credi potest fide divina theologica, aut ut minimum fide communiter dicta divina, cum assensu supranaturali & infallibili, cui falsitas subesse non possit*; vel saltem cum Atrebatensi nupero Concionatore, ut habetur in Elucidatione Actorum num. 454 puncto 2; *Historia B. Simonis Stock* (& idem de alia quavis suæ Chronologiæ parte iisdem quibus ista prætensarum Bullarum vel approbationũ Apostolicarum scutis communita videntur deducere PP. Sebastianus & Villalobos) *provecta est ad eum certitudinis gradum, qui propinquior est certitudini fidei, neque potest in dubium revocari sine specie aliqua infidelitatis.*

137 Atque hæc sufficient pro defensione Veræ Originis aliorumque scriptorum meorum circa Ordinem Carmelitanum, contra Theses P. Agathangeli, novum Memoriale P. Sebastiani à S. Paulo, Dissertationem Historico-sacram Reverendiss. Patris de Villalobos, ejusdemque Brevem Chronologiam; libros, post petitum nuper à Patribus illis Pontificium silendi de antiquitate sua præceptum, aut editos omnes, aut ad notitiam meam primum delatos. Superest modo, ut propter prædictos libros aliosque forte secuturos, publicam iterarem Protestationem de silentio circa antiquitatem Carmelitanam inviolabiliter tenendo, quocumque demum modo ipsi me denuo ad loquendum lacessiverint. Hanc igitur accipe, quisquis silentium amas.

Potest imprimi.

Antverp. 1698, 27 *Sept.* ANTONIUS HOEFSLACH C. G. L. C.

DANIELIS PAPEBROCHII
PROTESTATIO ITERATA
DE SILENTIO,
Circa primævam ſacri Ordinis Carmelitani inſtitutionem & antiquitatem,
Semper ſibi optato, nunc demum inviolabiliter tenendo.

§. I. *Occaſio & neceſſitas, novæ Proteſtationis ex novis PP. Carmelitarum libris nuper editis.*

EX quo illuſtrandis Sanctorum Actis anno 59 labentis ſeculi operam dare juſſu Moderatorum meorum cœpi, pacis amans in animum induxeram, perpetuum ſilere de inſtitutione primæva & antiquitate, juſto majore, ſacri Ordinis Carmelitani; & reipſa ſilui decennio integro, donec anno 1669 P. Franciſcus Bonæ-Spei, Theologus melior quam Hiſtoricus, edendo Armamentarium ſuum Carmelitarum, indeque multa in me atque Henſchenium ejaculando tela, ambos nominatim & publice provocavit ad loquendum, & quod amplius eſt, ad reddendam ſilentii noſtri rationem. Quæ & alia pluribus deduxi in Elucidatione hiſtorica Actorum inter me & RR. PP. Carmelitas, invenienda in Parte 3 Reſponſionum mearum.

2 Ego quidem ſemper exiſtimavi, nihil ſilentio innocentius eſſe, ubi prævides diſpliciturum amico, ſi elocutus fueris quod ſentis; Veritati amicus potior, quam minus vera ſcribi cupientibus. Et Henſchenius dicere ſolebat: *Silere poſſumus, at ſæpe licet; mentiri non licet umquam.* Voluimus igitur facere quod potuimus licite per conſcientiam, id eſt tacere: ſed non licuit per RR. PP. Carmelitas. Horum igitur provocationi publicæ reſpondimus tandem, (neque enim pruriebant ad talia ſcribendum manus) poſt integrum ſexennium tomo 1 Aprilis, anno 1675 impreſſo, ad Vitam S. Alberti, Apoſtolici in Terra-ſancta Legati, Patriarchæ Hieroſolymitani, & Ordinis Carmelitani Legiſlatoris; reddentes ibi rationem ſilentii noſtri, ſub hac cautione ac Proteſtatione num. 42 & 43.

3 „Patitur quidem traditio Carmelitana de Elia & Elianis, primùm uſque ad Chriſtum, deinde à Chriſto uſque „ad Bertholdum, contradictiones non „leves virorum eruditorum, requiren-

 tium

„ tium pro re tanta totque seculis (ut prætenditur), credita, probationem solidiorem, quam sit nuda traditio; eorum præsertim, quorum assertiones in rebus aliis, non tam longe ab ætate nostra recedentibus, quam recedunt Eliæ & Christi tempora, in seculo, inquam, 12 ac 13, multipliciter inter se variant, & frequentibus evidentissimisque erroribus deprehenduntur obnoxiæ. Nos tamen istis contradictionibus non permovemur, ut in eo argumento, ubi major de nomine, quam de re videtur esse disceptatio, permittamus immisceri nomen nostrum. Neque volumus improbare, nedum obstare, quo minus Carmeliticus Ordo eos omnes Sanctos habeat pro suis, qui in Palæstina vel Syria eremiticam aut monasticam professionem suarum virtutum splendore illustrarunt. Tantum petimus vicissim gratiam unam, ut patienter ferant, nos abstinere ab Ordinis sui titulo, eisdem Sanctis adscribendo, donec certius nobis constiterit de talis tituli veritate.

4 „ Sub hâc Protestatione, quod scilicet processionem Ordinis Carmelitici ab Elia, silentio nostro non velimus reprobare; &, quod dicenda de Eremitis, Albertina Regula instructis, ad processionis prætensæ eversionem trahi nolimus; imo nihil magis exoptemus quam invenire solidas ad illam stabiliendam probationes. Sub hac, inquam, protestatione conabor explicare historiam Carmeliticæ eremi, pro eo statu, quem cœpit habere sub tribus suis primis inter Latinos Prioribus, Bertholdo, Brocardo atque Cyrillo; quatenus is cognosci poterit, tum ex auctoribus eorum & vicinorum temporum, tum ex ipsamet Regula, tenero novelloque germini ad suæ exiguitatis mensuram congrue applicata à B. Alberto Patriarcha. Hoc vero ut ordinate ac dilucide fiat, proponendus Lectori ante omnia est prædictæ Regulæ invariatus tenor; ad quem velut ad Lydium lapidem explorari potest, utrum majorem verisimilitudinem, an affectum animi, ad negativam propensioris, secutus in hoc Commentario sim. Deus, qui sincera veritas est & absoluta caritas, stylum dirigat, ut nihil à veritate dissonum, nihil caritati contrarium scribam. Idem Deus faciat, ut ii quorum causa laborem hunc sumo, diu ac sæpe declinatum, sic deinceps in suo abundent sensu, ut veteribus novisque fictionibus repudiatis, solidiori, si fieri potest, via progrediantur ad conciliandam verisimilitudinem traditionibus suis.

5 Sub hac Protestatione ac religioso voto, primum tandem responsum dedimus ac rationem silentii, idque non seorsim libello aliquo, qui statim per omnium volasset manus; sed in grandioribus Tomis, qui à solis fere Eruditis & aliunde de vera Carmelitarum origine satis instructis leguntur; ut nihil detrimenti pateretur qualis qualis de origine illa vulgi credulitas: quæ etiam deinceps perseverasset, si modo PP. Carmelitæ, vel tum silere, atque ab ulteriori scriptione ac provocatione abstinere voluissent. Sed aliter ipsis visum est. Non multo enim post iterum provocant per alterum ejusdem Auctoris Armamentarium: quod & loqui nos denuo coëgit in prima Parte Maji, anno 1680. Hinc porro per alios atque alios libellos, quorum facile viginti enumerat Janningus in Amica Expostulatione, non tantum provocati ad loquendum, verum etiam lacessiti; nihilominus silere perreximus annis omnino 13: quando tandem prodiit R. P. Sebastiani à S. Paulo Achilles, Exhibitio errorum, mihi qui-

quidem imputatorum, ab ipso autem verius commissorum in Accusationibus suis.

6 Hic liber, Sanctiss. D. N. Innocentio PP. XII inscriptus, coëgit nos tertiò silentium rumpere, primùm per opuscula Janningi, totius libri specimen in paucis exemplis & ignorantiam Auctoris historicam demonstrantia: deinde cum aliorum quoque ignorantia similis, tantam eidem libro auctoritatem tribuere, quantam nostris Sanctorum Actis detrahere videbatur; ipsum ego refutandum suscepi articulatim à capite ad calcem. Tali operi cum per tertiam Responsionis Partem nuper finem imposui, in prævia ejus Partis *Protestatione* palam dixi, me de antiquitate Carmelitana tacere imposterum velle, eo magis, quod nuntiabatur Româ, ipsos Patres Carmelitas, qui me silere non fuerant passi; silere autem ipsi, etiam post Innocentii Papæ XI præceptum, noluerant; nunc ultro per Reverendiss. suum Generalem, P. Fr. Joannem Feyxoo de Villalobos, nomine totius Ordinis, ablatis iteratisque libellis supplicibus instare apud Sanctiss. Dominum Nostrum & sacram Congregationem Concilii, ut omnibus omnino per Breve Apostolicum circa antiquitatem suam imponatur silentium.

7 Et censuit sacra Congregatio die 8 Martii, silentium imponendum esse, *juxta modum præscribendum*: qui modus re ipsa tandem præscriptus fuit ab eadem sacra Congregatione die 28 Aprilis, concepto Decreto quo censuit, per Breve Apostolicum *imponi posse ac debere perpetuum silentium* super quæstione *de primæva institutione & successione Ordinis Carmelitarum à Prophetis Elia & Eliseo. Quod silentium perpetuo servandum* sit *à defensoribus utriusque sententiæ, nec non ab omnibus & quibuscumque aliis cujuslibet gradus; tum in scriptis, dissertationibus, & libris, imposterum typis edendis; tum in publicis disputationibus ac thesibus*; idque *sub pœna excommunicationis latæ sententiæ à transgressoribus ipso facto incurrenda.*

8 Opinabar his intellectis quieturos, illos qui mecum & cum Provinciali meo, P. Philippo Regaus, anno 1692 egerant de restauranda concordia & silentio utrimque tenendo. Sed nempe illo ipso tempore, quo jam impressam habebant Exhibitionem suam errorum meorũ, & luci paratam quem etiam mox publicarunt; cum nollent Lovanienses nostri Professores Theologiæ; dare testimonium, quod Carmelitæ ut necessarium ad pacem ineundam requirebant, de probabilitate sententiæ, docentis, Ordinem ipsorum, ab Elia decimo ante Christum seculo institutum, sine intermissione ulla perpetuo perseverasse. Fictio scilicet mera id erat aliud nihil sub specie pacis instaurandæ visa intendere, quam ut nostrorum Theologorum de probabilitate antiquitatis suæ testimonium prædictæ Exhibitioni suæ præfigerent. Majorem nempe vim id habiturum putabant contra me, quam exterorum Theologorum de eadem Exhibitione, panegyricas Approbationes, Lovanii præcipue & in Hispania emendicatas, nullo in totis Galliis Approbatore invento. Ut ut erat, opinabar ego, illos qui mecũ & cum provinciali meo ficte egerunt anno 1692 de restauranda concordia & servando utrimque silentio; nunc saltem sincere ac serio egisse cum S. D. N. Innocentio, Christi in terris Vicario, & cum Eminentiss. S. R. Ecclesiæ Cardinalibus, qui *prævio diligenti examine ac re mature perpensa*, Decretum rogatu Carmelitarum tandem fecerunt, sanctissimo D. N. approbandum & publicandum.

9 Ecce autem post petitum tot votis à PP. Carmelitis; post factum diligenti ac maturo cum examine ab Eminentiss. Cardi-

dinalibus; post præsentatum à summo Pontifice Decretum, prohibens *scripta, dissertationes, libros aut theses* de *primæva institutione & successione* Carmelitarum ab Elia, *imposterum typis edi*; uno quasi impetu ac tempore Rev. Patres Carmelitæ, edunt contra me in materia prædicta (utique & in contemptum Decreti & S. Congregationis Concilii, & summi Pontificis) scripta plura & grandiora, quam umquam ante Decretum simul ediderunt, auctorum suorum nominibus etiam ipsius Generalis de Villalobos insignita, Nolæ, Antverpiæ, Lovanii.

§. II. *Specimen duorum Scriptorum Lovanii atque Antverpiæ editorum.*

ET Lovanii quidem 27 Maji nuperi, quando facti Romæ Decreti notitia haberi potuit (habuerunt certe alii Carmelitæ in Belgio, inde mihi ac universæ Societati nostræ ominati nescio quam calamitatem) publicatæ ac defensæ sunt à Carmelitis Discalceatis Theses cum Appendice R. P. Agathangeli, in qua Agathangelus jactat, antiquam Ordinis sui ab Elia successionem, *à solis superciliosis, invidis, historiarum ignaris impugnatam esse*: neq; gloriatur, tot ac talibus ab Inquisitione Hispana censuris notatũ, *ut vix hæreticum pluribus condemnatum censuris invenire queat*: & ut censuras illas mihi graviores faciat, fingit Janningum nostrum de Inquisitione Hispana scripsisse, quod scripsit de Romana; ipsam *neminem nisi nocentem punituram, de librorum nisi noxiorum proscripturam*. Hisce Thesibus & earum Auctori aliud ego nolim respondere, quam quæ sunt responsa toties, causâ ad Sedis Apostolicæ judicium protractâ, ibique susceptâ.

11 Antverpiæ sub idem tempus, videlicet die 24 Maji, publicatum fuit ab iisdem qui paulo ante petierant à summo Pontifice, nil ejusmodi publicari imposterum, *Memoriale pro sacrosancta Sede Apostolica ex parte Fr. Sebastiani à S. Paulo.* Sed huic auctori plura jam respondi ad Exhibitionem Errorum, quam ejus immodestia meretur. Orditur autem hoc Memoriale à *Præambulo*, quo *demonstret*, aut saltem putet demonstrare se, primum offensionis atque discordiæ inter nos lapidem, non positum esse (quæ enim aliunde repetit, plane ad rem non faciunt) anno 1669 a P. Francisco Bonæ-spei per editionem Armamentarii & provocationem publicam de reddenda ratione Silentii nostri circa originem & antiquitatem Ordinis Carmelitani: sed me jam inde in Actis Sanctorum Martii, anno uno ante Armamentarium editis, offensionis causam dedisse aliter quam silendo. Ut probet autem, aliud affert nihil (quod est admodum mirabile) quam ipsum meum silere. Quia nempe in Martio Ordini Carmelitano *non adscribo* S. Syncleticam Abbatissam: *nec adscribo* illi S. Saram itidem Abbatissam: in Notis vero ad vitam S. Euphrasiæ *nullam facio mentionem* de instituto Eliano seu Carmelitico; *cujus* ipsa (ut quidem ait Accusator), *erat Monialis, cum in Ægypto nullum aliud tunc esset institutum monasticum, præter Elianum.* Ad hæc, quia loquor de primis Prioribus Generalibus Ordinis *sine addito*, Latinorum seu ex Latinis, quod addere solet Lezana. Item, quia in Vita S. Cyrilli Carmelitæ *nullam facio mentionem* libri ab eo scripti. Sed dic, amabo te, quid hic aliud quam silentium meum carpis? *Non adscribere, non facere men-*

mentionem, *non addere*; quid aliud ſonat quam, *non loqui*? non loqui autem, quid eſt aliud quam *tacere*?

12 Nihilominus univerſaliter concludit Accuſator num. 12, quod Papebrochius *omnes Monachos & Moniales, ſeculo 12 anteriores, de quibus in Martio tractat, neget fuiſſe Ordinis Carmelitarum* (id falſum eſt) *vel ſaltem illi non adſcribit* (id ſilere eſt). Quod ſi Accuſatori meo & Carmelitis illud, *non adſcribere*, ſit *virtualiter ſeu implicite negare*: omnia ego cenſendus ſum inter illuſtrandum Acta Sanctorum, virtualiter ſeu implicite negare, quorum expreſſam mentionem non facio, imo & illa quæ ignoro: qui ſane novus negandi modus eſt, & ante hunc diem inauditus. Habeat ſuum ſibi *virtualiter* & *implicite* Accuſator Theologus: Hiſtorici aſſerunt negantque ſimpliciter, eſſe vel non eſſe.

13 At at, *generalem facit profeſſionem* Papebrochius, *omnia & ſingula Sanctorum Acta & geſta deſcribendi ac illuſtrandi.* Concedo. Ergo debet Papebrochius memorare omnia, quæ Acta ſingula, & ſingulas eorum partes circumſtant; licet ad rem nihil faciant, licet omnibus paſſim nota ſint, licet ſcandalo imbecillis eſſe poſſint, licet Patribus Carmelitis diſplicitura prævideantur? Nemo bonus Theologus ex præmiſſa conceſſione mea talem concluſionem deduxerit, præter meum Accuſatorem: qui tamen pertexens telam ſuam, dicit; quod ſane debeat Papebrochius, Sanctos, *quos novit*, *Carmelitas ſuo adſcribere Ordini*; *vel tamquam tales Sedis Apoſtolicæ auctoritate Officio canonico colere*; etiam ipſe adſcribere eidem Ordini. Quid autem, ſi Papebrochius noverit, eumdem Sanctum à Carmelitis adſcribi Ordini ſuo, à Baſilianis autem ſuo, & ab utriſque pro ſuo coli Officio eccleſiaſtico approbato: eumdem inſuper adſcribi ordini ſuo à Benedictinis, & à Canonicis Regularibus adſcribi ſuo, uti ſit in S. Anaſtaſio Perſa, quem omnes illi Ordines Religioſi ſibi vendicant, quamvis nulli adſcriptus legatur in Martyrologio aut Breviario Romano? Quid agat hic Papebrochius, ſi æquus eſſe arbiter velit? An Carmelitas audiat potiſſimum, & ſequatur? Ut vellet pro ſuo in Ordinem affectu, ratio prohiberet. Jus quippe & æquum decidere ejuſmodi lites debet, non affectus.

14 Novit quoque Papebrochius, Carmelitas Ordini ſuo adſcribere S. Enochum de Amathim, S. Marci Euangeliſtæ comitem in itineribus atque adjutorem in laboribus Apoſtolicis, licet ipſum oſtendere non poſſint in rerum natura fuiſſe, ut Janningus demonſtrat in Amica Expoſtulatione ſua & Poſt-ſcripto: ergo & Papebrochius illum debet canonizare pro ſancto Carmelita, priuſquam id faciat Eccleſia, aut conſtet, ipſum extitiſſe in rerum natura? Novit Papebrochius, aliquos vere Sanctos à S. Congregatione Rituum, ex relatione & rogatu Carmelitarum, permiſſos eſſe ab ipſis coli Officio Canonico, *tamquam* Ordinis ſui, quia ſimilem illorum inſtituto vitam in eremo aut aliter duxerunt: ergo Papebrochius vere Carmelitas facere poteſt ac debet, quos S. Congregatio ſolummodo *tamquam* tales ex aliqua ſimilitudine aut favore permittit coli? Novit Papebrochius, Carmelitas variis Sanctis, non ſuis, ſuum habitum religioſum appingere, puta, S. Joanni Baptiſtæ, Deiparæ Virgini Mariæ, & ipſi Jeſulo; contra Bullam Urbani VIII, talia prohibentem: ergo & Papebrochius, proxime illuſtraturus Acta S. Joannis Baptiſtæ, probare talia contra Bullam Apoſtolicam debet, aut ipſum etiam Carmelitam facere, quia Carmelitis ſic placet?

15 Redeo ad Præambulum, ſub cu-

jus finem Auctor compendio repetit suum Libellum Supplicem ad Innocentium Papam XI, licet ab Inquisitore Status Veneti perpetuis tenebris damnatus sit; & ad Exhibitionem suam errorum, nondum scilicet erubescere doctus ex Responsionibus meis. Tum appellat num.34 ad *brevem Carmelitarum Chronologiam*, per totum Articulum 16 Exhibitionis extensam, in qua *clare ostenditur*, ait, *Ordinem à S.Propheta Elia in veteri Testamento esse institutum, & absque interruptione huc usque continuatum.* Imo tam clare id ibi ostenditur; ut Ostensor cum suis, aut allatis à se probationibus diffidens, aut aliter sentientium argumentis respondere impotens, *speret* collaboretque ut *desuper Papebrochio ceterisque adversariis perpetuum à Sancta Sede imponatur silentium; non obstante quod P.Janningus hoc modo omnibus astute impedire moliatur.* Non molitur impedire astute, qui palam loquitur quod ratio & veritas dictat. Astute molitur opprimere alium, qui Judici persuasum cupit, in gratia, quam ipse petit, alterius nihil interesse, cum intersit quam maxime; & præterea postulans ipsum perpetuo silentio à Judice damnari, postulat id fieri *quam secretissime, nemine citato, nemine audito.* Interea hinc patet, Præambulum istud, Memoriali recentius, non anno superiore, ut fingitur, sed nuperrime impressum esse: cum speret obtinere silentium nuperrime tantum peti cœptum. Oppono autem ego Præambulo isti Elucidationem meam Historicam: de Memoriali ipso; quia non directe pro antiquitate Ordinis pugnat, suo tempore videbitur. Quamvis enim hic mihi silentium ipse ultro præscribam circa antiquitatem Ordinis: in aliis tamen nihil debere volo Carmelitis: quibus quamdiu lubebit accusare me meaque scripta; tamdiu mihi me meaque defendere & lubebit & lucebit. Nunc ad tertium scriptum, Nolæ, aut potius Neapoli, nuper impressum.

§. III. *Duo alii libri, à Reverendissimo Patre de Villalobos, totius Sacri Ordinis Carmelitani Priore Generali Romæ, extra Romam impressi.*

Titulus uni est, *Historico-sacra & Theologico-dogmatica Dissertatio de vera Origine & progressu Monastices; ejusdemque primo cultore, magno Propheta Elia, Carmelitarum parente, sub tribus, Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis votis &c.* Auctor operi inscribitur *Reverendiss. P.M. Joannes Feyxoo de Villalobos, totius Ordinis Beatissimæ Virginis Mariæ de monte Carmeli* (ut catenam aliorum ejus titulorum omittam) *Prior Generalis:* Editor autem *Illustriss. ac Reverendiss. Dominus D. Fr. Daniel Scoppa, de Carmeli Cœtu ad Nolanam Infulam assumptus.*

17 Locus & annus impressionis notantur *Nolæ* MDCXCVII: quod nescio, qui conciliari possit cum tempore, quo Approbationes & Facultas imprimendi datæ fuerunt, pleræque eodem anno ac mense Decembri. Et is quidem, cui à Regio Collaterali Consilio liber censurandus, antequam imprimi possit, ut fieri assolet, commissus fuerat, *Fr. Benedictus de Noriega*, non ante diem 12 *Decembris* 1697, *Neapoli ex suo Franciscano S.Mariæ Novæ Conventu*, retulit librum *typis dari posse*, nisi aliud Regio Consilio Collaterali videretur. Hoc autem Consilium, *visa supradicta*

prædicta Relatione, respondit die 19 ejusdem Decembris: *Imprimatur & in publicatione servetur Regia Pragmatica.* Hæc autem Pragmatica an servata sit, videant illi, qui propterea jam nescio quid patiuntur Neapoli: imprimi certe liber ante illud tempus legitime non potuit: adeoque nec absolvi ante fidem anni ac mensis istius.

18 Videat etiam Illustrissimus Præsul Nolanus, quomodo ante diem 11 ejusdem Decembris, supplicans Excellentissimo Proregi, ut librum sibi in suo Episcopali palatio imprimere liceret, pro motivo alleget, ipsum *à Regio ejus collaterali Consilio jam approbatum esse*: quam approbationem constat tantum esse datam die 19 ejusdem mensis. Videant præterea illi, quorum res agitur, quo modo ibidem petere per eumdem Illustrissimum, uti paulo ante per Onufrium Paci, potuerint facultatem *recudendi* seu *reimprimendi* librum suum; quem constat antea numquam cusum aut impressum fuisse, nisi forte quatenus complectitur Theses in Hispania propugnatas, earumque compendium; quæ simul sumpta vigesimam libri partem vix conficiunt.

19 Reliqua autem numquam impressa fuisse, constat primo ex ejusdem Illustrissimi Allocutione ad Ordinem suum, dicentis, se *Theses illas, quas paucis abhinc annis* sub præsidio Reverendissimi P. de Villalobos propugnatas vidit Hispania, *novis elucubrationibus ab eodem auctas, publici juris facere.* Constat 2, ex Onufrio Paci, jam memorato, qui fatetur Thesibus *additamenta notarum & explicationum*, sane prolixissima, ab eodem auctore adjecta esse. Constat 3, ex eo, quod passim toto libro refutandi sumantur auctores aliter sentientes, qui recenter & aliqui eorum vix à biennio sua ediderunt: quos inter ego scribor venire, sub nomine *Commentatoris* aut *Commentatoris moderni*, cum Responsionum mearum Parte priore; mitius tamen aliquanto nunc tractatus ab Auctore libri (ut quidem mihi scribitur) quam cum anno 1695 idem liber, licet ex Responsionibus meis tunc nondum auctus, Reverendissimo sacri & Apostolici Palatii Magistro pro approbatione & impressione facienda Romæ, oblatus fuit manuscriptus. Ex quo denuo constat, librum, cum manuscriptus Magistro S. Palatii oblatus sit, antea impressum non fuisse, atque adeo nec debuisse nec potuisse sine dispendio sinceritatis à Prorege peti *recudendum* seu *reimprimendum.*

20 Porro oblatum fuisse librum Romæ, ubi Auctor morabatur, pro approbatione & imprimendi facultate obtinenda Reverendissimo P. Magistro S. Palatii; ut aliunde nesciretur, constat ex *Approbatione adm. R. P. Magistri Joseph de Sarabia Ordinis Prædicatorum*, libro præfixa; quæ incipit: *Ex commissione Reverendissimi Patris Magistri Sacri & Apostolici Palatii, vidi hunc librum, intitulatum, Historico-Sacra & Theologico-dogmatica Dissertatio.* Non tamen probatum fuisse eidem Reverendiss. Patri Magistro aut librum aut impressionem ejus, colligitur (quamquam & aliunde sciatur) tum ex eo quod Romæ, ut cupiebat Auctor, permissus non sit imprimi: tum ex eo, quod extra Romam, cum Auctor Romæ actu morabatur impressus sit absque facultate necessaria ejusdem Reverendissimi S. Palatii Magistri.

21 In hoc ipso libro *Lectorem benevolum* alloquens *Fr. Andreas Mastebonus, humilis Carmelita, Provincialis Scotiæ*, inter alia *ingenii decora*, à Reverendiss. Patre de Villalobos *Religioni relicta*, enumerat *Brevem Chronologiam Religionis perfectæ: superadditæ vulgari: in qua*, inquit, *Eliani Ordinis pervetusta origo defenditur, & jus omnium*

neum Carmelicolarum ejus solitudine custoditur. Hujus Auctoris (Joannis Feyxoo de Villalobos) *nomen, jam intra severioris silentii claustra detentum, in publicam lucem laudemque prodire fas & jura sinunt.* Nescio profecto, an sinant: certe non expedit in lucem prodire nomen Auctoris, quamdiu liber ipse perambular in tenebris. Dudum ille quæsitus mihi frustra fuit, etiam Romæ. Hinc tamen his ipsis diebus nuntiat mihi quispiam, tandem sibi visum esse librum, secreto acceptum per tertiam & amicam manum: ipsum *ope totius Carmelitici Instituti Sanctiss. D. N. Innocentio divina providentia Papæ* XII prætendi *oblatum*: impressum *Lugduni* 1696 *in Officina typographica Joannis Baptistæ de Velle. Cum permissu.* Cujus autem permissu? Neque enim nomen Auctoris, aut Inquisitionis, aut Censoris, aut Approbatoris, aut ullum approbationis vestigium apparet uspiam toto libro. Continet *Brevis* hæc *Chronologia* paginas 170 in folio; cui subjungitur *Elenchus* brevior paginarum 17; & ipse *oblatus*, ut prætenditur, *Sanctiss. D. N. Innocentio* XII *per modum libelli supplicis*, sine approbatione pariter ulla: quasi sub tali prætextu & Pontificio nomine imprimere quidquid libuerit illis liceat, qui me solenniter accusant in Exhibitione sua Art. 4 §. 5, quamvis falsò, quod *in Propylæo Maji omissum annum impressionis, contra Clementis VIII Instructionem.* Scilicet omissio anni impressionis reddit librum accusabilem ac damnabilem juxta Carmelitas; non reddit talem omissio Approbationis ac Censuræ Ordinarii, quæ non tantum per Clementis VIII Instructionem necessaria est, sed absolute requiritur per Indicem Concilii Tridentini.

22 Hisce ego libris, quantumvis voluminosis, aliud reponendum non existimo, præter Responsiones meas jam editas & Decretum sanctiss. D.N. Urbani VIII, Tomo 5 Bullarii, numero 51 relatum, quo, die 18 Septembris 1625 *statuit ac decernit, ut impressum nemo in statu, Sedi Apostolicæ mediate vel immediate subjecto, degens, cujusvis conditionis, gradus, ordinis & dignitatis existat, libros de quavis materia tractantes, & ubicumque compositos, audeat alio deferre vel mittere imprimendos sine expressa in scriptis approbatione: Illustrissimi & Reverendiss. D. Card. S. D. N. Vicarii, & Magistri sacri Palatii, si in Urbe; si vero extra Urbem existat, sine Ordinarii & Inquisitoris loci illius, sive ab iis Deputatorum, facultate & licentia operi præfigenda.*

Libris autem, quos contra præsentis Decreti tenorem imprimi contigerit, præter alias pœnas, arbitrio suæ Sanctitatis infligendas, absque alia declinatione ex nunc prohibet, & pro expresse prohibitis haberi vult & mandat: contrariis quibuscumque non obstantibus &c.

23 Opponi etiam potest, non tantum duobus ultimis, sed etiam aliis, prius recensitis libris, *Vera Origo sacri Ordinis Carmelitani* à me nuper, ut declarationem doctrinæ meæ, tot persecutionum, accusationum & censurarum, quas patior, causam primariam, S. D. N. Innocentio Papæ XII supremo Judici, ac toti mundo exhiberem, *historice demonstrata.* Libri quippe omnes prædicti eo tendunt, ut repetitam ab Elia Propheta decimo ante Christum natum seculo institutionem Ordinis sui vere Religiosi, & continuatam perpetuo nec umquam interruptam successiouem ejus huc usque, persuadeant etiam eruditis peritisque historiarum.

§. IV.

§. IV. *Protestatio tenendi post hac de antiquitate Carmelitana silentii ejusque causæ.*

24 INtelligo identidem, alios minoris momenti Libellos alibi, præsertim per regnum Neapolitanum, volitare; quorum hactenus exemplar nancisci non potui. Sed neque valde me solicitum illi habent, similibus jam assuefactum longâ tolerantiâ: & prævideo plures etiam ac plures imposterum edendos: qui quidem calumniis me novis onerare poterunt: non tamen efficient, ut ego sibi amplius aliquid respondeam circa antiquitatem, Chronologiam & successionem ab Elia numquam interruptam; quam respondi jam, in Vera Origine Ordinis Carmelitani; & in Non vera Origine ejusdem Ordinis, sed omnino de iis silere, uti semper optavi, ita nunc firmissime statuo; quia video illud nunc tandem toti mundo probandum; postquam ipsi Patres Carmelitæ monstrarunt, se illud optare, atque instantissime nuper à S.D.N. Innoc. XII (quem Deus diu Ecclesiæ suæ ad pacem publicam conservet) petierunt, petitumque, per sacram Congregationem Concilii Tridentini reipsa obtinuerunt, nisi forte petitionis ipsos suæ mox pœnituerit. Præceptum enim quod mihi hic Antverpiæ minati nuper Patres illi fuerunt, jam quadrimestri facile spatio æquanimus expecto, sic comparatus, ut illud beneficii loco excepturus, atque exosculaturus, & ad amussim observaturus sim.

25 Cum tamen nusquam compareat, deprecantibus, ut intelligo, qui ante petierant, ejus publicationem; & interea ego novis eorumdem libris ad loquendum lacessar; accipe Lector, cum Protestatione mea de cetero silendi rationes, quæ me ad silendum movent, ac movere quemvis debent.

26 Prima ratio est, Desiderium (ut de proprio nihil nunc dicam, quod semper animo meo insedit) quo PP. Carmelitæ, silentium nuper à S.D. Nostro, ut modo dicebam, enixe petierunt, ut in supplicibus libellis, ea super re Pontifici & sacræ Congregationi porrectis, mox leges. Altera ratio mihi est, vel solus S.D. Nostri nutus, quo, remittendo Libellum Supplicem ex voto PP. Carmelitarum ad S. Congregationem Concilii, quod petebatur silentium visus est & ipse approbare. Tertia ratio & præcipua est, ipsum Decretum, quod prædicta sacra Congregatio post maturam discussionem sapientissime concepit, suis post Libellos Supplices, Lectori exhibendum verbis. Hoc est, quod meum silendi propositum defendet contra obtrectatorum atque adversariorum sinistras interpretationes, conaturorum fortassis persuadere aliquibus, ideo me ad silentium confugere, quia respondere non possum. Decretum illud, etiam non publicatum tanti mihi est, ut præ illius reverentia omnium, obtrectatorum dicteria prorsus contemnam.

27 Non tamen opinetur P. Sebastianus aut Rev. P. de Villalobos, aut P. Agathangelus, aut alius quivis, me protestantem de silentio à me tenendo circa antiquitatem Ordinis; continuo etiam silentium in aliis materiis, illuc non spectantibus servaturum: sed sciant potius, quoties in talibus accusare me lubitum ipsis fuerit; toties mihi lubiturum atque etiam liciturum innocentiam meam tueri.

LIBELLUS SUPPLEX PP. CARMELITARUM.

S. D. Nostro oblatus, ab eoque remissus ad S. Congregationem Concilii, ubi die 22 Februarii 1698 lectus fuit originali suo Italico tenore, cui ex opposito addo Latinam ejus versionem.

BEATISSIME PATER.

28 ORdo humillimus Dominæ nostræ de Monte Carmelo, profundissime ad sanctissimos Sanctitatis Vest. pedes prostratus, reverenter exponit; qualiter, non obstante eo quod, tam multis seculis jam decursis, per Bullas & Litteras Apostolicas; per Officia divina & Martyrologia Sedis Apostolicæ judicio approbata, quorum in adjuncta chartâ sub litteris indiculus datur) per revelationes etiam factas personis sanctis Deique famulis; per assertionem & traditionem quasi numero infinitorum Scriptorum, classicorum & veridicorum, tam regularium quam secularium; publica voce, & fama ac credulitate universali, semper fuerit pro re certa reputatum existimatumque, quod Fundatores & primi Institutores præfati Ordinis fuerint sancti Prophetæ Elias & Eliseus, cum continuata & numquam interrupta successione; absque eo quod sancta Sedes ejusmodi assertionem & traditionem unquam in dubium revocaverit, aut prohibuerit, quin potius eamdem semper admiserit in præallegatis Pontificiis Bullis, divinis Officiis, Martyrologiis, aliisque publice impressis documentis: nihilominus quidam Scriptores moderni, sive ex incidenti, sive ex professo; ex solo proprii arbitrii motu ingeniique ostentandi pruritu, potius quam ex necessitate aliqua vel occasione ipsis data, siverint ex calamo suo

BEATISSIMO PADRE.

L'Umilissimo Ordine di Nostra Signora del Carmine, profondissima mente prostrato à i Santissimi Piedi di Vostra Santità, riverentemente espone, come, non ostante che in tanti secoli trascorsi, e per Bolle, e Lettre Apostoliche, e per Officii divini, e Martirologi approvati dalla Sede Apostolica (de i quali se ne da nota injunta segnata lettera A) e per revelationi havute da Santi e servi di Dio, per assertioni e traditioni di numero quasi infinito di classici, e veridici Scrittori si regolari, come secolari, e per publica voce è fama, & universal credenza, si sia sempre tenuto per costante, che gli Fondatori e primi Institutori dell' istesso Ordine, siano stati li Santi Profeti Elia & Eliseo, con continuata e mai interrotta successione, senza che la S. Sede habbia giá mai posta in dubbio, ô proibita, anzi sempre ammessa tal assertione e traditione nelle dette Bolle Pontificie, Officii Divini, Martirologi, e nelle publiche stampe: contuttocio tal uni Scrittori moderni, ò sia incidenter, ô ex professo, piu per mero capricio & essercitio d'ingegno, che per necessità, ô occasione, che se le sia data, si sono lasciati uscire dalla penna cose tali, che ridondano in discredito di detta antica, & approvata traditione delle Bolle, & autorità Apostolica, & in deriso dell' Ordine medesimo; discettando sovra questa materia, ô sia per non haver visto gli sudetti antichi & Apostolichi monumenti, ô pure visti e rimirati con

poca

poca affettione la loro verità.

Onde per non necessitare i Religiosi di detto Ordine à rispondere à simili oppositioni e discettationi, con divertirsi da altri loro studii, più utili e proficui alla Religione Cattolica, & alienatysi dall' osservanza da essi professata, e per non dar occasione ad ulteriori dispute, repliche, & altercationi e di deriso alli heretici e scandalo al mondo, vedendo modernamente controversa una opinione e credenza, communemente nel corso di tanti secoli tenuta e seguitata, con approvatione della Sede Apostolica. Il medesimo Ordine percio Supplica umilmente V. Beatitudine: à fargli gratia di suo moto proprio, imporre fine à questa controversia & altercatione, con ordinare con sua Bolla, ô Breve particolare, che di questa materia, non impugnata, anzi ammessa tante volte, & in tante occasioni dalla Sede Apostolica, non se ne tratti, non se ne scrivi, e non se ne stampi più; ma si lasci stare nel suo stato, e termine, che al presente si trova; essendosi così pratticato più volte in casi simili della medema S. Sede Apostolica, come dall' essensa de quali se ne dà nota annessa, segnata lettera B: con degnassi V. Santità di commettere a chi le pare, che con tutta sengretezza, e senza chiamare ne sentire alcuno per non dare nuova causa à maggiori strepiti, & altercationi riconosca la verità di questo fatto, con tutte le sue giussificationi e verificationi; per referirlo à V. Santità, e provedere poi opportunamente alla fede, e credenza delle sudette Bolle Pontificie, e de' Divini Officii Martirologi & indennità e quiete e laceratione del credito dell' Oratore, e per evitare ancora scandali; proibendo espressamente, che in auvenire non sia lecito ad alcuno di disputare, trattare, e criticare di questa materia; tanto più, che non s'apporta pregiuditio ad alcuno, non pretendendo per questo, il medesimo Oratore, d'acquistare prerogativa maggiore di quella go-

ea profluere, quæ prædictæ antiquæ & approbatæ traditioni, Bullis Apostolicis & auctoritati fidem derogant, in detrimentum ipsiusmet Ordinis, disceptando de hoc argumento; vel quia non viderunt præfata Apostolica & antiqua monumenta, vel quia eorum veritatem affectu minime benevolo inspexerunt consideraveruntque.

29. Ne igitur cogantur dicti Ordinis Religiosi similibus sibi oppositis dissertationibus, respondere, divertique ab aliis suis melioribus, atque Catholicæ Religioni utilioribus studiis, & deflectere ab observantia quam profitentur, itaque occasionem præbere ulterioribus disputationibus, & replicatis altercationibus, cum hæreticorum risu & populorum scandalo, videntium quod nunc primum in controversiam adducatur opinio & credulitas, tot seculorum decursu successive recepta, & approbata per Apostolicam Sedem; idem Ordo humiliter supplicat Beatitudini vestræ, ut gratiose sibi inclinata dignetur imponere finem huic controversiæ & altercationi; mandando per suam Bullam vel Breve particulare, ut de opinione illa, numquam impugnata, sed toties tamque variis occasionibus admissa per Apostolicam Sedem, non tractetur, non scribatur, non imprimatur amplius quidquam; sed permittatur ipsa manere in eo statu & terminis, in quibus modo reperitur: quemadmodum factum sæpius in similibus casibus, ab ipsa Apostolica Sede, de quorum casuum realitate specialis notitia datur in annexa charta sub littera B. Ita scilicet ut sua Sanctitas dignetur committere cui magis placuerit, ut quam secretissime, & nemine citato auditoque (ne nova occasio detur majoribus altercationibus atque rumoribus) cognoscat de veritate hujus facti cum suis omnibus justificationibus & verificationibus; ut ex eo informata Sanctitas Vestra possit deinde opportune providere fidei

& auctoritate prædictarum Bullarũ Pontificiarum, divinorum Officiorum & Martyrologiorum; nec non indemnitati & quieti ac fidei ipsius Oratoris dilaceratæ, ad evitanda insuper futura deinceps scandala, prohibendo expresse ne cui posthac licitum sit disputare, tractare, criticare super hoc argumento; idque eo magis, quod id futurum sit absque ullius præjudicio: cum idem Orator non prætendat hinc acquirere majorem ullam prærogativam, ea qua modo fruitur; sed tantùm ut sibi conservetur antiquissima sua & quasi continuata possessio, quam nunc obtinet plurium seculorum. Et Deus &c.

de al presente; mà simplicemente, che se gli preservi il suo antichrisimo, e continuato quasi possesso, in cui si trova nel corso di piu secoli, & Deus &c.

SACRÆ CONGREGATIONI CONCIL.

Eminentiss. & Rever. Domini.

30 Cum Dominus noster remiserit huic sacræ Congregationi annexum Memoriale causa suffragii: ideo Religio Carmelitana humillime supplicat Eminentiis Vestris, dignentur favorabile suffragium dare, ad eum qui spectatur finem: quia non intendit eo facto præjudicare cuiquam, aut tollere aliquid tertiæ cuivis personæ; imo nec acquirere prærogativas aut privilegia majora, quam quibus in præsentiarum fruitur, & semper fruita est præterito tempore; solum autem prætendit, ut sibi provideatur; imponaturque silentium rigorosum linguis & calamis detractoriis & laceratoriis instituti atque honoris sui; utque finis imponatur inutilibus & scandalosis disputationibus, cavillationibus & altercationibus, redundantibus in vilipendium & opprobrium, non solum ipsius Religionis, sed etiam Apostolicæ Sedis & traditionum ejus, quemadmodum diffusius demonstratur in prædicto Memoriali, per folia his adnexa, ad quæ &c. Et Deus &c.

Eminentiss. e Reverend. Signori.

Havendo Nostro Signore rimesso à questa Sacra Congregatione l'annesso Memoriale per il voto; perciò la Religione Carmelitana supplica humillimente l'Eminentie Vestre per il suo voto favorevole, all'istanza che si fa, poiche in questa non pretende pregiudicare, ne togliere cosa alcuna al terzo; ne tau poco di acquistare ne prerogative ne privileggi maggiori di quelli che gode presentemente, ed hà goduta sempre per il passato; mà solamente, che venga proveduto, e sia imposto perpetuo e rigoroso silentio alle lingue e penne detrattrici, e laceratrici del suo instituto ed honore, ed alle inutili e scandalose dispute, e ritacazioni, ed altercationi, ridondati in disprezzo ed opprobrio non meno della stessa Religione, che della Santa Sede Apostolica, e delle sue traditione, come più ampiamente si mostra nel detto Memoriale, à fogli in esso annessi: quali &c. Et Deus &c.

DECRETUM CONGREGATIONIS CONCILII.

CUm ſanctiſſimus Dominus noſter, non ſine gravi animi ſui moleſtia, nuper intellexerit, acres obortas fuiſſe diſputationes ſuper primæva Inſtitutione Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, illiuſque Succeſſione à Prophetis Elia & Eliſeo; cum magno Chriſti fidelium ſcandalo, ob hujuſmodi minus neceſſarias contentiones, præſertim inter Viros Religioſos, de rebus alioquin minimè ad fidei veritatem, aut morum diſciplinã pertinentibus; atque ob quamplures libros ac libellos, acerbiori ſtylo hinc inde deſuper conſcriptos: adeoque ſerio perpendens, in quantam malorum ſegetem hujuſmodi diſſidiorum zizania ſuccreſcere poſſint, niſi ſolicite ex agro Dominico evellantur; volenſque opportunum remedium deſuper adhibere, debitaque cum maturitate in hujuſmodi negotio procedere, illius examen Sacræ Congregationi Concilii ſedulo diſcutiendum remiſit.

33 Quocirca eadem Sacra Congregatio, die 8 Martii 1698, prævia diligenti negotii diſcuſſione, ac re mature perpenſa, cenſuit, ſi eidem Sanctiſſimo D. N. placuerit, per ejus litteras Apoſtolicas in forma Brevis, motu proprio, & ex certa ſcientia expediendas, & de more in locis ſolitis promulgandas, imponi poſſe ac debere perpetuum ſilentium ſuper præfata quæſtione, de primæva inſtitutione, ac ſucceſſione Ordinis Carmelitarum à Prophetis Elia & Eliſeo; ac hujuſmodi ſilentium perpetuo ſervandum eſſe à defenſoribus utriuſque ſententiæ, nec non ab omnibus & quibuſcumq; aliis, cujuſlibet gradus, ſtatus, conditionis, ordinis, ſocietatis, & inſtituti, etiam ſpeciali & individuali nota digni, tum in ſcriptis, diſſertationibus, & libris in poſterum typis edendis, tum in pu-

blicis disputationibus, ac Thesibus, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, à transgressoribus ipso facto incurrendæ.

34 Rursus censuit, libros, Theses, seu Scripta quæcumque, contra formam præfatarum litterarum Apostolicarum in posterum edenda, eo ipso, & absque alia declaratione, fore & esse prohibita, sub eisdem pœnis contentis in regulis Indicis librorum prohibitorum; ea tamen adjecta declaratione, ut per hujusmodi silentii impositionem, nullum majus pondus accedat uni vel alteri ex dictis sibi adversantibus opinionibus; sed maneat utraque in statu, ac terminis quibus modo reperitur, donec aliter Sedi Apostolicæ visum fuerit determinare.

35 His ita statutis, ne quid ex parte mea desit quominus scandala tollantur, quæ ex parte mea posita non fuerunt, putant PP. Carmelitæ præcepto silendi de antiquitate sua omnibus imposito scandala continuo tollenda esse. Bene habet. Attamen si alios pridem silere permisissent, aut ipsi voluissent silere, nulla scandala nunc forent tollenda, quia nulla venissent. Ego interea existimo silentium quod impedire olim potuisset, quo minus venissent scandala; nunc quantumvis rigorose servetur, illa per se non sublaturum. Nasci scandala præcipue cœperunt ex quo PP. Carmelitæ in Belgio suis in Capitulis statuerunt, amplius non convenire ad publicas Societatis nostræ disputationes in Scholis, aut Sanctorum solennitates præcipuas in ecclesiis, uti moris est inter Religiosos: & reipsa ab illis abstinuerunt Calceati jam annos viginti & amplius; quantumvis sub initium absentiæ suæ semper à nostris ad exercitationes Scholasticas more solito invitati. Variis deinde modis solicitati ad istiusmodi mutua Religiosorum officia accipienda atque reddenda, aliam absentiæ suæ & ortorum inde scandalorum causam non reddiderunt quam scripta Papebrochii, à quo prius Satisfactum sibi volebant illorum retractatione quam Disputationes nostrorum præsentia sua honorarent; nequidquam contendentibus nostris, controversiam historicam de origine Ordinis nihil habere cum Thesibus philosophicis aut Theologicis commune.

36 Displicuisse ac displicere Superioribus utriusque Ordinis Carmelitarum, ipsisque imprimis Reverendissimis Generalibus, modum agendi suorum belgarum, tam parum religiosum, & scandalosum in vulgus, manifestum fit ex mandatis & exemplis eorumdem illa super re datis. Nam Reverendissimus P. Philippus à S. Nicolao, Excalceatorum Generalis, cum anno 1696 ineunte, Belgium obiret, religiosa suorum domicilia visitans; ubi venit Lovanium, ipsique Fratres sui solennem mense Februario instituerent Disputationem Scholasticam, jussit etiam invitari Patres Societatis Jesu, eo quod ubique ab ipsis, maxime in Belgio, fuisset humanissime exceptus. Invitati comparuerunt Professores nostri; & omnia pacifice peracta sunt. At ubi iidem Professores nostri ad Proximas disputationes suas vicissim invitarent PP. Carmelitas præ-

prædictos: tantum abest, ut vicem reddere, ac invitati accedere ad nos dignati sint, ut paulo post invidiosis thesibus, motore & auctore præcipuo, Fr. Agathangelo, de quo supra nostros ibidem lacessiverint ac novarum contentationum flammam suscitaverint, quæ hodiedum sopita non foret, nisi noster Professor, P. Joannes Baptista Arents; conspicatus, nimium exardescere adversarii sui animum; ratus etiam, sat multa se pro defensione veritatis scripsisse ipsam agnoscere volentibus; nec non intelligens, Romæ Decretum esse conditum, quo omnibus interdicatur disputatio de antiquitatibus Carmelitanis (talia enim in theses theologicas jam irrepserunt) maluisset primus cedere, quam qualia merebantur ultimum ab adversario objecta, respondere.

37 Displicere etiam Reverendissimo P. Barberii Calceatorum Generali, magis quam Decessori suo, præfervido antiquitatis justo majoris patrono, Patrum Carmelitarum in Belgio procedendi modum, docet ejusdem religiosissimum exemplum, quo cum præcipuis Ordinis sui Superioribus, Romæ præsentibus (ut nobis inde nuntiatum fuit) festa S. Ignatii luce ad ecclesiam nostram domus professæ convenire dignatus fuit, exceptusque humanissime ab adm. Rev. Patre nostro Generali, Thyrso Gonzalez, & Sacerdotalibus vestibus decore indutus, atque ad sacra S. Ignatii lipsana deductus, ibidem sacris operatus est. Similiter fecit Reverendissimus P. Slabata Procurator Generalis Excalceatorum, etiam nomine Reverendissimi sui Generalis, qui aberat ab Urbe.

38 Sperabant Romæ Patres nostri (fortassis & optabant Reverendissimi Generales utriusque Ordinis prædicti) aliquid simile eodem festo factum fuisse in Belgio à Patribus Calceatis. Sed tantum abfuit, ut id consolationis renuntiare potuerim Romanis; ut potius ipsorum dolorem augere debuerim, significando quod per Octavam solennis Commemorationis B. Mariæ de monte Carmeli, non uno per Belgium loco, acerbius quam umquam aliàs, pro concione invecti fuerint, non solum in me, sed etiam Societatem universam, ejusque institutum, illa quoque insectando & contra dicendo, quibus sine excommunicatione latæ sententiæ contra dici non potest. Credidisses, vicinam (ut hîc quidem putabatur) præcepti Pontificii, de silentio imposterum servando, publicationem, omnium ora solvisse; & quidquid hactenus verecundia prohibuerat dici, metum ne sibi numquam ea dicere liceret stimulasse, tunc simul evomere voluisse. Præcipuam inter Declamatores istos laudem, sed apud suos tantum, tulisse videri potest qui Dominica solennis Commemorationis, 20 Julii, pridie natalis S. Eliæ Prophetæ, Brugis in celeberrima comitatus Flandriæ civitate, pro concione dicturus assumpsit hoc thema, *Ave Maria* conatus probare verba illa non ab Angelo primum, sed ab Elia fuisse pronuntiata, quando hic eminus ascendentem nubeculam aspexit, in eaque didicit omnes Deiparæ Virginis virtutes, ad quarum exemplum *ex tunc* (teste Palæonydoro) instituit Ordinem Carmelitanum, eo modo ut ipsa quoque Deipara dici poscit *ex tunc* ordinem eumdem instituisse, atque ita ejus etiam fundatrix sit cum Elia.

39 In altera suæ dictionis parte invectus est contra invidos, qui seculo Christi duodecimo natum ordinem contendunt, debacchatusque mirabiliter contra libellum, *Vera origo ... Sacri Ordinis Carmelitani*; ipsum dicebat mendacissimum & Scandalosissimum esse; suam in auctoris nomine damnationem proferre: ex-

excerptum quippe ex libris Papebrochii, utique damnatissimis in Hispania, non posse non ipsum quoque damnatissimum esse. Et hic concionem interrupit prælegitque auditoribus suis Decretum Inquisitionis Toletanæ contra 14 tomos de Actis Sanctorum; factus ex concionatore lector atque ex panegyrista Magnæ Virginis, præco improbatæ passim alibi sententiæ; ac tandem conclusit; dignum esse libellum istum, qui publice in foro ac pegmate manu carnificis flammis detur. Sequenti die nihilo mitius declamavit concionator contra institutum Societatis, multa carpens in votis simplicibus Scholasticorum ejus, seque vinculo excommunicationis per hoc ipsum illigasse putatur. Tantæne animis religiosis iræ! tantane aliis nocere voluptas, ut tibi ipse non parcas!

40 Non hæc via est tollendi scandala quæ tollere rogatur Pontifex Romanus Si hæc deinceps (ut confido) tollantur animis publice reconciliatis; unum præterea opto ac jure postulo, ut pax quoque libris meis sit, quantum nunc quidem à vobis pendet: ac desinant aliqui, Romæ circumeuntes ac persuasionibus, magis speciosis, quam veris, interitum illis machinari. Ab apertis accusationibus libris meis non metuo, metuo autem ab occultis ac dolosis; sæpe sub specie veritatis, aut per iniquam interpretationem, aut verbi alicujus omissionem vel additionem, aut per ignorationem præcedentium vel sequentium, sæpe fallunt & occupant animos, minus cautos, aut curis gravioribus distractos. Quale enim est illud, quod contra libros circumfertur ex Apostolo, *Pietas ad omnia utilis est*: libri autem Papebrochiani tollunt pietatem? Quam sancta est harum propositionum prima, recte intellecta; tam est falsa & injuriosa & Scandalosa, secunda. *Pietas*, inquit, S. Augustinus Ep. 52, *est verax veri Dei cultus; unde omnia recte vivendi ducuntur officia*. Et Christus Dominus, qui vel ab ipsis Pharisæis apud Mattheum 22, Scitur *verax esse, & viam Dei in veritate docere*; docet apud Joannem 4, quod *eos, qui adorant Deum, in veritate oporteat adorare*. Quia nempe vera Pietas fide nititur, & fides veritate. Atque hæc pietas *ad omnia utilis est*, quia inde, *omnia recte vivendi ducuntur officia*, quod ait Augustinus. Et hanc pietatem tantum abest ut tollant libri mei ut eam adstruant ubique, & tanquam unicum sibi scopum propositum habeant, præcipue intendentes, *veracem veri Dei cultum*, & *viam Dei* per exempla Sanctorum *in veritate docere*.

41 Procul ab hac pietate, vere christiana, est pietas (si tamen hoc nomine appellari ipsam liceat) vulgi & fere muliercularum, quæ in falsa objecta, & sæpe cum superstitione aliqua conjuncta, tendit: quam dedocere homines omni tempore conati sunt Ecclesiæ, Pontifices, Concilia, Episcopi, Concionatores & scriptores Catholici; falsitas objectorum talium laudabiliter plerumque ab omnibus detegitur, & ab aliquibus, qui curam animarum habent, detegi etiam necessario debet, quotiescumque talium notitiam ipsi acquisiverunt. Rescivit Innocentius Sanctæ Memoriæ Papa XI, ossa cujusdam Joannis Cala tamquam Sancti, in regno Neapolitano alicubi, publicæ venerationi exposita, non esse Sancti, & continuo officii sui esse putavit, mandare ut ossa prædicta, simul cum pietate vulgi, illa venerantis, in loco profano conderentur, & altaria sacellaque dicto Joanni erecta; & imagines ejus, cum radiis depictæ, abolerentur. Simile quid nuperrime factum audimus Romæ, postquam falsa miracula, & consecuta inde fal-

falsa pietas populi, annis jam duodecim omnium oculos illuserat. Quantam vulgi pietatem sustulit idem Innocentius XI per Decretum suum, quo anno 1678 declaravit, plurimas Indulgentias, circa quas multorum pietas versabatur, apocryphas & nullas esse? Quisquis certo resciverit; hostiam, publicæ adorationi expositam, consecratam non esse; an is laudabiliter non possit monere populum, Christum se illic adorare opinantem, erroris sui? Omitto plura circa Indulgentias, Reliquias, aliaque popularis pietatis objecta, non subsistentia, passim apud Ecclesiasticos scriptores legenda.

42 Verum inquiunt, non est cujusvis circa talia judicium ferre, sed Summi Pontificis quia Deuteronomii 17 jubet Deus, causas dubias inter lepram & lepram ad Sacerdotes referri, & eorum judicio stari; stare autem, & obedire, eorum imperio nolentes, morte affici. Bene habet. Sed vult Deus ibi tantum recurri ad Sacerdotes in causis dubiis magni momenti, quæ ab aliis judicibus jam disceptatæ, determinari non potuerunt, *quæque* (teste Cornelio in versum 9) *ex lege divina decidi debent*: non item, quæ ex Lege humana aut ex factis pendent. *Legis enim* divinæ *interpretatio*, inquit, *pertinebat ad Sacerdotes & maxime ad Pontificem*. Et postea sic enuntiat: *Dico ergo, sancit hic Deus, ut minores Judices in causis dubiis, non tam facti, quam juris & Legis divinæ, recurrant ad Sacerdotes & ad Pontificem, qui Legis sententiam & mentem explicantes, secundum eam, causam decidant. Leges enim .... à Deo erant præscriptæ & Sacris libris consignatæ; quarum proinde explicatio ad Sacerdotes pertinebat. Secus erat in causis & dubiis facti, aut mere civilibus, puta talibus, quæ non ex Lege Dei, sed ex jure vel naturæ, vel positivo humano & rationali resolvi debebant. In his enim non opus erat consulere Sacerdotes: sed vel sapientes vel judices & Principes seculares.* Jam vero quæ causæ deciduntur in Actis Sanctorum & historiis humanis, quæ sint Legis divinæ? Si quid deciditur, fere in factis consistit, & deciditur ex ratiocinio humano. Neque scio cur meum judicium privati hominis in talibus factis amplius aliquid valeat, aut magis reprehensioni obnoxium sit, quam cujusvis alterius privati Historici. Quorsum vero Protestationes meæ juxta mentem & Constitutiones Urbani VIII, singulis tomis præmissæ, quibus omnia judicio Apostolicæ Sedis subjeci, & nunc subjicio?

43 Redeo ad locum Deuteronomii objectum, ex quo validissime probari quidem potest in quæstionibus gravioribus, ad fidem ac mores spectantibus, recurri debere etiam nunc ad judicium Summi Romanæ Ecclesiæ Pontificis, non item in aliis quibusvis levibusque, aut ad factum historiæ humanæ pertinentibus. Sic loquitur Deus citato cap. 16 ℣. 8: *Si difficile & ambiguũ apud te judicium esse perspexeris, inter sanguinem, & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram: & judicum intra portas tuas videris verba variari; surge & ascende ad locum, quẽ elegit Dominus Deus tuus: veniesque ad Sacerdotes Levitici generis, & ad judicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis, qui judicabunt tibi judicii veritatem: & facies quodcumque dixerint qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus; sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dextram neque ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto judicis, morietur homo ille.* Ita illic Deus; cujus verba omnia, ut jacent, licet pluscula, referre lubuit; ut appareat, quam aliter ipsa sonent in fonte suo lecta, quam dum leguntur excerpta paucula, & sæpe detorta

torta in sensum à vero alienum, quem affectus illa excerpentis sibi format.

44 Requiritur illic in ipso principio, ut res, quæ deferatur ad Sacerdotes vel Pontificem, sit *difficilis* & *ambigua*, & tam gravis momenti ut versetur circa dubium homicidium, dubiamque ejus caussam, aut circa dubiam lepram; circa quam varia præcepta & leges condiderat Deus, Levitici 13: & requiritur, ut res ejusmodi jam ante ventilata fuerit à judicibus loci; atque ibi decidi propter gravitatem aut ambiguitatem non potuerit. Tunc demum surges atque ascendes ad locum Apostolicæ Sedis; quæ judicabit tibi judicii veritatem, decidens quod dubium erat, ac docens quid sequendum sit. Si vero Superbieris, ac decisionibus præceptisque tam gravibus Apostolicæ Sedis obedire nolueris in eo quod decisum est, & quatenus præcipitur, morte morieris æterna, factus Ecclesiæ atque Deo rebellis. Hæc tamen locum habere non existimo in iis dubiis, quæ passim occurrunt in Gestis Sanctorum, circa illorum ortum, obitum, ætatem, tempus vitæ, loca habitationis, exercitia pietatis, munia publica, genus mortis, translationes, reliquiarum veritatem, conscriptorum de iis Actorum aliaque infinita; quamvis etiam in Breviariis aut Martyrologiis aliquid de iis determinate legatur; uti legitur in Breviario Carmelitano, S. Petrum Thomam, Martyrem ex cruenta morte obiisse; attestantibus licet duobus vitæ ipsius scriptoribus coævis, gravissimis viris, defunctum esse ex morbo, morte naturali. Legitur in Officiis propriis Sanctorum Ordinis Benedictini, ex fide unius Tamay de Salazar, S. Rudesindum, ex Episcopo Dumiensi factum fuisse Mindoniensem, reclamantibus licet Vita ejus & Episcopis, qui vivente Rudisindo Mindonii præfuerunt. Leguntur etiam in aliquorum Breviariis contraria iis, quæ in Breviariis aliorum leguntur ac simul vera esse non possunt. Sed nolim ulterius me his ingerere quam necessitas defensionis postulat.

45 Aliud quod circumferri contra me audio, quamvis credere non possim, est, quod scriptoribus hæreticis utar ad impugnandam Ecclesiam Romanam; quia sæpe, nullo nominatim citato auctore, dico; *ita viri eruditi*, aut quid simile: Compertū est enim, inquiunt, est ab aliquibus, nodum scilicet in scirpo quęrentibus, sub isto loquendi modo latere hæreticos, quos quia nominare non audeam tali elogio signem: Cur enim, inquiunt, si Catholicos prose haberet Papebrochius, illos non nominaret? Dicam. Possum non nominasse, vel quia plures essent; vel quia passim essent noti vel quia ex ante dictis poterant dignosci, vel denique quia adhuc vivebant. Potui certe multos tales nominare etiam Romæ notissimos, quibuscum mihi litterarum commercium longo tempore intercessit, Riccios, Favoritos, Gradios, Schelstratios quorum modestia aut aliæ rationes non permittebant, illos tunc aliter citari quam sub terminis generalibus. Istos ego sæpissime per *viros eruditos* intelligo: an isti autem hæretici sint? Tum vero termini isti mei, *Ita Viri eruditi*, nonne æqualiter significant Catholicos atque Acatholicos? Cum autem à scriptore Catholico adhibeantur, niger homo sit oportet, qui illud de hæreticis, cum ignominia & injuria Scriptoris, interpretetur potius, quam de Catholicis. Quid porro faciunt ad rem vel mille hæretici, qui idem fortasse docuerint, dummodo doctrina quam ego trado sit Catholica?

46 Denique quale esse dicam, quod nonnulli sive ex suo genio, sive ab aliis sub ornati, eò evadant licentiæ, ut aliis, quibus cura revidendi meos libros forte com-

commissa fuit, suadeant, ut communem sequantur torrentem ac sententiam suam contra libros ferant; ajentes, in Hispania illos jam esse prohibitos; posse publico judicio privatum hominem, sine multa inquisitione, conformare suum. Deus bone? Non postulatur à vobis, cari ac reverendi Patres, id quod tamen æquum foret, ut incendium, zelo malisque artibus suscitatum Romæ atque Madriti, extinguatis ipsi, declarando libros meos posthac habendos vestro quoque judicio innocentes: sed ut ne aquam afferentibus impedimento sitis. Tribus annis prius quam ego utrobique non dico audirer, sed etiam audiri postularem, fuerunt illi sub examine, aliis deinde tribus examen illud Romæ tenuit tenetque etiam nunc, nec adhuc vel unica exhibita inde mihi propositio est quamvis identidem postulata, quæ heretica sit vel hæresim sapiat. Hispanica Inquisitio, postquam postulanti exhibuit censuras suas, suscepit quam exigebat Apologiam secretam; speraturque jam melius informata mitius judicatura. Dum autem pendente adhuc lite, Ita Sanctorum Acta pergunt Romæ sub oculis Pontificiis liberum habere cursum, imo & plausum eruditorum; nemini potest alicubi gentium vitio verti, quod putet illa à se posse impune legi. Hispani quos Decreti quomodocumque lati reverentia prohibet eorumdem resumere lectionem; possideant in patientia animas suas confidantque futurum serius ocyus, ut apud se quoque caput efferat innocentia victrix.

F I N I S.

FACULTAS PROVINCIALIS.

INfrascriptus Societatis Jesu, per Flandrobelgicam Præpositus Provincialis, Viduæ Henrici Thieullier *facultatem concedo imprimendi & vendendi Tractatum, cui titulus,* Non Vera Origo sacri Ordinis Carmelitani; per P. Danielem Papebrochium demonstrata, cum ejusdem Patris Protestatione iterata de silentio, circa Antiquitatem dicti Ordinis posthac inviolabiliter servando. *In quorum fidem hasce manu nostra subscriptas & officii Sigillo munitas, dedi, Antverpiæ* 1698, 29 *Septembris.*

† Locus Sigilli. LUDOVICUS HAVET.

Potest Imprimi.

Antv. 1698, 27 *Sept.* ANTONIUS HOEFSLACH C. G. L. C.

Papebroch

E.lucid. c Apo...

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm